UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sermones Fratris Gabrielis Barelete ordinis predicatorum tam quadragesimales: q[uam] de sanctis

Barletta, Gabriel

Parisius, 1507, XXV. Jan.

Sermones fratris Gabrielis barelete De sanctis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-69837

Visual Library

Sermones fratris Gabrielis barelete De ſanctis.

Tabula ſanctuarij

¶ Primo in feſto aſcenſionis domini. de eadem materia.	Folio. ij.
In feſto penthecoſtes de miſſione ſpiritusſancti.	v.
Feria. ij. Penthe. de dignitate anime.	vij.
Feria. iij. Penthe. de cognitione grati e vel predeſtinati.	x.
In feſto. s. iohan. bap. de eodem.	xiij.
In feſto. s. Petri apoſtoli. de eodem.	xvi.
In feſto. s. Dominici: patris noſtri de eodem.	xviij.
In feſto. s. Thome: doctoris angelici de eodem.	xxij.
In feſto. s. Vincentij. or. predi. An homo poſſit meritis ſuis glificari.	xxv.
In feſto. s Seraphice katherine. Señ. de eadem.	xxvij.
De feſto. s. Michaelis archangeli. de cuſtodia et excellētia angelorꝫ.	xxix.
De feſto apoſtolorum Simonis et iude de prouidentia dei.	xxxiij.
De feſto omnium ſanctorum. de gloria paradiſi.	xxxvi.
De cōmemoratione defunctorum: de eorꝫ ſuffragijs.	xxxvi.
De feſto. s. Martini epiſcopi. de victoria ſuiipſius.	xxxvij.
De feſto. s. katherine martyris: de eadem.	xl.
De feſto. s. Andree apoſto. de dignitate apoſtolica.	xliij.
De feſto Conceptionis ſed potius ſanctificationis. b. M.	xlvi.
De feſto. s. Thome apoſtoli. de fide.	xlix.
De feſto Natiuitatis domini.	l.
De feſto. s. Stephani de aduerſa fortuna vel de conſtantia.	liij.
De feſto. s. Johannis euangeliſte. de eodem.	lvi.
De feſto ſanctorum innocentum: de virginitate.	lix.
De feſto. s. Tho. martyris: de neceſſitate boni operis.	lxij.
De feſto. s. Silueſtri pape. de honore ſacerdotum.	lxv.
De feſto circunciſionis domini: de eadem.	lxvij.
De feſto Epyphanie domini. de eadem.	lxx.
De feſto purificationis. b. M. de eadem.	lxxiij.

¶ Sermones extrauagantes.

Sermo. de paucitate ſaluandorum.	lxxv.
Sermo. De flagellis dei: vel ira dei.	lxxviij.
Sermo de choreis	lxxx.

¶ Sermones per aduentum domini.

¶ Dominica prima aduent᷑. De conuenientia incarnationis chriſti.	lxxxij.
Dominica. ij. aduentus. De iudicio vniuerſali.	lxxxv.
Dominica. iij. aduentus. De iudicio temerario vel ſuſpitione.	lxxxv.
Dñica. iiij. aduentus. De preparatione chriſti recipiendi.	lxxxvi.
Duo prologi communes.	lxxxix.

¶In aſcenſione domini.

Eleuata eſt
magnificentia tua ſu=
per celos deus. In.
ps.viij. ¶Ad exaltati
onem laudem et com=
mendationem diuine iuſticie. Conue
nenit ſublimare ſuper celos in vita
beata illos qui in mundo iſto ſe humi
liauerunt amore ſui. i. Petri. v. Humi
liamini ſub potenti manu dei vt vos
exaltet in tempore viſitationis. Et lu
ce. i. Exaltauit humiles. Jac. iiij. Hu=
milibus dat gratiam. Chriſtus ſe hu
miliauit per paſſionez et crucem. Ad
Philip. ij. Semetipſuz exinaniuit for
mam ſerui accipiens in ſimilitudinem
hominum factus et habitu inuentus
vt homo. Humiliauit ſemetipſum fa=
ctus obediens vſqꝫ ad mortem: mor=
tem autem crucis. Ideo meruit ſubli
mitatem aſcenſionis ſui corporis. Un
de Bernar. ſermone hodierno. Nam
cum ſe dominuz vniuerſoꝛuz que ſunt
in tra et in mari. ⁊ in inferno probaſ
ſet filius dei: non reſtabat niſi vt ae=
ris et celorum ſe dominum eſſe com=
probaret. Terra cognouit: quia ad vo
cem eius. Lazarum mortuum reddi=
dit. Mare cognouit: quia ſolidum ſe
ſub pedibus eius prebuit. Infernus
cognouit. cuius ipſe portas ereas fre
git et inſaciabilem homicidam liga
uit. Ad perficiendam igitur domini
ieſu fidei noſtre integritatem reſtat
vt videntibus diſcipulis per medium
aeris tanqꝫ dominus aſcendas ſuper
omnes celos. et iam tibi profecto de=
debitur vt in nomine tuo omne genu
flectatur. Ille. Unde ps. xlvi. Aſcen=
dit deus in iubilatione et dominus.
⁊c. Super quo Auguſti. Aſcendente
chriſto mirantur aſtra plaudunt ag=
mina: tube ſonant. et in cunctis blan
da modulenta chori emittunt. Ille.
Eleuata eſt magnificētia ⁊c. De qua
triumphanti aſcenſione tria ad eius
comm...orationez videbimus in pre
ſeniarum.

¶Primum dicitur cōgruitatis.
Secunduz dicitur modalitatis.
Tertium dicitur iocunditatis.

¶Primuz dicitur ⁊c. Utrū fuit conuē
niens chriſtum hodie ſuper omnes ce
los aſcendere. Rñdet. T. iij. par. q. vij
ar. i. q ſic Et hoc per. v. rationes

¶Prima ꝓpter loci proportionem.
Secunda ꝓpter fidei noſtre informa
tionem
Tertia ꝓpter charitatis ꝓmotionez
Quarta ꝓpter triumphalem aſcentio
nem.
Quinta ꝓpter noſtrā ꝓpiciationem.

¶Prima ꝓpter ⁊c. Concluſio eſt phi
loſophi. iiij. phy. Qꝺ locus debz eſſe
ꝓportionatus locato. Exempli gra=
tia. in corpore humano: quia oculi ſūt
nobiliores inter. v. ſenſus. ideo nobi=
liorem ⁊ altiorem obtinent locuz.

¶Preterea in corporibus celeſtibus
nobilius eſt celum empyreum: ideo
ceteris eſt altius.

¶Preterea in hominibus hic eſt or
do. Papa nobiliorem tenet locum: qꝛ
eſt perſona nobilior cardinalibus: et
cardinales ſuper omnes epiſcopos:
et epiſcopi ſuper omnes religioſos: ⁊
rex ſuper omnes dominos tempora=
les locus et locatum debent eſſe ⁊c.
Ad propoſitum noſtrum. Locus in
quo ſumus in hac noſtra infima inſta
bili et breuiſſima vita: eſt locus miſe=
rie et calamitatis. Chriſtus ieſus
poſt ſuam reſurrectionem nouam in=
choauit vitam: quia de mortali: factꝰ
eſt immortalis. De paſſibili factus
eſt impaſſibilis. Unde apoſtolus ad
Romanos. vi. Chriſtus reſurgens ex
mortuis iam non moritur mors illi vl
tra nō dominabitur. Uita preſens eſt
miſerie. Illā excellentē xpi naturam
ſedem honorificētiſſimam decet quia
vt dictum eſt. Locus debet eſſe ⁊c
vita hec nō erat ei locus conueniens
cum ſit omnibus miſerijs plena. Au
gu. In valle ſumus miſerie in qua ma
gis flendum eſt: eo qꝫ minus flemus

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Et Lactan.in.iij.c.xij. Hec vita pñs
beata eſſe non poteſt:quia multis ma
lis ſubiecta eſt per corpus.De quib⁹
malis.Job.iij. Homo natus de mulie
re ⁊c̄.vſqꝫ miſerijs. Quas miſerias
oñdit puer de vtero matris egrediẽs
qui quattuoꝛ per ordinẽ facit.Primo
plangit.Augu.Nonduꝫ loquit̃ ⁊ plo
rat.Sap̃.vij.c.Primã vocem ſimileꝫ
oib⁹ emiſit ploꝛãs. Excepto zoroaſte
qui teſte Sollino primo riſiſſe fertur.
In huius figuram xp̃s nõ fleuit moꝛ-
tuũ Lazarũ:ſed ip̃m ad vitã ꝑducẽs.
Secundo puer mox manuꝫ ad os mit
tit.Ad innuendum quod ad miſerias
huius mundi venit ꝓpter pctm̃ factũ
in oꝛe primoꝝ parentum qñ comede-
runt pomũ. Tertio naſcitur curuus
et quaſi in quattuoꝛ pedibus.Ad in-
nuendum ꝙ ꝯparatus eſt iumentis.
Quarto ad patrẽ inferioꝛẽ:qꝛ ibi ca-
ro ſe rebellauit.Cũ ḡ hic non ſit aliõ
ꝗ̃ lachꝛime:doloꝛes:ãxietates:īfirmi
tates.Ideo hoc p̃ſepe non cõueniebat
xp̃o glorioſo.Sed qualis locus eius
Rñdeo ꝙ celuꝫ empyreum vbi eſt ſe-
des regalis ſua.Unde fuit conueniẽs
hac rõne ip̃m aſcendere hodie cõple-
to numero quadragenario:ſed foꝛte
dicis.Cur nõ aſcendit ſtatim poſt re
ſurrectionem ſuam:ſed ꝑ dies.xl.mo
ratus eſt?Rñdeo ꝙ hoc eſt actum du-
plici ratione.¶Primo rõne certifica
tionis.Difficilius erat ꝓbare verita
tem reſurrectionis ꝗ̃ veritatem moꝛ
tis.Tẽpus eñ trium dierum fuit ſuf
ficiens tp̃s ꝓbationis moꝛtis eius.
Sed ad verã reſurrectionẽ ꝓbandaꝫ
maius tp̃s requirebatur.Et ideo non
miruꝫ ſi non ſtatim vt reſurrexit aſcẽ
dere voluit.Se[d] expectare ad infoꝛ-
mandum eos bene de veritate reſur-
rectionis eius.Unde Act̃.i.dr̃.Qui-
bus.ſ.ap̃lis prebuit ſeipſum viuum
poſt paſſioneꝫ ſuã in mltis argumentꝭ
per dies.xl.apparẽs eis.⁊c̄. ¶Se
cundo rõne ꝯſolationis fleuit mater
eius iuxta crucẽ.Cãta.Jo.xix.c.Sta
bat iuxta crucẽ mater eius. Et Ber.
dicit ꝙ tm̃ fleuit,tm̃ ſe maceraui ꝙ
non poterat ſe ſuſtinere Fleuit Mag
dalena.Fleuerunt ap̃li et omnes de-
uoti ieſu xp̃i Debebant ḡ ꝯſolari:qꝛ
vt dicit̃ in p̃s.Scd̃m multitudinẽ do-
loꝝ meoꝝ ꝯſolationes ⁊c̄.Et.ij.Coꝛ.
i.Sicut abundãt paſſiones xp̃i in no
bis:ita ⁊ ꝑ xp̃m abundat et cõſolatio
noſtra Debebant ergo ꝯſolari.Et qꝛ
ip̃m.fleuerunt moꝛtuuꝫ in ſepulchꝛo
ꝑ hoꝛas.xl.quib⁹ iacuerat.Jõ eos vo
luit conſolari ꝑ dies.xl.ſua coꝛpoꝛali
p̃ſentia eis apparẽs Uñ pꝫ prima rõ
de ſua congruitate.Bene dr̃ Eleua-
ta eſt ⁊c̄.¶Scd̃o ratione ⁊c̄.Conclu
ſio eſt doctoꝝ:ꝙ plus eſt meriti apud
deum credere et habere fidem de nõ
viſis ꝗ̃ de viſis de quib⁹ eſt cognitio
Greg.Fides non habet meritũ vbi hu
mana rõ prebet experimentum.Aſcu
lanus.Ibi fides non habet meritum
ſalutare vbi humanus intellectus inq̃
rit rationeꝫ.Tacenda eſt diuinarum
reuelationum cauſa.Ad ꝓpoſitũ Ex
hoc eñ ꝙ xp̃s celũ aſcendit:fides no
ſtra eſt magis meritoꝛia ꝗ̃ ſi nõ aſcen
diſſet.Ratio hec eſt.Quia ꝗ̃uis invi
dentibus xp̃i humanitatẽ eſſet fides
vt in ap̃lis et alijs ſanctis hominib⁹
nõ quidẽ de humanitate quã videbãt
ſed de diuinitate quã non videbant.
Tamẽ maioꝛ eſt fides credere ⁊ diui
nitatẽ et humanitatẽ xp̃i nõ viſaꝫ:ꝗ̃
ſolum diuinitatẽ Ex hoc audacter di
co:ꝙ fides noſtra eſt maioꝛ extenſiue
ꝗ̃ fuerit fides apoſtoloꝝ. Quamuis
intenſiue fuerit maioꝛ fides apoſtolo
ruꝫ.Quomodo hoc ꝓbas pater.Pro-
bo ſic Apoſtoli viderũt xp̃m in carne
cum ip̃o biberũt:comederunt:doꝛmie
runt:miracula viderunt ⁊c̄.Nos au-
tem non ſic:⁊ tamẽ credimus diuini-
tatem et humanitatem ſimul quam
apoſtoli non habebãt. Uñ xp̃s Tho.
Jo.xx.Qꝛ vidiſti me Thoma credidi
ſti Sed dico tibi.Beati q̃ ⁊c̄. Ex hoc
dicunt doctoꝛes ꝙ fides latrõis fuit
laudabilioꝛ ꝗ̃ fides petri q̃ viderat
miracula facere:cecos ⁊c̄.Sed latro

nulla miracula vidit: nec aliquid ab
eo geſtum: tñ in cruce poſitus fide ro
boratus ꝙ eſſet deus ⁊ homo: exclama
uit. Tanta. Memento mei dum vene
ris in regnum tuum. Cui reſpõſuꝫ eſt
Hodie mecum ⁊c̄. O fides ſancta la=
tronis: tunc ipſe acquiſiuit: qñ apoſto
li eam amiſerunt. Et propter hãc ra
tionẽ dicit chriſtus. Jo. xiiij. Qui cre
dit in me opera que ego facio et ipſe
faciet: et maiora hoꝝ faciet. Glo. Ali
qui ſãcti maiora miracula fecerũt ꝗ̃
ipſi apl̄i: nec ipſe xp̄s. Uñ decuit aſcẽ
dere hac rõne. Eleuata eſt ⁊c̄. ❡ Ter
tio rõne ⁊c̄. Cõcluſio eſt diony. iiij. de
di. Amor eſt vis vnitiua. Excp̄li grã
De iuuene qui philocaptus occupat
oẽs ſenſus in videndo amicã. Ad pro
poſitum. Apl̄i toto corde xp̄ꝫ amabãt
nec miruꝫ ꝓpter ſuam dulcem con=
uerſationẽ: et eius verba ſuauiſſima
Et hoc exclamauit petrus Mat. xvij.
Dñe bonuꝫ eſt nos hic eſſe ⁊c̄. Et Jo.
vi. Cum ſemel quidaꝫ de diſcipulis a
xp̄o receſſiſſent: ex eo qđ dixerat eis.
Niſi manducaueritis carnem filij ho
minis ⁊c̄. Dixit ad alios qui remanſe
rant. Nunqđ et vos vultis abire. Rñ=
dit petrus. Dñe ad quẽ ibimus. Uer
ba eterne vite habes. Tanta ergo vi
amoris apoſtoli trahebantur ex xp̄i
preſentia ꝙ de celeſtibus non cura=
bant dummodo poſſent frui ipſa pre
ſentia. Ut ergo celeſtia appeterent
debuit aſcendere. Et hoc eſt quod do
minus dicit. Jo. xvi. Expedit vobis vt
ego vadam. ſ. ad patrem. Si eñ non
abiero paraclitus non veniet ad vos.
Si autem abiero mittaꝫ eum ad vos.
Super quo Beda. Expedit vobis vt
forma ſerui a veſtris abſtrahatur. a=
ſpectibus quatenus amor diuinita=
tis arctiꝰ veſtris cordibus infigatur.
Jlle. ❡ Quarta rõ ⁊c̄. Ut celos ape
riret ſanctis patribus et patriam no
ſtram diu clauſam: vt videbimus in
ſecundo myſterio. ❡ Quinta ratio ⁊c̄.
Ut eſſet noſter aduocatus apud pa=
trem. De quo. i. Jo. ij. Aduocatum ha
bemus apud patrem ieſum chriſtum
iuſtum: et ipſe eſt propiciatio pro pec
catis noſtris. Cum iſtis eſt virgo ma=
ter eius aduocata noſtra. Berñ. Se=
curum habemus acceſſum ad patreꝫ
vbi mater ante filium: filius ante pa=
trem. Mater oſtendit filio pectus et
vbera: filius oſtendit patri latus et
vulnera. Jlle. O ieſu ⁊c̄. Eleuata eſt.
❡ Secundum dicitur ⁊c̄. Cum quo
modo aſcendit? Reſpondet Dauid.
Aſcendit deus in iubilatione: ⁊ domi
nus in voce tube. Et Auguſt. Aſcen
dente chriſto pauet omne celum: mi=
rantur aſtra: plaudunt agmina tuba
ſonat: et in cunctis blanda modulami
na chori emittunt. Jlle. Merito hoc
geſtuꝫ eſt quia fuit victorioſus in pre
ſenti vita. Jdeo in ſignum victorie
cum triumphis aſſumptus eſt. Uide
as Uale. lib. ij. cap. iij. ſub rubrica de
iure triumphandi. Cum quo eſt Luci
us Florus. lib. i. Quod aliquis non
triumphabat in populo romano. niſi
prius quinqꝫ millia hoſtium ſuper=
aſſet et occidiſſet in vna acie. Et triũ
phantibus triplex fiebat triumphus
et leticia. Prima ꝙ cum ad vrbem ci
uis triũphalis rediret: occurrebat ei
populus cum effuſa leticia. Secunda
leticia quando ibat in ciuitatem pre
cedebant currum triumphantis om=
nes captiui manibus ligatis poſt ter
gum. Tertia leticia. quia triumphãs
poſt ſe habebat ſeruum geſtantem an
nulum ſimilem ſuo. Et a tergo triũ
phantis coronam auream deferen=
tem. Jpſe vero triumphans indutus
veſte aurea aſcendebat ſuper currum
tractum a quattuor equis albis. Et
vt dicit Ualerius fiebant in his tri=
umphis ludi ſolacioſi: ⁊ feſtiui ioci in
honorem triumphantis. Unde maxi=
me mouebantur romani ad viriliter
agendum: et aggrediendum quecũqꝫ
ardua et difficilia ſibi commiſſa. Sic
triumphauit Lucius poſthumius qui
lygures vicit. et ſamnites. Sic papy=
rius qui duriciam ſamnitum fregit.

Sic. O Cecilius qui Philippum re-
gem de macedonia victū eduxit. Sic
triumphauit Pompeius magnꝰ. qui
duos ſuperauit reges. Sic Ceſar qui
quinquies triumphauit propterea q̄
geſſit in gallia: et britannia: ⁊ egypto
et affrica. Jeſus noſter non hunc ha
buit honorem. ſed multo digniorem:
quia fuit victor: et verus victor inimi
corum demonum: quos expoliauit de
regno ſuo. Unde aſſociatus eſt trium
phaliter in patria ſua. De quo eccle-
ſia. Omnes gentes plaudite manibꝰ
iubilare deo in voce ⁊c̄. Captiui fue
runt ſancti patres quos ſecum duxit
poſt ſe in paradiſo. De quibus dauid.
Aſcendens chriſtus in altum ⁊c̄. Cur
rus triumphalis fuit ſuum corpꝰ glo
rioſum. Ueſtitum tunica de ſua diui-
nitate qua totus reſplenduit. Ad eiꝰ
dexteram erat vnus male indutus.
Iſte fuit latro: vt omni peccatori da-
retur materia et ſpes redeundi ad de
um. Et volens incipere hunc trium-
phum anteꝗ̄ inciperet venit ad diſci
pulos ſuos ad cenaculum vbi erant
omnes congregati. Et ibi quattuor e
git per ordinem. Primo comedit cum
eis. In euangelio hodierno. Marci.
xvij. diſcumbentibus vndecim diſci
pulis ⁊c. Secundo omnes increpa-
uit. Sequitur. et exprobrauit incre-
dulitatem eorū. Tertio precepit eis
ne diſcederent. ſed expectarent pro-
miſſionem patris. Actuum. i. Quar
to precepit eis vt poſt miſſionem ſpi-
ritusſancti predicarent. Euntes in
mundum vniuerſum predicate ⁊c̄.
Quibus peractis cum honorabili co
mitiua: ſcꝫ. cxx. hominum iuit verſus
montē oliueti. Et ibi in illo loco tria
ꝑ ordinē fecit. Primo dedit eis bene
dictionem. Secundo oſculum pacis
obtulit. Rom̄. vlt. Salutate inuicem
in oſculo pacis. Tertio apparuit nu-
bes mire claritatis ſub pedibus xp̄i
aſcendentis. Non ꝙ nubes illa pre-
buerit adminiculū aliquod xp̄o ſed i
ſignum diuinitatis apparuit. Et vi
dentibus diſcipulis illa nubes ſuſce
pit eum ab oculis eorum ſecum addu
cens animas ſanctorum patrum. Dū
ergo aſcenderet cum maximo tripu-
dio: videntes angeli qui in celo remā
ſerant: toti admirati ceperunt dicere
ſuis fratribus qui xp̄ꝫ aſſociabant il
lud. Eſa. Quis eſt iſte q̄ venit d̄ edō
tinctis veſtibus de boſra. Edom inter
pretatur ſanguinea. Boſra. i. munita
ſcd̄m glo. ſuper verbo. Quis eſt ⁊c̄.
De quattuor mirabantur angeli. Pri
mo ꝙ terra id eſt corpus xp̄i terrenū
aſcenderet ſuper omnes celos: quod
eſt contra naturam. cum dicat. Salo.
Prouer. xxv. Celum ſurſum: et terra
deorſum. Mirabantur ꝙ homo aſcen
deret ſuper angelos: quod nunꝗ̄ viſū
eſt. In p̄s. Aſcendit ſcilicet chriſtꝰ ſu
per cherubin et vo. ⁊c̄. Mirabantur
ꝙ homo aſcenderet vſꝗ̄ ad deū. Dan̄
vij. Uenit ſcilicet chriſtus vſꝗ̄ ad vir
qui ſedebat in throno. Mirabantur
iiij. ꝙ homo crucifixus: lancea perfo
ratus: coronatus: aſcendebat cum tā
ta poteſtate: vt ſcilicet ſuper omnes
angelos ſe collocaret. O dignitas no
ſtre carnis: ſuper naturam angeli.
quod bene agnouit. Jo. qui dum an-
gelum adorare vellet more ſolito.
Dixit ei angelus. vide ne feceris. Cō
ſeruus tuus ſum ⁊c̄. Ex hoc vt dicit
Tho. in. ij. diſt. ix. Homo poteſt plus
mereri ꝗ̄ angelus triplici ratione.
Ex ratione difficultatis que eſt in ho
mine non in angelo. Et ratione diu-
turnitatis: et merito paſſionis chriſti
Unde aſſociatꝰ fuit in throno ſuo ad
patris dexteram. Que aſſociatō infe
riores angeli reuelauerunt homini-
bus. vt dicitur Act. i. Cumꝗ̄ intuerē
tur in celum euntem illum: ecce duo
viri id eſt duo angeli in forma viri:
aſtiterunt iuxta illos in veſtibus al-
bis: qui dixerunt apoſtolis. Uiri ga
lilei: quid admiramini aſpicientes in
celum: hic ieſus qui aſſumptus eſt a
vobis in celum ſic veniet. Quo audi
to diſcipuli receſſerunt de loco: redeū

tes ad cenaculum: ibiq; expectantes
ſpiritumſanctum promiſſum in pen=
thecoſtes. Et glorioſus ieſus in thro
no patris eſt collocatus. Unde dicit.
Eleuata eſt magnificentia tua ſuper
celos. Nota q̃ celum quadruplex eſt
& ſuper omnes xp̃s hodie aſcendit tri
umphanter vt dicunt gloſe. Celum
materiale. Celum rationale. Celum
intellectuale. Celum ſuperſubſtanti
ale. Celuʒ materiale. Et hoc eſt mul=
tiplex. Primo aereum. Secũdo ethe=
reum. Tercio olympiũ. Quarto igne
um. Quinto ſydereum. Sexto criſtal
linum. Septimo empyreum: ſuper
quos aſcendit. Secundo celum ratio
nale. i. homo iuſtus: qui dicitur celuʒ
rõne inhabitationis anime. Quia ſi=
cut celuʒ eſt ſedes & habitatio dei: ſic
anima iuſti eſt ſedes. Tercio celũ in
tellectuale. i. angelus. Angeli dicun
tur celi: quia ſuper omnes aſcendũt.
Quarto celum. &c. Et hoc eſt equali=
tas diuine eſſentie. De quo celo xp̃s
venit. Et ſic vſq; ad illud xp̃s aſcẽdit
De quo p̃s. A ſũmo celo egreſſio ei⁹.
Et occurſus eius vſq; ad ſummũ ei⁹.
Et ſuper om̃es celos hos: hodie aſcẽ
dit. Et hoc eſt quod dicitur Mat. vlt.
Et dominus ieſus poſtq̃ȝ locutus eſt
eis aſſumptus eſt in celuʒ: & ſedet ad
dexteram dei. Dextera dei eſt equali
tas dei. De qua p̃s. Dixit domin⁹ do
mino meo: ſede a dextris meis. Ele
uata eſt. &c.

¶ Tercium dicitur. &c. Contemplan
tur modo aliqui contemplatiui q̃ an
teq̃ȝ pulcher ieſus celos aſcenderet:
eſſendo mater ſua ſanctiſſima ſimul
cum alijs diſcipulis in cenaculo ap=
paruit ſibi dñs & cum eis familiariſ
ſime pranſus eſt vt ſcribitur. Act. i. c
vt per effectum comeſtionis ſʒ Gre.
Ueritas pateſceret carnis. Refecti
one autem completa precepit eis: vt
in montem oliueti verſus Bethaniã
irent. Aliqui dicunt q̃ xp̃us iuit cuʒ
eis: ex eo q̃ lucas ait. Eduxit illos fo
ras in Bethaniã. Aliqui vero tenent
q̃ poſtq̃ȝ dixit vt irent ad montem oli
ueti diſparuit ab eis. Et iterũ in mõ=
te apparuit. Erat autem mons ille ſe
cundũ Nico. de lyra: extra hieruſalẽ
in via eundi verſus bethaniam. Ibi
aliquantuluʒ ſtetit xp̃us cum benedi
cta matre & diſcipulis ſuis. ſicut ami
ci valefacientes ſolent figere gradũ.
Ibi diſcipulos docuit: q̃ non erat eo=
ruʒ noſce tempora vel momenta que
pater poſuit in ſua poteſtate: cum pe
terent. Si in illo tempore reſtituen=
dum erat regnuʒ iſrael. Ibi poſt mul=
ta blanda & conſolatoria verba bene
dixit eis. Contemplantur ſiquidẽ hi=
q̃ dum dixiſſet: O mater mea benedi=
cta. O genitrix ſuauiſſima. O dilecti
mei diſcipuli: ecce completa ſunt om
nia. Tempus eſt vt reuertar ad eum
qui me miſit. Igitur ſuſcipite benedi
ctionem meam q̃ omnes cadentes in
terram adorauerunt eum. et bene=
dictione accepta genua tenebant in
terra defixa: aſpiciebantq; faciem in
quam angeli cernere deſiderant. At
ieſus ad orienteʒ reſpiciens: forte in
gemendo: benedicta ſis mater mea:
benedicti vos diſcipuli mei. eleuatis
manibus paulatim ferebatur in ce=
luʒ. O noua prodigia. O miracula in=
audita. Ille. qui de virgine natus:
mortem tulit abiectiſſime crucis: nõ
ſolum ſurrexit a mortuis: et ſuam re=
ſurrectionem ſignis euidentiſſimis
comprobauit. Sʒ poſt hec omnia: pa=
lam & hora nona vt creditur a monte
oliueti ad celos progreditur. Curri=
te ergo gentes vndiq;: & adorate illuʒ
qui eſt rex regum et dominus domi=
nantium. Poſtq̃ȝ vero videri ampli⁹
non potuit regreſſi ſũt apoſtoli & ce
teri in hieruſalem: laudantes & bene
dicentes deum: in gaudio et leticia.
&c. Amen.

¶ In feſto penthecoſtes.
¶ De miſſione ſpirituſſancti.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

REpleti ſunt omnes ſpiritu ſancto Actuū.ij.capitulo. ¶ Prologum huius ſermonis nullo modo inuenire potui. De hodierna ſolennitate hodie erit ſermo. In quo tria videnda ſunt myſteria in preſentiarū.
¶ Primum dr̄ congruitatis.
Scdm̄ dr̄ manifeſtationis.
Terciū dr̄ requietionis.
¶ Primum. ꝛc. Queritur dubium. Utrum fuerit congruum mittere ſpiritū ſanctū hodierna die ſuper apoſtolos? Reſpondeo ſm̄ Thomam ⁊ alios doctores ꝙ ſic. Que congruitas probatur triplici ratione: aut triplici de cauſa.
¶ Prima rōne inſtructionis.
Scda rōne ordinationis.
Tercia rōne roborationis.
¶ Prima. ꝛc. Maxima vna eſt in theologia. Qd̓ finis humani deſiderij eſt cognitio veritatis. Unde phus.i. Metha. Omēs homines natura ſcire deſiderāt. ⁊ Tullius lib. de Sen̄. ⁊ Tho. i. parte. q. xij. ar. i. Inter oia que maxime intellectꝰ deſiderat: eſt ſcire aliqd de deo qui eſt principiū eſſendi: a cuiꝰ cognitiōe dependet aliarū rerū cognitio. Sufficiens aūt cognitio dei nō poterat haberi ab apoſtolis naturali cognitione: qꝛ excedebat facultatē ingenij illorū. Et qꝛ debebāt eſſe tube ⁊ buccinatores diuini nominis in toto orbe: et predicare que erant neceſſaria fidei noſtre. De articulis. De incarnatione. De paſſione. De reſurrectione. De aſcenſione. Ideo d̓bebant inſtrui de diuinis. Inſtructio autem iſta melius fieri non poterat: ꝙ̄ a ſpiritu ſancto: prout ꝓmiſſū fuit eis a xp̄o. Joh. xiiij. Spūs paraclytus docebit vos omnia. Et Luce. xij. Spiritusſanctus docebit vos in ipſa hora quid oportet dicere. Et. i. Johan. ſcdo Unctionē habetis a ſancto: et noſtis om̄ia. ⁊ Sap. Inſpiratio altiſſimi dabit intelligētiam. Hic eſt ille ſpiritusſanctus quo adam inſpiratus euigilās ab extaſi ꝓphetauit dicens. Hoc nunc os ex oſſibus meis: ⁊ caro de carne mea. Hic eſt ille ſpūs quo inſpiratus abel obtulit oblationem acceptā deo: quia reſpexit dn̄s ad Abel ⁊ ad munera eius. mittens ignem qui conſumeret hoſtiam eius. Hic eſt ille ſpiritusſanctus quo dictante Noe fabricauit archam. in qua ſaluatū eſt genus humanum. Hic eſt ille ſpiritusſanctus quo inſpirante credidit Abraham deo: et reputatum eſt. ꝛc.
Hic eſt ille ſpūſſanctus quo inſpirante Rebecca vxor Iſaac mandauit Jacob filio ſuo vt ſuſciperet benedictionem. Hic eſt ille ſpiritusſanctus qui precedebat moyſen et filios iſrael in columna nubis per diem: et in columna ignis per noctem. Hic eſt ille ſpiritusſanctus qui tan̄ꝙ digitꝰ dei ſcripſit in tabulis lapideis legem dei. Hic eſt ille ſpūſſanctus qui eduxit Caleph in terram promiſſionis. Hic eſt ille ſpūſſanctus q̄ docuit prophetas. De quo Joel.ij. Effundā ſpm̄ meū ſuper omnē carnem ⁊ ꝓphetabunt filij veſtri ⁊ filie veſtre. Hic eſt ille q̄ docuit om̄es apoſtolos locutionem linguarum. Act. ij. Repleti ſunt oēs ſpiritu ſancto: ⁊ ceperūt loqui varijs linguis ꝓut ſpūſſctūs dabat eloqui illis illis Sup quo Gre. Spūſſanctus ſup diſcipulos in igneis linguis apparuit: ⁊ eis omniū linguarū ſciam dedit ⁊ docuit ſciam oim̄ ⁊ intelligentiā. Un̄ patz eius cōgruitas rōne inſtructiōis Joh. xiiij. Ille vos docebit oia. ꝛc. ¶ Scdo rōne ordinatiōis. Ordinatꝰ hō ad beatitudinē tan̄ꝙ ad vltimū finē. iuxta illud He. xiij. Non em̄ habemꝰ hic. ꝛc. Sz hunc finē nequibat homo inuenire quia erat obtenebratus in peccatis Oſee. iiij. Ambulabūt vt ceci: quia domino peccauerūt. Et quia finis alicuius oportet eſſe precognitū: iuxta illud phi. iij. aie. Uolūtas non fertur niſi in donū ꝓcognitū. Opus erat adiutorio ſpūſſancti: ſicut directorio nr̄e ſa

lutis. Uñ xp̄s Jo. xiiij. Expedit vobis
vt ego vadam: quia ſcʒ mittā ſpm̄ſctm̄
ad vos: qui vos ad vitā beatā diriget
ꝛ ducet. De quo dauid. Spūs bon⁹ de
ducet me in vitā rectā ſcʒ vitam bea
tam. Hic eſt ille ſpūſſanctus qui om̄s
ad vitam beatam conducit. Unde con
ueniens fuit mittere hodie tanꝗ̄ ad
vitam eternam ordinatorium. ¶ Ter
cio. ꝛc̄. Ut eſſent fortes et ſtabiles in
tribulatione. Ubi notandū eſt ꝙ apo
ſtoli ante aduētū ſpūſſancti fuere im
perfecti Luc. xxij. ꝛ Mat. xxvij. in no
cte paſſionis fuit dictum petro. Amē
dico tibi anteꝗ̄ gallus cantet: ter me
negabis. Ad vocē vnius ancille xp̄m
negauit. Et oēs apoſtoli fidem amiſe
runt: virgine excepta. Nam in ipſa
ſola remanſit. Unde filius conquerit
ꝑs. Conſiderabā ad dexteram ꝛ vide
bam ꝛ nō erat qui cognoſceret me. Si
niſtram nō dixit ꝓpter matrem. Unde
decuit ſpiritūſanctum mitti propter
roborationem ipſorum. Hodie nāꝗ ro
borati ſunt vt om̄ia ſufferrent ꝓpter
nomen dn̄i. Poſt illuſtrationem vero
ſpūſſcti cuſtodijs macerati verberib⁹
afflicti gaudentes a cōſpectu conſilij
ꝗm̄. ꝛc̄. Quod patʒ qꝛ petrus in cruce
ſuſpenſus Paulus decapitatus Bar
tholomeus excoriatus: ꝛ nullū tormē
tum fuit quod in ipſis nō experiretur
¶ Preterea vnde ꝓceſſit martyrum
cōſtantia. Unde pacientia Stephani:
Laurencij: Uincentij: Agathe virgi-
nis: Lucie: Agnetis: ꝛ Katherine.
Certe a ſpūſancto. Uñ Ber. in ſmone
huius diei cōcludit rationes noſtras
Spūs paraclytus dat pign⁹ ſalutis.
robur vite: lumen ſcientie. Pignus
ſalutis vt ipſe ſpūs teſtimonium red-
dat ſpiritui noſtro: ꝙ ſumus filij dei.
Robur vite vt quod per naturā eſt no
bis impoſſibile. per gratiā eius nō ſo-
lum poſſibile: ſed etiam facile fiat.
Lumen ſcientie: vt quicquid boni in
nobis inuenimus illi tribuam⁹ a quo
omne bonum eſt. Ille. Et ſic patet pri
mum myſterium.

¶ Secundum principale dicitur ꝛc̄.
Inuenimus ꝙ ſpiritus ſanctus in tri
plici ſpecie ſm̄ doctores apparuit.
¶ Primo in ſpecie viui aīalis.
¶ Scd̄o in ſpē ignis.
¶ Tertio in ſpecie linguarum.
¶ Primo ꝛc̄. Columbe. Luce. iij. De-
ſcendit ſpiritusſanctus corporali ſpe-
cie ſicut columba in ipſum: quādo fuit
baptizatus. Sed quare plus in ſpe-
cie columbe: ꝗ̄ alterius animalis?
Reſpondeo ſm̄ Thomam in. iij. parte
queſtione. xxxix. articulo. vij. propter
conditiones ipſius animalis ſpiritui
ſancto conuenientes ꝗ̄ alterius ani-
malis. Primo: quia habet gemitū ꝓ
cantu. Sic ſpiritusſanctus ad cor pec
catoris veniens ipſum facit gemere
cum ipſum deducit in cognitionem.
proprij erroris. O ſi morerer nūc ait
vſurari⁹, auarus, concubinarius, irē
ad infernum. Heu me miſerum. Sic
fecit magdalena. Petrus apoſtolus.
publicanus. Eſa. xxxvi. Recogitabo
tibi omnes ānos meos: in amaritudi
ne anime mee. Plange anima cara
ꝛ ora dominum vt det tibi contritionē
peccatorum tuorum anteꝗ̄ moriaris
De qua Job. x. Dimitte me vt plan-
gam paululum dolorem meum. Ma-
thei. v. Beati qui lugent quoniā ipſi
conſolabuntur. ¶ Secunda conditio
columbe quia caret felle. Hec autem
conditio conuenit ſpirituiſancto: quia
cum ſit amor caret omni felle odij: rā-
coris: et maliuolentie. Sapien. i. Be-
nignus eſt ſpiritus ſapientie. Et. xi.
O ꝗ̄ bonus et ſuauis eſt domine ſpūs
tuus in nobis. Cuius bonitas appa-
ret in ſupportatione peccatorū. Iſa.
xxx. Expectat nos deus vt miſereat
noſtri. Peccator meretur ſtatim pu-
niri de ſuo peccato. Diuina clemētia
expectat. Unde Diony. iiij. capitulo
de diuinis nominibus. Sicut ſol ra-
dios ſuos emittit ad corporum illumi
nationem: ita diuina bonitas radios
ſuos: ſcilicet miſericordie. ¶ Tertia
conditio: quia nidificat in foramini-

bus petre. O magnum myſterium q̃
eſt iſta petra? Illa eſt de qua apo-
ſtolus. Petra autem erat chriſtus: ni
dificat quidem chriſtus ſcilicet in pe
tra que hominem ponit in contēpla-
tionem ſuipſius: ⁊ quinq̧ plagarum
eius. Ad hanc contemplationez inui
tat ſponſus ſponſam ſuam dic. Cant.
ij. Surge propera amica mea. ſponſa
mea. collo. m. in for. petre. i. nidifica
contemplare: ſurge. ſcilicet ab amo-
re mundi terrenarum rerum et car-
nalium ſurge a ſomno peccati prope
ra ad me. Primo amica mea: quia
omnia ſigna amicitie oſtendit anime
Secundo ſponſa: quia ipſam deſpon-
ſauit annulo fidei. Oſee. ij. deſpōſabo
te mihi in fide. ¶ Tercio dicit colum
ba propter ſimplicitatem ⁊ puritatez
quā ei cōtulit in baptiſmo. Et ſic pa
tet de prima ſpecie columbe. ¶ Se-
cundo in ſpecie. ⁊c̄. Queritur quare i
ſpecie ignis q̄ꝫ alterius elementi. Re
ſpondet ſanctus Thomas ſupra pro-
pter tres rationes. ſiue conditiones
ipſius elementi quas nō habet aliud
elementum.

¶ Prima: qꝛ eſt calefactiuus.
Scđa: qꝛ eſt purgatiuus.
Tercia: qꝛ eſt illuminatiuus.

¶ Prima. ⁊c. Sic ſpūſſanctus corda
hominū calida facit in dei amore de
quo igne Luce. xij. Ignem veni mit-
tere in terram. Et eccleſia in hy. De
patris ergo lumine: decorus ignis
miſſus eſt. qui in fide xp̄i pectora ca-
lore x̄bi compleuit. Et ad Roma. v.
de ſe et alijs apoſtolis. Charitas dei
diffuſa eſt in cordibus noſtris. Hic eſt
ignis qui paulū inflammauit vt mo-
ri pro chriſto et alligari non timeret.
Inflāmat quotidie iuuenes vt mun-
dum relinquāt. Ecce prima conditio
ignis ¶ Secūda. ⁊c̄. Hac ratione au
rifex ponit aurum in igne: vt ibi pur-
getur. Sic ſpirituſſanct⁹ purgat pec-
catoris conſcientiam a rubigine pec-
cati. Hoc Dauid petebat. Cor mūdū
crea in me deus. i. purga et purifica
a peccatis ⁊ malis. Ex hoc eccleſia
petit pro filijs ſuis in p̄s. ciiii. Emit-
te ſpiritum tuum ⁊ creabuntur: ⁊ re-
nouabis faciē terre: ſic renouauit cor
Magdalene et aliorum ſanctorum a
malis. Unde ꝙ multi dant vſuras et
alia illicita faciunt: quia ſunt rubigi
ne peccatorum imbuti et pleni: vnde
indigent purgari igne ſpirituſſancti
¶ Tercia ꝯditio. ⁊c̄. Sic ſpūſſanctus
illuminat cor tenebroſum peccatorū.
Plures de malo in peius vadunt: iđ
quia ſunt ceci. Soph. i. Ambulabunt
vt ceci: quia dn̄o peccauerūt. ¶ Ter-
cio ſpirituſſanctus oſtenſus eſt: in ge
nere linguarum. Quare plus in for-
ma linguarum q̄ꝫ in alia forma. Non
ſic manus ac pedes accepit. Reſpon-
deo ꝙ factum eſt: vt hoc membrū pre
ceteris regularet gratia ſpūſſancti:
qꝛ pre ceteris difficilius cuſtoditur.
Inter om̄ia membra hoc maxime cū
difficultate cuſtoditur. Jaco. iij. Oīs
natura beſtiarum ⁊ volucrū ⁊ ſerpen
tum ⁊ ceterorum domantur: linguam
autez nullus domare poteſt. In eodē
In ipſa benedicimus deum ⁊ patrez:
et in ipſa maledicimus hominez qui
ad imaginem ⁊ ſimilitudinem dei fa
ctus eſt. Ex ipſo ore ꝓcedit bn̄dictio
⁊ maledictio. Ille. Iđ cōueniēs fuit vt
ſpirituſſanctus in ipſa ſpecie appare
ret vt ſic dirigerentur: Non eſt ſignū
tam expreſſiuum vtruz homo ſpiritū
ſanctuz in ſe habeat: ſicut ad linguā
cognoſci poteſt. Ubi notandum ꝙ de
us tres prouincias fecit: ⁊ in qualibꝫ
poſuit linguagium ſuum. Primo ce-
leſtem. Secūdo terreſtrez. Tercio in
fernalem. Linguagium prouincie ce
leſtis eſt deum laudare p̄s. Beati q̄
habitāt in domo tua domine Lingua
giuz prouincie terreſtris eſt loqui de
terrenis Johannis. iij. Qui de terra
eſt. ⁊c̄. Linguagium prouincie infer-
nalis eſt deum blaſphemare. Apoca
lipſ. xvi. Blaſphemauerunt deuz ce
li p̄ doloribus ⁊ vulneribus ſuis. Et
ſic patet quare miſſus eſt in linguis.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

¶ Quarto miſſus eſt in ſpecie flatus
Quare potius in flatu. Johannis. xx.
Inſufflauit ⁊ dixit Accipite ſpm̄ſctm̄
Reſpondeo q͛ propter tria que flatus
habet ſpirituiſancto conueniētia. Pri
mo quia velox. Secūdo quia calidus
Tertio quia neceſſarius. ¶ Primo
⁊c̄. Sic ſpiritusſanctus veloces facit
ſuos ad bene operandum. Gregori.
in homelia. Amor dei nunꝙ̄ eſt ocio
ſus. Ambroſius. Neſcit tarda molimi
na ſpūſſancti gratia. Secundo quia
calet: calefacit ſuos. ¶ Tertio ⁊c̄.
Sic ſpiritusſanctus facit ſuis quo ab
eis remoto deficiunt in via ſpiritua
li ps. Auferes ſpiritum eorum et defi
cient. Johannes. Spiritus eſt qui vi
uificat. Eze. xxxvij. Dabo vobis ſpiri
tum et viuetis.

¶ Tertium principale dicitur ⁊c̄. Ad
quos venit. Reſpondeo q͛ ad tres per
ſonas venit: vt patet hodie.

¶ Primo ad eos qui ſunt vniti in cha
ritate.

¶ Secundo ad eos qui ſunt vniti in
oratione.

¶ Tertio ad eos qui ſunt in puritate

¶ Primo ⁊c̄. Uenit ad apoſtolos qui
erant vniti. In epiſtola hodierna. Dū
cōplerentur dies penthecoſtes erant
omnes pariter in eodem loco. Et ſi
cut erant in eodem loco corporaliter
ſic ſpiritualiter erant in vna charita
te in vno amore: ideo acceperunt ſpi
ritum ſanctum. Et ratio cuz ſpūs: ſcz
ſit amor. i. Johā. iiij. Deus charitas ē
cuz illis habitat. Mathei. xviij. Ubi
duo vel tres fuerint congregati in no
mine meo. in medio eoꝝ ſum. ⁊ Aug.
ſuper Johan. Sola dilectio diſcernit
inter filios dei et filios dyaboli. Ideo
Iſa. lxvi. ſuper quem requieſcet ſpi-
ritus meus: niſi ſuper humilem ⁊ q̄e
tum. ¶ Secundo ⁊c̄. Ad apl'os venit
cum dicitur. Erant perſeuerantes in
oratione cuz mulieribus ⁊ maria ma
tre ieſu ⁊ cuz alijs. Ubi notandum q͛
ſpūſſanctus facit ſicut peregrinus qn̄
in itinere eſt et ſcit hoſpitiū alicuius
qui libenter eum recipit. Ad illud li
benter vadit. Ita ſpūſſanctus cum vi
det hoſpitiuz noſtre mentis paratum
ad illō intrat. Et hec oratio facit. In
hymno orantibus apoſtolis deum ve
niſſe nunciat. ⁊ Jo. xiiij. Ueniemus ⁊
manſionem apud eum faciemus. et
Sap. vij. Inuocaui ſcz per orationez
⁊ venit in me ſpūs ſapientie. Jo. xiiij.
Rogabo patrem ⁊ alium paraclytuz
dabit vobis. ¶ Tercio. ⁊c̄. Uenit ad
apoſtolos qui erant puri. Gregorius
in omel. Tergat ſordes praui operis
qui deo parat domuz mentis. Figura
Geneſis. viij. Colūba emiſſa d̄ archa
a Noe: cum inueniſſet terraz paludo
ſam non permanſit ibi: ſed ad archaz
reuerſa eſt. Columba eſt ſpiritusſan-
ctus non permanet in terra paludo-
ſa. id eſt in peccatore: ſed ad propria
reuertitur. Quomō ſit facta hec miſ
ſio videamus. Ante aſcenſionem ſe-
pe chriſtus ſicut amicis apoſtolis ſu
is mittere ſpiritumſanctum ꝓmiſit.
Johannis. xvi. Expedit vobis vt ego
vadam. Si autem abiero: mittam eū
ad vos: ſed tn̄ non indicauit eis diem
neqꝫ horam. Ignorantes ergo tēpus
ipſum expectauerūt. vi. die poſt aſcē-
ſionē ⁊ ſabbato. Tranſactis his die
bus ceperūt contriſtari ⁊ dicere inui
cez. Quādo veniet vnus inquit cras
alius. non: ſed die lune. Duz veniſſet
ſabbatū: dicebant. O quid faciemus:
timidi ſtabant abſconſi ꝓpter metuz
iudeoꝝ. Uñ iſto mane ad mariā veni-
unt dicentes. Heu filius tuus nobis
ꝓmiſit mittere ſpm̄ſanctū. Hodie ſūt
decē dies q' aſcendit: ⁊ adhuc ſpm̄ſā
ctū non miſit. ⁊ virgo. Non dubitetis
q2 hodie oīno mitte꜡ nec ante mitte-
re debuit. Et ratio: qn̄ deꝰ traxit po
pulū de captiuitate egypti: q̄nq̄geſi-
mo die deſcendit in forma ignis i mō
te ſyna dando legem: fuit figura q͛
quinquageſimo die reſurrectōis ſue
nos liberaret ⁊ viuificaret. Unde po
namus nos in oratione Petrus cum
alijs ſe ad vnam partem poſuit: laza

rus cum. lxxij. duobus ad aliam: et
Magdalena cuȝ alijs mulieribus ad
aliam: et virgo maria in medio. In ce
leſti palatio facta eſt diſſentio inter
patreȝ et ſpiritumſanctuȝ. O pater in
quit filius promiſi apoſtolis meis pa
raclytuȝ et conſolatorem. tempus ad
uenit vt promiſſionem attendaȝ. Cui
pater: Sum contentus indica ſpiritui
ſancto. Cui ſpiritusſanctus. Dic mihi
quomodo te tractauere. Cui filius.
Uide me per charitatem. Oſtendit ei
latus et manus et pedes perforatos:
heu mihi: Sed vadaȝ in aliaȝ effigiē:
q̄ non audebunt me tangere. Qui de
ſcendit cum maximo ſtrepitu. Fact⁹
eſt repente de celo ſonus tanq̄ adue-
nientis ſpiritus vehementis: deſcen
ditq̄ ſuper eos: et repleuit totam do
mum vbi erant ſedentes. Repleti er
go ſunt omnes ſpiritusſancto.

¶ Feria ſcđa penthecoſtes De digni
tate anime. Sermo magnus.

SIc deus dile-
xit mundum vt filiuȝ ſu
um vnigenitum daret.
Johannis. iij. Stupēdū
et miranduȝ diuinū hu
ius mundi opificium cuius potiſſima
pars eſt rationalis creatura. Ita ſin
gulariter in omnibus eius membris
eſt ordinatum et bene diſpoſitum tan
taq̄ menſura vt ſtupidam omnem hu
manam intelligentiam reddat. Unde
eſt ſciendum q̄ natura anime noſtre
non ſolum ſecundum ſcolam ſacroruȝ
theologantium ꝯ ſanctam religioneȝ
xp̄ianaȝ: ſed etiam ſcđm opi. philoſo-
phantiuȝ eſſe diuinaȝ et ſpūaleȝ: cui⁹
veritas ꝓbat̄ ꝑ teſtimoniuȝ ſacre ſcri
pture. Moyſes in perſona dei. Gene.
iij. Faciam⁹ hoīem ad imaginē ꝛ ſimi
litudinē noſtrā o ſapia aurea ꝛ cele-
brāda ſententia. Cui ſententie ē ꝯfor
mis collorata fātaſia ꝓphetaruȝ. Uñ
Plotinus platonicus de quo Augu.
x. de ciui. dei. c. ij. Plotinus platonic⁹
animaȝ noſtrā intellectualē quā in ce
leſtibus ſedibus habitare non dubi-
tat nō hēre ait ſupra ſe niſi naturam
dei. Ille. Et in viij. Ethi. homines di
cuntur dij ꝓpter virtutis excellentiā
et Socrates ſepe ſolebat dicere pro
confirmatione ꝑinductarū ſniarum.
homo ꝑfectus ꝑ ſapiam. nihil eſt a-
liud q̄ȝ deus in humano corpore hoſpi
tatus. Ideo in vlla re non poteſt ſe be
atificare ipſa anima q̄ȝ in deo. Augu.
in. ix. de. ciui. dei. c. ij. Uerus deus eſt
cum quo ſolo: et in quo ſolo: et de quo
ſolo: anima rationalis et intellectua-
lis beata eſt. Et concludit phus. vij.
Ethi. homines ꝑfectos per virtutem
theoricam eſſe dignos. Ideo preſtan-
tia ingenia appetunt conformare ſe
ſuo principio. Cum natura veluti di
uina portio abſoluta et libera ab hac
terrena mole corporis: et cupiunt ſe
abſtrahere a cura ex poſſeſſione re-
rum mortalium. propterea ſublimis
ille monarcha deus vt homo haberet
cauſam amandi eum: illum voluit de
corare ineffabilibus donis. Interq̄
principatum tenet anima rationalis
illi cōicata. Quā ipe factor tm̄ appre
ciauit: vt filiū ſuuȝ vnigenituȝ daret:
ſicuti verba aſſūpta teſtant̄. Sic deus
ꝛc. In quib⁹ verbis de dignitate hui⁹
anime loquemur De qua tria ſingula
ria myſteria ꝓponim⁹ declaranda.
¶ Primū dr̄ quiditas.
¶ Scđm qualitas.
¶ Tertium nobilitas.
¶ Primū ꝛc. Scđm ſententiā philoſo-
phi. i. de anima. Omnino ꝛ penitus dif
ficillimorꝫ eſt accipere: quid ſit anima
tamen confiſus de gratia dei intendo
texere ſermonem de illa. Et quia ſunt
plures diffinitiones philoſophorum
duas tantuȝ principales videbimus.
Unam philoſophi naturalis. Aliam
theologi. Prima eſt Platonis in Ti-
meo dicentis. Anima eſt eſſentia ex
quattuor numeris compoſita ſcilicet

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

vnitate. dualitate. trinario. et qua-
ternario. O quid dicit predicator nr̃.
Quia diffinit animam ſuper digitos
vt mulieres Anima ex quattuor cõ-
ponitur: inquit Plato: cũ in ſe habeat
q̃ttuor. ſ. ſcientiã. intellectũ. opinionẽ
et ſenſuz Uocabat autem vnitatem
intellectuz. dualitatẽ ſcientiã trina-
rium. opinionẽ. quaternariuz. ſenſum
Nam intellectus fertur in ſimplicez
naturam rei: que de ſe eſt vna. Scien
tia ẽ de ſubiecto ſeu natura per habi
tudinem ad proprietates eius que
ſunt duo. Opinio eſt circa duo contra
dictoria cuz formidine et incertitudi
ne alterius. Senſus interiores ſunt
quattuor. ſ. ſẽſus cõmunis. fantaſia co
gitatiua. et memoratiua. etiã ſub mi-
riſico velamine voluit intelligere pla
to: ꝙ anima eſt vna ſm ſubſtantiam ꝛ
ſm eſſentiam eſt duplex qꝛ hz eſſen-
tiam et eſſe. Eſt triplex ꝑpter eius
triplicem potentiaz. ſ. memoriã intel
lectuz. et voluntatẽ. ſcḋm quas eſt ad
imaginẽ dei. Eſt quadruplex: quia
informat corpus compoſituz ex quat-
tuor elementis. Sed mihi parcãt phi
loſophi cum ſuis ſequacibꝰ: quia de
anima nihil aut parũ intellexerunt.
Ideo ſententiã Theo. audiamus. Uñ
Augu. in li. de quantitate anime.
Tho. in. ij. contra gen. ca. vij. Bona.
ij. di. xvij. Alex. ij. p. trac. ð anima ita
diffiniunt animam. Anima eſt ſubſtã
tia incorporea: immortalis de nihilo
creata a deo. ad beatitudinẽ cõſequẽ
dam In quibus verbis ponunt quin
qꝫ concluſiones. ¶ Prima ꝯcluſio ẽ
Anima eſt ſubſtantia incorporea.
Contra democritũ. et euripidẽ era-
clytum. Qui voluerunt animam no-
ſtram eſſe de igne materiali. ꝛ contra
Diogenẽ: qui voluit eam de aere. et
contra Taletem. Mileſium: qui vo-
luit de aqua. vt dicit phũs. i. de aia. ꝛ
Cicero de natura deorum. Contra e-
pycurum qui imaginatus eſt aĩam eẽ
mixtam. igne. aere aqua. terra. vt po
nit. Macrobius lib. de ſummo ſcipio-
nis. Per hanc materialitatem con-
concludebant ipſam mortalem et cor-
ruptibilem. Que opinio pro heretica
habetur ab eccleſia. xxiij. q. iij. ca. pe
nulti. ¶ Scḋa concluſio eſt ꝙ eſt im-
mortalis. Contra. Pythagoram phi-
loſophum: qui dixit animam cum cor
pore mori. Cuius opinionis fuere ſa
ducei: et qui negabant reſurrectionez
corporum. Cum qua opinione fue-
runt multi chriſtiani. De quibus cer
te dolendum ẽ qui ſequentes prauas
conſcientias viriutibus ieſum: dede-
runt ſe omni turpitudini. Documen-
ta fidei et euangelium ridentes. te-
nent animam ſimul cum corpore mo
ri. In quorum perſona. Eccleſiaſtes.
xxx. Unus eſt hominis interitus et
iumentorum: et equa vtriuſqꝫ condi-
tio. et Sapien. ij. Ex nihilo nati ſu
mus. et poſt hoc erimus quaſi non fu
erimus. Exemplum illius domini q̄
mecum in alpibus Florentie: non cre
dens aliam vitam et animam cum
corpore mori: dicebat. O pater quis
vidit aliam vitam. Quis reuerſus
eſt ad nos: mortuo corpore perit et a-
nima. O bubale o vilior beſtia dya-
bolus et bonum tempus cauauit ti-
bi cerebrum. Que opinio heretica
eſt. Quod bene Gregorius oſtendit
iiij. dialogorum. Tres vitales ſpiri-
tus creauit omnipotens deus. Unuz
qui carne non tegitur: nec cum car-
ne moritur. Alium qui carne tegitur
ſed non cuz carne moritur. ¶ Tertiũ
qui carne tegitur: et cuz carne morit.
¶ Primus eſt angelicus ſpiritus.
¶ Scḋs eſt ſpiritus humanus.
¶ Tertius eſt ſpũs iumẽtorũ: omni-
umqꝫ brutorum animalium. Ille.
Plato in timeo. Anima eſt immor-
talis: et ſm ꝙ vicerit paſſiones: vel
victa fuerit: p̄miabitur: vel punietur
poſt hanc vitam. Sal. in prologo iu-
gurtim. Ingenia et egregia facino-
ra: ſicut anima immortalis ſunt. Lu-
cretius. Redit idem retro de terra:
quod fuit ante. Sed quod miſſum

eſt ex etherelis oris. Id rurſuz celi ful
gentia tēpla receptāt. O q̄ꝫ confundi
deberent xp̄iani negātes imortalita
tē aīe: qn̄ ⁊ ipſi phi gentiū verbo ⁊ ope
re animaz nunq̄ꝫ mori tam lucidis fi
ne teſtati ſunt. Tertia concluſio
eſt: quia ē de nihilo facta. Cōtra Ma
nicheum qui dixit ipſam factam de
ſubſtantia dei: vt ponit magiſter. ij.
di. xvij. Et contra Menandrium qui
dixit eſſe de ſubſtantia angeloꝝ.
Quod eſt falſum: quia de nihilo crea
ta eſt. Unde Auguſtinus lib. i. ſupra
Creauit deus animas ſinguloꝝ per
ſe: de nihilo. Si de nihilo: ergo nō de
ſubſtantia dei. Quarta concluſio:
quia a deo creata. Contra Platonem
qui voluit oīs animas fuiſſe ab eter
no. Contra fidem locutus et contra
philoſophum. Primo contra fidem
que nihil confitetur eternum niſi de
um. Et contra Ariſtotelem: qui non
dixit intellectum eſſe eternum: ſed ꝑ
petuum. Secunduz Albertum. x. ca.
Compedij Differentia eſt inter tem
pus eternum et perpetuum. Tēpus
eternum qđ habet ꝑncipium et finez
Perpetuū quod caret principio: ſed
non fine. Anima noſtra eſt perpetua
quia habet principium: ſed caret fi
ne: quia ſemper erit. Quinta con
cluſio eſt. Ad beatitudinē cōſequēdā
Teſte augu. Fecit deus rōnalē crea
turā. vt ſummuz bonū intelligeret: in
telligendo amaret: amādo poſſideret
poſſidendo frueretur. In ꝑncipio cōf.
Feciſti nos domine ad te: et inquie
tum eſt coꝛ noſtruz: donec requieſcat
in te. O excellentia ſingularis huius
anime. Cū ergo ſit ita mirabilis. Que
ritur dubiuz a Theologis Cur deus
corpori fetido: paſſibili ⁊ obnoxio om
ni miſerie voluit hanc animam figere
Cuz dicat phūs. iiij. Phiſi. ꝙ locus ⁊
locatum debent eſſe proportionata.
Ad qđ dicit magiſter. ij. diſtincti. i. Et
Tho. iij. diſt. ij. Qđ hoc actum eſt du
plici rōne. ¶ Primo ratiōe ordinatio
nis. Scđo accumulationis. Primo

⁊c̄. Quia ordo vniuerſi hoc requirit.
Cuz dicat phus. xi. Metha. Bonum
vniuerſi in ordine cōſiſtit. Deus crea
uerat naturaz angelicā puraz: crea
uerat naturā ſimplicē materialez.
Reſtabat ad ordinem vniuerſi: vt fa
ceret mediā creaturam. ſ. hominem
cū corpore qui participaret de vtroq̄ꝫ
De ſpūali quo ad animā. De corpo
rali. quo ad corpꝰ. Ideo corpori ipāz
vniuit. Uñ Aug. ij. conf. Duo feciſti
dn̄e: vnū ꝓ te: et aliud ꝓpe nihil.
Scđo rōne ⁊c̄. vt glorioſius coronare
tur: quia ſic plus meretur cum corpo
re: q̄ꝫ ſine. Quia quāto difficultas eſt
in operatione: tanto plus meretur.
Aīa in corpꝛe vexat̄ a mūdo. In mun
do preſſurā habebitis. A carne Caro
concupiſcit ⁊c̄. A dyabolo. Aduerſa
rius veſter ⁊c̄. hiero. Ad Euſto. In
carne preter carnē viuere angelicum
eſt non humanuz. Unde Tho. ij. diſt.
ix. dicit ꝙ hō plus pōt mereri in cor
pore: q̄ꝫ angelus. Et ratione difficulta
tis: que eſt in homine ⁊ nō in angelo.
Et ratione longiturnitatis: q2 angelꝰ
vnico actu meruit paradiſuz: homo
autem pluribus. Et merito paſſioni
bus xp̄i: q̄ infinite operatur ꝓ homiē
et non ꝓ angelo. Non imerito: quia
eſt eterni regis filia Qđ patz figura
de quodaz regē q̄ habēs pulchraz fi
liam: dedit cuidā ſuo militi vxorē hoc
pacto ꝙ ſi incurreret infirmitatem
aliquā: amitteret caput. Conduxit
autez illā in ciuitatē ꝓpriā. Quam in
greſſa: quia erat ibi aer corruptus le
proſa facta eſt Contriſtatur autez mi
les et timens iram regis: habuit ob
uium quendā medicuz. Qui tria re
media ꝓ ſanitate recuperanda dedit
¶ Primz omni hebdomada ſemel in
grederetur viridarium cā ſpaciandi.
¶ Secundum: ſumeret tales herbas
et faceret electuarium: et bis mane
et ſero anteq̄ꝫ iret dormitum comede
ret. ¶ Tertium lauaret ſe aqua fon
tis que erat in viridario. Qđ et fecit
et ſanata eſt. Moraliter. Iſte rex eſt

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

deus qui filiam habet pulchrā. id eſt
animaz. Unde phūs.xvi. de aīalibus
Anima eſt nobilior omni corpore et
omni poſſeſſione. Super omnia pul=
chrior Unde archiepiſcopus florenti
nus.i.par.c.ij.§.iij. Anima eſt ange=
lis pulchrior non ratione ſui: ſed inq̄tū
tum eſt deificata. id eſt deitati vnita
in verbo Quam militi.i.corpori con=
iunxit. Ubi incurrit infirmitatez. qr
terra corrupta. Corrupti ſunt oculi.
Seneca libro.v.cauſarum. Oculi no-
ſtri ſunt irritamenta maloꝝ. Treñ.
iij. Oculus meus depredatus eſt ani
mam meam. Aures corrupte. Eccle
ſia.xxviij. Sepe aures tuas ſpinis ⁊
facito ſeras auribus tuis. Corrupta
lingua per infamiam. Unde leproſa
fit. Sed medicus militi obuius venit
De quo Augu. Magnus de celo ve=
nit medicus: quia per totuz munduz
magnus iacebat egrotus. Qui tria
documenta militi dedit vt anima a le
pra ſanetur. ¶ Primuz omī hebdoma
da ſemel id eſt die dominico ingredia
tur viridatū: ad contemplanduz deuz
quantū ſit magnus: quantuz potens:
quantuz bonus.. ¶ Secunduz reme=
diuz: vt comedat ⁊ reficiat oronib⁹
mane et ſero que ſunt tres. ¶ Prima
orō dñicalis: q̄ excedit omēs orones.
¶ Scda fidei articuli de conſe. diſt.
ij. Symboluz. Tertia Aue: q̄ facta
eſt a tribus. Ab angelo. Aue gratia
plena. Ab helizabeth. Benedicta tu
in mulieribus ⁊c̄. Ab eccleſia. San=
cta maria ⁊c̄. Tertiuz vt ſe lauet
lachrimis compunctionis. Mat. v.
Beati qui lugent: qm̄ ipi ⁊c̄. Uñ Aſcu
lanus noſter. Nil pſunt lachrime
ſine anime conſenſu. oculoꝝ triſticie
dolor interius correſpondeat. Juſte
em̄ tales lachrime ſunt ſatiſfactorie
Et ſic patet primuz.
¶ Secūdū dicitur ⁊c̄. Qualis ē hec
anima. Reſpōdet deus per Moyſen.
Geñ.i. Ad imaginem noſtram. Ex
ponunt hebrei hoc verbuz. Faciam⁹
hominem ad ⁊c̄. ꝙ fuit verbuz dei ad
angelos. Nos.ſ. Pater: filius: ſpiri-
tuſſanctus Unde primuz miraculum
qd̄ deus fecit poſt pductionez creatu
rarum: fuit formatio corporis huma=
ni: que fuit abſq̄ myſterio angeloꝝ
que fuit preter ordinez nature ſola di
uina virtute. Nota ſm̄ theologos.ij.
diſt.xvi. Tho.i.par.q.xciij. Triplex
eſt creatura. Una que nec eſt ad ima
ginez dei: nec imago dei. ſcilicet crea
tura irrationalis: ſed dicit̄ veſtigiuz
dei. Alia que non eſt ad imaginē ſed
imago dei: vt filius dei. Colocē.i. Eſt
filius dei imago inuiſibilis. Et hoc p
pter idēptitatē nature. Unde Ambro
ſuper illud De⁹ quis ſimilis erit tibi
Nullus vtiq̄. Quia imago patris eſt
filius vt pbatur de pe. diſt.i.ca. Im=
portuna Alia eſt creatura que ē ima
go dei: et ad imaginē dei. Quis eſt
hic? Reſpondeo ꝙ homo. Oras nobi=
lium ſpiritualiū o pſtans ornamentū
de echor o paradiſi q̄ ymago eſt ſcdm
naturā intellectualē Imago ſm̄ theo.
in tribus conſiſtit.
¶ Primo in dignitate.
Secundo in pprietate.
Tertio in entitate.
¶ Primo ⁊c̄. Quia ſicut deus eſt do-
minus omnium. pſ. Domini eſt ter
ra et plenitudo eius. Et in Symbo.
Uiſibilium et inuiſibilium. ⁊ Heſter.
xiij. Dñs vniuerſoꝝ tu es. Ita homo
eſt dñs huius mūdi Geñ.ij. Domina
mini piſcibus maris et volatilibus ce
li: et vniuerſis animātibus que mo
uētur ſup terrā. pſ. Conſtituit euz ſu
per opera manuum ſuarum. Unde in
ſignuz huius homo fuit creatus poſt
creationē ceterorum animalium.
Ideo aplus.i. Corin.iij. Omnia em̄
noſtra ſunt. Augu. ſuper Geñ. ad lit
teram. Omnia fecit deus pter homi
nem: hominem autem propter ſeipm
Et Plato in Timeo. Bonitas dei:
cauſa fuit factionis mundi propter
hominem. In primo Politi. Natu
ra fecit animalia propter hominem
Unde Philoſophus conſtrictus eſt

dicere in.ij. Phi.⁊.ij.ð anima. Finis
quodammodo omnium eſt homo.
Et Lactan.lib. de ira. Sicut mundū
deus propter hominem machinatus
eſt ita ipſum propter ſe tanquam di=
uini templi antiſtitem: ſpectatorem
operum rerumq; celeſtium. Unde ho
mo eſt alter deus. ¶ Secundo in pro=
prietate. Quinq; proprietates habet
deus vt ponit Tho.iij.di.iij.quas et
homo habet. Prima eſt: ꝙ deꝰ eſt vnꝰ
in eſſētia: Exo.ij. Dñs deus tuus vnꝰ
eſt. Et anima vna eſt in eſſentia. Se=
cunda ſimilitudo: quia deus eſt trinꝰ
in perſonis. Jo.vi. Tres ſunt: qui te=
ſtimonium ⁊c̄. Jta et anima noſtra:
et trina in potentia. Memoria: intel
ligentia. voluntas. Jn hoc ſolum diſſi
milantur. quia tres perſone diuine
ſunt deus ſed potentie anime nō ſunt
eſſentia anime ſed vires ipſius ab ea
fluētes. Tertio deus eſt immortalis:
prime Timo.i. Regi ſeculorum im=
mortali. Et anima noſtra immorta=
lis eſt. ¶ Quarto eſt inuiſibilis. Jo.
i. Deum nemo vidit vnq̄. Et anima
noſtra inuiſibilis. ¶ Quinto deus eſt
vbiq;: potentia. eſſentia: preſentia: ƀƺ
Tho.i.par.q.viij.ar.iij. Et magiſtrū
in.i.di.xxxvij. Jere.in.xviij. Celum
et terram: ego impleo. Tamen prin=
cipaliter eſt in celo empyre. Sic ani=
ma noſtra ƀm aug.vi.de. Trini.c.vi.
eſt tota in toto ⁊ tota in qualibet par
te rñ determinate eſt ꝓncipaliter in
corde: vnð ꝟtutē influit toti corpori
¶ Tertio cōſiſtit in entitate: Qꝛ ſicut
in deitate ſunt tres ꝑſone in vna eſſē
tia. Sic in vnica anima ſunt tres potē
tie equaliter ſe habentes. ſ. pater: fi=
lius ſpūſſanctus. Nā ſicut pater ge=
nerat filiū. Et pater et filius ſpirant
ſpūſſanctū. Sic memoria que eſt ꝓma
potentia anime intellectiue generat
intellectū: qui eſt ſcðs. Uñ dicit aug.
ꝙ memoria eſt mater intelligentie.
Intelligentia enim nichil cognoſce=
ret niſi memoria ſibi influeret. Et ſi
cut ſpūſſanctus ꝓducitur a patre ⁊ fi

lio: ſic volūtas que eſt tertia potentia
ꝓducitur a memoria et intelligentia
voluntas enim nihil vellet niſi memo
ria ⁊ intelligentia ſibi ꝓſentarēt. Et
deus dedit aīe hanc ymaginem vt in
ea tanq̄ in domo per quandā appro
priationē habitaret. Pater enim ha
bitat in memoria ꝑ continuā recorda
tionē bñficioꝝ ſuoꝝ. ſ. qꝛ dedit nobis
eſſe. ps. Ipſe fecit nos ⁊c̄. Dedit no=
bis bene eſſe. ſ. gratiā. ps. Gratiā ⁊
gloriā ⁊c̄. Dedit nobis tꝑalia. ps. O=
culi oīum ⁊c̄. vſq; benedictione. De=
dit nobis filium ſuum. Jo.iij. Sic deꝰ
dilexit ⁊c̄. Dedit nobis regnum ſuū
Math.xxv. Poſſidete paratū. vobis
regnum ab origine. Dedit nobis cor
pus ſuum in refectionem. Mat.xxvi.
Accipite ⁊ comedite hoc eſt ⁊c̄. Pater
per talium beneficioꝝ recordationē
habitat in memoria noſtra. ps. Hic
habitabo: qm̄ elegi eam. Filius habi
tat in intelligentia. per ſapientiam:
cū ſit ſapientia patris. Hec ſapientia
cōſiſtit in duobus. ſ. in cognitione dei
et cognitione ſui. Unde Augu. dicit.
Dñe deus nouerim te nouerim me.
Nouerim te quāte ſis maieſtatis: vt
timeam te quāte dignitatis vt adorē
te: quante bonitatis vt ſperem in te.
Nouerim me: quante ſim fragilita=
tis: quante vilitatis: quante iniquita
tis: vt digne poſſis in me habitare:
vt merito de me dicatur. Sapientia
edificauit ſibi domum. Spūſſanctus
habitat in voluntate per dilectionem
Unde poſtq̄ chriſtꝰ dixit Jo.xiiij. Si
quis diligit me ſermonem meum ⁊c̄.
ſubdit. Ad eum veniemus: et manſio
nem apud e fa. ſ. per charitatē. Eſſen
do aīa tam ſublimis: et ad ſimilitudi=
nem illius ſūmi monarchie dei plaſ
mata: et hoſpitatrix tanti hoſpitis dei
nulla res poteſt ipſam quietare: niſi
ipſe ſolus. Unde Bernar. ſermone de
dedicatione eccleſie. Ad imaginē ꝓp
pe dei facta eſt aīa rōnalis: ceteris
creaturis occupari pōt: repleri autē
nō pōt. Practica. Una vice diſpoſuit

deus inuenire hominez ſm cor ſuum
ſed inter homines vnuz ſolū reperit
ſ.Dauid.i.Reg.xiij. Queſiuit dn̄s vi
rum iuxta cor ſuuz.quo inuento. Pe=
te a me inquit dauid q̄d vis. A quo q̄n
q̄ petijt. Primo petijt nobilitatem.
qua habita dixit ei deus. Es ne contē
tus. Nō dn̄e. Da mihi ſcdm̄.ſ.vxorem
pulchrā. Cui d̄dit Michol. Dedit ꝛ ter
tiū: q2 fecit eum capitaneum. Dedit
ꝛ quartū: q2 victoriā cōtra philiſteos
Dedit et quintū.ſ.regiam dignitatez
Cui deus. Es ne cōtentus? R̄ndit nō
Sed ſaciabor cum apparuerit gloria
tua. Ideo Ber. Repleri aūt nō pōt. et
Aug. in p̄ncipio cōf. Feciſti nos dn̄e
ad te. et inquietum eſt cor noſtrum do
nec requieſcat in te. Propter hanc de
us mundum fecit. In.ij. de anima. Fi
nis quodammodo omnium eſt homo.
Propter hanc factum eſt celum em=
pireum. In.ij. diſt.ij. celum empireuz
potius eſt pro anima q̄ȝ pro angelo.
Propter hanc chriſtus tandez mortu
us eſt. Q̄d conſiderans. Ugo lib. de
arra ſponſe ait. Reſpice vniuerſuz mū
duz iſtuz et conſidera ſi aliq̄d in eo ſit
q̄d tibi nō ſeruiat. O͞is natura ad hūc
finez dirigit curſuz ſuum vt obſequijs
tuis famuletur et vtilitati deſeruiat
tuiſq̄ꝫ oblectamentis pariter et neceſ
ſitatibus ſm affluentiam indeficien=
tem occurrat. hoc celum: hoc terra:
hoc mare: hoc aer cuz his que ſunt in
eis vniuerſis. expellere non ceſſant.
Ille: o aīa ergo nobilis. O aīa delica=
ta vide dignitatē tuā q̄ nulla res q̄ꝫtū
cunq̄ꝫ p̄cioſa pōt ſatiare et eſſe ſuffici
ens infinite capacitati tue. Unde. pa
tet ſecundum.

¶ Tertiuz principale d̄r nobilitatis.
ps. Uenite ꝛ audite ꝛ narrabo ꝛc̄.
Quid fecit. Quomodo ipſaz nobilita
uit. Reſpondeo in tribus.
¶ Primo eam cuſtodiuit.
¶ Secundo eam redemit.
¶ Tertio eam ſublimauit.
¶ Primo ꝛc̄. Res magne cuz magna
diligentia cuſtodiūtur. Unde theſau
ri ſub multis clauſibus cuſtodiūtur
Cuſtodit aūt deꝰ aīas et cuſtodit ꝑ an
gelos. hiero. ſuper Mathe. Magna
dignitas aīarum eſt: vt vnaqueq̄ꝫ ab
ortu natiuitatis ſue habeat angelum
in cuſtodiaz delegatuz. Unde eam ſo
lam angelis cōmendauit. Quādo eñ
creat vnam animaz: poſtea ſubito mit
tit angelos vt eam defendant ab in
curſu demonuz. Sed quero quo tēpo
re datur angelus. Reſpondeo cuz du
plex ſit natiuitas. vt patet de conſe.
diſt.iiij.c. firmiſſime. Una.ſ. in vtero
cuz aīa corpori infunditur. Alia extra
vterum. Quidā voluerunt q̄ angelus
dat in p̄ma cū infunditur corpi. Que
opinio fuit Bona.ij.di.xi. Sed cōis o=
pinio eſt q̄ ſtatim natis datur: vt te=
net magiſter in.ij. di.xi.c.ij. Sꝫ q̄re nō
dat in vtero ad cuſtodiaz? Reſpondet
Tho.i.p.q.xi.ar.vi. Q̄d cū tales pue=
ri ſūt adhuc aliquid matris. cuſtodi=
untur ab angelo matris. ſicut fru=
ctus arboris exiſtens in arbore eſt a=
liquid arboris. Qui cuſtodit arborez
patet q̄ etiaz fructus. Unde ille ange
lus qui cuſtodit matrē cuſtodit etiā fi
lium. Que opinio verior videtur.
¶ Secundo eam redemit p̄prio ſan=
guine. Clarū eſt q̄ de p̄ditione rei vi
lis parum dolet homo, ſed de perditio
ne rei p̄cioſe multū affligit. Ad p̄po=
ſituz. Nihil p̄cioſius in humanis aīa
noſtra que valet ſuper omne aurum
Ber. li. medita. Totus iſte mundus
ad vnius aīe p̄ciuz eſtimari nō poteſt
Et Augu. Maius dānum eſt in amiſ=
ſione vnius aīe q̄ȝ mille corpoꝝ. Ille.
Qua perdita tantū doluit pius ieſus
vt pro eius redemptione ab immor=
tali et incōprehenſibili diuinitate in
carnari voluit et formam ſerui aſſu=
mere et tandem mori. Unde eccleſia.
Qui cōdolens interitu ꝛc̄. Et Augu.
ſuper Io. Nulla cā fuit veniendi xp̄o
dn̄o niſi peccatores ſaluos facere. Et
eccleſia. Nec abhorres peccatores. ſi
ne quibus nunq̄ꝫ fores: tanto digna
filio. vn̄ dicit Tho.iij.par. Niſi fuiſ

ſet peccator non eſſet incarnatus Ꝗ=
uis Alexan. dicat oppoſitum ꝙ veniſ
ſet ſicut glorificator ⁊ non redemptor
Et in ſignum eius incarnationis pro
ſalute aie viſus eſt flere. ridere nunꝗ̃
Non fleuit pro mundo: ſꝫ ꝓ te anima
Neqꝫ fleuit pro deſtructione mundi.
ſꝫ bene ꝓ anima noſtra. Fleuit in na
tiuitate. in circũciſione dans ꝑ̃ncipiũ
noſtre redẽptionis. fleuit ſuꝑ hieruſa
lem: fleuit ſuper lazarum. fleuit ſuper
crucẽ: Quid dicis o paule heb. v. cuꝫ
clamore valido et lachrimis offerens
Clamauit qñ dixit. Pater ignoſce il=
lis. Qđ verbum fuit tante pietatis ꝙ
ccccc. ſunt ↄuerſi. Scđo cũ lachrimis
qñ dixit. hely. hely. lamazabathani.
Quare dixit lamazabathani. ideſt de
reliquiſti me. Dereliquit eum deus
⁊ oia alia ſubſidia: ꝓpter ipſaꝫ aiam
Dereliquerunt angeli apoſtoli: ma=
rie: iudei. gentiles. O quantos labo=
res ſuſtinuit: orando: vigilando: ieiu
nando: tandeꝫ moriendo. Ideo apoſto
lus. i. Cor. vi. empti eſtis ⁊c̃. Quõ o
Paule argento: auro: non: ſed ꝓ̃cioſo
ſanguine chriſti. O theſaurꝰ infinituꝫ
qui fuit maioris meriti in infinitũ ſã
guine omniuꝫ martyrum. Unde ber.
Sublime eſt aie ꝓ̃cium que non niſi
ſanguine chriſti redimi potuit. Quaꝫ
ergo cõmutationeꝫ dabis pro anima
tua qui ꝓ nihilo das illaꝫ. Ideo eccle
ſia de pe. ⁊ remiſ. c. cũ infirmitas pre
cipitur medicis ne aliquid cõſulant ꝓ
corporali ſalute egroto qđ ſit in peri
culum aie: vt etiam patet de con. di.
vi. c. cõtrariũ. Exemplum vſurarij. a
quo dum quereret ſacerdos de ſalute
aie dicebat: Quantum valet granum
in platea. Clama cõtra peccata: quia
hõ pro vno ſolido aiam ſuam damna=
ret. ¶ Tertio eam ſublimauit in no=
biliſſimo loco: vbi in mundo ? Nõ: qr ẽ
animaliũ locus in paradiſo terreſtri
Non: quia locus ſolitarius eſt Sed vt
dicit Tul. li. de amicitia. Natura ni=
hil ſolitarium amat. Et phs. vi. Ethi.
homo ſolitarius: aut deus eſt. aut be
ſtia. Reſpondo ꝙ diuina prouidentia

Primo poſuit terraꝫ. Secundo aquã
Tertio aerem. Quarto ignem quem
propter caliditatem longe a nobis col
locauit. Demum poſuit ſeptem pla
netas. Et primo celum ſtellatum ce=
celum chriſtalinum: vltimo celum em
pireum: in quo animam collocauit:
vt ſimul cum angelis laudaret deum
qui potius eſt pro anima vt ponit ma
giſter. ij. diſt. ij. Et quia forte anima
potuiſſet dubitare de hoc loco vtrum
habebit. Ideo deus in hoc mundo ip
ſaꝫ ſecurauit omnibus illis vijs qui
bus aliquis ſolet ſecurare alium. Et
hoc fit tribus modis. ¶ Primo via iu
ramenti: quia iuramento ſe aſtrinxit
O deus: quid eſt hoc quod audio. Ge
ne. xxij. Per memetipſum iuraui dicit
dominus: quia benedicens benedicaꝫ
tibi. Benedictione ſcilicet gratie in
ꝑ̃ſenti: et glorie in futuro: Si ergo per
viam iuramenti promiſit iuramentũ
debet ſeruari: vt patet. xxij. q. i. c. cle=
ricuꝫ. Et in clementinis de iureiuran
do. Et extra de iureiurãdo. c. ⁊ ſi chri
ſtus. Et de conſe. diſt. iij. c. Ego beren
garius. ⁊. ff. de iureiurando. §. iuſiurã
duꝫ. Ideo oportet det paradiſuꝫ quia
iurauit ergo paradiſus erit noſter.
¶ Secundo via inſtrumenti. qđ fuit
euangelium dictatum per ſpiritum
ſanctum in quo paradiſum promiſit.
Factum per notarios fideles ſcilicet
primo per Math. qui omnia audiuit
a chriſto. Secundo per Marcum qui
oia a Petro audiuit. Tertio per Lu
caꝫ: qui oia a paulo habuit. Quarto ꝑ
Iohãnẽ qui oia a pectore diuino hau
ſit. Qđ inſtrumentuꝫ fuit publicatuꝫ
per teſtes fideles. ſ. per. xij. apoſtolos
Actuuꝫ. iiij. Eritis mihi teſtes in hie
ruſalem ⁊c̃. ¶ Tertio via pignoris:
qñ non ſufficit iuramentũ ⁊ inſtrumẽ
tuꝫ accipe aia cara pignus. ſ. corpus
ſuũ. Math. vltio. Ecce ego vobiſcum
ſuꝫ oibus diebus ⁊c̃. quod fit in ſacra
mento altaris. O chriſtiane quid am
plius facere debuit. Non fecit taliter
omni nationi: non angelis: non cheru
binis: non ſeraphinis. Uidens ergo

dyabolus gloriam huius anime: mo-
tus inuidia non ceſſat eam pluribus
modis vexare. vt in peccata cadat.
Et q̃uis eius pena accidentalis au-
geatur. quotiens eam in mortali ca-
dere facit. tamen vellet eaꝫ vt ad in-
fernum deducat. Legitur in Croni-
ca ordinis ꝙ dyabolꝰ dixit beato do
minico: ꝙ valde delectabatur in per-
ditione vnius anime ꝛc̃. Volens aũt
deus ipm̃ pacificare dixit. Volo tibi
dare terram in tuum dñium. Reſpõ-
dit dyabolꝰ. Nolo arare. dabo aquã
Ille nolo nauigare. Dabo aerẽ. No-
lo inquit volare Ignem. Nolo combu
ri Celum ſtellatum. Nolo inquit la
borare voluendo illud. Celũ chriſtal
linuꝫ. Reſpondit. O nimis eſſem ꝓpe
te. Cui dixit dominus. Quid ergo
vis mala beſtia. Nihil aliũ inq̃t niſi
animas. Cui dñs abſit o mala beſtia
dem illam tibi quam feci ad ymagi-
nem meam quam recuperaui ſangui
ne filij mei. Ideo iob. ij. dixit. Ecce
oĩa in manu tua ſũt. veruntamẽ aĩaꝫ
illius ſerua. Unde o homo ſerua illã
Eccle. x. Fili in manſuetudine cõſer-
ua animam tuã. Deuter. iiij. Cuſtodi
te ſollicite aĩas vr̃as. Que ꝓponẽda
eſt corpi. xij. q. i. c. precipimus. et. C.
de penis. l. ſancimus Et extra de pe.
et re. c. cum infirmitas. Anima ẽ no
bilior omni corpore. ꝛ aĩe bonum pre
fertur omnibus bonis. Ecce quot ille
plus deus fecit pro hac aĩa ꝑegrina
Ideo Ber. ſup lauda aĩa ꝛc̃. Exper
giſcere ꝛ lauda: exulta ꝛ gaude. quia
inſignita es dei ymagine decorata ſi
militudine capax rõnis ꝑticeps eter
ne hereditatis O dura corda quid fa
citis. Cur ſalutem huius anime ne
gligitis. Audite chriſtum dicentem.
Mat. xvi. Quid prodeſt homini ſi vni
uerſum mundum lucretur. anime ve
ro ſue detrimentum patiatur ? Aut
quã dabit homo cõmutationẽ pro aĩa
ſua Queramus ergo et nos ſaluare
illam vt viuat cum xp̃o. hic per gr̃aꝫ
et in futuro per gloriam.

¶ Feria tertia penthecoſtes.
De cognitione gratie ſpiritusſancti:
vel de cognitione ꝑdeſtinati.

ORauerunt pro
ipſis vt acciperent ſpiri-
tũſanctũ. Act. viij. ¶ Eſt
trita et vulgata ſententia oim̃ theo
logantiuꝫ ꝙ ille pius et dulcis pater
noſter deus: hominẽ fecit ad finẽ vite
eterne. Sed ex peccato velut animal
fuit expulſus locatus et poſitꝰ in hac
valle miſerie. Unde p̃s. homo cuꝫ in
honore eſſet ꝛc. De qua aĩalitate apo
ſtolus. i. Corinth. ij. Animalis homo
non percipit que ſunt ſpiritus dei. Sꝫ
volens reuerti ad priſtinũ locuꝫ opor
tebat incedere per virtutes. Unde
Lactã: in. vi. c. ij. ꝛ. iiij. Due ſunt vie
per quas humanã vitaꝫ egredi neceſ
ſe eſt. Una. ſ. que ad celuꝫ ferat: alte-
ra que ad inferos deprimat Quas ꝛ
poete in carminibus ꝛ philoſophi in
diſputationibus ſuis induxerunt. Et
alterã q̃dem virtutum eſſe voluerunt
alteraꝫ vero vitioꝝ. Ille. Uia eundi
ad infernum et paludem ſtigiã lata ꝛ
ꝑfacilis eſt. In. vi. Enei. Facilis deſcẽ
ſus auerni. Et phs. ij. Ethi. Malũ eſt
facile. bonũ ṽo difficile. Uia eũdi ad
paradiſũ ẽ difficilis. Mat. vij. Arcta
eſt via que ducit ad vitam: ſed in fine
remanet aĩa cõſolata. Unde ꝛ Ariſto
teles ſolebat dicere: ſicuti ponit La
ertius. Studiorum liberalium ama
re ſunt radices: fructus ṽo dulces. et
Sen̄. Sola virtus preſtat gaudium
ꝑpetuum et ſecurũ. In. ix. Ethi. Bea
tiſſima eſt vita virtuoſorũ: ſed in hac
vita poſuit iuſticiaꝫ: temperantiã: pa
tientiam: fidem: caſtitatem: abſtinen
tiam: concordiã: ſcientiaꝫ: veritatem
ſapiẽtiaꝫ ꝛ alias virtutes. Sed ſimul
cum his paupertatẽ. ignominiã: labo
rem: dolorem: anguſtias: et amari
tudines omnes Ambula cara anima
hoc iter ſi potes. Inter alias virtu-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

tes ſumme neceſſarias: apoſtolus po
ſuit charitatem ⁊ gratiā dei: ſine qua
nihil ſit. i. Co. xiij. Si linguis inquit
hoim loquar et angeloꝝ. charitatem
aūt nō habeā factus ſum velut es ſo-
nans aut cymbaluz tinniēs. Ille. Si
linguis hoim loquar. Qui in mundo
fuerūt oratores. M. Ciceronis. M.
Anthoni Julij ceſaris. Titi liuij. Pla
tonis Demoſthenis. Carmedis. Ly-
ſie. Orphei. Si linguis hoim. Latina
greca hebraica. Et angeloꝝ: illo mō
quo loquit̄ vnus angelus alteri: illi
notificando conceptum ſuuz. Chari-
tatez non habeā. i. gatiaz ſpirituſſan
cti: fact⁹ ſuz ⁊c̄. Cū itaq̄ʒ adeo neceſſa
ria charitas ſit: ideo apoſtoli qui erāt
hieroſolymis audiētes q̄ ſamaria re
cepiſſet verbū dei. orauerunt vt deus
grām ſuam eis donare dignaret̄: vt
dicunt verba aſſumpta. Orauerūt ⁊c̄.
In quibus verbis diſputabimus ad
ppoſituz occurrentis ſolennitatis ſpi
rituſſancti vnicā concluſionē que eſt
Utrum cognoſci poſſit aliquem ſcire
in ſe habere hanc grām ſpūſſancti.
Circa hoc theologi precipue Tho. i.
ij. q. xij. i. tertio. di. xxiij. ar. ij. In quar
to di. ix. Ric. in. iiij. di. xiiij. ar. ix. di-
cunt q̄ triplex eſt cognitio: que erunt
tres partes noſtri ſermonis.
¶ Prima dr̄ cognitio naturalis
Secunda dr̄ cognitio diuinalis.
Tertia dr̄ cognitio cōiecturalis.
¶ Circa primuz querit̄ dubiuz. Utrū
homo poſit⁹ in hac vita poſſit cogno
ſcere naturali cognitiōe ſe eſſe de nu-
mero predeſtinatoꝝ: ⁊ in gratia dei.
Ad hoc fuerūt due opi. Una dicit q̄
ſic Et ratio huius eſt: ſicut homo pōt
cognoſcere ſe eſſe in pctō p remorſum
conſcientie: ita pōt ſcire ſe hr̄e gratiā
dei ex quadam dulcedine mentis p
experientiā. Exempluz apl'i di. de ſe.
Et grā ei⁹ in me vacua non fuit. Un-
de. Paulus ſciuit. ergo videtur q̄ ho-
mo poſſet cognoſcere. ⁊c̄. Alia opinio
dicit q̄ non per illud. Job. ix. Si ſim-
plex fuero: hoc ipſum ignorabat aīa
mea: igit̄ homo ſcire non pōt. ¶ Ad
concluſionē r̄ndeo ſm docto q̄ nemo
pōt ſcire certitudinaliter ſe eē de nu
mero ſaluandoꝝ: ⁊ habere in ſe grām
dei: ⁊ recepiſſe ſpm̄ſanctū. Quod pro
batur quadrupliciter. Rōne. Aucto-
ritate. Exemplo. Figura. Primo rōne
Concluſio eſt phi lib. de ſenſu: ⁊ ſenſa
to. Qđ nihil ē in intellectu quin pri⁹
fuerit in ſenſu. Exempluz de figura
ad oculū. De cibo ad guſtū ⁊c̄. ⁊ prio
Poſte. Omnis doctrina: ⁊ ois diſcipli
na intellectiua ex preexiſtenti fit co-
gnitione. Nota ex p̄exiſtenti cognitio
ne. i. ſenſus Contra platonē q̄ voluit
animā noſtrā in ſua creatiōe eſſe ple
nam omnib⁹ ſcientijs. ⁊ in. ij. Poſte.
deficiente aliquo ſenſu neceſſe eſt de-
ficere ſcientiā ꝓprioꝝ ſenſibilium.
Idē. Omnis noſtra cognitio ortum hʒ
a ſenſu. Ad ꝓpoſituz. Queris anima
cara a me. Si potes ſcire te eē in grā
dei cognitione naturali. Rūdeo q̄ nō
Ratio q̄ grā dei eſt ſpūalis: nec ſubij
citur alicui ſenſui: Non viſui: q̄ non
eſt colorata. Nō guſtui quia non ma-
terialiter ſaporoſa: ⁊ ſic de ſingulis.
Et oīs noſtra cognitio ⁊c̄. Igit̄ ſciri
nō pōt Jō. aplus. ij. Coꝝ. ij. Que ſunt
dei: nemo nouit niſi ſpūs dei. Qđ cla-
rius declarat Salomō Eccl's. ix. Sūt
iuſti atq̄ʒ ſapiētes: ⁊ opera eoꝝ in ma
nu dei: ⁊ tñ neſcit homo vtrū amore:
an odio dignus ſit: ſed oīa in futuruz
ſeruantur incerta. In qua auctorita-
te pone exemplum b. Conſtantij de
fabriano. Cū interrogaret̄ cur nō le-
tus incederet: ſed triſtis per conuen-
tum. cum tamē eſſet homo auſterus.
Reſpondit cū lachrimis. Ignoro fra-
tres: an opera mea ſint grata altiſſi-
mo. Ideo paulus. i. Co. iiij. Nihil eñ
mihi cōſcius ſum. ſ. alicui⁹ pcti mor-
talis. Non ſupbie: q̄ erat humilis.
Non luxurie: q̄ erat virgo: ⁊ tñ de ſe
clamat. Et nō in hoc iuſtificat⁹ ſum.
Si paulus vas electionis: ⁊ p̄dicator
gentium. Qui raptus ad tertiū celuz
vbi vidit archana diuina. Qui a xp̄o

vocatus in forma corporea: tamen nõ
audet ſe extollere ſed dicit. Qui iudi=
cat me dñs eſt quanto magis pecca=
tor qui multis pctīs plenus eſt: debet
ſtare in timore. Undẽ Dauid. Delicta
quis intelligit. q. d. Nemo: ab occul=
tis munda me dñe. Non eleues te in
ſupbia. O ciuis: o mercator: o vidua
o maritata: ſed ſta in timore: quia in
certus es de ꝓpria ſalute. Jõ Eccli.
vi. de propiciatu pctõrum: noli eſſe ſi
ne metu. Eccli. xxvi. Beat⁹ cui dona
tuz eſt habere timorez dñi. ps. Serui
te dño in timore. ꝛ Meſue. ij. Graba=
din. Totus igit dei timor perueniat
in te et ꝑncipiet opera tua: et felicita
bit te. Quia vt dicit Tho. in ꝓhemio
Job. Nihil eſt eñ ꝙ tantum reuocet
a nobis et inducat ad bona: quantum
dei timo ꝛ Jlle. Et dato ꝙ homo eſſet
poſitus in gratia: et certus eſſet de ꝓ
pria ſalute adhuc hȝ cauſam timendi
Et rõ eſt tho. i. ij. q. cix. ar. x. vbi dicit.
Poſtꝗ aliquis eſt in gratia poſitus ꝛ
per gratiã dei iuſtificatus: neceſſe hȝ
petere a deo donuz perſeuerantie. vt
ſcȝ cuſtodiat a malo vſqȝ in finẽ. Nã
multis datur gratia quibus non dat
perſeuerare in gratia. Practica. Ue
ni tu mulier. Quaȝ orationem facis
quotidie. O pater dico tria Pater no=
ſter: ꝛ tot Aue. ad reuerentiam trini
tis. Et tu. Decem ad reuerentiam. x.
preceptorum. Et tu. quinqȝ ad reue
rentiaȝ quinqȝ plagarum. Et tu. Sep
tem: pro. vij. allegreci. Et tu. lxx. pro
corona virginis. Sed melius orari
non poteſt deus: ꝗ vt det tibi perſeue
rantiam in bono. Quia in gratia fu=
it lucifer cuȝ ſuis ſequacibus. Jn gra
tia Adaȝ et eua. Jn gratia iudas. Sa
lomon. Dauid ꝛ plures alij: qñ aliquã
do ab ea ceciderunt. Multis dat gra
tia ꝛc. Unde legitur de beato Anto=
nio: qui in extremis poſitus: rapt⁹ ex
tra ſe flentibuſqȝ diſcipulis: et in ſe re
uerſus dixit. De tribus filij mei val
de timeo. Primo de viſiõe demonis ꝛ
ſua infeſtatione qui michi apparuit:
que tam terribilis eſt: vt lingua ex=
primi non poſſit. Exemplum beati
Conſtantij de demone viſo quez ſepe
optarat videre. Semel in horto exi=
ſtenti apparuit demon in ea deformi
tate ꝙ cecidit ex pauore. Dum ꝑ ſpa
cium in terra ſtetiſſet: tandez clama
re cepit ſat eſt ſat eſt. Secũduz inquit
Anthoni⁹ de quo timeo: eſt de ſubtili
et arcta ratione reddenda de omĩb⁹
et ſingulis peccatis. De qua hiero.
ad aſellaȝ. Ante tribunal xp̄i aſtabi=
mus: ibi patebit qua mente quis vide
rit. Exemplum Coſme de medicis.
Qui in vltimo dixit omnibus aſtãti=
bus. O iuſticia diuina: ꝗ ſubtilis es
que de omnibus rationem exigis: nec
plus locutus eſt. Exempluȝ Dñici in
cronica. Qui videns iuuenez cachin
ne ridentem reprehendit di. Reddi
turi ſumus rationem de omnib⁹ pec
catis: ꝛ tu rides. Clama hic contra
iuuenes q̇ verba ſcurrilia de feminis
ꝛ huiuſmodi dicũt. Quod contra Pe
trar. v. Triumpho. temporis. Eya cõ
ualeſcite inter veſtras dementias. O
iuuenes et immenſum: metiamini
tp̄s vl'n⁹ premiſum ſatis minus do=
let: verba mea fortaſſe in vanum ia=
cto. Sed nuncio vobis vos leſos pro=
fecto eſſe: graui ac mortifero veneno
litargico. Nam rapidi volant dies
hore: anni: ꝛ menſes pariter breuiſſi
ma mora conceſſa. Omnes ad aliud
ſeculum tendimus. ¶ Tertium in=
quit Anthoni⁹ qđ timeo eſt q: anima
mea eſt incerta de ſalute ſua. Quod
figurate ponitur in ſcriptura. iiij. Re
gum. xxv. de filijs iſrael. Qui a nabu=
chodonoſor ducti fuerunt captiui in
babyloniam. Cum inuitati eſſent ad
cantandũ. Cantate nobis inquit Na
buchodonoſor de canticis ſyon. Uoce
flebili reſponderunt. Quomodo can
tabimus canticum domini: in terra
aliena. Moraliter Babylonia confu
ſio interpretatur que ſignificat p̄ſen
tem vitam plenam confuſionib⁹. Jn
qua bãniti a hieruſalẽ. i. paradiſo in

loco miſerie non poſſumus cantare
cantica letitie qꝛ non competit loco:
quia ſumꝰ in valle miſerie. Uñ Aug.
In valle ſumus miſerie: in qua ma-
gis flendum eſt eo ꝙ minus flemus.
Non conuenit tēpori. qꝺ eſt curſus ad
mortē. Nō ꝯuenit ſtatui: quia vndiqꝫ
periculoſus. Status em̄ hoīs eſt peri
culoſus ⁊ doloroſus: quia quocūqꝫ ſe
vertit: periculuꝫ et dolorem inuenit.
Nam ſi ſurſum reſpicit: videt celum
qꝺ amiſit. Si deorſum: videt infernū
ꝗ omnes deuorare appetit. Si a ſini-
ſtris: aduerſitates videt: ꝙ vnus de
mille nō euadit: qui nō cadat ꝑ impa
tientiam. Si a dextris proſperitates
videt: ꝙ de decem millibus vnus nō
euadit qui non cadat per intemperā-
tiam. Si poſt ſe: videt pctōꝝ mul-
titudinem ꝗ cōmiſit. Si ante ſe videt
terribile dei iudiciū in quo diſtrictaꝫ
rōnem euꝫ reddere oportebit. Qꝺ be
ne. Pius papa innuit dñe blance. d.
Pius eps: ſeruuꝰ ſeruoꝝ dei. Fugitvi
ta mortalis: ⁊ quaſi fumꝰ cito euane
ſcit. Querēda eſt altera que neqꝫ mo
leſtias habet neqꝫ fineꝫ. Illic theſau
rizandum eſt: illic aſpirandum. Ille.
Et ſicut fatuus reputaret qui ſenten
tiatus ad mortē iret ridendo: cū debe
ret lachrymari: ita et nos ſententiati
ad mortem in hac valle miſerie ⁊ in-
certi de noſtra ſalute: non debemus
ſtare in letitia ſꝫ in timore. Unde pa-
tet prima cognitio.

¶ Secunda cognitio dꝛ ⁊c̄. Quando
deus reuelaret alicui: ſcire poſſet di
uina ꝓuidentia aliquibus ſanctis lꝫ
paucis in hoc ſeculo reuelauit ſtatuꝫ
gratie ex particulari priuilegio vt o-
opera magnifica proſequerentur. vt
patet de. ix. in ſcriptura. ¶ Primo de
Abrahā. Geñ xxij. cui dixit angelus
in immolatione filij Ne extendas ma
num ſuper puerum. Nunc cognoui
id eſt cognoſcere feci ꝙ timeas deuꝫ
Et loquitur de timore caſto ſm̄ tho.
qui non eſt ſine grā gratuꝫ fa. ¶ Se
cundus fuit moyſes, de quo Exo. xx.
Cū peteret oſtende mihi faciem tuā
Faciem inquit meam videre non po-
teris. ſed oſtendam tibi omne bonum
qꝛ inueniſti gratiaꝫ corā me. ¶ Ter-
tiꝰ fuit Paulus: ꝺ quo. ij. Co. xij. Qui
cum ter rogaſſet dn̄m pro remotione
ſtimuli. Reſpondit dñs. Sufficit tibi
grā mea. Sup quo Beda. Si paulus
hac tentatione caruiſſet fuiſſet de nu
mero reproboꝝ. ¶ Quartus fuit mag
dalena. de qua Lu. vij. Remittuntur
ei pctā multa: qm̄ dilexerit multum.
¶ Quītꝰ virgo beata de qua. Lu. ij.
Aue gratia plena. ¶ Sextus fuit Jo
hannes bap. de quo Luc. i. Spūſan-
cto replebitur ex vtero matris ſue.
¶ Septimus hiere. hiere. i. Anteqꝫ
exires de vulua ſanctificaui te.
¶ Octaui ſunt apoſtoli qui tēpore miſ
ſionis ſpūſſancti ita fuere ſāctificati
vt peccare non poſſent mortalr̄. ¶ No
nus fuit latro: cui dictum fuit. hodie
mecum ⁊c̄. ¶ Preterea alique extra-
uagantes ponuntur: ſicut de kathe-
rina ſenenſi: cui chriſtus apparēs in
conuerſione pauli. Noli inquit flere
quia tota es in gratia mea. Sed que
rit aīa mea cara. Quare ⁊ mihi pater
⁊ omnibus alijs deuotis: deus non re
uelauit ſtatuꝫ gratie: qꝛ multa bona
facerem. Rñdet Tho. in ſumma theo
logie. Quod hoc actuꝫ eſt rōne timo
ris: qꝛ ſi homo eſſet certus de ſua ſalu
te ſuperbiret: qꝺ maluꝫ eſt. Unde Au
gu. Nulla maior ſuperbia: ꝙ̄ de pro-
pria virtute ſuꝑbire. Et de quodā vi
ro ſancto legit de quo Gregoriꝰ libro
dyalogoꝝ. Cū ei reuelata eſſet mors
et finis bonus anime ſue cepit eſſe ne
gligens circa bona opera: tanqꝫ cer-
tus de ſua ſalute. Dictuꝫ eſt ei ab an
gelo. Age qꝺ agis: operare qꝺ opera
ris. Ad qꝺ facit exemplū. Senece li-
bro Declamationuꝫ. De vno romano
qui duos filios habitos duabꝰ mulie
ribus cū eos miſiſſet in villam ꝓ edu
catione. Secunda vxor queſiuit quis
eſſet filius ſuus. Reſpondit ille. No
lo indicare tibi: ne ſis mater vni: et

nouerca alteri. Ita deus vt homo non
ſit mater corporis et nouerca anime
ei non indicat ſtatum gratie. Conten
tor p̄r: ſed peto adhuc declarari aliud
dubium. Quare deus cum ſit iuſt⁹ p̄=
deſtinauit aliquos: et aliquos preſci=
uit. Reſpondet Tho. ſuper Joh. capi.
vi. Et ſuper epiſtolam. Pauli Roma.
ix. Et Auguſt. contra pelagium ꝙ de
predeſtinato ꝛ p̄ſcitoꝛ eſt loqui dupli=
citer: aut in generali: aut in ſpeciali.
Si in generali damnauit aliquos vl'
preſciuit: vt in eis fulgeret ordo diui=
ne iuſticie. Aliquos ſaluauit vt in e=
is fulgeret ordo diuine miſericordie.
Sꝫ ſi loquimur in ſpeciali: quare hūc
ſaluat: ꝛ quare hunc non. Quare pe=
truꝫ ꝛ non Judā. Nabuchodonoſor: ꝛ
nō pharaonē. Quare Abel: ꝛ non Ca
ym. Reſpondeo quia Petrus prepa=
rauit ſe ad gratiam et non iudas. Si
queratur vltra quare deus mouit Pe
trum ad lachrymas ꝛ non iudam. Re
ſpondeo: quia ſic placuit ſibi. Juxta il
lud. Saluum me fecit: quoniam. ꝛc̄.
Si vltra queratur quare ſic ei placu=
it. Reſpondeo ꝙ queſtio ſtulta eſt. Jō
Auguſtinus ſuper Johan. Si queris
quare hunc trahat: ꝛ illum nō trahat
noli iudicare ſi non vis errare. Et
Tho. i. par. q. xix. Non poteſt aſſigna
ri cauſa diuine voluntatis. Et Aug.
contra Pelagium. Inſcrutabilia et
incomprehenſibilia nolo interroges
quia quod lego credo: de primo ad vl
timum. Nulla ratio poteſt dari ſuper
hoc potiſſima ad quieſcendum homi
nem: niſi vt bonum faciat: quia ex bo=
no opere premiabitur. Unde patet ſe
cunda. ꝛc.

¶ Tercia cognitio dicitur. ꝛc̄. Glo. in
l. Fulcinius. §. i. ff. quibus ex cauſis in
poſſeſſionē eatur. Per exteriora co=
gnoſcuntur interiora. Et xp̄s. A fru=
ctib⁹ eoꝝ. ꝛc̄. Et medicus cognoſcit i
teriorem infirmitatem. per faciem p
vrinam: per pulſum: per ſigna. ergo.
ꝛc̄. Scđm Tho. ſuper Johan. Et Jo.
de turre cremata. ſuper de conſe. diſt.
ij. Ponit quattuoꝛ coniecturas veri p̄
deſtinati: vel gratiam ſpiritusſancti
habentis.

¶ Prima redēptoris dilectio.
Scđa diuini verbi auditio.
Tercia oris locutio.
Quarta maloꝝ ſupportatio.

¶ Prima. ꝛc̄. Quando homo potius
vellet mori ꝙ̄ peccare mortaliter vt
dicit. iij. Ethicoꝝ. Melius eſt mori ꝙ̄
facere contra bonum virtutis. Exem
plum ſancte monice que flebat ſuper
filium. Utinam inquit mortuus eſſet
filius meus ꝙ̄ remaneret in peccato
ſuo. Et de fratre noſtro in orando: dū
ciuitas caperetur a turcis: nec ceſ=
ſaret a predicatione. Deſcende inqui
unt. Mori potius voluit: et per me=
dium in pulpito ſectus eſt: nec ceſſa=
bat loqui ſancta fides: ſancta fides:
ſancta fides. Sed quando homo pro=
vno ſolido capit ſacramēta falſa. per
iurat nec curat de deo ꝓpter res mū=
danas. Non dicit pater noſter cum
corde. Practica notabilis. Incipit in
mane deuotionem virginis. Pater no
ſter qui es in celis. Prepara equum
o ſerue vt eamus ad villam. Sancti=
ficetur nomen tuū. O Katherina: po=
ne ad focū illam carnem. Panem no=
ſtrum quotidianū: ꝓhibe catuꝫ a far
cimine. Et dimitte nobis debita no=
ſtra. Da equo bladum. Preterea ſtās
ad miſſam totus eſt occupatus. Sur=
ſuꝫ corda. Mentiris. Surſum corda:
ad rus: ad adulteram: ad vſuras.
Crede mihi o. N. optabunt illa bona
ꝛ horreum erit plenū: ꝛ tu non eris ſꝫ
cadauer in pulueres olaruꝫ: ꝛ anima
in inferno. Ideo Petrar. in. iij. Triū.
mortis. O ſtulti. ſ. tot penoſe cure q̄d
proſunt. Omnes reuertimini ad ve=
ſtram matreꝫ antiquam. Quod ꝯtra
Aug. vij. conf. Deputentur tp̄e diſtri
buantur hore pro ſalute anime. Uis
ergo experiri: an ſis in gratia dei Re
ſpice ad hunc amorem. Quod bñ Au
gu. ſup p̄os. Duas ciuitates faciunt
duo amores. Hieruſalem facit amoꝛ

dei Babyloniam facit amoꝛ mundi.
Interroget ergo ſe quiſq; quid amet
⁊ inueniet: vbi ſit ciuis. Et ſi inuene-
rit ſe ciuem Babylonie: extirpet cupi
ditatem: plantet charitatem. Si autē
inuenerit ſe ciuem hieruſalem colat
charitatem: ſperet libertatem. Ille.
Exemplum illius monialis tempoꝛe
Ric. Que oculos ſibi eruit nolens re
linquere amoꝛem ſui creatoꝛis. Et q2
dicitur. ff. ad. l. aquiliam. l. homo. ho-
mo non eſt dn̄s membꝛoꝛum ſuoꝛum.
Dic ꝙ diuino inſtinctu hoc fecit vt p3
de beato Marco. qui pſcidit ſibi polli
cem ne oꝛdinaretur ſacerdos. et ep̄s.
Quod propter hoc Petrus nō deſtitit
quin eu3 oꝛdinaret et videns feciſſe hu
militate. ¶ Secunda dicitur. ⁊c̄. Jo.
viij. Qui ex deo eſt. ⁊c̄. Sup quo Dio
ny. iiij. de di. Amoꝛ eſt vis vnitiua q̄
trāſfert amantē in re amata. vt patet
de illo quem amas pro quo occupas
om̄es ſenſus in ſui amoꝛe3. Uiſum ad
videndu3: aures ad audiendū. ⁊c̄. Ad
propoſitum. Homo qui eſt in gratia li
benter audit diuina. Exemplo ſancte
Scolaſtice: de qua Greg. i. dyalogoꝝ.
que per totam noctē cū benedicto ſte
tit loquendo de deo Et de monica ma
tre Auguſtini: que dum eſſent poſiti
apud oſtia tyberina loquebantur val
de dulciter. Et de magdalena que ſe-
dens ad pedes ieſu audiebat verbu3
illius. Quod videns Martha dixit.
Dn̄e non eſt tibi cure ꝙ ſoroꝛ mea re-
liquit me ſolam miniſtrare. Cui dn̄s
Martha martha ſollicita es ⁊ turba
ris erga plurima. Maria optimam p
tem elegit que non auferetur ab ea. ſ.
vitā contemplatiuā que eſt occupare
omnes ſenſus in auditione verbi dei:
vbi doctoꝛes ponunt hanc cōcluſionē
quod nō eſt in natura aliquid tam ne
ceſſariū homini ſicut auditio vbi dei
per quod diſcernuntur boni a malis.
Extra de officio iudicis oꝛdinarij. ca.
Inter cetera que ad ſalutem ſpectant
populi chꝛiſtiani: pabulum verbi dei
maxime noſcitur neceſſarium. Ideo
eccleſia ſtricte pcipit prelatis et preſ
byteris curatis vt predicent: aut pre
dicari faciant in eccleſijs ſuis: vt p3
di. xxxvi. ca. Ecce. Et de conſe. di. i. c.
Sacerdotes. Clama cōtra doctoꝛes
legum ⁊ officiales. Et cōtra negligen
tes qui inuite audiunt ſermones. Tu
non es catholicus: nec verus chꝛiſtia
nus: ſed infidelis. ethnicus: ydume9
aggarenus. Habeo te ſuſpectum de fi
de. O pater ego ſcio quid volunt dice
re: et habeo ſermones Roberti Bibli
am. Ita eſt. Sed cum ijs facetias Po-
gij librū. c. nouellaru3: verſus amato
res: vbi tot ſcurrilia et cōtraria fidei
reperiuntur. Ideo xp̄us. Propterea
vos non auditis quia ex deo nō eſtis.
Exemplu3 in cronica oꝛdinis de duo
bus fratribus euntibus bononia3 ad
capitulum generale. Quibus demon
in via apparuit. Eis appropinquans
interrogat quo pergunt: Reſponde-
runt Bononia3 ad capi. Quid ibi a-
getis inquit. Oꝛdinabimus conuent9
noſtros pdicatoꝛes hincinde aſſignā
do. Reſpondit ille clamans. Predica
tio veſtra debilitat ptātem meā. Ideo
Albertus ſuper Lucam ponit hoc no
tabile. Quod quaſi impoſſibile eſt ho
minem damnari in moꝛte: qui ſermo-
nes frequentarit ex eo quia fecit ha-
bitum fidei: cōtra quem diabolus pu
gnat. Sic per oppoſitum damnantur
illi qui ſermones omiſerunt in vita.
Cicero de amicitia. Cuius aures ve
ritati clauſe ſunt huius ſalus deſpe-
rāda eſt. Practica hic. De illis q̄ die
bus dn̄icis: poſtpoſitis ſmonib9 qda3
ad lupanar: quida3 ad tabernas: qui
dam ad ludos: quidam ad ballanda3
eunt. Quō habes audaciam o tu pa-
terfamilias: cum filijs ire ad menſa3
niſi prius dederis cibum anime tue.
Unde patet. ⁊c̄. ¶ Tercia dicitur. ⁊c̄.
Ex loquela cognoſcitur homo cui9 p
uincie eſt. Figura de petro Mathei.
xxvi. Galileus es. Na3 ⁊ loquela tua
manifeſtu3 te facit. ⁊. ff. de tutoꝛibus
⁊ curato. datis ab hijs. l. Js qui. §. fi.

Et ſermonibus ⁊ loquelis noſcitur q̄
ſapiens ⁊ iudicatur inſipiēs. ⁊ Eccl.
xix. Ex viſu cognoſcitur homo amict⁹
corporis ⁊ riſus dentium annūciant
de illo. Et facetiis de Bergomēſi Bo
nonie qui portum trāſire volebat nō
ſoluto precio. Cum vellet tranſire fe-
cit ſe florentinū dicens. Ego ſum flo-
rentinus. Unde fuit cognitus. Uis
cognoſcere o ciuis de qua prouincia
es reſpice linguam. Secunduz Jaco-
bum de vorgine. Tres prouincias
fecit deus: ⁊ quelibet habet ſuuz lin-
guagiuz. Prima eſt paradiſus in qua
eſt laus dei ⁊ ſanctoꝝ. Beati inq̄t pſ.
qui habitāt in domo tua dn̄e: in ſecu
la ſeculoꝝ laudabunt te. Scd̄a eſt mū
dus: in qua eſt ſermo de reb⁹ mundi.
Johannis. viij. Qui de terra eſt: de t
ra loquitur. Tercia infernus: in qua
eſt blaſphemia. Apoca. xvi. Blaſphe-
mauerunt deuz celi. Pone ab vna pte
homines deuz amantes: ⁊ ex alia qui
munduz. Quilibet dicet verbuz ſcd̄m
puinciaz cui⁹ eſt ciuis. Luxurioſus
de libidine: auarus de auaricia: ⁊ ſic
de ſingulis. Et catholicus de reb⁹ di
uinis. Quia vt dicit phus. iiij. Me-
tha. Oppoſitoꝝ cauſaꝝ oppoſiti ſunt
effectus. Unde Sen̄. li. de formula vi
te. Imago animi ſermo ē. Qualis vir
talis oro. Ad ppoſitum. Homo pde-
ſtinatus laudat ximū et deuz: ⁊ lin
guaz ppriaz circa res dei ⁊ ximi oc
cupat. Quam linguaz ſm̄ Albertum
homo habuit ad tria officia. Primo
vt deuz laudet. Eſa. xliij. Populuz iſ
tuz formaui mihi laudem meaz nar
rabit. Eccl'i. li. Confitebor tibi domie
rex ⁊ collaudabo te dn̄e ſaluatorem
meū ml ages. Rom̄. ij. Nomen dei p
vos blaſphematur. In qua prouincia
caſtello: villa: nomen dei ⁊ ſanctorum
non ſit laceratuz. Ideo. Pius papa.
Confuſa ſunt oīa et turbata. blaſ-
phemat deus nullus timor: nulla le
guz reuerentia. Ille. Secundo vt ſe
accuſet. Prouer. xviij. Juſtus in pnci-
pio accuſator ē ſui. ⁊ Job. xlij. Idcir
co me repꝛehendo ⁊ ago penitentiam.
Terciuz vt ximum edificet. Qđ nō
facis: ſed ipm̄ ſcandalizas. ie male di
cendo de iſto ⁊ de illo. De illa paupe
re vidua ⁊ de illo iuuene quia nolunt
tibi cōplacere: male agis et grauiter
erras. Lingua dyabolica q̄ poneres ī
queſtione paradiſū. Sed quid debes
facere tu qui es diffamatus inique.
Porta in pace: quia eſt magnū meri-
tuz quod ſancti fecerunt. O quot ſunt
diffamati iniuſte. Si ergo loqueris
de deo libenter ſignuz eſt q̄ habes g̃
tiam dei. ¶ Quarta coniectura dici-
tur. ⁊c. Qn̄ homo eſt patiens in tribu
lationibus: ſine q̄bus nemo coronat.
C. de his qui nō expletis ſtipendijs.
l. ij. lib. x. Stipendiū quod pmittitur
militibus nō dz exſolui niſi finita mi-
litia. Ita nec ſermo dei niſi militarit
nō datur corona iuxta illud. Non co-
ronabit. ⁊c. Qđ xps declarauit in ſuo
teſtamēto. Qui legauit pacem aplis
iudeis corpus: latroni paradiſū. Ma
rie ſocietatem. Patri aīam. Fidelib⁹
cōmunionem. hominibus tribulatio-
nez Jo. xv. Si me perſecuti ſunt. ⁊ vos
pſequentur. ¶ Quinta bonoꝝ operū
occupatio Greg. Amor dei nūq̄ eſt o-
cioſus ⁊ phus. ij. Ethi. Signuz gene-
rati habitus eſt delectabiliter opari
Et in. iiij. Habitus virtutis non ſolū
eſt pncipium operandi. ſed etiā dele
ctabiliter: ⁊ faciliter conſtanter opa-
ri. ⁊ in. v. Habens virtutez prōpte et
delectabiliter operat nō habens vtu
tez: tarde ⁊ melācolice. Un̄ eſt q̄ mar
tyres gaudentes ibant ad ſupplicia
Uere ab ipſa grā qua erant muniti.
iuxta illud Rom̄. viij. Quis nos ſepa
rabit a charitate xpi. Tribulatio: an
anguſtia. ⁊c. ⁊ infra. In his omnib⁹
ſuperam⁹ ppter illuz qui dilexit nos
Unde patet propoſitum.

¶ In feſto ſancti Johannis
baptiſte.

ERit magnꝰ coram domino Luce. primo. ¶Diuina boni tas illius monarchie ſūmi dei: diuerſis mo-
dis non ceſſat vocare creaturam ad viam ſalutis. Aliquos per inſpiratio nem. Apocalipſis.iij. Ego ſto ad oſti-
um et pulſo Cañ.v. Uox dilecti mei pulſantis aperi mihi ſoror mea. Quiſ conduxit peccatorem ad cognitionez ſuorum criminū? Certe deus. Quis ad lachrymas et ſingultus. Deus. Quis indicat ſuperbiam: gulam: aua riciam eſſe peccatum? Deus. Ego ſto ad oſtium. ⁊c. ſed plures huic voci re ſiſtunt. Prouerbio.i. Uocaui et renui ſtis. Alios vocat ꝑ ꝑdicatores Mat. x. Non eniz eſtis vos qui loquimini: ſed ſpiritus patris veſtri qui loquit̃. ⁊c. Quia vt dicit ambroſius. Ueritas a quocunq; dicatur: a ſpiritu ſancto ē Unde dominus. Eſay. liij. Clama ne ceſſes: quaſi tuba exalta vocem tuam i. Timothe.iiij. Argue: obſecra: incre pa: in omni patientia. ⁊c. Cum hac conuerſa eſt magdalena ad chriſti ſer- mones: publicanus ſed plures huic voci reſiſtunt.i. Timothe.iiij. Ad fa- bulas autem conuertuntur. Aliquos vocat per bona temporalia. ps. Oīa ſubieciſti ſub pedibus. ⁊c. Eſaie. vi. Quid debui facere vinee mee et non feci. hebreorū.iiij. Quid habes o ho mo quod non accepiſti. De hac voca- tione Gregorius in homel. ſpiritusſā cti. Uocat nos omnipotens deus per patriarchas: per prophetas: per apo ſtolos: per paſtores. Nemo contēnat: ne dum vocatus excuſat: cum volue- rit introire non valeat. Audite quid per Salomonez ſapientia dicat. Tūc inuocabunt me ⁊ non exaudiaz. hinc eſt ꝙ fatue virgines tarde venientes clamant. Domine dn̄e aperi nobis. Sed additum querentibus dicitur. Amen dico vobis: neſcio vos. Ille. Nouiſſime autem miſit Johānez ba ptiſtaz: qui dignitate dictus eſt ange lus Mal.iij. Ecce ego mitto angeluz meuz. Dictus eſt ꝓpheta et pluſq̃ ꝓ pheta. Primo ꝓpheta: quia ex vtero ꝓphetauit Luce.i. Exultauit infans in vtero meo. Annūciat aduentū xp̄i patribus in lymbo. Pluſq̃ propheta: quia nunciat p̄ſentia. Ecce agnꝰ. Ido erit magnus. ⁊c. De quo tria ſpeculā da ſunt.

¶Primū de opinionis.
Scd̄m de magnificationis.
Terciū de ſanctificationis.

¶Scribitur nanq; .C. de veteri iure enucleando.l. Deo auctore. tanta aūt a nobis antiquitati eſt habita reue- rentia vt noīa prudentuz viroꝝ taci- turnitate tradere nullo patiamur mō. Ille. ⁊ Eccle. xliiij. Laudemus viros glorioſos in generatione ſua. Queri- tur ergo dubiū ad noſtruz ꝓpoſitū in verbo xp̄i Math.xi. Inter natos mu- lierum non ſurrexit maior Johanne baptiſta. Utrum Johannes bap. ſit oi bꝰ ſanctis maior? Circa hoc quadru plex opinio. Prima ꝙ apoſtoli ſunt maiores. Et ratio eſt. Illi ſunt maio- res omnibus ſanctis qui abundantiꝰ ſuper omnes habuerunt ſpiritum ſan ctuz. Sed apoſtoli fuerunt huiuſmōi. Unde Tho. ſup illud Rom.viij. Nos ipſi primitias ſpūs habentes dicit. A poſtoli et tēpore ꝑus et ceteris abun- dantius ſpiritūſanctuz habuerūt. Iō i. parte. q. xliiij. ar. vij. In. i. ſenten. di ſtin. xvi. ar. ij. Io. Scotus in. iiij. ⁊ Du randus euſdē ordinis Apoſtoli ſunt p̄ferēdi oīibꝰ ſctis quacūq; p̄rogati ua p̄fulgeāt. Idē apoſtoli ſunt p̄feren di oīibꝰ ſctis: tanq̃ abundātius ſpm̄ ſanctū habentes. Uñ pz p̄ma opinio.

¶Scd̄a opinio eſt. Qd̄ Joh. euāg. et ſi nō ſit maior tamē equalis. Et rō hu ius eſt quia p̄rogatiue q̄ ſunt Io. ba- ptiſte ꝯceſſe: etiā Joh. euāgeliſte. ⁊ ſꝫ Petrū damianū ſunt. v. Pria qr Joh. bap. fuit xp̄o ⁊ Jo. euāgeliſta ſiliter. qui corrūpi nō potuit in terra: ꝓpter virginitatē eius. ¶Secūda: quia Jo-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

hannes baptiſta fuit germanus xp̄i
filius helizabeth cognate virginis
Johannes euangeliſta in hoc exceſſit
quia fuit nepos eius videlicet filius
ſororis Salome. Tercia: quia Johã-
nes bapti. fuit ſanctificatus in vtero
matris: vt clarius videbimus in ſecū
do myſterio. ⁊ Johãnes euãge. lꝫ non
fuerit ſanctificatus in vtero matris:
tñ accepit ſpiritumſanctum tempore
Penthe. cuꝫ aliis apoſtolis. Quarta:
quia Jo. bap. fuit ꝓpheta Jo. i. Poſt
me venturus eſt qui añ me factus eſt
Et pluſq̄ꝫ propheta Johannis. i. Ec-
ce agnus dei Johannes euangeliſta
fuit ꝓpheta in Apocalipſi: quia futu
ra pronūciat. Et pluſq̄ꝫ ꝓpheta: quia
fuit apoſtol⁹ qui excedit. ⁊c̄. Quinta
quia Johannes baptiſta fuit martyr
ab herode decollatus Johannes euã
geliſta fuit martyr mentaliter. Quia
vt dicit Petrus damianus. Jlle gla-
dius qui ꝑforauit cor marie: illemet
cor Johannis euangeliſte. Unde ad
minus equalis erit Johanni baptiſte
Et ſic xp̄i verba Jnter natos. ⁊c̄. non
erunt. ⁊c̄. ¶ Tercia opinio dicit ꝙ fu
it Moyſes: eximius ꝓphetarum. Q̄
eccl̄. xliiii. Non eſt inuētus ſimilis il-
li qui cõſeruaret legẽ excelſi. ¶ Alia
opinio eſt ieſu xp̄i: cū qua nos erim⁹
quia vera. Cū qua opinione ē Tho.
xxii. ar. q. clxxiiii. iiii. ꝙ int̄ natos mu
lieꝝ. ⁊c̄. Que concluſio ꝓbatur tripli
ci ratione q̄ extrahuntur a docto.
¶ Primo ratione diuinalis prenomi
nationis.
¶ Scd̄o rõne diuinalis ɔmẽdationis
¶ Tercio rõne diuinalis infuſionis.
¶ Primo. ⁊c. habet Tho. iii. par. q.
xxvii. ar. v. ꝙ diuina ꝓuidentia quoti
ens noluit mittere aliquẽ ſanctū vi-
rum mundo ꝓ vniuerſali preparatio
ne voluit illuꝫ ꝑius mūdo oſtẽdere du
plici modo. Primo verbo prophetico
Scd̄o ſigno diuino. Quod pꝫ triplici
lege. Primo in lege nature. Quando
miſit noe: in impoſitione nois. Gene.
v. dixit pater eius Lameth. Vocabi-
tur nomẽ eius Noe. Jſte cõſolabitur
nos ab operibus manuū noſtrarū in
terra cui maledixit dn̄s. Scd̄o in le-
ge ſcripturali: de Moyſe per ſignum
diuinū: qñ in terrã ꝓiecit coronaꝫ re
gis ⁊c. Tercio in lege gratie tp̄e xp̄i.
qñ miſſus eſt Johannes bap. qui oſtẽ
ſus eſt verbo ꝓphetico per angelum
Luc. i. Erit magnus coram dn̄o Ma
gnus quidem fuit eius aduentus mū
do: eius conceptio ⁊ eius natiuitas.
Et hoc triplici modo.
¶ Primo quo ad nuncium.
¶ Scd̄o quo ad locuꝫ.
¶ Tercio quo ad modum.
¶ Primo. ⁊c. Q̄ ille q̄ nunciauit xp̄i
cõceptionẽ. ſ. angelus Gabriel Luce
i: Ecce concipies et paries filiū. Jlle
ꝑius nunciauit Jo. bap. conceptionẽ
Lu. i. Ego ſum angelus Gabrielis in
q̄t ad zachariã q̄ miſſ⁹ ſuꝫ hoc tibi nū
ciare. De nullo alio legit̄ niſi de xp̄o
⁊ Johanne bap. ꝙ Gabriel ſit miſſus
Et ſi miſſi ſunt aliq̄ ad annūciandū
natiuitates ſctōꝝ nõ tñ fuit Gabriel
qui ſpeciali ꝓuilegio fuit ꝓſeruatus
ad xp̄m ⁊ Jo. bap. O excellentia hui⁹
ſcti qui xp̄o ieſu ɔparatur. Scd̄o fuit
magnus ei⁹ aduētus ⁊c. Quia in tẽ
plo eſt nunciat⁹ quod de nullo alio le
gitur: nec etiã de xp̄o. Da veniã o xp̄e
ꝓ nūc. Cõceptio Sãſonis fuit nūcia-
ta per angelum: ſed in agro. Judicū
xiii. Et Abrahe i domo apparuit Ge-
neſi. xiii. Et ſcti Tho. in domo. Et ie
ſu xp̄i: ſꝫ in camera ⁊ i Nazareth Lu
ce. i. Sꝫ vbi Jo. bap. nūciatus eſt: Rñ
deo ꝙ in tẽplo. Et nõ ſoluꝫ in templo
ſed in ſancta ſanctoruꝫ vbi nullus in
grediebatur: preter ſummū ſacerdo-
tem. O dignitas magna. ¶ Tercio
⁊c. q̄ cū iocunditate. Et multi in na
tiuitate eius gaudebunt. Multi inq̄t
Omittam⁹. gaudiū qd̄ habuerunt ſan
cti illi ſenes Elizabeth ⁊ zacharias q̄
debebat aperire os genas. in iubila
tione tanti filii: vt patet etiam de.
Sarra Geneſi. xiii. Riſuꝫ fecit michi
domin⁹ ⁊c. Sꝫ plures alii gauiſi ſunt

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

in hac natiuitate. Primo angeli leta=
ti ſunt: q: debebat facere cōſiliū eoꝝ.
ſcȝ virginitatē ſeruare ⁊ nūciare po=
pulis ſalutē: qḋ eſt ꝯſiliū angl'i. Mal.
iij. Ecce ego mitto angelū meuȝ. ij. ꝓ
phe. q: debebat ꝓphetizare Mat. ij.
ꝓpha ⁊ pluſq̄ ꝓpha. Prio ꝓphe. in
hoc Jo. i. Poſt me vētur⁹ eſt: q̄ añ me
factus eſt. ij. pluſq̄ ꝓphe. Jo. i. Ecce a
gnus dei: qḋ eſt pluſq̄ propha oſtēde
re preſentia. Tercio apl'i gauiſi ſunt.
Apoſtol⁹ interpretatur miſſus Jo. i.
Fuit homo miſſus a deo: cui nomen
erat Johannes. Canta. iiij. ordo mar
tyrum. Quia debebat martyriſari ab
herode. Quinto cōfeſſoꝝ ordo. Q: cō
ſtanter confeſſus eſt fidē ieſu chriſti.
Mat. iij. Confeſſus eſt ⁊ nō negauit.
Sexto ordo predicatorū. Q: debebat
predicare Mat iij. Predicās baptiſ=
mum pñie. Septimo ordo heremita=
rū. Quia debebat ire ad heremū. Ec=
cleſia canit. Antra deſ'ti teneris. ⁊c̄.
Octauo ordo penitentiuȝ. Quia debe
bat eis penitentiaȝ predicare Mat.
iiij. Pñiaȝ agite. ⁊c̄. Letantur ſarace
ni: quia ieiunāt huius ſancti vigiliā:
et lauant in Jordane. Ecce prima rō.
¶ Scḋo fuit magnus rōne. ⁊c̄. Quia
eſt laudat⁹ Scḋm Thom̄. ſuꝑ epl'as
pauli. Duplex eſt laus. Propria et a=
liena. Prima non eſt bona: quia vilis
et ſordeſcit. O pater ego facio ſic ⁊ ſic.
Prouerbio. xvij. Laudet te alienus: ⁊
non os tuum. Quis vt dicit apl'us. ij.
Corin. x. Non em̄ q̄ ſeipm̄ cōmendat:
ille probatus eſt. Figura de phariſeo
Lu. xviij. qui ſe laudauit non meruit
iuſtificari ſicut publican⁹. Uulgo di=
ci ſolet. Opus inſpice: opus metorem
approbat. Alia ē laus aliena. Et hec
poteſt aliquando eſſe bona: aliqñ ma
la. Quia nō ignorat ꝓbitatē viri. Tu
laudas illū mercatorem eſſe iuſtum.
Forte non ſic eſt: ſed ſolū in apparen=
tia. Nūquid ſcis cor ei⁹: ⁊ ei⁹ ꝯſciam.
Tu laudas mulierē eſſe bonā. Quō
lau. tu. Practica per ſingula. O quot
laudant qui minime ſunt digni. Uñ
apl'S. i. Cor. ij. Quis em̄ ſcit hoīm que
ſunt hoīs: niſi ſpūs hoīs q̄ in ipſo eſt.
Illa ergo laus eſt bona q̄ eſt certa et
falli non pōt. Et hec eſt a deo q̄ nō pōt
mētiri. Ro. iij. Eſt aūt de⁹ verax: oīs
aūt hō mendax. Iſta laus nō pōt erra
re: q: diuina: q: ſctā: q: bona. De ne
mine inuenim⁹ ita digne fuiſſe cōmē=
dat⁹ i ſcripturis ſicut de. Jo. bap. q̄ ab
ipō xpō laudat̄ q̄druplici ter: vt pȝ in
euāge. et ſcripturis ſanctis.
¶ Primo. in conſtantia.
¶ Scḋo. in auſteritate.
¶ Tertio. in ꝓphetia.
¶ Quarto. in perſeuerantia.
¶ Primo ⁊c̄. Mat. x. Quid exiſtis in
deſertū videre Arūdinē vento agita
taȝ q. d. non. q: eſt cōſtās in fide. Dux
non timuit arguere herodē: q: tene
bat vxorē fratris. Non licet tibi hēre
vxoreȝ fratris tui. ¶ Scḋo in auſteri
tate. Mat. x. Quid exiſtis in deſertuȝ
videre hoīem mollibus veſtituȝ. q. d.
non. Fuit auſter⁹ in veſtitu. Mat. iij.
Ipſe. Jo. habebat veſtimentuȝ de pi=
lis cameloꝝ. Auſter⁹ in cōmeſtione.
Mat. iij. Eſca eius erat locuſta: ⁊ mel
ſilueſtre. Auſter⁹ in potu. Lu. i. Uinū
et ſicerā nō bibet. Applica de vino a
liquid. Tertio laudat ipſum in ꝓphe
tia. Mat. iiij. Quid exiſtis in deſertū
videre prophetaȝ. Etiam dico vobis
pluſq̄ ꝓphetam. Jo. fuit ꝓpheta om̄i
tempore. Primo añ vitaȝ in vtero ma
tris qñ xp̄m agnouit eſſe in virginis
vtero. Ex hoc exclamauit helizabeth
Ecce em̄ vt facta eſt vox ſalutationis
tue in auribus meis. Exultauit infās
in vtero meo. Secundo in vita. Ecce
agnus dei. Tertio poſt vitam. Quia
primus fuit. q̄ nunciauit in lymbo pa
trib⁹ xp̄i aduentū. Quarto in ꝑſeue=
rā. Laudat ipm̄. Mat. x. Inter natos
mulierū. non ⁊c̄. Quidā bñ incipiunt
agere in ſenectute. De hoc. ꝑs. Uſq̄
in ſenectaȝ et ſeniuȝ: de⁹ ⁊c̄. O pr̄ inci
pio nouā vitā. Dimiſi feminam: gulā
⁊c̄. Uere. q: plus non potes. Quidam
in iuuentute. Jere. iij. Bonum eſt vi

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ro ſꝉ portauerit: iugũ ab adoleſcẽtia ſua puer. xij. Adoleſcẽs ãbulãs iuxta vitã ſuã: ẽt cũ ſenuerit recedet ab ea Quidã in infãtia. Talis fuit Jo. bap. In teneris ãnis deſ'tũ petijt. Et vt dicit Alb. etate. v. ãnoꝝ. Sꝫ q̃re tã cito in etate illa Rñdeo ꝙ triplici ratiõe Pria ẽ hiero. Deſiderãtibꝰ ocul'. xp̄ꝫ videre oẽ aliõ videre dedignabant. Scõa eſt pauli monachi caſinẽſis in hymno honorifico. Ne leui ſaltẽ maculare vitã famie poſſes. i. veniali peccato vitã ſuã macularet: Tertia rõ ponit in glo. vt ſcꝫ alios ab amore mundi reuocaret. O excellentia Joh. bap. ❧ Tertia rõne ⁊c̃. Magnꝰ dr̃. ille. dr̃ magnꝰ cui a dño olim ſanctoꝝ dignitates: priuilegia: p̄rogatiue cõdonant. Sed Jo. bap. oẽs ſanctorum dignitates condonãtur. Inter natos mulieꝝ ⁊c̃. Fuit angelus: fuit patriarcha: fuit apl's: fuit martyr: fuit confeſſor: fuit virgo: fuit heremita Dicere poſſumꝰ Non eſt inuẽtus ⁊c̃. Eccl'i. xliij. Ecce ẞ Erit magnus ⁊c̃. Rñſio arg. Ad primũ de apl'is. Apl'i p̄cedunt Johãnẽ baptiſtã in hoc. Qr miſſio ſpiritusſancti facta eſt ſuper eos in penthe. in ſigno viſibili: qḋ non fuit Johã bap. Sꝫ additur aliq̃d Jo. bap. dignꝰ qr ipi mortaliter peccauerunt ꝙ non fecit iſte Non fuerũt ſanctificati in vtero materno vt iſte. Nõ habuerũt hec p̄uilegia: vt iſte Ad ſcd̃ꝫ de Moyſe. Nõ ẽ inuentus ⁊c̃. Rñdeo ꝙ ꝓ tũc fuit veꝝ. Sed aduenięte Johãne bap. qui medius fuit inter vetꝰ ⁊ nouũ teſtamentũ: non ſic. Jõ ioh. Criſo. in eius laudẽ. ⁊ in confirmationẽ dictoꝝ ait Inter natos mulierũ non ſurrexit maior iohanne baptiſta. Quod de nullo alio dici põt. Non opponas mihi euãgeliſtam: inter ceteros magis dilectũ Non apl'oꝝ p̄ncipẽ oĩbus aplis antelatũ Non vas electionis ad celi tertij ſecreta tranſlatum. Nec apoſtolicus ſplendor audiat occurrere preculſori. Conſidera manſiones regni: et ordinẽ hũane generationis ob ambula: ſoluũq; Johãnẽ tã nouis q̃ veteribus videbis eſſẽ prepoſitum. Ille. Inter natos ergo ⁊c̃. Patꝫ primũ.

❧ Scd̃m dr̃ ⁊c̃. Plures ſunt laudes ⁊ magnificẽtie ioh. bap. Sꝫ tres ꝓ nũc

❧ Prima dr̃ amoroſa ſanctificatio.
Scd̃a dr̃ generoſa baptizatio.
Tertia dr̃ angelica viuificatio.

❧ Prima dr̃ ⁊c̃. Scd̃m Ric. in. iij. di. iij. ar. iiij. Triplex eſt ſanctificatio. Una vniuerſalis: q̃ eſt in baptiſmo a peccato originali Sꝫ non confirmat quin poſſit cadere in peccato mortali et veniali. Secunda eſt ſingularis. Et hec fuit marie que fuit excelſior alijs ſanctificationibus. Jeremie: et iohannis baptiſte: duplici modo. Primo ratione muneri: quis fuit ſanctificata tripliciter. Primo in vtero matris ab originali. Secundo quãdo concepit xp̄m. Tertio cũ alijs tempore penthe. Secundo ratione modi: qr nec peccauit: nec peccare potuit Alij ſanctificati peccare potuerunt venialiter et forte peccarũt. Tertio ẽ ſpũalis ſcꝫ Jeremie et iohannis baptiſte. De Jeremie. i. ca. Anteq̃ꝫ exires de vulua ſanctificaui te. De iohanne baptiſta. Lu. i. Spiritusſancto replebitur adhuc ex vtero matris ſue.

Hec autem ſanctificatio fuit mirabilis: quia vt dicit Orige. Dominus ieſus venit perſonaliter ad domum zacharie in vtero matris: non ſolum vt mater domini ſeruiret helizabet: ſed principaliter vt iohannem clauſum in vtero ſanctificaret ſua preſentia ab originali. Et tanta gratia fuit plenꝰ vt etiam matrem impleret que plena iubilo exclamauit. Unde hoc mihi: vt veniat, mater domini mei ad me. Et ſm Albertum. In illa hora fuit acceleratus vſus rationis ei ad cognoſcẽ dñ ieſuꝫ chriſtuꝫ. Unde geſtibus flexis ſe miſit in vtero matris. Erat autem hec ſanctificatio tante ſoliditatis ꝙ iohannes non potuit peccare mortaliter: ſicut nec apoſtoli poſt miſſionem ſpiritusſancti. Ecce ergo

prima magnificentia: quia ſanctifica-
tus fuit in vtero materno. Erit ma-
gnus ꝛc. ¶ Scḋa laus ꝛc. Baptiza-
uit ieſum xp̄m. Joh. i. dixit Johannes
Ego a te debeo baptizari: et tu venis
ad me. Cui xp̄s ſine modo. Sic enim
decet nos iplere omnē iuſticiā. i. qḋ
alijs p̄dicamus: nos ipi faciam⁹. Vñ
xp̄m baptizauit: vbi gloria Trinita-
tis aperta eſt. Uox patris Hic eſt fi-
lius me⁹. ꝛc. Sp̄ūſſanctus in ſpē colū
be. Filius in carne. O priuilegiū ma-
gnum Johannis baptiſte. Tres ha-
buit p̄res xp̄s ieſus. Primo patrem
eternū. Scḋo ioſeph. Tertio iohan
nem baptiſtam: q2 ip̄m baptizauit.
Et q̄uis eius baptiſmus non eſſet
ablatiuus peccatorum: erat tamē fi-
guratiuus noſtri baptiſmi. Unde bap
tizabat vt aſſuefaceret iudeos ad ba
ptiſmum. hec Tho. iiij. di. i. ar. iiij.
Unde ſub hac forma baptizabat. Ba
ptizo te in nomine chriſti venturi.
Qui mod⁹ ab apoſtolis fuit obſerua
tus in nomine ieſu: ex inſtinctu ſpiri
tusſancti: vt hoc nomen infigeretur
cordibus fideliū: vt ponit Thomas
in. iiij. diſ. iij: ar. ij. Unde omnes bap-
ptizati a iohanne fuerunt iterū ba-
ptizati a xp̄o Sed queritur vtrum io
hannes bap. fuit baptizatus. Reſpon
det Ric. in. iiij. di. iiij. ar. iij. qḋ Jo. ba.
virgo maria apoſtoli fuerūt baptiza-
ti: licet non legamus: vbi vel qñ im-
mo. iohan. bap. fuit circunciſus: vt
Tho. ponit in. iiij. diſt. i. Ecce ſcḋa
magnificentia io. ba. ¶ Tertio laus
ꝛc. q2 tenuit viā angelicā. Ecce ego
mitto angelū meum ante faciē tuā
q̄ preparabit viā ante te. Mala. iij.
Dictus eſt autē. Johannes baptiſta:
angelus triplici ratione. ¶ Primo
ratione puritatis Angelus eſt purus
Johannes bapti. fuit puriſſimus; ex
q̄ placuit deo. puer. xij. Qui diligit
cordis mūdiciā diligetur a dño. Ita
purum: q2 etiā de veniali dubitatur
Scḋo rōne obedientie. Angelus eſt
deo obediens. Baruch. iij. Stelle. i.
angeli vocate ſunt ꝛ dixerūt. Adſu-
mus. Johānes baptiſta fuit obediēs
q2 miſſus fuit ad lymbū patrū nunci
are xp̄m veniſſe. Tertio ratione ſolli
citudinis. Angelus eſt de nobis ſolli
citus: ita iohānes baptiſta de nr̄a ſa
lute. Mat. iij. Penitētiā agite appro
pinquabit enī regnum celorum. Re-
gnum celoꝝ non fuit nunciatū in to-
to veteri teſtamēto: niſi qñ iohannes
baptiſta nunciauit. O glorioſe deus
q̄ dignatus es magnificare talē virū
O felix iohānes de quo tanta vere di
ci poſſunt O zacharia pater tanti fi-
lij de quo tot mira in eo cōpleta con-
ſpexiſti. O ſenex plurimū venerāde:
cuius proles ex te genita a deo ele-
cta eſt. Et quis explicet iocunditatē
et leticiam cordis tui. Quis enarret
cōſolationē aie tue? Non mirū ſi cāti
cū i q̄ laudaſti deū ꝛ b̄ndixiſti cecinīſti
¶ Tertium dicitur ꝛc. Que ſunt illa
que iohannem baptiſtam deo tā gra
tum fecerunt? Reſpondeo q̄ tria ſm
doc. p̄cipue. Alb. ſup Lu. ꝛ Maximū
¶ Primo eius grata virginitas.
Secundo eius grata humilitas.
Tertio eius grata charitas.
¶ Primo ꝛc. Cum enī xp̄s ſit cādor
lucis eterne: ꝛ ſpeculū ſine macula
diligit virginalē puritatē. q2 hec fa-
cit creaturā ſilem angelis. Ambro.
li. de virginibus. Supgredit virgini
tas conditionem humane nature per
quam homines angelis aſſimilant
Maior tamen eſt victoria virginum
quā angeloꝝ. Angeli ſine carne vi-
uunt: virgines vero in carne trium-
phant. Ille. Figura apoca. xiiij. Qḋ
Johannes videns turbas de nullo
mentionem egit niſi de iſta. hi ſunt q̄
cū mulieribus non ſunt coinquinati
v̄gines enī ſunt et ſequūtur agnum.
¶ Scḋo eius grata humilitas. In-
fallibilis a xp̄o eſt data regula. Luce
xviij. Qui ſe humiliat exaltabitur.
hec eſt ſumme neceſſaria qui vult ex
altari in gloria: q2 lucifer ſe poſuit in
primo loco dedit locū xp̄o q̄ ſe humi-

liamt. Diues: quia in purpureo thro no ſedit: dedit locuz lazaro ſedenti in ſterquilinio. Moyſes cuz eſſet annoꝝ xxxiij. cū eligeretur a populo hebreorum in ducatu ſe excuſabat eſſe impeditioris lingue. Sic hieronymus. ſic Marcus: ſic Ambroſius: ſic Franciſcus. O humilitas iohannis baptiſte Cum eſſet in populo tante opinionis vt meſſias crederetur? Reſpondit di. Ego vox clamantis in deſerto. Unde ciues mei. Triplex de eo fuit opinio Quidam videntes eius vitam arduā eſtimabant ipm eſſe xpm qui eo tempore venit. Aliqui ipm eſſe helyam in lege promiſſum propter ſermonez zeli iuſticie: quia ſicut helyas non timuit reprehendere Achab: ⁊ Jeſabel de homicidio contra naboth. iij. Reg. xxi. Ita iohannes baptiſta non timuit reprehendere herodez de peccato carnis. Math. vi. Non licet tibi habere vxorem fratris tui. Aliqui opinabantur ipſum eſſe heliſeum qꝛ ſciebant per ſcripturas ꝙ helyas eo tempore habitauerat in deſerto ⁊ ſpm̄ prophetandi et faciendi miracula habebat. Unde ex hoc miſerūt nuncios iohanni baptiſte. iohan. i. Tu qui es Qui expectantes reſponſum ꝙ eſſet aut chriſtus aut helyas: aut heliſeꝰ ipſe humiliter reſpondit. Ego vox clamantis in deſerto: et non ſum dignus ſoluere corrigiam calciamenti eius. Uide quante fuit humilitatis.

¶ Tertio eius grata charitas: quia feruenter dilexit: ideo meruit diligi. Prouerbioꝝ. viij. Ego diligentes me diligo. Pro deo animam et vitam poſuit io. xvi. Maiorem charitatem nemo habet vt animam ſuā ponat quis pro amicis ſuis. Fuit occiſus illo anno quo chriſtus mortuus eſt. Et vt dicitur. xxx. annis in deſerto fuit quibus hominibus fuit ignotus. Cum autem herodes interficeret pueros qꝛ zacharias noluit prodere filium occiſus eſt. Cuius ſanguinem ſacerdotes in templo ponentes quando aliquis de familia vel parentela herodis acceſſiſſet. non ceſſabat ebullire. Erit ergo magnus ⁊c.

¶ In feſto beatoꝝ apoſtoloꝝ Petri et Pauli.

Tu es petrus et ſuper hanc petram edificabo eccleſiā meā Mat. xvi. Diuina iuſticia illius ſupremi et alti imperatoris dei Nullā rem intendit pretermittere: que aiābus iuſtis et ſanctis habeat procurare. honorem: laudem: et preconiuz in illa felici: patria paradiſi hec ſententia eſt phi in. ij. Metha. Et auctoris in lib. de cauſis. Quāto magis aliqd appropinquat ſuo principio in quolibet gn̄e tanto magis pticipat effectū illius pncipij ſui gn̄is. Exempli grā De approximatione ignis ⁊ ſol' ⁊c. Uñ Dio. in. iij. cele. hierar. Qd angeli q ſunt deo propinquiores magis pticipant de bonitatibus diuinis ꝙ inferiores. Approximare autem deo nō fit paſſibus corporis: ſed virtutibus Uñ Bern̄. ſuper illud. Gen̄. xvij. Ego dominus omnipotens ambula coraz me: ⁊ eſto pfectus. Ambulabatur ante corā deo: nō corporis greſſu: ſz mentis affectu. Ille. Et ꝙto quiſꝙ fuerit magnꝰ in virtute ſctitatis in pn̄ti tāto maior erit in glia. Uñ Lactan. in li. de opifi. dei ⁊ hois ad Demetrianū. Noluit em̄ deus hoiem ad illam immortalem beatitudinē delicato itinere puenire. Daturus igitur virtutē dedit hoīe priꝰ q aiās hoim cupiditates ⁊ vitia immiteret: q eēt auctor erroꝝ maloꝝꝙ oim machinator: vt qm̄ deꝰ hoiem ad vitā vocat: ille contra vt rapiat ⁊ traducat ad mortem. Magna ē vis hois: magna rō magnū sacrm̄. A q ſi qs nō defecerit: nec fidē ſuā: deuotionēꝙ perdiderit: hic beatus: hic deniꝙ vt breuiter finiam ſimilis deo ſit neceſſe eſt. Ille. Beatiſſimus apoſtolus Petrus adornatus virtutibus: ob hoc a deo magno

tantum eſt ſublimatus ꝙ ipſi cõmiſerit regimentuz totius reipu. xpiane. Unde verba aſſumpta. Tu es Petrꝰ inquiunt ⁊ ſuper ⁊c. In quibus ⁊bis ad eius laudez: et conſolationem noſtram ſpiritualem: tria miſteria occurunt contemplenda.

¶ Primum dicitur oppoſitionis. Secundum dicit̃ declarationis. Tertium dicitur conſeruationis.

¶ Primum dicitur ⁊c. Queritur curioſe a docto. Utruz petrus apoſtolus ſit omnibus primus ⁊ a xp̃o ſuper ceteros apoſtolos magis dilectus. Ad hoc ſunt plures opi. Prima quorũdam ꝙ ioh. euan. ꝓpter priuilegia ei conceſſa: quia virgo electus: quia ꝓpheta ⁊ pluſꝗ̃ ꝓpheta. qꝛ ille gladiꝰ doloris qui mariam tranſfixit: ille ꝑ prius fecit in corde ioh. euãge. qꝛ mater dei eſt ei cõmendata. Alia opinio ꝙ fuit ioh. ba. qꝛ inter natos mulieruz ⁊c. Qui a xp̃o tantuz cõmendatur. Alia opinio ꝙ eſt Paulus apoſtolus quia in bulla papali a dextris tã ꝗ̃ digniori loco ponit̃. Alia opinio et eſt vltima quod eſt petrus apoſtolus. Cur dicitur Tu es petrus et ſuper ⁊c. Ueniamus ad ſecundum.

¶ Secũduz ꝑncipale ⁊c. ſm oẽs doc. duplex eſt familiaritas. Una eſt que eſt in familiaritatis oſtenſione. Quo ad hanc plus dilexit. ioh. euan. quia ꝑmiſit ipm dormire i ſinu ſuo: qꝫ fuit ſignũ magne amicitie. Alia eſt in cõicatione donoꝝ. quo ad hanc plus dilexit petruz: cui donauit quattuor dona vel quattuor iocalia que nemini communicauit.

¶ Primuz dicit̃ fidei confeſſio. Secunduz dicitur eccl'ie gubernatio. Tertium dicitur peccati commiſſi deploratio. Quartum dicitur miraculorum coruſcatio.

¶ Primuz ⁊c. Sine qua nihil fit per ſententiam apoſtoli. Ad heb. xi. Sine fide impoſſibile eſt ⁊c. que quidez fides non ſolum eſt neceſſaria in interiori mente ſed exteriori per vocẽ. Ad ro. x. corde credit̃ ad iuſticiã: ore aũt ꝯfeſſio fit ad ſalutẽ. ⁊. Tho. xxij. q. iij. cum confeſſio fidei inquit cadat ſub ꝓceptis affirmatiuis que non obligant ad ſemper. ſed ꝓ loco ⁊ tp̃e. Ideo pro loco et tp̃e: obligatur homo ad confeſſionez huius. Hanc cõfeſſionem habuit petrus qꝛ diuinitatem ⁊ humanitatez ſimul cõfeſſus eſt Mat x. Uocauit chriſtus diſcipulos dicẽs Quẽ dicũt homines eſſe filiuz hominis? Alij helyam ꝓpter zelum veritatis Alij Jeremiam ꝓpter patientiã in aduerſis. Alij iohan. ba. propter auſteritatem vite. Uos aũt quem me eſſe dicitis. Quid de me O iacobe. O Johannes O Bartholomee ſentis? Nemo preſumpſit os aperire. Solꝰ Petrus reſpõdens dixit Tu es chriſtus filius dei viui. O paradiſi tuba: o mundi triumphum. Ante chriſti reſurrectionem apoſtoli chriſtum magiſtrum vocabant. io. xiij. Uos vocatis me magiſter ⁊ domine: ſum etem ſed ſolus Petrus diuinitatem confeſſus eſt. Tu es chriſtus filius dei viui O ſapida aurea et celebranda ſententia. Eya celanter audi. Taceant Eutropius Paulus. Oroſius. Plinꝰ Plutarcus. Saluſtius cũ Tito liuio ſileat eloquentia mea Tulij Ciceronis. Plato ſimul et Lactantius comparatione Petri eloquij: qui tali modo intonuit ꝙ in ſtupore poſuit angelicos ſpiritus. Tu es chriſtus filius dei viui. Cui chriſtus. Beatus es ſymon bariona: quia caro ⁊ ſanguis nõ reuelauit tibi. ſꝫ pat̃ meꝰ qui in celis eſt. Et ego dico tibi: quia tu es pe. et ſup hanc petraz edificabo eccleſiam meam. Ad oſtendendum autẽ firmitatem huius eccleſie Sequitur. Porte inferi non preualebunt aduerſus eam. i. omnis poteſtas ſiue infernalis ſiue temporalis. Que quidẽ fides figurata eſt per nauiculam petri. In naui ſunt quinqꝫ. Primo. xxiiij. remi Secundo malus. Tertio guber-

naculum. Quarto vela. Quinto nau=
ta. Moraliter. Nauis eſt fides petri
que hȝ.xxiiij.remiges. Ex vna pte.xij.
pphetas: ex alia parte.xij. apoſtolos
que ſunt ꝯformãtes in ſententijs vetꝰ
et nouum teſtamentum . Secundo li
gnuȝ crucis ſuper quaȝ chriſtus iacet
qui hanc naueȝ rectam tenet . Hiero.
Finis fidei mee chriſtus eſt. Tertio
gubernaculuȝ. i. ſpiritusſanctus qui
ipſã gubernet. Quarto vela. i. marty
res qui ſanguineȝ pro ipſa fuderunt
In prima eccleſia a tpe petri vſqȝ ad
ſanctuȝ ſiluestrũ. xxxij. pape: marty=
rio ſunt coronati. Quinto deus pater
nauta de naue qui eaȝ gubernat : vn
de non põt errare . vñ chriſtus oraui
p petro et ipſa fide. Luc.xxij. Ego o=
rauiꝰ p te petre: vt non deficiat fides
tua. O dignitas petri: que talẽ meru
it interceſſorẽ. Et vt dicit Boñ. in.iij.
diſt.xvij. ar.ij. Chriſtus ieſus ſemper
fuit exauditus in orationibus ſuis.
Unde pȝ pmũ vȝ de petro. ¶ Scđs dr
rc̃. Quia eccleſie cura eſt illi cõmiſſa.
Tu es inquit Petrus ſm Alber. chri
ſtꝰ ſex habuit. inter que habuit eccle
ſiã: quã ipſi petro cõmiſit: non alteri.
Una dieruȝ vocauit ipſum petruȝ. di.
Symon iohannis diligis me . Rñdit
Dñe tu oĩa noſti: tu ſcis qꝛ amo te. Ite
rum ſecũdo. Symon iohannis diligis
me. Tu ſcis inquit qꝛ amo te. Iterum
iij. Simon iohannis diligis me. Pa
ſce oues meas. Paſce verbo et exem
plo. Qđ et fecit: quia p ipſa eccleſia
ſpõſa dño pertulit opprobria. Primũ
fuit deriſionis: qꝛ antiochie fuit decal
uatus vt habent hyſtorie. Ex hac ec
cleſia accepit honorem : quod ſuo pa=
ſtori factum eſt in contumeliam. Ap=
plica ſi placet de preſbyteris : qui co
mas rc̃. Archieps de florentia. pre
ſcidebat oĩes rc̃. Secundum fuit ſuſ
penſionis qꝛ in cruce verſis oculis in
celum crucifixus eſt. Quod facere vo
luit triplici ratione. Prima quia indi
gnum ſe reputabat . Cum tali pena
dominus eius et magiſter eſſet puni

tus. Scđa quia xps paſſus eſt ad mũ
duȝ redimendum: ideo voluit ad mun
duȝ reſpicere. Ipſe aũt patiebatur p
pter acquirendũ celũ. ideo debuit ad
celũ reſpicere. Tertia ratio ad ſigni
ficandum humani generis lapſum.
Chriſtus enim ſemper rectus ſtetit.
⁊ nunqȝ in peccatũ cecidit. homo vero
caput mentis in terrã defixit : et con
tra deũ recalcitrauit Paſce oues me
as inquit In quibus verbis dignitas
eccleſiaſtica patet quomodo precedit
ſecularem. Unde papa vt dicit Tho=
mas lib. de regimine principuȝ: dum
coronat imperatorem pede ſiniſtro
coronat in ſignum ſubiectionis. Cla
ma contra eos qui eccleſiam perſe=
quuntur : qui tandem mala morte vi
tam finierunt. Ideo dauid in pſalmo
dixit. Thronus eius ſicut ſol. ſcilicet
eccleſie. in conſpectu meo. Et ſicut lu
na rc̃. Unde patet ſecundum. ¶ Ter
tius dicitur peccati deploratio. Quã
ta ſit hec ꝓrogatiua oñdit Tho. pma
ſecunde. que. c.x. ar.x. Poſtquam ali
quis eſt in gratia poſitus et per gra
tiam dei iuſtificatus neceſſe hȝ pete
re a deo donum perſeuerantie. vt ſ. cu
ſtodiatur a malo vſqȝ in finem. Nam
multis datur gratia quibꝰ non datur
perſeuerare in gratia. Ille Unde op
timum donum homini conceſſum eſt
vt cognoſcat peccata ſua et illa defle
at in preſenti: ne plangat in inferno
Quod Job.x. oſtendit. Dimitte me vt
plangam paululum dolorem meum.
⁊ Mat. v.c. Beati qui lugent qm̃ rc̃.
Aſculanus. Nil pſunt lachryme ſine
aĩe conſenſu oculoꝝ triſticie dolor in
terius correſpondeat . Juſte enim ta
les lachryme ſunt ſatiſfactorie. Unde
petrus peccauit ſuper oĩes habuit
donuȝ vt fleret. Math.xxvi. Et recor
datus eſt petrus verbi ieſu qđ dixerat
Priuſqȝ gallus cantet rc̃. et egreſſus
foras fleuit amare . Canta in cantu
paſſionis. ſm Albertum fleuit tres
lachrymas. Primo amoris. Qui mo=
ri ſecum voluit. Lu.xxij. Paratus ſuȝ

tecum in carcerem: ⁊ in mortem ire.
Secũda doloris lachrimas. Quia in
quit euãgeliſta. Fleuit amare Tertio
lachrymas cõſolationis. Cũ audiuit
in camera a magdalena xp̃m eſſe re=
ſuſcitatum: pre gaudio lachrymas nõ
cõtinebat. Unde clemẽs de Petro di
cit ꝙ ſudarium portabat in ſinu ex cõ
ſuetudine vt ſepiſſime oculos terge=
ret: ſic erat pronus ad lachrymas eiꝰ
ꝙ facies erat aduſta. Et tu cuꝫ petro
õia cara plãge. ſi vis remiſſionem pec
catoruꝫ. Quartũ iocale dr̃ ⁊c̃. quia mi
raclis claruit ſꝫ. Tho. ij. ij. q. clxxviij
Deus miracula fecit: triplici de cã.
Inter quas vna eſt ꝓpter ſanctitatis
alicuius demonſtrationẽ quem ꝑ me
rito vite vult alijs ꝓponere in exem=
plũ ſue ꝟtutis. Miracula geſſit Tria
millia hoim̃ conuertit in die penthe
coſtes ſua p̃dicatione. Eneã paralyti
cũ curauit. Corneliũ baptizauit. Ta
bitã ſuſcitauit di. vxorẽ ꝓpriã aiauit
ad martyriuꝫ Memento mei coniunx
mea vmbra ſui corporis infirmos ſa
nauit. Uñ chriſto aſſimilatur. xp̃s la
tronẽ ſua vmbra conuertit: et petrus
vmbra ſua infirmos ſanabat. Unde
patet ſecundum.

¶ Tertium principale dicit̃ ⁊c̃. hy=
ſtoria diei dicit̃ hic. Dũ in hierl̃m eẽt
q̃dam magus noie Simon: qui ſuis
artibus magicis oſtendebat populis
magna facere. Petrus aũt hoc audi=
ens. hieruſalem ingreſſus ipſum con
fudit. Qđ videns magus iratus ter
ribiliter omnes libros ſuos in mare
proiecit atq̃ romam adijt: ibiq̃ Ne
ronem imperatorem in amicitiaꝫ co
pulauit. Petrus autem hieruſaleꝫ de
ſerens magum vſq̃ romam inſequi=
tur. In nocte ſequenti a chriſto viſita
tur vt non timeat. q2 ſocium illi dabit
in predicationis officio. Die ſequenti
paulus aduenit. Simon aũt magus
gloriabatur in populo ꝙ etiam mor=
tuos ſuſcitaret. Iuuenis aũt quidam
mortuus offert. Hic quomodo ſuper
hoc confuſus eſt ⁊c̃. Alia die gloriaba
tur ſe poſſe volare in celum. Unde iu
aera arte magica deportatus eſt. Si
mon autem petrus precepit demo=
nibus vt ipſuꝫ in nomine chriſti dimit
terent. Qui dimittentes fractis cer
uicibus expirauit. Ex morte autem
Simonis Petrus in carcere ponitur.
In nocte autem conuertit milites cu=
ſtodes. Et ductus p̃cibus fratrum fu
git. In porta autẽ que dicitur ſancta
maria ad paſſus. Chriſto illi occurrẽ
ti dixit petrus. Domine quo vadis?
vado inquit romam iterum crucifigi
Intelligens autem de morte ſua hoc
eſſe dictum: reuerſus eſt iterum in
carcerem. A militibus autem cap=
tus ipſe cum paulo ſimul ſunt morti
ſententiati. Paulus quia ciuis roma
nus erat capite punitus eſt. Petrus
vero quia forenſis cruce ſuſpenditur
prout chriſtus dixerat ei. Johan. vlt.
Sequere me vt ſic verificetur verbuꝫ
illud. Sap. xviij. Simili pena ſeruus
cum domino afflictus eſt. Poteris au
tem videre quomodo petrus et pau=
lus hodie abinuicem ſe ſepararunt
vnus ab altero: volentes pergere ad
martyriuꝫ. Que ſeparatio non amo
ris ſed perſone fuit. Eccleſia Glorioſi
p̃ncipes terre. quomodo dilexerunt
ſe in vita ⁊c̃. In quibus verbis meri=
to inſurgit dubium in mente tua: vt
video. Quis apoſtolorum Petri ⁊ pau
li ſit maior. Reſpondeo ꝙ tripliciter
loqui poſſumus. Aut quo ad conditio
nem apoſtolicam: aut quo ad prelati
onem eccleſiaſticam: aut quo ad pre
dicationeꝫ euangelicaꝫ Si primo mo
do: ſic ſunt equales: ſicut vnus ita ali
us eſt apoſtolus chriſti: quamuis pri
mo ſit petrus electus in apoſtolum
Unde deus tantũ dedit vni quantum
alteri. Quo ad p̃dicationem vero pe=
trus eſt maior q̃ꝫ paulus: quia papa
eſt maior q̃ꝫ legatus. Petrus fuit vni
uerſalis chriſti vicarius. Cui dixit
chriſtus. Tu es petrus. tu es ſymon
tu vocaberis cephas: quod grece dici
tur maior ⁊ primus: quia ſcilicet fuit

papa. Tertio modo paulus fuit ex-
cellentior petro in ardenti predica-
tione et aliis apoſtolis. Ideo per ex-
cellentiam ipſius dicitur ad Gal.i.
Notum vobis facio euangelium. qđ
ſ. excellentius ad ipm pertinet Inſu-
per qꝛ a xpo vocatus ore ꝓprio. Sed
quo ad meritū in celo ſunt pares: vt
habet plene Greg. in. i. li dia. ad Pe-
trum. Meritum vtriuſqꝫ inquit diſ-
par non eſt in celo.

¶ In feſto beatiſſimi Dominici, pa-
tris noſtri.

MAgnus voca-
bitur: in regno celorū
Mathe. v. cap. Ab elo-
quentie flumine: et aureo pelago:
marci Tulij Ciceronis nullam maio-
rem victoriam et ſingularem trium-
phum eſſe diffiniebat excepto homi-
ne preoccupato circa curas: et bona
temporalia huius noſtre ignobilis.
vilis et caduce vite mortalis in tali
modo diſponeret omnes ſuas huma-
nas operationes: vt per ſua bene me-
rita reportaret immarceſſibilem et
incontaminatam coronam in regno
beatorum. Unde Lactan in. i ca. ix.
Hercules qui virtutum preclariſſi-
mus quaſi affricanus inter deos ha-
betur: nonne orbem terre quem pera-
graſſe et purgaſſe narratur ſtupris:
libidinibꝰ: adulterijs iquinauit. Nec
mirum. quum eſſet adulterio genitꝰ
Alcmene. Quid tandem potuit in eo
eſſe diuini: qui ſuis ipſe vicijs manci-
patus et mares et feminas cōtra om-
nes leges: infamia: dedecore: flagi-
tio affecit. Sed ne illa quidam que
magna et mirabilia geſſit talia iudi-
canda ſunt: vt virtutibus diuinis tri-
buenda videant: quid enim tam ma-
gnificum ſi leonem aprumqꝫ ſupera-
uit. ſi aues ſagittis deiecit ſi regium
ſtabulum egeſſit: ſi virginē vicit. cin-
gulumqꝫ detraxit. ſi equos feroces cū
dn̄o interemit. Oia ſunt iſta fortis vi-
ri: hominis tn̄. Illa em̄ que vicit fra-
gilia et mortalia fuerunt. Nulla eſt
enim qđ ait orator tanta vis que non
ferro aut viribus debilitari frangiqꝫ
poſſit. At aim vincere. iracundiam
cohibere fortiſſimi eſt. que ille nec fe-
cit vnqꝫ. nec potuit. Hec qui faciat
non modo eum ſummis viris compa-
ro: ſed ſimillimum deo iudico. Ille.
¶ Vulgariza ſic Sereniſſime impe-
rator cōſtantie inquit Lact. inter oēs
celebres et admirandas pugnarū ꝛ
bellorū victorias quas poſſit habere
homo in pn̄ti militia: excellentiſſima
poteſt vocari victoria ſumnet: et ꝙ mlᵗ
ti principies et milites mundi ſuppo-
ſuerunt eorū imperio et dn̄io mltas
nationes et populos. Nō ſubdiderūt
tn̄ praua deſideria ſua imperio rōis
eſſendo dediti vitijs ꝛ peccatis. Her-
cules immaniſſimus et vitioſus prin-
ceps apud grecos: per ſuam ingentē
et grandem magnanimitatem a po-
pulis infra deos fuit connumeratus
Hic eſt qui dum eſſet paruulus in cu-
na ſtrangulauit duos ſerpētes. occi-
dit leonem: vicit ydram. porcū eryman-
thium vicit Acheloum Antheū Bu-
ſyridem Diomedem regem Thracie
fecit comedere: equos ſuos: occidit
Centaurum: ſuſtinuit celum deſcen-
dit ad regnum ſtigium. ꝛ vi traxit cer-
berum: ꝛ multas alias experientias
ſupra numerū. xxx. fecit. Alios vicit
ſe autē non: cum eſſet deditus obſe-
ne libidini et carni. At aim vincere
dicit Lact. ꝛc. Un̄ Senec. Nulla eſt
maior victoria: ꝙ ſeipſum vincere ſm
Egidiū triplici de cā q̄s dictus ē ma-
gnus ¶ Quidam a pugna. Dn̄icus
vicit hoſtes: vicit ſe ꝛc. ¶ Secūda a
ſcia Dn̄icus dicitur doctor. Eccleſia
O lumen eccleſie ꝛc. ¶ Tertia a ſan-
ctitate Dn̄icus ſanctꝰ: i vtero matris
ſanctificatus. Magiſter Regnaldꝰ
dicit de eo. Hic eſt in quo Adam non
peccauit. Et merito dictus eſt Domi-
nicus. quia vt dicitur. iiij. Meth. Et
inſtit. de donationibus. §. eſt et aliud

et.xij.q.i.c.clericus Et extra de p̄bē.
c.Cū ſcōm. Nomina imponunt.ſm
ꝓprietates rerū Dicit. Dn̄icus qua
ſi totus dn̄i Uel dn̄icus quaſi cuſtos
dn̄i. Uel dn̄icus quaſi a dn̄o cuſtodi-
tus. Jō merito iure de eo dr̄ Magnꝰ
vocabitur ⁊c̄. Jn preſenti ſermōe in-
tendo p̄dicare de. vij. prerogatiuis q̄
bus pijſſimꝰ deus decorauit beatum
Dn̄icū. ⁊ quia vt hn̄t theologi. vij. ſūt
virtutes quibꝰ anima tanq̄ p gradꝰ
vniꝰ ſcale celū aſcendit per quos bea
tus dn̄icus ⁊ ipſe aſcēdit prout eccle
ſia canit. Scala celo prominens ⁊c̄.
Jdeo dicamus. Magnꝰ vocabit̄ ⁊c̄.

¶ Primo in virtute charitatis.
Secundo in virtute fidei
Tertio in virtute ſpei.
Quarto in virtute iuſticie.
Quinto in virtute temperantie.
Sexto in virtute fortitudinis.
Septimo in virtute prudentie.

¶ Primo prerogatiua dr̄ ⁊c̄. Pro de
claratione notanda eſt ſententia Au
guſtini in ſermone de quinq̄ panibꝰ
Et ponit̄ de conſe. diſtin. i. capi. Qui
vult. §. Si quis habuerit charitatem
tantam vt paratꝰ ſit pro fratribꝰ mo-
ri ꝑfecta ē in eo charitas. Jlle ſuper
quo Tho. xxij. q. xxiij. ar. i. ⁊ phūs.
viij. Ethi. c. iiij. ⁊ Cicero de amicitia
ꝙ tres ſunt ſpēs amicoꝝ Quidā pro
bono vtili q̄ durant ſolū tp̄e ꝓſperi-
tatis. De quibus Eccl̄. vi. Eſt amicꝰ
ſm tp̄s: Jdē Eſt amicꝰ ⁊ ſocius mēſe
De qbꝰ Ouidiꝰ li. Triſtiū Dū fueris
felix: mltos numerabis amicos. Tē
pora ſi fuerint nubila ſolus eris. Et
Aſculanꝰ. li. ij. c. ix. O quot amicos:
o quot coniunctos nobis adherēt in
felici ſtatu: ꝯtrarijs non ſtantibꝰ ven
tis. Amor taliū fructu tm̄ durāte ꝑ-
manet. Et Ambro Facilis vox ⁊ com
munis tuꝰ ſuꝫ totꝰ: ſed paucos effectꝰ
Talis nō eſt bona amicitia: qꝛ vt hꝫ
phūs. ix Ethicoꝝ Amici exiſtētes ꝓ-
pter bonum vtile ⁊ delectabile. His
ceſſantibus ceſſat amicitia. Hoc amo
re multi deum diligunt: dum habēt
temporalia ab eo. Que dilectio mer-
cennaria dici poteſt. De tali delectio
ne dicit. Sene. deridendo eam. Mel
muſce ſequunt̄: formice frumētū: ca-
dauera lupi. ¶ Secundo quidā ſunt
amici pro bono delectabili ⁊ inhone
ſto vt luxurioſi ⁊ carnales: tali amo-
re adamauit dauid Berſabee Tarqui
nius. Lucretiam Paris Helenam Ja
ſon. Medeam. Romulus. Florā. Her
cules Dyaniram. Et M. Anthonius
Cleophatrā. O pater eſt bonus iuue
nis dicit mulier Nunq̄ aliquod ma-
lum vidi in eo. Bene videmus qn̄ vir
ga turgeſcet. Jdeo Tul. de amicitia.
Hoc vnū ſentio: niſi in bonis amici-
tiam eſſe non poſſe. ¶ Tertio qui-
dam ſunt amici ꝓ bono honeſto: ⁊ iſte
eſt verus amor q̄ fundat̄ in virtute.
De quo phūs. v. Ethi. Perfecta ami-
citia eſt que eſt ꝓpter virtutem. Et
Eccleſia. xxv. Beatus q̄ inuenit ami-
cum fidum: qꝛ amico fideli nulla eſt
comparatio Conditio huius amoris
eſt ꝙ non ſolum ꝓ amico tp̄ali: ponat
temporalia. Juxta illud Eccleſiaſtici
xxix. Propter amicū perde pecuniā
Sed etiam ponat vitam corpoream.
quia nihil charius. ioh. xv. Maiorem
charitatem nemo habet ⁊c̄. Qꝛ iob. i.
Pellem pro pelle ⁊ cuncta que habet
homo. dabit pro aīa ſua. Jn qua ami-
citia fuerunt illi duo Romani Amon
et Phithius De quibꝰ Cicero lib. de
amicitia dicit. Qui adeo ſe amarunt
vt vnus pro altero mortem vellet ſub
ire. Qui ergo habuerit tantam cha
ritatem ⁊c̄. Hac charitate fuit deco-
ratus Patriarcha Dominicus q̄ pa-
ratus fuit pro fratribꝰ mori: ſicut ca-
nit eccleſia Sitiebat ſeruꝰ xp̄i mar-
tyrium ſicut ſitit ceruus ad aque flu-
mum. Legitur de eo ꝙ multo tempo
re barbam nutriuit: et alium loco ſui
fratribus prefecerat intendēs ire
predicare ſaracenis. ⁊ infidelibus ꝓ
fide. Sed diuina ꝓuidentia aliter di
ſpoſuit: vnde ipe remanſit. Preterea
quedam vidua duꝫ lamentaret̄ apud

patrem ſanctum de filio vnico capto
a ſaracenis et poſtularent ab eo ſubſi-
dium. Argentuz inquit et auruz non
eſt mihi. ſed ecce offero me pro redem-
ptione filij tui. O charitas immenſa
voluit ſeruare illud. i. Johan. iij. Non
diligamus verbo: neq̃ȝ lingua: ſed ⁊c̃.
Unde precibus ſancti: filius fuit li-
bertati datus. Preterea. Cum eſſet
iuuenis et ſtuderet. Palentie in arti-
bus liberalibus: ⁊ cerneret in vrbe eſ-
ſe grandem penuriam: motus pieta-
te pauperum vendidit omnes libros
et ſupellectilem et dedit pauperibus
Unde poterat dicere illud Job. xxxi.
Ab infantia creuit mecum miſera-
tio et de vtero egreſſa eſt mecuz. Hac
charitate victus ⁊ munitus omni die
dabat ſibi tres diſciplias duras. Unā
ꝓ ſe. Aliaz ꝓ peccatoribus. Tertiaz
ꝓ aīabus purgatorij. Pro hac chari-
tate diſcurrebat ꝑ villas ⁊ caſtella p̄di-
cans verbū dei. Et duz appropinqua-
ret terre plorabat pctā que ibi fiebāt
Sequens exempluz illud Lu. xix. Ui-
dens ieſus ciuitatez fleuit ſup illam.
Preterea de nouitio q̃ a conuentu re-
ceſſit quō cuz lachrymis impetrauit
eū a virgine. Cū ſemel eſſet rome ⁊ p̄-
dicaret coraz innocentio et cetu Car-
dinalium miranda et inaudita papa
in ſtuporem verſus interrogauit vbi
iſta didicerat. Ille Beatiſſime pater
in libro paruo charitatis. Magnus
ergo etc̃.

Secunda prerogatiua qua fuit
Magnus dicit̃ Fidei. ſm Tho. xxij. q.
clxxviij. ar. i. Uirtuti fidei attribuit̃
operatio miraculoꝝ iuxta illud Lu.
xvij. Si habueritis fidez ſicut granū
ſynapis dicetis huic arbori eradica-
re et obediet vobis. Ad ꝓpoſitū. Hāc
habuit qua inuſitata miracula fecit
Cum eſſet peruſij. lx. peregrinos ob-
ruptos in illo lacu ſuſcitauit. Preter-
ea miracula fecit in pane. in vino: in
aqua. Primo in pane quia Bononie
xvi. fratres ſatiauit in menſa de pa-
ne multiplicato in manibus ſuis. Et
rome in ſancto ſixto. xxiiij. fratres ſa-
tiauit de pane aſportato manu ange-
lorum. Preterea veniens in italiam
cum fratre Johanne conuerſo inter
alpes lombardie cepit ſocius defice-
re fame: adeo q̄ ire non poterat. O pa-
ter fame deficio. Cui ille ſpiritu pro-
phetico plenus. Uade ait ad talez lo-
cum et quicquid inueneris tolle. Qui
iens inuenit optimum panez inuolu-
tuz mappa alba portatū a celo p̄cibus
ſancti qui ſatiatus aliam ꝑtem ibi re-
liquit. Preterea de vino rome in ſācto
ſixto. Dum canepariꝰ quereret pu-
blice in menſa. Pater non eſt de vino
in vegete. Cito reſpōdit. Cito vadas
ad vas illud: ⁊ dic ei hec verba. Dñicꝰ
ieſu xp̄i ſeruꝰ cōminatoriū vino. Dic
bis litterali ſermone. Statim tale vi-
num exijt de vegete q̄ nunq̃ȝ fratres
tale vinum biberant illiꝰ bonitatis.
Preterea in aqua fecit miraculum.
Cremone in conuentu ſancti franci-
ſci. Dum eſſet ibi aqua turbida et a-
mara qua fratres infirmabantur: co-
ram franciſco fuſis p̄cibꝰ aquā illaz
clarificauit et dulcorauit: qua aq̄ ſa-
nantur infirmi vſq̃ȝ hodie.

Tertia ꝓrogatiua ⁊c̃. Habuit eñ
maximam ſpem in deo ſuo vltra q̃ȝ di-
ci poteſt: quod oſtendit̃ multis exem-
plis. ſed omiſſis alijs vnico exemplo
oſtenditur. Cuz quidaz prior ciſterci-
enſis mutuo loqueretur cū eo: interlo-
quendum protulit ſanctus pater no-
ſter illud verbuz mirabile. Quod om-
nia q̃ a deo petebat: ad libitum impe-
trabat. Cui prior. Si ſic eſt impetra
conuerſionez magiſtri Conradi Teu-
tonici viri docti: quem fratres valde
affectant. Rem inquit difficilem fla-
gitaſti. Unde per totam noctez oratio-
ni inſiſtens. In mane duz cantaretur.
Jam lucis orto ſidere affuit ille do-
ctor cum magna comitiua: in medio
chori ſe proſternens. Uiaz inquit pe-
to o pater vnde cum pluribus diſci-
pulis habitum ſuſcepit. Quo facto t
ita vox inſonuit omnibus Bononien

ſtibus:ꝙ plures relictis bonis pater nis ad ipſum confluebant. Seruus autem non ingratus. vt apis argumentoſa cepit legere publice in ſancto Petro quattuor libros. Primo ſuper Mat: et ipſum poſtillauit. Super epiſtolas canonicas ſuper ps.⁊ ſuper Apo. Audiens autem Innocentius papa famam huius viri: illo accerſito fecit magiſtrum ſacri palatij cum omnibus pertinentijs ⁊ gratijs. O dignitas ſingulariter ordini conceſſa. Quo facto ad pedes pontificis et cardinaliuȝ legit publice epiſtolas pauli et eas commentatus eſt. In quo tēpore duȝ maxima hereſis pullularet in partibus Toloſanis miſit ipm̄ cuȝ xij.abbatibus ciſtercienſibus:⁊ pluribus fratribus ipſe Innocentius pro exequendis negocijs. fidei. In quo tēpore Dominicus cepit ordinem ſuuȝ anno. M.c.xcij. Sed confirmatio adhuc non erat cum effectu: que fuit anno. M.cc.xxv. Dum eſſet ibi ſumm⁹ pontifex ordinans quedam in partibus Toloſanis agenda ⁊ deliberans ſcribere ſuper his.b. Dominico vidit in viſione eccleſiam minantem ruinam magnam.⁊.b. Dominicum humeris eam ſuſtentantem. Accerſito igitur notario dixit ei. Scribe ſic fratri dominico et cum eo predicātibus in partib⁹ tholoſanis. Deinde dixit. ſcribe ſic. fratri dominico et ſocijs cū eo predicantibus. Tertio dixit. Non non: ſed ſcribe ſic. Magiſtro dominico et fratrib⁹ p̄dicatoribus. Sic enim iubet dominus. Unde qđ a papa innocentio petierat: eo defuncto a ſucceſſore ſuo honorio impetrauit confirmationem ſciłȝ ſui ordinis qui diceretur fratrum predicatoꝝ. Qui ordo dicit primus inter mēdicantes: vt expreſſe habet in glo. in.c. Qꝛ ex eo.li.vi.et in.c. Quorundam. De electione.li. vi.et in c. Cum ex eo. De exceſſibus prelatoꝝ:et de priuilegijs.c. In hijs ⁊ in clemen. Dudum. De ſepulturis Magna ⁊c.

¶ Quarta p̄rogatiua.⁊c̄.in. vij.pol. Sine quattuor virtutibus non dicitur quis beatus. B.dominicus habuit primam prerogatiuam iuſticie que eſt reddere vnicuiqȝ qđ ſuū eſt: vt pȝ inſti.đ.iuſt.⁊ iu.ł.iuſticia.⁊.ff.eo.ł.iuſticia.⁊.xij.q.ij.cap. Cū deuotiſſimā. Summum in rebus bonum eſt iuſticiam colere: et ſua vnicuiqȝ iura ſeruare. Que clamat vnicuiqȝ reddere quod ſuum eſt. Cum habeat in ſe tria officia.

¶ Primū malis reddit ſupplicia.

¶ Scđm indigentibus p̄ſtat ſubſidia

¶ Tertiū ſibiȷ̈pſi parat remedia.

¶ Primum ⁊c̄. Aug.iiij.đ ciui.c.iiij. Remota denıqȝ iuſticia: quid aliud ſunt regna niſi aperta latrocinia. O quot mala fiunt.ff.ad.ł.aquiliam.ł. Ita vulneratus. Delicta non debent remanere impunita. Qꝛ. C.de penis ł.Si quis. Impunitas delicti inuitat hoīes ad malignandū.⁊ di.ł.capi.Si quis. Que eſt iſta iuſticie inimica bonitas palpare: crimınoſos ⁊ vulnera eoꝝ incurata ſeruare. Clamat contra dn̄os tēporales. Punire malos bonū eſt. Un̄ Sen̄.ad Luc. Bonis nocet: ꝙ malis parcit. Hōc habuit Dn̄ic⁹. Qđ patet exemplo illius cōuerſi ꝙ recepit a muliere quēdaȝ pannū lineum ſine ſui licentia: queȝ grauiter diſciplinauit. Rogat⁹ a fr̄ib⁹ vt deſiſteret. Rn̄dit. Uult deus delicta puniri. Scđm bonum eſt ⁊c̄. Aug. Perfectio chriſtiane religionis: in pietate conſiſtit. De qua Ouidi.lib.de ponto. Regia crede michi res eſt ſuccurrere lapſis. Plato in timeo. Bonos viros: commodos eſſe decet. et Iuuenalis Satyra viij. Miſerere inopum. Beatus Dominicus fuit multum pius erga pauperes: qui voluit fieri elemoſynas ad portas. Patet exemplo illius in conuentu ſancte Sapine: cui dedit cappam. Tertio ſibijpſi ⁊c̄. Quod maxime fit per orationem. Uita huius patris fuit in oratione: quia reperit plures modos orandi. Nam aliquan

do orabat inclinatus: vbi referebat
xp̄z de celo ad terrā deſcēdiſſe in vte
rum virginis. Aliq̄n in terra proſtra
tus: repreſentabat orōnez quam xp̄s
fecit ad colūnaz. Aliq̄n manus tene-
bat in cruce: repreſentās orōnem xp̄i
pendentis in cruce. Aliq̄n manibꝰ le
uatis in aere: repreſentabat ꝙ xp̄us
eleuatis manibus ferebat in celum.
Vn̄ in legenda dr̄ de eo. Clauſtruz ⁊
altaria lachrymis conſecrabat.
¶ Quinta p̄rogatiua. ⁊c̄. Que nichil
aliud ē ſm̄ Alber. li. v. Compendij. c.
xxxv. niſi q̄dam virtus q̄ moderat om
nes paſſiones freno rōnis. De qua
ap̄lus. Ephe. v. Modeſtia veſtra no.
⁊c̄. Dn̄icus fuit ad modū tēpatus in
oībus modis vero clauſtrali plurimū
neceſſarijs ſm̄ Bern̄. in ſermone ad
monachos. Uerus religioſus debet
eſſe temperatꝰ quo ad quinq̄. In qui
bus fuit plene btūs dn̄icus. ¶ Primo
quo ad potū. Qr. Eccl̄. xxxi. Nullum
eſt ibi ſecretū: vbi regnat ebrietas a
ap̄ls Eph. v. Nolite inebriari vino in
quo eſt luxuria. Quo ad hoc dn̄icꝰ fu
it parcus: q2 per. x. annos ſtetit ſine
vino. Coactus tandē ab ep̄o. Oxomē
ſi: vt biberet. ita temperatum ſume-
bat ꝙ ſaporem non habebat. ¶ Se
cundo quo ad cibuz. ꝓuer. xxix. Qui
delicate nutrit ſeruū ſuuz: poſtea ſen
tiet eū contumacē. Non credo homi
nē bene paſtū eſſe ſaltem ſine malis
cogitationibus. Quia dicit Bergo-
mēſis. A buca clibanꝰ caleſit Domi
nicus fuit temperatus. Naz dicit de
eo: ꝙ in Tholoſa in quadrageſima ie
iunauit in pane ⁊ aqua. In ſequenti.
xl. in Carcaſſona fecit ſil'r De quo te
ſtimo dicit Hiero. Panis ⁊ aque ieiu
niū inter cetera xp̄iani ieiunia: ama
riſſimum eſſe ſcias. Preterea carnes
non comedit. A quibus ſe abſtinent.
xliij. religiones antique ⁊. xxiiij. phi.
Vn̄ Xenocrates tria precepta dedit
diſcipulis ſuis. Uenerandos deos:
honorandos parētes. Carnibus non
vtendum. Ideo Grego. in moral'. Ubi
carnes comedunt modica pn̄ia eſt. ⁊
phus. i. Polli. Bonuz eſt corpus regi
ab anima. ¶ Tercio: temperatꝰ quā
tum ad indumenta. Cuz ſit mortuus
mundo. Ideo Augu. in Regula. Non
ſit notabilis habitus veſter. Contra
pompoſos religioſos. Unde Hieron̄.
Sordide veſtes: munde mentis indi-
cia ſunt. Dominicus fuit temperatꝰ
Quia viliſſimas veſtes ferebat: vt pz
videntꝰ eas in conuentu noſtro Bo-
nonie. Quarto quātū ad dormitionē
Quia omi nocte ſurgebat ad matuti
nas ⁊ ſup ſtramēta dormiebat. ⁊ in ec
cleſia ſup bradelas. ¶ Quinto pcius
quantū ad locutionez. Scōm Alber.
ꝓpter duas cauſas hō debet eſſe taci
turnus. Primo: q2 lingua eſt occaſio
mali. Prouerb. x. In multiloquio non
⁊c̄. Xenocrates phs: cū inter multos
taceret: interrogatꝰ quare hoc face-
ret: Reſpondit: q2 locutuz me eſſe ali
quando penituit: tacuiſſe autē nunq̄3
Scdo q2 ſignum eſt ſtulticie. Eccl̄. x.
Stultus verba multiplicat. Solon
phus: cuz alijs loquentibus taceret.
rogatus vtrum taceret ꝓpter inopi-
am verboꝝ: aut quia ſtultꝰ eſſet. Rn̄-
dit. Nullus ſtultus tacere poteſt. Iō
quantū ad hoc Dominicus fuit par-
cus: quia in arduo ſilētio ſe ſeruauit.
Unde magnus. ⁊c̄.
¶ Sexta p̄rogatiua. ⁊c̄. Scd̄z Alber.
Officium fortitudinis eſt aggredi ar-
dua et aduerſa equanimit ferre. Qd̄
eſt ſumme neceſſariuz ſeruis dei. Cū
perfectio vite xp̄iane ſit ſemper bo-
na agere: ⁊ mala pati. Et i hijs homo
dz ſemper eſſe fortis: vt pz ꝑ iura. l.
Inter ſtipulantē. §. Sacramenta. ff.
de verborū obliga. Aduerſa fortuna
non eſt deſperanduz. Dominicus hāc
habuit. Quia ab hereticis multa paſ
ſus eſt. Sed in omnibꝰ conſtans fuit
Una die cū ꝑtranſiret loca: in quibꝰ
parate erant ſibi inſidie: intrepidus
canere cepit. Salue regina miſe. ⁊c̄.
Preterea. Alia vice dū quādā ſiluam
tranſiret: vbi erant heretici: cū ſocijs

canere cepit. Aue maris ſtella. Pre-
terea. Rogatus quare plus morabar-
tur in Tholoſa ꝙ in carcaſona: vbi e
rat ſic bñ viſus. Reſpondit. Quia ibi
plus perſequebatur. Preterea Tho-
loſe ꝑ edictũ publicum factũ eſt: vt ni
hil cibi ferretur fratribus. Qui ſic
ſteterũt per annũ in quo ſanctus dei
eos moroſe ad patientiam animabat.
¶ Septima ꝓrogatiua. ⁊c. Fuit enim
prudens. De eius prudentia. Eccl'ia
canit in miſſa. Fidelis ſeruus et pru
dens quẽ. ⁊c. Quod ptꝫ Quia poſuit
oĩa media perueniendi ad ꝑadiſuꝫ
in ſuo ordine. Ordinauit ſtudia. De q̃
bus Señ. ad Lu. Scio neminẽ brẽ vi
uere poſſe: ſine ſtudio ſapientie. Ordi
nauit ieiunia. Ordinauit ardua ſilen
tia: ⁊ q̃d vltra. Habitũ a Maria ſuſce
pit. Legitur eñi in Cronica ordinis.
Quod fuit quidaꝫ magiſter Reginal
dus ſcientia et virtute p̄ditus: qui in
iure canonico. v. annis legerat Pari
ſius. Hic romam veniens: cuidaꝫ car-
dinali cor ſuum aperuit ſe velle ꝑ mũ
dum diſcurrere: vana relinquere. et
xp̄m in paupertate p̄dicare: ſed medi
uꝫ ignorabat. Reſpondit ille. Nouus
ordo p̄dicatoꝝ nunc oritur qui ⁊ ſm̃
qđ deſideras: ⁊ officiũ p̄dicationis et
paupertateꝫ voluntariã ꝓfitẽtur. Et
magiſter huius ordinis qui hac vrbe
predicat ordini inſiſtit. Ipſo autem in
uento: voluntatem ſuam ei aperuit: et
ingreſſum ipſius ordinis deliberauit
Sed mox infirmatur: et a medicis ꝓ-
mortuo relinquitur. Ductus autem
per totã noctẽ: orõni ſe dedit. Et per-
ſeuerante in oratione: virgo duabus
puellis ſociata: p̄dicto magiſtro Re-
ginaldi: vigilanti apparuit. Pete in
quit a me quicquid vis: et dabo tibi.
Deliberanti quid peteret: vna ex do-
micellis ſuaſit vt nihil peteret ſed re
gine celi ſe cõmitteret quod et fecit.
Tunc illa habitũ ordinis ei oñdit di.
Ecce hic eſt habit⁹ tu⁹ ⁊ tui ordinis
⁊ ꝯtinuo diſparuit: ſano ip̄o facto. Ma
ne veniens btũs Dñicus ei oĩa que

viderat intimauit ⁊ habitũ quem ibi
virgo reliq̃rat: dedit. b. Dñico. Qui
ſe ⁊ magiſtrum Reginalduꝫ ⁊ ffes ſu
os induit. Nã antea veſtiebantur vt
veſtiuntur canonici regulares cũ ca-
miſia. Qr tunc tp̄is ſub ep̄o viuebant
in cõi canonici regulares: ſicut nunc
religioſi. Que oĩa fuere anno. M. cc.
xvi. Unde nulla religio gl'iari poteſt
habitũ ſuũ ſe habuiſſe a virgine: pre
ter hãc. O cũ q̃ta reuerẽtia dꝫ porta
ri nec vacat myſterio magno. Capa
nigra: ſignificat mortificationeꝫ car
nis. ſ. vt de eis dicatur illud. Coll'. iij.
Mortui eſtis et vita veſtra abſcondi-
ta eſt cuꝫ xp̄o. Tunica alba: puritateꝫ
mentis: quã debent habere predicato
res: ſi videre deuꝫ cupiũt iuxta illud
Mat. v. Beati mundo corde. ⁊c. Sca-
pulare: obedientiã que eſt iuguꝫ chri
ſti. De quo Mat. xi. Tollite iugũ. ⁊c.
zona: caſtitatẽ: qua pollere debẽt Cal
ciamenta: imitationẽ ſanctorum exẽ-
ploruꝫ. Ephe. vi. Calciati pedes in p̄
parationem euangelij. Hec eſt illa re
ligio q̄ in veteri teſtamento figurata.
zacha. vi. vbi ꝓpheta dicit. Ecce q̃tu
or quadrige egrediẽtes de medio du
orum mõtiuꝫ. In quadriga p̄ma equi
rufi. i. minores. In quadriga ſcđa eq̃
nigri. i. heremitani. In quadriga ter
cia eq̃ albi. i. carmelite. In quadriga
quarta equi varij ⁊ fortes: ⁊ q̃rebãt
ire ⁊ diſcurrere per oẽm terram. Ibi
Qđ intelligit̃ de p̄dicatoribus prout
Alexãder papa quart⁹ ꝺclarauit di.
Hi ſunt viri ꝓbati in lege dñi: fratres
ordinis diui Dñici. Efficaces q̃dẽ in
ope atq; potentes in ſmone. Qui vbi
q; ꝑ totuꝫ mũduꝫ ip̄oꝝ ora intonãt ve
lut tube: et in oẽm terraꝫ exiuit ſonus
p̄dicationis eoꝝ. Et vſq; ad fines or-
bis terre ſua ſalutifera verba ſonant
Ille. Et pius papa illuſtri Maume-
to ſcribens de religionibus dicit. Ue
ra ⁊ catholica ẽ lex xp̄iana: q̄ diuinis
eſt magnificata oraculis. Et infra
Dominic⁹ i extremis horis hyſpanie
natus: quaſi veſpere emicuit: qui no-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

num viuendi moduꝫ ſuis auditoribꝰ
tradidit. Et predicatoruꝫ inſtituta re
gula: vniuerſum illuſtrauit orbem.
Ille. Ubi nota ꝙ quattuor ſunt regu=
le religionum. Prima fuit Baſilij ſub
qua militāt monachi orientales: ſeu
greci. Et fratres hermenij: vulgo di=
cti: que regula eſt ſatis dubioſa. Se=
cunda fuit Auguſtini. ſub qua mili=
tant Canonici regulares predicato=
res heremitani. Seruite. Scopetini.
Hieroſolimitani ſancti Johannis. Or=
do ſācte brigide ⁊ plures alij. Tercia
eſt. Benedicti ſub qua militant mul=
ti ordines: vt monachi nigri. De qui
bus. De ſtatu monachorum. c. Ne in
agro. Qui cum eſſent relaxati: refor=
mati ſunt in ſpeciali. Congregatione
que dicitur. s. Juſtine. Militant eti=
am. Ciſtercienſes: quos Bernar. dila
tauit mirabiliter. Sauenadunenſes
inſtituti per beatum Romaldum ordi
nis vallis vmbroſe. Ordo montis oli
uarum. Ordo montis phani. Ordo ce
leſtini omnes ſub regula Benedicti.
Quarta regula eſt Franciſci vt poni
tur in clemen. Exiui de ꝑadiſo de ver
boruꝫ ſignificatione. Sed dicis: o pa
ter: vbi vos habetis regulam ſicut i=
ſti reſpondeo: quia vltra regulaꝫ Au
guſtini: eſt ſecunda regula que dr̄ cō=
ſtitutiones vt ptꝫ hic ꝑ papaꝫ. Et pre
dicatorum inſtituta regula: ſicut car=
tuſień. qui nullā acceptāt regulam ꝑ̄
ter conſtitutiones ſuas: que regula
appellatur. Nec oportet dicere. Iſta
regula non ponitur in iure: ſicut Frā
ciſci ⁊ Benedicti. Cui reſpondeo ꝙꝛ
pylatus ponitur in ſymbolo. et hero=
des in euāgelio: tñ ſunt damnati. Lo
ca ſancta dicit hieronymꝰ: nō faciūt
hominem ſanctum. Bene eſt pater.
Sed hec regula nō ſatis conſtat ſicut
fatilia ſolent. Sed ſuper firmā petrā
Petra permanens nunꝗ̄ habuit he=
reſes. Hic patriarcha ſociū īdiuiduuꝫ
ſanctū Franciſcuꝫ habere voluit in vi
nea dñi ſabaoth: pro corroboratione
eccleſie. Legitur eñ in Cronica ordi
nis: ꝙ āno dñi. M.cc.xi. magna guer
ra fuit inter Senuenſes et Piſanos
per mare. Et tunc vrbs hieruſalem
erat militū. ſ. Jo. Rodij. Qui ex trium
pho ibant induti pannis aureis. Sꝫ
perdito ſepulchro xp̄i: induuntur de
nigro. Tunc tp̄is aſſidiata fuit ab in
fidelibus. Tunc papa Innocētius fe
cit conciliuꝫ generale dictū lateranē
ſe in quo fuere p̄lati numero. M. qn=
genti. Concluſum fuit ꝙ fieret pax
inter Senuen. ⁊ Piſanos. Et fuerunt
miſſi vnꝰ poſt aliū: circa legatos. xxx.
Nec aliquis eoꝝ nunꝗ̄ reuerſus eſt.
nec ꝓpter deū: nec ꝓpter ſepulchrū.
Tandē Innocentius ſe mouit in ꝑſo=
na: vt iret ꝓ pace fienda: ⁊ infirmatꝰ
peruſij mortuus eſt. Cui ſucceſſit pa
pa Honoriꝰ. ⁊ voluit ꝙ vnuſquiſꝗ̄ ve
niret ad dandū ei obedientiā. Et hoc
modo perdita eſt vrbs hieruſaleꝫ. Et
tunc anno dñi. M.cc.xvi. apparuit
xp̄s in aere totus furibundus cuꝫ tri
bus lanceis cōtra tria pctā ſuperbie:
luxurie: auaricie. Uirgo autem maria
genibus flexis ad pedes xp̄i prouolu=
ta. Parce peccatoribus: qꝛ dabo tibi
duos ſeruos meos Dominicū ⁊ Frā
ciſcū: qui mundū cōuertent ad te. Qđ
⁊ factū eſt. Qꝛ hi duo ordines ſūt duo
candelabra in mūdo. Cō bene innuit
Dantis. xi. paradoxi. Diuina proui=
dentia que mundum regit eo conſilio
quo omnis creatura ſuperatur ante=
ꝗ̄ in perditione caderet propter ſuaꝫ
libidinē. Sponſam eccleſiam in ſubli=
mi clamat. Deſpōſauit eiꝰ cruore ſa=
cro In quā ponit curas ⁊ confidentiā
Creauit duos ꝑncipes qui in eius fa
uorē. Qui hinc ⁊ inde eſſēt illi duces
Unus totus fuit amore ſeraphicus.
Alter ſapientia cherubico ſplendore
fuit in terris. Conductus ſūt Bono
nie: poſt conuerſionē multoꝝ pctōꝝ
morti vicinus. Cōuocatis. xij. fratri=
bus ad ſe: teſtamētū fecit di. Hec ſūt
que vobis iure hereditario tanꝗ̄ fi=
lijs poſſidenda relinquo. Charitateꝫ
habere. De qua Auguſti. Sola dile=

ctio dicernit inter filios regni ⁊ dya
boli. Humilitatem ſeruate. De qua
Mat. xi. Diſcite a me. ⁊c. Pauperta-
tē voluntariā poſſidete. De qua Mat.
v. Beati pauperes. ⁊c. His dictis. et
fratribus oſculatis: lugentibuſq; de
ſuo receſſu: conſolatus eſt di. Gaude-
te viſcera mea: quia ad patrem vado
⁊ ꝓ vobis ⁊ oꝛdine meo oꝛabo. Et qḋ
ꝓmiſit non fefellit. Nā in breui poſt
ſuum obituꝫ: creuit oꝛdo mirabiliter
tam in numero fratrum q̄ꝫ in ſcientia
Sumptis omnibus eccleſie ſacramē
tis: tum audita eſt vox. Ueni ad gau-
dia vite. veni dilecte mi. Et ſic fratri
bus vale fecit ductus ad illam patri
am ſupernā. In verbo. Ueni: fiat pra
ctica. Ueni gubernatoꝛ eccleſie. Ueni
tuba paradiſi. Ueni ſplendoꝛ tenebro
ſi mundi. Ueni de triumphali crucis
vexillo: crucis indefeſſe militie. Bea
tus auteꝫ Gualla: tunc epiſcop⁹. Bri
xieñ. qui aliquādo fuerat ibi prioꝛ vi
dit in viſione ſcalam quā xp̄us ex vna
parte: ⁊ mater ex alia tenebant aſcen
denti dominico. Que ſcala habebat.
vij. gradus. ſcilꝫ Charitatem: fidem:
ſpem: iuſticiam: temperantiā: fortitu
dinem: prudentiam. Et interroganti-
bus fratribus quare ſic fleret amariſ
ſime. Reſpondit quia vna colūna ceci
dit eccleſie: ſcꝫ Pater noſter Domini
cus: moꝛtu⁹ eſt. Magnus ergo. ⁊c.

¶ In feſto diui Thome aquinatis do
ctoꝛis eximij.

Magnus voca
bitur: in regno celoꝛuꝫ
Mat. v. ¶ Anima pe-
regrina ad imaginem
⁊ ſimilitudineꝫ ſūmi fa
ctoꝛis creata: pro tanto appellat̄ grā
dis: excelſa: ⁊ alta. in triūphanti pa-
tria paradiſi quāto ſe inuenit: eſſe veſti
taꝫ ⁊ adoꝛnatā virtutib⁹ ⁊ bonis mo
ribus in p̄nti vita. Hierony. ad Celā-
tiā. Nobilitas ſumma eſt apud deū
clarū eſſe virtutibus. Naꝫ ille apud
deū preeſt potioꝛ: nō quem nobilitas
generis: ſed quē deuotio fidei et vita
ſancta commendat. Et. C. flammeus.
in oꝛatione contra. P. Coꝛ. Scipionē
Ego enim nō in aliena gloꝛia aut fal
lis fortune bonis: ſed in propꝛia vera
q̄ꝫ animi virtute nobilitatem eſſe exi
ſtimo. Secundum Egidium romanū
in. li. de regimine principuꝫ ⁊ philo-
ſophum in Pol. Triplici ratione ali
qui ſunt dicti magni.
¶ Primo quidaꝫ a pugna.
¶ Scḋo quidam a ſcientia.
¶ Tercio q̄dam a ſanctitate vite.
¶ Primo a pugna: vt Alexander ma
gnus qui circa. v. milia ciuitates ſub
iugauit: ⁊ quaſi totū oꝛientem. Et Ka
rolus rex francoꝛū: qui totū quaſi oc
cidenteꝫ ſubiugauit. Et de Pompeio
magno: qui dictus eſt magnus apud
romanos: vt refert Oroſius ob rerum
geſtarum multitudinem: populos in
numeros ſubdidit poplo romano. Et
xxij. reges oꝛientales vicit. ¶ Secun
do a ſciētia: vt Albertus magn⁹. De
quo pius papa ad turcum. Precipua
eſt Alberti magni ſcientia: qui nulū
doctrine genus creditur ignoraſſe.
Uere magnus. ideo quia monarcha
philoſophoꝝ nominatur. ¶ Tercio
a ſctitate vite: vt Job. i. Erat aūt Job
vir magnus ſup oēs oꝛientales q̄ mo-
rabantur in terra: ſuper quo Greg. di
cit. Magn⁹ eñi inter oꝛientales effici
tur qui nō inter actiones maloꝝ que
rentiū ꝯma: ⁊ fugitiua: ſed inter cho-
ros conatur ꝑficere ſupernoꝝ ciuiū.
Et Johānes bap. Luce. i. ait angelus
zach. Erit magnus coꝛā domino. Et
Mat. xi. Inter natos mulieꝝ non ſur
rexit. ⁊c. ſ. maioꝛitate virtutū. Iſto tri
plici mō fuit Thom̄. Primo a pugna
cōtra mūdū dimicās. Scḋo a ſciētia
q2 doctiſſimus viroꝝ. Tercio a ſancti
tate vite: q2 nunq̄ peccauit moꝛtalit̄
Eccleſia canit hodie. Collaudet̄ rex
glorioſe: q̄ p Thomaꝫ lumen eccleſie
mūdum replet doctrina gratie. Ma-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

gnus fuit triplici ratione.
¶ Primo ratione diuinalis prenomi
nationis,
¶ Scdo rõne diuinalis ordinatiõis.
¶ Tertio ratione diuinalis glorifi
cationis.
¶ Primo rõne ꝛc̃. Una maxima eſt in
theologia: qḋ diuina ꝓuidentia quo
tiẽſcũqꝫ voluit mittere hoiem aliquẽ
ꝓ vniuerſali reformatione mũdi pri⁹
ipm oſtendit dupliciter.
¶ Primo verbo ꝓphetico,
Scdo ſigno diuino.
Quod patet triplici lege,
¶ Primo lege naturali,
Scdo ſcripturali.
Tertio euangelicali.
¶ Primo naturali. Qñ miſit in tẽpo-
re nature Noe. ꝓ mũdi reformatione
ipſum oñdit verbo ꝓphetico. Gene. v.
c. Qꝛ ei⁹ pater Lamech in nois ipoſi
tione dixit. Uocabit nomen eius Noe
Iſte conſolabitur nos in operibus ma
nuũ noſtraruꝫ in terra: cui maledixit
dñs. q. d. Ueniet diluuiuꝫ ꝑ qḋ terra
maledicetur: et ſterilis efficietur, Sꝫ
Noe cõſolabitur nos: qꝛ vineaꝫ plan
tabit ꝛ vinũ bibemus ꝑ qḋ natura iu
uabitur. Ecce qꝛ ipm oſtendit verbo
prophetico. ¶ Scdo ſcripturali. De
moyſe qñ ipm miſit. Cum eſſet puer
educatus a filia pharaonis oñdit ipꝫ
ſigno diuino. qꝛ coronã capitis ḋ rege
abſtulit ac in terrã ꝓiecit. In ſignum
ꝙ in futuro tẽpore deſtruere debebat
regnũ pharaonis. Uñ ex hoc ſecreta
rij pharaonis clamare ceperũt. Mo
riatur puer iſte. O rex: qꝛ deſtruet re
gnũ tuũ. Uolentes experiri impoſue
runt ori eius prunas ꝓpter quas bal
butiens erat. Moyſes. Quod oſten-
dit: qꝛ poſtea voluit ipm dñs mittere
ꝓ ambaſiatore: excuſabat ſe: ꝙ eſſet
impeditioris lingue. ¶ Tertio lege
euãgelica. Qñ mittere voluit Johan
neꝫ baptiſtã oñdit ipm verbo ꝓpheti
co: ſcꝫ ꝑ angelũ. Lu. i. Erit magnus
corã dño. ſ. ſanctitate ꝛ virtute. Ad ꝓ
poſitũ. Dũ mundus eſſet in maxima
ignorãtia pctõꝝ: ꝛ piiſſimus deus cõ
patiens humano generi vt ipm refor
maret voluit mittere. ſ. Tho. q̇ vt lu-
mẽ ſcientie ꝛ ſanctitatis ecclĩam illu
minaret. Quẽ voluit oſtendere tali ſi
gno ſicut dictũ eſt: ſed dicis. O pater
nũquid erãt alij doctores: Athanaſi⁹
Remigius: Damaſce. Ambro. Greg.
Rñdeo ſm Bona. ꝛ Alber. ſuper Lu.
Qḋ habent hoies reperiri in triplici
differẽtia: in pñti vita. ꝛ ſclo. Quidã
habuerũt ſciam ꝓfundã: ſed nõ habu
erũt claritatẽ vt euangeliſte qui lꝫ di
xerint magna: tñ obſcura. Ex hoc qui
dã plures ſunt effecti heretici vt ma-
nicheus valẽtinianus apolloni⁹. Fu-
erunt inſuꝑ doctores eccleſie ꝛ antiq̇
doctores qui fuerunt obſcuri: intãtuꝫ
ꝙ multi ſunt facti heretici: non bene
intelligentes dicta ſua. Quidam alij
habuerunt ſcientiam claram ꝛ ꝓfun
dam: ſed non habuerunt ſãctitatis ſi-
gillꝫ: quod eſt principale in doctore
quia vt dicit phs li. de pomo ꝛ morte.
Docentes alios mẽtiri nõ debent. Et
Lactã. li. i. c. Nec tã de reb⁹ hũanis
bene meretur q̇ ſciam bene dicendi
affert ꝙ̃ qui pie atqꝫ innocenter do-
cet viuere Hiero. ad Paulinum pſby
terum. Epi et preſbyteri habeant ad
exẽplũ apoſtolos ꝛ apoſtolicos viros
vt quorum honorem poſſidẽtes habe
re nitantur ꝛ meritum. i. q. i. c. Uiliſ-
ſimus cõputandus eſt niſi precellat
ſcientia ꝛ ſctitate qui eſt honore pre-
ſtantior. Ille. in. i. Meth. Signum ſa
pientis eſt poſſe docere: ideo chriſt⁹
Math. v. Qui autem fecerit ꝛ docue-
rit: hic. ꝛc̃. Quidam alij fuerunt q̇ ha
buerunt ſcientiam profundam ꝛ cla-
rã: nõ dubioſam: nõ ſcrupuloſam: non
fantaſticã. Et habuerũt tituluꝫ ſãcti
tatis et bone vite: ſine qua nichil fa-
ctum eſt. Et in numero iſtorum fuit
Thomas aquinas: qui miſſus eſt a
deo ad declarandum dubia et obſcu
ritates. Sed anteꝙ̃ mitteret ipſuꝫ vo
luit prius piiſſimus deus ipſum oſtẽ
dere dupliciter,

¶ Primo verbo ꝓphetico.
¶ Scḋo ſigno diuino.
¶ Primo ꝓphetico: qꝛ cuꝫ eiꝰ mater
domina Theodora eſſet grauida: ipſa
ignorante miſſus eſt q̄dā heremita a
ſpūſancto illuminatꝰ noīe bonꝰ q̄ dixit
Gaude domina theodora: qꝛ cōcipies
et paries filiū: et thomas vocabit̄. i.
abyſſus. hic erit magnꝰ. ſ. in virtuti-
bus: in toto terraꝝ orbe in vita ⁊ ſcia
eritqꝫ ordinis frm p̄dicatoꝝ. Nō erit
ordinis minoꝝ/heremitaꝝ. ſed p̄dica
toꝝ. Nota in v̄bo p̄dicatoꝝ. Qḋ iſte
ordo fuit p̄nunciatus tripliciuia. Pri
ma ꝓphali. Scḋa humanali. Tercia
diuinali. Prima ꝓphali. zach. vi. Ui
di et ecce q̄ttuor quadrige. In q̄drig̃
p̄ma: equi ruffi. i. minores. In q̄driga
ſecunda: equi nigri. i. heremitani. In
q̄driga tercia: equi albi. i. carmelite.
In q̄driga q̄rta: eq̄ varij et fortes. i. p̄
dicatores: q̄ exierunt. et querebāt di
ſcurrere ꝑ omnē terram. Ille. Super
quo Alexāder q̄rtꝰ papa. Hi ſunt viri
ꝓbati in lege dn̄i: fratres ordinis di
ui dn̄ici efficaces q̄dē in ope atqꝫ po-
tentes in p̄dicatione: q̄ vbiqꝫ ꝑ mun-
duꝫ ipoꝝ ora intonāt velut tube. Et i
oēm trā exiuit ſonꝰ p̄dicatiōis eoꝝ ⁊
vſqꝫ ad fines orbis tre ſua ſalutifera
verba ſonāt. Scḋo humanali Abbas
Joachim in ſancto Marco venetijs:
an̄ aduentū huiꝰ ordinis fecit depin
gi habitū eiꝰ ꝑ plēs annos an̄. Prete
rea in conſtātinopoli in ſctā Sophia
eſt ibi ſctūs Paulꝰ cuꝫ lr̄is aureis ſu
per caput di. Agyo Paulꝰ. i. ſanctus
Paulus. Deiñ apḋ ipm̄ eſt q̄dā in ha
bitu p̄dicatoꝝ cum lr̄is ſup caput di.
Kalo. Dn̄icꝰ. i. bonꝰ dn̄icꝰ. Uere bonꝰ
Que quidem figure facte ſunt per an
nos quadringentos ante ordinem.
¶ Tercio diuinali: celebrato latera-
nenſi cōſilio. m. ccxv. ſūmus pontifex
ordinans q̄dam in ꝑtibus tholoſanis
agenda circa negociuꝫ fidei: et decer
nens ſuper his ſcribere btō dn̄ico: et
his q̄ cū eo erāt: accercito notario:
dixit ei. Sede ſcribe ſup his frī domi
nico ⁊ cuꝫ eo p̄dicātibus in partibus
tholoſanis: ſtatimqꝫ aliq̄ndiu plus cō
ſiderans: ſic dicit. Magiſtro dn̄ico et
fratribꝰ p̄dicantibꝰ: ſic dixit dominꝰ
Et ſic ſcripſit notariꝰ. Et deinceps in
curia et vbiqꝫ: ceperunt ipſe et filij e-
ius ſe fratres p̄dicatores nominare.
Ad ꝓpoſitū. Eritqꝫ ordinis p̄dicatoꝝ
inq̄t ille. Audiens aūt mater verba:
tota leta rn̄dit. Fiat voluntas dn̄i. Ec
ce quomodo verbo ꝓphetico. ¶ Secū
do ſigno diuino. iuxta illud verbuꝫ he
remite: naſcit̄ filius cū omni ſolēnita
te domus: totus elegās. Cum nutrix
ipm̄ lauaret in vaſe inuenit in manu
ſua cedulā quādā in qua erat ſcriptuꝫ
Aue maria. Que charta fuit deſuper
data diuinitus. Inſignum o detractor
ſ. Tho. q̄ de beata virgine debebat
ſcribere alta ſup oēs doctores. Admi
rantes omnes de domo erant ſtupefa
cti ſuper puero. Pater autē rem taci
tus cōſiderabat. Unde patet quo mo
do fuit magnus ratione prenomina-
tionis: quia ⁊c̄.
¶ Secundo rōne ⁊c̄. Quia ordinauit
ſuā vitam ad dei et proximi vtilitatē
Cōcluſio eſt phi in ꝓhemio. Metha.
q̄ q̄ttuor ſūt ꝯditiones veri ſapiētis.
¶ Prima eſt ordinare debite.
¶ Secunda eſt vitare diſcrete.
¶ Tertia eſt docere perfecte.
¶ Quarta eſt ꝑficere cōplete.
¶ Prima eſt ordinare ⁊c̄. in. vi. Ethi.
Ordinare eſt p̀ncipalis pars pruden
tie q̄ eſt ꝓudentia. In. i. Metha. Sa
pientem ordinare oportet: nō ordina
ri. C. de ep̄ali audientia. l. humanum.
C. de leg. ⁊ fideicōmiſ. l. i. A ſapiente
oia bn̄ fieri intelliguntur. Sapiens ⁊
peritus nauta dr̄ ille q̄n nauem dedu
cit ſecuraꝫ inter procellas maris ad
portum. Finis creature eſt vita btā.
Un̄ ille dr̄ ſapiens q̄ nauē aīe p̄ducit
ſecurā inter ꝑicula huiꝰ vite ad portū
paradiſi. Unde Apoca. ij. Eſto fidelis
vſqꝫ ad mortem: et dabo tibi coronam
vite. Idem. Qui vicerit non ledetur
a morte ſecunda. Thomas angelicus

habuit hanc ſapientiā. Quia cum eſ
ſet annoruz.v. ⁊ mater recordaretur
verboꝝ heremite: miſit ipm̄ ad ſcho=
las de conſilio patris eius.ſ. domini
Landulphi comitis aquinoꝝ ad mo
naſterium montis caſſini ſancti Be=
nedicti: vt monachi ipm̄ inſtruerent
Primo in moribus: qꝛ vt dicitur Pro
uer.xxij. Adoleſcens ambulās iuxta
viam ſuam: etiam cum ſenuerit non
recedet ab ea. Scd̄o in litteris: qꝛ vt
dicit. Sene. Sine litteris eger ē ani
mus. Inſtructus ergo ſufficienter in
grāmaticalibus patri ſuaſerunt: vt
ipm̄ mitteret ad ſtudium. Qui miſit
ipm̄. Neapolim: vbi vigebat ſtudiū
Infra.xij. annum factus eſt optimꝰ
philoſophus: ⁊ intm̄ ꝓfecit. puer in
genioſus ꝙ lectiones q̄s a magiſtro
audiebat: ſubtilius alijs repetēdo diſ
curreret. Et non habebat in ſtudio
parem ſibi. Non immerito: qꝛ eius ſa
pientia potius fuit infuſa q̄ȝ acquiſi=
ta. Vñ legitur de eo ꝙ ſemper anteq̄ȝ
legeret lectionem aliquam prius ad
orationē ibat Et cū ſemel diſputaſſet
nimis et accute vltra vires humanas
quidam religioſus ordinis minorum
admirans de eo ſuper tanta ſapia in
ipm̄ reſpiciens vidit radios ſplendē
tes procedire ad eius faciez: vt ſol.
In hoc deus oſtendebat ꝙ debebat
eſſe ſol et lumē eccleſie. Videns autē
non eſſe tutum habitare inter ſcorpi
ones ſpiritu ſancto illuminatus ordi=
nem predicatorum decreuit eligere
Sed quare potius elegit hunc q̄ȝ ali
os. Reſpondeo qꝛ aliaruz religionuz
dicitur dignior. Probatur hoc modo
Illa religio dicitur dignior que conti
net in ſe vitam actiuaz ⁊ contempla=
tiuā. Aliq̄ ſunt q̄ ſequunt vitam con=
templatiuam. Alique alie actiuam.
Iſta aūt vtrāq;. Primo actiuam: qꝛ
opa mīe operat: paſcit eſuriētes di=
uino verbo predicationis / infirmos
pctīs viſitat. Nō occupat: circa ve=
ru aſſature. Scd̄o contemplatiuam
qꝛ hȝ ſtudiuz orōnis et meditatiōis.

In hanc igitur ingredi voluit. Ad
priorem conuentus neapoli vadit et
erat frater Johannes de ſancto Iu=
liano. Et tunc attingebat annuz.xiij.
petens habituz p̄dicatoruz Cui prior
O fili mi: nimis iuuenis es Cui.tho.
O pater prior: ſcriptum eſt. Iere.iij.
Bonum eſt viro ſi portauerit iugum
ab adoleſcentia ſua. Et prior. Pete
licentiaz a patre et matre Cui Tho.
Scriptum eſt mathe.x. Qui amat
patrem aut matrem pluſq̄ȝ me nō eſt
me dignus. Et hiero. ad Ruſticum
Licet in limine pater iaceat: lȝ ma=
ter pectus et vbera oſtendat p calca=
to perge patre: percalcata: perge
matre: et ſiccis oculis ad vexillum
crucis euola. Ille. Et prior. Nō po
teris portare onera religionis. Re=
ſpondit Tho. Scriptum eſt p hiero.
Nihil amantibus difficile. O Tho.
es bono aīo. Unde cū ſummo gaudio
ciuitatis et conuentus fuit indutus
hoc ſacratiſſimo habitu. O iuuenes
in exēpluz. Tho. Audite Bernar. Fu
gite de medio babylonis. ⁊ ſaluate a
nimas veſtras: ⁊ conuolate ad vrbes
refugij: vbi poſſitis: ⁊ de preteritis a
gere pnīam ⁊ in pn̄ti obtinere gra=
tiam et in futuro p̄ſtolari gloriā. Ille
¶ Scd̄a cōditio ſapientis eſt vitare
offendicula ⁊ occaſiones q̄ pn̄t impe=
dire hominē a curſu vite eterne: qꝛ
hȝ phūs.x. Meth. Duo cōtraria non
poſſunt ſimul ſtare. Et in.ij. Ethico.
Unū contrariū deſtruit alterū Tho.
vitauit om̄ia pctā mortalia: qꝛ nunq̄ȝ
mortaliter peccauit. imo de veniali=
bus nunq̄ȝ fuit auditū Vñ dicitur de
eo. hic eſt in quo Adam nō peccauit
qꝛ in religione cepit viuere cū omni
ſanctimonia. Fama volat ad paren=
tes p̄cipue ad matrē. Ex vna pte gau
det ꝓpter verbū heremite: ex alia do
let rōne teneritudinis: quia.vij. Pol.
Sene: antis ad genitū: naturaliter ē
amicitia. ffres q̄ erāt magni dn̄i in cu
ria ipatoris rome egre ferūt. O ſi fuiſ
ſes ſecularis presbyter: potuiſſes

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

epiſcopari. Exemplū Goffredi Si fu-
iſſem de numerro epōꝝ: fuiſſez de
numero dānatoꝝ. Mater aūt cū nobi
li comitiua neapolim vadit vt filium
videat. Audientes fratres zelotypi:
de tanto theſauro. duxerunt ipm ro-
maz. Iteruz rome vadit Fres ipm oc
culte mittunt ꝑiꝰ. Mater ſup hoc
turbata: inſinuat filijs negocium.
Qui licētia petita ab imperatore ip
ſum ſequūt: quē inuenere ad quēdaz
fontē cum quattuor fratribus: qui ra
puerunt eū de manibus eoꝝ ſed habi
tū nunꝗ potuere euellere qꝛ diuina
potentia ꝛc. Duxerunt ipm in caſtrū
mr̄is qd dr̄ Rocha ſicca cū optima cu
ſtodia. In quo loco ocioſus non fuit ꝑ
duos annos qͥbus ibi fuit totā bibliā
legit textuz ſententiaꝝ memorie mā
dauit fallacias Ariſtotelis cōpilauit
Querentes aūt fratres ſui: diuerſis
modis ipm a bono ꝓpoſito reuocare
duobus modis vſi ſunt. Primo intro
duxerunt ſorores ſuas duas ad eum:
que blanditijs ipm alloquuntur Ipſe
autē conuertit ad vitaz ſanctam: eis
legens ſcripturas. vnde maiorez ſoro
rem conuertit vt mundū relinqueret
Et moneſteriuz ſancte marie de Ca
pua ingreſſa eſt: vbi ꝗcito abbatiſſa
facta eſt. Scḋo mittūt iuuenē nudaz
q̄ euz debebat inclinare ad mollicię
carnis: cuz eſſet annoꝝ. xvi. Nota ꝙ
demon ſagittat hominez per mulierē
tribus modis. Primo per colloquiuz
Eccl'ſ. ix. Colloquiū illiꝰ quaſi ignis
Scḋo per aſpectū. Eccl'. xxvi Ne re
ſpicias mulieris pulchritudinē: qui
tenet illā quaſi q̄ apprehēdit ſcorpio
nem. Tertio ꝑ actū. i. Coꝛ. vij. Bo
num eſt mulierez non tangere Quia
per illam cecidit Dauid Salomon
Sanſon M. Antonius. Paris. Hercu
les. Iaſon. Thomas autem celitus
inſpiratus titionem manibus cepit:
ac ipſam de camera eiecit: ſigno cru
cis ſe muniens. Aduenere ſtatim an
geli poſt hunc cōflictū qui eum ſtrin
xerunt cingulo dicentes. Ex ꝑte dei
te cingimus cingulo caſtitatis: quod
nullatenus diſſoluetur. Unde habuit
in terra priuilegium ꝯbeatorum Ex
tunc nunꝗ ſenſit ſtimulum carnis.
Uidēs aūt mater ꝓpoſitū filij timēs
facere iniuriam ſpirituiſancto ꝑmi
ſit ipm abire et ſic ordini eſt reſtitu
tus. et Neapoli aſſociatus eſt a fra
tribus cum ingenti gaudio. Unde ſ
uide operā dedit litteris: vt ebrius.
Ad paucos dies miſſus eſt Pariſius
deinde Coloniam ad Albertum ma
gnum vbi ſub eo apicem magyſterij
adeptus eſt. ¶ Tertia cōditio eſt do
cere perfecte Docuit autē populum
thomas duplici modo. Primo exem
plo. Secundo verbo Primo exemplo
quia chriſtus cepit prius facere: dein
de docere Thomas hoc egit. Quod
patet in triplici virtute: quibus ſan
ctus dei fuit ornatus mirabiliter: vt
patet in eius legenda.
¶ Primo in humilitate.
Secundo in auſteritate.
Tertio im paupertate.
¶ Primo ꝛc. Fuit humilis ore: quia
nūꝗ ſuperba verba exierunt de ore
eius Fuit humilis corde: qꝛ nūꝗ de
ſe preſumpſit ſupba: nec vnꝗ ſuperbi
uit de aliquo actu ſtudij. Fertur di
xiſſe ſepe diſcipulis ſuis. Regratior
deo. ꝙ nūꝗ de mea cathedra magſra
li: aut actu ſcolaſtico motuz habui in
anis glorie. Quadam vice quidam
conuerſus ipm in ſuuz ſociuz accepit
per ciuitatē bononie Sanctus dei nō
dedignabatur. ¶ Scḋo in auſterita
te Non comedendo carnes. dormien
do ſuper ſacones eccleſie ſeruans ie
iunia. Non eſt religio in eccleſia dei
tam auſtera. vt noſtra. Quia habet
ſtudia habet comeſtiones graues.
Frater thomas non iuit ad etatem
maturam: caro carnem nutrit. ſed au
diant verbum. Prouerbi. xxix. Qui
delicate nutrit ſeruū ſuū. poſtea ſen
tiet eū cōtumacē. P. Bergomenſis.
A bucha clibanus caleſit. O tho. vo
luiſti ꝛc. Antiq religiones benedicti

Baſilij Bernardi Cartuſienſes car
nes non comedūt: nec xp̄us niſi in ce
na vnde eſt de ꝑfectione vite ap̄lice
¶ Tertio in paupertate. Dūʒ ſemel
cū ſcolaribus rediret de ſancto Dio
niſio et videret ciuitatē ꝓpinquam
pariſienſem dicunt ei ſtudentes. Uti
nā eſſet o magiſter: dn̄s hui⁹ ciuitatꝭ
Rn̄dit potius vellē habere Chriſoſto
mū ſup Mat. Quia ſcriptū ē in p̄io
Pol. Deſideriū diuitiarū vadit in in
finitū. ¶ Preterea r̄cepta bulla a cle
mēte papa. iiij. de promotiōe ad archi
ep̄atū Neapolitanū: cū additione
redditūum monaſterij ſancti Petri
de ara renuit oīno rogans eū vt am
plius non ꝓmoueret. ¶ Preterea dū
magſari deberet: tunicam habebat
fractā. O pater eſſet bonum inquiūt
diſcipuli haberetis tunicam bonam
Rn̄dit: non curo: qꝛ pater me⁹ Dn̄ic⁹
ſic incedebat. Et illud biretum qd̄ fe
rebat in nocte: idem in die Clama cō
tra fratres pompoſos ⁊c̄. opʒ incede
re pauper di. xl. c. multi. Qui deſide
rauerit primatū in terra: inueniet cō
fuſionē in celo: nec inter ſeruos xp̄i
ꝯputabit: qui de primatu tractauerit
Ille. ¶ Scd̄o docuit populū v̄bo do
ctrine ſanctiſſime: que apparet opti
ma triplici ſigno.

¶ Primo in frequenti eleuatione.
Secundo in ſanctoꝝ apparitione.
Tertio in multoꝝ approbatione.

¶ Primo ⁊c̄. Eleuabat ſepe a terra.
Cū eſſet ſemel ad caſtrū ſororis: in
camera fuit abſtractus. Unde ſoror
eius ip̄m credidit eſſe mortuū: quia
ſe nō mouebat aut aliqd̄ dicebat. vn̄
clamare cepit o thoma. Socius autē
ei⁹ narrauit ei conditionē ſancti. Et
ſic per tres dies ſtetit immobiliſ ſine
cibo. Uidens ſoci⁹ tantā dilationē
ip̄ʒ excitauit Cui dixit Tho. Parcat
vobis deus: quia bonū prandium
mihi abſtuliſtis. Preterea cum eſſet
in prandio coram rege francie dixit.
Cōſummatū eſt ⁊ cōcluſiū cōtra ma
nicheos. Tunc faciebat libros cōtra
gen. ¶ Preterea dū legeret librum
Boetij de trinitate difficilē cādela cō
buſſit ei⁹ digitos. ¶ Scd̄o in ſcīoꝝ
⁊c̄. Cū qdā nocte orōni inſiſteret fer
uenter vt impetraret declarationem
dubij ſcripture: apparuerunt ei. Pe
trus et paulus: certificantes dubiū
illō. ¶ Preterea alia vice apparuit
ei virgo: declarans aliqua dubia ſan
cto doctori O thoma glorioſe: q̄ri eſti
manda eſt ſcientia tua. Tertio i mul
toꝝ approbatione. Doctrina eius ē
approbata per quattuor generatio
nes perſonarum.

¶ Primo ꝑ ieſum xp̄m.
Secundo per virginē matrem.
Tertio per pontifices.
Quarto per doctores.

¶ Primo p ⁊c̄. Cum ſcripſiſſet de cor
pore chriſti q̄ eſt materia difficilis:
poſuit opus ſuper altare Neapolim
petens informari. vtrum bene. an nō
nō dixiſſet. Reſpondit crucifixus Be
ne ſcripſiſti de me thoma Quā. mer
cedē accipies pro labore tuo. Reſpon
dit. Te ſolum: expecto. ¶ Scd̄o per
virginem: que ſemel apparens ei di
xit ſcientiam eius veram eſſe: et filio
gratiſſimam. O ſocie: quis dubitare
poteſt de doctrina Thome: quando
xp̄s: ⁊ mater confirmarunt. ¶ Tertio
ꝑ ⁊c̄. Urbanus. iiij. in ep̄la canoniza
tionis: quam mittit archiep̄o toloſa
no: que incipit. Laudabilis deus in
ſāctis ſuis. Uolum⁹ ⁊ tenore p̄ſtiū in
iūgim⁹: vt btī thome doctrinā tanq̄
veridicam et catholicam ſectemini:
eāq̄ totis viribus ſtudeatis amplia
re Ille. Innocentius in ſmone. Ecce
pluſq̄ Salomon hic. Huius docto
ris ſapientia pre ceteris: excepta ca
nonica: hʒ ꝓprietatē v̄boꝝ modum
dicendoꝝ: veritatē ſententiarū: ita
vt nunq̄ q eum tenuit inueniatur a
tramite veritatis deuiaſſe. Et q eū
impugnauit: ſemper fuit de veritate
ſuſpectus. Ille. Preterea eccleſia ca
nit. Stilus breuis: grata facundia:
celſa: clara: firma ſnīa. Firma non

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

dubioſa.nō fantaſtica. Et hoc o ſocie
non legitur alia lectio rome apud car
dinales:niſi thome .o ſciētia. o doctri
na irrefragabilis et morſa . ¶ Quar
to per doctores Bona.duȝ ꝯpoſuiſſet
officium corporis chriſti de mandato
Urbani.iiij.cum vidiſſet illud thome
ipſum ſumme cōmendauit ſuper do-
ctrina alioꝝ . ¶ Preterea Nico. de
lyra laudat Thomaȝ.qꝛ ſuper Job ad
litteram ſcripſerit tam egregie. Au-
gu. de anchona laudat. Egidius ro-
manus diſcipulus Tho . ipm̄ laudat
mirabiliter .Uide ergo quomodo eiꝰ
ſcientia ſit eſtimanda quando ꝛc.
¶ Quarta conditio ꝛc. Perſeueran-
tia ſola coronatur. Tho.fuit perſeue
rans vſqȝ ad mortem Greg.x. Lug-
duni fecit conſiliū generale et Tho.
de eius mandato fuit vocatus vt con
tra hereticos diſputaret Declinauit
monaſterium Foſſe noue.a quibꝰ gra
tioſe fuit receptus. In clauſtro:dixit
fratri reginaldo. Hec requies mea in
ſeculum ꝛc. Poſuit ſe in lecto vbi com
poſuit librum ſuper cantica. Appa-
ruit ſtella ſuper locum ꝑpter mortis
euentum tho. Approximans morti
data eſt ei cōmunio. Cū quereretur
a priore. Si crederet ipſum corpus
chriſti eſſe. Reſpondit. Credo vtiqȝ
Ubi fecit ſermonem mirabilem ante
ipſum ſacramentum hora tranſitus
ſui:audite ſunt voces angelorum ca
nentum. Alber.magnus colonie exi-
ſtens habuit viſum mortis eius.
In mane cum legeret dixit. Oy me qꝛ
cecidit columna eccleſie.mortuus eſt
Tho.fleuit qꝛ eccleſia carebat bono
auxilio. Preterea eo mortuo ſuppꝰor
cecus ꝛc. Mortuo eo:mulus eius cui
inſidebat fracto fune in eccleſiam ve
nit ad feretruȝ.⁊ ibi dolore crepuit.
¶ Tertio magnus ratione ꝛc. Dum
frater Alber. Brixie exiſteus oraret
vidit gloriam tho. Apparuit ei aug.
⁊ Tho. Aug.dixit Equalis mihi ē in
gloria :ſed me precedit in virginita
te lapis precioſus in pectore eſt bo-
na intētio quā ſemper habuit de deo
Torques ad collum:obedientia mor
tuus eſt anno. M.cc.lxxvij.

¶ In feſto ſancti Uincentij confeſſo
ris ordinis predicatorum.

MAgnus voca
bitur in regno celorum
Mat. v. Pro ꝓlogo hu
ius ſermonis accipe illū .b . dominici
De beato Uincentio tria erunt viden
da.
¶ Primuȝ dicit̄ cōgruitatis.
¶ Scōm dicit̄ adequationis.
¶ Tertiū dicit̄ cōſūmationis.
¶ Primū dicitur ꝛc. Utrum Uincen-
tius ex ſuis meritis meruit premium
eterne beatitudinis. Omiſſis argumē
tis: Rn̄deo ſm Tho. i.p.q.xxij.ar.iiij.
Alexan.d ales.i. par.q.v.ar.ix.ponē
do hanc concluſioneȝ. Quod opera no
ſtra poſſunt ꝓcedere a duobus ꝑnci
pijs. Aut ab agente create:aut incre
ato. Si creato tantum.i.a libero arb.
noſtra ſimpliciter non ſuppoſita gra
tia ſpiritusſancti . Tunc impoſſibile
eſt homineȝ puruȝ mereri vitā eter
nam. Et ratio.quia operatiōes noſtre
ſunt finite et modici valoris. Ro.viij.
Non ſunt condigne paſſiones huius
ꝛc.et Lu. xij. Cum feceritis omnia
dicite quia inutiles ſerui ſumus ⁊ in
viij. Phi. Impoſſibile eſt in corpore fi
nito virtuteȝ eſſe infinitaȝ. Si ergo fi
nite virtutis. ergo finite operatur qꝛ
vt dicit Boe. iiij.de.ꝯſo. Agit eñ vni
uſcuiuſqȝ natura qđ eſt ꝓprium ei. ſi
cut ignis qui non agit vltra ſuam ſpe
ciem et ſol:et de alijs. vnde tēporale
opus non meretur mercedē vite eter
ne prout eſt a ꝑncipio creato. Aut ꝓ
cedit a ꝑncipio increato.i.a ſpiritusſā
cto qui per gratiā gratū facientē mo
uet principiuȝ creatuȝ.id eſt liberum
arbitriū ad operandū.ſicut ſeſſor mo
uet equū ad ambulandū ⁊ dn̄s ſeruū
ad operandum. Iſto modo homo me-

retur ex cōdigno: qꝛ valoꝛ meriti attē
ditur ſm virtutem ſpiritusſancti mo=
uentis nos in vitā eternā: iuxta illud
Jo. iiij. fiet in eo fons aque ſalientis
in vitā eternā. Sctūs vincen. de cōdi
gno ex ſuis meritis meruit fieri ma=
gnus in celo ꝓpter virtutes quas ha
buit in p̄ſenti vita. Que fuere tres pn
cipales in preſenti.
¶ Primo in virtute auſteritatis.
¶ Scđo in ꝟtute fidelitatis.
¶ Tertio in virtute humilitatis.
¶ Primo in ꝛc̄. Cū dei ſeruus eēt de
ciuitate valētie in Cathalonia de no
bili familia Ferrarioꝝ oriundus a ca
tholicis parētibus eſt nutritus in di
ſciplina ac probatis moribus. Pater
eius fuit publicus notarius. Mater
eius tres habuit filios. Primus dict⁹
eſt petrus ſecūdus Bonifacius: i vtro
ꝗ iure doctoꝛ tertius Uincentius: qui
xviij. annum etatis attingens: aiad=
uertens: nō eſſe tutū cū ſcoꝛpionibus
habitare religionē p̄dicatoꝝ ingreſſ⁹
eſt. In tantoꝗ auſteritate vixit: ꝙ nō
pōt exprimi lingua per annos. xl. fu=
it in religione ſine carnium comeſtio
ne. Sciebat enim eſſe verꝝ illō puer.
xxix. Qui delicate nutrit ſer. ſu. poſt=
ea ſentiet eum contumacē. ⁊ Greg.
ij. li. moꝛa. Ubi carnes comedunt mo
dica penitētia eſt. Jeiunia oꝛdinis in
tegre ſeruauit a feſto crucis vſꝗ pa
ſcha. In lecto nunꝗ viſus ē doꝛmire
lꝫ ei pararetur: ſed ſemper vel ſuꝑ pa
leā aut tabulā q̄ſcebat: ſemel tātū
in die per totum annū cibum ſume
bat. Sub veſtibus humilibus ciliciū
poꝛtabat. Unde dicere poterat illud
apl'i. i. Co. ix. Caſtigo coꝛ. me. ⁊ in ſer.
redigo. Suꝑ quo Ber. ſuper Canti.
Tria hoies mundani poſſident in p̄
ſenti ſeculo. pmo tpalia. ſecūdo coꝛp⁹
tertio aiam. Que oia verus religio=
ſus abnegat. Primo tpalia reliquit ꝑ
votū paupertatis. ſecundo coꝛpus ꝓ=
prium ꝑ votū caſtitatis. tertio aiam
ꝑ votum ꝓprie voluntatis. i. obedien
tie. Que oia ſeruauit ſanct⁹ Uincen.
Primo fuit pauper qꝛ ſolū vnā tuni
cam et vnū biretum habuit pro die
et nocte. Solā bibliā et breuiariū ha
bebat. Nō imerito: quia dicit Criſo.
ſuper Mat. Doctoꝛ debet eſſe pauper
vt auaritiam libera voce caſtiget.
Secundo fuit caſtus: qꝛ nunꝗ carnē
ſuam contaminauit: immo nec vnꝗ
coꝛpus ſuū vidit. Tertio fuit obedi=
ens. quia nunquā ſuis maioꝛibus re
ſtitit. quod oſtendit Ber. ſuper Math.
xvij. di. Bonum eſt nos hic eſſe ſcili=
cet in religione qꝛ homo viuit puri⁹
cadit rarius: ſurgit velocius. Ille. Ui
uit purius: qꝛ ſegregatus a tempoꝛa
libus. Cadit rarius: qꝛ habet lectio=
nes ⁊ diuina officia. Surgit velocius
qꝛ inſpirat. Et religioſus nō pōt diu
eſſe in peccato moꝛtali Beatus ergo
Uincenti⁹ fuit magnus in pma virtu
te que dicitur auſteritatis.
¶ Secundo in ꝛc̄. ſm Thom. xxij. q.
clxxviij. ar. i. Uirtuti fidei attribuun
tur miracula. iuxta illud. Mat. xvij.
Si habueritis fidem ꝛc̄. Beatus vin=
centius infinita miracula fecit in pa=
tria Tholoſana. Cum mulier lunati
ca filium peperiſſet diuiſit ipſum in
quattuoꝛ partes et coxit. Uir autem
eius cum lachꝛymis poꝛtauit ipſum
ſancto dei Ad cuius preces filium ſu
ſcitauit. reſeruatis inſignijs in coꝛpo
poꝛe vſꝗ ad moꝛtem in ſignum mira
culi. Preterea cum in ciuitate Illar=
denſi prouincie arragonie eſſet: om=
neſꝗ meretrices ad deū conuertiſſꝫ
indeꝗ recedēs ſocietas que eū comi
tabat videns lenones eaꝝ meretri=
cū armatos contra ſanctū dei ei q̄ ci
tius inſinuauit: q̄bus dixit. Iſti ſunt le
nones qui me querunt interficere. ſꝫ
p̄cedatis me: et ego vos ſequar. Ap=
proximantes aūt illi arma cōtra ſan
ctū dei parant. Uir dei ſigno crucis
ſe muniens di. Per ſignū crucis de in
imicis noſtris libera me dn̄e. Imme
diate armis depoſitis in terram ſe ꝓ
ſternunt veniam petentes. Miran=
dū valde de ſeruo ieſu xp̄i. Preteres

dum p̄dicaret cathalonie:⁊ eſſent ibi
plura hominū milia quodā loco qui
dicitur gragnoſe vbi non erat vinum
perueniſſ ad quandaꝫ tabernā in q̄ nō
erat niſi paruū vas vini:data benedi
ctione creuit viniī ex quo oēs biberūt
⁊ iterū vas plenū remāſit.chriſto aſſi
milatur qui in nuptijs ⁊c̄. Preterea
eo viuente: cū in claraualle eēt maxi
ma peſtis inter mōachos:vir dī aquā
benedictā aſperſit per totū conuentū
⁊ ſic ceſſauit peſtis. Petrus de taren
taſia hꝫ in.iiij.di.xlv.ar.ij.ꝙ datū eſt
q̄buſdā ſanctis patrocinari ſup̄ infir
mitates.vt antonio ſup̄ igne. Lucia ſu
per oculos. Sebaſtiano ⁊ Rocho. ſup̄
peſtem et huic datum eſt.

¶ Tertio magn⁹ ⁊c̄. humilitati dat
p̄miū exaltatiōis. Lu.i. Exaltauit hu
miles. In eodeꝫ. Qui ſe humiliat ⁊c̄.
Ia.iiij. humilibus deus dat gratiaꝫ
Eccl.iij. Quāto maior es humilia te
in oībus. Lucifer ſup̄bus dedit locuꝫ
xp̄o humili. Eua ſup̄ba locum humili
marie: diues ſup̄bus dedit locū laza
ro humili. Uir autē dei fuit humilis.
Cū enim benedictus.xi.pap̄.ordinis
ſui vellet eū cardinaleꝫ facere ex hu
militate renuit. Intellexit eſſe veruꝫ
illud qđ dicit͂ di.xl.c.multi. Quicūq̄
primatuꝫ deſiderauerit in terris inue
niet confuſionē in celo.de talibus vbi
ſunt. Cū enim plures eū ſequerentur
⁊ inciderent ei tunicam ex deuotione
⁊ acciperent pilos aſini ſui eos argue
bat inquiens . Nolite hoc facere filij
mei . Ego non ſum queꝫ queritis. Et
qn̄ recedebat de vna terra.nolebat ꝙ
aliq̄s eū ſequeret͂:nō curabat de glia
licet dicat Uale . nulla eſt tam excel=
ſa virtus que dulcedine glorie nō tā
gatur. Unde patet primum.

¶ Scđm dr̄:⁊c̄. Utrum ſctūs Uincen
tius ex ſuis meritis ſit equalis ange
lis in vita beata.qꝛ hodie in ep̄la dr̄.
Uidi alterū angelū volantē per me=
diū celū. Reſpondet Tho.i.par.q.xx.
ar.iiij Qđ de hoie ⁊ de angelo eſt loq̄
dupliciter Aut quo ad naturam: aut
quo ad gratiā. Si p̄mo modo angelus
eſt dignior hoīe nec pōt ei adequari:
qꝛ deus maiora.dona naturalia ei cō
tulit q̄ꝫ homini:⁊ minimus angel⁹ ē
ꝑfectior quolibet hoīe. Excepta aīa
xp̄i angel⁹ p̄cedit decorē ⁊ ꝑfectionē
quarumlibet rex creatarꝫ corꝑaliū:⁊
ſpūaliū. Un̄ Aug.xi.de ci.dei dicit de
natura angelica. Cetera oīa que de⁹
cōdidit nature dignitate p̄cellit. Dio.
Angelus eſt ymago manifeſtatio oc
culti hoīs. Sed ſi loquimur quo ad gra
tiam ſic homo pōt angelis equipara
ri ex virtutibus ſuis: ⁊ vt dicit Tho.
ij.ſen.di.ix. homo angelum precedit
triplici ratione . Et rōne difficultatis
que eſt in hoīe non in angelo. Et ratio
ne diuturnitatis: et merito paſſionis
xp̄i que fuit pro hominibus. non pro
angelis. Uincen. dicit͂ angelo ſimilis
Magnus vocabit͂ . Que magnitudo
habetur in triplici virtute.

¶ Primo in perfecta charitate.

¶ Scđo in ſancta oratione.

¶ Tertio in ſancta virginitate.

¶ Primo in charitate. habꝫ Aug. in
ſermone de quinq̄ panibus. Si q̄s ha
buerit tantā charitatem vt paratus
ſit pro fratribus mori:ꝑfecta eſt in eo
charitas:hanc habuit Uincentius qꝛ
pro amore proximi totum occidentem
circuiuit p̄dicando pro zelo animarū
Unde cathalonie dicit͂ terciuſdecim⁹
ap̄ls ꝑ excellentiā:quia ſicut ap̄li pre
dicauerunt ꝑ totū orientē.iuxta illud
In oēm terrā ⁊c̄. Ita ſctūs vincētius
ꝑ totū occidentē. Et apoſtolis ſpūs.ſ.
deſcēdit in ſpecie ignis.ita in die pē
the.videntibus oībus ſpūs.ſ. in ſpē
ignis viſus eſt deſcendere ſup̄ eum
dū predicaret. Predicauit enim Ara
gonie. Cathalonie. hyſpanie:Fran=
cie. Britānie. Burgūdie. Anglie. Ri
parie. Ianue . Mediolanum venire
volēs.impeditus fuit . habuit ꝑuile
giuꝫ apoſtolorꝫ. Qui ſicut intelligebā
tur ab oībus in lingua ſua : ita Uin=
centius ab oībus nationibus . Predi
cationi aūt eius aderant reuerande

ſone. Benedict⁹ pap̄.xi. cuius erat
confeſſoꝛ. Imperatoꝛ Sigiſmundus
rex fernandus. rex Aragonie. Dña
Uiolente eius vxoꝛ. ⁊ alij barones co
mittes ex qua predicatione ad fidem
chꝛiſti conuertit plurimos. In regno
granate vbi ſunt Ethiopes de Ma-
chometo cõuertit de illis. viij. milia
In hiſpania circa. v. milia. Numer⁹
autem conuerſoꝝ tam iudeoꝛum q̄
ſaracenoꝛum. fuit. xxv. milia vt inuē
tum eſt in quodā ꝓceſſu. Sciebat ve
rum eſſe illud. Grego. in home. Nul-
lum eſt maius ſacrificium q̄ zelus
animarum vero predicatoꝛi qui vult
bene et fructuoſe predicare verbum
dei quattuoꝛ ſunt neceſſaria Omnia
autem iſta habuit ſanctus dei. Pꝛiō
in ſcia. xvi. q. i. c. ſi clericatus. Mul-
to tp̄e diſcē quod poſt moduz doceas
et apoſtolus Argue obſecra: increpā
in omni patientia ⁊ doctrina. Cāta.
Secūdo eſt ſanctitas vite Greg. Cui⁹
vita deſpicit: reſtat vt eius p̄dicatio
cõtēnatur. ⁊ Lact. in. iiij. Hoīes ma-
lunt exempla q̄ verba qm̄ loq̄ facile
ē: p̄ſtare difficile. ⁊. i. q. i. Uiliſſim⁹ cō
putandus eſt niſi p̄cellat ſcia. ⁊ ſancti
tate. qui eſt honore p̄ſtantioꝛ. Tertio
patiētia. p̄s. Bene patientes erunt
vt annuncient. Quarto eſt charitas.
apoſtolus. i. Co. xiij. Nõ quero qd̄ mi
hi vtile eſt ſed qd̄ multis vt ſalui fi-
ant. ¶ Scd̄o magnus ⁊c. q2 oꝛationi
ſē dabat. ⁊ dicitur de eo ꝙ qñ oꝛabat:
ſe claudebat i aliquo loco ſecreto: ne
impediretur ab aliquo Et vt multi vi
derūt: ſepe lux immenſa erat circa eū
que totam camerā illuminabat. Qd̄
audiens rex aragonie curioſus ſuper
hoc factus videre volens ſi hoc verū
eēt qd̄ dicebatur venit ad locū in quo
oꝛabat: ⁊ vidit eū proſtratū in oꝛatiōe
et a terra eleuatum. Quo viſo territ⁹
receſſit. Quē ſanctus dei dure incre-
pauit di. Quare huc veniſti: ⁊ ſocium
ſuum qui eum permiſerat venire di.
Nonne dixi tibi: ne permitteres ali-
quem venire Febris eum vexauit.

vij. annis. Tertio in virginitate. Pꝛo
uer. xij. Qui diligit coꝛdis mundicias
diligetur a dño. Fuit puriſſimus in
carne ſua. qui per. xl. annos fuit ꝙ nū
q̄ vidit carnem ſuaz. Et ſic patet ſecū
dum.

Tertiū dicit ⁊c. Cõſūmato curſu pre
ſentis vite: mirabilis deus in ſanctis
ſuis miranda operatus eſt in ſeruo
ſuo ex hoc. in omni tempoꝛe magnus
inuentus eſt.

¶ Pꝛimo magnus viuens in mūdo.
¶ Secundo magnus iacens in ſepul
chꝛo.
¶ Tertio magnus regnans in celo.
¶ Pꝛimo magnus ⁊c. Que magnitu
do apparet tripliciter.
¶ Pꝛimo in bona xp̄i apparitione.
Scd̄o in futuroꝝ pꝛenunciatione.
Tertio in moꝛtuoꝝ ſuſcitatione.
¶ Pꝛimo in bona ⁊c. Cū eñ Auinio
ni grauaretur infirmitate apparuit
ei chꝛiſtus cuz angelis ſuis di. Eligo
te in meum predicatoꝛem generalem
in occidentem. Et ſtatim viſum teti-
git: et ſanus ſurrexit. In mane vero
ſurgens cepit diſcurrere pꝛedicando
Ob famam aūt eius per oēs partes
a petro cardinali de luna in confeſſo
rem aſſumptus eſt. Quo tp̄e ſciſma-
te creſcente, pꝛefatus cardinalis in
papam electus canonice non eſt: qui
dictus eſt benedictus. xiij. qui ſanctū
dei inſtituit magiſtrum ſacri palacij.
Cuz ſeruus dei illi ſepe perſuaderet
vt papatum relinqueret vt ſic ſciſma
de eccleſia tolleretur: ⁊ tardando diſſi
mularet. receſſit ab eo: ⁊ ad terrā ſa
racenoꝝ introiuit. ⁊ ad priſtinū redijt
officiū. Dicitur de eo ꝙ dum ſemel p̄
dicaret de iudicio vniuerſali: ⁊ diceret
illud verbum. Surgite moꝛtui veni
te ad iudicium. ꝙ vox illa fuit tanti
clamoꝛis: ꝙ omnes qui aderant trina
vice quaſi moꝛtui in terra cecidere.
Et tunc ad eius pꝛedicationem ade-
rāt quaſi. xxx. milia hoīz pꝛeterea de
eius voce. Exemplū illi⁹ monachi q̄
cupidus erat ipſum audire: ſed non

valens in campanili per. x. miliaria
audiuit. Unde patet quō magnus fu
it viuens ⁊c̄. Scdo magnus ⁊c̄. Fuit
ꝓpheta ⁊ pluſqꝫ propheta. Officium
ꝓphete eſt futura ꝓnunciare: prete-
rita ⁊ pñtia cognoſcere. Sanctus dei
ſcdm omne tempus prophetauit.
¶ Primo ꝓphetauit futura: vt ptꝫ de
calixto papa. Cū valentie ꝑdicaret:
auunculus pape Calixti dict⁹ Ferrā
dus ꝯduxit paruuz calixtū ad ſanctū
dei: vt ei daret ſuā bñdictionē. Cui
dixit ſāctus dei. Mittatis hunc pue
rū ad ſcholas: qꝛ magn⁹ adhuc erit
in ecclia dei. ſ. papa q̄ me honorabit.
Qđ factuz eſt Qꝛ ipē fuit q̄ euz cano
nizauit. Preterea exemplum illius
qui caput fratris ſui ſub clamide fe-
rebat: credēs habere caput vituli.
Predixit eū mori iubente iuſticia dū
eſſet in ꝑdicatione. ¶ Scdo fuit pluſ
qꝫ ꝓpheta: quia annunciat pñtia Cū
arragonie miſſā celebraret pñte re-
ge arragonie: moram traxit in miſſa
⁊ lachrimas fudit plus ſolito. inter-
rogatus ſi quid noui accidiſſet. Rñ-
dit illa hora patrem ſuū migraſſe ad
deum: qui locus erat multum diſtās
Preterea alia vice in Britannia pre
dicans. in ipa ꝑdicatione oꝛoni ſe de
dit per longam morā. Et poſtea pre-
dicationem proſequēs dixit populo
Non miremini qꝛ genitricem meam
agnoui migraſſe ex hac hora: vñ pro
illa oraui nunc. Tertio annunciat ꝑ
terita. Cū ſanctus dei haberet ſociū
ſuuz in quadā ciuitate infirmū. dixit
ſanctus dei ſocijs ſuis Filij mei: ſoci⁹
veſter mortuus eſt: pro illo rogetis:
qꝛ eius aīa ad purgatoriū iuit: ⁊ ſic
infra dies tres ad paradiſum iuit.
¶ Tertio magnus ⁊c̄. Examinatis
miraculis a Nicolao quinto ⁊ Calix
to eius ſucceſſore: inuenti ſunt. xxviij
mortui ab eo ſuſcitati Preterea Cre
me de Matheo armigero ſācti ange
li a medicis deſperatus: apparuit ei
in viſione ⁊ mane ſanatus eſt. Pre-
terea ibi puella inuenta eſt mortua
per horas tres: in puteo inuenta eſt
ſed merito ſerui dei ſuſcitat̄. Preter
ea mātue: dña marcheſana pepit ſi-
ne dolore vouēs ſancto dei. Preterea
dū miſſa cātaret̄ de eo: quedā pepe-
rit ſine forma Dū diceret̄ introit⁹ ap
paruit caput. Dū kyrieleyſon: appa-
ruit digitus vn⁹ ⁊ ſic deinceps. Unđ
in capite miſſe: tot⁹ apparebat homo
¶ Scdo magnus ⁊c̄. Cuz dei ſeruus
eſſet annoꝝ. lxxv. mortē ꝑdixit ſuam
in pñſentia duciſſe Britānie. Sum-
ptis ſacramentis eleuatis in celum
oculis: ſpm tradidit Epus aūt ciuita
tis: cū manib⁹ ſuis ſepeliuit: q̄ mor
tuo duciſſa Britannie tenuit corpus
eius ſup terrā tribus diebus. Quib⁹
claruit miraculis ⁊ demū in tumulo
poſituz eſt. Dū proceſſus fieret de mi
raculis ſuis. lxvi. peſte ꝑcuſſi: ſanati
fuere. Sepult⁹ eſt in ciuitate Nan
tes in eccleſia cathedrali: q̄ꝛ forte or
do ꝯuentuz nō habebat. ¶ Tertio re
gnans in celo Ubi coronā accepit ſm
tho. ij. de regimine ꝑcipuz. quadru-
plex eſt corona qua coronabant̄ ⁊ im-
peratores. Prima aurea: qua reges
coronati ſunt. In monarchia iudeoꝝ
Saul. Dauid. Salomon. Roboam.
Abias. In monarchia troianoꝝ. Pri
amus. Alexāder. Hector. Paris. In
monarchia latinoꝝ. Saturnus. Pir
rhus. Eneas Aſcani⁹. Romulus. In
monarchia perſarū. Cambiſes. Da-
rius Xerces. Alexander. magnus.
¶ Scda corona argētea: qua reges ⁊
imperatores coronantur. ¶ Tertia
ferrea qua imperator ex villa modoe
tie in ſignū q̄ prim⁹ imperator ger-
manus. karolus magnus ſic dictus:
colla regum longobardoꝝ ſuarumqꝫ
gentium ꝑdomuit. Ibi accipit coro-
nam ferreaꝫ: qꝛ ibi ſepulti ſunt reges
lōgobardoꝝ. ¶ Quarta laurea: qua
victores romanoꝝ coronabantur: qui
bus dabatur triump⁹ triplex. Nec
triumphare quis poterat: niſi prius
quinqꝫ milia hoſtiuz in bello viciſſet
vt hꝫ Vale. ſub rubrica: de iure triū-

phandi. Ad ppoſitū. Deus coronat
⁊ coronauit ſctm̄ Uincentiū hac qua
druplici corona. Prima aurea que da
tur omnibus p premio eſſentiali. Se
cunda argentea: que dat virginibus
p̄ premio accidentali. Tertia ferrea
p conſtantia in tribulationibus. Et
datur martyrib⁹. Quarta aurea: que
datur doctoribus: in ſignum ſcientie
His omnibus coronatus eſt beatus
Uincentius. Applica eas tuo mō. Dic
ꝙ aliqđ miraculū in fine ſi videbit
Ideo magnus vocabitur ⁊c̄.

¶ In feſto Seraphice katherine ſe=
nenſis.

Hanc amaui et
exquiſiui a iuuentute mea
et queſiui mihi ſponſā aſ
ſumere: et amator factus ſum forme
illius. Sap̄. viij. diuina ſapientia illi⁹
ſupremi excelſi: ⁊ alti imperatoris dei
quantumcꝫ diligat vniuerſaliter om
nes creaturas: vt ſcribitur Sap̄. xi.
c. Diligis omnia que ſunt: et nihil odi
ſti eorꝫ que feciſti. Quia ſunt bona in
ſua natura Geñ. ij. Uidit deus cun=
cta q̄ fecerat ⁊c̄. Et ap̄lus. i. Thi. iiij.
Bona eſt omnis natura. Tñ ſpeciali
us diligit hominem quē formauit ad
ſui imaginē ⁊ ſimilitudinē. Uñ Lac.
in. iij. De⁹ veri patris officio functus
eſt: ipſe corpus effinxit: ipſe aīam qua
ſpiramus infudit illius eſt totū quic=
quid ſumus. Ille. Primo quo ad cor=
pus: nō curuū ſꝫ rectū. Oui. i. Meta.
Pronacꝫ cū ſpectēt aīalia cetera ter=
raꝫ. Os homini ſublime dedit. celūcꝫ
videre iuſſit ⁊ erectos ad ſidera tolle
re vult⁹ ⁊ Lac. in li. de opifi. dei ⁊ ho
minis ad demetrianū. Cum ſtatuiſſet.
deus ex oībus animantibus ſoluꝫ ho
minē facere celeſtē: ⁊ cetera vniuerſa
terrena: hunc ad celi contēplationē ri
gidum erexit: bipedemcꝫ ꝯſtituit. Il
le. Secundo quo ad aīam cū ſuis po=
tentijs. Memoria intelligentia: volū
tate. Qđ conſiderans diuus Ber: ſu=
per Can. Paruꝫ ne tibi videt o homo
Cogita qualem te fecit. Nempe ſm̄
corpus egregiā creaturā: ſm̄ aīaꝫ ma
gis imagine creatoris inſignē: rōnis
pticipē: eterne beatitudinis capacem
Ille. Et lꝫ amauerit oēm creaturā in
timo amore: tñ pticulariṫ amauit ſpō
ſaꝫ ſuā katherinā: quaꝫ dignatus eſt
ornare altis immenſis: ⁊ angelicis p̄=
uilegijs. Uñ bñ dr. Hāc amaui ⁊c̄. In
reaſſumptione thematis ⁊ declarato
fiat practica Iſta eſt illa q̄ habuit om
nē ſciētiā. Hec eſt q̄ habuit deſponſa
tioneꝫ celeſtis ſponſi. Hec eſt q̄ facun
dia ſua obtinuit a ſūmis pontificib⁹
q̄cquid voluit. Hec eſt q̄ habuit tripli
ceꝫ coronā ꝟginitatis martyrij docto
ratus. Qua ppter cōſideranti me ma
xima merita lingua heret palato oīne
humanū ingeniū deficit: tñ volo cone
mur ꝙ de multis pauca pſtringamus
in eius laudeꝫ ⁊ ad noſtrā conſolatio
nem ſpūalem. Et hoc faciemus in tri
bus miſterijs.

¶ Primū dr puritatis.

¶ Scōm dr conformitatis.

¶ Tertiū dr ſublimitatis.

¶ Concluſio eſt phi in. viij. Ethi. vt
etiam hꝫ Plato in Timeo et Tho. i.
ij. q. xxv. ar. ij. Qđ ſimilitudo eſt cau=
ſa amoris. Et Sap̄. xiij. Oē aīal di
ligit ſimile ſibi. Exempli gr̄a de cane
ad canē: de catta ad cattam. Et rō hu
ius dilectionis eſt: qꝛ ſunt vnius ſpēi:
vñ mutuo ſe diligūt. Et ſimilitudo ē
cā amoris. Ecōuerſo quidem. Diſſimi
litudo eſt cā odij. Qꝛ vt hꝫ phs. ij. de
generatione. Cōtrarioꝝ ꝯtrarie ſunt
cauſe. vt pꝫ de odio inter canē ⁊ cattā
canē ⁊ lupū. Et ſi diceres. O pater in
domo mea habeo canē et cattā. qui ſe
mutuo diligūt. Rñdeo: ꝙ non eſt natu
rale ſed per accidēs. Qꝛ ſe aſſociaue
re p aſſuefactioneꝫ. Ad ppoſituꝫ. Si
militudo eſt cā amoris. Creatura eſt
ſimilis ſuo factori p virtutes. Ge. ij.
Faciamus hoīem ⁊c̄. Et q̄to eſt meli
or: purior: ⁊ ſanctior tanto plus a deo
diligitur. quia plus eſt ei ſimilior. Si

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

militudo eſt cauſa amoris. Deus eſt
ſumma puritas ⁊ pulchritudo. In pͣs.
Specioſus forma pre filijs hominuz
Cañ. v. Dilectus meus cãdidus et ru
bicundus. Cũ ſit pulcher nõ niſi pul
chros ſpirituali pl'chritudine diligit.
Unde Damaſce. Sanctus deus non
niſi in ſanctis habitat. Et pͣs. Domuz
tuaz domine decet ſanctitudo. De pri
mo ad vltimuz. Deus diligit creatu-
ram bonã ⁊ ſanctã: ⁊ plus q̃to fuerit
pulchrior et ſanctior: et melior. Ad ꝓ
poſitum nr̃m: katherina fuit puriſſi-
ma. Et hoc quidẽ: triplici puritate.
¶ Primo puritate baptiſmali.
¶ Scd̃o: puritate virginali.
¶ Tertio puritate cordiali.
¶ Primo puritate ⁊c̃. Et eſt qñ homo
baptizaẗ: tunc purgatur a ꝑctõ origi
nali. Et vt dicit Ric. in. iiij. diſt. iiij. ar.
iiij. q. iiij. Aĩa ſanctificaẗ in baptiſmo
vniuerſali ſanctificatione qñ purgaẗ
a pctõ: in qua ſanctificatione gr̃a con
fertur: ſed non ꝯfirmatur quin poſſit
ab illa recedere. Hec autez ſcr̃ificatio
datur oĩbꝫ baptizatis. Qui baptiſmꝰ
vt dicit Tho. in. iiij. di. iiij. ar. hꝫ puri
ficare baptizatũ ab oĩ pctõ. ⁊ actuali
⁊ mortali ⁊ originali: vt pꝫ in adultis
qui contrite accedũt. Unde ſi iudeus
nouiter baptizatus moreretur ad ce-
lum ſtatim euolaret. katherina ſenen
ſis hanc habuit puritatẽ ꝑpter quã
fuit adamata a xp̃o ſponſo. Quia a ꝑn
cipio ſue natiuitatis ſe immunẽ ſerua
uit ab omni pctõ mortali. Quod de oĩ-
bus ſanctis nr̃is legimꝰ. Si tñ in ali
quo minimo errabat. cum Johannes
dicat. Si dixerimus ꝙ peccatum non
habemus ⁊c̃. ita flebat ac ſe macera-
bat ac ſi fuiſſet mortale. Unde dicere
poterat cũ Thobia. Mundam ſerua
ui animaz meaz. Similiter in. ij. par-
te legende ſue. c. vi. Quod in conuer
ſione Pauli dum ꝯtemplaretur eius
conuerſionem: cepit amariſſime flere
ſuper vitam ſuam. Et xp̃s illi appa-
ruit di. Noli flere o filia mea contem
platiua katherina: qꝛ tota es in gr̃a
mea. Scd̃m Tho. i. ij. q. xxij. Quibu
dam perſonis fuit declaratus ſtatus
gratie ſue in ꝑ̃ſenti: vt Abrahe. geñ
xxij. moyſi Exodi. xxij. Paulo. ij. Co-
rinth. xij. Magdalene. Luc. vij. Ma-
rie virgini. Luc. ij. Johãnis bap. Jere.
Latroni ex priuilegio ſpeciali. Sic
etiam ſponſe katherine ſenenſi vt hic
patet. Ecce quomodo habuit primaz
puritatem baptiſmalem. Beatus qui
hãc cuſtodit: quia pauci ſunt. ¶ Scd̃o
fuit pura puritate ⁊c̃. Scd̃m Tho. in
quolibet. ix. q. x. Ad veram virginita-
tem duo concurrunt. Unuz materia
le. aliud formale. Materiale vero
eſt priuatio omnis delectatiõis. For
male vero eſt ꝓpoſitum nunq̃ꝫ expe-
riendi delectationes carnales. Et ſi
quis haberet virginitatez quo ad pri
mũ: et non quo ad ſecundũ: non ꝓprie
diceret virgo. Nec ſi talis moreretur
haberet coronã ſiue aureolã: que da
tur virginibus in patria. Unde puel
le que ſunt in domo parentuz et cupi
unt habere viros: quia tales ſunt vir
gines ſcd̃m corpus: ⁊ non ſcd̃z mentez
ꝑ̃uantur aureola virginitatis. Que
ergo vere eſt virgo: coronatur ab al
tiſſimo. Maxima gr̃a eſt iſta: que deo
ſumme placet. Prouer. xij. Qui dili-
git cordis mundiciam diligetur a do
mino. Et Lactan. in. vi. Nihil eñi ſan
cta et ſingularis illa maieſtas: aliud
ab homine deſiderat q̃ꝫ ſolã innocenti
am. Quaz ſi quis deo obtulerit ſatis
pie religioſeq̃ꝫ litabit: ⁊ Ambro. li. de
virginibus. Supergreditur virgini
tas conditionem humane nature. Fi
gura. apoca. xiiij. Qd̃ Johes vidẽs ce
tum virgineũ de eis mentionez fecit,
ꝙ non eſt de alijs. Hi ſunt qui cũ mu
lieribus non ſunt coinquinati ⁊c̃. Hãc
puritatem habuit btã Katherina. De
ea legiẗ ꝙ cũ eſſet ſeptennis votũ vo
uit xp̃o virginitatis. Et vt melius poſ
ſet eã conſeruare voluit aſſumere re
mediũ ſcꝫ ſcr̃ãm penitentiã. Quia cor
pus hoĩs eſt: ſicut equꝰ bñ paſtus q̃ re
calcitrat. Prouer. xxix. Qui delicate nu

erit ſeruum ſuum: poſtea ſentiet eum
ↄtumace̅. Dum eſſet iuuenis: cepit ab
ſtinere a carnib⁹ ſrego. Ubi carnes
co̅medunt modica pn̄ia eſt. Et vinuz
lymphatum ſumebat: ſine omni ſapo
re. No̅ immerito. Quia vt dicit ap̄ls
Ephe.v. Nolite inebriari vino: in quo
eſt luxuria. ⁊ ꝓuerbi. xxiij. Luxurioſa
res eſt vinu̅. ⁊ hiero. Uenter vino eſtu
ans facile diſpumat in libidine̅. O iu
uenes ſeruate vos a vino. In. vij. Po
litico. Iuuenes maxime ab ebrietate
cuſtodiri oportz. Katherina ſe priuauit
in etate. xv. annorum iſto vino totali
ter. ⁊ p. xx. annos ſoluz bibebat liquo
rem de ſuccis herbaruz. Preterea er
ga carne̅ induebat cilicio et cingeba
tur quoda̅ cingulo ferreo: qđ erat ſan
guine tinctum. Dormiebat ſuper aſſe
res. Et p ceruicali habebat quodda̅
lignum. Ad tantu̅ deuenit: q̄ no̅ dor-
miebat pluſq̄ꝫ p horam. Preterea ſe
diſciplinabat quadaz cathena ferrea
tribus vicib⁹ omni nocte: ad modu̅ pa
tris ſui dn̄ici. Ex quo factu̅ eſt: vt cor-
pus eius macillentu̅ redderet. Et in
ſignu̅ huius cum mortua eſſet: pellis
vmbilici inuenta eſt adherere oſſib⁹
renuz eius. Uide quo̅ ſe afflixit p con
ſeruatione virginitatis. Magna fuit
pn̄ia marie egyptiace: q̄. xvij. annos
ſtetit in deſerto: cu̅ herbis crudis. Ma
gna pn̄ia marie Magdalene: q̄. xxx.
annos in penitentia fuit. Magna pe
nite̅tia Thaidis meretricis: q̄ alexa̅
drie ↄbuſſit oi̅a ſua: ⁊ deſertum petijt
Magna pn̄ia hieronymi: qui in deſer-
to fuit pluribus annis Sed non mi-
nor Katherine ſenen̄. De hieronymo
ſcribitur: q̄ no̅ guſtauit vinum ad re
primendaz libidinez. De Katherina
habes q̄. xv. annoꝝ etatis priuauit ſe
vino. Et per annos. xx. fuit cuz ſuccis
herbaruz. De hieronymo dr̄ q̄ indu
ebatur ſacco. hec au̅t cilicio ⁊ cingu
lo ferreo. De hieronymo dicit q̄ dor
miebat ſuper terra̅ nuda̅. hec autem
ſuper aſſeres. De hieronymo dr̄ q̄ ſe
diſciplinabat cathena ferrea: virgo

autem hec idem agebat. De hierony
mo dr̄. Quotidie lachryme: quotidie
gemit⁹. De Katherina dr̄ q̄ ſemp in
meditatione pcto̅ꝝ ſuoꝝ etiam mini
ma deflebat. Qđ totu̅ egit hec ſcta̅ p
ↄſeruatione ſue ꝟginitatis. Unde de
mones inuide̅tes ſue puritati et ꝟgi
nitati quada̅ vice intulerunt ei plu̅es
moleſtias appare̅tes in diuerſis for
mis beſtiaru̅. Un̄ ex hac viſione cepit
ſcta̅ dei viriliter dimicare. Cui xp̄s ap
paruit cu̅ maximo lumie: ⁊ effugauit
illos ſp̄us immu̅dos. Qđ illa videns:
tanq̄ꝫ alter Anthoni⁹ di. Ubi eras o
bone ieſu. Quare pmiſiſti me tot per-
cuſſionib⁹ pturbari. Rn̄dit xp̄us. Bn̄
aderam. O Katherina in corde te for
tificans. Si non fuiſſem tecu̅: nequaq̄ꝫ
victoriam habuiſſes contra demo-
nes. ¶ Tercia puritas. ⁊c̄. hz ph̄us
ij. phyſi. Omne agens agit propter fi
nem. Ad quem finem creatur homo
Certe ad finem vite eterne: vt dicit
Magiſter in. ij. diſt. i. Ad iſtum finez
non poſſumus peruenire niſi per me
dia. De quib⁹ Mat. xix. Si vis ad vi
tam ingredi: ſerua. ⁊c̄. Ar. ij. phy. Ne
mo poteſt te̅dere in finem: niſi per me
dia. Sed nullum medium efficatius
q̄ꝫ puritas cordis quam querit deus
ꝓuer. xxiij. Fili prebe mihi cor tuuz.
Et. xiij. q. v. ca. Si quid Deus inter
rogat cor: non manu̅. Id̄ xp̄us. Math.
v. Beati mu̅do corde: qm̄ ipſi. ⁊c̄. Qui
cupit videre deum: habeat cor mun-
duz. Ad hoc ſtuduit beata Katheri̅a
Cum enim ſemel diceret. Miſerere
mei deus: ⁊ perueniſſet ad verſum il
lum. Cor mundum crea in me deus:
apparuit ſibi dominus: ⁊ abſtulit ei⁹
cor. In capite trium dierum: quibus
ſtetit ſine corde. dedit ei domin⁹ cor
nouum di. Filia mea Katherina: ddi
tibi cor nouum: vt ſis totaliter mun
da in conſpectu meo. Et claudens lo
cum illuz conſolidauit. In hui⁹ ſignu̅
ſemper remanſit cicatrix quedam.
Unde in oratione ſua di. Domine co̅
mendo tibi cor tuu̅: ⁊ non meum. Un̄

ex hoc: ad tantam venit puritatem: q̄
nichil cogitabat aliud niſi xp̄m ⁊ ma
trem eius. Cum quibus ſibi apparen
tibus officiū in camera dicebat. Un=
de patet p̄mum.

¶ Secundum dicitur. ⁊c̄. Sponſa ſe
debet conformari ſponſo. Quia Ka=
therina fuit xp̄i ſponſa. Queſiui inq̄t
mihi ſponſam: ideo fuit ei conformis
in tribus.

¶ Primo in p̄ximi dilectione.
Sc̄do in mundi deſpectione.
Tercio in ſtigmatū ſuſceptione.

¶ Primo. ⁊c̄. Tho. xxij. q. xliij. ar. i.
Diuina p̄cepta ad duo reducuntur.

¶ Primo ad dei dilectionem.

¶ Sc̄do ad p̄ximū. ſine dilectiōe: ni=
hil agimus ad vitā eternam. Beata
Katerina hāc habuit q̄ ardebat p̄=
ximi charitate. Senis fuere duo iu=
uenes ad mortem ſententiati. Dum
ſuper currum ducerentur vi doloris
clamabant deum blaſphemabant et
ſanctos. Sancta autem erat in domo
et videns eos deſperatos cepit eis p̄=
dicare. ⁊ iram eoꝝ conuertit in dulce
dinem. vnde ad mortem libenter iue=
runt. Migrātes ad purgatorium eos
liberauit. ¶ Preterea in eadē ciuita
te. quidā nicolaus nōie de peruſio q̄
morti ſententiatus: q̄ verbū ꝯtra ſta
tum dixit. Caue dn̄ium. Exēplū dn̄i
Cicchi qui dixit in morte q̄ ſui filij n̄
ſe intromitterent de curia: q̄ dn̄orū
curia eſt fortune ſimilis. Deſperans
de vita ſua: virgo ip̄m in carcere viſi
tauit ⁊ verbis ſuis ad mortē deduxit
gratenter. ¶ Preterea quidam ciuis
nomine Andreas qui habebat vuln⁹
cācri in ſtomacho cui null⁹ ſeruire vo
lebat p̄pter horrorem vulneris: ipſa
eidem ſeruiuit. Et dū haberet vomi
tum ſumpſit p̄ potu reliquias vulne=
ris. O charitas immenſa. Preterea
cū ppl's romanus occidere vellet Ur
banum papam. vi. ipſa orauit xp̄m q̄
hoc nō permitteret. Et xp̄o rn̄dente.
Quod tanta erat nequitia illius po=
puli: q̄ illo ſcelere ꝑpetrato volebat
ipſum ppl'm ſubmergere. Reſpondit
illa ſe velle oēm penā portare: dūmō
illud malū auferret; qđ ⁊ factum eſt.
Fuit eīm data in manibus demonū: q̄
eā crudeliter vulnerauerūt: q̄ſi mor
tuam ſinentes. Aſſimilatur paulo
Emilio: qui a dijs petijt fortunam ſe
uire in domum ſuam: vt reſpu. incolu
mis ſeruaretur. Et Codrus athenien=
ſis qui oraculo Apollinis cognouit
patriam fore victricem contra dorē=
ſes ſi ipſe in prelio moreret. Qui ha=
bitu mox mutato in mediū hoſtiū ſe
iniecit: vbi interfectus eſt ⁊ patria vi
ctrix extitit. ¶ Secundo cōformis fu=
it xp̄o. ⁊c̄. Xp̄s ieſus ſemper mundū
deſpexit qui per Johannē dixit p̄mo
Johā. v. Nolite diligere mundū neq̄
⁊c̄. Et Augu. ad heremitas. Scriptū
eſt fratres chariſſimi q̄ mundum nō
diligamus quia qui voluerit mundū
diligere inimicus dei conſtituetur.
Ille. Ex hoc matrem pauperem ele=
git patrem Joſeph carpentariū. xij.
piſcatores. Katherina ſenenſis fuit
chriſto cōformis q̄ mundū deſpexit.
Cum eīm eſſet annoꝝ. xij. cogitantes
parentes eā nuptui dare miſerunt eā
ad ſororem ſuā nuptā vt eā hortaret
ad policias ⁊ mūdi delicias. Sic pa=
ter ⁊ mater ad hoc pretendebant. Un
offerunt ei ornamentum capitis loca
le torques. Rn̄dit virgo. Xp̄us meus
portauit in capite coronā de ſpinis.
Unde nō decet ſub capite ſpinoſo mē
brum fieri delicatum. ¶ Sc̄m orna=
mentū annulos ⁊ cyrothecas. Reſpō
dit virgo. Xp̄us meus habuit clauos
¶ Tercium ornamentum pedū calli
gas pulchre increpide. Reſpondit vir
go. Xp̄s meus habuit clauos in pedi
bus. ¶ Quartum ornamētū fuit ve=
ſtis cum cauda cū alijs indumētis.
Reſpondit virgo. Xp̄us meus fuit in
dutus alba veſte in deriſum. ¶ Quin
tum ornamentum eſt in pectoris: anu
li decori cū adamāte. Reſpondit virgo
Xp̄s meus habuit latus ꝑforatū. Et
ego miſera talia deferam. Uidentes

aūt hec parentes in deſpectū dedeſt
ei vilia officia ad faciendū. ſ.coqnaz
Voluit aūt in hoc humiliari: vt exalta
ret: q: vt dicit Lactā.in.vi.c.v. Quiſ=
quis vitā aīe voluerit vitam corporis
contēnat neceſſe eſt. Et Eccl.iij. Quā
to maior es: humilia te in oībus. Po=
ſuit aūt ſe in oratione in qua rapta ē
ꝛ vidit oēs patres ordinis cū habiti
bus ſuis. Querētes aūt qualē vellet
habitū recipere: oculos ſuos fixit ad
habitum p̄dicatoꝝ. ſ. patrem Dn̄icū
ſe contulit: q: eſt religio ſancta realis
non fantaſtica: nō duplex. Unde dici=
tur ordo: malleus hereticorū: hortus
deliciarum. De quo ordine dixit Ale=
xander quartus papa. Hi ſunt viri p
bati in lege domini: fratres ordinis
diui Dominici: efficaces quidem in
opere atqꝫ potentes in predicatione.
Quia vbiqꝫ p mundū ipſorum ora in
tonant velut tube. Et in omnem ter=
ram exiuit ſonus predicationis eoꝝ.
ꝛ vſqꝫ ad fines orbis terre ſua ſaluti=
fera verba ſonant. Jlle. Euigilās au=
tem ipſū cū ſumma deuotione ſuſce
pit. Qui dicitur ordo tercij habit⁹ ſā=
cti Dominici: quia ē altercatio mioꝝ
contra nos de iſto tercio habitu: ideo
audiant. Beatus dominic⁹ fecit ſcho
lares de milicia ieſu xp̄i: ſic nuncupa
ti qui dicuntur ſic adhuc rome in me
moriam illius ſchole. Eliminatis au=
tem hereticis per ip̄m ſanctū Dn̄icū
per italiam ꝛ totā xp̄ianitatem: illud
nomē ꝺ militia fuit mutatū in nomē
de penitentia ſancti dn̄ici qui dicunt
tercij ordinis. Qui terci⁹ ordo fuit ſo
lenniter approbatus per pontifices:
inter quos per Johannē.iij. Per Bo=
nifacium.ix.per. Jnnocentiū.vij. qui
plura priuilegia eis conceſſit. Unde
nec plus nec minus habet tercius or
do minorum ſicut iſte. ¶ Tercio fuit
conformis.ꝛc̄. Quattuor legimus ha
buiſſe ſtigmata: ſed diuerſimode. Pri
mus fuit Paul⁹ q̄ de ſeipſo dicit Gal.
vi. Ego ſtigmata dn̄i ieſu: in corpore
meo porto: nō corꝑaliter. ſ. ſigna paſ=
ſionū in manibus ꝛ pedib⁹: ſed dicun
tur ſtigmata.i. paſſiones ꝛ tribulatio
nes quas apoſtolus habuit p̄ ceteris
apoſtolis: vt ipſe alibi dicit. Crucifi=
xus ſum. Scd̄us fuit beata Marga=
reta de vngaria regina que realiter
habuit. Tercius fuit Franciſcus: ſed
modo particulari quo nullus ali⁹ ha
buit in monte auerni. Cui xp̄s in mo
do ſeraphin apparuit. ꝛ impreſſit ma
nibus ꝛ pedib⁹: ꝛ lateri ſigna ſue paſ=
ſionis. O dignitas. Quartus fuit Ka
therina in ſancta chriſtina de piſis: q̄
die dominica cōicatura ante altare
exiſtens cū diceret ſacerdos. Dn̄e nō
ſum dign⁹ vt intres.ꝛc̄. Reſpōdit xp̄s
vocaliter. Et ego ſum dignus o Ka=
therina. Eleuata eſt in extaſi poſt co=
muniōnē ꝛ petijt a xp̄o experiri dolo=
res ipſius xp̄i quos habuit in cruce n̄
cōtenta mori donec habuiſſet hanc ḡ
tiam. Uidit ieſum in forma crucifixi
ſibi apparentem ſuper ſe radios ſan=
guineos emittentem ex quinqꝫ cica=
tricibus ſui corpis videntibus pluri=
bus vtriuſqꝫ ſexus. Jpſa autem peti=
uit ne apparerent viſibiles illi radij
in ſuo corpore: ꝛ mutati ſunt in radijs
ſolaribus. Et ex hoc quaſi mortua re
manſit. Reuerſa ad ſe narrauit patri
ſpūali per ordinem rem. O fatuitas
quorūdā. O demētia q̄ grunniunt ꝯtra
ſctm̄ dei p̄dicant p̄dicatores antichri
ſti. O ſine rōne. O inuidia. O ꝑuerſi
applica ad libitū.

¶ Terciū dr̄.ꝛc̄. Sublimauit eā xp̄s
ſponſus in tribus ꝑuilegijs.

¶ Primo in fidei deſponſatione.
Scd̄o in miraculoꝝ coruſcatione.
Tercio in gl'ie coronatione.

¶ Primo ꝛc̄. Magnū priuilegiū eſt
eſſe ſponſā regis frācie: neapoli. vn
garie: ſed magis ieſu xp̄i. vt fuit ka
therina ſemel in camera exiſtens vir
go ſctiſſima: apparuit ei xp̄s cū ma=
tre ſua ꝛ cū his Jo.euā. paulus ap̄ls
Dauid cū harpa in manib⁹: ꝛ beat⁹
Dn̄icus. Uirgo maria porrexit manū
katherine filio ſuo. Et xp̄s eā deſpon

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ſanit anulo ſuo de quo Oſee. v. c. De-
ſpõſabo te mihi in fide. O priuilegiũ
magnũ: nõ eſt conceſſuꝫ hoc niſi huic
virgini et Katherine martyri. Ecce
de primo priuilegio. ¶ Secunduꝫ eſt
⁊c̄. Claruit miraculis tripliciter. Pri
mo in vita: qꝛ dum eſſet rome cũ .xxx.
perſonis in conuentu nec eſſet panis
ꝓ prãdio: publice multiplicauit panẽ
in mẽſa in abundãtia. Preterea alia
vice multiplicauit vinuꝫ dũ non eſſet
in vegete. Secũdo in morte: quia plu
rimos infirmos ſanauit varijs lãguo
ribus detentos cecos illuminans. ⁊c̄
¶ Tercio poſt mortem quia non ceſ-
ſat implorare ꝓ nobis auxilia. Exẽ-
pluꝫ de byreto ſuo: quomodo dux Sa-
leam fuit ſanatus a febre continua:
qui in palatio ſuo eam pictam habet
cum ſtigmatibus ſuis. ¶ Tercium dr̄
⁊c̄. Anno dñi. ccclxvij. ciuitas florẽti-
na contra pontificem circa .lx. ciuita-
tes detinebat et innumera caſtra.
Quamobreꝫ Greg. papa .xi. excõica-
uit eos. vnde coacti ſunt iplorare Ka
therinam ꝓ ambaſſiatrice quam mi-
ſerunt Auinione ad Grego. xi. q̄ tunc
papa erat. Papa aũt cõmiſit cãm Ka
therine. Que reuerſa eſt florentiam:
⁊ exhortationem maximaꝫ fecit pp̄lo
ſuper pacem. Interim res aliq̃ntum
dilata eſt. Et Grego. xi. moriens ſuc-
ceſſit ſibi Urbanus. v. Sub quo per
ſanctam dei facta eſt pax. Dum autẽ
virgo ſenas eſſet reuerſa: vocata eſt
per eundeꝫ Urbanum romã. Que ve-
niens fuit rogata vt ſermonem habe
ret coraꝫ papa ⁊ cardinalibus ſuper
ſciſma quod erat inter eos: quod ⁊ fe
cit. ⁊ eos ad pacem reduxit. Sed que
ris quare p̄dicauit cũ paulꝰ inhibeat
mulieribꝰ p̄dicare. i. Cor. xiiij. Muli
eres in eccleſijs taceant. Et. i. Thi-
mo. ij. Docere mulieri non permitto.
Reſpondeo ꝙ eſt verũ: ſed tñ cuꝫ qui-
buſdã diſpenſatum eſt vt predicarent
ꝓpter maximas virtutes in eis exi-
ſtentes: vt Magdalene que marſiliã
conuertit Katherine martyri q̄ quin
quaginta oratores cõuertit: ⁊ cecilie
que cõuertit Ualerium Theodoreq̃
conuertit Siſinnium: vt ſic verifica-
retur verbũ apoſtoli. i. Cor. vij. San
ctificatus eſt vir infidelis per mulie-
rem fidelem: inter quas ſctãs mulie-
res: p̄cipue Katherine ſenenſis. Dũ
eſſet rome: conſũmato vite ſue curſu
collectis filijs ⁊ filiabus ſuis: nuncia
uit eis vltimuꝫ curſum vite ſue: dãdo
eis quattuor regulas. ¶ Prima fuit
ad timorẽ vt dei timorẽ in ſe haberẽt
De quo p̄s. Initium ſapientie. ⁊c̄. Et
Tho. in p̄hemio ſuper Job nichil eſt
ꝙ tã reuocet homines a malis: et in-
ducat ad bonũ ſicut dei timor ⁊ amor
Unde tot mala: qꝛ nõ eſt timor. ¶ Se
cunda regula: ne ponerent ſpeꝫ in di
uitijs ſed in deo p̄s. In te dñe ſperaui
¶ Tercia: vt cauerẽt a iudicio teme-
rario Mat. vij. Nolite iudicare ⁊ nõ
iudicabimini. Videas o ſocie librũ ꝓ
prie conſciẽtie. ¶ Quarta ꝙ pſeuera
rent in bonis vſqꝫ in fineꝫ: quia vt in
quit Bern. Sola perſeuerantia coro-
natur. His auditis ab eis: ⁊ dictis be
ato fine quieuit. Poſt morteꝫ autẽ ap
paruit cuidam mulieri romane cum
tribus coronis in capite. Una de ar-
gento erat: alia de auro: alia de lapi-
dibus p̄cioſis. Prima de argento que
datur virginibus: que rara eſt. Aug.
de agone xp̄iano. Inter omnia chriſti
anoꝝ certamina: duriora ſunt prelia
caſtitatis: vbi continua pugna ⁊ rara
victoria. Secunda d' auro: que datur
martyribꝰ: de qua p̄s. Corona aurea
ſuper. ⁊c̄. Tercia de lapidibus p̄cio-
ſis: que datur doctoribus ⁊ p̄dicatori
bus. His coronata fuit Katherina de
ſenis: o felix mulier. Mater xp̄i oſten
dit pectus et vbera filius latus ⁊ vul
nera ⁊ Katherina beata ſua ſacra
ſtigmata: quibꝰ eam inuocantibus p̄
ſtat ſua beneficia.

¶ In feſto ſancti Michaelis archangeli.

Videte ne cō=
temnatis vnum ex his
puſillis. Math.xv. In=
ter omnes miras et ſtupendas opera
tiones: quas deus operatur in pre=
ſenti mundo excellentiſſima vocari
poteſt ſua clementia per quam miſer
rimus nephandus prophanus: et ſce
leſtis peccator de iniuſto efficitur iu
ſtus de lupo rapace et leone feroci ef
ficitur bonus ſeruus ieſu chriſti.
Bernar. ſuper Cañ. Domine dominꝰ
noſter ꝙ̄ admirabile eſt nomen tuū
in vniuerſa terra. Quid eſt homo: quia
innotuiſti ei: aut filius hominis. quia
reputas eū. Deniq; mittis ei vnige=
nitum tuū: immittis ſpiritum tuū ꝓ
mittis vultum tuū et ne quid vacet
in celeſtibus ab opere ſollicitudinis
tue illos etiam beatos ſpiritus ꝓpter
nos mittis in miniſterium noſtrum.
Ille. Uulgarizat e. O benigne et dul=
cis ⁊ clemens dominus inquit Bern.
ꝙ̄tū eſt immenſus ⁊ ardens amor quē
geris hoi ingrato et incognoſcenti ꝙ
non ceſſas indefeſſe illi cōicare admi
rāda bñficia: vt videat ꝙ nihil aliud
cures. niſi illum ſublimare. Illi nāq;
miſiſti filiū tuū: de quo. Iohā. iij. Sic
deus dilexit mundū vt filiū ⁊c̄. Mit
tis cōtinue ſpm̄ ſanctū. de quo Iohā.
xvi. Mittam ſpiritum ad vos. Promi
ſiſti etiā videndū vultū tuum. Exo.
xxxiij. Oſtēdā tibi omne bonū. Quar
to non ſufficit ꝙ illū creaſti elegantē
ꝙ̄tum ad corpus: ſed etiam donaſti ei
aiam rationalem cū libero arbitrio
quod nulli alij inferiori creature vo=
luiſti concedere ⁊ in auxiliū illius de
diſti angelum bonū qui de illa ſollici
tam curam haberet. Unde pſ. Ange
lis ſuis deus mādauit ⁊c̄. Quod Ber.
declarat di. Magna eſt dilectio cari
tatis: quis quibus. de quo et quid mā
dauit. Siquidem deus mandauit. Et
angelis ſuis mandauit. Et de homie
mandauit. Et vt cuſtodiant te ī omi
bus vijs tuis mandauit. Quādam re
uerentiam debet tibi hoc verbum in
ferre: afferre deuotionē: offerre fidu
ciam. In quouis diuerſorio: in quouiſ
loco reuerentiam exhibe angelo tuo
ne audeas illo preſente quod me pre
ſente non auderes Ille. Uidete ne. ⁊c̄
In quibus verbis de laudibus ange
lorum erit hodie ſermo. De quibus
tria videnda ſunt.
¶ Primū dr̄ neceſſitatis.
Scd̄m dr̄ nobilitatis.
Tercium dr̄ localitatis.
¶ Primū dr̄. ⁊c̄. Utrum fuit neceſſa=
ria hoi in pñti: angelica cuſtodia. Ar
guitur ꝓ vna opinione ꝙ nō. Et ratio
Illi nō eſt neceſſaria cuſtodia ſiue au
xilium alterius que ꝑ ſe pōt. Sed ho=
mo eſt liberi arbitrij: per quod elige
re pōt bonū ⁊ malū. Eccl. xv. Añ ho
minem bonū ⁊ malum: vita et mors.
mors: quod ei placuerit dabit ei. igit
⁊c̄. ¶ Alia opinio dicit ꝙ ſic: quia in
ter pericula morat. Apoc. xij. Ue ter
re: ⁊ mari: qr deſcendit dyabolꝰ cum
ptāte magna. Rñdeo ſm Tho. ⁊ oēs
doc. Quod homini viatori fuit neceſ
ſaria oīno cuſtodia. Que ꝯcluſio ꝓba
tur triplici medio. Rōne. Auctoritate
Exemplis. ¶ Primo ratione. Una
maxima eſt Tho. i. par. q. cxiij. ar. iij.
ꝙ illa creatura indiget cuſtodia: ad
iutorio atq; ſubſidio: cui imminet pi=
culum anime vlterius. Sed in ſtatu
vite huius ſeculi hō eſt ꝯſtitutꝰ quaſi
in via quadā in qua tendere dʒ ad pa
radiſum. In qua via plurima imminēt
pericula. Et ideo ſicut hominibus ꝑ
viam non tutam ambulantibus dan=
tur cuſtodes: ita cuilibet homi ꝙ̄ diu
eſt viator cuſtos deputatur qui dr̄ an
gelus ꝙ eū adiuuet: igit ⁊c̄. Que ſunt
illa pericula oñdit dauid. In via hac
qua ambulabam: abſconderunt ſupꝑ
bi. i. demones laqueū mihi. ⁊ pſ. lv.
Multi bellantes aduerſum me. Et
Ber. ſup Cañ. Caſtrū anime tue in ter
ra inimicoꝝ ſitum eſt: ⁊ vndiq; oppu
gnatur: ſed a quibus. Rñdeo ꝙ a tri
bus hoſtibꝰ. De qbꝰ Ber. Mūdꝰ caro

demonia. Primo a mundo Johā.xvi.
In mundo p̄ſſuraȝ habebitis. Scd̄o
a carne. Gal.v. Caro concupiſcit ad
uerſus ſpm̄. Et Auguſt. Inter omnia
xp̄ianorum certamina duriora ſunt p̄
lia caſtitatis vbi continua pugna et
rara victoria. Tercio a demone qui
rationē ſeducit: voluntatem abijcit v̄
tuteȝ operatiuaȝ opprimit. Qd̄ bene
congrit gubernator eccl'ie Petrus.
i. Pet.v. Fratres ſobrij eſtote et vigi
late: quia aduerſarius veſter dyabo=
lus. ⁊c̄. Et in tantis periculis eſt hō
poſitus. Qd̄ vt dicit Bon. in.iij. diſt.
xxv. art.ij. Impoſſibile eſt hoīem eſſe
ſine veniali: excepto xp̄o ⁊ ei⁹ matre
In tantis ergo p̄iculis indiget cuſto=
dia angelorum bonorum q̄ ipſuȝ adiuuent
De q̄bus p̄s. Angelis ſuis deus man
dauit de te: vt cuſtodiant te in om̄ib⁹
vijs tuis. O benignitas dei qui nos
in omnibus vijs noſtris defendit. ſm̄
Dominicum Tholoſanuȝ. Triplex ē
via hominis. Prima qua mundum
ingreditur. Secunda qua in mundo
p̄greditur. Tercia qua de mūdo egre=
ditur per mortem. Prima qua naſci=
tur. In hac defendit. Et niſi eſſet an
gelus noſter defenſor nos deſtruerēt
demones Bernar. Si bonus ſpiritus
ſe elongaret: malorum impetus quis
ſuſtineret. Quando creatura naſci=
tur a demone ſuffocaretur: ne baptiſ
mum haberet. Sed deus om̄ipotēs
cito angeluȝ vocat qn̄ mulier dȝ pare
re filiū vel filiā di. Uides hanc muli=
erē. Tali hora pariet filiuȝ vel filiaȝ
tibi eam cōmendo contra demonem.
Rn̄det angelus. O mi dn̄e: michi re=
puto ad magnaȝ dignitatem q̄ crea=
turam tuā ad tuaȝ ymaginem factaȝ
et ſanguine redēptaȝ mihi ſit ꝯmiſſa.
Unde nata nunq̄ deſerit eā quouſq̄
eſt in paradiſo: aut i inferno: aut pur
gatorio. Unde Hieron. ſuper Math.
Magna dignitas aīarum eſt: vt vna
queq̄ habeat ab ortu natiuitatis ſue
angelum delegatum. Uere dignitas
q̄ paſtor multis ouib⁹ dat vnū paſto

rem ad cuſtodiēdū: ⁊ nō cuilibet. Sȝ
deus cuilibet p̄ſone dat vnum ange=
lum. O ſublimitas anime. Sed dubiū
querit quo tēpore dat iſte angel⁹: an
in vtero: an extra vteruȝ. Rn̄deo: q̄
cum duplex ſit natiuitas ſcd̄ȝ Cano.
de conſe. diſt.iiij. Firmiſſime tene. In
vtero. Ex vtero. Quidam voluerunt
dicere: q̄ datur in prima in vtero.
Que opinio fuit bona in.ij.di.xi. in
declaratiōe littere. Sed cōis opinio
eſt: q̄ natis immediate. Quod tenet
magiſter in.ij. diſt.xi.c.i. qd̄ incipit.
Illud quoq̄ ſciendum. Sed q̄re non
datur in vtero ad cuſtodiā. Reſpōdet
Tho.i.p̄te.q.iij.ar.vi. Qd̄ cum tales
ſint adhuc aliquid m̄ris: cuſtodiūt ab
angelo matris. Sicut fructus arbo=
ris, in arbore exiſtens: eſt aliquid ar=
boris. Qui cuſtodit arborem patet q̄
etiam fructus habet in cuſtodiam.
Un̄ ille angel⁹ q̄ matreȝ cuſtodit: cu=
ſtodit et filiū. ¶ Scd̄a via eſt qua in
mundo p̄greditur: duȝ vſuȝ rōnis hȝ in
qua peccare poteſt: in hac ipſuȝ cuſto
dit. Quod facit ſm̄ Thom̄. in.ij. ſen.
diſt.xi.ar.iij. ipſum p̄ſeruando a ma=
lo culpe ⁊ a malo pene. Primo culpe
non cogendo: ſed p̄ſuadendo vt pecca
ta ſinat: aut non faciat. Dicit pctōri.
Ne retineas adulteram o libidinoſe
nec vſuram. O vſurarie: nec odium.
O odioſe. Et ſicut demon perſuadere
incitat ad malum: ita angelus ad bo=
num. Figura de Balaam Numeri.
xxij.ca. Cui angelus euaginato gla=
dio occurrit: reduxit eum ne populo
vt malediceret apparens ei in via.
¶ Scd̄o preſeruat a malo pene: quia
cuȝ quis mortaliter peccat: meretur
ſtatim vt demones poſſint ſibi fran=
gere collum: et ducere ad infernum.
Sed angeli boni arcent ipſos: ne poſ
ſint exercere ſuam maliciam in pec=
catoribus quā vellēt ſcirēt ⁊ poſſent
O bona cuſtodia. Figura.iij. Reguȝ.
xix. De helya ambulante per deſertȝ
tendens ad montē oreb: dormiuit ſub
vmbra. Cui cito angelus occurrit di

tens. Surge. quia grādis tibi reſtat
via. Moraliter. Helyas eſt pctō2 qui
dormit in peccatis: nec cogitat pctā
ꝓpria: offenſam dei futuram penam
ſed ſemper in voluptatibus pompis
delitijs. De quibus Job. xxiij. Tenēt
tympanū ⁊ cytharā ⁊ gaudēt ad ſo-
nitum organi: in puncto aūt ad infer
na deſcendūt. Facecia illius cardina
lis: quieſcēs in domo magnifici lau-
rentij in conuiuio poſitus vbi erant
pulchre iuuenes: dixit Vellem habe
re hic meum paradiſuz. Preterea de
cardinali Januenſi. Janue. cum fra-
tres noſtri acceſſiſſent pro elemoſi-
na petenda. Illa accepta fratres ege
re ſibi gratias dicētes. Deus det vo
bis et ipſe paradiſum. Reſpondit.
Tardius quo poterit. Sz huic pctōri
ſic dormienti occurrit angelus ipſuz
excitans di. Surge o infelix ab vſu-
ris a malis: a pctis: nec magis differ
quia ſenex: q2 ꝓpe mortez. Unde qui
dam. Jam ſeneſcis et barba caneſcit
nec contereris. O anima dānata ne
vnq̄ꝫ tardes ad vltimum hyarū. Nā
multos decepit bene facientus. Et.
Petrar. vi. diuinitatis. Felix q̄ ſemi
tam ceperit huius noſtri montuoſi
et rapidi torrentis q̄ eſt vita nrā mul
tis adeo grata ifelix mortaliū gētiuz
cecitas in talibus rebꝰ ſpē cōſtituens
q̄s leue tp̄s tam rapacitatis aufert.
Ecce quō angelus ⁊c̄. ¶ Tertia via
eſt q̄ de mūdo egredit̄. ſ. per mortem.
quia ī morte mentiunt̄: nitunt̄ demo-
nes rape animā: ſed ip̄i eos fugant
atq̄ꝫ adiuuant. O dulcis conſolatio
mortui Ab oīnibus derelinquit̄ ami
cis: ſed ſolus angelus aſſiſtit: atq̄ꝫ a-
nimam aſſociat. Unde Exod. xxiij.
Mittā angeluz meū qui p̄cedat ⁊ cu
ſtodiat te in via ⁊ introducat te in lo
cum quē p̄paraui. Ille. Exemplum il
lius monachi q̄ impugnabat̄ a forni-
catiōe. O bellum grande Aug. Inter
oīa xp̄ianoꝝ certamina ⁊c̄. Sic ten-
tatus reliquit heremum: ⁊ in vicuz
egypti perrexit. Et vidēs filiam pul
cram cuiuſdam ſacerdotis paganoꝝ
eam adamauit: et dixit patri eius:
Da mihi eam in vxorem. Ille reſpon
dit. Non poſſum niſi prius deum me
um: interrogauero. Et abiens ad de-
monem quem colebat: dixit ei. Mo-
nachus quidam venit volens accipe
re filiam meam. Demon reſpondit.
Da ei ſi negat deum ſuum: ⁊ baptiſ-
mum: ⁊ ꝓpoſituz monachi. Ipſum in
terroga. Veniens ſacerdos dixit ei.
Nega deum tuum: ⁊ baptiſmū: ⁊ pro-
poſitū monachi. ⁊ dabo tibi filiā me
am. Ille autem conſenſit. Pergēs au
tem ſacerdos: ad demonem dixit ſe
tria illa facturuz. Cui demon clama
re cepit. Noli eaz dare: quia q̄uis re
nunciauerit iſtis tribus: tn̄ deus ſuꝰ
eſt ita bonus q̄ ip̄m nō deſeruit: ſed
adiuuat euz: et ab eo nō receſſit O bo
nitas diuina. Fiat practica. Pctō2 cē
ties immo miles deum blaſphemat.
Dat ei ficus ad oculos: tn̄ pctōrem
nō derelīqt. Ad ꝓpoſitū. Sacerdos
dixit. Non poſſum tibi illam dare:
quia deus a te nō receſſit ſed adhuc
adiuuat Frater autē audiens inge
muit: et penitentiam egit de peccato
manens in penitentia plurimarum
hebdomadaruz. Ecce o anima cara
quomodo deus per angelū ſuuz pec-
catorem non derelinquit.
¶ Scōm dr̄ ⁊c̄. Duplicem naturam
creauit ille opifex verꝰ deus Sed in
quirendum eſt: quam naturam nobi-
liorem cōſtituit. an angelicam an hu
manā. Ad hoc Tho. i. p. q. cviij. Ma
giſter in. ij. di. ij. Bona. i. ij. di. xi. Qō
de hoīe ⁊ angelo poſſumꝰ loqui duplı
cit̄: vt ſic videri poſſit eoꝝ dignitas.
Aut q̄ ad ꝯditionez nature: aut q̄ ad
efficatiā gratie. Quo ad p̄mū: ange-
lus p̄cellit hominē in quattuor.
¶ Primo in creationis dignitate.
Secundo in vite puritate.
Tertio in ſeruitū facilitate.
Quarto in p̄mij citiori perceptione.
¶ Primo in ⁊c̄. Sunt enim creati
digniꝰ q̄ꝫ homines ratione loci. quia

in celo empyreo: vt dicit magiſter in
ij. di. ij. homo vero de limo terre in
terra: quia nil eſt vilius inter omnia
elementa Illi in monte glorie. homi
nes in valle miſerie. Illi ante homi-
nem in die letitie: ſcȝ dñica die ſunt
creati: homines vero poſt angelos in
die triſticie: ſcȝ feria ſexta Illi immor
tales: immateriales: impaſſibiles:
homines vero materiales: mortales
paſſibiles. Unde philoſophus in. xij.
Meta. appellat eos ſubſtantias ſe-
paratas: quia materiales. ps. Qui
facis angelos tuos ſpiritus. Unde
xp̄us quantum ad hoc fuit minor Mi
nuiſti eum paulo. rc̄. ¶ Scd̄o in vita
rc̄. Angeli enim qui in celo perſtite-
runt nunq̄ aliqd̄ veniale commiſerūt:
et in omnibus dei voluntatē perfici-
unt. homines autem ad minus venia
liter peccant Eccl's. vij. Non eſt ho-
mo qui non peccet. Prouer. xx. Quis
poteſt dicere mundum eſt cor meum:
et purus ſum a peccato. In aut. de
monachis. §. Trienniȷ. Natura hūa
na labitur ad delicta. 2. xij. q. i. Om̄s
etas ad malum prona eſt ab adole-
ſcentia ſua. et prouer. xxiij. Septies
in die cadit iuſtus. ¶ Tertio in ſerui
tij rc̄. Angelus eſt ſpiritus: non ag-
grauatus per corpus vt homo. homo
enim in ſeruiendo deo plus laborat
vna die q̄ omnes angeli ab initio
mundi. Cuȝ quātis laboribus miſer
homo et fatigationibus opȝ pueniat
ad paradiſuȝ: quilibet ex nobis expe
ritur quotidie. Nā labor eſt ieiunare
vigilare orare: abſtinentias facere.
Quorum om̄ angelus eſt immunis
ab his. Unde patet quomō precellūt
nos in his. ¶ Quarto in premij citio
ri. Angeli enim percipiunt premium
ſuum citius q̄ homo. Quia in prima
die ſue conuerſionis ad deum ſuum
premiū eſſentiale acceperunt. homo
vero celeſte p̄mium poſt mortē ſuam
accipit a deo. Sunt beati iam per tot
annos: homo autem tardius beatifi-
catur. Ideo Augu. xi. de ciuitate dei

Cetera omnia que condidit deus na
ture dignitate precellit. Et Grego.
In angelo ſimilitudo diuine imagi-
nis inſinuatur expreſſa. Unde patet
de ipis quomodo nobiles ſunt aut lo
quimur quo ad efficatiam gratie tūc
dico q̄ natura humana precellit an-
gelicam. vt ponit Tho. in. ix. diſtin. ſe
cundi libri ſen. Qd̄ probat triplici ra
tione in preſenti.
¶ Primo rōne vnionis.
Scd̄o rōne reparationis.
Tertio rōne acquiſitionis
¶ Primo ratione rc̄. Quia naturam
nr̄am vniuit cū ſua: et naturā angeli
cā reliq̄t. heb. ij. Nuſq̄ angelos ap-
prehēdit: ſed ſemē Abrahe. Uñ patȝ
maior fraternitas inter chriſtum et
hominē: q̄ inter xp̄m et angeluȝ. Et
in ſignuȝ huius chriſtus noiat homi
nes fratres ſuos. Unde ps. Narrabo
nomen tuum fratribus meis. et Jo.
xx. dicit xp̄us magdalene. Uade ad
fratres meos: et dic eis Aſcendo ad
patrem meum et patrem veſtrum.
Nunq̄ in ſcripturis inuenit̄ q̄ xp̄s
angelos nominauit fratres. hāc di-
gnitatem nouerat bene angelus qui
ante hanc vnionem incarnationis
permittebat ſe adorari quod poſt pro
hibuerunt. Apocalypſis. xix. c. Uide
ne feceris: quia conſeruus tuus ſum
et fratrum tuoȝ. Et ideo circa hanc
vnionem et incarnationis myſteriuȝ
adminiſtrauerunt ipſi angeli mirabi
liter. Primo ad conceptionem nun
cius fuit angelus. Luce. i. Ecce con
cipies. Scd̄o ad natiuitatem Lu.
ij. Annuncio vobis gaudiuȝ magnū
Tertio ad paſſionem. Luce. xxij. Ap
paruit angelus cōfortans eū. Quar
to ad reſurrectionē. Marci. xvi. An-
gelus dñi deſcendit de celo: et dixit
mulieribus: ſcio q̄ rc̄. Quito ad aſcē
ſionē. Act. ij. Ecce duo viri aſſiterunt
iuxta illos in veſtibus albis. ſ. ange-
li. Ideo dicit leo papa. Et habetur
de conſe. di. i. Duo hymni in nouo te
ſtamēto per angelos fuerunt decāta

ij. Primus. Alla. Secundus Gloria
in excelſis deo. Et rõ:qꝛ ordines āge
lorum facti ſunt ruinoſi per eorũ ſup
biam. Unde videntes deum hominez
natum. cecinerunt Glia in excelſis
deo. Uidẽtes ꝑ reſurrectionem aīas
liberatas:cecinerunt. Alleluya. Qđ
fecerunt propter eorũ vtilitatẽ que i
hoc conſiſtebat ꝙ eorum ruina ex ho
minibus debebat reſtaurari: quia ho
mines ſaluandi intrabunt in locum
cadentium angelorum. Aug. Uñ āge
li ciciderũt illuc venturi ſũt homīes
¶ Scđo rõne reparationis:qꝛ homo
peccauit mortaliter: angelus ſimili
ter:ſed tñ homo reparatur ꝑ xp̄i ſan
guinem. De quo aplꝰs. i. Cor. vi. ca.
Empti eſtis precio magno. Sz quõ
o paule:auro:argẽto. Non:ſed precio
ſo ſanguine. Apocalip. i. Lauit nos a
peccatiſ noſtris in ſanguie ſuo. O pri
uilegium mirabile. Angelus aũt nõ
eſt reparatꝰ. O amor dei ad hominẽ.
Ideo Gregoriꝰ. O mira circa nos tue
pietatis dignatio Cãta. Ex hoc cõclu
ſio hec extrahitur : ꝙ quotiens pec
cat homo:totiens diuina bonitas eſt
parata ipſum ſuſcipere : ſi reuerta
tur:quam dignitatem non habet an
gelus vnde addit Albertus. ꝙ et an
geli gaudent de noſtra conuerſio
ne. Primo quia vident tam glorioſum
fructum ſue cuſtodie. Scđo gaudẽt
quando vident ex peccatoribus con
uerſis ſuum adimpleri numerum.
Tertio gaudent quãdo vident in lau
dando deum. tale ſe habere conſor
tium. Olim quidem laudabat deum
natura angelica. ſed nunc addita eſt
natura humana. et ideo modo veraci
ter dici poteſt illud Job. xxxviij. Cuz
me laudarent aſtra matutina hoc ꝑ
tinet ad laudem angelorum. Et iubi
larent omnes filij dei. hoc pertinet
ad laudem hominum. ¶ Tertio rati
one ₇c̃. Tho. ij. di. ix. homo põt acqui
rere et mereri amplius et copioſius
premiuz ꝙ̃ angelus triplici ratione.
Et ratione difficultatis que eſt in ho
mine et non in angelo Angelus vni
co actu conſecutus eſt p̄miũ ſuũ: hõ
aũt reiterat actus ſuos per ieiuniuz
ꝑ vigilias et hmõi. Et ratione longi
turnitatis que eſt in hoīe qui diutius
moratur in penitentijs ꝙ non ange
lus. Et ratione meriti paſſionis xp̄i
que operatur infinite ꝓ homīe ꝙ non
facit ꝓ angelo qui ꝓ illo non eſt mor
tuus non crucifixus:nõ deriſus: O di
gnitas humana. Ecce quõ ₇c̃. In qui
bus verbis due ſunt vidende difficul
tates. Prima q̃tus ſit numerus an
gelorum. Utrum poſſit ſciri. Ad hoc
ſunt due opiniones. Una Tho. i. par.
q. l. ar. iij. ₇ i. iij. di. ij. ar. iij. Quod an
geli ſunt in maxima multitudine om
nem materialẽ multitudinem exce
dentes. ₇ Johannis. xxv. Nunquid ẽ
numerus militum eius. Unde nõ po
teſt ſciri cum ſit numerus infinitus
Et vt dicit Damaſce. in. ij. di. iij. c. iiij.
Angeli non ſolum dantur omnibus
hominibus. ſed omnibꝰ creaturis in
ſua ſpẽ:oībꝰ equis in ſua ſpẽ ₇c̃. Qui
ſunt plus boni:an mali. Reſpondeo
ꝙ boni vt dicit Tho. i. par. q. lxiij. ar.
ix. ¶ Scđa opinio eſt Alber. in. ij. li.
cõpendij. The. c. de caſu locali ange
lorum. quod chori angelorum diuidũ
tur in. ix. choros: ₇ quilibet chorus di
uiditur in. vi. M. lxvi. legiones an
gelorum. ſm Albertum legio facit
angelos. cccccc. Unde in ſumma. vi.
M. lxvi. legiones faciunt trecenti
es nonies centena milium nongen
teſies nonagintaſepties mille. xxx.
M. xcvi. ¶ Secunda difficultas:
Utrum angelus differt ſpẽ. Una o
pinio ſcoti ꝙ non. Alia Tho. i. par.
q. l. ꝙ ſic que verior tenetur: Unus p̄
cedit alium in decuplo pulchritudi
ne. O nobilitas angeli. Unde patet ſe
cundum.
¶ Tertium dicitur ₇c̃. In quo loco
collocantur anime noſtre Reſpondet
Thomas in. ij. di. ix. articulo. viij.
in cor. q. ₇ Grego. in homelia de an
gelorum diſtinctione Magiſter. ij.

di.ix. Bona. ibidem ꝙ homines aſſu
muntur ad ordines angelorum. Et ſcd̄z
ꝙ plus vel minus habent in merito
ſupra vel infra cum angelis colloca-
buntur quia p̄mia correſpondent me
ritis. Nā infimi in meritis erunt cū
infimis in celo Mediocres cū medijs
ſupremi cū ſupremis ordinantur. In
primo ordine angelorum ponuntur vir
gines corpore ⁊ mente: quia angelus
eſt cognata virginitas. vt Laucia ſa
gnes ⁊c̄. de q̄bus Math. v. Beati mū
do corde: q̄m ⁊c̄. In .ij. ordine archan
lorum ponuntur penitētes: qui cū ma-
ximis lachrimis fleuere ſua peccata
de quibus Mat. v. Beati qui lugent
q̄m ⁊c̄. Aſculanus. Nil ꝓſunt lachri-
me ſine aīe cōſenſu. oculorum triſticie do
lor interius correſpondeat: Juſte enī
tales lachrime ſunt ſatiſſfatorie.

¶ In tertio ordine thronorum ponun-
tur miſericordes qui ꝓprimo fuerunt
pij: de quibus Math. v. Beati miſeri
cordes: quoniam ⁊c̄. O auare agi ma
num: quia hi ſunt q̄ te debent perdu-
cere ad paradiſum. In. iiij. ordine
dominationum ponuntur patientes
in tribulationibus. de quib⁹. Mat. v
Beati qui perſecutionē patiuntur ꝓ
pter iuſticiā. Ro. xij. In tribulatione
patientes. In. v. ordine poteſtatū po
nuntur contemplatiui ⁊ boni religio-
ſi qui regulam ⁊ maiorum ſuorum inſti
tuta ſeruauerunt. In. vi. ordine p̄nci
patuum ponuntur p̄lati ⁊ ꝑſone eccle-
ſiaſtice: iudices ⁊ officiales qui iuſti
ciā fecerunt De q̄bus pſal. Juſte iu-
dicate filij hoim: ⁊ non per munera.
quia. xi. q. iij. paup. Munera peruer
tunt iudicia. In. vij. ordine virtutum
ponuntur virtuoſi oībus virtutibus
theologicis ⁊ cardinalibus. Que fa
ciūt hominē beatū ⁊ laude dignum.
Hiero. Nobilitas ſumma eſt clarum
eſſe virtutibus. In. viij. ordine cheru
binorum ponunt p̄dicatores ⁊ doctores
qui verbo ⁊ exēplo docuerūt. In hoc
ordine Dn̄icus vincēti⁹ Franciſcus
De quibus Dātes. xi Para. Diuina
ꝓuidentia q̄ mundum regit. Creauit
duos principes qui in eius fauorem
Qui hinc ⁊ inde eſſent illi duces. Un⁹
totus fuit amore ſeraphicus. Alter
ſapiētia cherubico ſplendore fuit in
terris. Qui duo candelabra fuerūt in
mundo. In. ix. ordine ſeraphinorum po
nuntur ardentes charitate ⁊ amore
dei. In hoc ſunt apoſtoli Johan. bap.
Super choros angelorum nullus eſt
niſi maria. Uidere ergo ne contem-
natis ⁊c̄.

¶ In feſto apoſtolorum Simonis et Jude.

Propter te mortificamur tota die. eſti-
mati ſumus vt oues oc
ciſionis ad Ro. viij. ¶ Poſtq̄ natura
humana cecidit ab altitudine ſue di-
gnitatis. ſ. a ſtatu innocentie in miſe
riam peccati. et ꝙ ſenſualitas facta
eſt rebellis rationi ꝓpter infectam et
corruptā radicem ⁊ culpam p̄morum pa
rentum noſtrorum: opus eſt vt homo labo
ret in exercitijs bonis: ꝓ acquiſitione
vite eterne. Unde. gene. iij. dicit figu
rate deus p̄mo homini. In ſudore vul
tus tui veſceris pane tuo donec reuer
taris in terram de qua aſſumptus es
quia ⁊c̄. Que ſententia affirmatur a
Hiero. ad Creſiphontem Tepidum di
ſcipulum non amat xp̄s. Sed qui vult
inquit meus eſſe diſcipulus: abneget
ſemetipſum et tollat crucem ſuam ⁊ ſe
quatur me. Oportet nos per multas
tribulationes introire in regnum celo
rū. Beati eſtis cū maledixerint vobis
hoīes et perſecuti fuerint. Gaudete et
exultate quoniam merces veſtra co-
pioſa eſt in celis. Future vite gloria
p̄ſentis vite incōmodis cōparatur. Il
le. Et pius papa. Pius epiſcopus ſer
uus ſeruorum dei. Chariſſimo in xp̄o
filio nr̄o Frederico romanorum impera
tori auguſto: ſalutem et apoſtolicam

benedictionē.Oēs qui pie ꝛ iuſte vi
uere volunt:pſecutionē patiunt. O=
dit mundus quietos pncipes. rapto
res ſanguinarios omni ſcelere inq̄na
tos ꝛ infideles: vt ſui ſimiles amat et
eꝛ diligit Tu ꝑo qui mitis es:velleſqꝫ
quiuite ꝛ bene viuere:mūdo aduerſa
ris:et mundus tibi aduerſabit.Sed
beati qui pſecutionē patiunt ꝑpter
iuſticiā.Ille.ꝛ Amb.li.de Abel ꝛ Ca
ym.Sicut bellatoꝛ ſine armis eſſe nō
pōt.ita nec virtus ſine exercitio. Un̄
xps in euangelio. A diebus Jo. bap.
regnum celoꝝ vim patit:ꝛ vio. ra.il.
Nō dormientibus ſed vigilantibus
pollicentur premia. Ille. Et Dantes
ſuper hoc. Regnū celoꝝ violentiā pa
titur ob amoris feruoꝛez et ſpem diui
naꝫ qui diuinā ſuparvoluntatē. Et qꝛ
ꝓus poſſet terreri: cōſiderata fragili
tate ꝓpria. Da q̄ Gen. vij. Senſus eni
ꝛ cogitatio cordiꝰ humani prona ſunt
ad malū ab adoleſcentia ſua. Cōſide
rare habet illō qō dicit Aug. in ome.
Opus cū fine.merces ſine fine. ꝛ apo
ſtolus ro. viij. Nō ſunt cōdigne ꝛc. et
i. Coꝝ. ij. Oculus non vidit:nec auris
audiuit nec in coꝛ hominis aſcēdit q̄
ꝛc. Apoſtoli ergo hoc cōſiderātes toꝛ
menta ſuſtinuerunt ꝑpter deum vt
mercedem conſequerētur.iuxta illud
heb.xi. Operati ſunt iuſticiā. adepti
ſunt repromiſſiones. vnde dicūt ꝟba
aſſumpta. Propter te ꝛc. In q̄bus ver=
bis:volo hodie diſputemus vnā altaꝫ
materiam ſatiſqꝫ curioſam:que eſt de
ꝓuidentia diuina. Si deus hꝫ ꝓuidē
tiam de hoc mūdo qui ſciuit charis ſu
is euenire tot mala de illa ergo tria
videbimus miſteria.

¶Primū dicit oppoſitionis.

¶Scdm dicit declarationis.

¶Tertiū dicit reſponſionis.

¶Primum dicitur ꝛc. Dubiū querit
Utrum deus habeat curam ꝛ ꝓuidē
tiam de nobis ꝛ de hoc mundo. Circa
hoc due ſunt opi. Una dicit ꝙ nō:alia
ꝙ ſic. Prima dicit ꝙ nō: ſꝫ oīa eueniūt
a caſu et fortuna ſine fato. Que opio
fuit antiquoꝝ philo. vt fuit epycurus
democritus: ꝛ plures alij. Que ꝓbat
intentum ſuum triplici medio.

¶Primo ratione.

Secundo auctoritate.

Tertio figura.

¶Primo rōne: et hoc dupl'r. Primo
rōne diuine ſapientie. Secundo rōne
diuine iuſticie. Primo diuine ſapien
tie. Cōcluſio eſt philoſophi. i. Meth.
Sapientez ordinare opꝫ ꝛ non ordina
ri.i.regere ꝛ nō regi. Exēpli gratia.
De patrefamilias qui quantū pōt dꝫ
expellere oēs erroꝛes. oms defectus
a domo et familia ſua. ꝛ rex in regno
ſuo debet malos expellere: furcas plā
tare. Quia vt Augu. iiij. de ciui. dei.
c. iiij. Remota deniqꝫ iuſticia. quid a=
liud ſunt regna niſi aperta latrocinia
que ſententia verificatur. C. de epāli
audientia. l. humanum. ꝛ. C. de lega
tis et fideicom. l. i. A ſapiente omnia
bene geſta eſſe intelliguntur ad ꝓpo
ſitum. Deus hoc non facit: qꝛ videmꝰ
tot erroꝛes. tot defectus. tot mala:
tot peccata fieri in mundo. Unde opꝫ
vnū de tribus dicere: ſiūt iſti philoſo
phi. Aut ꝙ deus nō pōt remouere hu
iuſmodi defectus: ꝛ ſic nō eſt omnipo
tēs. Aut non vult: ꝛ ſic eſt cā peccati.
Quia vt dicit di. lxxxvi.c. Facientis
ꝓculdubio culpam habet: qui qō pōt
corrigere ꝛ negligit emendare. Scri=
ptū quippe eſt. Non ſolum qui faciūt
ſed etiā qui cōſentiūt facientibus di
gni ſunt morte. aut neſcit ꝛ ſic eſt igno
rans. Sed iſta nō ſunt ponēda in deo
Primo ꝙ nō poſſit qꝛ eſt omnipotens.
In ps. cxliij. Omnia quecunqꝫ volu=
it ꝛc. ꝛ alibi. Dixit ꝛ facta ſunt. Et be
da in omel. zachei. Que impoſſibilia
ſunt apud hoies poſſibilia ſunt apud
deū. Secūdo ꝙ non ſciat: cuꝫ ſit ſapia
infinita ps. Omnia in ſapientia feci
ſti. ad Ro. viij. O altitudo diuitiaꝝ ꝛc.
Tertio ꝙ non velit: cuꝫ ſit cauſa nři
boni. Qui vult omnes ſaluos fieri in
quit apoſtolus. Sed iſta non ſunt po=
nenda in deo. Et ꝙ non tollat hos de

fectus hoc nõ eſt: qꝛ nõ poſſit et nõ ve
lit: et no ſciat. Sed qꝛ eius ꝓuidẽtia
non ſe extendit ad iſta inferiora: ſed
oĩa eueniunt a caſu ꝛ fortuna: a caſu
ꝛ fato intelligendo fatum diſpoſitio
nem ſyderũ ſub qua quis eſt conceptꝰ
vel natus: vt dicit Tho. ij. di. xxxix.
Uñ Job. xxij. Nubes latibulũ eiꝰ ꝛ cir
ca cardines celi perambulat: nec no-
ſtra cõſiderat. Deus non curat noſtra
infima inquit noſter lombardus. Uñ
patet pͥma ratio huius ꝛc̃. ¶ Secun-
da ratio eſt diuine iuſticie. Juſticie
diſtributiue conuenit reddere vnicui
ꝙ qđ ſuum eſt. A canoniſtis. xij. q. ij.
c. Cum deuotiſſimam. Summuꝫ in re
bus bonum eſt iuſticiam colere. et ſua
vnicuiqꝫ iura ſeruare. Et Inſtituta
de iuſticia ꝛ iure. l. Juſticia. Juſticia ẽ
cõſtans et perpetua voluntas ius ſuũ
vnicuiqꝫ tribuens. ꝛ Aſcu. lib. ij. c. v.
Juſticia aliud non eſt modo videri dã
do cuilibet quod ſuum eſt ꝙ conſtans
ꝓpoſitum et perpetua voluntas Sed
hec iuſticia non videtur eſſe in deo:
quia non reddit ſm merita et demeri
ta et bona bonis. et mala malis. vt
dicitur. C. de officio rectoris prouin-
cie. l. Ut virtutum. ꝛ. C. de ſtatuis et
imaginibus Boni ſunt remunerandi
mali vero puniendi. Jn. iiij. Ethic.
honor eſt exhibitio reuerentie in te
ſtimonium virtutis. Jn eodeꝫ. Solus
bonus eſt honorandus. ſm virtutem
Et per oppoſitum: malus nõ. Jn. iiij.
ethi. Prauus non eſt dignior honore
Jn preſentiarum vero mali proſpe-
rantur: boni deprimuntur. Qui ſunt
communiter qui ſublimantur ad ali
qua officia. Ad dignitates. Ad hono
res. Mali: proterui: prophani. Si va
cat aliquod beneficiuꝫ proh nephas
accipitur. Jn preſentiarum ſenten-
tia. Salomonis Prouerb. x. fallitur
Qui ambulat ſimpliciter ambulat
confidenter. Jmmo ambulat inſipien
ter: qui ſimulat ſe ouem a lupo rapi-
tur. Unde Jeremi. admiratus. c. xij.
Quare via impiorum proſperatur.
Bene eſt omnibus qui preuaricantur
et inique agunt. Plantaſti eos ꝛ radi
cem miſerunt: ꝓficiunt et faciunt fru
ctum. O bone ieſu. Si iuſtus es. qua-
re vſurarius: diſſipatores pupillorũ
viduarum orphanoꝝ viuunt ſub celo
Quare concubinariꝰ. Quare amici tui
tribulantur. Deridentur Truphãt Nõ
eſt dicenduꝫ ꝙ non ſis iuſtus. Sed qꝛ
non extendit ſe ad iſta inferiora ꝓui
dentia tua. Ex hac ratione dixit epy
curus. De quo Lact. in. iij. c. xvij. Ui
debat epycurus bonis aduerſa ſem-
per accidere paupertatem: labores.
exilia carorum amiſſiones. Malos
contra bonos eſſe: augeri potentia.
honoribus affici. Uidebat innocenti
am minus tutam. ſcelera impugne cõ
mitti. Uidebat ſine defectu moꝝ ſine
ordine ac diſcrimine annorum ſeuire
mortem: ſed alios ad ſenectutem per
uenire alios infantes rapi: alios iam
robuſtos interire. alios in primo ado
leſcentie flore immaturis funeribus
extingui in bellis potius meliores ꝛ
vinci et perire. Maxime aũt commo
uebatur homines in primis religio
ſos grauioribus malis affici. His au
teꝫ qui aut deos oĩno negligerent aut
nõ pie colerent vel minora incommo
da euenire vel nulla. Jpſe etiam tem
pla fulminibus conflagrare. Cũ hec
igitur cogitaret epycurus earum re
rũ velut iniquitate inductus: ſic eniꝫ
cauſaꝫ ignoranti videbatur exiſtima
uit nullã eſſe ꝓuidentiaꝫ. Jlle. Et ſic
patet rationibus quomodo nõ videtur
ꝛc̃. ¶ Scđo ꝓbatur auctoritate. ꝛ hoc
triplici auctoritate.

¶ Primo diuinali. Scđo paganali.
Tertio philoſophicali.

¶ Primo diuinali. Job. xxi. Quare i
pij. viuũt ſublimati ſunt cõfortati ſũt
diuitijs ꝛ Abacuh. i. Uſqꝫ quo dñe cla
mabo ad te: ꝛ non exaudies. Uocife
rabor ad te vim patiens ꝛ non ſalua
bis. Quare nõ reſpicis cõtemptores
et taces conculcante impio iuſtiorem
ſe. Unde patet prima. ¶ Secundo pa

ganali. Ouidius libro triſtiū. Ratio fatum vincere nulla valet. Tullius li. primo de diuinatione. Fato oia viuūt. Juuenalis libro tertio. ſatyra ꝑ-ma. Seruis regna dabſit captiuis fata triumphos. Quintilianus in Declamationibus. Fato viuimus. cōualeſcimus morimur. Uñ patet ſecūda auctoritas. ¶ Tertio auctoritate philoſophicali Cōmē. Auerrois. xi. Metha. intellectus diuinus vileſceret: ſi minima nature attenderet. Et Boetius. i. de cōſolatione loquens philoſophie dicit.

O ſtelliferi conditor orbis.
Qui perpetuo nixus ſolio.
Rapido celum turbine verſas
Omnia certo fine gubernas.
Solos hominum reſpuis actus.
Merito rector cohibere modo.
Nam cur tantas lubrica verſas
Fortuna vices premit inſontes.
Debita ſceleri noxia pena.
Latet obſcuris condita virtus.
Clara tenebris iuſtiſq; tulit.
Crimen inquit. Jlle.

¶ huius opinionis fuerunt parmenides. Simonides. et Manichei. De quibus. xxiiij. q. iij. c. Quidam autem heretici. qui aiebant principium eſſe dyabolū. De quo Johan. xiiij. Uenit enim princeps ⁊c. Et bonum. i. Deuz Unde patet auctoritate. ¶ Tertio figura vtriuſq; teſtamēti. ¶ Primo vt dicit. iiij. Reg. vi. Benadab rex ſyrie dum Samariam opprimeret: ad tantam miſeriam deduxit: vt mater proprium filiuz comederet. Et ibi caput aſini fuit venditum. lxxx. argenteis. Si in te erat prouidentia o deus ⁊c. Preterea. in nouo. Mat. viij. De xp̄o aſcendēte in naviculā cū diſcipulis cepit dormire: cūq; nauis periclitaretur fluctibus: ceperunt clamare apl'i. Dñe dñe ſalua nos. perimus. ipſe ergo inquit euāgeliſta dormiebat. Moraliter. iſtō mare denotat mūdū vbi eſt nauis aīe noſtre. Uere mare qꝛ amarꝫ in ꝓncipio: in medio: amariſſimum in fine. Jn quo tot mala: tot piuria. tot blaſphemie. tot odia. perpetrātur. Fides xp̄ianoꝝ quaſi ad nihil luz deuenit. Ubi eſt cultus diuin⁹. O regnū grecoꝝ. O Conſtantinopolis. O Capha. O Argos. Ubi eſtis. Jn manu turci. Ubi non eſt religio dei. Nō celebrat officiuz. Eccl'ie dei ſunt meſchie turchoꝝ. Ubi eſt ꝓuidentia diuina. Unde hiero. ad Eliodo. horret animus noſtroꝝ tēporū ruinas ⁊ mala ꝓſequi. Uiginti ⁊ eo ampli⁹ anni ſunt. ꝙ inter Conſtantinopoli et alpes iulias: quotidie romanus ſāguis effunditur. Scitiam. Traciā. Macedoniam. Daciā. Dalmatiam: cunctaſq; pannonias. Gottus. Quadus. Alan⁹ vaſtant. trahunt. rapiunt. Quot matrone: quot virgines dei. et ingenua nobiliaq; corpora: his bellis fuere ludibrio. Capti preſbyteri: interfecti epiſcopi ſubuerſe eccleſie. ad altaria chriſti: ſtabulati equi martyrum effuſe relique. Ubique luctus. Ubique gemitus. et plurima mortis imago. Jlle.

¶ Scdm ꝓncipale ⁊c. Tho. i. parte q. xxij ar. ij. Jn. i. ſniarū diſ. xxxix. ar. ij. Jn. iij. li. cōtra gēti. c. lxxij. Nico de lyra ſup Job. ca. xxij. Circa diuinam ꝓuidētiā quattuor fuerūt opiones famoſe. Quidaz poſuerunt nullo modo eē ꝓuidentiā in ꝓhtiuita: ſed oia caſu cōtingere. Que poſitio fuit q̄ſi oium ꝑhoꝝ antiquoꝝ. Quidā alij poſuerūt deū hr̄e ꝓuidentiā ſolū de ſubſtātijs incorruptibilibus ⁊ ſupioꝛib⁹: nō aūt de iferioꝛib⁹ que ſubiacēt corruptiōi. Et ſi purā habebat ꝓuidentiam: hoc erat in vniuerſali. Nō eoꝝ erat. Qꝛ intellectus diuin⁹ vileſceret: ſi talia determinate ⁊ in particulari cognoſceret. Unde negabāt deū hr̄e ꝓuidentiā determinatā ad iſta inferioꝛa ꝑticularia ⁊ corruptibilia. Quidā alij poſuerūt duos deos. Unū bonoꝝ habere ꝓuidentiā. ſ. ꝑmā cām deū. Aliū maloꝝ. ſ. diabolū habere curā de iſtis inferioꝛibus et iīmis. Que opinio eſt

doctoꝝ catholicoꝝ que eſt vera. Qui poſuerunt oĩa ſubiacere diuine ꝓuidentie Sap̄ .viij. Attingit autē a fine vſqꝫ ad finē fortiter: et diſponit oĩa ſuauiter. ꝛ .xij. Non eſt alius de⁹ ꝙ tu: cui cura eſt de oibus. Et eccl'ia canit i introitu miſſe dñica .xxi. poſt feſtū trinitatis: In volūtate tua dñe vniuerſa ſunt poſita: ꝛ nō eſt q̄ poſſit reſiſtere voluntati tue. Tu eñ feciſti oĩa: celum ꝛ terram ꝛ vniuerſa que celi ambitu ꝯtinentur. Dñs vniuerſoꝝ tu es Ulterius. Si curā hꝫ de oibus cū ſit iuſtus. cur permittit bonos tribulari ꝛ malos ꝓſperare. Rñdeo ꝙ ipſa diuina ꝓuidentia hoc facit quadruplici rōne: vt aiunt doctores.

¶ Primo rōne cōmutationis.
Scdo rōne preſeruationis
Tertio ratione .ſctificationis.
Quarto rōne augmentationis.

¶ Primo ratione ꝛc̄. Una eſt maxima in theologia qd̄ non eſt hic adeo bon⁹ q̄ aliqñ non peccet excepto xp̄o ꝛ ei⁹ matre. Aut mortaliter aut venial'r. Eccl'.vij. Non eſt homo qui faciat bonum ꝛ non peccet. prouerb. xx. Quis pōt dicere mūdum eſt cor meū: et purus ſum a pctō. Et .i. Jo. iij. Si dixerimus: qꝛ pctm̄ non ꝛc̄. In autentico de monachis. §. Triēnij. Natura humana labitur ad delicta. ꝛ .xij. q. i. c. oīs. Omnis etas ad malū prona eſt. Ad ꝓpoſitum nrm̄. In paradiſum nullus ingreditur ſine puritate vite. Apoc. xiij. Sine macula eñ ſunt ꝛc̄. Contra illos ſtultos: de macula Bernardi de conceptione. Unde neceſſe eſt vt de pctis ſuis purgentur: aut hic aut in purgatorio vbi ſunt pene atrociſſime que ſuperant omnem huius ſeculi plenam. Et qꝛ pijſſimus deus aliquos diligit peculiari amore: ideo ex magna ſua ꝓuidentia purgat eos a pctis ſuis p̄ntibus tribulationib⁹. Infirmitatibus penurijs: pſecutionibus: ne crucientur poſtea in penis purgatorij. Un̄ Aug. dicebat. Dñe hic vre: hic ſeca: vt in eternū parcas. Un̄ hō murmurare non debet contra deū dl. ipm̄ eſſe partialē qꝛ hoc agit vt ipm̄ preſeruet a penis purgatorij: et purget hoīem a pctis ꝯmiſſis. Quapropter videm⁹ plures ſeruos dei in p̄nti vita. mala morte mori: quo ad corpus. Qd̄ quidē ab optimo deo factū fuit vt electi hic purgarentur pro culpis ꝯmiſſis ſuis. Exēplis pꝫ. In ſcriptura. iij. Reg. xiij. De ſctō ꝓphā noīe Semeia q̄ fuit miſſus a deo ad Jeroboam: ad ipm̄ reprehendendū de ydolatria. Sed domū reuertens pacto officio in via ſtrangulatus eſt a leone. Qꝛ hñs ꝑceptū a deo ne i via biberet aut comederet: ſed deo inobediēs fuit occiſus. Sup quo dicit Nicola⁹ de lyra. Qd̄ pctm̄ inobedientie: expirauit morte corporali. Ille. Glo. Quā dure punitur⁹ eſt de⁹ pctā grauia iniquoꝝ: q̄ pena mortis puniuit pctm̄ leue ſcti hois. Ille. preterea aliud in vitis patrum de heremita q̄ in deſerto per annos lxx. fuit in maxima auſteritate: infirmus ad mortē: miſit diſcipulū in ciuitatē pro medicinis. Qui reperit quēdam vſurariū mortuū: q̄ cātantibus preſbyteris. Subuenite ſcti dei merito ſui theſauri. In manu dyaboli eſt. Dū predicarē. Mutine: quidā demoniacus ſub altare ſcti geminiani adiucat⁹ fuit de multis inter alia: quare non vexauit illū iā ꝑ tres dies. Rñdit. Qꝛ aſſociauimus quēdā principē in inferno cū tripudijs ꝛ honore Ad ꝓpoſitum. Diſcipl's reuertens ad domū repperit p̄rem ſuū a leonibus totū laceratū. Cepit ꝯtra diuinā ꝓuidentiā clamare: ꝛ ipm̄ pteſanum. Dicens ꝙ ille vſurarius cum honore ꝛc̄. Affuit angelus dñi. Nō mireris: quia vſurari⁹ hic ſuū recepit p̄mium pro paucis bonis: qꝛ. ſ. cum honore ad ſepulchrū defert. Sctūs aūt iſte ꝑ culpis leuibus punit⁹ eſt hac morte. Un̄ purgat⁹ eſt ꝛc. preterea aliud exemplum. Quidē heremita fuit q̄ i corde ſuo admirabat̄ de diuina prouidētia cū boni tribularent̄: ꝛ mali ꝛc. Ange-

lus autem miſſus eſt illi. vt ei decla=
raret diuina iudicia. Sequere inquit
me frater mi. Cōduxit ſenē ad domū
cuiuſdā heremite quē inuenerunt la
ceratuꝫ a leonibus. Admirās heremi
ta ſuper hoc. Dixit ei angel⁹. Uidiſti
primū iudicium. veni ad ſcdm. Duxit
eū ad aliū ſenē cuius domus erat ſita
ſupra mare: ipm ꝓcipitauit in mari
et mortuus eſt. Cuꝫ ſenex iſte fugere
vellet tenens ipſum dixit illi. Uenias
ad tertiū. Uenerūt ad domū cuiuſdā
militis: q̄ eos recepit in nocte gratio
ſe. Mane aūt facto: dum puer huius
militis eis viam oſtenderet: ꝓcipita=
uit ipm in aqua ⁊ mortu⁹ eſt. Angel⁹
oīa iſta declarauit. Primus heremita
a leonibu⁹ laceratus ⁊c̄. Longo tp̄e
martyriū affectauit ⁊ deus ipſuꝫ exau
diuit: quia mori pmiſit ipm tali morte
qua volebat. Scōs heremita quem
ꝓcipitaui ſaluus ē. Qꝛ ſi ſupuixiſſet
iterū ad ſclm redire volebat. O quot
ſunt q̄ cito moriunt̄ ⁊ bn̄. Qꝛ ſi vitam
haberēt plixā. plura mala facerent.
Uñ Sap. iiij. c. Rapt⁹ eſt ne malicia
mutaret intellectuꝫ eius. Tertius .ſ
illius militis ꝓcipitaui filiū: qꝛ añq̄
ipſum haberet erat liberalis. mō effe
ctus erat auarus. O quot ſunt de iſtis
Unde ipſum occidi: vt ille ⁊c̄. Iſte aūt
edificat⁹ deū glorificauit de tali viſio
ne angelica. Uñ petrus rauen̄. in ſer=
mone. Ideo te punit. vt eterne mortis
euadas interitū. Et ſic pꝫ prima rō.
quare boni tribulant̄ vt. ſ. ꝓſeruentur
a penis purgatorij ⁊c̄. ¶ Scd̄o rōne
⁊c̄. Cōcluſio eſt Tho. in. xxij. q. cxxxvi
ar. i. Qd̄ patientia in aduerſis maxi
me eſt cuſtos oīm virtutum ꝯſeruans
bonū rōnis. Aſſimilatur herbe hyn=
nule: q̄ qñ non eſt bona ⁊c̄. Comedit̄
cuꝫ cocleari rabido ⁊c̄. Hugo de ſctō
victore. iiij. li. de aīa. Quoſdā ſciens
deus in multis peccare poſſe flagel=
lat eos in infirmitate ne peccent: vt
eis vtilius ſit frangi languoribus ad
ſalutem: q̄ꝫ remanere incolumes ad
damnationē. O quot mala ꝯmitteren=
tur niſi eſſent tribulatiōes hui⁹ mun
di. Et rō eſt: qꝛ proſperitas hui⁹ mun
di. eſt cauſa obliuionis proprie ſalu
tis. ⁊ oīm malorum. Deutero. xxxij.
Incraſſatus eſt dilectus me⁹ ⁊c̄. Et
Q. Curtius. Fragilitatis humane ni
mis in proſperis obliuio eſt. T. Li=
uius. lib. ij. d̄ bello punico. Ferme eſt
ſit vt ſcd̄e res negligentiam creent.
Experientia patet. Annis elapſis in
dn̄io Brixieſi. O quot choree. O quot
feſtiuitates pluriū voluptatum. Sed
poſtq̄ꝫ ſenſerunt bella ducis calabrie
dimiſerunt omnia. Tribulatio ergo
eſt cauſa bonorum. Exemplis patet.
Primo de Paulo. ij. ad cor. xij. Qui ſe
pe orauit dn̄m pro remotione ſtimuli
carnis. Dicit Beda. Si paulus hac
tentatione caruiſſet fuiſſet de nume=
ro reproborū. Et de martha que. xij.
annis fluxum ſanguinis ſuſt inuit: vt
dicit Amb. Que infirmitas ipam cu
ſtodiuit a pctis que non cuſtodierunt
magda. q̄ fuit in croceis et meretrix
⁊c̄. Et Dauid in tribulatione poſitus
ab emulo ſuo Saule ſemper fuit bo
nus. Unde de ſeipſo dicebat. Canta
verſum. Tribulatio et anguſtia inue
nerunt me: mandata tua meditatio
mea eſt. i. cauſa tue meditationis. O
quid dicem⁹ de Iob. Qui habuit. vij.
filios ⁊. vij. filias: eius poſſeſſio fuit
vij. milia ouium. iij. millia cameloꝝ
quinquaginta iuga boum: quingente
aſine: ac familia multa nimis. Que
oīa abſtulit deus. Et ꝑ demonē ipſuꝫ
tribulauit qui Iob tria mala intulit.
Primo in ſubſtantia. ij. in filijs. iij. in
ꝑſona ſua et mulier q̄ ipm deridebat
di. Bn̄dic deo ⁊ morere. i. maledic: tn̄
grās in oībus egit di. Dn̄s dedit: dn̄s
abſtulit ⁊c̄. Sit nomē dn̄i bn̄dictum.
Ex his oībus dicit Alber. c. Uiſitatio
tua cuſtodiuit ſpm̄ meum. Sup quo
Hiero. in ep̄la ad Paulam. Reſpice
Iob. O paula quāta ſuſtinuit: et vide
bis te nimiū delicatam. Ecce quō tri
bulatio eſt cauſa bonoꝝ. In q̄b⁹ v̄bis
talis ponit̄ concluſio. Qd̄ homo non

tribulatus eſt in peſſimo ſtatu dam=
nationis. Et per oppoſitū in ſtatu ſal=
uationis. Probat auctoritate, ꝛ exem
plis. Primo auctoritate. Grego. lib.
moraliun. Continuus ſucceſſus rez
tēporaliuz eterne dānationis eſt indi
ciū. Apoc. iij. Ego quos amo arguo ꝛ
caſtigo. Et ꝓuerbi. xiij. Qui pcit vir
ge odit filiuz: qui aūt diligit inſtāter
erudit. Heb. xij. Quem enim diligit
dn̄s caſtigat: flagellat autez omnez fi
lium quez recipit: qđ ſi extra diſcipli
naz eſtis: cuius participes facti ſunt
oēs: ergo adulteri ꝛ nō filij eſtis. Su
per quo Aug. Si exceptꝰ es a paſſio
ne flagelloꝝ receptus es ab amore fi
lioꝝ. Et lactā. in. v. lib. c. xxiij. Deus
homines ꝓ liberis habet: ſed corrup
tos ꝛ vitioſos luxurioſe ꝛ delicate pa
titur viuere: qꝛ non putat emendatio
ne ſua dignos. Bonos autē quos dili
git caſtigat ſepius: ꝛ aſſiduis labori=
bus ad vſuz virtutis exercet: nec eos
caducis ac mortalibꝰ bonis corrum=
pi ac deprauari ſinit. Unde nemini
debet mirū videri ſi pro noſtris ſepe
delictis caſtigemur a deo: immovero
cuz vexamur ac premimur: tunc ma=
xime gratias agimus indulgentiſſi=
mo patri: qui corruptelaz noſtraz nō
patitur longius ꝓcedere: ſed plagis
ac verberibus emendat. Ex quo in=
telligimus nos deo eſſe cure: qm̄ cuz
peccamus: iraſcitur. Ille. ¶ Secun=
do exēplo Coſme de medicis qui ha=
bens podagras: cum filijs laurentio
ꝛ iuliano dicebat eis: o filij mei ſi nō
eſſemus in infirmitate cecidiſſemus
in multa peccata. Eccl. xxxi. Infirmi
tas grauis ſobriaz facit aiaz: pz ſcđa
rō. ¶ Tercio rōne. ꝛc. Ut exemplum
nobis det ꝙ ſine his tribulationibus
non poſſumꝰ ingredi paradiſū. Et ſi=
cut miles non recipit palliū niſi per
ꝓus haſtiludat viriliter: vt ꝺꝛ. C. de
his q̄ non expletis ſtipēdijs. l. ij. li. x.
Stipendiū qđ promittit militibꝰ non
debet ſolui: niſi finita militia. Ita ſer
uo dei nō dat coronā: niſi militauerit
prius in pſenti ſeculo. Unde apl̄us. ij.
Thi. ij. Non coronabit: niſi qui. ꝛc.
Act. xvij. Per multas tribulationes
opz nos introire in regnū dei. Et xp̄s
dixit filijs zebedei Math. xx. Calicē
qđem meū bibetis. Et hiero. ad Eu=
ſtochiū. Quis ſanctoꝝ ſine certamie
coronatus eſt. Abel iuſtus occiditur
Abraham vxorem periclitatur amit=
tere. Et ne in immenſuz volumen me
extendaz: quere et inuenies ſingulos
aduerſa perpeſſos Salomon ſolus in
delitijs fuit. e: forſitan corruit. Et au
gu. in. li. ſolilo. Uenale habeo. Quid
domine. Regnuz celoꝝ. Quo ſemit
Paupertate regnuz. dolore gaudium
labore requies: ignominia glīa: mor
te vita. Ille. In huius figuraz. Exo.
xiij. Dn̄s ꝯduxit ppl̄m ſuū in terraz
ꝓmiſſionis per terrā petroſā: ꝛ ſpino
ſaz. Et Augu. in li. v. de ciui. c. xij. po
nit ꝙ romani fecerūt duo templa ho=
noris ꝛ virtutis: ita ꝯtigua vt nullus
poſſet ingredi templū honoris: niſi p
tēplū virtutis. Moralr. Duo templa
eſt pn̄s vita ꝛ futura: ſed in tēplū ho
noris vite eterne. non poſſumꝰ ingre=
di niſi ꝑus gradiamur per tēplū ꝟtu
tis. Preterea katherina ſenenſis pe=
tiuit coronaz de ſpinis: vt in alia vita
haberet de roſis. Qui hic paradiſuz
hz in alio đ neceſſitate habebit infer
nuz. Poſt placebo. Sequit. Heu me.
Et qui habz in ludo plus de baculis
ꝛ minus de denarijs vicit. In ꝓpoſito
Qui verberibus ꝛ tribulationibus.
Exemplū Petri martyris cui in cel=
la oranti apparuit btā virgo comita=
ta duabꝰ puellis ſctis. Cuz loqueret
cuz Petro martyre audite ſunt a fra
tribus circunſtantibus. Accuſatꝰ eſt
ꝑori ꝙ feminas in cella haberet. Ob
hec ꝯcluſerūt eū in camerā. Cuz con=
quereretur de innocentia ſua crucifi
xus eū allocutus eſt di. Et ego petre
qđ feci. Enumera hic totaz vitaz xp̄i.
Qui de celo deſcēdit. Qui natꝰ in pſe
pio. Qui miracula. Qui infamatus
Et ego petre qđ feci. O mi ieſu. O ieſu

ſu ceſe. ¶ Quarto rōne ⁊c̄. Augmen
tantur ſctōꝝ merita in celeſti palatio
Uñ ſcti cupiebant tribulari: et gloria
bantur in his. Ad Ro. v. Gloriamur
in tribulationibus. Et .ij. ad Corint.
xij. Libenter gloriabor in infirmita:
tibus meis ⁊c̄. Quare hoc Glo. Qꝛ per
tribulationes xp̄o aſſimilantur. cui
aſſimilari eſt magna gloria. Eccli.
xviij. Magna eſt gloria: ſequi dominū
Super quo glo. Magna eſt gloria ſpō
ſe: aſſimilari ſponſo. Nihil glorioſi⁹
reputatur. ꝙ̄ xp̄i portare opprobriuꝫ
Et ſic patet ſecundum.
¶ Tertiū dr ⁊c̄. Rñdet doctor para:
diſi. Tho. i. parte. q. ix. ar. ij. Cuꝫ de⁹
ſit vniuerſalis prouiſor totius entis.
ad ipſius ꝓuidentiā pertinet vt per
mittat aliquos defectus eſſe in rebus
ne impediatur bonū vniuerſi ꝑfectuꝫ
Si enim omnia mala impedirentur
multa bona deeſſent vniuerſa. Si nō
eſſet occiſio animalium: non eſſet vi:
ta leonis. Non eſſet patientia mar:
tyrum: ſi non eſſet perſecutio tyran:
norum. Ille. Practica: qꝛ vt dicit phi.
x. Ethi. Bonum ꝙ̄to communius tan
to melius. Si nō fuiſſet ade peccatuꝫ
nec xp̄i incarnatio: per conſequēs na
tura humana eſſet priuata xp̄i et ma:
tris preſentia. Albertus in ſequenti
is: nec abhorres peccatores ſine qui:
bus nunꝙ̄ fores tāto digna filio. Si
non fuiſſet iude peccatū. nec xp̄i mors
per ꝯſequens nec ſancti eſſent in pa
tria: ⁊ celoꝝ aperta ianua. Si nō fu:
iſſet Decius: nec Laurentius. Si nō
fuiſſet Nero nec Petrus aut Paulus
martyrizati. Unde pretor ſuſpendit
latronem ne bonum commune conta
minetur. Eccleſia tollerat meretrices
vt euitet maiora mala: quibus amo
tis ſequeretur ꝙ fratres haberent
rem cum ſororibus. Quot conſobrini
cum conſobrinis: niſi eſſent iudei qui
vſuras darent: quot eſſent chriſtiani
qui hoc facerent. Ideo deus vt dicit
Tho. cum ſit vniuerſalis prouiſor per
tinet vt aliquos defectus permittat
ne impediatur bonuꝫ vniuerſi perfe
ctum. Ad prouiſorem vero particula
rem non decet permittere malum ꝙ̄:
tum poteſt: vt auctoritates ſupra alle
gate dicunt. Oportet ſapientem ordi
nare ⁊c̄. ¶ Ad ſcdm: quia iuſtus nō tñ
punit malos: aut p̄miat bonos ⁊ Rñdꝫ
Tho. ꝙ verum eſt. Iuſticia dei in pre
ſentiaruꝫ dormit. Si non punit malos
aut premiat bonos in p̄ſenti: ergo in
alia vita. Auctoritate ꝓbatur hiero
nymi ad Euſto. Difficile immo impoſ
ſibile eſt: vt ⁊ p̄ſentibus ⁊ futuris ꝗs
fruatur bonis vt ventrem hic et ibi
mentem impleat: vt de delitijs ad de
litias tranſeat: ⁊ in vtroqꝫ ſeculo glo
rioſus appareat. Exemplum diuitis
⁊ lazari. Luce. xvi. Unus tripudiabat
in preſenti: nec ꝓ ſuis demeritis pu:
niebatur. ali⁹ pauper. nec ꝓ ſuis me
ritis premiebatur. Tamen poſt mor:
tem vnus damnatur: alius factus eſt
ſaluus. Fili inquit Abrahaꝫ recorda
re: quia recepiſti bona in vita tua. La
zarus ſimiliter mala. Unde patet re
ſponſio ad ⁊c̄. Legendam ſanctoꝝ dic
breuiter tuo modo.

¶ In feſto omnium ſanctoꝝ.
De gloria ſanctorum: vel de
gloria paradiſi.

MErces veſtra
copioſa ē in celis. Mat
v. A fluuio eloquentie
et aureo pelago publico Cornelio ſci
pione. Nulla maior victoria vel ſin:
gularior triumphus diffinit eſſe ꝙ̄ ſi
homo cognito preſentem vitam non eſ
ſe beataꝫ neqꝫ felicē ſed ſubditā mul
tis miſerijs et calamitatibus vt oſtē
dunt nobis et indicant celoꝝ eterno
rum motus velox et infixus ſuſpira
ret ad illa bona eterne vite beate. Pro
pterea vt vult philoſophus. viij. Ethi.
Natura maxime fugit triſte ⁊ appetit
delectabile. Et in lib. de bona fortu:
na. Appetitus naturalis naturaliter

tendit in bonum. Quod quidez bonū
ab oībus deſideratur. In. i. Ethi. Bo
num eſt quod omnia appetunt. Et dio
nyſius. iiij. de diuinis nominib⁹. Pul
chrum ⁊ bonū oīa deſiderant. Iſtud
autem bonum maxime eſt vita beata
⁊ noſtra beatitudo: in qua erit perfe-
ctio omniū bonoꝝ: Unde Boetius. iij
de conſo. Beatitudo eſt ſtatus omniū
bonoꝝ aggregatione perfectus: ſed
circa hanc beatitudinem plures phi
errauerunt. Quidam poſuerunt eam
in bonis corporis: vt Epycurus cum
ſuis ſequacibus. Quidam in comeſti
onibus: vt ſarraceni et mauri. Qui-
daz in diuitijs. In quoꝝ perſona Da
uid loquitur. Beatuz dixerunt popu
lum cui hec ſunt. Sed has opiniones
oſtendit falſas ipſe dauid di. Beati
qui habitant in domo tua dn̄e. Que
ſententia per Bernar. affirmatur ſu-
per Cañ. O beata regio paradiſi: o re
gio deliciarum ad quam ſuſpiro de
valle lachrymarum: vbi ſapientia ſi-
ne ignorantia: vbi memoria ſine obli
uione. Ubi intellectus ſine errore: vbi
ratio ſine obſcuritate fulgebit. Beati
qui habitant ibi ⁊ laudabunt deū in
ſecula ſeculorum. Ille. Et phus in. x.
Ethi. Speculum veritatis. i. cognitio
veritatis eſt ipſa felicitas: de qua co-
gnitione Johannis. xvij. c. Hec eſt vi
ta eterna vt cognoſcant te te ſoluz de
um veruz: ⁊ quem miſiſti ieſum xp̄m:
quaz petebat Philippus di. Jo. xiiij.
Dn̄e oſtende nobis patrez: et ſufficit
nobis: quia vt dicit Aug. Uiſio eſt to
ta merces noſtra qua nos iplebit cuz
vultu ſuo. Quod bene vulgares poe-
te locuti ſunt. Patri filio ⁊ ſpiritui ſā
cto datur gloria a toto paradiſo: ita
vt inebriarer dulci melodia. Petrar.
in diui. Beati ſpiritus q̄ in ſūmo cho-
ro reperientur: vel reperiūtur in ta-
li gradu ꝙ eoꝝ nomen ſit in etn̄a me
moria. Sancti ergo tales cogitantes
gloriam: operati ſunt bona: ꝑ quibus
merces eis data eſt veſtra. ⁊c̄. In
quibus verbis de gloria ſanctorum ⁊
padiſi erit ſmo. Ubi tria videbimus:
Sermonem habes. Feria. ij. paſche.
Folio. cxlvi.

In cōmemoratione defunctoꝝ.
De ſuffragijs.

Miſeremini
mei: miſeremini mei:
ſaltem vos amici mei.
Job. xix. Ad laudem cō
mendationez ⁊ p̄conū
illius ſup̄me et alte iuſticie et diſtri
butiuo ſūmi dei: conuenit p̄miare il-
los qui amore ſuo laborauerunt. ⁊ re
belles ſecundū exigētia merita puni
re. Hec eſt aurea ſententia diui Dio
nyſij in. iiij. de diui. no. ca. viij. Opor-
tet aūt videre in hoc vero exiſtentem
veram iuſticiam ꝙ vnicuiq; tribuit
ſecunduz vniuſcuiuſq; exiſtentez di-
gnitatem. Et cythareda modulante
dauid in p̄s. Duo hec audiui: q: ptās
dei eſt et tibi dn̄e miſericordia q: tu
reddes vnicuiq; ſcd̄m opera ſua. Et
Math. Reddet vnicuiq; ſcd̄m opera
eius. Et. i. Coꝝ. iij. Unuſquiſq; ꝓpri-
am mercedem accipiet. Et apoc. vlti
mo. Ecce venio cito: ſcilicet ad iudici
uz ⁊ merces mea mecum eſt: reddere
vnicuiq; ſm opa ſua. Secundū ſentē
tiam Auguſtini in decre. xiij. que. ij.
c. Tēpus: in Glo. Tres ſunt differen
tie perſonarum: que ab hac vita exe-
unt. Quidaz ſunt valde mali. Quidā
valde boni. quidā mediocriter mali ⁊
mediocriter boni. Primi ſunt damna
ti: ille dolētes aīe a celeſti patre pro
pter ſua demerita reprobate: que ſūt
in illo tetro barratro inferni clauſe:
pro quibus nullū ſuffragiuz alicuius
mortalis poteſt valere Job. xvi. In
inferno nulla eſt redēptio. Et Augu.
Si ſcirem patrem meum eſſe in in-
ferno: non plus orarem pro eo: q̄ꝫ pro
diabolo. Et Dionyſius in. vi. cele. hie
rar. Summus ſacerdos pro immun-
dis non orat: quia in hoc auerteretur

ꝑ diuino ordine. In eodem. Diuinus
ſacerdos pro mortuis orans ꝓ illis
orat qui ſancte vixerunt. Quidā ſunt
valde boni: ꝓ his non eſt orandū. Ex
tra de cele. miſ. ca. Cuꝫ marthe. Inu
riaꝫ facit martyri qui orat ꝓ marty-
re. Quidā mediocriter ſunt q̄ ſunt in
purgatorio: ꝓ his bene faciendū eſt.
Qui dicunt. Miſeremini mei. ⁊c̄. De
ſuffragijs tria videbimus in p̄ſentia-
ruꝫ. Hunc ſermonē habes in quadra-
geſimali. Folio. xc.

¶ In feſto ſancti Martini epyſcopi.
De victoria ſuijpſius.

ECce ſacerdos
magnus qui in diebus ſu
is placuit deo. Eccl. xliiij
ca. Nulla res qualis ſit intercluſa in
tra ſperas celeſtes: cū tāta cura ⁊ ad
miratione reſpicitur q̄ȝ humana ope
ratio: mediante qua fragilis ⁊ cadu-
ca natura hominis a ſtatu lubrico et
tranſitorio cōmutat̄ in ſtatū eternuꝫ
Neqȝ hic ſtupor mētis iaꝫ ſine ratiōe
habet originē. Cū ſit ꝙ influentia ce
li: ꝑparatio elemētoꝝ: diſpoſitio ter-
re habent ꝓducere varios ⁊ ita mira
biles effectus nō ꝓpterea permutāt
a conſuetudine nec ab inſtinctu qua
lem ſēper naturaliter continuerunt.
Sed homo qui ſua ꝓprietate mortalis
terrenus: ⁊ labilis ꝯſtitutus ꝑ ſuā ſo-
laꝫ operationē ꝯuertit ſe in inſtabilē
immortalē: ⁊ celeſtē. Ubi diſcurrēs ꝑ
om̄es res q̄ poſſūt a nobis poſſideri:
ſola v̄tus intelligitur illa eſſe q̄ nos
conſtituit in ſtatu digno om̄i laude ⁊
honore. Unde Plautus in Amphitrio
ne. Uirtus in ſe habet om̄ia. Hec eſt
que facit hominē deū. In. vij. Ethi.
Homines dicunt dij: ꝓpter virtutis
excellentiā. Ab hac ergo eximia ⁊ ſin
gulari virtute naſcitur premiū homi
nis. Quod ſm phi. iiij. Ethic. Eſt ho-
nor ⁊ glia que eſt hominibus attribu
ta: aut in vita aut in morte. Un̄ Lact.
in li. de ira ad Donatum. c. xxiiij. Nō
faciunt beatum vitioſe ac mortifere
voluptates: non opulentia libidinum
incitatrix. nō inanis ambitio: non ca-
duci honores quibus illaqueat⁹ ani-
mus humanus ⁊ corpori mancipat⁹
eterna morte damnatur: ſed ſola in-
nocentia: ſola iuſticia: cuius legitti-
ma ⁊ digna merces eſt immortalitas
quam ſtatuit a principio deus ſanctis
⁊ incorruptis mētibus que ſe a vitijs
⁊ ab omni labe terrena: integras in-
uiolataſqȝ conſeruant. Huius premij
celeſtis ac ſempiterni participes eſſe
non pn̄t: qui fraudibus: rapinis: cir-
cunſcriptionibus conſcientiam ſuaꝫ
polluerunt. quiqȝ iniurijs hominū ne
pharijs cōmiſſis: indelebiles ſibi ma
culas induxerūt. Proinde vniuerſos
oportet. qui ſapientes: qui homines
merito dici volunt: fragilia conten-
nere: terrena calcare: humilia deſpi-
cere: vt poſſint cuꝫ deo beatiſſima ne
ceſſitudine copulari. Ille. Ideo bea-
t⁹ martinus: qꝛ fuit adornat⁹ om̄i vir
tute: qꝛ ſuas paſſiones ſuos appetit⁹
ſeipm̄ deniqȝ totum ſubiugauit ac vi
cit: a magno deo dilect⁹ eſt ⁊ ſublima
tus tandem in regno celorum. Ecce
ſacerdos. ⁊c̄. In quibus verbis ad lau
dem ſancti martini: de victoria ſuijp
ſius hodie erit ſermo. Ubi tria ꝑ ordi
neꝫ videbimus.
¶ Primū dr̄ oppoſitionis.
Scōm dr̄ declarationis.
Terciuꝫ dr̄ ꝯfirmationis.
¶ Ad p̄muꝫ queritur dubium. Qua
lis triumph⁹ maior ſit honore gloria
⁊ theſauro quem homo poſſit acqui-
rere: ⁊ habere in pn̄ti vita: ⁊ corā hōi-
bus mundi: ⁊ tota curia celeſti Circa
hoc q̄druplex opinio. ¶ Prima fuit
militū: quod erat ars militaris et ex-
ercitum bellicū. eo ꝙ fuit prima ars
mundi ⁊ nobilior. In quam nō niſi ho
mines probi ingrediebātur. De qua
Tho. iij. di. i. ar. v. Apud gētiles mi
litia ſacra reputabatur: pro qua gen

tiles ꝛ moderni ſtupēda fecere: vt pꝫ
per Augu.v.de ciu.dei.ca.xviij. Hec
duo ſūt illa libertas ꝛ cupiditas lau
dis hūane.q̄ ad facta mirāda compu
lere romanos. Jlle vt patet exēplis.
De magno Alexandro qui regem.
Dariuꝫ vicit ꝛ paruulo interuallo to
tum orbem ſubiugauit. Qui in ſepteꝫ
annis totam Aſiam ꝛ partem Euro
pe ſubdidit. Et ſiluit terra in conſpe
ctu eius: vt dicit̃.i.Reg.i. Apud quē
fuit Karolus magnus qui occidenteꝫ
ſaxoniā: eqtaniā domuit. Et magnus
Pompeius qui.xxij. reges vaſtauit:
qui dictus eſt magnus ob multitudi
nem rerum geſtarum. vt loquit̃. Oro
ſius. Et Ceſar romanus.v. vicibus
triumphauit de inimicis ſuis. Et Q.
Cecilius qui Philippū macedonicuꝫ
ē macedonia victuꝫ eduxit. Et Leli⁹
Tribunus: qui.cxx.plagas habuit ꝛ
ſemper victorioſus fuit: vt ponit va
lerius lib.iij.cap.ij. Et. M.Sergius
qui.xxiij.plagas accepit in pectore
qui manu ſiniſtra amiſſa: ferreaꝫ fe
cit. Et Thebanus Epauimundas: or
namentum regie dignitatis. De quo
Juſti.vi.li.de bellis externis. Qui fa
ciens belluꝫ vulnus mortale accepit
aliquātiſper alleuiatus petijt a circū
ſtantibus: ſi ſcutū remanſerat in ma
nibus inimicoꝝ. Reſponſū eſt ꝙ non
Ante ſeipſum ferri fecit: ſepe oſculās
ipm̄ appellās conſortem ſue glorie: ꝛ
ſic expirauit. Quid dicemus de mili
tibus modernis. De duce. Franciſco.
Bertholomeo coleo. Nicolao paruo.
Seuerino. Roberto: et alijs multis.
Qui miranda fecerunt ſub armis:
reputantes nō poſſe dari gloriaꝫ ma
iorem: ꝙ̄ iſtam. Patet prima opinio.
¶ Scda opi. fuit antiquorum philoſo
phoruꝫ ꝙ maior triumphus non pote
rat homini dari ꝙ̄ habere ſciam. Pro
qua mira fecerunt: vt ponit Hier. ad
Paulinum. ꝛ Lactan. in principio de
multis philo. De quo Ariſtoteles.pri
mo Meta. Om̄es homines natura ſci
re deſiderāt. De numero quorum fu
it Pythagoras qui pro ſcientia acqui
renda iuit in egyptum. deinde perſiā
deinde italiam. ꝛ Plato multas regi
ones luſtrauit: in quibus grādia peri
cula ſuſtinuit: inter alia fuit vendit⁹
vt Laertius ponit. Fuit in egiptuꝫ vt
audiret legem iudeoꝝ. Deinde venit
Jtaliam iterum. ꝛ Simonides occu
pauit ſe ī ſtudio.lxx.an. Anaxagoras
lxxij. Thales.lxxviij. Solō.lxxx. So
crates.lxxxiij. Mileſi⁹.xcvij. ꝛ Apo
lonius.xix.regiōes circuiuit. ꝛ Tit⁹
Liuius paduanus: aureum pelagus
eloquētie: qui ſcripſit de geſtis roma
norum.cxl. libros: incipiens a roma
condita: vſqꝫ ad tempus Octouiani
imperatoris plenus litterarū anno
etatis ſue.lxxx. padue tumulatus in
ſolenni ſarcophago. Et Plinius vero
nēſis. qui hyſtorias ſcripſit romanas
a principio rome vſqꝫ ad tēpora ſua.
libros.xxxviij. Et d̄ naturali hyſtoria
libros.xxxvij.cū alto et excellēti ſtilo
Et Saluſtius ciuis romanus: ſcripſit
exituꝫ Catiline. Et de guerra Jugur
te. Jſti autem nullum maiorem triū
phum poſſe dare homini iudicarunt
ꝙ̄ ornatum ſcie. De qua Macrobi⁹
ij. Saturnalium ſine doctrina vita eſt
quaſi mortis imago. Et Lactan.iiij.
Nemo enī poteſt iure dici homo: niſi
qui ſapiēs eſt. Et iuriſ. ff. de fideiuſſo
ribus libertorum.l. Apud iulianum.
Cupiditas diſcendi: eſt optima ratio
viuēdi. ꝛ Sen̄. Ociū ſine litteris mors
eſt: ꝛ viui hominis ſepultura.
¶ Tertia opinio eſt auarorū. Quod
maior gloria dari nō poteſt homini ꝙ̄
poſſeſſio auri et argenti: quia non niſi
diues ſapiēs videtur ꝛ honorat̃. Pau
per. autem fatuus ꝛ ſtultus videtur ꝛ
reputatur.i. Ethi. Impoſſibile eſt in
digentem operari bona Jn.iiij. Om̄is
indigentia mala. O quot mala fiunt
propter paupertatem. Prouer.xxvij.
Propter inopiaꝫ multi perierūt. Ci.
in arte noua. Due res ſunt q̄ pn̄t ho
mines ad turpe compendium cōmoue
re inopia atqꝫ auaritia. Quot homini

bus lapides iacerentur in calcaneis ſi pauperes eſſent. Sed vocatur dñs talis: magiſter talis: dña talis: ꝓpter diuitias quas habent. ¶ Quarta opinio catholicoꝝ eſt. ꝙ nulla maior gloria poteſt dari hoī q̄ȝ vincere ſeipſuȝ ⁊ ſubmittere ꝓprias paſſiones imperio rationis. Sen. Nulla maior victoria q̄ȝ propria vitia domuiſſe. Idē li. de Clementia. Summa ſuper oēs potentias eſt regere ſeipſum vincere et bene regere. Multi enim habuerunt poteſtatem vrbium pauci vero ſui Salomon. Prouer. xvi. Melior eſt ſapiens viro forti: ⁊ qui dñatur aīo ſuo expugnatore vrbium. Quod vt melius veritas pateat: veniamus ad ſecundum.

¶ Secundum dr. ⁊c̄. Pono concluſionem ſm oēs theologos. Quod nulla maior victoria: gloria: honor: triūphus: pōt dari homī in p̄ſenti vita: q̄ȝ vincere ſeipſum. Et qui habet victoriam de ſe: certe plus acquirit: q̄ȝ ſi ꝯgregaret accumularetqȝ oēs theſauros mundi ſapientiam. ⁊c̄. Que concluſio triplici medio probatur. Ratione. Auctoritate. Exemplo ratione triplici.

¶ Primo ratione libertatis.
Scdo rōne formalitatis.
Tercio rōne fatuitatis.

¶ In prima rōne ꝓbabo ꝙ hō q̄ vincitur a paſſionibus eſt maximus ſeruus dyaboli. Pro fundamento pono concluſionem iuriſtarum. ff. de regu. iur. l. Libertas. ⁊ Inſti. Ex quib⁹ cauſis manumitti non pōt. §. Sed cum libertas. Ineſtimabilis res ē libertas ⁊ omnibus rebus fauorabilior ⁊. ff. d̄ verboꝝ obligatione. l. liber homo. Liber homo eſtimationē non habet. Et Eſopus. Nō bene ꝓ toto libertas vēditur auro. hoc celeſte bonum preterit orbis opes. Quam veritateȝ affirmat Thom. ij. ij. q. ciiij. ar. iij. Quod abnegatio proprie voluntatis que acquiritur per obedientiā: eſt maxima inter omnes virtutes. Quia egreditur a nobiliori ſubiecto. Et quolibet. iij. ar. i. Quod hereſis eſt: ſi quis diceret. ꝙ ſeclaris ita poteſt mereri ſicut religioſus. Ex eo ꝙ priuauit ſe dono libertatis: qua nihil melius. Si ergo nihil pulchri⁹ debet reperiri libertate: ergo nil turpi⁹ ſeruitute. Ideo Cicero de natura deoꝝ. Miſerius ſeruitute. quid poſſum⁹: aut dicere: aut excogitare. Et in autētico de nuptijs §. Si vero Seruitus morti equiparatur. Et ratio eſt philoſophi. i. Methaphiſice. Non eſt liber: qui alteri⁹ gratia eſt: vt patet de illo qui eſt in compedibus aut in galea. Qui maximum beneficium reputaret ſi redimeretur. Unde Bergonias. Melius eſt eſſe auis in ſylua: q̄ȝ rex in cauea: ⁊c̄. Ideo in fabula Eſopi dicitur. Quod lupus dixit cani. Unde frater: ꝙ ſic inuidus et pinguis es. Domini inquit cuſtos ſum. Datur mihi de pane albo: dantur oſſa amat me tota familia. Cui lupus. Unde hoc ꝙ iuguȝ attriuit collum tuuȝ. Reſpondit: quia in nocte ſoluor: in die ligor. Et lupus Tene tuam pinguedinem: et ego pro me meam libertatem. Ad propoſitū. Que eſt maior ſeruitus mundi. Uniys mani. Arabi. Idumei. Aggareni. Tarzari. Nō vere. Sed ſeruitus peccati. Johānis. viij. Qui facit peccatū ſeruus eſt peccati. Et. i. Petri. ij. A quo quis ſuperatus eſt: huius ſeruus eſt Romanos. viij. Serui facti eſtis: cui obediſtis. Et de penitentia diſtinctione. i. capitulo. Conuertimini. Solo enim peccato diaboli ſerui ſumus. Et Thomas. ij. ij. queſtione. lxiiij. articulo ſecundo. Homo peccando perdit dignitatem ſuam et incidit in ſeruitutem. Ad practicam chriſti. Concubinarius eſt ſeruus illius femine que ipm̄ priuat omni libertate et bonorū temporalium domus. Quia habet claues oīm. Et libertate ſuſpīus Or non audet loqui cuȝ aliqua: ne in triſticiam cadat. Nec audet inuitare aliqueȝ: niſi de ſuo cōſilio: nec elemo

ſynam facere: nec ad eccleſiam ire.
Contra quos apoſtolus. Epheſeo. v.
Mulieres ſint ſubdite viris. Aſcula=
nus domus diſplicet in qua gallo ſi=
lente: gallina cantat. Qđ bene. Cice
ro in. v. paradoxa. concludit. An libr
ille tibi videtur: cui mulier imperat
leges imponit. Vocat: veniendum eſt
eiicit: abeundum eſt. poſcit: dandum
eſt. minatur: extimeſcendum eſt. Huc
ego non tantum ſeruum: ſed nequiſſ
ſimum ſeruum iudico. ibi. Applica
hic exemplum illius romani: qui ad
paradiſum introire nolebat: niſi ibi
eſſent femine. Et de Petro ciri: in do
mo magnifici Laurentij de medicis
exiſtentis in conuiuio puellaruz. Vel
lem inquit paradiſum meum in hoc
loco. Et de cardinali Genueñ. a quo
cum fratres elemoſynaz petiſſent de
dit. Accepta dixerunt. Deus det vo
bis paradiſuz. Ille. Tardius quo po
teſt. Preterea auarus eſt ſeruus aua
ricie: quia non audet comedere q̃tũ
ſufficit. Comedit panem milij vt ven=
dat frumentum: contra famulum cla
mat. Neq̃ vos comediſtis oſſa. Et tu
o Katherina neſcis: quia tẽpore bel=
li ſaccus ſilique valuit vnum aureum
qđ contra. Eccleſiaſt. vi. Eſt et aliud
malum qđ vidi ſub ſole: vir cui dedit
diuitias deus: nec tribuit ei poteſta=
tez ex eis comedat. Practica. Erunt
illa bona temporalia in puluerem
ollarum. Aſſimilantur tales ali bu=
fali: de q̃bus Tho. ſup Job. xl. Qui li
cet ſint feroces: tamen ſi ponatur an=
nulus in naribꝰ eoꝝ: ducunt quocuq̃
homo voluerit etiam a puero. Ita et
homo licet habeat vires liberi arbi=
trij tñ dũ eſt in mortali: ſeruꝰ a diabo
lo ducit quocunq̃ voluerit Grego. ij.
moral. Pctm̃ qđ per penitentiã nõ di
luitur: mox ſuo pondere ad aliud tra=
hit. Et. xxiiij. q i. c. miramur. Ipſe dy
abolus exercet poteſtatem in malis
tanq̃ in pectore ſuo. Ideo Eutropius
de hyſto. romanoꝝ narrat de magno
Alexandro. Qđ cum inueniſſet Dio=
genem in ſilua cum vellet ipſum al=
loqui et ſibi ſuo corpore vmbrem fa
ceret. Vellez inquit michi non aufer
res: qđ dare non potes. Imperator
hoc intelligens ad aliam partem ſe
vertit cui. Diogenes. Reſpõſum tibi
non facio quia potentia mea maior
eſt tua: que variatur per tria tẽpora.
De preterito ⁊ de futuro non es dñs
De preſenti idem: quia ſeruus es ſu=
perbie: luxurie: gule: ire: et tot demo=
niorum quot vitiorum. A quibus ego
immunis ſum. Practica cuz diſcurſu
Vince linguam: oculos: vitia. Et hec
eſt maior victoria que haberi poſſit
in preſenti vita. Señ. Nulla maior
⁊c. Et aſculanus. Qui ſeipſum non
vincit alium non ſuperabit in ſe ha=
bendo poteſtatem dominium ⁊ huiꝰ
opinionis ſemper fui. Concludamus
ergo rationem ſic. Per victoriam ſui
ipſius acquiritur vera libertas qua
nihil melius. Et per oppoſituz homo
ſit ſeruus quo nihil vilius. Igitur pa
tet prima ratio. ¶ Scđo ratione ⁊c.
In hac rõne ꝓbabit. Qđ homo eſt be
ſtia permittendo ſe vinci a proprijs
paſſionibus. Concluſio eſt Ariſtote.
ij. anime. Et auctoris. vi. principioꝝ
Forma eſt que dat eſſe rei: qua abla
ta res non eſt. Exempli gratia. Ec=
cleſia vel domus dicitur: q̃diu reti=
net in ſe formam eccleſie vel domus.
Si domus vel eccleſia deſtruatur nõ
eſt amplius eccleſia. vel domus: ſed
cementum ⁊ lapides. Ad propoſituz.
Forma hominis eſt ipſa ratio. ix. E=
thi. Homo eſt maximi intellectus. et
ij. Pol. Intantum quis dicitur homo:
inquantum vtitur ratione. In. vij.
Inter omnia animalia ſolus homo
habet rationez: et magiſter. ii. di. xvi.
Homo quo ad plura ſuperatur a be=
ſtijs. A cane in odore. A porco i audi
tu. A ſchimia. in guſtu. Sz in duobꝰ
ſupperat omnia animalia. In lingua
⁊ in ratione: qz ſit illis dignior Qui er
go remouet ab ipſo rationẽ: non eſt
amplius homo: ſed beſtia. In. vi. To

pi. A quocūq; remouetur diffinitio ⁊
ipſum diffinitum. Et Commentator
ix. Methe. Qui tollit a rebus ſuam
operationem: tollit ab eis ſuam eſ=
ſentiam. Exempli gratia. Remoue
ab igne calorem. A ſole lumē: non eſt
plus ſoletiā cū tollitur eſſentia eorū
Clama. Remoue ab hoīe rationē: nō
eſt hō ſʒ beſtia. De quo Ber. puto iu=
menta dicerēt ſi loqui poſſent. Ecce
Adam quaſi vnus ex nobis factus ē
ps: Comparatus eſt ⁊c. ſm Robertū
holcot ſup ſap. et Boe. iiij proſ. iij. hō
non viuens ſm rationem ijs beſtijs
aſſimulatur p imitationē. Primo aſi
no p negligentiam. O mulier vidiſti
vnq̄ in domo tua aſinos bipedes. O
pater nō. Et ego dico ꝙ ſic: Qui ſunt
Reſpondeo. Qui vſq; ad tertiam ſtāt
in lecto: qui neſciunt ire ad diuina.
Tu habes in domo tua filium pigrū:
cape baculum: dic heus ſurge nam
iubet predicator. ¶ Scdo aſſimula=
tur leoni p iracundiā. Ita hō impati=
ens qui plures facit fatuitates Ui=
di multos q̄ byretū de capite proiece=
runt in terrā: frangūt vaſa domus p=
cutiūt ſe pugnis deū dicūt perteſanū.
¶ Tertio porco p luxuriam. Pratica
cōtra cōcubinarios. Cū figura San
ſonis. Judi. xvi. vbi dicitur qḋ mere=
trix Dalida Sanſonem moleſtauit.
indicaret ei vbi eſſet fortitudo ſua.
Et cum eum decepiſſet: tandem rem
ei innotuit di. Nazareus ſum id eſt
domino cōſecratus ab vtero matris.
Nouaculum ſup caput meū nō aſcē=
dit. Si ergo ſeptem crines abraſeris
ero ſitis aliorū. Cum aūt blanditijs
demulceret euʒ in ſinu dormiuit et ſe
ptem crines abraſit: ⁊ vocans phili=
ſteis oculos ei eruerunt. Moraliter
Dalida eſt caro. Sāſon ratio: ⁊ forti=
tudo: ſunt ſeptē crines. i. ſepteʒ dona
ſpūſancti ſed philiſtei ipm rapiunt
cum rō ſenſualitati conſentit ⁊ eʒ au
ferunt oēm ſuam ptāteʒ et ligāt eum
funibus pctōꝝ. Et auferunt ab eo lu=
men rationis ne cognoſcat grauita=
tē pctī ſui. Applica exēplū illꝰ docto
ris veneti ⁊ boni īgenij qui philoca=
ptus erat de ſua ſclaua. Uenetijs pre
dicarē hoc accidit. Quadam vice coa
ctus amore illius veſtiuit ſe veſtibus
illius ⁊ cū illa buratabat: vocatꝰ ego
propria vxore veni inq̄t pr̄: vidi ſcien
tiam nr̄i doctoris. Rapperi ipm cū
ſclaua. Cur domīe talis: talia facitis
Rn̄dit. O pat̄ neſcio vtrum ſim hō an
beſtia: ita ſum philocaptus: cui dixi
Eſtis beſtia vbi eſt ſciētia: tua doctri=
na: qꝛ hō ergo imbutus pctis. caret ra
tione: ideo fit beſtia per imitationem
Uñ pʒ ſcōm miſterium: ¶ Tertio ⁊c.
Qḋ pctōr eſt ſtultior omnibus hoībꝰ
mundi. qḋ ꝓbatur per phi. v. Ethico.
Pluribus bonis appoſitis: melius
ſemp eſt eligendū. et Cice. in thopi.
Plura bona: paucioribus bonis ante
ponantur. Ad practicā. De muliere
q̄ vult nubi habʒ in ſe tria bona Pri=
mū magnā dotē. Scdʒ pulchritudinē
Tertiū virtutē qḋ magis eſt eligen=
dum. Rn̄det amator ꝙ dos bona Lu=
xurioſus autem pulchritudo. Rn̄det
ciuilis q̄ꝫ virtꝰ. Iſte dicit ſapientior:
qꝛ pluribus bonis ⁊c. Preterea in cō
uiuio: ponunt̄ ex vna parte optime
carnes: ex alia porra cepole. Quid
magis eſt eligenduʒ Reſpōdet phūs.
Qḋ pluribꝰ ⁊c. Iō fratres predicato=
res ſunt ſtultiores omibus mundi ho=
minibꝰ ⁊c. Preterea dic mihi. Sapi
unt tibi confectiones: o pater hāc con
ditionē mecum tuli ab vtero matris
ꝙ dulcia ſunt amica nature. Si tibi
donaret̄ vna pecies coriandorum: et
de ſuper eſſent deaurati: ſed in fundo
eſſet venenū. q̄d ſup hoc eſſet eligen=
dū. Dicit phūs ꝙ pluribus bonis ⁊c.
Preterea ſi vis ire romam vbi nūq̄
fuiſti. interrogas de via ⁊ tibi dicitur
ꝙ vna eſt plena malendrinis qui te
occident ſi per eam eas. Alia eſt ſecu
ra. Quid ſuper hoc eſſet eligendum.
Dicit phūs ⁊c. Ad ꝓpoſitū. homo q̄
vincitur vitijs proprijs: fit de libero
ſeruus. De capace rationis beſtia. A

vita ſapiente. ſtultus cum habeat añ
ſe bonum capit malum: ante ſe dulce
capit amarum: ante ſe lumen capit
tenebras: ante ſe viam rectam capit
tortuoſam. Ideo Aug. Nulla maior
ſtulticia ꝙ ꝓpter bonum momenta
neum perdere bonum eternum. Exē=
plum illius romani: de quo Eutropi=
us dicit. Qui in teſtamento legauit
aureos mille illi qui ſtultior eſſet in
ciuitate. Quo mortuo quidam nobi=
lis inuentus eſt: qui a ſenatu honora
ri poterat: ſed nolens ad hoc deuenit
vt porcos paſceret. Iſte ab oībus ſtul
titior iudicat⁹ eſt. Quia pluribus bo=
nis ꝛc. malū elegit. Uñ Petrarcha.
vi. triumpho diui. Miſera vulgaris
et ceca gens que conſtituit ſpem in
talibus rebus hic quas fugax temp⁹
tā repente aufert. O vere ſordidi et
nudi et fragiles iudicij et conſilij ex
pertes total'r egri et miſi mortales.
¶ Tertiuz dicitur ꝛc. Confirmat no=
ſtra concluſio exemplo Ualerij. Qui
cum eſſet octogenarius: et a plurib⁹
narrarentur eius victorie dixit. Sci=
tote ciues: ꝙ nulla victoria maior fu
it apud me que me beatum fecit: niſi
quia paſſiones meas ſubieci imperio
rationis: qua nulla maior. Unde et
plato iterrogat⁹ quis eſſet iter homi=
nes fortior. Qui poteſt inquit ꝓpriaz
iracundiā vincere. Interrogatus .ij.
quis eſſet debilior inter homines. Re
ſpondit. Qui ſuum ſecretum non pōt
celare. Unde cōcludit Cicero ꝛ Lac.
in. i. Nulla eſt eniz tanta vis que non
ferro aut viribus debilitari frangiqȝ
poſſit. At animum vincere iracundi
am cohibere: fortiſſimi eſt: que hercu=
les nec fecit vnqȝ nec potuit. Hec qui
faciunt: non modo eum ſummis viris
cōparo: ſed ſimilimū deo iudico. Ille.

¶ Ex hyſtoria Martini.

¶ Martinus natus ex parētibus pa=
ganis ſicut roſa de ſpinis ortus ex
quodā opido nomine Sabaris pāno
nie in partibus Francie. Pater eius
tribunus. i. princeps ſub imperato=
ribus Conſtantino et Iuliano. Ex p̄=
cepto illorum filij eliguntur in mili=
tes et Martinus in etate annorum
xij. cathecuminum ſe fieri petijt. In
etate vero .xx. cum pater eius eſſet
ſenex militiam commiſit martino.
Qui violenter eam acceptans: erat
contentus vno ſeruo. Cum quadam
vice tempore hyemali iret ad belluz:
i porta vrbis: nudus quidā ſibi ſe pre
ſentauit. Cui medium mantellum de
dit. In ſequenti nocte vidit xp̄m illo
indutum di. Martinus adhuc cathē
cuminus ꝛc. Super quo Bern. ſmō=
ne hodierno. Martine ſi ſciuiſſes vbi
pallij dimidiuz ponebas: puto ꝙ pal
lium non dimidiaſſes ſed integrum
dediſſes. Ad propoſitum. Per trienni
um militauit tamen integer ab alijs
vitijs. ꝛc. Clama hoc loco. cōtra ſodo
mitas: ꝙ hoc peccatum maxime re=
gnat in militibus. Cum ſit reproba=
tum a lege diuina. Leui. xx. A lege
cano. xxxij. q. ij. c. Hoc ipſum. §. ſeq. ꝛ
a lege imperiali. C. de extra ordina=
rijs criminibus. l. Qui puero. Cum
eſſet annorum. xviij. fecit. ſe baptiza=
ri: et renūciās milicie iuit pictauiā
ad ſanctū hylariū ep̄m: qui ipſum in
accolitum ordinauit. Interim autem
admonitus a ſpū ſctō vt iret ad viſi=
tandū parentes adhuc gentiles: de=
monium ei apparuit in via di. Quo=
cūqȝ ieris diabolus tibi aduerſabit:
Rñdit. Dñs mihi adiutor ꝛc. qui ſta=
tim euanuit. Perueniens ad patriam
matrem conuertit. Et cum heresis
arriana ibi pullularet: ſolus reſtitit.
Ex quo publice ceſus eſt. Mediola=
num veniens igitur monaſterium cō=
ſtruxit: ſed inde ab arrianis pulſus
eſt. Qui ad inſulam gallinariaz iens
cum ſolo preſbytero vitam arctam du
cebat. Interim autem cum plebs tu=
ronica epiſcopo vacaret voce omniū:
Martinus in ep̄m electus eſt. Quam
electionem cum lachrymis accepta=
uit. C. de ep̄is et clericis. l. Si ꝗcquid
Non precio: ſed precib⁹ ordinetur an

riſtes et.viij.q. i.c. Nullus debet eli
gi gubernator populi niſi deus reue
lauerit. Applica ad libitum tuum.
Quidam autem epūs nomine defen
ſor: qui eo venerat cū pluribus alijs
epīs ad ipm ordinandum videns eũ
deformem deſpexit. Quidā autē cle-
ricus pſalteriū cepit. ⁊ primum pſal
mum repperit. In quo erat verſus.
Cāta. Ex ore infanciū ⁊c. vſqʒ defen-
ſorem. Facecia de gonella de nouo
papa rome. Ueni ſancte ſpūs. Ordi-
natus in epm: extra vrbem monaſte
rium fecit: vbi morabatur cum. xxx.
diſcipulis ſine vino ⁊ carnibus. Face
cia de preſbytero Cremenſi: qui or-
dinatus in epm non poterat canere
Deus in adiutorium ⁊c. quia nimis
pinguis. Infirmanti grauiter demō-
apparuit in forma regali cum pur-
pura ⁊ corona in capite di. ei Agno
ſce o martine xpm tuum. Reſpondit
Chriſtus meus fuit indutus vili ve
ſte paup. nud⁹. Tu aūt ⁊c. receſſit ab
eo Martinus autem obitum ſuum re
uelauit diſcipulis. Et flentibus illis
⁊ dicentibus. Cur nos pater deſeris
⁊c. Cōpaciēs eis orauit dn̄m di Dn̄e
ſi adhuc populo ſum ⁊c. Super quo
Tho. ij. di. xxix. Martinus volebat
viuere ⁊ mori iuxta beneplacitū dei
qr diligebat p beniuolentiā ⁊ nō per
concupiſcentiā. Cum diſcipuli vellēt
ipm ſuper paleas ponere: quia graua
batur vi febrium di. Non decet xpi
anū niſi in cilicio ⁊ cinere mori. Au.
Sub capite ſpinoſo: non decet mēbrū
fieri delicatum. Sequitur Oculis au
tem ac manibus in celum ſemp inten
tus: inuictū ſpm ab oratione nō rela
xabat Et cōgregatis ad ſe diſcipulis
vt ad aliam partem eum verterēt: et
tollerent ab eo benedictionē ⁊c. Si
nite inquit me celum videre ⁊c. ſubi
to vidit demonem. Cui dixit. Quid
hic aſtas cruēta beſtia: nihil ⁊c. His
dictis quieuit in pace.

¶ In feſto ſancte hatherine,
martyris,

Hanc amaui et
exquiſiui a iuuētute mea
et queſiui michi ſponſam
aſſumere ⁊ amator factus ſuʒ forme
illius. Sap̄. viij. diuina ſapientia illi
us ſupremi: excelſi et alti imperato-
ris dei quantuncumqʒ diligat vniuer
ſaliter omnes creaturas. vt ſcribitur
Sapien. xi. c. Diligis omnia que ſunt
et nihil odiſti eoꝝ que feciſti. Quia
ſunt bona in ſui natura. Gen̄. ij. Ui-
dit deus cuncta qui fecerat ⁊c̄. et apo
ſtolus. i. Thimo. iiij. Bona eſt omnis
natura. Tamen ſpiritualius diligit
hominem quem formauit ad ſui ima-
ginem et ſimilitudinem. Unde La-
ctan. in. ij. Deus veri patris officio
functus eſt: ipſe corpus efn̄nxit: ipſe
animam qua ſpiramus infudit: illius
eſt totum quicquid ſumus. Ille. Pri-
mo quo ad corpus: non curuum. ſed
rectum. Ouid. i. Metha. Pronaqʒ cū
ſpectent animalia cetera terram. Os
homini ſublime dedit celumqʒ vide-
re. Iuſſit: et erectos ad ſidera tollere
vultus. ⁊ Lac. in li. de opifi. dei et ho
minis ad demetrianū. Cuʒ ſtatuiſſet
deus ex oībus animātibus ſolum ho
minem facere celeſtē: ⁊ cetera vniuer
ſa terrena: hunc ad celi cōtemplatio
nem rigidū erexit. bipedemqʒ conſti
tuit. Ille. Scdo quo ad aiam cum ſuis
potentijs. Memoria intelligentia
voluntate. Quod conſiderans diuus
Ber. ſuper Can. Parū ne tibi videt o
hō. Cogita qualem te fecit. Nēpe ſm
corp⁹: egregiā creaturā: ſm animam
magis imagine creatoris inſignem:
rōnis pticipē eterne beatitudinis ca
pacem. Ille. Et lʒ amauerit oēm crea
turam intimo amore: tn̄ pticulariter
amauit ſponſam ſuam Katherinam
quā dignat⁹ eſt ornare altis immēſis
et angelicis priuilegijs. Un̄ bene di-
citur. Hanc amaui ⁊c̄. Immediate
in reſumptione thematis. Eccl̄ia ca-
nit. Adoretur virginiū ex in ſeculoꝝ
ſecula: virgini qui katherine cōtulit

celeſtia. Fiat practica. Iſta ē illa que
habuit omnem ſcientiā. Hec eſt que
habuit deſponſationem celeſtis ſpōſi
Hec eſt que quinquaginta oratores
cōuertit hec eſt que reginam et Por
phirium cōuertit. Hec eſt que ſuper
oēs dotata fuit omnibus priuilegijs
Hec eſt que habuit triplicem coronā
ꝟginitatis: martyrij doctorat⁹. Qua-
propter ꝯſideranti mihi copioſiſſima
merita lingua heret palato omne hu
manum ingenium deficit katherine:
ꝙ illa electa ſit in ſponſam filij dei.
De ea namqꝫ ſcribuntur ꝟba aſſum-
pta. Hanc amaui ⁊c̄. ſm ſententiam
doctorum inducitur quis ſponſus na
turalis accipere in coniugem aliquā
ſpōſam tribus rōnibus: quibus rōni-
bus inductus eſt ſponſus celeſtialis
Jeſus chriſtus accipere katherinam
ſponſam ſuam.

❡ Primo ratione ſpecioſitatis.
Secundo rōe nobilitatis.
Tertio rōe locupletabilitatis.

❡ Primo ratione ⁊c. Pro maiori no-
ticia: nota ſententiā philoſophi. viij.
ethi. ⁊ platonis in Thi. ⁊ tho. i. ij. q.
xxvij. ar. iij ꝙ ſimilitudo ē cauſa amo
ris. ⁊ Sap. xiij. Omne animal diligit
ſibi ſimile vt pꝫ de cane ad canem: de
lupo ad lupum: de catta ad cattā. Et
ratio qꝛ ſunt vnius ſpeciei ideo mu-
tuo ſe diligunt. Figura Gen. xxv. de
Jacob qui. xij. filios habuit iter quos
Joſeph qui preceteris fuit dilectus:
eo ꝙ magis eſſet ſimilis patri. Alij
autem matri Rebecce. Similitudo ē
cauſa amoris. Si igitur ſimilitudo ē
cauſa amoris. A cōtrario ſenſu. diſſi
militudo eſt cauſa odij vt patet de di
ſcordia inter canem ⁊ cattam lupum
et agnum. Unde hoc. Quia ſunt diſſi
miles i ſpecie. Et ſi diceres. O pater:
ego canem et cattam habeo: qui mu-
tuo ſe diligunt. Reſpondeo ꝙ non eſt
per ſe ⁊ ſimpliciter: ſed per accidens.
Ad propoſitum. Tanto ſponſus eter
nus diligit creaturam: quanto plus
creatura eſt magis ei ſimilis. Quia ſi
militudo eſt cauſa ⁊c̄. Deus eſt mirē
pulchritudinis: qui ſuperat pulchri
tudinem omnium rerum, Solis ſtel-
larum. In ps. Specioſus forma ⁊c̄.
Et ſponſa in Can. vi. c. Dilectus me
us candidus ⁊ rubicundus. Cādid⁹
per virginitatem. Rubicundus per
ſanguinem fuſuꝫ. Cum ſit pulcher di
ligit pulchros non pulchritudine cor
poris qꝛ parum valet decorus carne
Prouerb. vlti. Uana eſt pulchritudo
Sed pulchritudine ſpirituali: que eſt
per ꝟtutes. De pe. diſt. ij. §. Romanos
Uirtutes ſunt anime ornamentuꝫ. Ut
charitas. ſpes ⁊c̄. que polliunt men-
tem noſtram. Has virtutes habuit
virgo katherina quibus fuit pulchra
vnde meruit amari a chriſto ſponſo.
Hanc amaui ⁊c̄. Ex hoc ſponſus chri
ſtus ei communicauit tria priuilegia
ſuꝑ oēs virgines ⁊ ſanctas in ſignuꝫ
amoris precipui.

❡ Primum fuit virginitas ſpecialis.
Secundum. fuit deſponſatio ſingu-
laris.
Tertiū fuit ſapientia ſupernalis.

❡ Primum ⁊c̄. Ubi nota ſm Alber.
ſuper Luc. Et Ricard. in. iiij. ſum. Qđ
virginitas tanto eſt maioris meriti.
quāto plura habet impedimenta: aut re
pugnantia. Exēpli gratia. De vetu-
la virgine. et iuuencula. Qꝛ plus me
retur iuuenis quā vetula: qꝛ plus mole
ſtatur iuuenis: cum omnia in ea vige
ant membra. Unde philoſophus. iij.
Ethi. Juuenes magis quā ſenes mole
ſtantur a cōcupiſcentijs carnis. Uir-
go aūt katherina habuit tria impe-
dimenta que cōmuniter impediunt
virgines a ſua virginitate.

❡ Primū. fuit eius iuuentus.
Scōm. fuit eius pulchritudo.
Tertiū. fuit eius ſollicitatio.

❡ Primū fuit eius ⁊c̄. Que precipuē
ſolet impedire virginitatē. Erat enī
iuuenis. ideo infeſtabatur a libidinē
Unde. ij. Tho. ij. Juuenilia deſideria
fuge. Propterea de Paulo. Quia vt
dicit Salo. Eccleſia. xij. Adoleſcen-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ſtia enim ⁊ voluptas vana ſunt. Iſta
aūt iuuētus ſibi non nocuit. aut noce
re potuit. Quia licet eſſet iuuenis cor
pore: tñ intellectu erat grauis. Non
enim ſtabat cū iuuenibꝰ ad colloquen
dum aut ad feneſtrā ſtabat: ſed in do
mo: vt hodie agūt noſtre domicelle: q̄
loquuntur cuꝫ illis. Et ſepe euertunt
ſitulā aque ter et quater. vt habeant
cām videndi. Nō ſic egit beata virgo
ſed grauitate vigebat. ¶ Scōm dicit
⁊c̄. Pulchritudo in muliere eſt cā mul
toꝝ maloꝝ. Hiero. Gladius igneus eſt
ſpes mulieris. Cum paris duxiſſet
Helenā: philoſo. faciem ⁊ oculos ſuos
cooperuerunt ne eam viderent. In vi
tis patrū. Cū. s. Agaton rogaretur a
diſcipulis. Pater dic nobis ꝟbū ſalu
tis. Melius inquit eſt videre demo-
nem: q̄ꝫ mulierē bene ornataꝫ. Et de
Paphūtio q̄ videns Pelagiā meretri
cē ſe ornātem fleuit di. Eo ꝙ nō ita in
aīa ſe ornabat: ſicut i corpore. Iō phs
Theophraſtus. Mulier pulchra cito
adamat. Et difficile eſt cuſtodire: quā
multi amant. Et in. ij. Pol. Melius ē
dicere mulieri modicā vel mediocreꝫ
eſſe: quā magnā. Iſtud impedimentuꝫ
non potuit frāgere ꝟginitatē Cathe.
Quia lꝫ eſſet pulchra corpe: imo admi
rabilis pulchritudinis non tamen de
ipſa curauit ſed potius de pulchritu-
dine anime vt dicere poſſet ei ſpiri-
tuſſanctus. Can. iiij. Quā pulchra es
amica. ſ. quo ad corpus q̄ꝫ pulchra es
quo ad animā. Oculi tui columbarū ꝓ
pter ⁊c̄. ¶ Tertiū eius impedimētuꝫ
⁊c̄: fuit enim ſollicitata a tribꝰ. primo
verbis. Scdo muneribus. Tertio tor
mētis. Primo ꝟbis: qꝛ filius impato-
ris Maximiani: volens ipſam in vxo
rem accipere nūcios miſit ad matreꝫ
ꝓ ipſa habenda: Vñ mater gauiſa eſt
et filie inſinuauit di. Filia mea: filius
impatoris petit te in vxorem. Rñdit
katherina. O mater mea: alium volo
ſponſum. ſ. ieſum. O quātuꝫ eſt bonus
ſponſus. De beato Hylario legit. Cū
eſſet miſſus in exiliuꝫ ab Arrianis in
frigiā vltra mare. Filia eius Affra no
mine de frācia ſcribit ꝙ ei de marito
ꝓuideat: quia vult nubere. Pater ſibi
reſcribit: ꝙ in ſuo reditu daret ei xp̄ꝫ
ſponſum: ipm laudans: intantū ꝙ ſibi
placuit. Unde de cetero nullū aliū cō-
cupiuit. in reditu patris iſta petijt ad
impleri. Pater miſſam celebrauit. et
in fine miſſe porrexit filie hoſtiā con-
ſecratam di. Iſte eſt ſponſus tuus fi-
lia mea. Sumens aūt hoſtiaꝫ. mortua
ē ad pedes patris eius aīa volauit
ad celum. Hunc ſponſum voluit kathe
rina. Secundo fuit ſollicitata muneri
bus. quia impator ſibi ꝓmiſit diuiti-
as ⁊ honores. ⁊ ꝙ p̄ma eſſet poſt regi
nam in palatio. O quot cadunt ꝓpter
munuſcula: vt par ſotulariū: manice:
increpide ⁊c̄. Unde in cano. Hec dona
hec munera. Rñdit katherina. O imp
ator deſine talia dicere. Intellexit ver
bum philoſophi eſſe veꝝ. In p̄mo ethi.
Bona aie ſunt maxima bona. Tertio
tornamentis: quia cū ſibi minaret: nō
timuit nec virginitatē ſuā ꝓpter hoc
violauit. Quia xp̄s dixit diſcipulis ſu
is. Math. x. Nolite timere eos qui oc
cidunt corpus et poſt hoc non hn̄t am
plius q̄d faciāt. Non timuit hoc: qꝛ ꝓ
xp̄o ieſu erat parata mori. Et ſic pꝫ p̄-
mum p̄uilegium noſtri ſermonis.
¶ Scōm p̄uilegiū ⁊c̄. Magnū donū ē
deſponſari vni comiti: maius regi et
duci: et impatori. Sed maximum ieſu
xp̄o katherina fuit deſpōſata ieſu xp̄o
Cū quidā heremita mitteretur a ma
tre ad filiam ꝓ matrimonio carnali.
Sanctꝰ dei inſpiratus ſpirituſſancto
ſuaſit ei matrimoniū ſpirituale. vt. ſ.
xp̄m in ſponſum acciperet. Qđ illa in
orōne ſe ponēs: apparuit ei ꝟgo maria
cū filio in camera. d. Salue filia mea
vñ a filio deſponſata eſt: mře digitum
porrigente. Cui dixit mater: Katheri
na filia: mea neceſſe eſt ſequaris veſti
gia ⁊ ꝯditiones tui ſpōſi filij mei. At il
la. Que ſunt mater mea. Illa Rñdit
virgo maria ꝙ erant tria p̄ncipalia.
volentibus ipm ſequi in patria. Pri-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

mo humilitatē cordis. Qꝛ ipſe dicit.
Mat.xi. Diſcite a me ꝛc̄. Scd̄o mun-
ditiā cordis. Qꝛ ipē di. Mat.v. Beati
mūdo corde ꝛc̄. Tertio patientiam in
aduerſis. Qꝛ ipſe dicit ꝑ apoſtolū. ad
eph.iij. Obſecro vos: vt non deficiatis
in tribulationibus. O katherina.
¶ Tertiū ꝓuilegium ꝛc̄. duplex eſt ſa
piētia ſm̄ doctores. Prima eſt acq̄ſita
Scd̄a infuſa. Prima acquiſita vt fuit
in ph̄is. et in alijs: qui inſudauerunt
litteris ībuendis. Ualerius Rubrica
de ſtudio et induſtria. dicit ꝙ Solon
ph̄s aſſiſtentibꝰ amicis ad eiꝰ mortē
ꝛ diſputātibus de exitu aīe a corpore
caput erexit: volens illud qd̄ confere
bant dicere. Demoſthenes cū expletis
centū. ꝛ. vij. annis doluit ꝙ ex hac
vita diſcedebat: qm̄ adiſcere īciperet.
Appolonius. xix. ꝓuincias diſcurrit
vt adiſceret: vocatˀ ſcia acq̄ſita ꝓpter
labores. A.b.c.d. ꝛc̄. Secūda eſt ſapi
entia infuſa. fuit ī apoſtolis qui nunq̄
ad ſcolas iuerūt katheri. aūt hūit ſa
pientiam infuſam ꝛ acquiſitā. Acq̄ſi
tam qꝛ in ſcolis fuit docta. in. vij. arti
bus liberalibus. Uñ de ea dicitˀ in le-
genda. Per varias concluſiones ſillo
giſmoꝝ: allegorice: myſtice: ꝛ diſerte
coram ceſare diſputauit. ¶ Secundo
habuit ſapientiā infuſam cui non po-
terant reſiſtere aduerſarij ſui. Und̄ di
cere ei poſſumꝰ illud ꝓuer. vlt. Mul
te filie cōgregauerunt diuitias: tu ſu
pergreſſa es vniuerſas. Qd̄ pꝫ in tri-
bus modis. Primo alie conuerterunt
hoies ſimplices. Iſta aūt ſapiētia ſua
cōuertit reginā ꝛ porphyriū capitane
um īꝑatoris. Alie ꝯuerterunt hoies
illiteratos iſta aūt. l. oratores. Alie ꝛ
ſi hēbāt ſapiētiā deficiebāt in aliquo
aut ſapientia: aut eloquētia. Iſta aūt
habuit oīa ꝛ ſapientiā ꝛ eloquentiam
ꝛ ꝓudentiā. Uñ in eius legenda. Eſt
aūt apud nos puella: ſenſu et ꝓuden
tia incōparabilis: que oēs confutat: ꝛ
deos noſtros demones eſſe cōfirmat
Igitur hanc amaui ꝛc.
¶ Secundo rōne ꝛc̄. Multi matrimo
nium contrahunt rōne nobilitatis. O
pater eſt de nobili proſapia. Ubi nota
ſm̄ Alber. ſuper Luc. Quod quadru
plex eſt nobilitas.
¶ Prima eſt ex carnis ꝓpagatione.
Scd̄a eſt ex animi formatione.
Tertia eſt ex legali adoptione.
Quarta ē ex diuīe imaginis ordiatōe
¶ Prima ꝛc. Cum q̄s reſpicit ad car
nis nobilitatem. O pater ego ſum de
tali: ꝛ tali domo. Sed de hac non mul
tum eſt curandum. qm̄ deeſt nobilitas
virtutuꝫ. C. Flammeus cōtra P. Cor
neliū. Scipionē. Ego enim non in alie
na gloria: aut falſis fortune bonis. ſꝫ
in ꝓpria veraq̄ʒ animi virtute. nobi-
litatem hominis eſſe exiſtimo. Et rō
eſt Apulei li. de deo Socratis ꝛ Señ.
Si pulcher es: lauda naturam. Si no
bilis: lauda parentes. Si diues: hoc
fortune debetur. Si virtuoſus lauda
teipſum. Practica per ſingula. De di
uitijs. De pulchritudine ꝛc̄. Ideo non
ponas ſpem in huiuſmodi nobilitati-
bus: ſꝫ in ꝟtutibus. In huius figuraꝫ
chriſtus. xij. elegit piſcatores: matreꝫ
pauperculam. patrem Ioſeph carpen
tarium: vt doceret nos iſta relinque-
re. katherina fuit nobilis genere: qꝛ
fuit filia Coſti: tamen de ea non mul
tum curauit. Secunda ꝛc̄. Cum quis
ꝟtutibus vacat. Que nobilitas a ph̄i
loſopho in. ij. Reto. dicitur generoſi-
tas. de qua Hie. in epiſtola ad Celan
tiam. Nobilitas ſumma apud deum
eſt clarum eſſe virtutibus. Hec eſt que
nos filios dei. efficit. In. vij. Ethico.
homines dicuntur dij: propter virtu
tis excellentiam. Et apuleius lib. de
deo ſocratis. Nihil eſt deo ſimiliꝰ: q̄
vir animo perfecte bonus. katheri-
na hanc habuit: quia virtutibꝰ inſuda
uit. Unde fuit ꝛc. ¶ Tertia nobilitas
ꝛc. Et eſt quando quis aliquem adop
tat in filium. Figura de moyſe. Exo. i.
Quo nato et poſito in fiſcella a matre
in mari . Filia pharaonis ipſum in
filium adoptauit: et tanto dignior eſt
filius q̄ꝫto qui adoptat eſt dignior Ie

ſus aũt adoptauit katherinam in fi-
liam. Et cũ chriſtus ſit nobiliſſimus
iuxta illud prouer. vl. Nobilis in por-
tis vir eius: ideo nobiliſſima dicitur.
Katherina. ¶ Quarta dicit ꝛc. Quã-
uis piiſſimus deus omnes creaturas
amet vniuerſali amore: iuxta illud.
Sapien. xi. Diligis oĩa que ſunt. Tñ
ſingulariter amat creaturam rõnalẽ
q2 ad eius ymaginem eſt facta. Sed
qualis eſt hec ymago dei? Reſpõdet
canoniſta. de pe. di. ij. §. Illa Similez
eſſe dei: eſt habere iuſticiam. ſapienti
am: ⁊ virtute eſſe perfectum. Hec au-
tem ymago viuit in homine quando
virtuoſe operatur: ⁊ quando ſeruat di-
uina p̃cepta. Sed moritur ⁊ obfuſcat
qñ vitioſe viuit Vñ conqueritur dñs
per Jere. c. iiij. di. Quõ obſcuratũ eſt
aurum. ſ. bonũ virtutis mutatus eſt
color optimus. ſ. de puritate in nigre-
dinẽ peccati. O chriſtiane q̃s ꝛc. Hãc
nobilitatem habuit Katherina. quia
nunq̃ deturpauit hanc per peccatum
mortale. Unde dicitur katherina a
katha. qḋ eſt totum ⁊ ruina. quaſi vni-
uerſalis ruina vitiorum. Ex hoc ſpõ-
ſus eternus ipſam amauit. Hãc ama-
ui ⁊ exq̃ſiui ꝛc. Et q2 eſt ſñia: Prouer.
xiij. Omni tpe diligit qui amicus eſt
⁊ phũs in. viij. Ethi. Uera amicitia ẽ
intranſmutabilis cõtra illos qui di-
cunt O pater aliqñ illum dilexi: nũc
autẽ nõ. Nõ fuit vera amicitia: q2 per-
ſeueraſſet. Omni tpe ꝛc. Tripliciter
xp̃s eam dilexit.
¶ Primo in vita.
Secundo in morte.
Tertio poſt mortem.
¶ Primo in vita. quia ei donauit tria
que ſunt neceſſaria cuilibet poſito in
certamine.
¶ Primo perſeuerantiam.
Secundo fortitudinem.
Tertio victoriam.
¶ Primo perſeuerãtiã. Figura. Exo.
xij. De agno ꝙ eſſet ſine macula ꝙ eſ-
ſet cum capite et ꝙ eſſet cum cauda.
Unde. ij. Reg. v. Cecus ⁊ claudus nõ
intrabunt in templũ. ⁊ philoſophus
in philoſophia. Caue et precaue a ſi-
gnatis. Nunc autẽ ceci claudi. ꝛc.
¶ Tertio cum cauda. i. perſeueran-
tia. Hieronimus ad furiam. Nõ que-
runtur in chriſtianis initia: ſed fines
Katherina fuit perſeuerans. Dicere
poterat illud Job. xxvij. Donec defi-
ciam non recedã ab innocẽtia mea.
Secundo tribuit ei fortitudinem con-
tra aduerſarios. Unde dicit ipſe ſuis
fidelibus per eccleſiam. Eſtote fortes
in bello. Katherina fuit fortis. vnde
meruit amari. Tertio tribuit ei ꝛc.
Sapien. x. Certamen forte dedit illi
vt vinceret. Hanc amaui. ꝛc. ¶ Se-
cundo amauit eam in morte. Signum
amicitie eſt quando amicus alium vi-
ſitat in tribulatione. Ad Ro. xij. Fle-
re cum flentibus: gaudere cũ gaudẽ-
tibus. Et in. ij. Rhe. Uerus amicus
gaudet bonis amici. ⁊ cõdolet triſtib⁹
ipſius amici. Jeſus amoroſus ſue ſpõ-
ſe katherine in ei⁹ morte. v. dona ac
priuilegia ei tribuit ꝓpter amorẽ in-
tenſum quem ad eam habebat.
¶ Primum eſt xp̃i viſitatio.
Scḋm eſt celeſtis refectio.
Tertiũ eſt orõnũ exauditio.
Quartũ eſt angelorum acceſſio.
Quintũ eſt lactis emanatio.
¶ Primũ eſt. ꝛc. Cũ eſſet in carcere
xp̃s ad eã venit cũ angelorum multitu-
dine ac virginum di. ei. Agnoſce o fi-
lia tuũ creatorem ꝓ cuius amore la-
borioſũ ſubijſti cõflictum. Conſtans
eſto quia tecũ ero. Aſſimilatur autẽ
Johãni euange. quia ſicut ad eũ venit
xp̃s ita ad hãc venit. ¶ Scḋm ꝛc. Cũ
eſſet in carcere miſit ei de⁹ cibũ per co-
lũbã ne fame moreretur: vñ verifica-
tur p̃s. Non enim vidi iuſtũ derelictũ
nec ꝛc. Aſſimilatur magdalene: que
per angelos celeſti cibo paſta fuit in
marſilia frãcie. ¶ Tertio ꝛc. q2 i ſua
paſſione orauit deum: vt q̃cunq̃ age-
ret memoriam: vel in morte ſe ei com-
mẽdaret in quacũq̃ neceſſitate eã in-
uocaret diuine mie effectũ ſentire

Fuit exandita iuxta illud pſ. Clama
bat ad me: ⁊ ego ⁊c. O xp̄iane habeas
ipſaȝ in deuotione: qꝛ eſt magna apō
deum ⁊ apud ſanctos ❡ Quartuȝ ⁊c.
quia angeli ei obſequiuȝ preſtiterūt
in martyrio ſuo: quia angelus perum
pit plagas ſuas ⁊ rotaȝ confregit: ac
inimicos eius confudit. ❡ Quintum
⁊c. Cuȝ decollata fuiſſet: vnda lactis
emanauit in ſignū puritatis. ❡ Ter-
tio amauit eam poſt mortem: qꝛ eius
corpus honorauit quod per angelos
collocari voluit in ſynai monte per
ſpacium. xx. dierum a loco mortis. in
quo loco deus dedit legē humano ge
neri. In quo loco moyſes. xl. diebus et
noctibus loquebatur deo facie ad fa
ciem vt verificaretur verbum Iſa. xi.
Sepulchrum eius erit glorioſum. Vn̄
eccl'ia canit. Deus qui dediſti legeȝ
moyſi in ſummitate ⁊c. Et ſic pȝ ſecū-
da ratio. ⁊c.

❡ Tertio rōe ⁊c. Quia fuit locuplex
⁊ ex hoc deus eā amauit. Solent mu
lieres dare viris ſuis vnā tm̄ dotem.
katherina autem quinqȝ tribuit.

❡ Pri̇a fuit ardētiſſime charitatis.
Scđa fuit puriſſime virginitatis.
Teria fuit contentus mundane
delectationis.
Quarta fuit maxime ꝑfectionis.
Quīta fuit excellētis predicationis.

❡ Prima fuit ⁊c. Amore dei ⁊ proxi-
mi lāguebat. Primo dei ꝓ quo om̄ia
mundana deſpexit vt dicere poſſet il-
lud. Cañ. v. Amore lāgueo Scđo pxi
mi: qꝛ oīa bona pauperibus dedit vt
dicatur illud. Prouer. vlti. Manum
ſuā aperuit inopi. Inter ceteras mu-
lieris ꝓrogatiuas vna eſt ꝙ ſit libera
lis. Vis cognoſcere feminā nobilem.
Reſpice liberalitateȝ ei⁹. Que ſūt vil-
lane: auare ſunt. He ſtant poſt oſtiuȝ:
⁊ dicūt paupi: vade cū deo. ❡ Scđa
dos fuit ⁊c. Fuit em̄ ꝟgo. Tho. i quo
libetis. Duplex eſt ꝟginitas. Men-
talis ⁊ corpalis. O ꝙ̄ plures ſunt cor-
pore virgines: mēte meretrices. O
quot monales virgines corpe. Vnde
illa cenabat poſt exitū. Iam qꝛ foris
ſum: nolo eſſe amplius monacha ⁊c.
katherina fuit mēte ⁊ corpore virgo
Tertia dos ⁊c. Au. ad heremitas.
Scriptū eſt fr̄es cariſſimi oēs mūdi
amatores dei eſſe inimicos: ꝯtempſit
ꝟgo ſctā honores ⁊ dignitates impa
toris vt xp̄m lucri faceret. ❡ Quar-
ta dos ⁊c. Nihil in ea fuit reprehenſi
bile: ſed in oīb⁹ exemplū bñ viuendi
exemplū humilitatis ꝟginib⁹ ⁊ puel
lis dedit. Exēplū verecūdie. ❡ Quī-
ta dos, ⁊c. Cū fuerit p̄ceptū nō predi-
care ꝑ ap'lm. i. Thi. ij. Mulieres do-
cere nō ꝑmitto. Et. i. Corin. xiij. Mu-
lieres in eccl'ia taceāt. Et hoc vt di.
Tho. xxij. q. lxxvij. Qꝛ ſunt intellectu
debiles ⁊ aſpectu ꝓuocabiles ad ma-
lum. katherina fuit mire grauitatis
⁊ ſapie: qđ pȝ. Impator ꝯducit. l. ora-
tores doctiſſimos in om̄i ſapia: vt ka-
therinam ꝯfunderent. Sic adducti:
vn⁹ cepit arguere. O katherina ſcri-
ptum eſt Deut. iiij. Audi iſrael: dn̄s
deus tu⁹ vnus eſt. Et illa rn̄dit. Vn̄de
tibi eſſe tres. In pſ. dr. Bn̄dicat nos
de⁹ de⁹ nr̄: bn̄dicat nos de⁹: vbi innui
tur Trinitas ꝑſonarū. Scđs arguit
O katherina. viij. phi. dr. Fruſtra fit
per plura qđ pōt fieri per pauciora.
Si ille erat verus de⁹ quē ieſum dici
tis poterat redimere gen⁹ humanuȝ
ſolo verbo: iuxta illud. Dixit ⁊ facta
ſunt Rn̄dit ꝟgo. Verum eſt ꝙ potuit:
ſed non debuit. Et ratio eſt. In deo eſt
mia ⁊ iuſticia. Si em̄ ſolo verbo oēs
ſaluaret: maxima fuiſſet mia. Sȝ vbi
eſſet iuſticia. Si ꝟo oēs dānaſſet: vbi
eſſet ſua mia. Iō voluit incarnari et
naſci: vt appareret ſua mia. Et ꝓ no-
bis voluit pati: ⁊ ſanguinē ſuuȝ ſoluit
in bācho crucis: vt appereret ſua iuſti
cia Cōfuſus. ij. Terti⁹ ſurrexit di. O
katherina tu dicis deū eſſe hominez
Probo impoſſibile: qꝛ in. iij. phyſ. Fi
niti ad infinituȝ nulla eſt proportio.
Rn̄dit ꝟgo. A gentilib⁹ eſt p̄dicatū
Sybilla cūana. Felix ille de⁹ ꝗ ligno
pepēdit ab alto. Et ſybilla erithrea.

In vltima etate humanabitur proles diuina vnietur humanitati diuinita tes: ꝛ puellari officio educabit. Ille. Confuſi oēs dixerunt imperatori. O imperator nos ſumus cōfuſi. Indigna tus. imperator iuſſit eos igne crema ri: q̄ nec leſi celuꝫ aſcendunt. Uirgo aūt nolens imperatori aſſentire quin ꝙ genera tormentoꝝ in eā exercuit. Primo ſcorpionib⁹ flagellata. Scdo in carcere clauſa. Tertio fame cruci ata. Quarto ſuper rotas poſita. Quin to decollata. hanc amauit ꝛc̄.

¶ In feſto ſancti Andree apoſtoli. De dignitate apoſtolica.

Relictis rheti= bus ꝛ naui: ſecuti ſunt e= um. Mat. iiij. Concluſio eſt ſacroꝝ theologorum ꝙ hoīm xp̄m ſequentiū habent reperiri in triplici differentia. Quidā ſequuntur xp̄m ꝑ fidē: ſed ab eo recedunt ꝑ operationē De quib⁹ apl's ad Tituꝫ.i. Confitet ſe noſſe deū: factis aūt negant. Et Ja co.ij. Fides ſine operibus mortua eſt Quidaꝫ ſequuntur deuꝫ per fidem ꝛ operationē ſed non ꝑ finaleꝫ conſum mationeꝫ quia cito a via dei recedūt Joſue.ij. Cito deſeruerunt viā ꝑ quaꝫ ingreſſi ſunt pr̄es eoꝝ. hiero. ad Fu riā. Nō queruntur in xp̄ianis initia ſꝫ fines. Et Tho.i. q. cix. ar.x. Poſtꝙ aliqs poſitus eſt in gratia et ꝑ grām dei iuſtificatus neceſſe habet petere a deo donuꝫ pſeuerantie: vt. ſ. cuſtodi atur a malo vſqꝫ in finem. Nam in mul tis dat grā quibus non dat pſeuera= re in grā. Ille. Quidā ſequunt xp̄m: et per fidē ꝛ per operationē ꝛ pſeueran tiam: vt Andreas apl's ꝛ Petrus. Un̄ Greg. in homel. ho. Audiſtis fratres chariſſimi: quia ad vni⁹ iuſſionis vo cem: Petrus ꝛ Andreas relictis rhe tibus ſecuti ſunt redemptorem. Nulla vero hunc facere adhuc miracula vi derant: vel ab eo de p̄mio eterne retri butionis audierant: ꝛ tamen ad vnuꝫ domini preceptum: hoc qđ poſſidere videbantur obliti ſunt. Ille. Secūduꝫ ſententiā Tho. ſuper Joh. lec.ij. Tri bus vicibus a xp̄o vocati ſunt. Primo vocauit eos ad ſui noticiam: vt quan do ſtante Andrea quadam die cū ma giſtro ſuo Joh. bap. ad Jordanem et dicente. Ecce agnus dei. Andreas di xit Simoni fratri ſuo. Inuenimus meſ ſiam qui dicitur xp̄s: et conduxit ip= ſum ad ieſum. O q̄tum obligatur Pe trus Andree: qꝛ cōuerſus eſt ꝛc̄. Die ſequenti reuerſi ſunt ad piſcationem. Secundo vocauit eos ad ſui familia ritatem. vt quādo erat cū eis ad ſtag num genezareth: ꝛ ceperunt piſcium multitudinem. Et iterum ad propria ſunt reuerſi. Tertio vocauit eos ad apoſtolatum: vt euꝫ ambulantem ſu= per mare galilee eos vocauit. Ueni te poſt me. Jere. xvi. Ecce ego mittaꝫ piſcatores ꝛ piſcabuntur. Jdeo illi di uino amore ſuccenſi reliquerunt om nia vt aiunt verba aſſumpta. Relictis rhetibus ꝛc̄. In quibus verbis quia Andreas et petrus cū tanta prompti audacia omnia reliquerunt et ſecuti ſunt redemptorem. Ideo in eoꝝ laudē de apoſtolatu: vel dignitate apoſtoli= ca ſermonem teremus. De quo tria cō templabimur.

¶ Primum dr̄ opinionis.
Scd̄m dr̄ declarationis.
Tertium dr̄ operationis.

¶ Primum dicitur ꝛc̄. Utrum aliqui ſancti ſint maiores apoſtolis in pr̄ia Ad hoc due ſunt opiniones. Una ꝙ ſic. Alia ꝙ non. Prima ꝙ ſic: qđ ꝓbat triplici ratione in preſentiarum. Ad propoſitum.

¶ Primo rōne paſſibilitatis.
Scdo rōne cōtemptibilitatis.
Tertio rōne humilitatis.

¶ Primo rōne ꝛc̄. Una eſt maxima in theologia ꝙ q̄to plus homo patit trtbulationes tanto plus premiabi= tur. Ueritas huius concluſionis pro batur ꝑ xp̄m. Math. v. Beati qui lu=

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

gent quoniam ipſi conſolabuntur. Et
Johan. xvij. Triſticia veſtra vertet
in gaudiū. Et ps. Scdm multitudinē
dolorum meorū in corde meo: conſola
tiones. ꝛc. Et Criſo. Quanto magis
quis patitur: tanto magis in eterna
vita glorificatur. Et hiero. Quot vul
nera patimur: tot coronas meremur.
De primo ad vltimum ꝙto plus pa-
timur: tanto maius premiuz erit. Ad
propoſitum. Multos legimus ſan-
ctos plura aduerſa tolleraſſe ꝙ apo-
ſtoli. Quod patet in vtroq; teſtamen-
to. In veteri abel a fratre ſuo occiſus
eſt. Daniel in lacu leonum. zachari
as eſt lapidat⁹. Iſayas ſectus lignea
ſerra. Jeremias gladio occiſus eſt.
Ezechieli cerebrum excuſſum. Prete
rea in nouo teſtamento. Stephanus
eſt lapidatus. Laurentius in craticu
la exuſtus. Vincentius pectinibus
ferreis dilaniatus. Ignatius de mē-
bro ad membrum. ꝛc. Eraſmus per
viſcera dilaniatus. Sic dico de virgi
nibus que per tormenta ad paradi-
ſum iuerunt. De quibus ad heb. xi.
Sancti per fidem vicerunt regna. Et
infra. Secti ſunt: lapidati ſunt: tenta
ti ſunt: in occiſione gladij: mortui ſūt
Talia apoſtoli non ſuſtinerunt: igit
non ſunt maiores. ¶ Secūdo ratione
ꝛc. Concluſio eſt Tho. in opuſculis d
x. preceptis ꝛ incipit. Tria ſunt hoi
neceſſaria: q duo maxime augēt cha
ritatem. Primum pacientia in aduer
ſis. Secundum ſeparatio a terrenis.
Perfectio ergo chriſtiane religionis
eſt bona agere et mala pati. Et ſepa-
ratio a terrenis. Dico ſic. Ubi eſt ma
ior contēptus rerum tēporalium: ibi
maius premiuz in gloria. Ueritas cō
cluſionis ꝓbatur Mat. xix. dixit Pe
trus xpo in perſona oim apoſtolorū.
Ecce nos reliquimus oīa: et ſecuti
ſumus te: quid ergo erit nobis. Rn-
dit. Amen dico vobis q vos qui reliq
ſtis oīa ꝛ ſecuti eſtis me: centupluz
accipietis ꝛ vitā eternaz poſ. O mira
benignitas q non vult vinci bñficijs.

Si das pauperi: copioſe tibi reddit.
Greg. iij. dia. Tēporalis ſubſtātia cū
diſtribuit: multiplicat. Ad ꝓpoſitū.
Ubi eſt maior cōtēptus: ibi eſt maius
premiuz. Sed quidam ſancti maiora
contēpſerunt bona ꝓ xpo ꝙ apli. Sā
ctus Ludouicus rex Francoꝝ. Alexi
us romanus. Roch⁹. Thomas de aq
no cardinalatum renuit. Sic ſanctus
Uincentius. Sic Bonauentura ber-
nardinus epiſcopatū ſenēſez: igit ſūt
maiores. Et ſi diceres. Nunquid nō
apli talia egerunt: qz Petrus et An-
dreas a xpo vocati fuere: ꝛ ipſū ſunt
ſecuti. Sed quid Math. iiij. Relictis
rhetibus. ꝛc. O diuitie. x. ſolidoꝝ. Vñ
ptz ſcda rō. ¶ Tercio rōne. ꝛc. Regu
la datur a magiſtro meo ieſu xpo in-
fallibilis Luce. i. ꝛ. xviij. Qui ſe hu-
miliat exaltabitur. Eccli. iij. Quanto
maior es: humilia te in omnibus. Et
Jaco. iiij. Humilibus deus dat grāz.
Non immerito: quia ſūme ei placet.
Superbus lucifer: dedit locū chriſto
humili. Diues epulo: lazaro humili:
eua ſuperba: marie humili. Ad ꝓpo-
ſitum. Ubi eſt maior humilitas: ibi
maius premiū. Sed aliqui ſācti maio
rem habuerūt humilitatem ꝙ apli.
Geñ. xvi. de Abrahā. Loquar ad dñz
cum ſim puluis ꝛ cinis. Et. ij. Regnz
xvi. Lugem vt vilior fiā pluſꝙ factus
ſum: ꝛ ero hūilis in oculis meis. Pra
ctica de ſancto marco. de Franciſco.
de moyſe. de Dñico. Hanc hūilitatez
non habuerūt apli: immo ſupbi Luc.
xxij. Facta eſt ꝯtentio inter aplos: qs
eoꝝ videretur maior Petr⁹ ſe lauda
bat di. Ego ſum princeps eiꝫ veſtrū
Andreas. Ego ſum pmus xpianus ꝛ
diſcipulus fui. Joh. bap. Jaco. ꝛ Joh.
di. Nos ſum⁹ filij zebedei. ꝛ Bartho-
lomeus di. Ego ſuz filius regis. ꝛ Lu
cas di. Ego ſum medicus. Matheus
di. Ego fui mercator ſpolioꝝ et pelli
um anguillarū. Unde fuerunt ſuperbi
igitur aliqui in patria ſunt maiores
aplis. vñ patz pma opinio. ¶ Secūda
opinio eſt doctoruz. Q apoſtoli ſunt

ſimplicíter maiores omnib⁹ ſanctis
Quid dicis o Thom. ſup illud ad Ro.
viij. Nos primitias ſpũs habẽtes di.
Aplí ſunt preferendi omnibus ſctis
quacunq̧ prerogatiua ꝓfulgeãt: ſiue
virginitatis: ſiue doctrine: ſiue mar
tyrij: tanq̃ abundantius ſpũſctm̃ ha-
bentes. Et ſuper verbo ad Ephe. i.
Scd̃m diuitias gr̃e eius dicit. Ex quo
apparet temeritas illorum ne dicam
error: qui aliquos ſanctos preſumunt
equiparare aplís in gr̃a et in gloria.
Ille. Ad ſcd̃m veniamus.

¶ Secundum dr̃ ⁊c. ſm Tho. i. ij. q.
clxi. ar. iiij. In. i. ſen. diſt. xvi. In. i. p.
q. xliij. ar. vij. ⁊ ſuper Ro. vi. Conclu
ſio hec extrahitur. Qd̃ apoſtoli ſunt
omnibus ſanctis maiores digniores q̧
Que concluſio ꝓbatur triplici rõne.

¶ Primo rõne approximationis.

¶ Scd̃o rõne electionis.

¶ Tertio rõne repletionis.

¶ Primo rõne ⁊c. Concluſio eſt au-
ctoris. li. de cauſis. Qd̃ quãto magis
aliquid appropinquat ſuo principio
in quolibet genere: tanto magis parti
cipat effectum illius. Exempli gratia
de illo qui appropinquat igni ſoli
plus participat de virtute illoruz. Ad
propoſitum. Approximare deo anima
chara mea: non fit paſſibus corporis
ſed affectibus mentis. vt ponit Ber.
ſuper Gen̄. xvij. Ambula coram me
et eſto perfectus. Tribuis elemoſinã
pauperi: paſſum vnuz acceſſiſti apud
deũ: ⁊ ſic de ſingulis. Et quanto quis
eſt deo proximior: tanto eſt dignior et
perfectior. Xp̃s eſt ꝑncipium gratie ⁊
origo omnium gratiarum atq̧ bono
rum. Jo. i. Gratia et veritas per ieſuz
xp̃m facta eſt. Sed nullus fuit preter
virginem huic principio xp̃o vicinior
atq̧ ꝓpinquior q̃ collegium apoſto-
lorum: q̄ immediate a xp̃o fuere edo-
cti de oĩbus ſecretis vite eterne. Hie.
ad Paulinum. Qd̃ alijs exercitatio:
⁊ quotidiana in lege dei meditatio tri
buere ſolet hoc illis ſpirituſſanctus
ſuggerebat. Johes ruſticus et piſca-
tor indoctus. Et vñ vox illa obſecro
In principio erat verbum: et verbum
erat apud deum. hoc plato neſciuit:
hoc Demoſthenes ignorauit. Ille Fu
it eis reuelatum ſecretum totius tri-
nitatis: Vñ xp̃s quadaz vice vocauit
aplós di. Jo: xv. Vos autez dixi ami-
cos: qr̃ omnia que audiui a pr̃e meo
nota feci vobis. Et. i. Jo. i. de ſe ⁊ alijs
dicit. Quod fuit ab initio quod vidim⁹
quod audiuimus: annunciamus vo-
bis. O cancellarie ſpũſſancti. Non im
merito. Quia vt habet phs. viij. Eth.
Nihil eſt tã ꝓprium amicoꝝ: q̃ ſimul
conuiuere et conuerſari. Cuz xp̃o dor
mierunt: biberũt: comederunt: confa
bulati ſunt que om̃ia erant amicitie.
hi ſunt qui miranda viderunt in ipſo
chriſto cecos illuminare: mortuos ſu
ſcitare: infirmos ſanare: et facie vide
runt eum. O priuilegium apoſtolorũ
videre xp̃m oculis corporeis. O ſi vide
res eum. Refert Aug li. de ciui. dei.
q̧ tria concupiuit videre. Primo ro
mam in ſuis triumphis. De qua Lu-
canus. Roma quãta fuit: ipſa ruina
docet. Scd̃o Paulum predicantem.
Tertio chriſtũ in carne. Adam vixit
annis. ix. c. xxx. Noe. ix. c. l. Lamech.
vij. c. lxxij. Mathuſale. ix. c. lxix. ſz nõ
viderunt ipſum in carne: quam tanto
pere deſiderarunt. Iſti autem ſic. Un
de dixit eis Lu. x. Beati oculi qui vi-
dent que vos videtis. Dico eniz vobis
q̧ multi prophete ⁊ reges voluerunt
videre que vos videtis ⁊ non viderũt
Fuerunt ergo maiores: qr̃ primiores
De his Dañ. lxi. li. Paralip. Iſti alij
igniti contemplatores hoies extire-
runt eo calore accenſi: vnde flores ori
untur et fructus ſancti. Unde patet
prima ratio. ¶ Secundo ratione ⁊c.
Concluſio eſt Thom. iij. par. q. xxvij.
ar. iiij. Qd̃ vnicuiq̧ datur gratia ſm
illud ad quod eligitur. Exempli gra
tia de archa Noe: quã gr̃a dei ꝑfecit
de moyſe ad pharaonem. Ad propoſi
tum. Apoſtoli fuerunt dicti: vt eſſent
tube in eccleſia dei ⁊ ambaſſiatores

diuini nominis: ⁊ ſup omnes ydonei.
Unde.ij.Cor.xiij.ca. in perſona oim
apoſtolorum. Idoneos nos fecit mini
ſtros noui teſtamenti. Hi fuerũt miſ=
ſi ad predicandum: ad baptizandũ ad
docendum Mat.xviij. Eũtes docete
omnes gentes: baptizantes eos in no
mine patris ⁊ filij ⁊.ſpũſſancti. Et vt
dicit Albertus ſuper Lucam. Xpus
miſit illos cũ illa auctoritate qua pa=
ter miſit filiũ ſuuz Johannis.xx. Si=
cut miſit me pater.ſcʒ cuʒ eadem au=
ctoritate ⁊ ego mitto vos. O quomo=
do ſtaret mũdus: niſi fuiſſet apoſtoli
Qui ſuis ſermonibus mundũ conuer
terũt. De his figuratiue fuit dictum
Hieremie.xvi.ca. Ego mittam vobis
piſcatores ⁊ piſcabũtur. Ubi dubium
queritur. Quare non ſunt electi ho=
mines probi ad officium apoſtolatus
ſed ſimplices ⁊ piſcatores. Reſpõdet
Albertus ſuper Lucam ꝙ triplici ra
tione. Sed vnam tm̃ adducaʒ in pre=
ſentiarũ: videlicet propter fidei veri=
tatem. Non elegit ſapientes philoſo
phos aut doctores: ſed viros indoctos
ad veritatẽ fidei comprobandã. Que
ſi a ſapiẽtibꝰ fuiſſet introducta: aſcri
bi potuiſſet ſcientie ⁊ ꝓbitati illorũ.
Sed indoctos elegit: vt veritas fidei
manifeſtaretur Apoſtolus.i.Cor.i.
Uidete fratres vocationem veſtram:
qm̃ non multi nobiles ſm carneʒ non
multi potentes: non ſapientes: ſʒ que
ſtulta ſunt mundi elegit deus vt con=
fundat fortia Ille. Et Thomas ſup
ps. Apoſtoli ſine litteris idiote ⁊ ſim
plices deſtruxerũt oms inimicos xpi
Et ſic falſa eſt ſnia Porphyrij. Qui
dixit tres fuiſſe garrulatores q̃ totũ
munduʒ ad ſe conuerterunt. Primus
fuit moyſes in populo iudaico. Secũ
dus machometus. Tercius xps. Uñ
patet ſecunda ratio. ¶ Tercio ratio=
ne.⁊c̃. Quicunq; receperunt ſpm̃ſan=
ctum excellentius ⁊ abundantius: hi
profecto ſunt perfectiores coram deo
Sed apoſtoli ſpm̃ſanctũ receperũt et
tẽpore ꝑus ⁊ ceteris abundãtiꝰ. Jdo

ſunt maiores. Actuũ.ij. Repleti ſunt
oẽs ſpirituſancto et ceperunt loqui.
Super quo Albertus. Quadruplex
eſt plenitudo ſpũſſancti. Prima eſt ef
fluentie que ſola fuit in xp̃o. De qua
Jo.i. De plenitudine eius omnes ac=
cepimus. Secunda eſt excellẽtie que
ſola fuit in maria. De qua Lu.ij. Aue
gratia plena. Tercia eſt ſufficientie
qua pleni ſunt omnes ſancti. De qua
Luce.i. Et zacharias pater eius iple
tus eſt ſpũſancto. Quarta eſt abundã
tie que fuit in apoſtolis: qui pre cete=
ris fuerunt pleni. Unde ex hoc nullꝰ
poteſt apoſtolis equiparari. Glo. ſup
illud. Conſtitues eos principes.⁊c̃.
Beate virgini: nulla mulier compa=
ratur: ſicut nec aliquis ſanctꝰ põt apo
ſtolis cõparari. Ille. Cur frater Ga=
briel. Quia fuerunt eccleſie fundato=
res. Apoc.xxi. Murus ciuitatis hie=
ruſalem habens fundamenta.xij. Et
nomia.xij. apoſtoloꝝ erant in eis ſcri
pta. ⁊ Math.xvi. Tu es petrus ⁊ ſup
hanc petram edificabo eccleſiã meã.
Ubi dicit Albertus ſuper Luc. ꝙ xp̃s
in hac vita quinq; habuit.
¶ Primo corpus qd̃ tradidit iudeis.
Scd̃o animã quaʒ patri cõmiſit.
Tercio ſubſtantiaʒ temporaleʒ quaʒ
tradidit iude.
Quarto matrẽ quã Johã. donauit.
¶ Quinto eccleſiã: quã ſoluʒ petro et
apoſtolis cõmiſit. Sũt ergo maiores
In huius ſignuʒ eccleſia in ſuis ceri=
monijs poſt ſummũ pontificem qui eſt
eccleſie caput: imediate collocat car
dinales: q̃ ſunt pre ceteris digniores
Qd̃ ideo facit: qꝛ papa in eccleſia xp̃ʒ
repñtat cũ ſit eius vicarius: vt patʒ
di.xx.§. vlti. Cardinales autem loco
apoſtoloꝝ ponũtur. Ex quo pʒ: ꝙ apo
ſtoli in eccleſia poſt xp̃ʒ ⁊ eius matrẽ
primuʒ locum tenent. ¶ Preterea ec
cleſia in cãtico. Te deũ laudamꝰ poſt
cherubin ⁊ ſeraphin: añ patriarchas
⁊ ꝓphetas: ſequitur apoſtolorum cho
rus. Canta. Te glorioſus apoſtolorũ
chorus. Concludamus ergo ſic. Ubi

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

eſt maior gratia ibi maius meritum
per conſequens & gloria. Quanta eſt
gratia: tanta eſt charitas. Quāta eſt
charitas: tantum eſt meritum. Quan
tū eſt meritum: tantum eſt premium.
Apoſtoli fuerunt hui9mōi. igit̄ patet
concluſio noſtra. Ad ſolutionē argu.
Unica reſponſio nobis ſufficit: que eſt
Johannis Scoti in.iiij. ſent. ſic perfe
ctio & ſanctitas vite alicuius: nō con=
ſiſtit p̄ncipaliter in pauptate: aut in
pacientia: aut humilitate: ſed in cha
ritate. iuxta illud apl'i. Super omnia
charitatem habete quod eſt vinculū
perfectionis. Et de penitētia diſt. vi.
Sine charitate nō eſt ſalus. Et ratio
Quia paupertas vel vite auſteritas.
& huiuſmodi: nō notant perfectionē.
nec hoīem perfectū faciunt: cū ſint
inſtrumenta iuuātia ad perfectionē
vt habet etiā Tho. Non ſequitur ꝙ
Johānes bap. aut alius ſctūs viuēdo
in maiori pauptate q̄ xp̄us: ꝙ fuerit
xp̄o perfectior. Abſit a ſeculo. In pro
poſito. Si aliq̄ ſancti inuēti ſunt q̄ ma
iora egerint q̄ apoſtoli: nō pp̄ter hoc
fuerunt pfectiores: qr fundamentum
oīm virtutū eſt charitas: & ipſi ſuper
oēs eā habuerūt. Plus meruit Pe=
trus relinquēdo nauiculā: q̄ zacheus
dando tot diuitias: quia cum maiori
charitate hoc egit ſic dico d' aliis. Un̄
Gre. ſuper verbo Math. iiij. Relictis
rhetibus. &c. Multum dedit qui totū
reliquit. Unde patet. In vitis patrū
legitur de quodā patre q̄ optabat in=
formari cū quo erat glorificandus in
celo. R̄ndit angelus. Cum gregorio
papa. R̄ndit. Quia abūdauit delitiis
ego autē pauper. R̄ndit angelus. Tu
magis delectaris in vna catta quam
habes in cella: q̄ Greg. in omi gloria
ſua. Ad propoſitum de apoſtolis. Un̄
patet ꝙ ſunt maiores: & ſic p ꝯñs de=
bent plus honorari. Sed plus hodie
ſancti noui venerantur: & veteres re=
linquuntur. Facetia de p̄ſbytero qui
crucifixum veterē flebat. O crucifixe
vetus doleo ſuper te valde. Surrexit
crucifixus nouus qui. &c.

¶ Tercium d'r. &c. Tres ſunt operati
ones quas apoſtoli ſunt opati in pre
ſentiarum.

¶ Prima dicitur p̄dicatio.
Scd̄a d'r miraculorū patratio.
Tercia d'r martyrii ꝯſummatio.

¶ Prima d'r. &c. Ad hoc officium fue
runt precipue electi apoſtoli: tāq̄ pri
mi p̄dicatores & fundatores eccleſie.
Johannis. xv. Ego vos elegi de mun
do vt eatis & fructū afferatis: & fruct9
veſter maneat: et poſtq̄ reſurrexit a
mortuis: dixit eis Marc. vltim̄. Eun
tes in mundum vniuerſum predicate
euangelium. &c. Mat. vlt. Euntes do
cete omnes gentes. Et hoc officium
p̄dicationis dicitur apl'icū ad quod
aſſumi non debent niſi perſone ſuffi=
cientes. Fiat practica Apoſtoli habu
erunt principatū in toto mundo iux=
ta illud. Conſtitues eos p̄ncipes. &c.
Albertus ſup Lu. Andreas fuit p̄n=
ceps populi achaienſis in grecia. Ja=
cobus maior princeps populi hyſpa=
nie Thomas indie: Philipp9 ſcythie
Bartholomeus indie minoris: Ma=
theus ethiopie: Symon meſopota=
mie: Thadeus egypti: Mathia iude
am in ſortem accepit: Petrus prin=
ceps totius eccleſie. Unde Criſoſto.
ſuper Mat. Tria totus mundus mi=
rabatur. Primum chriſtum poſt mor
tem reſurrexiſſe. Secundū carnē in
celum aſcendere. Tercium duodecim
apoſtolos piſcatores totum mundum
conuertiſſe. Ille. Secundum op9. &c.
Secundū Thomā. xxij. que. clxxviij.
Deus miracula fecit: maxime pp̄ter
tria. Primo pp̄ter ſāctitatis alicu9
demonſtrationē quem pro merito vi=
te vult aliis preponere in exemplum
ſue virtutis: vt fecit de Anthonio et
de aliis ſanctis Secundo miracula fe
cit vt fidem approbet. Gloſa. ſuper il=
lud vt det illis hereditatem gentium
hec fuit intentio miraculorum vt gē
tes crederent. Que quidam miracu=
la non ſunt in alia natione: niſi in ca

tholica. Tercio miracula facit deus
ad confirmandam virtutem predica
tā: ⁊ ſic ſunt facta miracula ⁊ ſigna p̄
dicantibus apoſtolis: qui ſuper om̄s
miraculis ⁊ ſignis claruerunt. Nam
poſt xp̄i paſſionem maiora miracula
fecerunt in virtute nominis chriſti: ꝙ̄
fecit ipſe xp̄us ſcḋm quod ipſe promiſe=
rat eis. Johan. xiiij. Qui credit ī me:
opera que ego facio ⁊ ip̄e faciet: ⁊ ma
iora horum faciet. Quod patet. Ma=
ius miraculum fuit: ꝙ ad vmbraꝫ pe
tri infirmi ſanarētur: quā ꝙ ad tactū
Martha ſanaretur a fluxu ſanguis.
Maius miraculū fuit: ꝙ Paulꝰ Dio
nyſiuꝫ converteret ꝙ̄ ꝙ chriſtus La=
zarum ſuſcitauerit. Maius miracu=
lum fuit ꝙ roma ad vocē vnius piſca
toris omiſſis ſecularium ſtudijs ⁊ de
poſita om̄i infidelitate ad xp̄m ſe con
uerterit ꝙ̄ ꝙ chriſtus filiuꝫ vidue ſu
ſcitauerit. O miraculum miraculoꝝ.
O tuba paradiſi. O rectores ſancte
eccl'ie. O veri patres ⁊ amatores xp̄i
fidelium. O ſplendores tenebroſi mū
di. O baiulatores triūphantis vexil
li ſancte crucis. Terciū opꝰ eſt mar=
tyrij cōſummatio Apoſtoli anteꝙ̄ ha
berent ſpiritūſanctum erant debiles
in fide. Unde Leo papa ante aduen=
tum ſpiritusſancti ſub ip̄o crucis dn̄i
ce tempore: alij ex diſcipulis effugan
tur: alij vnius voce ancille terrentur
Ille. Sed poſt ſp̄ūſſancti confirmati
onem cōſtantes fuerunt ad oīa ſuſti
nenda. Ac. v. Ibant gaudentes a con
ſpectu. ⁊c̄. Et ad Ro. viij. Quis nos
ſepabit a caritate chriſti. q. d. nullus
Nullū genus tormentorum intactuꝫ
remāſit. Petrus crucifixus. Paulus
decapitatus. Und̄ raban̄ ſermone om
ſanctoꝝ. Apoſtolis eſt ſubiectuꝫ triū
phale martyriuꝫ nomē qui p̄ diuerſa
tormentoꝝ genera xp̄i nomē vbiqꝫ ꝓ
feſſi ſunt. Unde patet ꝓpoſitū. ¶ Hy
ſtoria ſancti Andree ſuccincta. ¶ Pꝰ
dn̄i aſcenſioneꝫ ap̄lis diſperſis p̄ mū
dum ad predicandum euangeliū An
dreas in Achaiam ingreditur ⁊ ip̄aꝫ
eccleſijs repleuit: vt et rex hyſpanie
in granate expulſis infidelibus: ipſuꝫ
lauda ſuper om̄s p̄ncipes. Et populū
ad xp̄m conuertit: ⁊ ſup̄ omnia vxoreꝫ
Egee proconſulis romani ad fidem
conuertit: atqꝫ eam baptizauit. Audi=
ens hoc Egeas iratus ingreditur ci
uitateꝫ que dicitur patras ⁊ xp̄ianos
omnes cōpellebat ad ſacrificia idolo
rum. Cui occurrēs Andreas di. Opor
tebat vt tu qui iudex hoīm eſſe meru
iſti: iudicē tuū qui in celis eſt agnoſce
res ⁊ agnitū coleres et colendo aīm
tuum ab his dijs penitus reuocares.
Cui Egeas. Tu es Andreas qui ſup̄
ſtitioſam ſectam predicas quaꝫ roma
ni principes iuſſerunt exterminari:
cui Andreas: romani principes non
cognouerunt quomodo dei filius ve=
niens in mūdū docuerit idola eſſe de
monia. Reſpōdit egeas. Quia docuit
hic cruci eſt affixus merito a iudeis.
Cui Andreas ꝓ noſtra ſalute non ꝓ
ſua culpa mortuus eſt. Quod patet p̄
ſcripturas Iſa. liij. Omnes nos quaſi
oues errauimꝰ ⁊ dn̄s poſuit in eo oīm
noſtrum iniquitatem. Cui egeas Ni
ſi mihi obtēperaueris: o Andrea ip̄aꝫ
crucem te faciam experiri. Reſpondit
Andreas. Si crucis patibulum ab=
horrerem: crucis gloriam non p̄dica
rem. Eccl'ſ. iiij. Pro iuſticia agoniza
re. ⁊. in. vi Ethi. Duobus exiſtentibꝰ
amicis ſcm̄ eſt honorare veritatem.
Extra de re. iu. in. vi. Si de veritate
ſcandalum naſcitur: tutius ſcandaluꝫ
naſci permittit: ꝙ̄ veritas relinquat
Iratus egeas ip̄m in carcereꝫ poſuit
Et mane facto ꝓ tribunali ſiſtitur et
ab ip̄o inuitat̄ ad ſacrificium idoloꝝ
Alr ꝙ ip̄m ſupplitijs grauibꝰ afficiet
cui And. Quicq̄d vis fac: qꝛ tāto dn̄o
meo ero gratior ꝙ̄to fuero in tormen
tis cōſtātior. Ad hoc ꝓpoſitū. Tice. l.
Tuſcu. q. d. De theodoro dū ei leſima
cus rex minaret̄ facere mori ī patibu
lo. Reſpondit voce viua. Iſtis tuis
purpuratis iſta horribilia minaret q̄
ſo. Theodoro nihil inter eſt humi: an

ſublimi putreſcat. Unđ iuſſit a.xx.ho
minibus ipſuz cedi: ⁊ ceſuz manibus
⁊ pedibus cruci alligari: vt ſic longio
rez cruciatū reciperet. Cum ad cru-
cez duceret factus eſt concurſus po-
ploꝝ di. Innocens eius ſanguis effū-
ditur ſine cauſa dānatur. Uidēs cru-
cem a longe eam ſalutauit di. Salue
crux precioſa que in coꝛpoꝛe xp̄i dedi
cata es: ⁊ ex mēbris eius tanq̄ȝ mar-
garitis oꝛnata. O bona crux diu deſi
derata: accipe me ab hoībus ⁊ redde
me magiſtro meo xp̄o vt per te me re
cipiat qui per te me redemit. Hec di-
cens exuit ſe ⁊ veſtes miniſtris dedit
Sicq̄ȝ eum in cruce vt iuſſum fuerat
ſuſpenderunt. In qua biduo viuens.
xx. milibus hominum aſtantium pre-
dicauit. Minante autem turba egee
moꝛtem ⁊ dicente. Uiruz ſanctū man-
ſuetum ⁊ piū non debere iſta pati: ve
nit vt ipſuz deponeret. Quez videns
Andreas di. Quare veniſti egea. Si
ꝑ penitētia ipſā a nobis conſequeris
Si aūt vt me deponas ſcito ꝙ viuus
de cruce non deſcendā. Iaz eīn video
regez meū qui me expectat. Et cū vel
lent euz ſoluere nullo modo potuerūt
ad euz pertingere. Tunc ſplendoꝛ ni-
mius de celo veniens dimidia hoꝛa
euz circumdedit: ita vt null⁹ eū vide-
re poſſet. Et abſcedente lumine ſpm̄
cuz lumine ſimul tradidit. Maximil-
la vero tulit coꝛpus eius ⁊ optimo lo
co cuz aromatibus ſepeliuit. Egeas
autē anteq̄ȝ domū rediſſet arreptus
a demone in via corā om̄ibus expira
uit. Felix igitur ⁊ glorioſiſſim⁹ fuit il
lius martyrū finis: nā andreas ꝑ illđ
meruit ſecreta ſcandere celi: vbi cuz
xp̄o fruit etna pace in ſcla ſcloꝝ.

¶ In feſto cōceptiōis btē ꝟginis ma
rie. In quo ſmone explodit ac ꝯfutat
impia opinio quoꝝūdaz vulgarū igno
rantiū: ⁊ vera aſſeritur: ſm dicta oim
ſapientiū et maxime ſanctoꝝ doctoꝝ
xp̄iane religionis.

QUi elucidāt
me vitam eternam ha
bebunt. Eccleſiaſtici.
xxiiij. ¶ Quanta ſit
Marie virginis laus
dignitas et excellētia nulla pura cre
atura enarrare poteſt. Augu. in quo
dam ſer. De te o virgo maria quid di
cam pauper ingenio: cuz de te quid
dixero minoꝛ laus ē: q̄ȝ tua dignitas
mereatur. Si celum te vocem: excel-
ſioꝛ es. Si matrem gratiarum dicaz:
precellis. Si foꝛmam dei appellez di
gna es. Si dn̄am angeloꝝ te clami-
tē: per om̄ia ſic eſſe ꝓbaris. Quid er
go dicam: quidue referā: cuz non ſuffi
ciat lingua carnis tuas enarrare vir
tutes. Ille. Ideo ipſa de ſe ait. Qui e-
lucidant me: hoc eſt qui me veneran-
tur: qui me laudant: qui me inuocant
vitaz eternaz habebunt. Ueruz quia
quidē falſo illā laudare vidētur aſſe-
rentes eaz ſine originali conceptā de
hac conceptione erit ſermo. In quo
tria ſunt videnda per oꝛdinez.
¶ Primū dr̄ opinionis.
Scđm dr̄ declarationis.
Terciū dr̄ confirmationis.
¶ Primū dicitur. ⁊c̄. Queritur dubi-
um. Utrum virgo maria ſit concepta
in peccato originali. Circa hanc dif-
ficultatem due ſunt opiniones famo-
ſe. Una dicit ꝙ non: alia ꝙ ſic. quas
videbimus per oꝛdinem. Sed prius
videbimus breuiter: quid eſt pecca-
tum originale vt ſic intelligam⁹ ma-
teriaz. Egidius in tractatu de pecca
to originali. ⁊ Thomas. i. ij. queſtio.
lxxvij. ar. i. In. ij. diſtin. xxx. In. iiij. di
ſtinctione. iiij. ij. ar. iiij. Peccatū ori
ginale eſt carētia iuſticie originalis.
Ille. Aduertenduz eſt ſm theologos
ꝙ deus fecit hominez rectuz iuxta il
lud. Eccleſiaſtici. xv. Inueni ꝙ deus
fecit hoiez rectū. Qꝛ ſcȝ in eo oīa infe
rioꝛa erāt ſubiecta ſupioꝛibus. Caro
eīn in eo erat ſubiecta ſcȝ anime. Qꝛ
null⁹ moꝛb⁹ nulla paſſio aut indiſpoſi

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

tio poterat)inſurgere in carnem que
anime ipſi⁹ repugnaret. Preterea vi
res inferiores erant ſubiecte ſuperio
ribus vt concupiſcibilis et iraſcibilis
ita erant ſubiecte menti et rationi: vt
nihil in eis inſurgeret: niſi ẜm dicta=
men rationis. Iſte ordo dicebatur iu
ſticia. Quia iuſtum eſt vt inferiora ſu
perioribus ſubijciantur. Dic ergo in
diffinitione. Eſt carẽtia iuſticie. Dice
baẜ autẽ hec iuſticia originalis: quia
erat in poſteros ꝑ originẽ transferen
da. Adã ergo peccãte ⁊ a ſuo ſuperio
re ſe auertente. ordo rõnis poſcebat
ꝙ cuꝫ ipſe nollet ſuo ſupiori eſſe ſubie
ctus: ꝙ eius inferiora ſuperiorib⁹ re
bellarent. Propter ꝙ caro ſtatim ce=
pit rebellare aĩe: et inſurgere in cor
pore cõtrarie diſpoſitiões ipi⁹ forme
Ideo adã qui potuit non mori: ſi non
peccaſſet: eo peccante neceſſitatem
habuit moriendi: q̃diu ſtetit adam in
ſua rectitudine poterat non mori: et
poterat non peccare. Poterat non
mori: qꝛ eo ſic ſtante: nihil inſurrexiſ=
ſet in corꝑe qd̃ repugnaret anime.
Poterat non peccare: quia vires in=
feriores erãt oĩno ſubiecte ſuperiori=
bus. Acceperat eñ Adã ꝓpter hanc
originalem iuſticiam vt poſſet ſtare
Poterat enim peccata vitare Eo aũt
peccante ⁊ a deo ſe auertẽte perdidit
hanc originalẽ iuſticiã et hãc rectitu
dinem qua inferiora ſupiorib⁹ erant
ſubiecta. Et quia hmõi rectitudineꝫ
peccando ꝑdidit: non potuit in poſte=
ros eam transfundere. Hoc eſt ergo
pctm̃ originale qd̃ dixim⁹: qꝛ ipm̃ ori
gine cõtrahim⁹. ſ. carẽtia hui⁹ recti=
dinis: hui⁹ iuſticie origĩalis: cũ d̃bito
habendi eã. Scd̃m eñ ordineꝫ natu=
re iniuſticie neceſſariuꝫ erat iuſticia
originalis ad ſaluteꝫ conſequendaꝫ.
Quia ergo ea carem⁹ ⁊ eaꝫ tenemur
habere vt ſum⁹ membra ade. Priua=
tio vel carentia originalis iuſticie cũ
debito habẽdi: eſt pctm̃ originale Et
ſic patꝫ denominatio hui⁹ vocabuli.
Nõnulli tenẽt virginẽ fuiſſe imunẽ

ab hoc. Quã concluſionẽ ꝓbãt tripl'r
Rõne. Auctoritate. Exemplo. ¶ Pri
ma rõ hec eſt. Uirgo maria in matreꝫ
dei electa erat exaltanda ſuper oĩes
angelos: vt eccleſia canit. Exaltata
es ſancta ⁊c̃. Sed angeli fuerunt p̃ſer
uati ab oĩ peccato: igiẜ ⁊ virgo ma
ria a fortiori cũ eſſet ſupior. ¶ Scd̃a
rõ. Abſurdũ eſt credere virginẽ mari
am fuiſſe aliqñ in odio et indignatio
ne filij ſui xpi et obligataꝫ ſupplitio
cuꝫ eſſet mater cariſſima: ſed ꝑ pctm̃
originale pſona dicitur filia ire et de
putata eterno ſupplitio: igitur ⁊c̃.
¶ Tertia rõ ⁊c̃. Uirgo maria debe=
bat fieri ſpale habitaculũ dei. ergo de
bebat ſpalius p̃parari: ſꝫ ſi cõcepta fu
iſſet in pctõ originali: non fuiſſet ſpã=
lius preparata: igitur non fuit conce
pta. ¶ Quarta ratio. Qd̃ deus potuit
facere ⁊ decuit: fecit. Sed de⁹ potuit
et decuit facere ipm̃: ꝙ virgo maria
ſine originali conciperet: igitur fecit
¶ Quinta. rõ. Nulla dignitas conue
niens virgini eſt ab ea auferẽda. Sꝫ
cõcipi ſine pctõ originali: cõueniens
fuit virgini. igiẜ non ⁊c̃. ¶ Sexta rõ
Dr̃. ff. de officio q̃ſtoris. l. i. Illi opinio
ni ſtandũ eſt. q̃ plurimoꝝ teſtimonio
ꝓbaẜ. Et phus li. de ſom. ⁊ vig. Qd̃ ab
omnibus vel pluribus dr̃: fidem hꝫ ꝙ
ita ſit. Et. i. Ethi. Fama quam omnes
famãt vel exclamant: non põt in toto
eſſe falſa. Ad ꝓpoſitũ. Sꝫ quaſi oẽs ⁊
maxime vulgus tenẽt vel exclamant
ipam ſine originali pctõ conceptã: igi
tur ⁊c̃. De cẽtũ. xciiij. Hãc tenẽt opi.
igiẜ ⁊c̃. ¶ Septima rõ. Feſtũ non cele
braẜ. niſi de re ſctã. Sed feſtũ cõcepti
onis ipſius celebraẜ: igitur fuit ſcta
ex conſequẽti ſine pctõ originali: igiẜ
⁊c̃. Octaua rõ. Indulgentie non danẜ
niſi ꝓ re ſctã. Sed ſixtus papa. iiij. de
dit celebrãtibus cõceptionẽ indulgẽ
tiaꝫ ꝑ totã octa. igiẜ fuit ⁊c̃. ¶ Nona
rõ. Miracula non pñt fieri niſi a ſctã
Sꝫ cõceptio virginis fecit ⁊ ꝯtinue fa
cit multa miracula: q̃ cõtinue recitan
tur a p̃dicatoribus: igiẜ iſta cõceptio

fuit sancta. ¶ Decima ratio. arguūt quidam. Illud qđ est per angelum. reuelatū: est firmiter tenēdū. Sz beatā virginē fuisse conceptaz sine pctō fuit a deo reuelatuz vt patet de quodam helisino abbate. qui cū in medio maris fluctibus mergeretur: apparuit ei angelus di. Quod si voluisset annuatim celebrare celebrandamq; predicare conceptionem virginis. a naufragio liberaretur. At ille cuz se hoc facturū promisisset statim sedata tēpestate: saluus cū vniuersa comitiua i patriā reuersus est. Pz de primo Scđo arguunt auctoritatib⁹. Primo Aug. li. de natura ⁊ gratia. Excepta virgine maria: cum de pctis agit propter honorē dñi nullā volo prorsus habere qstionē. preterea Tho. in. i. sū. di. xliij. q. iij. Beata virgo semper immunis ab omi pctō originali ⁊ actuali fuit. Preterea inducūt. s. Dñicū de quodā li. quē edidit de corpe xp̄i ɔtra Albigēses sic di. Sicut pmus Adam fuit in agro damasceno de terra virginea ⁊ imacl'ata format⁹. sic scđs Adā scz xp̄s fuit de carne virginea et immaculata ɔcept⁹. Preterea. Ansel. in ep̄la ad coep̄os anglie: de celebranda cōceptione. Nō est deuotus nec ver⁹ amator virgis q̄ respuit colere festū cōceptiōis marie ⁊c. De illo pdicatore q̄ Tolose pdicans contra hanc conceptionē: exiēs de pulpito quidam canis niger affuit qui ipm fratrē deuorauit. Et sic patet pma opinio nostri sermonis.

¶ Secundū dr ⁊c. Opi. ij. dicit oppositū. Et pbat itentū suū duplici mō.
¶ Primo ratione theologicali.
Scđo auctoritate legali.

¶ Primo rōnibus plīmis efficacissimis. Pria hec est. Id qđ maxime resistit fidei nostre est impiū ⁊ crudele: et oio nō tenendū: imo respuendū quia est resistere spūi. s. Sed dicere. b. virginem fuisse sine peccato orig. conceptā: ē resistere fundatissime fidei igitur fuit cōcepta in peccato orig. Maior est vera. Minor pbat. Aug. in. v. li. cōtra iulianū: Oēs hoies vulneratos esse pctō ɔthoplausti: ap̄ls approbat cū di. Oēs em̄ peccauerūt ⁊ egent gr̄a dei: dicendo oēs. nullū excepit: sz totū declarauit genus hūanū. Peccauerunt em̄ oēs cuz ex vno pctōre oēs nascant pctōres. Uos aūt duz aliquē excipitis resistitis fundatissime fidei vbi ap̄lus ait. Per vnum hoiem: pctm̄ intrauit in mūduz. et p pctm̄ mors et ita in oēs ɔtrāsijt in quo oēs peccauerūt. Nūqd hec falsa sūt. Quis audeat hoc dicere nisi diuinorum eloquiorū aptissimus inimicus. Idē in epistola ad Optatum de origine anime Illud vbi per maxime fides xp̄iana consistit est vt credamus q̄ per vnū hominem peccatū intrauit in mundū. ⁊ p peccatum mors: et ita in oēs pertransijt. in quo omnes peccauerunt. Secunda ratio. Contradicere sacre scripture est erroneū et impium. vt dicitur in decre. distin. ix. cap. Ego solis. ca. Quis nesciat. cap. Si ad sacras. Et. xxiij. q. iij. c. Quidaz autem. et. ca. heresis Sed dicere virginē fuisse cōceptam sine pctō originali: est contradicere sacre scripture: igit fuit concepta ⁊c. Quid dicis o Paule. Ro. iij. Omnes peccauerunt: Et. c. v. Per vnum. ⁊c. Sup quo Augu. Ap̄ls dicēdo omnes nullū excepit: ɋnimo totū genus declarauit humanū. Ille. Cur o pater Aug. nō excepisti hic matrē dei: cum de illa fueris deuotus. Respōdet. Nō possū in hoc loco: quia in nūero alioꝝ est In quo oēs inqt apostolus. Excepi eam qñ debui: ⁊ qñ locutus sum de pctō actuali. Et vbi o pater Augustine Ju li. de natura et gratia: vt etiam ponit a magistro in. iij. di. iij. Si oēs scti et sctē cū hic viuerēt interrogati fuissent: an pctm̄ haberēt: omēs vna voce clamassent. Si dixerimus quia pctm̄ nō habemus ipsi nos seducim⁹ et veritas in nobis non est. Ubi Augu. loquitur de actuali: nō originali pctō: vt qdā garrulant. Un̄ patet rō

¶ Tertia rō. Null⁹ dānak pena mor
tis niſi ex pctō originali. Patet Gene.
ij. vbi dr. Morte moriemini. Virgo
maria mortua eſt. Jmmo patet: quia
eccleſia confitek: igitur fuit ſubiecta
morti. Mors fuit pena pcti origina-
lis. Ipſa cuz alijs mortua eſt: igitur
fuit concepta in originali. De xp̄o d͛r
ꝙ pro nobis. ¶ Quarta rō. Attribue
re virgini qđ eſt ſoli⁹ xp̄i: eſt impium
et nephariū: ſed cōcipi ſine originali
eſt ſolius xp̄i: igitur ⁊c. Vñ Bona. in
iij. diſt. iij. q. i. ar ij. Non enim omnis
honor q̄ attribuik filio: attribuendus
eſt matri. Qr ſic nō eſſet virginē ho-
norare: ſꝫ poti⁹ cōtumeliā facere. Et
Bernar. Virgo regia: falſo non eget
honore: veris bonorum titulis tumu
lata. O ſtulti ſeculares: q̄ putant virgi
nem honorare: et ipſam vituperant.
¶ Quinta rō ⁊ vltima erit. Aſſerere
cōtrariū et oppoſitū eius qđ fere oēs
famoſi doctores tenent. eſt impium et
temerariū. Sed btām virginem nō fu
iſſe cōceptā in pctō originali eſt oppo
ſitū ei⁹: qđ fere oēs doctores tenent.
igik dicere virginē nō fuiſſe cōceptā
in originali eſt impium. Unde Glo. ſu
per. c. Decimaꝫ. de decimis: vbi dicit
Innocēti⁹. Opionib⁹ magiſtroruꝫ nō
vult derogare. Et de reſtitutionibus
ſpoliatorū. c. Litteras. Et. ff. de origi-
ne iuris. l. ij. §. Poſt originem. Unde
qđ a plurib⁹ et precipue ſapiētib⁹ d͛r.
firmiter eſt tenendū: et illud negare
eſt temerariū. Ad propoſitū. Non ſo-
lum antiq̄ doctores: ſed etiam poſte-
riores tenuerunt: ⁊ in ſcriptis reliq̄ue
rūt. ꝙ virgo btā ⁊ oēs homies preter
xp̄m in ſui cōceptione pctm̄ contraxe
rūt. Qđ pꝫ triplici teſtionio ſ. p̄ntiaꝝ;
¶ Primo eccleſie doctorum.
Secūdo canoniſtarum.
Tertio religionum.
¶ Primo Auguſtini in. vi. cōtra Ju-
lianū. Oēs ad mortē p adā: omēs ad
vitā p xp̄m. Qr ſicut in adā omēs mo
riunk: ita et in xp̄o oēs viuificantur
Vos aūt dū nō oēs ſed multos ſiue p
adam cōdēnatos: ſiue p xp̄m libera
tos vultis intelligi: horrēda pūerſita
te chriſtiane religioni eſtis infeſti.
Jlle. O Gregori quid dicis in. xij. mo
ral. Nullus ſine pctō fuit niſi ille q̄ in
hoc mūdo venit ſine peccato. O hier.
quid dicis ſup illo verbo. ps. xij. De
manu canis vnicā meam. Unica: eſt
aīa xp̄i: quia ſola eſt ſine peccato. O
Ambro. quid dicis ſup Luc. ij. Quod
eñ ex te naſcetur ſanctum. Sol⁹ eñ
p oīa eſt nat⁹ de femia ſanctus Dñs
ieſus. Et Ber. in epiſtola ad Lugdu
nēſes de feſto cōceptiōis nō celebran
do. Libēter virgo hoc honore carebit
quo vel peccatum honorari vel falſa:
videk induci ſctitas. Nulla eñ rōne
placebit cōtra ritū eccl'ie preſumpta
nouitas: mater temeritatis: filia ſu
perſtitionis: ſoror leuitatis. Jlle. Sic
tenet Leo papa: in multis ſuis ſmo-
nibus. Sic Anſel. in lib. Cur de⁹ hō
Et beda in homel. ſuper Miſſus eſt
Caſſiodrus ſuper ps. Ugo in libro de
ſacramentis. Alanus in expoſitione
ſymboli. Guillelmus durandi in ra-
tionali diui. offi. henricus de ganda
uo in quolibetis. Preteres iterum
Auguſtinus in. ij. contra Julianum.
Omnes inquit homines illi primo-
rum parentum peccato naſcuntur
obnoxij: hoc qui negat: chriſtiane fi-
dei fundamenta ſubuertere conatur
Una eſt enim omnium catholicorum
firma fides: qui per vnum hominem
peccatum intraſſe in mundum: et ita
in omnes pertranſiſſe: vno corde cre-
dunt vno ore fatentur et veſtras no-
uitias preſumptiones catholica an-
tiquitate ſubuertūt. Propter quam
catholicam veritatem ſancti ac bea-
tiſſimi diuinorum eloquiorum cla-
riſſimi ſacerdotes hyreneus. Cipri-
anus. Reticus. Olimpius. hylari-
us. Ambroſius. Gregorius. Theolo-
gus Innocentius. Johannes. Baſili-
us. quibus velis nolis addo hierony
mum preſbyterum: vt omittam eos
qui nondum dormierunt aduerſus

vos proferſit de omniuz hominū pctō
originali: obnoxia ſucceſſione ſniam
Uñ nemo excipit: niſi ſolus ille quem
virgo ſine lege peccati concepit. Jlle.
Ad canoniſtas venio. Gratianus con-
pilator decreti. De conſe. diſti iij. et
iiij. per totū inter alia ca. in capitulo
Firmiſſime tene. ſic dicit. Firmiſſi-
me tene et nullatenus dubites: q̄ om
nis homo qui per concubitum viri et
mulieris concipitur cum peccato ori
ginali naſcatur.
Johannes theutonicus gloſator.
decreti. De conſe. di. iij. c. Pronūcian
dum. Et diſtin. iiij. ſuper. c. Per bap.
vbi ſic dicit. Feſtum conceptionis vir
ginis marie non eſt celebrandum q̄
fuit concepta in peccato ſicut ceteri
ſancti excepta vnica perſona chriſti.
¶ Johānes andreas doctor bono. ſu
per. c. Conqueſtus. Extra de feriis.
¶ Idem dominus hoſtiē. in ſumma
ſua. Ti. de pe. et re.
¶ Idem dñs Johannes calderinus
doctor bono. ſup. c. Conqueſtus ſupra
Idē dñs Petrus de bruto in ſuo
reptorio in littera cōceptionis.
¶ Ordo minorum Bona. in. iij. Si btā
virgo non habuiſſet aliquod peccatū
nō fuiſſet xp̄i morte redempta: qđ eſt
impium et nepharium.
¶ Alexāder de ales doctor pariſieñ. i
iij. p. ſū. dicit. Si. b. virgo maria non
fuiſſet concepta in pctō originali non
fuiſſet obligata pctō nec pene: nec
habuiſſet reatuz peccati: ſed q̄ non hz
reatū pcti non indiget redēptione: q̄
redēptio eſt ſolum propter obligatio
nem pcti vel pene: et propter reatuz
pcti: ergo. b. virgo non indiguiſſet re-
dēptione facta p xp̄m: q̄ non eſt ſm
catholicā fidē ponendum. Jlle.
Idē tenet Ric. de media vil. in. iij. di.
iij. Anima iuxt beate virginis ex ſui
vnione ad carnem originale pecca
tum contraxit. Et Nicolaus de lyra
ſuper illud. Spūſſanct⁹ ſuperueniet
in te. Bene dixit ſupueniet in te quia
venerat ſpirituſſanctus ſuper virgi
nem adhuc in vtero matris exiſten
tē ab originali peccato purgando vt
communiter d̄r. Et frater Jacoponus
de eodē ordine in laude vulgari: ſic e
legāter ⁊ optime loquit: O virgo ſu
pra feminas. Sancta maria beata: ſu
pra feminā dico Quilibet naſcit ini
micus poſtq̄ aīa in vētre clauſa fuit
infuſa virt⁹ altiſſimi te ſctificauit.
Diuina vnctio te ſanctā fecit: et oīs
immūdicie fuiſti expers. Ab origina
li pctō q̄ adā ſeminauit: ⁊ cū quo q̄ſq̄
naſcitur: tota fuiſti mundata. Jlle
¶ Idem dicit doctores ſequētes.
Aluarus hiſpanus: eiuſdem ordinis
Johannes de rupella.
Robertus canton.
Reginald⁹ archieps̄ rothomagēſis.
Johannes rigaldi.
Bertrādus de turre cardinalis.
Bartholomeus de piſis.
Giraldus odonis in li. de figuris.
¶ Ordo heremitar̄. Egidi⁹ de roma
in quolz. Btā inq̄t v̄go ſine dubio ori-
ginale pctm̄ in ſui cōceptione ↄtraxit
Auguſtinus de anchona: ſuper epi
ſtolas Pauli. Facinus de aſt. in. iij.
ſen. diſtin. iij.
Gregorius de Arimino in ij. ſenten.
di. xxx. q. ij. dicit. Scđm auctoritatem
ſacre ſcripture et Augu. et Ambro.
et anſel. firmiter tenendū eſt. virginē
in originali pctō fuiſſe conceptā.
¶ Ordo carmelitarum. Guido epiſco
pus in. iij. quolibet. q. xiij. Sequendo
rationes et auctoritates canonum et
ſanctorum ſalua puritate virginis.
teneo q̄ beata virgo fuit concepta in
peccato originali.
Et Paulus de Peruſio in. iij. diſt. iij.
Firmiter tenendum eſt beataz virgi
nem fuiſſe in originali peccato con
ceptam: tum quia fuit concepta per
cōcubitū viri et mulieris: tum quia ſo
lus xp̄s fuit cōcept⁹ ſine peccato
¶ Ordo cartuſienſium: qui per totuz
orbem feſtum hoc non celebrat: niſi
ſub nomine ſanctificationis: dicens
in prima oratione. Supplicationem

ſeruoꝝ tuoꝝ deus miſ.exaudi : vt qui
in ſanctificatione. Idez dominus Jo-
hannes calcar in ſermone de natiui-
tate:⁊ ceteri alij.
Ordo ciſtercienſium. Oddo abbas
in homel. ſuper euāg. Stabat iuxta
crucem ieſu. Et dñs anibaldus ſuper
iij.di.iij.⁊ alij plures.
¶ Preterea doctores ſeculares de-
uotiſſimi ⁊ in ſcientia famoſi. Ugo de
ſancto victore lib. de ſacramentis .li.
ij.par. ij.c.vi. Ricardus de ſancto vi-
ctore. ſuper illud ſpiritus ſanctus ſu-
peruenietin te. Petrus lombardus
i ſuo.iij.li.ſen. di.iij. ¶ Ordo p̄dicato
rum. Tho.in.iij. parte.q.xiiij. ar.iij.i
i.ij.q.lxxxi.ar.iiij.in.ij.ſen.di.xiij.ar.
ij. Sic petrus de taran.in.iij. di.iij.et
Ugo gallicus in.iij.di.iij. Durandus
in .iij.diſt.iij. Petrus de pal.in .iij.di
iij. Albertus in.iij.di. iij. dicere inq̄t
beatā virginē fuiſſe cōceptaz in pec-
cato originali : eſt hereſis condemna
ta a b. Bernar.⁊ ab omnibus magi-
ſtris pariſius. Herueus ordinis ge-
neralis. Ugo cardinalis in expoſitio
ne Luc. Nicolaus traueto. Robertus
holcot. Martinꝰ qui fecit Cronicas
Uincentius qui fecit ſpecula. Jaco-
bus de vorагi. Et omnes alij qui ſunt
numero.xlix.huius ordinis affirman
tes hanc opinionem. Quid vobis vi
detur ciues mei ſup hoc. Quare oēs
religiones non pugnant pro doctori-
bus ſuis. Ecce quot doctores quot ſa
pientes hoc affirmāt. Sed dicūt emu
li noſtri q̄ fuit priuilegiata.q2 a pec-
cato preſeruata. Oſtendant illud pri
uilegium ⁊ eis fidem dabimus.
¶ Tertium principale dicitur reſpō
ſionis.ad ar.vbi ſupra.⁊ ad rationes
Reſpondeo ad ſingula.
¶ Ad primum de angelis qui preſer-
uati fuerunt : multomagis virgo ma
ria. Angeli non habuerunt poſſibili
tatem ad contrahendum peccatum
originale.q2 fuerunt oēs immediate
creati a deo ⁊ non per originem ſemi
naliter propagati: ſicut virgo maria
ſed bene habuerunt poſſibilitatez ad
peccandum actualiter: ⁊ ideo nō fue
runt preſeruati a peccato originali:
ſed ab actuali : q2 preſeruatio a malo
preſupponit poſſibilitatem eius qui
preſeruatur ad illud malum quantuz
eſt in ſe. Et ſic patet reſpōſio ad p̄mū
¶ Ad ſecundum de indignatione fi-
lij.eſſe odioſum deo pōt contingi du-
pliciter .Uno modo per actum volun
tatis proprie:⁊ hoc fuit in virgine.
Alio modo nō propria voluntate :ſed
vterina conceptione propter inordi-
natam voluntatem primi parentis:a
quo ſeminaliter perſona propagatur
Et hoc non eſt abſurdum.ſed neceſſa
rium credere hanc irā habuiſſe. Sed
poſt q̄ fuit mater dei : vel poſtq̄ fuit
ex vtero nata nunq̄ fuit deo odioſa:
vel in indignatione filij. ſed ſemper
fuit ab eo dilecta. ¶ Ad tertium de
habitaculo. Reſpōdeo. Uirgo maria
fuit ſpeciale habitaculum: dato q̄ in
peccato originali fuerit concepta:q2
pre ceteris ſanctis ſpecialius fuit ab
originali peccato mundata . In ſua ſā
ctificatione copioſius ceteris munus
gratie accepit vt non ſolum purgare
tur a peccato : ſed vt etiam tota eius
vita redderetur immunis a peccato
actuali:mortali et veniali quod nulli
ſanctorum cōceſſum eſt .Unde exceſ
ſit oēs in ſanctificatione. ¶ Ad quar
tum reſpondeo. Quod licet deus de
potentia abſoluta potuiſſet preſerua
re virginem a peccato originali:cum
hoc non implicet contradictionem.q2
nō erit impoſſibile omne verbuz : nō
tñ potuit de potentia ordinata que cō
ſideratur circa ordinē a diuina ſapi
entia inſtitutum ſm quem ordinatuz
fuit vt chriſtus eſſet omnium redem
ptor :q2 ſi fuiſſet preſeruata:non indi
guiſſet redemptione facta per xp̄m.
Ad quintum. Rñdeo ſm egidium.
de roma or. heremit.in. vi. quolibet.
Cōceptio in originali peccato non de
rogat dignitati virginis : quinimmo
plus commēdatur ⁊ congruit officio

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ſuo per qđ facta eſt: vt eſſet mediatrix
noſtra ⁊ membrū xp̄i. Quāuis eim̄ cō
cipi in peccato originali: nō ſit ꝑm ſe
laudabile tn̄ inq̄ztum per hoc fit ho=
mo membrum xp̄i. prout a tali pecca
to liberatur pertinet ad laudem ei⁹.
Uñ negare virginem originale pctm̄
nō cōtraxiſſe. eſt negare illā ad xp̄m
ordinem habuiſſe ⁊ negare illā mem
brū xp̄i fuiſſe. Unde magis eſt lauda
bile cuz peccato fuiſſe. ¶ Ad ſextum
Rñdeo. Qđ plures ſunt qui credūt et
affirmant concluſionem de originali
q̄ȝ in partem oppoſitaz. Nā ducēti q̄n
quaginta doctores iſtud aſſerunt. Et
quāuis plures vulgares hoc teneant
Nos aūt fidez preſtamus doctis.
¶ Ad ſeptimum. Reſpondet Alber=
tus de brixia in ſumma de inſtructio
ne confeſſoris. Quāuis virgo in ori=
ginali fuerit concepta tn̄ creditur in
vtero matris ſue ſanctificata fuiſſe
anteq̄ȝ nata ex vtero. Et ideo circa ce
lebrationez conceptionis eius diuer
ſa conſuetudo eccleſiaruz ſeruat̄. Ro
mana eccleſia conſiderās virginē fu
iſſe in originali cōceptā: non celebrat
feſtuz conceptionis eius. Alique ꝟo
eccleſie conſiderātes ſanctificationē
eius in vtero matris ſue: poſt aiatio
nem factaz tollerante romana eccle=
ſia feſtuz conceptionis eius celebrāt
Uñ illa celebritas non eſt referenda
ad conceptionez rōne conceptionis: ſȝ
rōne ſanctificationis eius in vtero fa
cte poſt ꝯceptionē: cui⁹ ſctificationis
feſtū in die ꝯceptiōis celebrat̄: qꝛ quo
tp̄e ſcrificata fuerit ignorat̄ Ille. pre
terea hoc feſtuz tolleratur inquantuz
refertur ad ſanctificationē virginis
concepte: ⁊ non ad conceptionē eius.
Et ita dicit oratio que dicitur in hoc
feſto rome in ſancta maria maiori.
Deus qui ſanctificationem virginis
marie. Unde non eſt feſtuz conceptio
nis: ſed ſanctificationis. Concordat
ſuper hoc Johan. Andree. ſuper. c. cō
queſtus. Extra de ferijs. ⁊ alij q̄ȝplu
res. ¶ Ad octauum de indulgentijs.
Reſpondeo. De ip̄o ſolo legitur ꝙ ſic
iſtius opinionis cū alij ſanctiores fue
rint opinionis contrarie: vt patet de
ſuis anteceſſoribus. Preterea vt vica
rius chriſti errare nō poteſt ſed bene
talis homo et perſona. ideo ⁊c̄. ¶ Ad
nonum de miraculis. Reſpōdet. Tho
mas. xxij. q. xvij. ar. ij. Qđ miraculoꝝ
aliqua quidem non ſunt vera: ſed fan
taſtice facta. quibus ſcilicet ludifica
tur homo vt videatur ei aliquid quod
non eſt. vt quotidie fieri cernimus
ꝑ incantationes. Quedam ſunt ve=
re facta: ſed non vere habent ratio=
nem miraculi. quia fiunt virtute cau
ſarum naturaliuȝ. Unde concluditur
ꝙ huiuſmodi miracula: forte ſunt ar
te demonum: vt demones decipiant
eos et in hoc errore teneant: vt ſuſci=
tet diſcordias inter viros religioſos.
Ad ꝓpoſitum. Ex deuotione quam
homo habet ad virginem erit mira=
culum: non ratione conceptionis: ſed
deuotionis matris quam ad illaz ha
bet et ratione fidei. ¶ Ad decimum
de reuelatione. Reſpondeo ꝙ non eſt
verum de reuelatione illa: nec ſunt
iſta dicenda đ Anſelmo vt ꝓbat Uin
centius in ſpeculo lib. xxvi. c. xxxvi.
ſed malicioſe ſunt poſita. Anſelmo
impoſita. Sicut falſe beato Bernar=
do de macula in frōte: quod eſt abſur
dum: immo prophanum hoc aſſerere
immo hereticum. Unde ſcriptura in
Apoca. Sine macula enim ſunt ante
thronum dei. Et alibi. Non intrabit
in ea aliquid coinquinatuȝ. Secundo
probatur auctoritate. Ad verba Au=
guſtini. Reſpōdeo ꝙ loq̄tur de actua
libus contra Pelagium: a quibus im
munis fuit virgo maria: et nō origina
libus. Ad illud de ſancto Tho. Reſpō
deo ꝙ Tho. bene dicit: quia ꝟgo fuit
immunis ab omni peccato ꝓ eo tēpo
re quo incepit eſſe mater dei: ⁊ dei in=
ceps vſq̄ȝ in perpetuū fuit immunis
a peccato originali. Cū hoc tamen ve
re ſtat ꝙ fuerit ꝯcepta in peccato ori=
ginali: non omnes chriſtiani ſunt im

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

mumes a peccato originali : tñ fuerūt
concepti ī peccato originali. Nō em̄
dicit Thom̄. ꝙ virgo fuerit immunis
in ſui conceptione a peccato origina
li ſed dicit ꝙ fuit immunis a peccato
originali. quando. ſ. ꝑparata fuit vt eſ
ſet mater dei. Et ſic patet reſpōſio ad
argumenta illius opinionis. Ad illō
de. ſ. Dñico. Reſpondeo ꝙ Vincenti⁹
hyſto. li. iij. c. xcvi. hyſtoriam recitat il
lius libri qui in flammas ꝓiectus ter
exiuit illeſus penitus. Sz ꝙ fuerit de
corpe xp̄i. nullā facit mentionē. Vnō
non ꝓſtatur fides talibus. Preterea
nunꝗ̄ fuit reputatuz hereticū tenere
beatā virginez fuiſſe conceptā in ori
ginali: ideo non erat opus vt per illā
auctoritatē beatus dñicus impugna
ret hereticos Preterea talia apō nos
nō ſunt. Ad illud de Anſelmo. Non
eſt deuotus: nec verus amator virgi-
nis. R̄ñdeo ꝙ vere non ſunt verba An
ſelmi ſed conficta ab aliquo volēti de
cipere ſtolidum vulgus. Ad illud ex
emplū de illo qui comedit fratrez illū
ſunt dementie et fatuitates.

¶ In feſto ſancti Thome apoſtoli.
De fide ſermo magnus.

NOli eſſe incre
dulus: ſed fidelis. Jo. xx.
Ab optimis et excellen-
tibus theologis cum ſtabili et firmo
fundamēto ꝟtutes tā theologicas ꝗ̄
cardinales: maxime eſſe neceſſariuz
eundi ad paradiſum virtutem ſctē fi
dei: quia vt vult Tho. xxij. q. iiij. ar. i.
In ꝑmo cōtra gen. c. v. vi. vij. In. q. di.
de. veri. q. xiiij. ar. ij. Fides eſt ſubſtā
tia. radix. ⁊ origo oim virtutum ⁊ bo
noꝝ ſpūaliuz dyo. li. de diui. no. c. vij.
Fides eſt vnicuz credentiū fundamē
tū: radix oim virtutū: et bonoꝝ ſpūali
um. Et ſicut radix arboris eſt funda
mentū oim fructuū: ita fides oim bono
ruz ſpūaliū. Unde apl's. i. Cor. ij. Fū
damentuz aliud nemo pōt ponere. ſ.
neceſſarium ad ſalutem. ꝑter id quod
poſituz eſt. quod eſt chriſtus ieſus. ſ. fi
des ieſu xp̄i: quod affirmat ꝑ Augu.
de fide ad petrum. Firmiſſime tene ⁊
nullatenus dubites: non ſoluz omnes
paganos: ſed et omnes iudeos et oēs
hereticos atq̄ ſciſmaticos qui extra
eccleſiā ꝑſentem finiunt vitā: in ignez
eternum ituros qui paratus eſt dya-
bolo et angelis eius. Ille. Et pius pa
pa epiſcopus ſeruus ſeruoꝝ dei illu-
ſtri machometo turcho. ꝑncipi: timo
rem diuini nominis pariter ⁊ amorē
Sapientibus ⁊ inſipientibus debito
res ſumus et omnes cupimus ſaluos
fieri: grecos latinos iudeos: ſarrace-
nos: oibus optamus bona. Sed ſcim⁹
vera bona neminez aſſequi poſſe: qui
extra eccleſiam deſit et a xp̄o dño ali
enus eſt Ille. Quod conſiderans apo
ſtolus. Tho. cū fuiſſet incredul⁹ per
dies aliquot de xp̄i reſurrectione: ⁊ di
centes aliij: vidim⁹ dñm: ille dixit. Ni
ſi videro in manibus eius fixurā cla
uoꝝ. et mittā manū meā in latus ei⁹
non credam. Apparenti autē ei dixit.
Dñs meus et deus me⁹. Cōfeſſus eſt
humanitatē in ꝟbo. Dñs me⁹. et di-
uinitatem in verbo deus meus Et vt
dicit Grego. in omē. plus ꝓfuit nobis
Tho. infidelitas ꝗ̄ fides credentiuz
diſcipuloꝝ. Hoc fuit magnū ꝑuilegiū
ſuꝑ oēs apoſtolos. Scdm̄ ſniam Alb.
ſuper Lu. Quidam cognouerunt xp̄z
reſurrexiſſe ī viſu: vt Cleophas. ⁊ Lu
cas euntes in Emaus. Lu. vlt. Qui-
dam ex auditu: vt petrus Mar. xv[i].
Dicite diſcipulis eius et petro. Qui
dam ex guſtu, vt diſcipuli qui ad pi-
ſcationem fuerunt. Jo. vi. Quidam ex
tactu et viſu. vt Thomas qui chriſtū
tetigit. Vñ eccleſia. O Thoma didy-
me qui meruiſti chriſtū tāgere. Cui
xp̄s dixit aſſumpta ꝟba. Noli eſſe ⁊c.
In q̄bus ꝟbis de laudibus fidei Tho
me. ac noſtre erit hodiernus ſermo:
vbi tria videnda ſunt de ea.
Sermonē habes. Fo. xliij.

¶ In die natiuitatis domini.
Sermo ineſtimabilis.

Euangelizo vobis gaudiuꝫ magnum
qđ erit omni populo: qꝛ
natus eſt nobis hodie
ſaluatoꝛ mundi. Luce
ij. Grandē facūdiā ⁊ ſtilū ac verboꝝ oꝛ-
natuꝫ requirit ſolēnitas hodierne nati-
uitatis ſpecialis. Vbi icarnati q̄ in tali
die p recuperatione ⁊ redēptione infe
licis hūane nature noſtra paſſibili et
moꝛtali carne veſtituꝫ eſt. Et vere ſi-
cut deus voluit oſtendere ſuam infi-
nitam potentiam in pꝛincipio mundi
in creatione creaturarum eas produ-
cendo de nō eſſe ad eē: iuxta illud. Di
xit ⁊ facta ſunt. Idē omnia quecūqꝫ vo
luit dñs fecit. Et Beda in home. za-
chei. Que impoſſibilia ſunt apud ho-
mines poſſibilia ſunt apud deum. Ita
in vltima etate huius tp̄is voluit oſ̄
dere ſuā īfinitā miſericoꝛdiā q̄ de na
tura humana facta captiua in manu
dyaboli illam voluerit liberare me-
diate incarnatione filij ſui. O magnū
priuilegium nobis conceſſum ſecūdū
Tho. ſup epiſtolas Pauli. Deus di-
uerſis modis voluit loqui populo iu-
daico ⁊ patribus antiquis. Modo per
colūnā igneam in ea apparendo. mo
do per perſonā mediā. ſ. per angelū.
modo per viſionē: ⁊ coꝛpalem ⁊ ymagi
nariam: ⁊ intellectualē. ſed nobis mo
do ſingulari locutus eſt p filiū. Unde
apoſtol9 ad heb. i. Multifarie mul-
tiſqꝫ modis olim deus loquēs patrib9
in pphetis nouiſſime aūt dieb9 iſtis
locutus eſt nobis in filio quē cōſtituit
heredem vniuerſoꝝ per quē fecit ⁊ ſe
cula. Hoc eſt qđ ſpōſa petebat Cañ.
i. Oſculetur me oſculo oꝛis. ſ. per in-
carnationem. Qđ Leo papa premedi
tans in ſermone hodierno: exhoꝛtat
nos ad grandē exultationem ſpūalem
di. Hodie dilectiſſimi ſaluatoꝛ noſter
natus eſt gaudeam9. Neqꝫ eni phas
eſt locum eſſe triſtitie: vbi natalis eſt
vite. Nemo ab hui9 alacritatis par-
ticipatione ſecernitur. Una cunctis
leticie communis eſt ratio. Exultet
ſanctus. qꝛ appropinquat ad palmā.
Gaudeat peccatoꝛ: quia inuitatur ad
veniam. Animetur gentilis: quia vo-
catur ad vitam. verbum enim dei de
us filius dei propter liberandum ho-
minem ab eterna moꝛte: factus eſt
homo. Ille. Euangelizo vobis ⁊c. De
chꝛiſti natiuitate tria erunt videnda
in p pꝛeſentiarum
¶ Pꝛimum eſt filij dei eternalis de
terminationis.
¶ Secūdum eſt filij dei coꝛdialis ſup
plicationis.
¶ Tertium eſt filij dei humanalis in
carnationis.
¶ Pꝛimū eſt ⁊c. Utrum fuit neceſſa-
rium xp̄m incarnari pro redemptione
generis humani. Reſpōdet thomas.
iij. parte. q. i. ar. ij. In. iij. diſtin. ij. In.
iiij. di. contra. gē. c. xv. Alex. de ales.
in. iij. par. ſum. Ric. de media vill. in
iij. diſtin. xx. ar. i. Anſel. i li. Cur. de9
homo. Et philoſophus. v. Meth. Qđ
duplex eſt neceſſitas. Pꝛima eſt ab
ſoluta. Secunda conditionata. Exem
plifica de ambabus. Quo ad pꝛimā
non fuit neceſſarium chꝛiſtum incar-
nari. Et ratio eſt: quia cum deus ſit
omnipotens erant alij modi ad ipſuꝫ
liberandum. Unde Augu. lib. xiij. de
trini. c. x. Si queratur vtrum alio mo-
do potuerit genus humanū liberari:
q̄ per icarnationē filij dei. Dicimus
⁊ alium modum poſſibilem ei fuiſſe:
cuius poteſtati cuncta ſubiacēt. vnde
ps. Omnia quecūqꝫ voluit dominus
fecit. Idem. Dixit et facta ſunt. Ma-
thei. xiiij. Abba pater omnia tibi poſ
ſibilia ſunt. Beda in omel. zachei.
Que impoſſibilia ſunt apud homi-
nes poſſibilia ſunt apud deum. Po-
terat enim mittere angelum. pphe-
tam patriarcham ⁊c. Unde erāt alij
modi ad genus humanum redimēdū
Si loquimur de ſecunda neceſſitate

G ij.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

dico non fuiſſe aliuz modum ꝙ̄ ꝙ ille
qui erat immortalis: impaſſibilis: in
finitus efficeret mortalis. Uñ Dan=
tis lib.iij. Cañ.vij. Omnes alij modi
erãt inefficaces ad ſatiſfaciẽduz: niſi
dei fili⁹ ad icarnationẽ ſui non fuiſſet
humiliat⁹. Et hoc de ſcdã neceſſitate
Uoluit diuina prouidẽtia vt iſta que
ſtio diſputaret in conſiſtorio ſctiſſime
trinitatis. Facta eſt aũt hec diſputa
tio: inter iuſticiam: et miſericordiam.
Juſticia erat aduocata ꝓ natura an=
gelica: miſericordia pro natura hũa=
na. Juſticia erat contra genus huma
num. Que ſurrexit ꝯtra hoiem dicẽs.
O domine rex: tu poſuiſti hanc ꝯclu=
ſionem diſptandam. Utrum homo de=
beat liberari. Probo ꝙ non: ⁊ rationi
bus et teſtibus. Primo ratione que
eſt triplex in preſentiarum.

¶ Primo ratione iuſticie.
Scdo rõne ingratitudinis.
Tertio rõne cognitionis.

¶ Primo ratione ⁊c. Domine tu es
iuſtus. In. ps. Juſtus es domine et re
ctum iudicium tuum. Baruch.i. Deo
noſtro iuſticia. Hiere.xij. Juſtus es
domine: ſi diſputem tecum. Ulterius:
Si iuſtus: debeas illã facere. Juſticia
vult vt tanta ſit pena quanta fuit cul=
pa. Deut.xxv. Scdm menſuram deli
cti erit ⁊ plagarũ modus. Et.xvi.q.i.
c. Si quis. Scdm qualitatẽ delicti im
ponenda eſt penitẽtia. ⁊ C. de penis.
l. Sãcimus. Et. ff. quibus vt indignis
l. reſcriptuz. Et extra de his q̄ fiunt a
maiori pte capituli. Sed culpa hois
fuit infinita: vt pote contra bonũ infi=
nituz. Si infinita: ergo merebatur pe
nitentiã infinitã. Penitentia aũt in=
finita: non põt eſſe homine cum ſit fi=
nite operationis. In.iij. Ethi. In.viij.
Phi. Finiti ad infinitũ nulla eſt pro=
portio. In.viij. Phiſ. Impoſſibile eſt
in corpore finito eſſe potentiã infini=
tam: igitur ſatiſfacere non poteſt. Si
ſatiſfacere non poteſt: ideo debet ꝺam
nari. Et ſic patet prima ratio. ¶ Se=
cundo rõne ⁊c. Domine inquit iuſti=
cia: tu feciſti angelos ⁊ homines: qui
ambo peccarunt. Lucifer ex ſupbia.
Eſa.xiiij. In celum aſcendam: ſuper
aſtra dei exaltabo ſolium meuz. Et ho
mo etiã. Geñ.iij. Eritis ſicut dij ⁊c.
Luciferuz damnaſti cum ſuis ſequa=
cibus in ppetuũ. Apoc.ix. Diabolus
qui ſeducebat eos miſſus ẽ in ſtagnũ
ignis: vbi cruciabuntur in ſecula ſe=
culorũ igitur a ſimili debet homo dã=
nari ppetualiter: ſicut ⁊ demõ: alioqn
poterit demõ conqueri de te eſſe par=
tialẽ et parteſanum. Sed cum nõ ſis
o deus. Act.x. In veritate comperi:
qm̄ non eſt acceptio perſonarũ apud
deum. Et extra de prebendis et digni
tatibus. c. venerabilis. Igitur debes
ipſum damnare in perpetuũ. ¶ Ter
cio rõne cogni. Illi danda eſt venia:
qui ſuum agnoſcit delictũ. Extra de
re.iu.in.vi. Uenia nõ datur niſi cor=
recto. Unde eſt ꝙ multi non ſe corri=
gunt de peccatis ſuis: q: nõ ſe cogno=
ſcunt. Unde Lactan.i.lib.c.i. Hec eſt
enim prauitatis cauſa: ignoratio ſui.
Señ. epiſtola.xviij. Corrigi non vult
qui peccare ſe neſcit. Berñ. Initium
ſalutis: ẽ noticia peccati. et Macro.
vt dicitur in li. de ſomno Scipionis a
dijs habuit reſponſum. Notis elicos
i. noſce teipſum. Ad propoſituz. Adaz
non cognouit pctm̄ ſuũ. immo redar=
gutus de eo: illud retorſit in mulierẽ
di. Geñ.iij. Mulier quaz dediſti mihi
ſeduxit me. q. d. Si non fuiſſet illa et
ſi mihi non dediſſes non peccaſſem.
Eua attribuit illud ſerpenti di. Ser=
pens inquit decepit me. Facecia d̄ fe
mina que in calopodijs iuit ad colli=
gendum ficus: ⁊ cecidit fractis cruri
bus: ⁊ dixit. Maledicatur diabolus.
Reſpondit diabolus. Maledicta ſis
tu. An ignoras ſi aſcenditur cum ca=
lopodijs in ficum: igitur non debet li=
berari. Et q: eſt concluſio iuriſtaruz.
ff. de officio pſidis. l. Illicitas. §. Ueri
tas Judex non niſi ſm allegata ⁊ pro
bata debz iudicare Ideo tibi adduco
in robur meum tres idoneos teſtes

ad hoc negocium probandum. Prim⁹
fuit natura angelica. Domine homo
erat creatus ad replendum ſedes va
cuas paradiſi. Quia vt dicit Tho. ij.
ſen. diſt. ij. Celum plus eſt pro homi-
nibus q̄ꝫ ꝑ angelis qui loco non indi
gent. homo agnouit hoc bonū: igitur
indignus eſt redimi. ¶ Scd̄s teſtis
eſt celum empyreum di. Dn̄e tu me
creaſti nobiliſſimuꝫ corp⁹ ac me feci
ſti ꝓpter hoīeꝫ. nō agnouit bonū hoc
priuari debet ꝛc̄. ¶ Tertius eſt para
diſus terreſtris di. Domine me feci-
ſti amenum pro hominis recreatio-
ne. Et fecit contra preceptum tuum:
comedens de pomo. vitiū ſancti Bla
ſij: non cognoſcens hoc bonum: meri-
to ꝓuari debet tanto bono et dānari.
¶ Aſſurrexit mīa: pro humano gene
re aduocata dicens. O domine ſoror
mea iuſticia locuta eſt audi me: quia
tribus rationibus et teſtibus ꝓbo ꝓ
homine.
¶ Primo rōne finis.
Scd̄o rōne inconuenientie.
Tertio rōne ꝓprietatis.
¶ Primo rōne ꝛc̄. In. ij. Phi. Omne
agens agit ꝓpter finem. Finis mo-
uet agentem. In. ij. Meth. Finis eſt
cauſa cauſarum. Ad propoſitum. Ad
quem finem creaſti hoīem: nunquid
ꝓpter ſui damnationeꝫ. Non: ſed ad
finem vite eterne. Si ipſum damnas:
fruſtra feciſti illū et in vanum. Et qꝛ
vt habet phs. i. celi et mundi. Deus
et natura nihil agunt fruſtra. In. ix.
Metha. Nihil eſt ocioſum in natu-
ra. In. li. de regimine principum. De
us glorioſus nihil ocioſuꝫ fecit in na
tura. Ne ergo fruſtra ſit creatus: ip-
ſum debes ſaluare. ¶ Secundo rōne
ꝛc̄. Si homineꝫ non reparas a ſua dā
natione. De tribus opꝫ ſequi vnum.
Aut quia non potes ipſum ſaluare: ꝛ
ſic non omp̄s. Aut quia neſcis: et ſic
es ignorās. Aut quia nō vis: ꝛ ſic eris
inuidus. Sed in te. O dn̄e: hoc non ē.
Primo: quia es potens. p̄s. Omnia
quecunqꝫ voluit dn̄s fecit. Secundo
qꝛ es ſapiens. p̄s. Omnia in ſapiētia
feciſti. Tertio: quia non es cauſa pec
cati. Aug. lib. lxxxiij. q. Deo auctore
non fit homo deterior: Igit̄ debes ip
ſum ſaluare: ne tibi iſta opponantur.
¶ Tertio ratōne ꝛc̄. Dn̄e immatura
tua eſt mīa ꝛ clemētia. Eccl'ia. Deus
cui ꝓprium eſt miſereri ſemper ꝛ par
cere. De pe. di. i. c. Quia diuinitatis.
Diuinitatis natura clemēs eſt ꝛ pia
Et ſicut eſt ꝓprium igni calefacere:
ſoli illuminare: ita tibi miſereri. vn-
de debes homini parcere. Quia vt di
cit phus. ij. Metha. In. iij. de anima
Unumquodqꝫ agens operatur ſm̄ ꝓ
prietatem ſue nature. ¶ Et adduco
tibi tres teſtes. ¶ Primus Abel di.
Domine mi. pater meus Adā pecca
uit contra clementiā tuā: ſed tu domi
ne amplia miſericordiā tuā. Quia vt
dr̄ extra de regu. iur. in. vi. Odia ſunt
reſtringenda: fauores auteꝫ amplian
di. ꝛ. l. Cuꝫ quidā. ff. de liberis ꝛ poſt
humis. Odia ſunt reſtringenda. o pti
alis. ¶ Scd̄s Dauid cum cythara.
Dn̄e mi: illi debes miſericordiaꝫ im
pendere qui illam petit ꝛ triſticiā ha
bet de pctō. Quia ſcriptum eſt in p̄s.
Cor contrituꝫ ꝛc̄. Adā cū lachrymis
per plures annos tibi petit veniam:
igit̄ illi debes eā impendere. ¶ Ter
tius teſtis Abraam cum barba ꝓli-
xa. di. Tu dixiſti domine per Dauid.
Si filij mei non cuſtodierint mādata
mea: viſitabo eos in virga eoꝝ. Miſe
ricordiam autem meam non diſper-
gam ab eo neqꝫ nocebo ei in veritate
mea. Adam pater noſter peccauit.
Tu autem debes magnificare miſe
ricordiam tuaꝫ: nec ipſam amouere
ab eo ꝛ genere humano. Audiens au
tem deus pater has fortiſſimas rō-
nes ſanc e miſericordie: concluſum
eſt q̄ omnino redimeret̄ gen⁹ huma
num ſoluꝫ: ꝛ non lucifer ꝛ natura an
gelica. Et hoc triplici rōne. vt ponit
Alex. de ales. iij. volu. ſum. et Tho. ꝛ
Boū. in. ij. diſt. vij. ar. i. ¶ Prima rō
quia angel⁹ peccauit ex ſe nullo ſug

gerente: quia non habuit infeſtatio-
nem ad malum. Homo autē alio ſug
gerente: quia ab vxore fuit ſuaſus. V-
xor autem a lucifero ſiue ſerpente fu
it ſuaſa preterea a carne infeſtus.
¶ Secunda rō: quia angel⁹ peccauit
ex malicia. Adā peccauit ex aliqua
ignorātia: quia mortale credidit eſſe
veniale. Preterea non credidit tantū
peccare quantum peccauit. Preter-
ea homo habuit ꝓpoſitū penitendi.
Angelus autem non. Preterea ange
lus erat ſpūs: ideo debebat eſſe prō-
ptus ad omne bonum. Mat. xxvi. Spi
ritus quidem prōptus eſt: caro autem
infirma. Hō aūt erat caro: que eſt in-
firma. ¶ Tertia rō ꝛc. Adam pecca-
uit in patrē: quia ex quadam infirmi
tate peccauit: cui attribuitur poten-
tia. Eua peccauit in filiū. quia ex qua
dam ignorantia feminea ſuꝑbiuit: dū
ſcientiam dei appetijt. Erimus ſicut
dij: vnde in filiū peccauit: cui attri. u
itur ſapia. Deniq̄ peccauit in ſpūſan
ctū. quia ex ꝓpria malicia intumuit
ꝯtra ſpūſctm̄: cui attribuitur clemen
tia. Et q̄ peccat in ſpūſctm̄ non remit
titur ei: neq̄ in hoc ſeculo neq̄ in fu
turo: vt dr̄ Mat. xij. Vn̄ hō ſolū debu
it redimi. Unde dixit angelus. Euan
gelizo vobis ꝛc. quia natus eſt vobis
non nature angelice.
¶ Secundum dicit ꝛc. q̄uis ab eter
no deus predeſtinauerit incarnatio-
nem ſui filij et ſalutis generis huma
ni: voluit tamen vt noſtris precibus
et ſanctorum patrum impetraretur.
Quia vt dicit Grego. xxiij. q. iij. Ob-
tineri nequaq̄ poſſunt que predeſti-
nata non fuerint: ſed ea que ſancti vi
ri orando efficiunt ita predeſtinata
ſunt vt precibus obtineantur. Ille.
Unde ſancti patres cum lachrymis
implorauerunt hunc diem. Et q̄tum
fuit eorū deſiderium apparet ex ſcri
pturis. Vixit adā. ix. c. xxx. annos pe
tēs xp̄ꝫ. Enos. ix. c. v. Enoch. ccc. lxv
Mathuſalem. ix. c. lxix. Lamech: vij.
lxxvij. annis. Noe. ix. c. l. ānis ſem-
per petentes xp̄m incarnandū. Non
habentes ſuum intentum diſpoſue-
runt mittere ambaſiatores. pro gra-
tia impetrāda. ¶ Primo patriarche
mittunt Eſaiam. Eſaie. xvi. Emitte
agnum dn̄e dn̄atorem terre. Adiun-
git aliud Eſa. v. Rorate celi deſuper
ꝛc. Et. lxiiij. Utinā diſrumperes ce-
los et deſcenderes. Secūdo ꝓphete
mittūt moyſen. Exo. iiij. Obſecro do-
mine mitte quem miſſurus es. i. alīs
miſiſti me: ſed fuit particularis libe-
ratio: mitte nunc ꝓ vli liberatione.
Tertio reges mittunt dauid di. Oſtē
de nobis domine miā tuā. ꝛ ſalu. ꝛc.
Cāta. Quarto ſacerdotes mittūt aa-
ron di. Dn̄e inclina celos tuos ꝛ deſcē
de. Quinto eccl'ia di. Excita dn̄e po.
tuā ꝛ veni. O deus ſurge videntes q̄
non exaudirentur. mittunt mulieres.
¶ Primo venit dn̄a Eua di. Ob no
ſtram culpā tu nos ꝯdēnaſti: ſed deus
ne reſpicias ad hoc. libera me a tene
broſo carcere. Cui deus. O eua tu pec
caſti: non es digna meo filio. Scd̄o do
mina ſarra: o deus adiuua nos. Cui
de⁹. Nō es digna: qr̄ īfidelis fuiſti de
filio iſaac. Tertio dn̄a Rebecca. Cui
de⁹. Tu fuiſti ꝑtialis īn Jacob. ꝛ Eſau
Quarta fuit dn̄a iudith Cui de⁹ Fui
ſti homicidiaria. Quinta fuit dn̄a he
ſter. Cui de⁹. Nimis fuiſti vane glo
rioſa poliendo te vt placeres Aſſue
ro. Tādē miſſa eſt ancilla etate qua-
tuordecim annoꝝ. Que oculis depreſ
ſis tota verecunda dixit genibus fle
xis. Canta. Ueniat dilectus meus in
ortum ſuum: vt comedat fructum po
morum ſuorum. Ortus fuit vter⁹ vir
ginalis. Audiens autē filius hoc ver
bū dixit patri ſuo O pater hāc ama
ui ꝛ exquiſiui a iuuētute mea: ꝛ queſi
ui eā mihi ſponſam aſſumere: ꝛ ama
tor factus ſum forme illius. Immedi
ate deus pater vocat Gabrielem di.
O Gabriel vade cito in nazareth ad
mariā ꝛ defer ei nunc ꝛ ex parte mea
has litteras. Et dic ei q̄ ipſam eligo
in ſponſam meam. Et filius ſubiūxit

Dic ei ex parte mea ꝙ eligo ipſam in matrem: de cuius viſceribus ſumam mihi corpus: eroqꝫ eius filius et ipſa mea mater. Da ei has litteras. Tercio ſpūſſanct⁹ dixit. Et ego habitabo in ea: eritqꝫ templū meum. Da ei has lr̃as ex parte mea. Ingreſſus gabriel ad eam dixit. Aue gratia plena dñs tecū. Ab a qđ eſt ſine: et ve culpa. Immunis a triplici ve. De quib⁹ Apoc. xij. Ue ve ve habitantibus in terra. Gratia plena hierony. Bene gratia plena: qꝛ ceteris per ptes. Marie vero ſe tota infudit gratie plenitudo. Dominus tecum. Ber. plus tecum ꝙ̃ mecum. Dñs pater: domin⁹ filius: dominus ſpiritusſanctus. Audiens angeli verba: turbata eſt in ſermone. Maria ſecum habebat tres domicellas: prudentiam: virginitatem: humilitatem: conſuluit prudentiam. O ſocia mea: quid agaꝫ. Rñdit prudentia Conſidera o maria: quia ſcriptuꝫ eſt Eccl'ia. xix. Qui cito credit: leuis eſt corde. Uñ bene dicitur: Maria auteꝫ cogitabat qualis eſſet iſta ſalutatio. Eccl'. xxxvi. Audi tacens: et ꝑ reuerētia accedet tibi bona gratia. Uidens angelus eam ſic turbatā dixit. Ne timeas maria. Cur times. Uirgo conſuluit ſcđam. ſ. virginitateꝫ. Cui dixit. O maria. pete ab angelo de modo habendi hunc filium. Et ſi tibi nominauerit de ſemine virili: ipſum cū baculo expelle. O iuuēcule qñ veſtri amatores noiant impudica. etc̃. Quō fiet iſtud: qm̃ virum non cognoſco. Reſpōdit angelus. Spiritusſanctus ſuperueniet in te: et virtus altiſſimi obumbrabit tibi. Quare non dixit veniet. Uideas Nicolaum de lyra ibi. Uirgo conſuluit terciam: ſcilicet humilitatem. Reſpondit ei. Aſſentire precibus angeli. Illa autem procidens in terra dixit. Ecce ancilla domini. Fiat michi ſm̃ verbum tuuꝫ. Statiꝫ formatus eſt deus et homo in vtero eius Orta eſt queſtio: quis deberet facere hanc redemptionem: an pater: an filius: an ſpiritusſanctus. Concluſum eſt ꝙ filius. Et rō Scoti et Alexandri ei tractatu de conuenientia incarnationis. In deo eſt potentia que patri attribuitur. In filio eſt ſapientia: q̄ ei attribuitur. In ſpūſſancto clementia. Demon appetijt dei potentiam: quando dixit Iſa. xiiij. In celum aſcendaꝫ et exaltabo ſolium meum: et ero ſimilis altiſſimo. Unde iniuriam fecit patri. Homo appetijt dei ſapientiam quādo dixit Geñ. iij. Erimus ſicut dij ſcientes bonum et malum. Unde iniuriam fecit filio. Antichriſtus quando veniet miracula faciet: vñ iniuriam faciet ſpirituiſancto: q̄a miracula fiunt a bonitate ſpūſſancti. Breuibus dico. Demon offendit patreꝫ. hō offendit filiuꝫ. Antixp̄s offendet ſpm̃ſanctum. Ad illuꝫ ſpectat dare indulgentiam qui recipit iniuriam. Si natura angelica q̄ cecidit redimi debuiſſet: ad patrē ſpectaret. Si antichriſtus redimi debuiſſet: ad ſpiritūſanctum ſpectaret. Quia igitur homo erat ſolus redimēdus: ideo ei⁹ redemptio ad filium ſpectabat vt hominēm recuperaret. O priuilegiū ſingulare homi conceſſū: vbi dicit Alber. ſuper Lu. ꝙ hodie quattuor ſunt facta placabilia que in veteri teſtamento fuerunt dura et inflexibilia. Primo celuꝫ qđ nullū hoiem recipere volebat: hodie incipit ſuſcipere. Scđo angelus qui nullas aīas ad celuꝫ portare volebat. Etiam ſi fuiſſet aīa marie hodie incipit. Tercio de⁹ qui humanū genus recōſiliare nolebat. hodie peccatorem ſuſcipit. Quarto mors q̄ bonos et malos ad infernum portabat: hodie benigna facta ē: vt a ſanctis ꝯſideretur. Cupio diſſolui et eſſe. etc̃. In quibus verbis dubium querit̄. Utrū ſi homo non peccaſſet. chriſtus incarnatus fuiſſet. Ad hoc due ſunt opiniones Una ē Alexādri ordinis minoꝝ Alia eſt Tho. Alexāder dicit ꝙ etiā pctō non exiſtente: xp̄s eſſet incarnatus. Ratō illius eſt. Homo eſt creatus

ad beatitudinem conſequendaꝫ:⁊ eſt
beatificabilis in vtroqꝫ: ⁊ quo ad cor
pus:⁊ quo ad aĩaꝫ. Sed beatitudo ho
minis quo ad partem ſenſitiuã eſt in
aſpectu humanitatis aſſumpte. Quo
ad animam vero in viſione diuinita-
tis. Ut igitur beatificaretur quo ad
corpus decuit chriſtũ incarnari. Ale
xander quo ad hoc nihil probat:quia
cum beatitudo hominis ſit ex ipſa di
uinitate Aug. Uiſio eſt tota merces:
qua viſa ab aĩa beatificat̃ corpus ex
redundantia ipſius aĩe ad corpꝰ. In
viſione vero humanitatis reſultat qđ
dam gaudiũ accidentale. Unde ſi nõ
peccaſſet.⁊c̃. Scđa eſt Tho.iij.par.q
i.ar.iij.q nõ eſſet incarnatꝰ. Ratio eſt
Ea enim que ex ſola dei voluntate ꝓ
cedunt ſupra oẽ debituꝫ creature no
bis innoteſcere.non pñt:niſi quatenꝰ
in ſacra ſcriptura traduntur per quã
nobis diuina voluntas innoteſcit. Uñ
cum in ſacra ſcriptura:ratio pcti pri-
mi hominis aſſignetur:dicitur eſſe in
remediũ pcti. Aug. Nulla cauſa fuit
veniendi xp̃o dño:niſi pctõres ſaluos
facere:tolle morbos:tolle vulnera:et
nulla erit cauſa medicine:et ſuꝑ Lu.
Si homo nõ peccaſſet filius hoĩs non
veniſſet. Et idẽ ſuꝑ illo verbo Math.
i. Ipſe enim ſaluum faciet populum
ſuum. Si ergo inquit homo non pec-
caſſet:virgo non peperiſſet. Idem in
oratione ad virginem. Ad quid ma-
ter fieres ſaluatoris:ſi nulla eſſet in-
digentia ſalutis.⁊ Damaſ. in ſequen
tia ad virginem loquens. Nec abhor
res peccatores ſine quibus nunqꝫ fo
res tanto digna filio. et Paulus fuit
huiꝰ opinioĩs:qñ dicit.i. Tim.i. Xp̃s
ieſus venit in hũc mundũ peccatores
ſaluos facere. Uñ ptꝫ ſecunduꝫ.

¶ Terciũ dr̃. Completis ab Adã qn
qꝫ milibus annis. Secundum anti-
quos.vi.milibus tẽpore Octauiani
imꝑatoris.vt deſcribit Lucas. Exijt
edictuꝫ a ceſare Auguſto:vt deſcribe
retur vniuerſus orbis. Dicit̃ Augu-
ſtus ab augẽdo:q2 auxit impiũ roma

nũ mirabiliter. Uoluit ſcire quot pro
uincie: ciuitates: caſtra eſſent in ſuo
dñio:iuſſitqꝫ vt oẽs vbi trahebant o-
riginẽ:ad pr̃iaꝫ ꝓpriã ꝑgerent. Etqꝫ
libꝫ denariũ vnũ accipiebat in capite
di. Ego ꝯfiteor me eſſe ſubiectũ roma
no impio. Ioſeph aũt cũ eẽꝫ de ciuita
te bethleeꝫ: duxit ſecũ ꝟginẽ de naza
reth:q̃ erat grauida filio dei. Impoſu
itqꝫ ſuꝑ aſinũ matrẽ dei:⁊ ad manum
ducebat bouẽ. O bonã ſocietatẽ. Cuꝫ
eſſent in bethleeꝫ:inuenere hoſpitia
plena:vnde ibi hoſpitari mariã nõ po
tuerunt. Duplex ratio eſt. Prima q2
erant plena hoſpitia militibꝰ q̃ eo ve
nerant cauſa huius deſcriptionis Se
cunda: q2 ſunt duo genera pſonaꝝ:q̃
inuite ſuſcipiũt tabernarij.

¶ Primo religioſos.

Scđo pauperes.

¶ O quanta triſticia erat ioſeph:pro-
pter matrẽ dñi. Uirgo eũ confortabat
Extra ciuitatẽ inuenerunt porticum
vnũ in via publica:in qua erat p̃ſepe
vbi forenſes ponebant aĩalia:ibi pa
rauerunt locũ. Cũ eſſet nocte media
lux erat vt dies. iuxta illud p̃s. cxxxviij.
Et nox ſicut dies illuminabitur. Ma
ximum ſenſit gaudiũ virgo filium pe-
perit ⁊ reclinauit in p̃ſepio:quia non
erat locus in diuerſorio. Cuꝫ eſſet na
tus:adoratur a tribus. Primo a ma-
ria:que ſm origeneꝫ habuit noticiaꝫ
ipſum eſſe moriturum ꝓ humano ge-
nere. Secundo a Ioſeph. Tercio ab
aĩalibus. De quibꝰ Eſa.i. admiratus
Cognouit bos poſſeſſorem ſuuꝫ:⁊ aſi
nꝰ p̃ſepe dñi ſui. ⁊ Abacuch.iij. Do
mine audiui audituꝫ tuũ et timui con-
ſideraui opera tua ⁊ expaui:in medio
duoꝝ aĩalium. Fuit admiratio ꝓphe
te q in loco tã humili reclinaret̃ xp̃s
vnde aĩalia ceperunt ipm calefacere
in preſepe. De iſto preſepe Hierony.
in Marcellã. Ecce in hoc paruo ter-
re foramine:celorum conditor natus
eſt. Hic pannis inuolutus. Hic viſus
a paſtoribus. Hic ſtella demonſtratus
Hic a magis adoratus eſt. Ille. Si

tu es chriſtus ⁊ dei filius: vbi palatiū
vbi aula regia: vbi ſeruitores: vbi fre
quentia perſonarum. o paupertatem. In
ipa nocte qua natus eſt: in hora eius
natiuitatis omnis creatura aliquod ſi
gnum oſtendit. In oriente apparuerūt
tres ſoles qui paulatim in vnum ſunt
redacti. Ex hoc ſignificat ꝙ noticia
vnius dei ⁊ trini imminebat mundo.
Preterea. Euſebius in cronica de O
ctauiano imperatore: cū totū mundū
ſubiugaſſet romanorum imperio: intan-
tum placuit ſenatui: vt eum ꝓ deo cole
rent. Prudens vero imperator morta
lem ſe intelligens nomen immortali-
tatis noluit vſurpare. Ad inſtantiam
illorum importunam: ſybillam ꝓphetiſ-
ſam aduocauit: volens ſcire per ora-
cula ſi in mundo eo maior aliquando
naſceretur. Cum in die natalis domi
ni in camera imperatoris oraculis in
ſiſteret ſybilla: in die media circulus
aureus apparuit circa ſolem: ⁊ in me
dio circuli virgo pulcherrima ſtans
ſuper aram puerū geſtans in gremio.
Tunc ſybilla ceſari oſtendit. Cum ſu-
per hoc Ceſar admiraretur: audiuit
vocem di. Hec eſt ara celi. ⁊ Sybilla
dixit ei. Hic puer maior eſt te: ipſum a
dora. Eadem camera in honorem ſan
cte marie dedicata eſt: ⁊ dicitur ca-
mera are celi. Preterea fons aque in
liquorem olei conuerſus eſt qui erum
pens ſe vſq3 ad tyberim ꝓfluxit: tota
die emanauit oleum: vt ſybilla ꝑdixit.
Preterea in oriente vinea engadi flo
ruit q̄ balſamum dedit loco myrrhe.
Preterea rome. xij. annis fuit pax.
Unde romani templū pulchrū pacis
fecerunt. ⁊ ibi ſtatuam Romuli poſu-
erunt. Conſulentes Apollinē quantū
duraret. Reſpōdit eis. Quouſq3 virgo
pareret. titulū poſuerunt. Templum
pacis eternum. In hac nocte corruit. ⁊
eſt ibi eccleſia ſācte marie noue. Pre
terea angeli cātauerūt i hac hora Glo
ria in altiſſimis deo. ⁊c̄. Preterea ec-
cleſia ſignum leticie oſtendit hodie: q2
tres miſſas celebrat. Quod facit ſm
Ric. iiij. diſt. xij. ⁊ de conſ. di. i. ca. No
cte. in glo. hac ratione. Una dicit an-
te lucem in tenebris: ſignat tp̄s ante
legem quando eramus in tenebris.
Secunda cum dies ſit: ſignat tp̄s ſub
lege: quando nōdum plena agnitio de
deo habebatur. Tercia in die plena
ſignificat tempus gratie: quando iam
plena cognitio de deo habetur. Prete
rea paſtores ſūt letati: quia adoraue
runt chriſtum hodie. ⁊ nos debemus
facere: vt dicit laus ſancta. Canta.
Laudemus amorē diuinum ieſum il
lum decorum infantulum natum de
virgine maria. Laudemus tota men-
te ieſum nobis ꝑſentem.

¶ In feſto ſancti Stephani protho-
martyris.

Gloria ⁊ hono
re coronaſti eum dn̄e. In
ps. Quot fuerint tormē
ta anguſtie ⁊ vexatiōes quilibet ſtre
nui ⁊ indeficientes vite eterne mili-
tes fuerint ⁊ ſint afflicti in ꝑſenti vita
ꝓ diuino honore: aperte declaratur
ſi ſcripturas ⁊ eorum geſta inſpicimus
Un̄ ex hoc quidā antiqui philoſophi
nullam dixerunt eſſe diuinam ꝓuiden
tiam. Un̄ Lactan. in iij. li. ca. xvij. in-
troducit epycurum. Uidebat Epycu-
rus bonis ſemper aduerſa accidere
pauptatē labores exilia: carorum amiſ-
ſiones malos cōtra bonos eſſe. auge
ri potentia honoribus affici. Uidebat
innocentiam minus tutam eſſe. ſcele
ra impune committi. Ex hoc extima-
uit nullam in deo eſſe prouidentiam
Ille. Et dauid in celo. Uſq3quo pec-
catores domine. vſq3quo. ⁊c̄. Si tu es
iuſtus quare mali proſperantur ⁊ bo
ni tribulantur: Uidi impium ſuper-
exaltatum ⁊ leuatum ſicut cedros li
bani. Et ne tales admirentur. cogita
re habēt illud quod ſcribit apoſtolus
ad Hebre. xij. Flagellat autem deus

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

omnem filium quem recipit. Et ſicut
bonus pater corripit filium ſuū quē
diligit: ita deus pater electos ſuos af-
fligit vt glorioſius coronentur. Quod
pulchre declarat Lactan. in. vi. li. ca.
xxiij. Deus homines ꝑ liberis habet
ſed corruptos ⁊ vitioſos luxurioſe ac
delicate patitur viuere: quia non pu-
tat emendatione ſua dignos. Bonos
autem quos diligit: caſtigat ſepius: ⁊
aſſiduis laboribus ad vſum virtutis
exercet nec eos caducis ac mortalibꝰ
bonis corrumpi ac deprauari ſinit.
Unde nemini mirum videri debet: ſi
pro noſtris ſepe delictis caſtigamur
a domino. Immo vero: cum vexamur
ac premimur: tum maxime gratias a-
gimus indulgentiſſimo patri q̄ cor-
ruptelam noſtram non patitur longi-
us procedere: ſed verberibus emen-
dat. Ille. Stephanus per hanc viam
fuit coronatus: qui dicebat in tormē-
tis. Uideo celos apertos. ⁊c̄. ſꝫ Albr-
tum. Quidam ſunt in celo tantū cor-
de: vt pigri: qui bona ꝓpoſita que ha-
bent opere non implent. Quidā tan-
tum ore: vt p̄dicatores verboſi. Qui-
dam tantum opere exteriori: vt vane
glorioſi. Quidam omnibus modis: vt
Stephanꝰ. Quare a deo magno co-
ronatur ex vna incontaminata coro-
na. Sicuti verba propoſita atteſtan-
tur: que in eius proconiū canit eccle-
ſia ſancta. Gloria ⁊ honore. ⁊c̄. Et quā-
uis multa fuerint cauſa coronationis
ſue tamen p̄cipue conſtantia marty-
rij ſui. De qua volo pertractemus.
Ubi tria videnda erunt.

¶ Primū de diffinitionis.
Scdm de determinationis.
Tercium de confuationis.

¶ Primum de. ⁊c̄. Ex verbis Tullij in
rhethorica ſua talis datur diffinitio.
Conſtantia eſt voluntaria perpeſſio
rerum difficilium ⁊ arduarū. Circa
intelligentiam prenarrate diffinitio-
nis ⁊ clariorem euidentiam notanda
eſt ſententia theologorum. Quod ope-
ra hominis ſortiuntur principium a
voluntate. Et pro tanto peccatum di-
citur quanto a voluntate procedit: vt
⁊ ſancti canones affirmant. xv. queſt.
i. c. Nō eſt ca. Merito. c. Illa ⁊. xxiij.
queſtione. iiij. c. Nabuchodonoſor. et
per Iuriſtas. C. de poſtulando. l. Ne-
mo. C. ad Iuliā maieſtatem. l. Quiſ-
quis. ⁊. C. de epiſcopis ⁊ clericis. l. Si
quis nō dicam rapere. ⁊. C. ad. l. Cor-
nelian de. Sicarijs. l. i. Crimen non
contrahitur: niſi voluntas nocendi in-
tercedat. Exemplum de oculo: qui va-
gizat. Et manu que occidit. Quod to-
tum: a voluntate procedit. Et opus
pium: ſic eſt bonum et meritoriū pro
quanto eſt voluntariū. Ideo pſalmꝰ.
Uoluntarie ſacrificabo. ⁊c̄. ⁊ Ambro.
Uoluntariū ſibi militem eligit chri-
ſtus. ⁊ Tullius in. ij. Rhetorice noue
Uoluntatem in omnibus rebus ſpe-
ctare conuenit. Ideo dicitur. Conſtā-
tia eſt voluntaria perpeſſio. Quia ſi
non voluntaria: nō eſt meritoria. Se-
quitur. Rerum difficilium ⁊ arduas-
rum non ex puncturis dicitur q̄s mar-
tyr: ſed difficiliū. Quia vt ait Alber-
tus quinto Compen. Uirtus conſtan-
tie eſt aggredi ardua ⁊ aduerſa equa-
nimiter ferre. In quibus verbis ſunt
tres concluſiones notande.

¶ Prima eſt. Quare deus per aduer-
ſam fortunam ⁊ non proſperā volu-
it ſuos coronare.

¶ Secunda. Quale remedium eſt tē-
pore aduerſe fortune.

¶ Tercia. Quale p̄miū datur huic
aduerſe fortune.

¶ Circa primum. Reſpondent theo-
logi. Quod deus voluit agitari ſuos
in hac vita aduerſa fortuna ⁊ non ꝓ-
ſpera. Quia proſpera fortuna eſt cau-
ſa multorū malorum. Deutero. xxxij.
Incraſſatus eſt dilectꝰ meꝰ. ⁊c̄. Oſee
ij. Dedi eis frumentum vinū: ⁊ oleū
⁊ multiplicaui eis argentum: ⁊ ipſi fe-
cerunt Baal. i. conuerſi ſunt ad ido-
latriam: ⁊ omnia mala. Ad practicā
Ille deprehenditur habere multa bo-
na temporalia: et lumbos pingues et

dicit heu₃ qui habet hic paradiſū in
mundo habet in alio. Dicant predica
tores quicquid ⁊c. Que veritas habe
tur de altera vita. Nemo ad nos re
uertitur. Uoluptatem et tempus bo
num capiam. Et negligit diuina: ſper
nit deum: ſpernit ꝓximum. Quis eſt
talis. vnus medicus. Incraſſatus eſt
dilectus meꝰ ⁊ recal. Quod patet ex
emplo. Primo de Dauid qui multis
victorijs adeptis fortuna ꝓſpera eu₃
deiecit quia commiſit adulteriu₃: ho
micidiū et ſuperbiam. Preterea Sa
lomon in proſperijs poſitus. In diui
tijs quatercenties mille. In ſapien
tia tria milia para. v. M. verſus. In
fama ⁊c. Ubiq₃ fortunatus tamen ꝓ
ſpera fortuna deiecit circa mulieres.
Preterea Jeroboam ante regium ſce
ptrum bonus fuit: rex coronatꝰ: ado
rauit vitulos. Preterea Nabuchodo
noſor fretus proſperitate: ſuperbiuit
contra deu₃ di. Nonne hec eſt baby.
⁊c. Preterea. Manaſſes regno habi
to peſſimus fuit. Fortuna ergo pro
ſpera: eſt cauſa multoꝝ maloru₃. Un
de o ciues mei ꝙ Italia facta eſt ſpe
lunca latronu₃. ac viciorum ſentina.
Uere ob epulantiam bonoꝝ tempo
ralium. Ideo Turchus rome queſiuit
ab Antonio de piſtorio di. Italia vbi
dormit inter craſſum et nudam. Re
ſpondit: id eſt pinguedine auaritie.
quia mundus nunq₃ fuit tam diues
vt nunc. ⁊ nunq₃ ſic auarus. Et hoc to
tum propter pompas que fiunt. Mu
lier vnius plebani: vult equiparari
mulieri vnius comitis non eſt ſermo
niſi de rapinis ⁊ vſuris. O pater hoc
anno: granū tantū valebit. Scio quid
loquor. Maximianus. Rex Neapo
litanus faciunt: veniunt. o heretice
morieris. Unde quidam vulgaris ſu
per Italiam ſcribens di. Dulcis anti
quorum hyſtoriaru₃ memoria me ad
cantandu₃ hos verſus inducit de Ita
lia et lōbardia infeliciter de genere
inbaſtardita dicitur: quia degenera
uit a bonis moribus. Et Danielis. vi.

Purgatorij. O Alberto alemano. Ubi
reprehendit impatorē: qꝛ nō viſitauit
Italia₃. Et roma₃ reprehendit ꝓpter
pctā ſua: ⁊ qꝛ fortuna ꝓſpa eſt cā mul
toꝝ maloꝝ. Ideo pijſſimus deus per
aduerſa₃ fortunā q̄ eſt cā oīm bonoꝝ
nrōꝝ ſuos voluit coronare. Quid di
cis. o Dauid. Cāta. Imple facies eo
rū ⁊c̄. vſq₃ dn̄e. Qd̄ p₃ elapſis ānis dū
peſtis craſſaret ī hac miſerabili Ita
lia. S₃ nōdū finis. Ppl'i cōſtruebant
ecclas: ad deū clamabāt: letanie can
tabant. s. Petre: s. Stephane ora ꝓ
nobis. Et tu o ciuis qui dormis in di
uitijs. ꝓuidentia diuina te tetigit cū
aduerſa fortuna. Filius infirmat quē
doctorare volebas. Domus incendit
Equus morit. Uxor infirmatur. Scla
ua ingrauidatur. Hec oīa deus facit
vt per aduerſam fortunam ad eu₃ cō
uertaris. Quod p₃ exemplo Uincen
tij hyſtorialis. De illo duce q̄ dicebat
deū parteſanū. Cui angelus apparēs
dixit ei. Ueni mecu₃. Qui reperit in
via ſolū caput cū barba. Inde ꝓgre
diens inuenit aliud caput vniꝰ mili
tis abſciſſu₃: Inde reperit filiū vnius
magni dn̄i: ſubmerſum in aqua: que₃
pater cū lachrymis querebat. Expo
ſuit autē ei angelꝰ oīa iſta. Caput
illius barbati: fuit cuiuſdā heremite
qui ſub pretextu ſctitudinis: et barbe
mlta mala intēdebat facere. Cuiꝰ deꝰ
collū fregit: ⁊ dolēs saluꝰ eſt. Caput
illius militis fuit vnius ciuis: q̄ plu
ra mala intendens facere: miles fieri
voluit: ſed occiſus eſt: ⁊ saluus. Filiꝰ
illius ciuis aqua ſubmerſus eſt. erat
occaſio dānationis patris ſi vixiſſet:
Sed fortuna aduerſa ip₃ ciuē ad gra
dū ꝓſtinu₃ pietatis reduxit. Et de re
ge Alfonſo: qui ꝓuictus in Cicilia di.
Collaudo deū q̄ me aduerſa cū fortu
na liberauit. Coronā regni abſtulit:
reginā meam in manibus barbaroꝝ
tedit: vt ſic me ad eum conuerterem.
Exemplum Melanie. De qua Hie
ro. ad Paulam que orbata duobus fi
lijs et viro vno et eodem die. Oppſſa

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

n vno puncto tot infortunijs noluit
deſperare exiſtimans p̲ aduerſas for
tunas coronari. Idcirco ꝓuoluta ad
chriſti pedes: dixit hec verba. Expedi
tu tibi ſeruitura ſum dn̄e: quia tan
tome onere liberaſti. Vn̄ hoc ꝙ qui-
dā ſunt lapidati. Quidā omnibꝰ mem
bris lamati. Quidam vſti. Vere vt
p̲ aduerſam fortunā ad verū deum
2 reducerent. ❡ Scd̄a concluſio. Qua
le remediū eſt homini: poſito i aduer
ſa fortuna. Rn̄deo ꝙ ſola conſtantia.
Et ratio Tho. xxij. q. cxxxvi. Quia in
hoc mundo poſitꝰ eſt in loco certami
nis iuxta illud. Militia eſt vita ⁊c̄.
Et vndiqꝫ habet anguſtias: iuxta il
lud. In mūdo preſſurā habebitis. O
quot diuitiarū anguſtie: de filijs: de
fama. hiere. ad heliodorum. Vbiqꝫ
luctus: vbiqꝫ gemitus ⁊ plurima mor
tis imago: et ſi quando homo fulget
gloria: honore: diuitijs. Tibi dico.
o tyranne. Tn̄ expecta modicū. ꝙ for
tuna ꝓſpera vertat tibi ſpatulas. Qr
poſt ꝓſpera ſuccedunt aduerſa: poſt
diuitias paupertas. O q̄ti antiq̄tus
ferebant veſtē ⁊ mātellum roſati: et
manicas rubras. et edebant panem
frumenti: et nunc edunt gemitus in-
ter oſtia clauſa magne miſie. Et quot
dn̄i tp̄ales foris videntur honorari q̄
tn̄ intus cū vxore et filijs comedunt
panem doloris. Ideo Seneca. Neſcit
fortuna quieſcere: letis gaudet: triſti
a miſcet. Nemo ſcd̄is confidat. Idē
Neminem eo fortuna ꝓuexit: vt non
tantū illi minaretur q̄tum ꝑmiſerat
Noli huic tranquillitati confidere.
Memento mare reuerti eodem die
vbi luſerunt nauigia ſordent. Qđ pȝ
exemplis paganorū: et modernorum
❡ Primo ⁊c̄. De dioniſio dn̄o Ceci-
lie: q̄ fortunam in oībus obſequioſam
habuit. Tandem de patria expulſus
tranſijt in greciam: et ꝓpter inopiam
pedagogus factꝰ eſt puerorum: vt re
fert. Val. lib. vi. c. ix. et Craſſo roma-
no: q̄ in conſulatu fulſit tanta gr̄a: vt
patronus patrie diceretur. Deinde
opinione ꝑpli conuerſa contra ipſum
procurante aduerſa fortuna ante con
ſpectū totius ciuitatis manus carni
ficum lacerauerūt. ❡ Preterea. M.
Alexan. poſt celebres victorias ſemꝑ
Caſandrū venenatus eſt in potu in
menſa. Quo hauſto in media potione
velut gladio perfoſſus ingemuit. De
portatꝰ a conuiuio: die quarta mortu
us eſt anno etatis ſue: xxxiij. et men-
ſe vno cū regnaſſet ānis. xij. i. Mach.
i. Preterea Xerces rex perſarū q̄ ſub
uertit montes: maria conſtrauit bello
infeliciter geſto in grecia: contēptibi
lis ſuis factus ſm̄ Iuſti. occiditur ab
Arihabano ꝑfecto ſuo. ❡ Preterea
Romulus fundator rome in palludi
bus capre: in tam magna tempeſtate
amplius non eſt viſus. Rex etiam Sa
miorū nomine Policrates. De quo va
lerius. vi. c. ix. Qui a deo fortunā ad
libitū habuit ꝙ omnia ad voluntatē p̲
ficiebat. Ad quā moderādā iecit ꝑcio
ſum anulū in mare. Quē ſtatim inue
nerunt piſcatores: ſibiqꝫ oblatum eſt.
Sȝ fortuna ꝓſpera v̄ſa eſt in luctū.
Qr mouēs bellū cōtra dariū regē per
ſarū cōprehenſus a militibꝰ: in furca
ſuſpenſus eſt et relictus auibus lace
randus. Et qui felix in terra fuit infe
lix in furca expirauit. ❡ Preterea q̄d
dicā de Galeaȝ maria qui occiſus eſt
⁊c̄. De Seuerino Roberto: qui in flu
uio dilapſus. Et de comite iacobo ne
apoli balſamato. Quid ergo eſt pn̄s
vita tante mutationis. hodie diues:
cras pauper. hodie ſanus: cras infir
mus. Ideo ad talia ſuſtinenda neceſ-
ſaria eſt homini Conſtātia. Ipa eſt q̄
hoiem q̄etat: ad oīa ſuſtinenda pacifi
cat. ❡ Tertia concluſio. Quale pre- 3
miū dat huic aduerſe fortune: reſpon
det hier. ad exupantiū. Nudū xp̄m
nudꝰ ſeq̄re. Durū: grāde: difficile. ſed
magna ſunt p̄mia. Et in cronica ordi
nis. De fratribꝰ cātantibus matuti.
lippis oculis: et voce rauca. Quibus
apꝑuit v̄go. b. v. Fortiter fratres mei
qr p̄mia ſunt vobis maxima parata.

¶Secundū dicit ⁊c. Conſtās debet
eſſe homo in.v.ſm Alb. ſuper Lucaz
¶Primo in contumeliaꝝ illatione.
Scdo in tpaliū bonoꝝ perditione.
Tertio in carorum amiſſione.
Quarto in corpis flagellatione.
Quinto in voluntaria operatiōe.
¶Solēt namqꝫ hoies mali moleſtare
bonos detrahendo eis et infamando:
aut contumelias inferendo. Quia vt
dicit hier. in Epiſtola Pauli. Sepe
virtutes ſequitur inuidia. Sꝫ ibi eſt
virtꝰ cōſtātie:⁊ laus hominū:quando
ſcit equanimiter ferre. Jdeo Grego.
xxiij.q.iiij.c. hec autem vita. Si bo-
ni eſtis: q̄diu in hac vita ſubſiſtitis
equanimiter malos tolerate. Nam
q̄ſq̄s malos nō tolerat: ipſe tibi teſtis
eſt:quia per impatiētiā bonꝰ non eſt
Abel em̄ eē renuit: quē Caym mali-
cia nō exercet. Jlle. Jō Salo. in pro-
uerb. Ne rn̄deas ſtulto. Sup quo dī.i
cus tolo. q̄nqꝫ gn̄ibꝰ pſonaꝝ nō eſt rn̄
dēdū:nec cū eis litigādū. ¶Primo cū
dn̄is tpalibꝰ. Eccl's. viij. Nō litiges
cū hoie potēte: ne forte icidas in ma-
nus illiꝰ: Scdo cū diuitibus. Jdem.
Multos em̄ perdit aurū et argentū.
et.xi.q.iij.c. Paup. Cito violatur au-
ro iuſtitia. Qꝛ par caponū et caſeus
placētiꝰ.⁊c. Tertio cū hoie linguato
Quarto cū hoie iracūdo. Quinto cuz
propria vxore. Unde cuz quidaz dice-
ret Diogeni. O uhertiſſime reſpon-
dit. Oportet em̄ ſapiam ab inſipiēti
bus ferri. Pulchrior modꝰ ad vincen
dū inimicū:eſt illū patiētia et cōſtātia
vicere. Experientia pꝫ. Qꝛ q̄dā cuz in
iuriaz inferūt: miromō affligunt:qn̄
nō rn̄det eis putāt eum ſe deludi. Qd
appet exēplo bn̄dicti cū diabolus nō
rn̄deret.d. bn̄dicte: iratꝰ dixit. Male
dicte n̄ bn̄dicte.gre.tertiꝰ dia. Gl'oſiꝰ
eſt irā tacendo frāgere q̄ꝫ rn̄dendo ſu
perare: qd ptinet ad magnanimita-
tē. ¶Scdo ⁊c. qn̄ hō amittit tpalia
ſe deſpat. O quot ſe occiderūt:⁊ ratio
phi eſt in.ix.ethi.di. Qd cū magno la
bore acq̄rit magis diligit. Jō q̄ādo
amittūt tpalia bona maxime hō affli
git:qꝛ diuitie cū ſudore acq̄rūt excep
tis vſuris. Un̄ qn̄ amittunt dꝫ hō eſſe
patiens. qꝛ non ſunt ſua: ſed bona for
tune. Ad hāc inducimur exēplis pa-
ganoruz. Cratis: thebani: zenonis:
eutigenſis mileſij. Anaxagore claze-
menij. Diogenis cinici. Biātis prien
nenſis.et fabricij romani qui bonis a
miſſis patiēter tulerunt: imo eas re
pudiarunt ſemp tanq̄ꝫ cā multorū af-
fanorū et vitioꝝ:et lygurgus ſpartan
dus vti monſtrat Juſtinꝰ in ſuis legi-
bus oēm vſum tulit auri ⁊ argenti et
Eutropius ponit exemplū ad hoc ſcꝫ
ꝙ nō eſt dolēdū:qd cū vrbs carthago
vaſtaretur a Tito maulio et cathone
cenſorino cōſulibꝰ romanis. Quidam
phūs inuētꝰ eſt q̄ ſumme gaudebat.
Qui rogatꝰ q̄re nō triſtaretur vidēdo
bona ſua conſumi. Rn̄dit. Nihil ab-
ſtuliſtis de meo. Senſus prudentia i
tellectus mea ſunt q̄ auferri nō pn̄t.
Tpalia aūt iſta non ſunt mea: ſed for
tune: nō expetit qd ſuū ē. Un̄ Seneca
Si pulcher es lauda naturaz. Si no-
bilis lauda parentes: ſi diues hoc for
tune debetur: ſi virtuoſus: lauda teip-
ſum. Jdeo Job.i. Dominus dedit ⁊c.
¶Tertio ⁊c. ſunt plures q̄ impatien
ter ferunt mortem carorū. Deū dicūt
ꝑteſanū. et dolori ſe cōmittūt. Quod
cōtra Sen̄. ad Paulinū. Quid tā mu-
liebre: q̄ꝫ cōſumendū ſe dolori commit
tere. Et phs li. de pomo. Sapiens
debet letari de morte et nō dolere: q̄a
omnibus communis eſt. Eccl'i. xxij.
c. Modicum plora ſuper mortuum
quoniam requieuit. Jn verbo modi-
cum. quia non totaliter interdicit fle
tum ſuper mortuum cum ſit natura-
le ſed exceſſiuum Tho. ſuper Job. De
amicis mortuis non dolere duri cor-
dis eſt: ſed virtuoſi eſt hunc dolorem
non immoderatum habere: quia etiā
xps lazarum fleuit. Et dauid filium
Ambroſius martyrum et ſatirum.
Alber.⁊ Thomam. ¶Ad quam con
ſtantiam inducimur exemplis paga

noꝛuz Solonis. Anaxagore. Filij me
telli quiſerant. xvij. nepotes et nep=
tes tulerunt foꝛtiter moꝛtem eius:
quem ipſi per c uitatem tulerunt. vt
Cicero ponit in Tuſ. Et de priamo
qui habuit. l. filios et perdidit :foꝛ=
titer ferens. Ferenda eſt ergo con=
ſtanter moꝛs caroꝛū: quia ad hoc nati
ſumus. Sen̄. ad Galionem fratrem
Hac conditione intraui vt exirem.
Hic eſt humani officijs ſuis. Omnes
me anteceſſerunt: omneſqꝫ ſequen=
tur. ¶ Quarto ⁊c. prouer. xxxi. Infir=
mitas grauis ſobꝛiam facit animam.
In cronica predic. Dum. ſ. Pater dn̄i
cus premeretur languoꝛibus quos ſo
roꝛes vocabat: et ſemel grauius vrge
retur ſolito: ſocius eius dixit. Pater
oꝛa deuz: vt mitius tecum agat. Quo
audito dixit. Niſi viderem te ſimpli=
cem eſſe te expellerem a me ꝙ talia
dixiſti. Et totus feſſus ſe i terram nu=
dam pꝛoiecit di. Gratias tibi ago dn̄e
de oībus tribulatiōibus meis: ⁊ da cē
tū ſi placet. et aug. de ſemet. d. Domīe
hic vre. hic ſeca vt i eternū pcas. Qui
to cōſtans in ieiunijs: in oꝛōnibus ⁊ i
omibus vſqꝫ in finē deuz bn̄dicere. In
Cronica oꝛdinis. Dum idem patriar
cha eſſet Bononie ⁊ hēret sociū quen=
dam carū. Socius preuentus eſt moꝛ
te. Videns patrē moꝛti pꝛoximam di.
Nolo pater ampli⁹ ſuperuiuere poſt
te. Sed in oībus benedict⁹ de⁹ q̄ mihi
voluntatē pꝛōptam conceſſit in omni
bus opibus meis: quibus dictis moꝛ
tuus cecidit ad pedes patris Dn̄ici.
Unde patet ſcōm.
¶ Tertium dicitur ⁊c. Homo preſ=
ſus aduerſa foꝛtuna debet inſtar bo=
ni tabernarū: qui carnes putridas
ſuaui ſapoꝛe conſeruat. Ita et homo
debet conſeruare conſtantiam ſuam:
tribus ſapoꝛibus.
¶ Pꝛimus dicitur recogitatio.
Scōs dicitur auxiliatio.
Tertius dicit̄ exemplificatio.
¶ Pꝛimus ⁊c. Quotiēſcūqꝫ hō ſentit
aduerſa ſibi imminere: debet pꝛete
rita pctā cōmiſſa recogitare. Et di=
cere illud. Miche. v. Iram dn̄i poꝛta
bo: qm̄ peccaui ei. Et fratres Joſeph
Merito hec patimur: quia peccaui
mus in fratrem noſtrum. videtes an
guſtiam aīe eius: dū depꝛecaret̄ nos
Vn̄ Scot⁹ in. iiij. Qd̄ conſtātia in tri
bulationib⁹ apud deū ꝑ merito habe
tur. Teſte Greg. Sine ferro et flam
mis martyꝛes eſſe poſſumus ſi patien
tiam veraciter in animo toleremꝰ. Et
Tho. in. iij. di. xvi. dicit. Quod tribu
lationes: ſicut fames: peſtilentie: caꝛ
ſtie: tempeſtates: infirmitates: non ſo
lum pctā purgant ⁊ a pctis pſeruant:
ſed merita etiā augēt: ſicut patet de
Job ⁊c. ¶ Scōm ē ⁊c. qa diuinū auxi
lium adeſt nobis: iuxta illud. Cum ip
ſo ſum in tribulatione. Et alibi Iuxta
eſt dominus his qui tribulato ſūt coꝛ
de Exēplum Antonij qui dum eſſet a
dyabolo vexatus et ſentiret xp̄m: cla
mare cepit. Ubi eras o bone ieſu.
Rn̄dit. Aderā. Sed expectabam vide
re certamē tuū. Nunc autem: qm̄ vi
riliter dimicaſti: faciā te in toto oꝛbe
nominari. Et de pꝛimo magiſtro oꝛdi
nis poſt beatū dn̄icū. ſ. fratrez. Cōra=
dum. In moꝛte poſitus audiuit vocem
celitus dicentez. Surge: ſurge. Veni
mecuz ad gaudia paradiſi ⁊c. ¶ Ter
ciū dr̄. ⁊c. Adeſt exēplū xp̄i et mart.
Pꝛimo xp̄i. Si grauaris infirmitate:
audi illū dicentē. Ego a planta pedis
ꝑ tua ſalute non mea vſqꝫ ad verticē
totus ſum vulneratus. Si dixeris:
Heu iniuſte infamoꝛ. Et mihi inquit
dictum eſt. Samaritanus es et demo
nium habes. Si dixeris. Heu. quia
pauper ſum. Rn̄det tibi. Ego paupe=
rioꝛ. Pauper in natiuitate: in vita: in
moꝛte. In natiuitate fuit pauper ab
omnibus neceſſarijs. Non habuit le=
ctū vbi recleſceret. ſed in pſepio recle
uit. Non habuit pānos qbus mater
inuolueret: niſi viles. Non habuit fi
uientes niſi bouē et aſellum. In vita:
quia nō habuit domū ad habitandū.
Vulpes fo. ⁊c. Non habuit diuitias

tā poſſidendū. Nō habuit cibos ad co
medendum: imo ter eſuriijt: et non
habuit qd comederet. In morte: quia
corp⁹ paup & vacuum ſanguine et re
manſit aridum vt lignum. Aīa vacua
fuit omi cōſolatione et plena dolore.
Paſſio ſua vacua fuit vtilitate: quia
in illa die ſolū vnum latronem lucrata
eſt. Mater vacuata fuit omi gaudio
plena omi amaritudine: ſua familia
vacuata fide: qꝛ apli fidē perdiderūt
Iō Bern. ſup Can. Utrūqꝫ es mihi o
dñe ieſu et ſpeculū patiendi et premi
um patientis. Utrunqꝫ fortiter ꝓuo
cat et vehemēter accendit. Ex croni
ca ordinis. Exēplū nouitij: qui bono
nie panē portauit in ſinu. Cū egre
deret extra clauſtrum obtulit ymagi
ni marie. Et ipſa in plagis filij poſuit
&c. Iō hoc exemplo ꝓuocat homo con
ſtanter pati: qꝛ vt dr .ff. de re militari
l. deſertorem. §. vl. li. v. Capite puniē
dus eſt qui dominū ſuū in bello diuit
tit mori et fugit. Sic & ille q fugit per
ſecutiones et non ꝑſeuerat cōſtanter
cū ſuo capitulo dꝫ puniri. Scdo exem
plo ſctorū. Habemus exēpla multorū
ſanctorꝫ: ſed maxime ſtephani.

¶ Ex legenda Petri de Calo.

¶ Stephan⁹ in hierl'm ortus eſt. Pat
eius Rubē diues hēbat vxorem ſteri
lem ambo iudei q deum rogabant da
ret eis filiū quos exaudiuit et ſteph
nū vocarūt. Quo nato dyabolus inui
dens tot eorū bonis & cupiens induce
re eos ad deſꝑationē aſportauit filiū
de cunis per aera: et loco eius ſimilē
illius i quo demon intrat in cunis col
locauit. Qui die noctuqꝫ vlulans: cla
moribus familiā cōturbabat. Cū au
tem demō paruulū per aera deferret:
qdā. ſ. pater ꝯſiſtēs in deſerto ꝑcepit de
moni vt infantulū ei daret: q virtute
ſcti poſuit puerū ad pedes eius. Quē
nutriri et lactari fecit. Perueni⁹ aūt
ad annum. xv. cum illo heremita ab a
poſtol' baptizat⁹ eſt. Dñs autē reuela
uit ſtephano tribulationem patris: et
vt demon de domo ſua infugaret man
dauit qui ſuꝑ͛o habitu ꝑegrini ad do
mū pr̄is ꝑ͛cit hoſpitiū petēs. Cui pr̄
Filiū hēo i domo q nos oēs ꝯturbat
et neminē qeſcere ſinit. Cui ſtepha
nus Filius tu⁹ ſan⁹ eſt: & qn̄ videbis i
calice tuo vinū in ſanguinē conuerti:
ſcito ꝙ fili⁹ tu⁹ a iudeis iterficietur ꝑ
noie xpi. Uñ totā familiā baptizauit
et ab eis diſceſſit. Poſt aſcēſionē aūt
xpi remanentib⁹ aplis in hierl'ꝫ in of
ficio ꝑdicatiōis elect⁹ eſt ſtephan⁹ vt
ꝑdicaret euāgeliū. Inuidētes autē iu
dei & cupiētes eū ſupare: aggreſſi ſūt
triplici iaclo. Prio diſputatione liber
tinorꝫ: Cyreneñ. Alexādrinorꝫ. Aſia
norū. qbus victis vſi ſūt ſcdo mō. ſ. te
ſtiū ꝓductiōe: qꝛ falſos teſtes ſubmi
ſerunt: qui eū accuſabant de blaſphe
mia in deum: & in Moyſen. Ipſe autē
de his ſe purgauit. Aggreſſi ſunt eū
Tertio. ſ. tormentorum illatione. Re
darguit eos. Uos inquit ſemper ſpūi
ſancto reſtitiſtis. Tormenta veſtra nō
timeo: quia video celos apertos: et ie
ſum ſtantem &c. Clamauerunt voce
magna: continentes aures ſuas. Gl.
ne: ſcꝫ audirent blaſphemantem. Et
eiecerunt eum extra ciuitatē. Et duo
falſi teſtes iecerunt lapides in eum.
Unde orauit pro ſe et pro ſuis crucifi
xoribus. Pro ſe rectus ſtetit. ꝓ crucifi
xoribus ingeniculauit ſe. Ubi Be
da dixit. Qd ſi ſtephanus nō oraſſet:
eccleſia Paulum non haberet. Et gl.
diſpoſui in mēte mea perdere te niſi
ſtephanus meus oraſſet pro te: et ſic
obdormiuit in dño. In illa paſſionis
hora vinum verſum eſt in ſanguinem
in menſa patris. Quo viſo ſurrexit de
menſa: intrauit vrbem et filium lapi
datum inuenit.

¶ In feſto ſancti Johānis euāgeliſte.

Hic eſt diſcipu-
lus ille qui teſtimonium
perhibet de his Johānis.
xx. Eſt vulgata & trita cōcluſio ſacro

rum ꝙ quattuoꝛ ſunt differentie amo-
ris. Pꝛimus dicitur amoꝛ carnalis.
Secūdus amoꝛ naturalis. Tertius
amoꝛ ſpūalis. Quartus amoꝛ gratui
tus. Pꝛimus amoꝛ carnalis quo hō ni
mis diligit coꝛpus ſuū: de quo. Johā
iij. Qui amat animam ſuaꝫ. i. coꝛpus
ſuum ꝑdet eaꝫ. i. in inferno. Et Sap̄.
xv. Maloꝝ amatores digni ſunt moꝛ-
te qui ſpem habent in talibꝰ. Uñ noli
illis multum blandiri. Prouer. xxix.
Qui delicate nutrit ſeruū ſuū poſtea
ſentiet eū cōtumacē. Ideo phūs in. i.
li. de regimine pꝛincipum. c. xij. O cle
mens imperatoꝛ noli te inclinare ad
coitū mulierū: qꝛ coitus eſt quedā pꝛo
ꝓpetas poꝛcoꝝ. Que tibi gloꝛia erit ſi
exerceas ad coitum viliū veſtiaꝝ ⁊ ac
tus brutoꝝ. Serua igit̄ aīam tuā no
biliſſimā angelicā ⁊ ſuperioꝛē que da
ta eſt tibi non vt dehoneſtetur ſed vt
gloꝛietur. ⁊ nō ſit de conditione iuſto
rum ſed de numero ſapientū. Ille. Et
Dañ. lib. i. Inferni. c. xxvi. Conſidera
te veſtraꝫ oꝛiginē. Creati non fuiſtis
vt brutaliter viueretis: ſcꝫ ad inſequē
dum virtuteꝫ ⁊ intelligentiam.

¶ Scōs ē amoꝛ naturalis. quo non ſo
lum hoīes mutuo ſe diligūt. ſed etiam
aīalia. Sap̄. xiij. Oē anīal diligit ſibi
ſimile. Plato. in Timeo. Et phūs in
viij. ethico. Similitudo eſt cā amoꝛis
In. vi. Poli. Generantis ad genitum
naturalis ē amicitia. Tali amoꝛe di-
ligit deus oīa. qꝛ ſunt bona i ſui natu
ra. Sap̄. xi. diligis omnia que ſunt et
nihil odiſti eoꝛuꝫ que feciſti. Gene. ij.
Uidit deus cuncta que fecerat: ⁊ erāt
valde bona Unde phūs i li. de cauſis
et pꝛopoſitionibus maximis. Pꝛima
cauſa influit bonitatem ſuā in oībus
rebus. ¶ Tertius amoꝛ eſt ſpūalis i
quo eſt vera amicitia Tali amoꝛe di-
lexit xp̄s naturā humanā pꝛo qua mo
ri voluit. Iere. xxxi. In caritate per
petua dilexi te ideo attraxi te miſe
rans. Et Greg. O mira circa nos dei
pietas. ¶ Quartus eſt amoꝛ gratui
tus. quo ab externo dilexit ſaluandos
in li. vite ſcriptos. De quo amoꝛe. Jo
vi. diligebat aūt ieſus Marthā et ſo
roꝛem eius mariam et lazarum. Et
Johā. vi. Ipſe enim pater amat vos.
Iſto amoꝛe dilexit Jo. euangeliſtam.
De quo Beda. Diligebat aūt eū ieſus
non exceptis ceteris ſingulariter ſo-
lum: ſed pꝛe ceteris quos diligebat
familiarius vnuꝫ. hic eſt diſcipulus
⁊c. de quo tria videbimus.

¶ Pꝛimum dicitur opinionis.
Secundum dicitur cognitionis.
Tertium dicitur conſeruationis.

¶ Pꝛimū dicitur ⁊c. Dubium queri-
tur. Quis inter apoſtolos fuit magis
dilectus Ad hoc ſunt due opi. Una di
cit ꝙ petrus apoſtolus. Alia ꝙ Johā.
Pꝛima ꝙ petrus per verba ſcripture
ꝓuer. viij. Ego diligentes me diligo
Et Jo. xiiij. Si ꝗs diligit me diliget̄
a patre meo ⁊ ego diligam euꝫ: vt ſit
ſicut dicit: qui vult oīo ab anima ama
ri. Et Math. xxij. Diliges dñm deum
tuuꝫ ex toto coꝛde tuo ⁊ in tota anima
tua: ⁊ in tota mente tua. Uis amari
ab eo. Ama. Et Señ. epiſtola. vi. Si
queris quō ſis facturus amicitiam:
monſtrabo tibi. Si vis amari. ama.
Et Marcialis lib. Undiqꝫ ſuſcepto.
Miraris ꝙ nullus amat te Cicilia
ne nō ꝙ amas nullū. dilige. carꝰ eris.
Nulli carus erat herodinus et ſibi
nullus. Et Aug. Nulla eſt maioꝛ inui
tatio ad amoꝛē: ꝙ̄ preuenire amādo
amantem. Uñ Juliꝰ ceſar. et Octauia
nus impatoꝛ ita amabant̄ ꝙ pꝛo diis
adoꝛabant̄ a romanis. Et hoc totum
qꝛ diligebant. Ad ꝓpoſitum. Petrus
ſuper oēs apoſtolos chꝛiſtum amauit
Super iohannem Jacobū ⁊c. Math.
xxvi. tpe paſſiōis ſuper oēs alios di.
Et ſi opoꝛtuerit me moꝛi tecuꝫ: nō te
negabo. O magiſter animam meam
⁊c. In. ij. anime. Oīa appetūt eē Job
ꝑmo. Pellem pꝛo pelle et cuncta que
habꝫ homo dabit pꝛo anima ſua. Pꝛe
terea Jo. xxi. interrogat chꝛiſtus pe
trum. Simon iohannis diligis me?
Reſpondit. Domine tu ſcis: qꝛ amo

re. Interrogatus.ij. Diligis me ⁊c. vt
prius reſpondit. Interrogatus.iij.re
ſpondit. O magiſter tu es faſtidioſus
Domine tu noſti oīa. Tu ſcis quia
amo te. Preterea Math.xvi. Inter=
rogauit oēs apoſtolos xp̄s ſemel dī.
Quē dicunt hoīes eſſe filiū hoīs? Rñ
derunt. Alij Johannē bap. alij aūt he
lyā: alij vero hieremiā aut vnū ex ꝓ
phetis. Dixit ieſus. Uos aūt quē me
eſſe dicitis? Facti ſunt muti. Solus
Petrus dixit. Tu es xp̄us filius dei
viui. Ubi dicit Alber. Quod nūq̄ re
pertus eſt aliq̄s ante paſſionē qui ſit
confeſſus humanitatē et diuinitatē
xp̄i niſi ſolus petrus. ante paſſionem
xp̄i ip̄m vocabant magiſtrū. Jo.xiij.
Uos vocatis me magiſter. Solus pe=
trus ſup̄ oēs apoſtolos confeſſus ē di
uinitatem. Ideo cū ſup̄ oēs xp̄m ama
ret: ſup̄ oēs meruit diligi. et ſic ſuper
oēs erat ⁊c. ¶ Secunda opinio dicit
ꝙ eſt Jo. Et ratio eſt q: ex v̄bis euan
gelij ⁊ doctoꝝ videtur plus iohannē
amaſſe. Jo.xx. Hodie conuerſus pe=
trus vidit illū diſcipulum quem dili
gebat ieſus ſequentē. ⁊ Jo.xiij. Erat
recūbens vnus ex diſcipulis eius in
ſinu ieſu. quē diligebat ieſus. Jo.xx.
Uenit ad ſimonē petrū ⁊ aliū diſcipu
lum: quē amabat ieſus. Et eccleſia in
offi. Hic eſt io. qui priuilegio amoris
⁊c. Rñdeo ad hāc dif. ſ̄m Tho.i.parte
q.xx.ar.iiij. Ad tertiū. Idē in poſtil
la ſuper iohannem. Duplex eſt amo=
ris ſp̄es. Una que conſiſtit in familia
ritatis oñſione alia in donoꝝ cōicatio
ne. ¶ Prima eſt ⁊c. Quo ad hanc. ſcʒ
cū quis donat plura encenia et dona
xp̄s plus donauit petro q̄ iohanni. q:
ei plura bona cōtulit q̄ iohā. nec alte
ri. Inter alia dona duo precipua ſunt
Primū: quia ei curā eccleſie cōmiſit.
ꝙ fuit donū ſingulare. Mathe.xvi.
Tu es petrus ⁊c. Secundū quia vica
riū ſuū fecit. Mat.xvi. Tibi dabo ⁊c.
Unō dicitur p̄nceps apoſtoloꝝ: quod
nulli eſt conceſſū. Quo ad hec dona:
Petrus plus eſt amatus. ¶ Secun
da ſpecies ⁊c. ad hoc magis Jo. ama
uit: quia ſigna amicitie ei oſtendit. qđ
nulli fecit. Que ſunt quattuor inter
alia principalia.
¶ Primū: quia ſuper pectus domini
in cena recubuit.
Secundū: quia ꝓditionē ſibi et non
alteri reuelauit.
Tertiū: quia oīm ſctōꝝ dignitates ſi=
bi contulit.
Quartum: quia matrē virginem vir
gini cōmendauit.
¶ Primū ⁊c. tp̄e paſſionis immediate
in menſa ſuper pectus dñi recubuit.
Quēadmodū pat̄ filiū cariorē tenet
in brachia ſua. Quid ibi fecerit in il
la dormitione oñdit. Iſi. li. de obitu ſā
ctoꝝ. Quod raptus fuit vſq̄ ad tertiū
celum: et vidit archana diuina et fuit
ibi doctus de celeſtibus: qđ poſtea oñ
dit in euangelio ſuo. Unde eccleſia.
Beatus apoſtolus: cui reuelata ſunt
ſecreta celeſtia. et Petrus Dam̄. ſer.
hodierno. Hāc aūt gratiā diuine ſciē
tie ex illo celeſti gazophilatio traxit
in quo ſunt oēs theſauri ſapientie et
ſcie abſcōditi: quo nō ꝓpheta. non pa
triarcha: nō denīq̄ quiſq̄ ab ipſo pri
mordio mundi cognoſcitur aſpiraſſe
Ille. Uñ eccleſia canit de hoc priuile=
gio Ualde honorandus eſt beatus io.
qui ſupra pect⁹ dñi in cena recubuit.
¶ Scdm dicit ⁊c. Scribit Joh. xiij.
ꝙ dū xp̄s eēt in mēſa cū apoſtolis ſu
is dixit eis. Amen amen dico vobis:
quia vn⁹ ex vobis me traditurus eſt.
Ex hac voce territi. inuicē ſe aſpicie=
bant nemo audebat loqui. Solus Jo.
dixit xp̄o. Domine quis ē q̄ tradet te.
Reſpōdit xp̄s. Cui intin. pa. por. Ut
amico v̄o xp̄s reuelauit ſecretū. Q:
vt dicitur Prouer.xxv. Cauſam tuam
tracta cū amico tuo. Et Señ. Secre=
tū cū amico pertracta. Chriſtus ami
co ſuo Johanni indicauit ſecretū. Uñ
Petrus Dañ. O incōparabilē virum
ꝓfert xp̄s verbū in medio ⁊ totus ta=
cet ſenat⁹ apoſtoloꝝ. Tacet lingua q̄
clauis facta eſt celorū. Nemo audet

os ſpire. Jo. in ſe diſcipulorum pſona accepta ↄſultor accedit. Jlle. Ubi dicunt doc. ꝙ ſi xp̄us petro ꝓditorē manifeſtaſſet ip̄m dentibus laniaſſet.

¶ Tertiū ſignū ꝛc. Dignitates iohānis fuerſit quattuor. Prima apl'us in apoſtolis. Euāgeliſta in euāgelio. ꝓpheta in apoc. martyr in ſupplicio: vñ Petrus dam̄. Quid in cunctis virtutibus. Jo. incōparabiliter nō excedat Apoſtolus ſiquidem in apl'is. Euāgeliſta in euāgelio. propheta i apo. martyr etiam fuit. Ex quo ceteris apl'is i carnem ꝓlixius manſit: eo durioris martyrij tormenta ſuſtinuit. Jlle. De apo. dicit. Qd̄ q̄dā demoniacus. Mutine dixit. Qd̄ deus et dyabolus tm̄ librū, illuz intelligebāt. ¶ Quartum ſignum ꝛc. Jo. xix. dicit. Qd̄ xp̄s in cruce poſitus videns matrē ad pedes crucis totā lachrymoſam et meſtā cōpaſſus eſt illi. Et dixit Johāni. Cāta. Fili ecce mater tua. Credenduz eſt ꝙ ſi meliorem inueniſſet inter eos ei vtiq; recōmendaſſet. qd̄ non inuenit. Secundū ſniam Alber. Sex xp̄s habuit in hac vita et poſſedit. Primo corpus ſuū qd̄ cōmēdauit nichomedo. Secundo aīam. quā patri ſuo. Tertio ſubſtātiam tp̄alem: quā iudeis. Quarto eccleſiam quaz commiſit petro. Quinto apoſtolos quos cōmiſit patri in receſſu. Johā. xvij. pater ſancte. ſerua eos quos dediſti mihi. Sexto matrē: quaz Jo. Fili ecce mater tua. Ubi dicit Alber. ꝙ ſicut Petrus fuit pater eccleſie ita io. fuit pater ſpiritualis matris. Tria facit pater ſpiritualis. ¶ Primo cōfitetur. ¶ Secūdo Baptizat.

¶ Tertio ſacramenta eccleſie miniſtrat. Jta iohannes euāge. virginē baptizauit. et oīa ſacramēta eccleſie miniſtrauit. Fili: ecce mater tua. Hoc āt fuit maximū ꝑuilegium triplici rōne. Primo rōne recōmēdationis: qꝛ. ſ. tm̄ theſaurū ſibi cōmiſit. ſ. matrem dei.

¶ Scdo rōne recōmendationis: quia oblitus ſuorū vulnerū matrem nō dat obliuioni: et de diſcipulo recordatur.

¶ Tertio rōne modi recommendandi qꝛ non dixit matri. Ecce nepos tuus: ſed filius tuus. Fili: ecce mater tua. Deinde dixit matri Mulier ecce filius tuus. Quare non dixit mater. O ieſu: quare non vocaſti illā meſchinā: mater. qꝛ forte recupaſſet ꝛc. Circa hoc eſt duplex opio. Prima ē Chryſ. qꝛ mortua cecidiſſet. vt dicit. ff. de of. p̄ſidis. l. diuus. Afflictio non eſt dāda afflicto ſed eius miſerijs miſerenduz. Ubi dicit Dam̄. Qd̄ oēs dolores fuerunt ei ſeruati in paſſione filij: qui ſuperarūt oēs dolores. Nō dixit mater ne ei dolor maior augeret. Qñ paruulus patitur magnā penā: mater ei cōpatitur. Et ſi loquitur dulciter: cōquerendo ei: magis cōpatit et magis affligitur. ſic et beate marie cōpatienti filio: cuz videret eum in anguſtijs ne dolorem ei xp̄s augeret neſciuit ei loqui dulciter di. matrem qd̄ eſt nomen dulce. ſed dixit mulier. Alia ratio ad tollendū opi. aliquoꝝ hereticoꝝ dicentium virginem fuiſſe angelum. et non mulierē. Mulier ergo ecce fili⁹ tuus Ubi dicit Rabanus: ꝙ iohan. fuit pforatus gladio illi⁹ doloris. quo pia mater fuit perforata. Uñ dantes. xxv. paradiſi. Hic eſt ille qui iacuit ſupra pectus noſtri pellicani: ꝛ iſte fuit ex cruce ad magnū electus officiū. Quid in cruce dixerit noſtri in ſeipſo oſtendit poeta q̄daz. Mea bñdicta mater Uade afflictam te video. lachrime tue ſunt ſagitta: que cor meum tranſfixit: noli flere mea mater. Nā tuus luctus eſt mihi pena: ſuffer donec a morte reſurrexero. Quare non reſpondit vgo ad illud verbuz filij in cruce Reſpondeo ꝙ erat tota feſſa habens cor trāſuerberatum doloribus.

¶ Scdm ꝛc. Pone hāc concluſionem: ꝙ ſapientia ꝓfunda Joh. p̄cedit oīm ſciaz huius mūdi oīm theologoꝝ: oīm doctoꝝ oīz phōꝝ. Magna fuit ſapia Salomo. qui diſputauit ꝛc. Magna orig. qui. vi. M. vo. li. legit in ſcolis. Nō credo ip̄m dānatum. Magna Au

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

gu. qui de epiſtolis ꝛ tractatibus. iij.
M. vo. ſcripſit. Magna. Alber. mag.
de quo Pius papa Precipua eſt Al-
berti magnificentia qui nullum do-
ctrine genus creditur ignoraſſe. Ma
gna Tho. de qua Innocētiꝰ papa. hu
ius doctoris ſapia: p̄ ceteris excepta
canonica hꝫ ꝓprietatem v̄boꝝ modū
dicendoꝝ: veritatem ſententiaruꝫ ita
vt nunꝗ̃ qui eam tenuit: inueniatur
a tramite v̄itatis deuiaſſe. Qui ſcri
pſit centū. xiij. libros ſed maior iohā
nes euange. ſup oēs. que fuit figura
ta Ezec. xvij. vbi dicit. Aqla grādis
magnarum alaꝝ: longo membroꝝ du
ctu plena plumis et varietate venit
ad libanum et tulit medullam cedri
Moraliter. Iſta aqla eſt Jo. qui cōpa
ratur aqle. Apo. iiij. et. iiij. alas ſimi
les aqle. Fuit hec aqla magnaꝝ ala-
rum qui altiſſime ſup oēs volauit al
titudine ſcientie. Venit ad libanuꝫ. i.
celū: tulit medullā cedri: qui eſt xp̄s
medullā diuinitatē: nō corticem. i. hu
manitatē. Unde nō immerito aquile
cōparatur ꝓpter conditiones quas a
quila habet que ſunt tres.

¶ Primo in volatu altitudinē.
Scḋo in venatu generoſitatē.
Tertio in Ccruēdo nidū ſagacitateꝫ.

¶ Primo ꝛc̄. Altius oibus volat: ꝛ di
citur regina auiū. Sic Jo. in eloquen
do de filio dei: altior oibus alijs euā.
ꝛ ſctis volauit. ꝛ loquutus eſt: apḋ gre
cos. Orig. Chri. Dam. vocantur doc.
eximij. Apud latinos paulus vocat
doctor gē. ſed Jo. euang. oēs antecel-
lit. Unde Orig. de paulo dicit. ꝛ de io.
euāg. Paulus raptus eſt vſqꝫ ad ter
tiū celuꝫ. Jo. trāſiuit oīe celū. Paulꝰ
raptꝰ vſqꝫ ad ꝑadiſum. Jo. ſupra oēm
paradiſum intrat in cām cārū. Unde
Ric. dicit eē triplicē ſpiritū. Primuꝫ
humanū. Scḋm angelicum. Tertiuꝫ
diuinuꝫ. Jo. v̄o trāſcendit humanuꝫ ꝛ
angelicuꝫ ꝛ ꝑuenit ad diuinū. Qḋ pꝫ
Jo. i. In p̄ncipio. i. ante oīa erat v̄buꝫ
Super quo Hiero. ad Pau. hoc pla-
to neſciuit. hoc Demoſthenes eloquēſ
ignorauit: quod Jo. piſcator indoctus
edocuit. ꝛ Aug. Si altius Jo. intonaſ
ſet: ea mundus capere non potuiſſet.

¶ Scḋo aqla habet ꝛc̄. qꝛ cuꝫ ſit auis
generoſa nō querit paſtuꝫ de ꝓpe ſed
de lōge. ſ. in cacumine aeris. Ita Jo.
euāg. venatus eſt paſtuꝫ ſuū: ꝙ ſic pꝫ
Alij euāge. locuti ſunt de xp̄o quo ad
humanitatē. ꝛ que erāt humanitatis
vt Mat. de incarnatio. Mat. ij. Liber
generationis ꝛc̄. Mar. de reſurrectio
ne. Lucas de morte. Sed Jo. de iſtis
noluit ſe intromittere: ſed altior aſcen
dit: quia ad diuinitatem aſcendit
loquens de nat. eternali: qua filius ē
patri equalis. Unde figurate loquens
Eze. i. dicit ſe vidiſſe. iiij. facies anima-
lium. ¶ Primo faciem hois per quaꝫ
Math. Scḋo faciem leonis: per quā
Mar. Tertio faciem vituli: per quaꝫ
Luc. Quarto faciē aqle: per quā. Jo.
Et dicitur ibi. Et facies aquile deſu
per eoꝝ quattuor. Unde dicit tho. ſug
io. c. xxi. ꝙ io. ſcripſit euang. poſt oēs
Unde oia alia euāg. legerat. Et ſolus
replicat. Amen amen. ad maioreꝫ ve
ritatis confirmationem. ¶ Tertio
aqla ꝛc̄. Ubi hꝫ Alber. lib de naturis
rerum: ꝙ qñ conſtruit nidum ponit in
eo quoſdam lapides precioſos haben
tes virtutem fugandi ſerpentes: ne
pullos ſuos occidant Sic Jo. euange.
in hoc acquile comparatur: nidum. i.
euangelium conſtruxit vbi poſuit la-
pides contra hereticos. i. tot v̄ba: tot
ſententias. vt confutet hereticoꝝ om
nes opiniones. ¶ Prima opinio fu-
it Neſtorij cum ſuis ſequacibus qui
dicit chriſtum habuiſſe p̄ncipiuꝫ quo
ad diuinitatem: ꝛ ꝙ non fuit ante vir
gineꝫ. Et qñ conceptus ꝛ natꝰ de vir
gine: tunc cepit eſſe Johan. confutat
di. In principio ꝛc̄. i. in eternitate: et
ante omnia erat verbuꝫ. ſcꝫ deus. Si
ante omnia. ergo ante virginem.

¶ Secūda opinio Sabellij qui dixit
ꝙ nulla erat diſtinctio in diuinis quo
ad perſonas. Johan. deſtruxit dicens
Et verbum erat apud deum. In quo

denotauit pſonalez diſtinctionez rea
lem in diuinis. Qz iſta ꝓpoſitio Apõ
dicit diſtinctionẽ realẽ: ſicut null⁹ dꝛ
apud ſeipm̄ qñ ſcđa pſona non inueni
tur. Tertia opi. fuit arij. q̄ dixit filiuz
dei eſſe minorẽ pr̄e. Joh. deſtruxit di.
Et de⁹ erat verbū. i. in eadem equali
tate cū pr̄e: iuxta illud. Ego et pr̄ vnū
ꝛc. Quarta opi. fuit manicheorum q̄
dixerunt oı̄a viſibilia eſſe a demone:
inuiſibilia a deo. Jo. deſtruxit. Omnia
ꝑ ip̄m ꝛc. viſibilia ꝛc. Ultima opi. fuit
etia manicheorū q̄ poſuerunt xp̄m ha
buiſſe corpus non de virgine: ſed de
celo delatum Jo. deſtruxit di. Et ver-
bum caro ꝛc. Si erat corpus fantaſti-
cum caro dici non poſſet: cum caro di-
cat aliq̄d ꝯpoſitū ex quattuor elemen-
tis. Uñ bñ dꝛ hic eſt diſcipulus ꝛc.

¶ Tertium myſterium ꝛc. Amor xp̄i
multus fuit erga ſuū diſcipulum. lxx.
quē decorare voluit duplici pͥuilegio
¶ Primū dꝛ miraculorū coruſcatiōis
¶ Scđm dꝛ admirāde ꝯſeruationis
¶ Primum ꝛc. Miracula ſtupēda fe-
cit. lxx. Cum eñ poſt penthe. diuiſi eſ
ſent diſcipuli per mundū. Jo. in Aſiā
fuit vbi innumeras eccl'ias fūdauit.
Qđ audiens Domitianus imperator
miſit eū in dolio ferventis olei a quo
illeſus exiuit: ſicut fuit immunis ab om-
ni corruptione carnis. Uidens autez
imperator q̄ non ob hoc ceſſabat a ꝑ-
dicatione: delegauit euz in quandā i
ſulam que dꝛ Pathmos. Ubi ſtās non
ocioſus ſcripſit apo. In capite anni
ipſe imperator a ſenatu Ro. occiſus
eſt. Et Jo. Epheſum reuerſus eſt cum
maximo tripudio magnorū et paruu-
lorum. Cū ingrederetur ciuitatez nū
ciatum eſt ei q̄ quedaz deuota ſua no
mine Druſiana ad ſepulturam defere
batur mortua que querebat euz vide-
re. Jo. autez eam ſuſcitauit. ex quo mi
raculo duo iuuenes conuerſi ſunt ad
xp̄m cum eſſent nobiles poſt dies ali
quot videntes iſti ſeruos ſuos bene in
dutos: fuere male contenti. O quot
ſunt de hoc numero qui dicūt vt multi

er male maritata que dicit. Si eſſet
ad ꝛc. Beatus Jo. videns eos triſtes
miſit eos ad mare: vt portarent lapi-
des ꝛ virgas quas fecit in bonū argē
tum et aurū. Accipite inq̄t ꝛ redimi
te bona q̄ amiſiſtis: qꝛ ꝑadiſum ꝑdidi
ſtis. Interim aūt aliū ſuſcitauit iuue
nem q̄ narrauit iſtis de ꝑadiſo ꝛ alia
vita. Preterea quō ad templū Dyane
orās coruit. Et ex hoc. xij. M. gentili
um conuerſi ſunt. Et ariſtodemus con
uerſus eſt. Et de filio quē ip̄e ꝯdit. ꝛc.

¶ Scđm priuilegiuz ꝛc. Cū eēt anno
rum. xcix. apparuit ei dñs cuz diſciplis
ſuis di. Ueni dilecte mi: qꝛ tp̄us eſt vt
epuleris in cōuiuio frm̄ tuoꝝ. Dñica
die ſequēti fecit ſe cōduci ad eccl'iaz ꝛ
ꝑp'o fecit ſermonem de pace: poſt mo-
dum foueam fecit fieri in eccl'ia añ al
tare mai⁹ in quez ingreſſus amplius
non eſt viſus: vñ ſublat⁹ eſt in ꝑadiſuz
Unde. Jo. fuit dilect⁹ in oī ſtatu. Pͥo
in vita vt tactuz eſt ſupra. Scđo i mor
te: qꝛ cū ap'lis ad ip̄m venit xp̄s. Ter
tio poſt mortē: qꝛ ip̄m ad cōuiuium in
uitauit vite eterne. De corpore eius
eſt quadruplex opinio. ¶ Prima dicit
q̄ adhuc viuit in hoc ſeculo. Rō: qꝛ di
cunt. māna ſcaturire de ei⁹ ſepulchro
Sz Aug. reprobat hāc opinionem di.
Qđ xp̄s modicā gl'iam caro ſuo feciſ-
ſet: ſi ceteris ap'lis cuz xp̄o regnātib⁹
ipſe ſub terra eſſet. ¶ Secūda opinio
q̄ eſt i ꝑadiſo terreſtri. Et tēpore anti
chriſti veniet ad ꝑdicandum enoch ꝛ
Elye in fine mundi. Sed hec opi. re-
probatur a doctorib⁹: qꝛ cū ipſe Apo.
ſcripſerit: fecit mētionem de duobus
enoch ꝛ Elya. de tertio feciſſet. ſ. đ ſe
ipſo: ſz nihil dicit: igitur ꝛc. ¶ Tertia
opīo: q̄ eſt i celo tm̄ cū anima. Corpꝰ
aūt eſt in alio loco nobis incognito ſi
cut de corpꝰe moyſi qđ nō inuenit. Sz
hec opi. videt falſa: quia Jo. eſſet mi-
n⁹ dilect⁹ alijs cū corpꝰa alioꝝ ap'loꝝ
reperiantur ꝛ honorētur. Corp⁹ autē
Jo. euang. non inuenit nec honoratur
¶ Quarta opi. verior videtur q̄ Jo.
poſt mortez ſtatim cum corpore ꝛ aīa

celum aſcendit. Rō cum xp̄s eū̄ custo dierit. Jo. ne in oleo corrūperetur ne dolorē mortis ſentiret. Si fuit libera lis in mundo: plus in celo quē in ipſo collocauit i vtroq̄. Querit̄ dubiū̄ qua re tm̄ dilexit Jo. R̄ndet Tho. ſup Jo- han. c. xxi. Qd̄ triplex cauſa. Prima ē puritas: quia virgo fuit eccleſia. Uir- go eſt elect⁹ a dn̄o. Scd̄a eſt accelera ta ꝯuerſio: quia magis eſt q̄ alij iu- uenis ad xp̄m eſt ꝯuerſus. Tertia fu- tura adoptio: quia intendebat ipſum ponere in ſinum matris.

¶ In feſto innocentium.
De virginitate.

Virgines eū̄ ſunt ⁊ ſequuntur agnū̄ quocunq̄ ierit. Apoc. xiiij. cū̄ diuina ſapiētia ſit ſumma pu ritas et pulchritudo vt cōtinent ſacre ſcripture in p̄s. Specioſus forma pre filijs ⁊c. Cā̄. v. Dilect⁹ me⁹ cādidus ⁊ rubicundus. Candidus p̄ puritatē virginitatis. Rubicūdus p̄ ſanguinis effuſionē. Jdeo ſūme diligit eos q̄ am bulant in puritate baptiſmali. Uñ La ctā. in. vi. li. c. i. Nihil eū̄ sctā ⁊ ſingu laris illa maieſtas aliud ab hoīe deſi derat q̄ ſolā innocentiā. Quā ſi quis deo obtulerit: ſatis pie religioſeq̄ lita bit. puer. xij. Qui diligit cordis mun diciā habebit amicū̄ regē. Figurati- ue Apoc. xiiij. de turba quā Johānes vidit: de nullo mētionē fecit: niſi tm̄ de virginib⁹. Hi ſunt q̄ cū̄ mulieribus nō ſūt coinquinati virgines eū̄ ſunt ⁊ ſequunt̄ agnū̄ quocunq̄ ⁊c. Et canta bant canticū̄ nouum. Sup quo Greg. Singulariter canticū̄ nouū̄ agno ca nere eſt cū̄ eo in perpetuū̄ pre ceteris fidelibus de carnis incorruptiōe gau dere. ⁊ iō Ambro. in. li. de offi. Jn cun ctis ſacrificijs. Nullū̄ eſt deo gratius q̄ q̄ innocēs ꝯſeruet innocentiā̄: ſm̄ Alber. ſup Lucā. ſex ſunt ſacrificia ſed nullū̄ eſt deo grati⁹ q̄ innocentia

¶ Primum eſt ieiunium. Joelis. ij. Cōuertimini ad me in toto corde vr̄o in ieiunio in fletu. Scd̄m oro Jacobi. v. Multū̄ enim valet oratio iuſti. ¶ Tertium eſt elemoſyna. Jſa. lviij. Frāge eſurienti panē tuū̄ ⁊ egenos va goſq̄ induc in domū̄ tuā. ¶ Quartū̄ cōtritio. p̄s. Cor contritū̄ ⁊ humi. ⁊c. ¶ Quintū̄ ꝯfeſſio: p̄s. Dixi ꝯfitebor aduerſum me. ¶ Sextum ſatiſfactio. Aug. Nō dimittit̄ pctm̄: niſi reſtitua tur ablatum. Jdeo in cōmendationem vrtutis: puritatis: matrem virginem aſſumere voluit vt oñderet virginita tis excellentiā. Hāc habuerunt p̄uuli p̄pter quā̄ deo adheſerunt. Ep̄la ca nit. Sine macula enim ſunt. Jō dicit thema. Uirgines eū̄ ⁊c. Ad laudem ergo hoꝝ innocentiū̄: de virginitate qua deo ſuo placuerunt: loquemur. De qua tria videbimus in p̄ſenti. ¶ Primū̄ dr̄ oppoſitionis. Scd̄m dr̄ declarationis. Tertiū̄ dr̄ p̄batiōis. ¶ Primū̄ dr̄ ⁊c. Dubiū̄ querit̄. Quid ſit meli⁹: ⁊ p̄ ꝯñs nobilius. Aut ſerua re virginitatē. Aut matrimoniū̄ con trahere. Arguunt ꝯiugati q̄ m̄rimo niū̄ dignius: p̄ ꝯñs ſeruandū̄ triplici medio. ¶ Primū̄ eſt tale. Oē quod eſt ꝯtra p̄ceptū̄ legis nature et legis diuine: oīo eſt illicitum et a nullo ob ſeruandū̄: q̄ ſcꝫ eſt pctm̄. Sed ſtatus v̄ginalis eſt ꝯtrari⁹ legi nature ⁊ di uine: igit̄ ⁊c. ¶ Primo contra legem nature: quia vt ph̄s in. ij. d̄ aīa. ⁊ in i. celi et mundi: ⁊ in. v. de aīalib⁹. Na tura appetit generationē indiuiduo rū̄ p̄pter conſeruationē ſuarū̄ ſpeci- erum. Si nō eſſet m̄rimoniū̄: iam non eſſet p̄creatio hoīm. ⁊ ſic mundus de ficeret. Contra hāc legē maxime pu gnat v̄ginitas. Jgit̄ virgi. ⁊c. ¶ Se- cundo eſt ꝯtra legē diuinalē. Geñ. i. Creſcite ⁊ multiplicamini: ⁊ replete terrā. Cōtra hoc p̄ceptū̄ maxime pu gnat v̄ginitas. Et ſicut illicitum eſt ſeruare legalia antique legis ſic lici tum eſt ſeruare caſtitatē. Unde eam

ſeruantes in veteri lege et non relin quentes poſt ſe ſemen: erant maledi- cti maledictione opprobrij: vt p3 de Joachim ꝛc. Qđ figuratur Mat. xxi. qñ xp̄s maledixit ficulnee. quia ſine fructu. Secundum argu. Bonu3 quã to cõius: tanto diuinius: vt p3 ꝑ phm x. Ethi. Sed matrimoniu3 eſt ordina tum ad bonũ cõe. ſ. ad multiplicandũ genus humanu3. Hieroñ. xxxij. q. i. c. Nuptie. ꝛ eſt ad Paula3. Nuptie re- plent terrã: ỽginitas autē eſt bonum particulare et ꝑ ſe. Unde nõ eſt ſeruã da. Ex hoc plato motus et vt Aug. re fert de vera et falſa religione: ꝙ vir- go vſq3 ad mortē mãſit: immo poſuit ſtudium in villa q̄ dicebatur Achade mia que erat peſtilentis aeris: vt di- ſcipulos in terrore mortis poneret. et ſic virginitate3 ſeruauit. In morte poſitus dijs ſacrificarent vt ei parce rent pctm̃ virginitatis: ꝓ eo ꝙ erat contra bonum cõmune. Unde vos ſe culares dicitis qñ videtis aliquē reli gioſum. O fuit peccatũ: quia vxorari poterat. Qđ aplꝰs videtur cõfirma re. i. Coꝝ. vij. Alligatus es vxori. no li querere ſolutionē. i. genera filios. ¶ Tertiũ. argu. Pena non datur niſi ꝓ peccato. vt pat3. C. de penis. l. San cimus. et. ff. quibus vt indignus. l. Re ſcriptu3. et extra de hijs q̄ fiunt a ma iori pte capituli. ꝛ per cano. xvi. q. i. c. Si quis. ꝛ ꝑ Tho. in. iiij. di. xviij. q. iij ar. i. Pena imponebatur apud roma nos ſeruantibus virginitatē: et qui vi tam celibem ducebant: vt p3 per Ua lerium. et in veteri lege Deut. vij. p- hibebatur ſeruare virginitatē. ¶ Se cunda opinio eſt virginum que ꝓbãt tũ intentum virginitatem eſſe digni orem triplici medio. ¶ Primum eſt tale. Ille ſtatꝰ eſt dignioꝛ de quo xp̄s naſci voluit. Sed xp̄s non de cõiuga- tis ſed de virgine naſci voluit. Et hoc totum vt dicit Beda ſuper lucam: vt oſtēderet p̄coniũ virginitatis: et quã tum ipſam diligebat. Ex hoc Jo. etiã ꝓ patrē putatiuum ioſeph virginem cuſtodiuit. Uñ Tho. in. iiij. di. xxxv. q. iij. ar. iij. Uirginitas ſupremũ decorē vendicat. ¶ Scđm eſt. Ille ſtatus di gnioꝛ q̄ maiorem recipit fructum. S3 virginibus datur maioꝛ fructꝰ: quia virginibus datur fructus centeſimus vidius ſexageſimus. cõiugatis trige ſimus. vt p3 ꝑ parabolam. Mat. xiij. Amb. lib. de ỽginitate. Bona eſt con tinentia coniugalis: melioꝛ cõtinẽtia vidualis. optima munditia ỽginalis. Ille. Igit ꝛc. ¶ Tertiũ eſt tale. Ille. ſtatus eſt nobilioꝛ qui ṗmo eſt inſtitu tus in nobiliori loco: ſed virginitas ṗ us fuit ꝙ matrimoniũ et in nobiliori loco: qꝛ angeli virgines priꝰ ſunt cre ati ꝙ hõ. et in nobiliori loco qꝛ in em pyreo celo. Preterea et Adam poſitꝰ eſt virgo in ꝑadiſo et de terra ỽginea creatus. igitur ꝛc. p3 primum.

¶ Secundum principale ꝛc. Tho. in iiij. di. xxxiij: ar: iij. q iij. ꝛ. xxij. q. clv. ar. iij. Ric. in. iiij. diſt. xxxiij. ar. iiij. q. ij. Petrus de pal. in. iiij. di. xxxiij. Ubi querunt an ſtatus coniugalis ſit ma ioris meriti: ꝙ virginalis: an econuer ſo: perfectioꝛ et excellentioꝛ. Rñdēt ꝙ ſtatus continentium et ſtatus cõiuga toru3 pōt dupliciter conſiderari. Uno modo ad tp̄s legis ſcripte: et tempus legis nature. Alio modo ad tēpus le gis euãgelice. Si primo modo maio ris meriti fuit ſtatus coniugatoꝝ ꝙ abſtinentiu3: et ſtatus ille preferreba tur ſtatui ỽginitatis. Et rõ eſt quia erat tp̄s multiplicandi genus huma num. Et hoc ſtatus matrimonij ꝑfere- batur et ſtatus ỽginitatis ꝓhibebat et hoc ꝓpter multiplicationē fideliũ. Si aũt referebat ad tp̄s legis euan gelice qꝛ eſt tp̄s multiplicationis fide lium ꝑ gñationē ſpũalē: eſt maioris meriti ſtatus abſtinētiu3 ꝙ ſtatꝰ con iugatoꝝ. Et dico ꝙ virginitatis ſta tus eſt dignioꝛ matrimonio. Que cõ cluſio ꝓbatur triplici rõne.

¶ Primo rõne difficultatis.

Scđo rõne vtilitatis.

Tertio rõne conformitatis.

¶ Primo rōne ⁊c̄. Concluſio phi. ij. Ethi. ꝙ virtꝰ ⁊ bonū circa difficile cōſiſtit. ⁊ Boñ. in. iij. di. xxxix. Uirtꝰ eſt de bono difficili ⁊ arduo vbi eſt maioꝛ difficultas: ibi ratio ꝟtutis eſt maioꝛis p̄mij ⁊ meriti. O pr̄ qn̄ ieiuno non poſſum dormire: ibi maiꝰ p̄miuꝫ non poſſum comedere: oꝛare. ibi maius p̄mium. Ubi difficultas: ibi rō ſpalioꝛ virtutis. Ad ꝑpoſitū. Peto a te o mulier: qualis maioꝛ difficultas accipere virū: an ſeruare virginitatem. Uere pr̄ virginitatē ſeruare: qꝛ caro hominē ſtimulat: et ſtimulꝰ iſte ita grauis eſt ꝙ pauci euadunt immunes.

Au. in li. de agone xp̄iano. Inter oīa xp̄ianoꝝ certamina: durioꝛa ſunt p̄lia caſtitatis: vbi cōtinua pugna ⁊ rara victoria. Ille. Ad practicā. Foꝛtis fuit ſanſon q̄ leonē occidit. Iud. xiiij. ſimiliter ⁊ dauid. i. Reg. xvij. Sed ambo amplexibꝰ mulieꝝ moleſcunt. Sapiens Salo. Sꝫ tn̄ a mulieribꝰ defectus eſt. Foꝛtis Alex. q̄s eloquentioꝛ Marco Anthonio: tn̄ in cleopatrā inſaniuit. Quis foꝛtioꝛ hercule: q̄ tn̄ in Deianirā exarſit. Quis prudentioꝛ Iaſone: q̄ tn̄ in Medeā ꝓſtratus eſt o duruꝫ bellū. o magnum p̄liū vere. Ideo exclamat Ambro. lib. de virginitate. Maioꝛ certe eſt victoria virginuꝫ: q̄ꝫ angeloꝝ. Angeli em̄ ſine carne viuūt virgines vero in carne triumphant. Ille. ⁊ hiero. In carne p̄ter carnē viuere non terrena vita eſt: ſꝫ celeſtis. Ille. In quibꝰ verbis: merito dubiuꝫ notabile q̄ritur. Quale maiꝰ opꝰ eſt. An pati martyriuꝫ: vt martyres. An ſeruare ꝟginitatem. Opinio vna fuit Aug. ꝙ eſt pati martirium: vbi dicit ſuꝑ ꝟbo Math. v. Bti q̄ ꝑſecutionem pa. ꝓpter iuſticiaꝫ. Oēs alie beatitudines ꝑficiuntur in iſta. Alia opinio Amb. Cū quo teneo ego Gabriel frat ꝙ maiꝰ opꝰ eſt ꝟginitatis. Et ratio ē phi in. iij. phi. In. iij. Topi. bonū q̄ꝫto ꝑmanentius: tāto melius. Et ſi martyres ſint paſſi toꝛmenta: tn̄ cito preterreunt ꝑ hoꝛā: ꝑ diē: ꝑ menſem. Sed martyrium virginitatis durat per annos. l. ⁊. lx. Magnū martyriuꝫ michi videt illiꝰ religioſi. q̄ ꝑ annos. xl. lx. ⁊ hm̄ōi ſtabit in clauſtro ſuo. Et illius monialis q̄ hāc ſeruat. In viris pr̄m. Exēplū anaſtaſij monachi q̄ ānis. xl. a demone infeſtatꝰ fuit de carne diebus ac noctibus q̄ tn̄ victoꝛ fuit. Moriens eius diſcipulus vidit ipꝫ pluribus coꝛonis decoꝛatū: ⁊ de pr̄e Dñico q̄ a fratribus rogatus. Pr̄ dic inquint nobis verbū ſalutis. O filij vobis cōmendo carnis vr̄e integritatem. Qꝛ maius miraculuꝫ eſt de ꝑpria carne fomitē eradicare luxurie q̄ꝫ immundos ſpūs expellere. ⁊ Ber. in ſermone ad monachos. Cū mulieribꝰ habitare ⁊ de mulieribꝰ nō cogitare: maiꝰ eſt q̄ꝫ moꝛtuos ſuſcitare. Adde rōnem ſcđꝫ Tho. in. iiij. di. xlix. Qđ virgines maximā pugnā hn̄t: cā experiēdi: qꝛ maioꝛē delectationem eſtimāt: q̄ꝫ ſit. Igitur virginitas eſt dignioꝛ. ¶ Scđo rōne ⁊c̄. Concluſio eſt Auctoꝛis li. de cauſis. Uirtus vnita foꝛtioꝛ eſt q̄ꝫ ſeparata. Exempli grā. Ignis hinc inde diſperſus pars calefacit. Sed ecōtra ſimul vnitus plurimuꝫ calefacit. Ad ꝑpoſitum. Peto a te o ciuis i charitate dei. Quis plus amat deū: cōiugatus: an virgo. O pr̄ inqt coniugatꝰ qđ dicis? Ego quotidie ad miſſā ꝓpero: ⁊ die dñico audio ſermones: ⁊ dico deuotiones meas. Coꝛonā virginis. Quinqꝫ pr̄. ⁊ Aue maria. Tria ad reuerentiā trinitatis. Quero a te cum qua mente. Uere pat̄ mens eſt ad filios. Quō habeā ad viuendum. Qūo ſoluā ſalem. Qūo molituram. Et tot angarias. ⁊ tu o mercatoꝛ. Ad mercātias. Artiſta ad artes. Et ſepe coꝛpꝰ domini leuatur: ꝙ nō recoꝛdaris. Ergo amoꝛ iſte eſt diſperſus. Una pars mundi: alia dei. Quid dicis o Paule i. Coꝛin. vij. Mulier enim que nupta eſt cogitat q̄ ſunt mundi: ⁊ quō placeat viro. Quāuis mr̄imonium ſit ſanctum ſunt tn̄ plura impedimēta quibus mēs retardat̄ ab amoꝛe: o iuue=

x ls qui vxorem duxiſti ꝙ̃ ſpecioſa ca
tʒena vinctus es: a qua mors ſola te
liberabit. O quot labores: o quot tri=
bulatiões. Si mulier eſt pulchra: vir
eſt zelotipus. Si nigra: deſpicit. Si
generat plres filios: vir vſurarius ef=
ficitur. vt ipſos foueat. O quot lachri
me. O quot gemitus. ¶ Preterea de
vxore que virum increpat. O ſcio: ꝙ
alias pter me reſpicis. Preterea in
domo. non ſunt ligna. non oleum. hi
ſunt fructus matrimonij. Uirgo autē
hʒ cor purū ad deū. ⁊ fortiorē cāʒ hʒ
diligēdi. hier. ad ſacras ꝟgines. o fe
lix virgo in cui⁹ corde pter amorē xpi
nullus alius ꝟſatur amor Jlle. Quia
ix. Ethi Uera amicitia nō eſt niſi ad
vnū. Scōm Tho. xxij. q. clij. ar. ij. Et
phi. x. Ethi. Duplex ē vita. Una acti
ua q̄. ptinet ad cōiugatos: alia ꝯtēpla
tiua. q̄ ptinet ad virgines: q̄ dr̄ optia
qui deū contēplatur. De qua apl's. i.
Cor. vij. Mulier q̄ innupta eſt ⁊ ꝟgo
cogitat que dn̄i ſunt: vt ſit ſctā ⁊ corpo
re ⁊ ſpū. Jlle. Uñ tanꝗ̃ amicus virgi
nuʒ ⁊ familiaris: fecit eis miranda.
Ambro. recitat exēplū de quadā ꝟgi
ne Elizabeth noīe: q̄ cū iret cū duab⁹
puellis quadā vice p quādā viā: dum
eſſet nox viā pdiderūt p ſiluā ploran
tes. Affuit angelus dn̄i. Nolite flere
nuncius ſum veſtri ſponſi. Que dixe=
runt. Quis eſt iſte noſter ſponſus.
Xp̄s inquit ieſus ppter virginitateʒ
Que xp̄ʒ copulat. Prouerb. xxij. Qui
diligit cordis mundiciā habebit ami
cum regē. ſ. deū. Et Sap. vij. Jncorru
ptio facit primū deo. Und̄ eas regu=
lauit p viā ſuam. Preterea auxilium
prebuit virginibus: vt ſue virginita=
tis ſeruarent decoremi Quis Luciā
eripuit de tot malis. Quis Agnetem
Quis Appolloniā. Quis Katherinā
Uere xps ieſus ob gratiaʒ virginita
tis. Hanc virginitatem inuenimus a
pud antiquos fuiſſe in maximo pre=
cio: ⁊ eos miranda feciſſe p conſerua
tione eiuſdem. Ut fuit Engoldrada.
Uirginia. de hippogreca: q̄ vno die
iens ad littus maris: fuit a pyratis
maris rapta ⁊ conducta in aliā puin
ciam. Dū eſſet iſta in via: ſenſit loqui
pyratas velle ſecū capere amorē car
naleʒ. Ubi cognoſcens ꝙ huic non po
terat reſiſtere: niſi morte interceden
te: ne ſuaʒ perderet pudicitiam: ſe ap
proximauit extremitati galee: ⁊ ſe in
mare iecit. Eligens poti⁹ in aqua in
ter piſces vitā finire: ꝙ̃ inter crude=
les pyratas corrūpere ſuā pudicitiā.
De hac petrar. ij. Trium. caſtitatis.
Et illa mulier greca que in mare ſe
precipitauit vt celebs moreretur et
duram euitaret ſortem. Preterea de
Thucia virgine. De qua Uale. li. viij
Que fuit romana: tēpore dee Ueſte
dū eſſet iniuſte accuſata: ꝙ cōmiſiſſʒ
ſacrilegiū. Duʒ eſſet cōſtituta ante ſa
cerdotem: vt audiret ſententiā patiē
di ſuppliciū ignis ſtatuti legibus ro=
manis ab alia parte ſciens ipſa ſuam
integritatem: atꝗ̃ non haberet aliaʒ
viam qua poſſet ſe purgare: tandem
cū ingenti cōfidētia dee Ueſte: cui pu
ra mēte ſeruierat: ꝙ nō ſineret oppri
mi innocētiā ſue miniſtre: cribruʒ ce
pit ⁊ in preſētia ſacerdotis dixit hec
verba: o dea Ueſta: ſi ego ſemper in
tuis ſacrificijs vſa ſum manibus
meis caſtis. pcor facias ꝙ in iſto cri=
bro porteʒ aquā a Tyberi in ipo. Qd̄
factuʒ eſt: oratione premiſſa. De hac
Petrarcha. li. ſupra. Jnter ceteras il
la virgo ſacra dee veſte que audacter
currens ad tyberiʒ ſe ab om̄i infamia
purgatura ad templuʒ retulit ex flu=
mine aquaʒ c[illegible]bro. Preterea duode=
cim Sybille. merito ſue virginitatis
teſte Tho. pphetiā meruerūt. Lōgū
eſſet narrare de alijs innumeris vir
ginibus: ac pudiciſſimis mulierib⁹ q̄
pulchra et digna auditu eſſent: vt de
domina Didone. dn̄a Lucretia ſpecu
lo toti⁹ honeſtatis. dn̄a Herſilia. dn̄a
Sapha. dn̄a Penelope. dn̄a Themiſ
ta. dn̄a Judith. dn̄a heſter. Uide Au.
li. i. de Ciui. ⁊ Petrar. in. ij. Tri. Ca
ſtitatis. Uñ ptʒ ſcd̄a rō. ¶ Tercio rō=

ne ꝯformitatē. Cõcluſio Auctoris li: de cauſis. Tanto aliq̃d ꝑfecti⁹ ē: q̃to maiorē hȝ ꝯformitatē cū ſuo ṗncipio. ⁊ Tho. xxij.q.cliij.ar.vi. Tanto vna virtus eſt maior: quãto ꝑ eam magis aliq̃s xp̃o cõformatur. Jlle. Ad ꝓpoſitū. Homo em̄ ꝑ virginitatē conforma tur xp̃o: modo ſingulari. Quod patet Apoc.xiiij. Cū iohãnes vidiſſet hoiȝ multitudinē ꝓceſſionaliter incedētē poſt regem: poſt om̄es venit comitiua albis induta. Cui angelus dixit. O Johãnes hi ſunt q̄ cuȝ mulieribus nõ ſunt coinquinati: virgines em̄ ſunt: et ſequuntur agnū quocūq3 ierit. Nota in verbo. Sequuntur ag. Nunq̃d non alij ſancti. Uere ſic. Sed non illo mõ quo virgines. ſ. mõ ſingulari. Qualis ſit ille modus oſtendit Aug. li. de vir ginitate: q̄ gaudent integritate men tis ⁊ corporis. Sequitur. Cantabant canticū nouū: quē alius non cãtabat. Qualis cantus nouus eſt iſte. Oſten dit Greg. in paſto. Canticū nouū cuȝ agno ſingulariter cãtare: eſt cuȝ deo in perpetuū de incorruptione carnis gaudere. Jlle. Hec eſt illa ṗclara vir ginitas que xp̃m de celo ad terraȝ cõ duxit. De inuiſibili: imortali viſibilē mortalem fecit. Unde eccleſia. San cta ⁊ imaculata virginitas: quibus te laudibus efferam neſcio. Quia quem celi capere non poterant tuo gremio contuliſti. Et Ambro. li. de offi. Quan ta eſt gratia virginitatis: que meruit a xp̃o eligi. Jlle.

¶ Terciū dr̄. ⁊c̄. Tho. in. iiij. di. xlix. ar. i. Duplex eſt corona. ¶ Prima dr̄ aurea. De qua p̄s. Corona aurea ſup caput. ⁊c̄. Que eſt quoddaȝ p̄miuȝ eſ ſentiale cõmune omnibus: quod conſi ſtit in viſione diuine eſſentie. De qua Augu. Uiſio eſt tota merces. Et cõis eſt om̄ibus beatis q̄uis vnus limpi dius videat q̄ alius ſm̄ graduȝ chari tatis. ¶ Secunda corona dicitur aureola: que eſt quoddam gaudiū ac cidentale: datū in ſignū victorie: ⁊ ꝟ tutis. Quod quidē datur pugnantib⁹ contra mundū: carnem: dyabolū. De qua corona: in p̄s. Poſuiſti dñe ſuper caput eius. ⁊c̄. Et datur tribus gene ribus perſonarum: virginibus: docto ribus: martyribus. Sed perfectius virginib⁹: q̄ alijs. Quia nobiliſſimū gen⁹ victorie eſt: nūq̄ ceſſiſſe. ¶ Sed dubia tria ſunt querenda. ¶ Primuȝ Utrū hec aureola detur viduis. Rñ deo q̄ nõ. Quia corona non debet pu gne: ſed victorie de pugna. Uñ victo ria ꝟginū eſt ꝑfectior q̄ victoria vidu arum: eo q̄ perfectiſſimū genus eſt vi ctorie: nūq̄ hoſti ceſſiſſe: vt virgines faciunt. Uñ non datur viduis. ¶ Se cundum. Utruȝ hec corona debeatur marie virgini. Uidetur q̄ non Aureo la debet victorie de pugna. Ubi nul la pugna: nulla victoria. Sed maria nullaȝ habuit pugnã carnis. per con ſequens: nec victoriã: ergo nec aureo lam habuit. Rñdit Albert⁹ q̄ maria habuit aureolam ꝓ p̄mio virginita tis. Et rõ: q̄uis maria non habuerit pugnaȝ ꝑ tentationeȝ que eſt a carne habuit tñ ꝑ tentationē que eſt ab ho ſte demone qui nec xp̃m reuerit⁹ fuit tentare. ¶ Terciū dubium. Utrum aliqua mulier vi oppreſſa ſi cõcipiat an amittat meritū ꝟginitatis. Tho mas in. iiij. diſt. xlix. ar. iij. que. vi. Si aliqua virgo per violentiã fuerit op preſſa non amittit ob hoc aureolã vir ginitatis. Dūmodo ꝓpoſitum perpe tue virginitatis ſeruande inuiolabili ter ſeruet: illi actui nullo mõ conſen tiēs. Uñ Lucia dixit Paſcaſio. Si me inuitam feceris violari caſtitas mi hi duplicabit ad coronã: nõ q̄ habeat duas coronas virginitatis: ſed q̄ du plex p̄miuȝ reportabit: vnum pro vir ginitate cuſtodita: aliud ꝓ iniuria paſ ſa in martyrio. Jlle. ¶ Hyſtoria In nocentiū. ¶ Herodes aſcalonita ſub quo natus eſt xp̃s. Sex habuit filios Inter quos duos plus dilectos. Ari ſtobolum ⁊ Alexandrū. Quos romã miſit litteris imbuendos. Completo ſtudio domū redierunt. Qui ceperūt

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

tractare ꝺ̃ morte patris: vt ipſi regnū
patris obtinerent Quod pater audi-
ens a ſe expulit. Illi autem Ceſarem
adeunt: ⁊ de patris iniuria ſunt ꝯque
ſti. Interim autē magi hieruſalē ve
niunt: cōquerētes de nouo rege nato
Herodes aūt nimis turbatus: timēs
ne a regno auferretur . magos rogat
vt eo inuento ſibi renūcient: ſimulās
ſe velle adorare quem occidere vole-
bat. Unde magi iuerūt ꝑ aliā viā. Pu
tans aūt eos deceptos a ſtella inquiſiti
onē pueri ieſu penitus reuocauit.
Citatus aūt a ſanatu ⁊ a Ceſarē au
guſto ſuper reſpōſa filiorū ſententiā
habuit ꝓ ſe. ſcʒ. vt filij pr̃i obedirent.
Reuerſus cum victoria et audacior
factus. dū audiret de puero ꝙ a pa-
ſtoribus ⁊ a magis eſſet adorat⁹ ⁊ ꝙ
natus eſſet: occidit om̄es pueros qui
erant in Bethleem: abinatu. ⁊ infra
id eſt ab infantibus duoꝝ annoꝝ vſqꝫ
ad pueros vnius noctis. Sed deus n̄
eſt paſſus tantā herodis neqtiam: ſe
ipʒ occidit. Et ita ea morte mortuus
eſt: qua alios affecit Sancti ꝟo Inno
centes ſunt in celo ⁊ in terra glificati

¶ In feſto ſancti Thome cantu.
De neceſſitate boni operis.

POſuiſti dñe
ſuper caput ei⁹ coronā
de lapide p̄cioſo. In ps.
¶ Cum alto conceptu ⁊ artificioſa cō
cluſione antiqui phi. lege naturali ꝑ
luſtrati: in tres differentias vitam ho
minis declararunt. Una dicta volup
tuoſa ⁊ carnalis. Una politica ⁊ ciui
lis. Una dicta deuota ⁊ ꝯtemplatiua.
Cauſa haꝝ poſitionū ponitur a phi.
in. i. pol. Qr phi. hoiem ꝯſiderauerūt
in tribus modis. ¶ Primo inquātum
diſcedebat a lege naturali et lumine
rationis inſequendo appetitū ſenſiti
uū Iſto mō attribuebāt ei vitā carna
lem. De hoc nꝰ romanus Paulus. i.
coꝝ. ij. Animalis homo non ꝑcipit ea
q̄ ſunt ſpūs dei. Et ps. hō cū in hono
re eēt. ⁊c̄. Et Dātes li. i. Cauſa. xxvi.
Conſiderate veſtrā originem. Crea
ti non fuiſtis vt brutaliter viueretis:
ſʒ ad inſequendū ꝟtutem ⁊ intelligen
tiā. Et in. ix. paradiſi heu aīe dece-
pte ⁊ creature impingnate q̄ a tanto
bono deflectitis corda diligendo ad
vanitates ſenſuū vſm. ¶ Secūdo inq̄
tū ſequebatur lumē rationis. Ex hoc
attribuebāt ei politicam. In. i. Pol.
homo eſt animal politicum ⁊ ciuile.
Apuleus li. de deo Socratis. Preſtā
tiſſimum animal in terris: eſt homo.
quia ratione eſt vigens in. vij. Pol.
Inter om̄ia aīalia ſolus hō rationem
habet in. ij. Pol. In tantū inquit eſt
homo inquantum habet rectitudinē
in ſeipſo per ſubiectionem paſſionū.
¶ Tercio inquātum erat deditus vite
contemplatiue et virtutibus. Ex hoc
dicebant ipm̄ diuinū ⁊ ſanctū in. vij
Ethi. Homines dicuntur dij propter
virtutis excellentiā. Apuleus ꝺ̃ deo
Socratis. Nichil eſt deo ſimilius q̄
vir animo ꝑfecte bonus inducendo ꝑ
omnes res que a nobis poſſit ſola ꝟ-
tus intelligitur illa eſſe que nos con
ſtituit in ſtatu digno om̄i laude ⁊ ho
nore. Unde Plautus in amphitrio-
ne. Uirtus in ſe habet oīa. Ille. Qua
lis fuit vnq̄ ille: in quo diuina ꝟtus
habitaſſet: qui aduerſas influentias
celi: calamitates terre cū animo for
ti non tolerarit. Et imperio ille ſup-
nus et celeſtis deus honorauit ſuis
bene meritis glorioſum Thomā. ⁊c̄
ſuper quo poſuit coronam aureā. Po-
ſuiſti domine ſuper caput ei⁹ coronā
martyrij: doctoratus: virginitatis: in
quibus verbis quia ſanct⁹ Thomas
de quo hodie eccleſia feſtū celebrat
fuit ſollicitus in opere bono propter
q᷑ deus eū ſublimauit in celo. De ip
ſo bono opere loquamur ad noſtrū do
cumētū. De quo tria videbimus.
¶ Primū dr̃ argumentationis.
Scdm̄ dr̃ declarationis.

Tertiū dr̄ reſponſionis.
¶ Quantu3 ad p̄mu3 querit̄. Utrum
homo viator poſſit coronari ſine meri
to bonorum operum. Duplex fuit opi
nio. Una dicit q̄ ſic. Alia q̄ n̄. Primi
arguūt tali medio. Deus eſt immuta
bilis. Mala. iij. Ego deus et non mu
tor. Et Nume. xxiij. Non eſt de⁹ qua
ſi homo vt mentiatur: neq3 vt filius
hominis: vt mutet̄. Et Jaco. i. Apud
quem non eſt tranſmutatio. Et Augu
ſti. in libro de natura boni. Solus de⁹
immutabilis eſt. Et Bona. in i. diſt.
viij. Diuina eſſentia eſt immutabilis
Et Boetius Stabiliſq3 manens dās
cuncta moueri. Jn. xi. Methaphyſico
rū. Deus eſt mouens omnia immobi
lis. Ad ꝓpoſitum. Aut deus vult oēs
ſaluos fieri. Aut damnari. Non vult
dānari. Teſte Auguſtino libro. lxxxiij
queſtione. De auctore: non fit homo
deterior: ergo vult omnes ſaluare ꝑ
apoſtoli verbum. Uult omnes ꝛc. Cū
ſit ergo immutabilis: erit oīno quod
ab eterno ordinauit. Et ſic nō ſunt ne
ceſſaria bona opera ad mutandū qđ
ab eterno decreuit cū ſit imutabilis.
¶ Alia opinio dicit q̄ ſic. Thomas
prima parte queſtione. xxiij. ar. viij.
Predeſtinatis conendum eſt ad bene
operandum ꝛ orandum: quia ꝑ hmōi
predeſtinationis effectus impletur. ꝛ
i. Pe. ij. Satagite vt per bona opera
certa3 veſtram vocationem faciatis
igitur ꝛc. Ad maiorem intelligentiā
concluſionis. Reſpondeo ſm̄ omnes
theologos. Quod ad ſalutē ꝯſequēdā
neceſſaria ſunt bona opera. Qđ ꝓba-
tur quadruplici medio.
¶ Primo ratione.
Secundo auctoritate.
Tertio diſtinctione.
Quarto exemplo.
¶ Primo ꝛc. Cōcluſio ē. iij. phiſ. Qđ
nihil pōt tēdere in finem: niſi ꝑ debi
ta media. Exemplum de medicina.
De cultura vinee: De ſcolari. De mu
liere que filat ꝛc. Ad propoſitum. Fi
nis noſter de⁹. Teſte Aug. Fecit de⁹
rationalem creaturam ꝛc̄. Ad quē fi
nem non poſſimus peruenire niſi per
media. Jn. xi. Ethi. Non peruenitur
ad finē niſi ꝛc̄. quia finis licet ſit vlti
mus in executione: tn̄ eſt primus in
intentione. Ad quem finem ordina-
mur per media. Sed que ſunt iſta me
dia. Declarat chriſtus. Mathei. xix.
Quid faciendo vitam eternam ꝛc̄. Si
vis inquit ad vitā ingredi: ſerua man
data. Que in veteri lege ſm̄ Alber-
tum ſuper Lu. erant. ccccclxij. Jn le-
ge aūt noua. x. que reducūtur ad duo
p̄ncipalia. Ad amore3 dei: quod diui-
ditur in tribus. Ad amorē ꝓximi: qđ
diuiditur in. vij. Serua inquit mādata.
Ama deū: neminem blaſphemes.
Ama ꝓximu3: ne diffames per taber
nas: q2 ſoli hoī ꝯuenit laborare et ope
rari bona: nō alteri. q2 hoc medio, ſcri
ptus eſt in lib. vite. Uñ phus. ij. celi.
Eoꝝ que nata ſunt habere bonu3 ꝑfe
ctū aliq̄d h3 ipm̄ ſine motu: aliq̄d vni
co motu: aliq̄d pluribꝰ motibꝰ. Quod
Tho. declarat. i. ij. q. v. ar. vij. Qđ pri
ma perſona cui cōpetit ſummu3 bonū
ſine motu alicuius operationis: ē de⁹
Ex eo quia naturaliter eſt ſummū bo
num eſſentialiter. Jgitur illi ꝛ non al
teri conuenit ſine motu alicuius opa
tionis ꝛ. iij. par. q. ix. ar. iij. Xp̄s ieſus
inq̄t ab inſtanti ſue conceptionis fuit
beatus quia aīa erat vnita diuinitati
Uñ non meruit: nec beatitudine3 aīe
ꝓprie: nec ſcia3: nec diuinitatē. Et rō
eſt q2 meritū eſt qđ nondū habet̄. Uñ
ſi xp̄s iſta meruiſſet: aliqñ his caruiſ
ſet quod non eſt dicendum ſm̄ fidē no
ſtram. Unde xp̄o hoī ſine motu opera
tionis conuenit ei ſūmu3 bonū. ¶ Se
cūda perſona eſt angelꝰ cui vnico mo
tu conuenit ſummū bonu3 poſtq̄ fuit
creatus. Et rō eſt: q2 talē naturam de
dit ei deus vt ſuas operationes acqui
rat vnico motu li. arbi. ſine diſcurſu ꝛ
motu tp̄is: ſed in inſtanti. Uñ creatus
ſubito ꝛ in inſtanti vnicoq3 motu lib.
arbi. conſecutus eſt ſuā beatitudine3
¶ Tertia ꝑſona eſt hō: cu3 ſit inferio

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ris nature ꝙ̄ angel⁹: op⁹ eſt vt pluri
bus motib⁹ opationū lachrymaꝝ:ie
iunioꝝ:elemoſinaꝝ:vt ipam btitudi
nē acq̄rat. Et rō: q: cū btitudo nr̄a in
cōpabil'r excedat facultatē oīs natu
re create: iō nulla pura creatura pōt
eā ꝯſequi ſine merito p̄cedentis opis
que ꝙ̄uis ſint finita ⁊ mīmi valoris
ex eo ꝙ a creatura ꝓcedunt q̄ eſt fini
te virtutis. Tamē vt dicit Tho. ī mł
tis locis: merito paſſiōis xp̄i opa nr̄a
infinitanł ⁊ fiūt īfiniti meriti: iō ſunt
nobis neceſſaria. Uoca inquit xp̄us.
Math. xxiij. oparios ⁊c. Qđ patuit in
veteri teſtamēto de Abraā Gen. xvij.
cui de⁹ di. Non vocabis vltra vxorē
tuā Sarrai: ſ ʒ Sarrā: q: ex illa dabo
tibi filiū. Qđ audiens ſenex in corde
ſuo riſit di. Putaſne centenario naſce
tur puer: ⁊ nonagenaria pariet. Hr
Plini. li. vij. de naturali hyſtoria: qđ
vt in plib⁹ poſt annū. l. ceſſat fecundi
tas mulieꝝ. Uir aūt. lxxx. anno gn̄at:
ſed Maſiniſſa rex numidaꝝ poſt. lxxx
vi. filiū genuit. Et Cato cēſorinus ex
filia ſalemis cliētis ſui genuit. cū iā
trāſiſſet. lxxx. annos. Preterea Gene.
xvij. Apparuit angel⁹ Sarre. dicēs.
Dabo tibi filiū. Rn̄dit. Poſtꝙ̄ ſenui
et dn̄s meus vetulus eſt: voluptati
opam dabo. Et. xxi. ca. concepto filio
di. Riſum fecit mihi dn̄s: ⁊ quicunꝙ
audierit corridebit mihi. Ad ꝓpoſi
tū. Si de⁹ ab eterno ꝓpoſuit dare fili
uʒ abrahe: cur dedit ei Sarrā ſterilē
Rn̄deo: q: ſic erat ordiatū ꝙ mediāti
bus p̄cibus ipetraret: ſicut ⁊ filio tuo
decreuit dare ſciaʒ ſi non fugerit ire
ad ſcholā: ⁊ tibi dare ſanitatē: ſʒ ꝑ de
bita media. Ad ꝓpoſituʒ. Ab eterno
diſpoſuit dare padiſū dn̄o tp̄ali: iuſti
cia mediāte diuiti elemoſyna. paupi
paciētia. Fr̄ibus. ſ. Dn̄ici: nō comedē
do carnes: ieiunare ꝑ. vij. mēſes. Dor
mire cum veſtibus. Sic dico de alijs.
Ad ꝓpoſitū. Pulſał cāpana dic o pa
terfamilias filijs tuis. Eamus ad ſ-
mones: q: hoc deus a nob̄ acq̄rit. Je-
iunem⁹ q: hoc medio ſum⁹ ſcripti. Jō
Mat. xvi. Reddet vnicuiꝙ ſm opera
ſua. Apo. vl. Ecce venio cito ⁊ merces
mea mecū ē: reddere vnicuiꝙ ſm opa
ſua. Uoca oparios ⁊c. In q̄bus verbis
due cōcluſiones extrahunł. ¶ Prima
ꝙ hō faciat malum de neceſſitate et
peccet venial'r. ¶ Scđa ꝙ faciat bonū
Ad ꝓpoſitū: q̄tuor ſunt qui peccare
non pn̄t. Deus: angelus: beſtia: res in
ſiata. Inter que hō eſt medius. Non
eſt deus: non angelus: nō beſtia: non
lapis. Clama. Eſt hō ꝺ carne fragili
Jō. Math. xxvi. Caro aūt infirma: ꝓ
pter quā infirmitatē habēt theologi
in. iiij. di. xvij. Qđ hō non pōt diu eſſe
ſine veniali xp̄o ⁊ matre ei⁹ exceptis
De hoc canoniſta. xiij. q. ij. c. oīs etas.
⁊. xx. q. iiij. c. pclinis. Et in autētico
de monachis. §. triēnij. Hūana natu-
ra labił ad ꝺlicta. ⁊. §. ſi q̄s ergo. col.
i. Et ſcriptura. Gen̄. vi. Sēſus ⁊ cogi
tatio cordis hūani ꝓni ſunt ad malū
⁊c. Et. i. Jo. iij. Si dixerimus q: pctm̄
nō hēmus ⁊c. Eccl'ś. vij. Nō eſt hō q̄
nō peccet. Et Lactā. iiij. Natura ho-
minū pclinis eſt ad vitia. Idē i li. de
ira dei. ca. xx. At eñ ſi de⁹ ſtatiʒ pec
cantē puniret: nemo ſupereſſet. Nul
lus eſt eñ qui nihil peccet. Et multa
ſunt q̄ ad peccāduʒ irritant. Etas: vi
nolentia: egeſtas: occaſio: premium.
Adeo ſubiecta eſt peccato fragilitas
carnis qua iduti ſum⁹ vt niſi huic ne
ceſſitati deus parceret: nimiū fortaſ
ſe pauci viuerēt. Ad practicā. Talis
tenet cōcubinā noli ſcādalizari: quia
caro infirma. Talis cōmittit vſuras.
Caro ⁊c. Alius blaſphemat. Quare.
Q: caro infirma. de pe. di. i. c. Petrus
fleuit ⁊ doluit q: errauit vt hō Gloſa
ſup hoc. Errauit: q: hō facile corruit
Si fuiſſet de⁹: aut angelus aut beſtia
nō peccaſſet. Jō ꝓpter hāc infirmita
tem xp̄s dimiſit adulteraʒ impunitā
ei cōpatiens. Jo. viij. Uade ⁊ amplius
⁊c. Et Ambro. flebat peccata penitē
tium tanꝙ̄ ſua eis compatiens. In-
terpone exemplum beati Conſtantij
de fratre fugitiuo in ciuitate aſcula-

na. Cũ frater ꝗdam fugiſſet a cõuẽtu
ſine licẽtia prioris et redire vellet p̄=
or nolebat eum recipere abſq̃ grandi
penitẽtia. At vir ſctũs. b. Conſtanti=
us increpauit priorẽ cõpatiens fratri
Si inqͣt ſctũs dei tot labores ſuſtinu=
iſſes vt xp̄us paſſus eſt pro pctõre re
dimendo: non tam auſterus eſſes. Et
exẽplũ Jo. euãge. De capitaneo latro
num ad quem clamabat. Reddã ratio
onem pro te. Ad hoc ꝓpoſitum adduc
fabulã Eſopi de ruſtico qui ſerpentẽ
in ſinu poſuit: quo calefacto ipſuʒ mo
mordit. Cum argueretur a ruſtico de
ingratitudine. Reſpondit ſerpens.
Facio debitũ meũ: qꝛ hoc mihi propri
um eſt. Caro autem infirma. Propri=
um eſt ei ſi errat ⁊ mala facit. Patet
p̄ma concluſio. ¶ Scđa concluſio. O=
portet de neceſſitate ꝙ homo faciat
bonuʒ: quod probatur per phm̄. ij. de a
nima. Qꝛ vna queq̃ potentia facilior
eſt ad actum ſuum q̃ȝ ad alienum.
Exẽpli gratia. Oculus videt facilius
q̃ȝ audiat et auris audit q̃ȝ videat: qꝛ
ſui officiȝ eſt. Ad propoſitum. Poten=
tia intellectiua homis ad virtutes in=
clinatur: vt capax ratiõis. Facis ma=
lum tenes concubinã exigis vſuras.
Facis ꝯtra naturã huius potẽtie que
inclinatur ad bonum ex natura ſui: vt
pote capax rationis. Exemplum Xe
nocratis phi. Qui cum vocaretur ad
dormiendum cum femina reſpondit.
Erubeſce celum intrare in cenũ. Ad
qđ etiam bonũ inclinat dña Sindere
ſis que duo facit in homine. De qua
Tho. iiij. di. xxix. Sindereſis eſt qđ
daȝ lumen rationis. eius officium eſt
retrahere hoiem a malo: et incitare
ad bonum. Clamat viatori. Dimitte
pctã. Cito cõfitere: qꝛ cras morieris
Jn. vi. Conf. Aug. Deputentur tem=
pora. diſtribuant̃ hore pro ſalute aĩe.
Clamat o damnate: o ribalde qui pro
pctis hic dãnaris in perpetuum. Et
ſic patet concluſio noſtra: ratione.
¶ Scđo probatur auctoritate. Prio.
diuinali. Jn p̄s. xiiij. Dñe quis habi=
tabit. ⁊c. Auarꝰ: luxurioſus: guloſus:
piger: Non. Sed qui ingreditur ſine
macula ⁊c. Jn p̄s. xvij. Retribuet mi=
hi dñs ſm iuſticiã meam. M. xvi.
Reddet vnicuiq̃ iuxta opera eius.
Roma. ij. Red. vni ſm opera eius.
Apoca. vlti. Ecce venio cito et mer=
ces mea mecũ eſt: reddere vnicuiq̃
ſm opera ſua. et Amb. in li. de Abel.
⁊ Caym. Nõ dormiẽtibꝰ: ſed vigilan=
tibus pollicent̃ premia. Gre. in dial.
Sine labore certaminis: non eſt pal=
ma victorie Et. ff. de iure iurando. l.
cum qui. Et in autenti. Conſtitutio
de dignitatibꝰ. col. vi. Honoreȝ habe
re nõ poſſumus ſine labore Quidam
poeta. Felices puto qui celum corde
tuent̃. Viſibilis deꝰ his ꝑ ſecula cun=
cta manebit. et Hiero. ad Paulinum.
Nihil ſine magno labore natura de=
dit mortalibus. Et dantis. xx. padiſi
Regnũ celorũ violentiam patitur ob
amoris feruorem et ſpem diuinam
qui diuinam ſuperat voluntatem. ff.
ex quibus cauſis maiores. l. Non em̄.
Negligentibus non ſubuenitur
Facetus. c. ij. Abſq̃ labore graui vix
munera magna dabuntur. Gratus et
eſt plenus vtilitate labor et Ariſto. x.
Ethi. c. x. Sine opatione non fit dele
ctatio. ¶ Tertio probat̃ diſtinctione.
Querit̃ dubiũ a theologis. Vtꝝ deus
ſua potẽtia poſſit dare paradiſum ho
mini pctõri abſq̃ meritis. Circa hũc
modum triplex opi. Vna Scoti. alia
Ric. alia Tho. Opinio Scoti fuit in
iiij. di. xliij: cũ quo eſt Paulꝰ carmeli
ta. Qđ cũ in deo ſit duplex potentia.
vna ordiaria: alia abſoluta. Quo ad
ordinariã: nõ poteſt: ex eo qꝛ iã ordia=
nit quis debeat eſſe beatꝰ: vnde opus
eſt bono opatione. Sed quo ad poten=
tiam abſolutã: põt. Scđa eſt Ricar.
iu. iiij. di. xv. ar. i. q. vij. in corpe. Vbi
q̄rit. Vtꝝ deus poſſit hoiem ſaluare
abſq̃ ſatiſfactione di. Qđ aut loqui=
mur de lege cõi: aut de priuilegio ſpe
ciali. Primo: cõi: nũq̃ȝ dimittitur pec
catũ ſine ſatiſfactione: aut de priuile

gio ſpeciali. Et hoc modo pctm̄ morta
le dimittitur abſq3 ſatiſfactione ⁊ gra
tie infuſione. Tertia opi. fuit Th. in.
iiij. contra gen. c. xxviij. Et. Jo. de bi
blia in quolibetis. Quod de ptāte ab
ſoluta non poteſt: q2 contradictio ſeq̄
retur. ſ. ꝙ peccatoꝛ ſimul eſſz pctōꝛ et
beatus. Scđo de ordinaria non po
teſt: quia iam ordinauit hominem ad
paradiſum mediantibus medijs. Un̄
Ambro. ſuper illud. i. Timothei. ij
Uult oēs homines ⁊c. Uoluntate con
ditionata non abſoluta. Si domino o
bediant in preceptis ſuis: ergo opus
eſt operatiōe bona. ¶ Quarto proba
tur exēplo. De monacho qui deſertuz
petijt relicto clauſtro vt melius gule
et ventri vacaret accipiens habitum
ſanctitatis ſub pelle lupina. Hiere. cō
tra Pelagium. Et ſi alijs vitijs care
re poſſumus: maculam autem hypo
criſeos aut paucoꝝ aut nullorum eſt.
Exemplum. b. Dn̄ici. Qui queſiuit a
demonio qđ erat cōiter peccatum re
ligioſorum. Rn̄dit hypocriſis: quia
ſancti videri volunt. Ad propoſitum
Ruſtici autem audita fama eius: viſi
tabant eum pluribus mūeribꝰ. ¶ No
ta ꝙ quattuoꝛ ſunt generationes per
ſonarum que gaudent in hoc mundo.
Primi ſunt manſueti. De q̄bus. Mat.
v. Beati mites ⁊c. Scđi adulatores.
Tertij fatui. Quarti gabadei q̄ mun
dum deludunt: cum velit deludi: ali
ter ſibi homo non eſt amicus. Ad pro
poſitum. Cum in croceis maneret mo
nachus audiuit primam vocem: Aue
porce bene paſte. In mane ſequenti
ſurrexit et loca deſerta girabat.
Audiuit ſcđam vocem. Aue pecus er
rans. Qđ audiēs reuerſus eſt ad clau
ſtrum: penitentiam religionis ample
ctens. Audiuit tertiam vocem di.
Aue fili: implens dei voluntatem.
De qua Johannis. viij. Non oīs qui
dicit mihi dn̄e ⁊c. q2 ſcz bona opera ⁊
diuina precepta ſeruabat. Ideo dicit
Tho. in. q. de veritate. q. xxiiij. ar. viij.
Qđ pdeſtinatio nr̄a non eſt abſoluta
ſed ꝯditionata: mediantibus medijs.
Qđ ptz in parabola xpi. Mathe. xx.
quam volo ſub breuitate diſcurrere.
De p̄fefa. qui exijt p̄ma mane ꝯduce
re operarios in vineaz ſuā. In qua alios
miſit ſummo mane. ſcz hora prima.
Alios hora. iij. Alios hora. vi. Alios
hora. ix. Alios hora. xi. ſm̄ doc. Pater
fami. eſt deus: qui habet tria palatia
in quibus habet tres fami. Primum
eſt celuz: vbi eſt familia filiorum. p̄s.
Filij tui ſicut nouelle ⁊c. Secūdū eſt
mūdus: vbi eſt familia militantium.
Job. vij. Militia eſt vita hominis ſup
terrā. Tertium eſt infernꝰ. vbi eſt fa-
milia incarceratoꝝ. Eſa. xxiiij. Con
gregabuntur in congregatiōe vniꝰ fa
ſcis in lacum: et claudentur ibi in car
cere. Habet vineaz. i. p̄ntē ecclīā. De
q̄ Eſa. vi. Uinea dn̄i ſabaoth domus
iſrael eſt. miſit operarios i quiq3 horis
Que ſunt. v. etates mundi. ¶ Prima
fuit ab adam vſq3 noe. In hac miſit
operarios. ſcilz abel. Caym. Tubal
Jubal. ¶ Secūda a noe vſq3 ad abra-
am. In hac miſit p̄triarchas ſcz regez
Salem. Melchiſedech. Jacob. Iſaac.
¶ Tertia ab abrahā vſq3 ad moyſen
In hac miſit prophetas. ¶ Quarta a
moyſe. vſq3 ad aduentum domini pro
phetas eos iterum multiplicando
¶ Quita ab aduentu domini vſq3 ad
finez mūdi. in hac miſit aplo̅s. docto-
res. fundatores ordinum. Enumera
ſi libet. Moral̄. p. v. etates ſignantur
v. etates hominis: in quibus deus ho
minem vocat ad vineam paradiſi.
¶ Prima hora eſt pueritia. De qua
Mat. xix. Sinite paruulos venire ad
me. Quos vocat vt incipiāt bene viue
re. Tertia hora ē adoleſcentia. in hac
vocat adoleſcentes ad normam hone
ſtatis. De quibus Hier. iij. Bonum
eſt viro: ſi ⁊c. Sexta hora eſt iuuentuz
quos vocat ad perfectionez virtutum
De q̄bus Eccli. xij. Memēto creato-
ris tui in die iuuētutis tue. In hora
ix. vocat ſenes. O ſenculi cito cito
ſe pulſo trema. Uulgaris. Jam ſe-

neſcis et barba caneſcit. nec conterreris. O anima damnata ne vnq̃ tardes ad vltimum hyatum. nam multos decepit: bene faciemus. ¶ In hac hora .xi. vocat decrepitos octogenarios et ſexagenarios. Exemplum. Quidaʒ nomine Giraldus miles: cum eſſet octogenarius et dux latronum in ſiluis exiſtens: cum vidiſſet capillum canū cadentem de capite ſuo: dixit. Heu me quia ſenex factus ſum in latrocinio. Vñ conuerſus eſt. Vñ patet ſcd̃m.

¶ Tertiū ꝛc. R̃ndet ad argumentuʒ: in quo arguit: q̄ de⁹ eſt imutabil'. Et ſi diſpōit dare alicui bonuʒ dabit ſine opere. Dicit q̄ de⁹ ſine ſui imutatiōe mutat ſniam ſuā: ſm qđ opera nr̃a requirunt. Qđ probat. Auctoritate. Exemplo ¶ Primo ꝛc. Hiere. xiij. vbi de⁹ ſic loquitur. Si pniam egerit gens illa a malo ſuo qđ locutus ſum aduerſus eam agā et ego pniam ſuper malo qđ cogitaui: vt facereʒ ei. Et iterū Eze. xxxiij. de⁹ dixit. Si dixero ipio morte morieris: ꝛ egerit pniam a peccato ſuo vita viuet ꝛ nō morietur. Et hoc eſt qđ dr. xxij. q. iiij. vniuſcuiſqꝫ. Ipe dn̄s frequēter mutat ſniam ꝛ in. c. In commutabilis idem hētur. Et de peni. diſ. i. c. Nouit deus mutare ſniam: ſi tu noueris emēdare delictum. Exēplo Ezechie regis iſrl': cui de⁹ dixit. Diſpone domui tue: quia cras morieris ꝛc. Voluit ſe Eze. ad parietē et fleuit: et precat⁹ eſt deum ꝛc. Cui deus. Exaudiui orōnē tuā. Ecce addā. xv. an. ꝛc. Ex q̄bus habetur. q̄ ſm nos mentem noſtram et volūtaria op[illegible] in bonum ſiue in malū dirigimus. ita et ipe ſentētiā ſuā: aut reuocat: aut immutat. aut exequit ſine immutatione ſui. Nam vt dicit Ariſt. viij. phiſ. ꝛ. xi. Meta. Deus eſt mouēs omīa: immobilis. Nam non mutat loco: quia vbiqꝫ eſt. Non tpe: quia eternitas ſimul eſt Non forma q꞉ pure factus eſt. Unde mutationem ſecūdū formam tollit ſimplicitas ſm tempus tollit eternitas. ſm locum tollit immenſitas. Et ideo in deo eſt ſūma ſtabilitas ꝛ inde cauſalitas oīs mot⁹. Sine ſui ergo imutatione ꝓduxit in tpe mūdū. Sine ſui imutatione carnē aſſumpſit. Sine ſui mutatiōe petētib⁹ ꝛ orātib⁹ ſua dōa largit. Et q̄ ſe ꝯuertūt et bñfaciūt dat regnū celorū.

¶ Hyſtoria ſcti Thome mar.

¶ Thomas cātuarienſis dū in curia regis anglie moraretur et illi ſumme eſſet gratus. Videns multa fieri in curia illa: reliquit curiam regis. Quia mala ſocietas eſt cauſa multorū malorum. Unde. xxviij. q. i. Sepe malorum conſortia: etiam bonos corrumpunt. Et prouerbiorū. xiij. Quicum ſapientibus gradit. ſapiens erit. Amic⁹ ſtultoruʒ ſimilis efficietur. Unde adheſit archiepō ciuitatis a quo licet inuitus factus eſt archidyaconus eius. Et poſt eius morteʒ: quia erat in opinione maxima ppl'i: factus eſt ciuitatis epūs. Cui electione ſibi pñtata cum inſtrumento publico: renunciauit. Quia vt dicitur. di. vl. c. Multi. Quicunqꝫ deſiderauerit primatum in terra inueniet confuſionem in celo. Nec iter ſeruos chriſti computabitur: qui de primatu tractauerit. Ille. Unde recurſum habuerunt ad papam Alexandrum. Qui ipm coegit per ſententiam excōicationis. Qui flens acceptauit Poſt aliquantulum vero temporis videns tantum onus: venit ad papā iterum ſupplicans ei vt ab hoc onere liberaret. Qui dedit ei habitum monachalem. Et cum nullus inueniret ſufficiens pro epiſcopatu ciuitatis iterꝫ coact⁹ ē p papā reaſſumere. Qui hoc aſſumpto officio in alterum viruʒ ꝯmutatur: et caro eius ieiunijs maceratur. Tredecim pauperum pedes quotidie lauabat curuatis genibus et ipſis refectis cuilibet quattuor argenteos dabat. Et quia eccleſia illa et archiepiſcopatus ille erat magni valoris: quemadmodum alias habuit paſtores ad ſui complacentiam dominus et rex anglie vt ſuo modo bona eccleſie diſpenſaret credidit: et

Thomã hoc facturum. Sanctus tho-
mas oĩno renuit. Unde rex turbatus
cõtra virũ dei. cõmouit omnes pꝛici-
pes ſuos ⁊ magnates. Qđ videns dei
ſeruus a patria ſua receſſit et Seno
nas perrexit: vbi tunc erat Alexãder
papa cũ tota curia: a quo receptus eſt
honorifice. Rex autẽ anglie oĩa que
erant eccleſie cõfiſcauit: et totã pge-
niem epiſcopi male tractauit: nõ par
cens etati vel ſexui. Cũ in his aũt an
guſtijs eſſet in nocte reuelatꝰ ei ꝙ ad
ſponſam ſuaꝫ eccleſiã eſſet rediturus
et ad chꝛiſtum cũ palma martyrij mi-
graturus. Septimo die ſui exilij redi
re cõceditur ⁊ ab oĩbus ſuſcipitur ho-
norifice. Per dies aliquot ante eius
mortẽ quidam iuuẽis de ciuitate mo
riens per ſanctũ dei fuit reſuſcitatus
Qui retulit ꝙ ad ſupꝛemum oꝛdinem
ſanctoꝛũ fuit ductꝰ. et inter apoſtolos
ſedem vnaꝫ vacuã vidiſſe. Duꝫ anxie
quereret cuius eſſet illa ſedes. Ange
lus rñdit ꝙ ſeruabatur magno plato
angloꝛũ. Cũ ergo nõ poſſet a rege fle
cti minis vel pcibus. Ecce milites re
gis armati ad archiepm vociferando
venerũt. Quibꝰ ille occurrẽs di. Quid
vultis. Uenimus inquiunt vt occida
mus. Rñdit. Ego pro deo meo mori pa-
ratus ſum pꝛo defenſione eccleſie ⁊ li
bertate eiꝰ. Unde ex parte dei oĩpotẽ
tis pcipio vobis: ne meoꝛũ quemꝗ̃ oc
cidatis vel noceatis. Deo et marie et
beato Dyoniſio ⁊ ſanctis patronis hu
ius eccleſie cãm cõmẽdo. Quibus di-
ctis. Caput ſanctũ percutiũt ⁊ coronã
capitis amputarunt. Dũ autem ſacer
dotes Requiem canerent et officium
pagerent: angeli cantũ illoꝛũ interrũ
punt. ⁊ letabitur iuſtus in domino cã
tare ceperunt: tunc canonici depoſi
tis veſtimentis funeralibus alia re-
aſſumpſerunt indumẽta feſtiua. Uñ
eadem die fuit canonizatus a papa ie
ſu xp̃o in celo: mittẽs canonizationẽ
in terram per angelos vt facerẽt offi-
cium martyris: deinde fuit canoniza-
tus a papa Alex. in terra.

¶ In feſto ſancti Silueſtri pape.
De honore ſacerdotis.

Ecce ſacerdos
magnus qui in diebꝰ ſu
is placuit deo. Eccleſia.
xliiij. cap. eſt licita cõgrua ⁊ conueni
ens homini graui ⁊ maturo de ingen
to pelegrino ⁊ perſpicaci: de aĩo niti-
do ⁊ terſo. de coꝛpoꝛe venuſto ⁊ omni
virtute adoꝛnato: debere cuꝫ ſumma
auiditate et deſiderio appetere et af
fectare bonum. In. i. Ethi. Bonum ẽ
ꝙ omnia appetunt. In. iij. Ethi. Bo-
num eſt obiectuꝫ voluntatis. Dio. iiij.
de di. no. Pulchꝛuꝫ ⁊ bonum omnia
deſiderãt. ⁊ ps. Delectaſti me ⁊c. De
us eſt ſummuꝫ bonũ. In. xij. Metha.
Deum dicimus ſempiternum et opti
mum. ⁊ plato in Timeo. Deus eſt ſũ
mum bonum ſuper oẽm ſubſtantiam
oẽmꝗ naturam. Qđ bonũ homo poſt
poſitis oĩbus mundi curis cum omni
ſtudio dꝫ amplecti Augu. in. li. cõfeſ
Nouerim te: nouerim me. Uniuerſi
ratio. Dñe care pꝛecoꝛ te cuꝫ ſumma
cura ⁊ indefeſſa oꝛatiõe: vt ſic me pec
cato et ludibꝛio peccati de eterna ſer
uitute veluti apoſtatã ⁊ idignũ poſſeſ
ſoꝛeꝫ ad ſtatũ gratie cõduxiſti: ita cõ
cedere digneris hoc lumẽ ꝙ ego tres
res faciã in te ⁊ tres in me. Primo vt
agnoſcam in me meã vilitatẽ iniqui
tatem: fragilitateꝫ: vt veluti in apto
vaſe habites in me: ſicut imperatoꝛ
in vno apparato domicilio. Secundo
cognoſcã tuã dignitatẽ: maieſtatẽ: bo
nitatem: que quidẽ bonitas infinita
eſt: immenſa ⁊ ineffabilis quã elegit
b. Silueſter totis viſceribus ac toto
coꝛde amauit ⁊ dilexit. Propter qđ ab
ipſa ſumma ⁊ infinita bonitate a deo
dilectus eſt ac ſublimatus tam in re
gno celeſti ꝙ in pꝛeſenti eccleſia ꝙ il
lum cõſtituerit dignũ ſuum miniſtrũ
⁊ ſummum ſacerdotem fecerit. Ecce
ſacerdos ⁊c. Ad cõmẽdationẽ. ſ. ſilue
ſtri de dignitate ſacerdotali loquitur

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

de quo tria videbimus.
¶ Primuz dr̃ obligationis.
Scd̃m dr̃ poteſtatis.
Tertium dr̃ inductionis.
¶ Primũ dicitur ⁊c̃. Ut hñt doctores
duplex ẽ dignitas i mũdo. Una eccle
ſiaſtica. alia tp̃alis. Querit mõ dubi
uz a theo. cui maior honor debet ⁊ re
uerentia dignitati ſp̃uali aut tp̃ali.
Rñdeo ſimpliciter q̈ ſp̃uali ſine com
patiõe maior honor ⁊ reuerẽtia dꝫbet
Un̄ ſi ab vna parte eſſent oẽs milites
comites barões: ab alia pte poneret
ſimplex ſacerdos maior honor debet
ſacerdoti q̃ꝫ omnibus mundi dñis: q̄
concluſio pbatur triplici ratione.
¶ Primo rõne vtilitatis.
Scd̃o ratione paternitatis.
Tertio ratione finalitatis.
¶ Primo rõne ⁊c̃. Cõcl'o eſt phi. iij.
Topi. qꝺ bñficiatus tenet rependere
vires. ſuo bñfactori: ⁊ ius ciuile. l. ſed
ſi lege. ff. de petitione hereditatis. §.
Cõſuluit. Bñfacienti bñfacere debe
mus. ⁊ Señ. li. de bñficijs. Bñficiorũ
memoria ſeneſcere nõ dꝫ. Idẽ Ingra:
tus eſt qui non reddit. Ingratiſſimus
oim qui oblit⁹ eſt. Ille Canis applau
dit dño ſuo a quo accipit bucellã pa:
nis. Leo. b. hieron. deferebat ligna
qꝛ ꝺ pede ſpinã extraxit. Et curiales
ſuis dñis honorẽ ꝑbent qꝛ ab eis bñfi
cia accipiunt. ⁊ tãto bñficiatus tenet
ſuo bñfactori: q̃to maius bñficiũ ab
eo ſuſcipit. Ad ppoſitum. Sacerdos
maiora bñficia impendit cuilibet ho
mini q̃ꝫ ſimul oẽs dñi tp̃ales. Que ſũt
quattuor optima.
¶ Primũ dr̃ mundacionis.
Scd̃m dr̃ remiſſionis.
Tercium dr̃ cibationis.
Quartũ dr̃ apparitionis.
¶ Primũ dicit ⁊c̃. Qꝛ hoiem mundat
a peccato originali. Cõcluſio idubita
bilis eſt doctor. i. iiij. diſ. iij. ⁊ Can' de
cõſe. di. iiij. c. firmiſſime tene. Qꝺ hõ
naſcitur cũ peccato originali xp̃o ex
cepto. Dauid in pˢ. in pſona oim. Ec
ce in iniq̈tatibus ⁊c̃. Ad Ro. v. c. Per
vnũ hoiem pctm̃ intrauit in mundũ
⁊ per pctm̃ mors in quo oẽs peccaue
runt ſuper quo Aug. Uos aũt ſi quez
excipitis reſiſtitis fũdatiſſime fidei:
⁊ nullus põt ſaluari: niſi fuerit ab ori
ginali mũdatus. Mũdari non põt ni
ſi per bap. Jo. iij. Niſi qs renatus fue
rit ex aqua ⁊ ſpũſſancto nõ põt introi
re in regnuz dei. Et Lu. vlti. Qui cre
diderit ⁊ baptizatus fuerit: ſalu⁹ erit
hoc bñficiũ baptiſmi ſolus ſacerdos
põt dare. Nõ dñs non rex: non denique
q̈ſq̃ꝫ. Et ratio eſt Tho. Et Ric. in. iiij.
diſt. iij. ar. i. Qꝛ ſolus ſacerdos eſt mi
niſter bap. Et q̃uis in neceſſitate qli
bet poſſit baptizare: aut fidelis: aut
infidelis: vir aut mulier: dũmodo ha
beat intentionem baptizãdi et formã
ſeruent. Non tñ mulier põt baptizare
preſente viro qui eſt eo dignior. Nec
clericus pñte dyacono: nec diaconus
pñte ſacerdote: ſed bñ ſacerdos pſen
te toto mũdo. Et hoc totũ: qꝛ ſacerdos
eſt principalis miniſter huius ſacra
menti. Un̄ nullus põt abſolute hoc be
neficiũ dare: non rex: non dux: nõ pſo
na mundi niſi ſacerdos. Ex hoc hono
rari dꝫ. ¶ Secũdũ dicitur ⁊c̃. vt vide
bim⁹ ad oculũ hõ poſt baptiſmũ cadit
in peccatis mortalibus vel venialib⁹
ppter fragilitatez ipſius. Eccle. vij.
Non eſt homo qui nõ peccet. Ad Ro.
iiij. eſt aũt deus verax omnis autẽ hõ
mẽdax. In autentico de monachis. §.
triennij. Natura humana labitur ad
delicta. xij. q. ij. c. Omis etas ab ado
leſcentia ad malũ pna eſt Unde fran
git fidem quaz in baptiſmo pmiſit ab
renuncio ſathane ⁊ pompis eius. Sz
nullus põt ſaluari niſi fuerit purga
tus a peccatis. Purgatio iſta fieri nõ
põt ſine remiſſione. Que quidem re
miſſio a ſolo ſacerdote dat qui a xp̃o
hanc auctoritatez accepit. Jo. xx. Ac
cipite ſpiritumſanctuz quoꝝ remiſeri
tis peccata remittuntur eis: et quorũ
retinueritis retenta ſunt. Ubi dicit
Ric. in. iiij. di. xviij. q̈ ſolus deus effe
ctiue peccata dimittit. Luce. x. c.

Quis pōt dimittere peccata niſi ſolꝰ
deus. et ſolus ſacerdos inſtrumentali
ter qui te abſoluit a peccatis vi claui
um hoc beneficiū nullus dare poteſt
Nō angeli. nō archāgeli. nō cherubi
non ſeraphin non denicꝫ virgo maria
Ex hoc beneficio teneris ſacerdotez
honorare: ⁊ ſicut medicꝰ honorari dꝫ
ꝓ ſanitate infirmo impenſa: iuxta il
lud. Eccle. xxxviij. honora medicum
ꝓpter neceſſitatem. A fortiori medi
cus ſpūalis ſacerdos ꝓ curatione aie
tue. honorari dꝫ Uñ. vi. q. i. c. Sacer
dotes qui ꝓprio ore corpus dñi confi
ciunt ab omnibus ſunt obediendi ⁊ ti
mēdi: non dilacerandi aut detrahēdi
Ille. Uñ pater dñicus mittēs fratres
ad p̄dicandu honorez ſacerdotū eis
recōmēdauit. Ex hoc beneficio hono
ra eos. ¶ Tertiū dicit ⁊c̄. hō compo
nitur ex corpe ⁊ aia. quo ad corpus in
diget comeſtione. In lib. de gn̄atione
⁊ corruptione. Omne viuens q̄ diu vi
uit indiget alimento conuenienti ſue
nature. Sic aia indiget cibo ſpūali q̄
recreet. qꝛ vt dicit Mat. iiij. nō in ſo
lo pane viuit hō: ſed in omni ⁊c̄. Sed
qualis eſt iſte cibus. Uere de quo Jo.
vi. Caro mea vere eſt cibꝰ et ſanguis
meus vere eſt potus. Cāta. In eodez
Niſi manducaueritis carnē filij hois
⁊ biberitis eiꝰ ſanguinē non habebi
tis vitam in vobis. Sed hunc cibum
⁊ potuz aie ſolus ſacerdos conficere
pōt in verboꝝ virtute. hoc eſt corpus
⁊c̄. ex hoc beneficio teneris honorare
ſacerdotes. ¶ Quartuz dicitur ⁊c̄. Si
rex terrenus qui magnū habꝫ theſau
rum claues illius nō niſi perſonis di
gnis tribuit. Ita rex glorie habens
theſaurū paradiſi: claues ſolis ſacer
dotibus tribuit. Uñ xp̄s petro in per
ſona oim̄ ſacerdotuz. Mathe. ix. Tibi
dabo claues regni celoꝝ. Et q̄cunqꝫ
ſolueris ſuper terram: erit ſolutuz et
in celis. Quis eſt qui te aperit in ce
lo. Quis eſt portinarius paradiſi. Quis
eſt clauicularius. Uere eſt ſacerdos.
Unde ſuper omnes honorandus eſt.

¶ Secūdo rōne ⁊c̄. Oēs fideles tenē
tur de neceſſitate ſalutis honorare p̄
latos ⁊ pſonas eccleſiaſticas. Funda
mentum rationis ſumitur a xp̄o Ma
the. xix. Si vis ad vitam ingredi ſer
ua mandata. Inter que mandata pre
cipue eſt vnum de honore parentum
Exodi. xx. honora patrem tuuz ⁊ ma
trē tuā ſm̄ Alex. in tertia parte ſum
me triplex eſt pater.
¶ Primo celeſtis.
Secundo carnalis
Tertio ſpiritualis.
¶ Primo celeſtis. qui eſt deꝰ qui dat
homini eſſe ⁊ oia bona. De quo deut.
xxij. Ipe eſt pater tuus qui poſſedit ⁊
fecit et creauit te. ¶ Scđo carnalis.
qui dat filio ſubſtantiā corpalē vt pꝫ
per phum li. de aialibus. Subſtantia
corpis filij eſt corpis patris ſubſtātia
Tertio eſt ſpūalis. q̄ miniſterialiter
per regn̄ationē et efficaciā baptiſmi
⁊ alioꝝ ſacramētoꝝ dat gr̄am paruu
lis ⁊ adultis. Ad ꝓpoſitū. Ex quo oēs
iſti ſunt patres: ex vigore p̄cepti me
rentur honorari. ¶ Primo pater ce
leſtis: qꝛ dedit aiam cuz potentijs ſu
is et eam cupit ſaluare. vnde meretꝰ
honorari ſpiritualiter honore latrie.
¶ Secundo etiā virtute precepti: ho
norandus eſt pater carnalis: qꝛ ex eo
homo habet eē. hiero. honorādi ſūt
parentes: qꝛ nobis ſunt cā naſcendi.
Eccl. vij. honora patrē tuū: ⁊ gemitꝰ
matris tue ne obliuiſcaris. Memen
to: qm̄ niſi per illos natus non fuiſſes
¶ Tertio virtute huius p̄cepti hono
rādus ē pater ſpiritualis: ſ. ſacerdos
ex eo qꝛ dat homini nobilius bonū q̄
pater carnalis: qꝛ dat gr̄az ꝑ ſacramē
ta eccleſie. Uñ plus honorādus ē pa
ter ſpūalis q̄ carnalis: et plus q̄ oēs
hoies mundi. De hac paternitate di.
xc. c. Quis dubitet. Quis dubitet ſa
cerdotes xp̄i regum: p̄ncipum: omnqꝫ
fidelium: patres et magiſtros cenſeri
Si ergo ſunt patres regum: princi
pum. et omniuz dominorum. cur non
honorantur ab iſtis. Cur vilipendu

tur. ſicut enim maledicit filius, erga
patrem carnalem : ita ſpiritualem.
Exo. xxi. Qui maledixerit patri vel
matri. morte. moriatur O ſeculares
honoretis maiores veſtros. Tertio ra
tione ꝛc. Cõcluſio philoſophi. iij. To
pi. Cuius finis bonus eſt: ipm quoqꝫ
bonũ eſt. Exempli gratia. Quanto ſi-
nis artis eſt nobilior. tãto ars eſt no
bilior. De colegario ꝛ aurifice. Qua-
lis eſt offi. tũ dñorum tpalium. Rñdeo
ꝙ regere rempu. iuſticiam miniſtra-
re: occupare ſe ad temporalia. officiũ
ſacerdotuꝫ eſt nobilius: qđ eſt hr̃e cu
ram animarũ. Jo. xxi. Simon iohãnis
diligis me. ter dixit ei interrogãti ꝙ
ſic ipſe dixit paſce oues meas Cũ er-
go ſit nobilius offm̃ ſacerdotũ ꝙ̃ dñozꝝ
iõ honor maior debet eis. Uñ pꝫ pmũ.
¶ Secundum dicitur ꝛc. Sacerdotũ
poteſtas ſuperat omnem mundi potẽ
tiam ſm Alber. ſup lucam. Tres ſunt
potentie mundi quas ſacerdos ſupe-
rat ſua potentia.
¶ Prima eſt demonum.
¶ Secunda eſt angelorum
¶ Tertia eſt marie.
¶ Prima ꝛc. Job. xli. Nõ eſt poteſtas
ſuper terrã que cõparetur ei. Apoca.
xij. Ue terre ꝛ mari: qꝛ deſcendit dya-
bolus ad vos habens iram magnam.
Si daret ei auctoritas/. poſſet aquas
maris ſpargere ſuper terrã: ſubuerte-
re montes: et alia magna facere. Hic
eſt qui procurat oia mala. omnia vitia
omnia crimina. Diony. iiij. de di. no.
Multitudo demonũ: eſt cauſa omniũ
malorum ſibi ꝛ alijs. Damas. ij. ſen. Ois
malicia: ꝛ ois immundicia a dyabolo
ſunt excogitata: ſed hanc potentiam
ſuperat ſacerdos Qđ patet ſic. Demõ
claudit regnũ celorũ peccatoribus ꝑ
peccatum. Sed ſacerdos ſacramenta
eccleſie miniſtrando virtute clauium
ipſum celum aperit. Uñ Petro dictuꝫ
fuit in perſona omnium ſacerdotum.
Mathe. xvi. Tibi dabo claues regni
celorum. ꝛ Mat. xviij. Amen dico vo
bis: quecunqꝫ alligaueritis ſuper ter
ram erunt ligata ꝛ in celo. Et quod
demon facit ſua iniquitate hoc ſacer-
dos abſoluit ſua bonitate. In huius ſi
gurã: vt dicit magiſter in. iiij. ſen. di.
xx. Sacerdotes cũ ordinant ab epo
recipiunt poteſtatem clauium ꝛ cara
cterem. Qui caracter eſt quedam di-
gnitas indelebilis. Unde talis caſus
ponit in iure. Quod ſacerdos a mor-
tuis reſurgens non amplius reuerti-
tur ad ſuum beneficium. niſi denuo re
ſtituatur ſed tamen eius dignitas ſẽ-
per manet. Et hoc ratione indelebili-
tatis caracteris. iuxta illud. Tu es
ſacerdos in eternum. ¶ Secundo ſu
perat ꝛc. Unꝰ angelus. vt dicit Tho.
in. ij. i pma pte. q. no. arg. iij. In. q. de
malo q. iij. ar. iiij. voluit totum firma
mentum: ꝛ ſinguli ſingulos celos et
planetas: ſed tamen non ita cito ſicut
ſacerdos mouet regem celorum. de ce
lo ad terram. Qui ſtatim prolatis q̃n
ꝙ̃ verbis. hoc eſt enim corpus meum
aperiuntur celi ad ipſius vocem: et
chriſtus deſcendit cum angelorum
turba. Unde Grego. lib. dial. ꝛ poni-
tur a magiſtro in. iiij. diſtin. xi. Quis
fidelium dubiũ habere poteſt: in ipſa
immolationis hora ad ſacerdotis vo
cem celos aperiri in illo ieſu chriſto
miniſterio angelorum choros adeſſe:
ſumma ad yma ſociari. Ille. In geſtis
anglorum. Rex anglie dum quodam
mane ad aucupandum pergeret epi-
ſcopo precepit vt ipſum ad miſſam ex
pectaret. Epiſcopus in extaſi ante al-
tare eleuabatur: ꝛ audiuit voces an-
gelorum dulciter canentium Kyri el.
Quem cantum epiſcopus in partibꝰ
illis docuit ſuis clericis canendũ. In
ſignum ꝙ miſſe adſunt angeli. Unde
ſta cuꝫ deuotione. Tertio ſuperat po
tentiam marie. quãuis virgo in ſe ſu
ſceperit filium dei: in quo erat diuini-
tas humanitati coniuncta: tamen nõ
tam cito ſicut ſacerdos. Quia vt dici-
tur Luce. i. Fuerunt octo verba: inter
ipſam et angelum. Ecce ancilla dñi:
fiat mihi ſm verbum tuũ. Sacerdos

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

autem in pauciozibus verbis mouet
verum corp⁹ xp̄i de celo empyreo vſq₃
ad terciā ſcʒ in q̄nq₃ ſcʒ. Hoc eſt enim
corp⁹ meuʒ. Preterea virgo ſemel tm̄
recepit in ſe filiuʒ dei: ſacerdos auteʒ
totiens quotiens illa verba profert.
Preterea eſt ſimilis marie ſacerdos.
Sicut eīm illa per quinq₃ verba. Fiat
mihi ſm̄ verbū tuū: cōcepit xp̄m ſic ſa
cerdos. Et ſicut poſt cōſenſum marie
totus fuit xp̄s in vtero eius ſic p̄latis
q̄nq₃ verbis eſt totus xp̄s in altari.
Vn̄ teneris o homo venerari ipſum pro
pter talē p̄tātem. Qđ bene innuit pō-
tifex: q̄ pede ſiniſtro coronaʒ ponit ca-
piti imperatoris in ſignum ſubiectio
nis. Et ſeculari dn̄o exhibēdus eſt ho
nor cum pede ſiniſtro: q2 dn̄s huius vi
te: que per ſiniſtram deſignatur. Sa-
cerdoti vero cum dextro: q2 eſt dn̄s in
ſpūalibus. Sed non eſt ſic. Exēplum
Brixie de rectore veneto: q̄ ante ep̄m
locum volebat.

¶ Tertium dr̄ ꝛc. Tria ſunt q̄ indu-
cunt ad reuerētiam ſacerdotum. Si-
ue tria ſunt precepta: q̄ inducunt ad
reuerentiam ꝛc.

¶ Primum eſt diuinum.
Scđm eſt humanum.
Tertium eſt dyabolicum.

¶ Primū eſt p̄ceptum ꝛc. Eccl'ſ. vij.
Honora deū et honorifica ſacerdotes.
Exo. xx. Dijs nō detrahes. i. ſacerdo-
tibus: inq̄t Glo. Iſa. lxi. Vos ſacerdo-
tes dn̄i vocabimini miniſtri dei nr̄i
dicet̄ vobis. et in p̄s. Nolite tangere
xp̄os meos. et Grego. xi. q. iij. Mauri-
cio imperatori ca. Sacerdotibus. In
diuinis ſcripturis ſacerdotes aliqn̄
dij nuncupantur. Dijs non detrahes.
Quid igitur mirū: ſi veſtra pietas di-
gnetur eos honorare. q̄bus in ſuo elo-
quio honorē tribuēs eos: aut āgelos:
aut deos. etiaʒ ipſe appellat de⁹ Ille
Preterea de xp̄o q̄ leproſis dixit. Ite
oſ̄ndite vos ſacerdotib⁹: in ſignuʒ reue
rentie: ꝛ de xp̄o Mat. xxvi. a ſeruo p
cuſſus. rn̄dit benigne: q2 ſciuit hoc eſ-
ſe de pōtificis mente. et de Aaron: q2
vitulum fecit. vnde mortaliter pecca
uit. De pn̄ia nihil habet̄ tm̄ egit ſʒ nō
eſt in ſcriptura ob eius reuerētiā. In
ſignum q̄ ſacerdotes ſunt honorādi.
Imp̄atores hoc egerūt. De Theodo-
ſio imp̄atore: vt dr̄ in hiſtoria triparti
ta. Qđ cū apud theſalonicā occidiſſet
octo millia nullo precedēte iudicio. ꝛ
Mediolanū veniſſet. ac templū ingre
di vellet: occurrit ei Ambro. di. Ne-
ſcis miſer quanta mala egiſti? Rece-
de hinc. Ad p̄pria eſt reuerſus. Cūq₃
octo menſes tranſiiſſent: et vellet ite-
rum ingredi: quia inſtabat dies nata
lis: iterum Amb. acriter reprehendit
Vn̄ cū pn̄ia ipſiuʒ ingredi p̄miſit: non
in choro. ſed in eccleſia. In cōſtantino
poli poſitus: dū ſacerdotes vellent ip-
ſum in chorū ꝯducere: reſpōdit: p no-
men ſanctum dei. nō ponaʒ me in tali
loco: q2 eſt locus deorū ſacerdotū Pre
terea in hiſtoria ſcolaſtica: legitur de
Alexandro magno. Cuʒ capta gaza ꝛ
tota grecia hierl'm vellet ire ſummus
ſacerdos Pauidus orabat pro populo
Cui dn̄s. Ne timeas: ſed vade ei i oc
curſum pōtificalib⁹ indut⁹ et obuiam
p̄ge Alexādro ſine timore: ꝛ tecum ſit
p̄p̄l'us. Cū alexander ipm̄ videret de
equo deſcēdens reuerentiā exhibuit.
Suis petētib⁹: quare iudeoꝝ ſacerdo
tem honorauiſſet. Rn̄dit. Non hunc
ſimp̄l'r honoraui: ſed illū cui⁹ p̄cipa
tum tenet. Nā p ſomniū vidi deuʒ me
um tali habitu indutū: q̄ mihi p̄miſit
dn̄m p̄ſarū ſe daturum. Scđm dr̄ ꝛc.
In decretis. xi q. i. c. Sacerdotibus.
De cōſtātino imperatore q̄ poſt ſuſce-
ptum baptiſma ſtuduit q̄ntum potuit
honorare ſacerdotes. Cū quadā vice
litem adinuicē haberent imperatoreʒ
adeunt. Rn̄dit imp̄ator prudens. Ite
et inter vos cauſas veſtras diſponite
q2 nō eſt dignum vt iudicemus deos
nr̄os. Vocās deos. ꝛ. diſ. lxvi. fertur il
le dixiſſe. Vere ſi oculis p̄p̄ris vide-
rem ſacerdoteʒ: aut aliquem eorū qui
monaſtico habitu ſunt cincti peccan-
tem: clamidem meam explicarem et

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

eum cooperirem: ne ab aliquo videre
tur. Practica notabilis. O ſeculares
qui ita lete mala de religioſis dicitis
& contra eos ſcandalum ſumitis audi
te quid dr tertia qſtione.i.ca. Nulli.
Dñm crucifigunt in ſuis ſacerdotib⁹
eum perſequuntur. Ille. Inſpice o ſe
cularis: inſpice o hõ &c. ¶ Tertium
dr &c. Tempore Remigij epi. Cu; ſe
mel corpus xpi deferret cuidaz infir
mo: ei demon obuiauit. Quem demon
intuens: ſe in terraz pſtrauit. Poſtq̃
vero reuerteret: iterum illi demon oc
currit: genu flectẽs. Cui dixit Remi-
gius. Cur pſtrabaris ante: nunc ge
nua flectis? Rñdit demon. Prima vi
ce deum meum portabas: nũc autẽ te
ſimplr honoro genib⁹ q: illius es mi
niſter. Vñ ꝯcludi põt p hoc exemplu;
ꝙ dyabolo ſunt peiores: q ſacerdotes
inhonorãt. Summa ergo cũ reueren
tia ſunt honorandi: cum ſint maiores
oibus hominibus mundi. Vñ. i. Pe-
tri.i. Vos eſtis genus electu;: regale
ſacerdotium. Et ps. Ecce reges ter-
re congregati ſunt. Reges ſunt: quia
coronã hñt. quã hñt triplici ratione.
¶ Pria ppter petri imitationem.
Scda ppter ipſoꝝ diſtinctionez.
Tertia ppter ſpũalẽ ſignificationẽ.
¶ Prima ppter &c. Cũ Anthiochie
raptus fuiſſet. et ibi primam miſſam
cantaſſet: ob xpi iniuriam ſummitatẽ
capitis abraſerunt. Clerici hoc vidẽ
tes: idem ſibi fieri fecerunt. Eccleſia
ſeruare voluit in honorem qđ ſibi fu
erat irrogatum in ꝯtumeliã. O ſacer
dotes: q comas nutritis ſicut ſecula-
res. Non conuenit vobis. Archiepẽs
florentie. cũ ſcutella comã raſit mul-
torum. ¶ Scda ppter &c. Voluit de
us ſacerdotes ab alijs diſtigui ad hoc
ſignum. ſicut olim populũ iudeoꝝ ad
ſignum circunciſionis: et veſtimento
rum. Numeri. xv. Loquere filijs iſra-
el: vt faciant ſibi fimbrias per quat-
tuor angulos palliorum. ¶ Tertia
propter &c. Sicut abraſio capillorum
fit: ita debet fieri in ſacerdotibus vt
nihil ſit negociationis aut cure ſecu-
laris: niſi tantummõ vacare cultui di
uino. Vñ. xij. q.i. Raſio corone in capi
te ſignat depoſitionem tpaliu;. De
bet ergo ſacerdos totus abſorberi in
ſupernis: et omnem ſuam curam ibi
ponere. Qđ bene egit. s. Siluester cu
ius feſtum colimus. Dic hic legendã
tuo modo: et breuiter.

¶ In circunciſione dñi.

Poſtq̃ cõſum
mati ſũt dies. viij. vt cir
cunciderek puer vocatũ
eſt nomen eius ieſus. Luc.ij. Quanta
fuerit auiditas ſanctoꝝ patrũ veteris
teſtamenti hñdi noticiã huius nomi
nis xpi nati. p; ſi diuinas ſcripturas
inſpicimus. Vnđ Gen. xxxij. Jacob lo
quens angelo dixit. Quo nomine vo-
caris. Qui rñdit. Cur vis nomẽ meũ
q.d. Sciri. adhuc non põt. Et Exo. iij.
Mittens dominus moyſen ad pha-
raonez p liberatione ppli. Sic dices
inqt filijs iſrael. Qui eſt: miſit me ad
vos. Qui eſt. ſ. potentie infinite. De
qua ps. Omnia quecunq; voluit dñs
fecit. Qui eſt ſapientie infinite. Ad
Roma. viij. O altitudo diuitiarum ſa
pientie et ſcientie dei: q̃ incõprehẽſi
bilia &c. Qui eſt potius iuſticie q̃ mi
ſericordie. hiero. de filio prodigo ad
Damaſcum papam. Lex quippe iuſti
cie tenax clementiam non habebat.
ſed q̃cunq; adulter: fraudator homi-
cida: et vt breuiter dicam mortali cri
mine detinebatur nulla venia pmiſſa
xabatur a crimine. oculum pro oculo
dentem pro dente: Nam p animas iu
bebantur exoluere: ſed miſit deus fili
um ſuũ natũ ex muliere factu; ſub le
ge q auſteritatẽ legis euangelij gra
tia tẽperauit. Ille. Qui eſt. ſ. iuſticie:
qui luciferum expulit de paradiſo. q
diluuium miſit in terra: qui ignem et
ſulphur. &c. Vñ dicit Alber. ſup lucã
ꝙ in teſtamento veteri. Deus non d.

ditur pater quaſi miſericors:ſed deus
quaſi iuſtus ⁊ rigid⁹. Vñ moyſi appa
ruit di. Ego ſũ de⁹ zelotes.i.vindicte
vindicans patrẽ ⁊ filiũ vſq̃ in tertiã
⁊ quartã gñationẽ. Qui eſt ergo:mi-
ſit me ad vos. Vñ ſctã mr̃ eccl'ia:qui
da huius nois ſcire ↄditionẽ et ꝓprie
tatẽ ꝑ multos annos clamauit:can.i.
O ſculet me oſculo oris ſui.i. mihi no
tificet ſuũ nomẽ ſponſus meus. Hodie
aũt circunciſus:hoc nomẽ ſibi impoſi
tum ẽ.vz. Jeſus. Qḋ diuinit⁹ fuit im
poſitũ ab angelo. vocatũ ẽ nomẽ eius
Jeſus inq̄t Lucas:qḋ vocatũ eſt ab an
gelo ⁊c. Jeſus.i.ſaluator. Quia Mat.
i. Ipſe eñi ſaluũ faciet populum ſuum
a pctis eoꝝ. Hoc eſt illud nomen qḋ
a patre ꝑ gñationẽ eternaz eſt datum
filio. Jſa.lxij. Vocabitur tibi nomen
nouum:qḋ os dñi nominauit. Hoc eſt
illud quod a ꝓphetis eſt ꝓnunciatuz
Abachuch. iij. Ego aũt in dño gaude
bo.et exultabo in deo ieſu meo. Hoc ẽ
illud qḋ ab omnibus eſt deſideratum
Jſa.xxvi. Nomen tuũ eſt deſiderabi
le Geñ.xlix. Salutare tuum expecta-
bo dñe. Hoc eſt nomen excelſum.ps.
Memento quoniã excelſum eſt nomẽ
eius. Hoc nomen in terra diuulgatuz
Act.ix. Vas electum eſt michi:vt por
tet nomen meum coram gentibus et
regibus:et filijs iſrael. Hoc eſt illud
nomen quod a Gabriele eſt impoſitũ
luce.i. Vocabis nomen eius ieſum.
Vocatum eſt ⁊c. De feſtiuitate hodi-
erna tria ſunt videnda. De circunciſi
one ieſu benedicti.
¶ Primũ.dr congruitatis.
Scdm dr conditionis.
Tertiũ.dr ſignificationis.
¶ Primũ dr ⁊c. Utrum fuit conueni-
ens chriſtũ circũcidi. Circa hoc due
ſunt opiniones. Una ꝙ ſic. alia ꝙ non
Et ratio eſt. Circunciſio data eſt in re
medium peccati originalis.ſicut nũc
baptiſmus. Sed xp̃s non contraxit ali
quod pctm̃. Nõ originale.quia de ſpũ
ſancto. Eccleſia canit. Et incarnatus
eſt de ſpũſancto. Non veniale.i. Pe-
tri.ij. Qui peccatum non fecit:nec do
lus inuentus eſt:in ore eius. Jo.viij.
Quis ex vobis arguet me de peccato
Jgit non debuit circuncidi. ¶ Alia
opinio:ꝙ ſic. Qr Geñ.xvij.dr̃. Circun
cidetur ex vobis omne maſculinũ. Ut
legem et ipſe impleret:debuit circun
cidi. Rñdeo ſm Tho.iij.pte.q.xxxvij.
ar.i. Jn.iiij.diſ.i.argu.ij. Alexan. de
ales in.iiij.vo.ſum.⁊ Ric.in.iiij.diſt.
i.ꝙ omnino debuit circuncidi et hoc
quadruplici rõne in exemplũ noſtrũ
et documentum.
¶ Primo rõne manifeſtationis.
Scdo rõne incitationis.
Tercio rõne liberationis.
Quarto rõne excp̃ũficationis.
¶ Primo rõne ⁊c. Ut oſtenderet veri
tatem ſue carnis. Fuerunt quidam
heretici.de quibus.xxiiij.q.iiij.capit.
Quidam autem heretici: vt Mani-
chei ⁊ Valentiniani:⁊ alij q̃ plures
qui dixerunt xp̃m non habuiſſe veruz
corpus tractum de maria virgine:ſed
illud attuliſſe de celo:⁊ habere corp⁹
fantaſticum. Machometus voluit
xp̃m non vere pati.in cruce:ſed fan-
taſtice. O infamis. Chriſtus autẽ vt
oſtenderet veritatez ſue carnis et ha
bere corpus verum et non fantaſticũ
voluit circuncidi et ſanguinem ſuũ
a loco carnis emittere quod non põt
emittere corpus aereuz ⁊ fantaſticuz
Figurate ponitur Exo.x. vbi dicit ꝙ
deus miſit Moyſen ad populum iſ-
rael in egypto:vt eos liberaret de ma
nu Pharaonis. Et vt daretur ſibi ma
ior fides a Pharaone ꝙ eſſet verus
embaſiator:cum eſſet ante pharao
nem miſit manum ſuam in ſinu et ex
traxit leproſam.et ſic oſtendit ſe verũ
nuncium. Moraliter xp̃s verus nun
cius miſſus a patre de celis ad nos vt
nos liberaret de manu diaboli vt cre
deretur verus meſſias noſter, et ve-
rus homo nobis ſimilis poſuit ſe in
vterum virginis et leproſum ſe oſten
dit et infirmum et ſimilem vni pecca
tori:propter carnem quam aſſumpſit

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

et circuncidi voluit. Unde Jsay.liij.
Putauimus eum quasi virum lepro-
sum: ⁊ percussum a deo ⁊ humiliatũ
Fecit xp̃s hodie in hac circuncisione
vt facit bonus mercator qui veniens
ad nundinas: ⁊ inueniens bonã mer-
cantiam emit eam: sed solum soluit
partem precij: ⁊ dat archam. Christ⁹
bonus mercator veniens in hoc mun
do inuenit bonam mercantiam: scili-
cet animam nostram: sed non soluit
totum precium: sed partem vt hodie:
q2 cepit sanguinẽ emittere: sed in die
parasceues totũ soluit in ara crucis
quia ex omni parte sanguis exibat. O
diuina bonitas. Figura Leui.xiiij. ꝙ
preceptum erat in lege ꝙ vnus lepro
sus qñ mundari debebat a lepra: vt
templum posset intrare: ꝙ acciperet
passerem ⁊ de ei⁹ sanguine tingeret
lignũ cedrinũ ⁊ sic liberabatur. Ad
ꝓpositũ. Xp̃us volens nos mundare
a lepra peccati: vt possemus ingredi
vitam eternam: de sanguine suo tin-
xit lignum crucis. Unde queritur du
bium. Utrum sanguis iste hodie fu-
sus fuit sufficiens ad redimendũ ge
nus humanũ. Dic ꝙ sic. ⁊c̃. ¶ Scd̃o
ratiõe. ⁊c. vt nos incitaret in ei⁹ amo
rem. Jn.i. Macha. vi. legit̃ ꝙ quãdo
volebant pugnare habebant elephã-
tes ⁊ eis ostendebant sanguinem vue
et mori .i. vinum rubeum. vt eos inci-
tarent ad bellum Tho. super Job.xl.
lect.ij. dicit ꝙ elephas est animal pi-
grum ⁊ forte: et ad multa eruditur ꝑ
vim estimatiuã. Unde incitatur ad
bella per colorem rubeum. ¶ Pre-
terea dicitur Job.xxxviij. Quis dedit
gallo intelligentiam Tho. super Jo.
Jntelligentia in gallo vocatur natu-
ralis estimatio: q2 sicut in horis ĩter
minatis noctis canit: acsi intellige-
ret distinctionem horarum noctis.
Tres enim vigilias facit. ¶ Primo
circa principium noctis: vñ tarde cã-
tat. ¶ Scd̃o in nocte media magis
frequentat. ¶ Tercio cito: cito canit.
Et rõ est. Q2 q̃to res vna plus se pro
ximat suo ꝓncipio plus gaudet. Lux
est principiũ oĩm aĩaliũ. Uñ oĩa pl⁹
gaudẽt de die: q̃ de nocte excepta no
ctua q̃ solẽ non patit̃. Gallus cito ca
nit: q2 lux appropinquat. Alexander
magnus in archa vitrea ipsum voluit
cũ cane ⁊ catta. Canis vt ederet ster
cus: catta ꝓpter flatũ: ⁊ gall⁹ ꝓpter
horas. Ad ꝓpositũ. Ex vi estimatiua
incitat̃ elephas ꝓpter colorẽ rubeũ⁹
Xp̃s vidẽs nos pigros esse ⁊ negligẽ
tes in amore suo: hodie nobis oñdit
sãguinẽ suũ in effusione mẽbri quasi
diceret nobis. O filioli mei: amorem
quẽ habeo ad vos non possũ oñdere
nunc: q2 puus sũ. s. viij. dierũ: sꝫ facio
qd̃ possum: quia vobis mitto a corpe
meo sanguinẽ meũ: vt vos incitẽ ad
bñ opandũ: sꝫ in die veneris scti clare
oñdã. ⁊c. ¶ Tercio rõne. ⁊c. Conclo
est Tho. in.iiij. di.i. ar.ij. ⁊ Ugo de sã
cto victore ꝙ ꝑ pctm̃ ꝓmi hoĩs: origi-
nale pctm̃ est transfusũ in hoĩes ita
vt oẽs q̃ nascunt̃ etiã modo nascan
tur cũ originali ꝓpter qd̃ oẽs erãt in
ptãte dyaboli: ⁊ qñ moriebant̃ oporte
bat ꝙ oẽs irent ad infernũ. Uolens
autẽ deus q̃ merita sc̃tor̃ hominũ
non pderent̃ inuenit remediũ ꝯtra i
stud pctm̃: ita ꝙ non ibant in infernũ
et hoc fuit in oĩ lege. Que remedia
fuerunt quinq3: in lege nature. ¶ Pri
mũ remediũ fuit oblatio. Que ince
pit hec lex ab Abel ⁊ durauit vsq3 ad
diluuiũ. Gene.iiij. vbi dr̃ ꝙ Abel ob
tulit deo de ꝓmogenitis gregis: ⁊ de
ouibus eor̃ Caym vero de fructibus
terre. ¶ Scd̃m remedium fuit sacri-
ficiorũ immolatio. Et hoc incepit a
Noe et durauit vsq3 ad Abrã. Geñ.
xviij. ¶ Terciũ fuit decimatio ⁊ hoc
incepit ab Abraam: ⁊ Melchisedech
Genes.xiiij. ¶ Quartum fuit circun-
cisio in lege scripta. Geñ.xvij. Circun
cidetur ex vobis omne masculinum.
¶ Quintum fuit baptismalis sacra
regeneratio ⁊ tũc incepit in lege grẽ
qñ xp̃us venit. Et sic pꝫ rõ quare fuit
conueniens circuncidi. Sed hic duo

queritur dubia pulchra. ¶ Pulchꝛū
eſt hoc dubium. Quare mulieres nō
circuncidebant: ſed viri. Reſpondet
Thomas in. iiij. diſt. i. que. ij. ar. ij. qꝛ
peccatū oꝛiginale deſcendit a patre
in filios: ⁊ non a matre principaliter
quia pater eſt cauſa efficiens in gene
ratione: ⁊ mater materiaꝫ miniſtrat.
circunciſio data eſt contra oꝛiginale
peccatum ad tollendū culpaꝫ que eſt
a viro. Et ꝙuis trāſgreſſio a femina
inceperit: tn̄ cauſa tranſfuſionis pec=
cati oꝛiginalis nō fuit femina quia ſi
vir non peccaſſet oꝛiginale tranſfuſū
non fuiſſꝫ. Jdeo apoſtolus ꝑ vnuꝫ ho
minem. ⁊c̄. hec Thomas. ¶ Secun=
dum dubium: quare magis in mēbꝛo
generatiuo fiebat hec circūciſio ꝙ̄ a
libi. Reſpondet Thomas in. iiij. di. i
q. ij. ar. ij. Alexāder in. iiij. volu. ſum.
⁊ Ric. in. iiij. in declaratione littere.
Medicina datur ⁊ dari debet vbi eſt
infirmitas. Facetia d̄ medico groſſo.
Qui cuidā habenti in oculo feſtucaꝫ
voluit medicus ad curationem dare
ei clyſterium. Et ille. Magiſter non
habeo malum inferius: ſed in oculis
Erat groſſus. Ad propoſitum. Debet
circunciſio fieri in loco illo: quia per
actum generationis contrahitur pec
catuꝫ oꝛiginale ⁊ hoc in illo loco. Vn̄
debuit eſſe in illo loco medicina. vbi
maxime eſt infirmitas. Jn huius ſi=
gnum Gene. iij. Adam poſt peccatuꝫ
cum vidiſſet ſe nudum conſuit folia fi
cus qꝛ ab illa parte rebellabat ratio
ni. Jlle. Et ſic patet rō: quare voluit
circuncidi. ¶ Quarto ratione. ⁊c̄. Ut
nobis exemplum circūcidendi daret
ſpūaliter hodie: vt ipſe materialiter.
Primo circūcidere oculos ne videāt
vanitates. Unde Dauid. Auerte ocu
los meos. ⁊c̄. O quot mala procedunt
ex oculis. Tren. iij. Ocl's me9 depda
tus eſt aiam meaꝫ. ¶ Scd̄o aures ne
audiant inhoneſta Legitur ꝙ ſerpēs
qn̄ audit incantatoꝛem: ponit aurem
vnam in terra: in alia caudam ne au=
diat incantatoꝛem. Sic hō ne audiat
mala d̄ pꝛimo. Eccl'. xxviij. Sepi aures tuas ſpinis. ⁊c̄. ¶ Tercio os no=
ſtrum ne loquatur malū de aliqua p=
ſona: aut dicamus verba inhoneſta:
qꝛ vt d̄r puerbioꝝ. xviij. Lingua ter=
tia multos cōmouit. Et Dauid. Po
ſiuijoꝛi meo. ⁊c̄. Prouer. xviij. Mors ⁊
vita in manu lingue. Apis nunꝙ̄ de=
ſcendit niſi ſup aliquos pulchꝛos flo=
res ad comedendū: ſic pſona bona nō
niſi. ⁊c̄. ¶ Quarto guſtus ne comeda=
mus vltra neceſſitateꝫ. ⁊c̄. Pꝛouerbi.
xxix. Qui delicate nutrit ſeruū ſuum
poſtea ſētiet eū ꝯtumacē. Accipiter
nūꝙ̄ deſcendit ad predā niſi qn̄ fame
ſcit: ita et homo comedere non dꝫ. ⁊c̄.
¶ Quinto tactus: ne alienuꝫ tangat.
Deutero. xxi. Radet ceſariē: circunci
det vngues. Jn oibus his ſenſib9 xp̄s
circūciſus eſt. Pꝛimo in oculis: qꝛ fle
uit quinqes. Pꝛio in natiuitate Sap̄.
vij. Pꝛimā vocē ſimilē oib9 emiſit plo
rans. Scd̄o hodie. Tercio ſup hierl'm
Quarto ſup lazarū. Quinto in cruce.
Scd̄o circūciſus eſt auribus. Jo. xix.
Aue rex iudeoꝛuꝫ ⁊ dabant ei alapas
Tercio in pedib9 ⁊ manibus. ps. Fo=
derūt. ⁊c̄. Quarto in guſtu. ps. Pota=
uerunt me aceto. Quinto in olfactu
qꝛ in caluario loco. ⁊c̄. Et tu fac ſimili
ter. Patet primuꝫ.

¶ Scd̄m principale. ⁊c̄. Poſtꝙ̄ viſuꝫ
eſt de circūciſione. Nūc vero de nois
impoſitiōe: qꝛ concl'o eſt phi. iiij Me.
⁊ inſti. de donationib9. §. eſt ⁊ aliud ⁊
xij. q. i. c. clericus de p̄bendis ⁊ digni
tatib9. c. cū ſm apl'm. Nois imponun=
tur a ꝓprietatibꝫ reꝝ. ⁊ Tho. iij. par.
q. xxxvij. ar. ij. Quatuoꝛ modis nomē
imponitur vel a patre. ſicut imponit
nomē alicuius ſcti: qꝛ in tali feſto na
tus eſt: vel a cognatione: ſicut cū filio
imponit nomē patris. Uel alicui9 de
cognatione ei9 vt ꝓpinqui Joh. bap.
qui nomen patris zacharie volebant
imponere. Uel ab euentu: vt ſicut Jo
ſeph vocauit primogenitum ſuuꝫ Ma
naſſen. Gene. xli. di. Obliuiſci me fe=
cit deus oim laboꝝ meoꝝ. Uel eſt'alls

qua qualitate eius cui nomē imponi-
tur: vt dr̃ Ge.xxv. ꝙ eſau erat ruffus
totus de egreſſu matris ſue. Vñ vo-
catū eſt nomē eius Eſau qđ interpre
tatur rubeus. Noīa aūt q̄ imponunt
aliq̄bus diuinitus ſemꝑ ſignificant a
liqđ bonū gratuitū eis diuinit᷒ datū
ſicut Gen̄.xvij. Dictum fuit Abrahe.
Appellaberis Abraā q꞉ patrē multa
rum gentium te ꝯſtitui. Et Math.xv.
Dictū fuit petro. Tu es petrus: ⁊ ſuꝑ
hanc petrā edificabo eccl'am meā: q꞉
hoc nomē ieſus fuit nomē diuinū. Jđ
ab angelo impoſitū fuit. Qđ eſt tāte
excellētie ꝙ ſuꝑ oīa nomina tres in ſe
habet conditiones.

¶ Prima eſt nomen honoris ⁊ excel-
lentie.

Scđa ē nomē amoris ⁊ beniuolentie.

Tercia ē nomē valoris ⁊ oīpotentie.

¶ Prima eſt.⁊c̄. Qđ oſtēdit apl's ad
Phi.i. Dedit illi nomen qđ eſt ſuꝑ oē
nomen: vt in noīe ieſu oē genu flectat
celeſtiū terreſtriū ⁊ infernoꝝ. Si poſ
ſibile eſſet ire ad paradiſuȝ ⁊ q̄s cla
maret. O ieſu oīs ſe incuruarēt. Sic
dico de dānatis. Et q̄nto magis nos i
vita debem᷒ hoc nomē honorare. Ab
vrbano papa dantur. xxx. dies indul
gentie ſi q̄s caput inclinet ad hoc no-
mē. Et ſm canones q̄n hoc nomē in ec
cl'ia noīatur ſꝑ dȝ caput inclinari. Vñ
Dauid. Laudat o nomē dei ⁊ ma. eū
in laude. Et ꝑ ſe o Gabriel: q꞉ vt dicit
Act.iiij. Nō eſt aliud nomē ſub celo
datū hoībus in quo oporteat nos ſal-
uos fieri. O nomen glorioſuȝ. Vnđ ꝓ-
ceſſit totius mundi conuerſio. Rñdet
Bern̄. de ieſu p̄dicato. Merito dr̃ ie-
ſus.i.ſaluator: q꞉ vt dr̃ Math.i. Jpſe
eñ ſaluū faciet ppl'm ſuū a pctis eoꝝ.
Apl'i totū mundū ꝯuerterūt hoc noīe
vt Paulus ⁊ Petrus romā.⁊c̄. Vbi di
cit Tho.in.iiij.diſ.iij. ꝙ apl'i ꝑ multū
tp̄is baptizauerūt in forma ieſu ven-
turi. Qđ factū fuit ex inſtinctu ſpūſ-
ſācti vt hoc nomē in cordib᷒ fideliū i-
figeret. Vñ patȝ p̄ma. ¶ Scđa ꝯditio
⁊c̄. Quid dicȝ o Jeſu. Nomē tuū ⁊ me
moriale tuūȝ in deſiderio eſt aīe mee
⁊ Ber. hoc nomē ieſus eſt mel in ore
iubilus i corde. Exēplo pȝ de Jgnatio
martyre q̄ in tormentis poſit᷒ hoc no
mē aſſidue ꝓſonabat: a quo cū paga
ni quererēt: quare inceſſanter hoc no
men inuocaret. Rñdit ꝙ in corde ſuo
ſcriptū hēbat qđ obliuiōi tradere nō
valebat. Cū eſſet mortu᷒ inuenerunt
cor in quo ſculptū erat litteris aure-
is ieſus. Paulus capite abſciſſo et a
corpore ſeparato tres ſaltus fecit: cla-
mans ter ieſus: vbi tres fecit fontes.
Preterea in epl'is ſuis q̄ngentis vici
bus ipm nomē ieſus noīauit: ⁊ ſic pȝ

¶ Tercia ꝯditio ⁊c̄. Jn virtute hui᷒
noīs nihil nociuum fit hoī. Ad Ro.x.
Quicūq; inuocauerit nomē dñi ſalu᷒
erit. Recitat magiſter hyſtoriarum ꝙ
virtute hui᷒ noīs Diony. ad fidē eſt
ꝯuerſus. Cū q̄dā cecus corā pp'lo: et
Dionyſio athenis duceret dicit dio-
nyſi᷒ Paulo. Si dixeris huic ceco in
noīe ieſu vide ⁊ viderit: ego credam
ſtatiȝ. Et paulus rñdit. Sum ꝯtentus
Et Diony. ſcripſit hec ꝟba dās pau-
lo. Jn nomine ieſu nati crucifixi mor
tui q̄ reſurrexit ⁊ aſcēdit in celū vide
Dixit ⁊ vidit. ⁊ Diony. ꝯuerſus eſt ad
fidē. Preterea Act.iij. Quidā clau-
d᷒ ab vtero mrīs vidēs Petrū introeū
tem in tēplū petijt elemoſinā. Cui pe
trus. Argētū ⁊ aurū.⁊c̄. Surge in no
mine ieſu et ilico ſanatus eſt. Preter
ea Greg. in.iij.li.dial. De illis q̄ va
gās acceperunt ad preceptū abbatis
Jſaac. Jn.i.li. de mona. ortulana que
ſerpēti p̄cepit vt ortū cuſtodiret ⁊c̄. Jn
iij.li. de Sauino placētino q̄ pado pre
cepit ne terras eccleſie inuaderet. De
ſctō Vincentio noſtro q̄ ſuꝑ egros ⁊c.
Sic patet ſecundum.

¶ Tertiū dr̃: ⁊c. hoc nomen ieſus cō
ponitur ex quinq; litteris. Sicut etiā
nomē virginis: q̄ ſignāt q̄nq; bn̄ficia
que recepit gen᷒ hūanū ꝑ ipm nomē
glorioſum. ¶ Prima littera eſt. J. id eſt
ianua celoꝝ: q꞉ ꝑ ipm regnū celorum
acq̄rimus: ⁊ in ipm ingredimur. Vñ

ipſe dicit Jo. x. Ego ſum oſtium. Per
me ſi qs introierit ſaluabit. Exēplo
pz. Cū qdā eſſet aſſuetus qñ dormitū
ibat: ⁊ qñ de lecto exibat dicere. Jeſu
nazarene rex iudeoꝝ: miſerere mei.
O bona orō. Et tria ſigſ facere crucis
Orauit deū vt daret ei hāc gratiā vt
nō pmitteret eū ex hac vita migrare
ſine ꝯtritiōe: cū ſubita morte preoccu
patus eſſet: ⁊ demones vellēt eum ra
pere vir quidā clamare cepit. Non fa
ciatis: non faciatis. Qui ꝙ quererēt q̄re.
Rñdit. Qz in deuotiōe habuit nomē
ieſu. vñ patz. ¶ Scđa littera eſt E. i.
exemplar corruptoꝝ: qz ieſus fuit ex-
emplū corruptoꝝ. Vñ ſcis o ciuis ꝙ
qñ ſcriptor hz librū corruptū omne ꝙ
ſcribit erit corruptū. Ad ppoſitū. De
us dedit hoī a pncipio mūdi librū vnū
q̄ debebat eſſe exemplum totius mun
di ⁊ iſte fuit pater noſter Adaz q̄ nos
inſtruere debebat: ſicut pr̄ filios. Sz
malus ſcriptor. i. demon ipm falſifica
uit. ſ. hūc librū. Vñ omīs q̄ poſt euz ve
nit fuit corrupt⁹. Vñ Dauid Corrup
ti ſunt ⁊ abhominabiles. ⁊c. Et apl's
Om̄s peccauerūt. Videēs aūt deus to
tū mundū corruptū miſit nobis exem
plū veriſſimū: ad qđ poſſemus corri
gere vitā noſtrā: ⁊ hoc fuit Jeſu nate
ieſu ceſe: ieſu crucifixe. O exemplar
⁊c. Si es ſupbus reſpice qz eſt humi-
lis. Si auarus reſpice qz eſt largus
⁊c. ¶ Tercia littera eſt. S. i. ſcutum
bellatoꝝ. hō in preſenti vita eſt i bel-
lis aſſiduis. In ps. lv. Multi bellan-
tes aduerſum me: ſz deus miſit ſcutū
cū quo poſſumus pugnare. ſ. ſenſum.
De quo in ps. In noīe tuo ſpernemus
inſurgētes i nobis. Cū hoc ſcuto ibāt
apli gaudentes a ꝯſpectu conſilij: qm̄
digni erāt p noīe ieſu ꝯtumeliam pa-
ti. Act. v. ¶ Quarta littera eſt. V. i.
vita mortuoꝝ p pctm̄ pmi hoīs dupli
cem mortem incurrim⁹: aīe et corpis
Ab hoc duplici morte nos ieſus dul
cis liberauit. Prio a morte aīe: qz p
nobis mortuus eſt. Jo. x. Aiam meā
pono pro ouibus meis. Canta in cau

tū menſe. Scđo a morte corporis Jo.
xv. Ego ſum reſurrectio ⁊ vita q̄ cre-
dit in me etiā. ⁊c. ¶ Quinta littera ē
S. id eſt ſanitas infirmoꝝ. Qñ puer
infirmatur grauiter: medicus parat
medicinā amarā nec dat puero qz eā
non ſumeret rōne amaritudinis: ſed
dat nutrici: quia eſt fortis ad ipāz ſu
ſcipiendā ⁊ virt⁹ medicine tranſit ad
mām̄illas. ⁊ efficit lac: ⁊ illud lac re-
tinet ꝟtutē medicine: ⁊ puer ſuggēdo
vbera recipit ꝟtutem medicine: et ſa
natur. Ad ppoſitū. Om̄s eramus in-
firmi pctō ps. Miſerere mei dñe qm̄
infirmus ſum: ſed medicinā peniten-
tie non poteramus ſufferre: qz amara
ſed nutrix noſtra. i. ieſus xps iſtā me-
dicinā ſcilicet mortem p nobis ſuſti
nuit ⁊ ſanguinem pro nobis fudit: qđ
fecit ſex vicibus.

¶ Primo hodie.
Scđo in oratione in orto.
Tercio in flagellatione.
Quarto in coronatione.
Quinto in crucifixione.
Sexto in lanceatione.

Jſa. liij. Vere languores nr̄os ipſe tu-
lit: ⁊ dolores noſtros ipſe portauit. Ex
emplum pſbyteri qui cū iudea nego
ciū habens parētes in eccl'ia in ſab
bato ſancto volētes ipm vituperare:
pſbyter nomen ieſu implorauit ⁊ om-
nes ſunt ceci effecti ⁊ muti o ieſu. ⁊c.

¶ In epyphania domini.

Vidim⁹ ſtellā
eius in oriēte ⁊ venim⁹
adorare eū Math. ij.
Quam digna ſit laude ⁊ ꝯmēdāda et
honoranda ⁊ triumphoſa apud ocu-
los mortales hodierna ſolennitas
clare oſtenditur: ſi oculo intellectus
it inſpicimus ſtupenda ⁊ grandia mi
racula ⁊ excelſa ⁊ alta myſteria: que
ſunt in ea cōſummata. Vbi ſm docto-
res tribus vocabulis decoratur. Pri
mo epyphania. Secūdo theophania

Tercia betphania. Prio epyphania
ab epy quod eſt ſupra ꝛ phanos appa
ritio. Quia hodie. xiij. dieb⁹ ſtella ap
paruit magna que chriſtum natuꝫ il=
lis oſtendit ꝛ manifeſtauit Math. ij.
Uidimus ſtellã eius in oriente. Se
cundo theophania a theos quod eſt
deus ꝛ phanos apparitio: quia hodie
reuolutis. xxx. annis fuit baptizatus
xp̄s a Johãne Bap. in iordane in quo
apparuit trinitas. Pater in voce. Hic
eſt filius meus dilectus Mathei. iij.
Filius in carne. Spũſſanctus in ſpe=
cie colũbe. Tercio betphania: a beth
quod eſt domus ꝛ phanos apparitio:
quia reuolutis. xxx. ꝛ vno anno ad nu
ptias fuit inuitat⁹ Johannis. ij. Ubi
aquam mutauit in vinuꝫ. De quibus
miraculis: videlicꝫ his tribus. Dixit
maximus in ſermone hodierno. Ho=
die ſaluator celeſtibus oſtenſus indi=
ciis a caldeis eſt adorat⁹. Hodie xp̄s
beati Johãnis miniſterio fluenta ior
danis benedictiõe ꝓprij baptiſmatis
conſecrauit. Hodie inuitatus ad nu=
ptias diuinitatis ſue potentiam ma=
nifeſtans aquã mutauit in vinuꝫ aq̄s
quas ſanctificauit in baptiſmo: nobi
litauit in nuptiis. Tria quidẽ hec mi
ſteria vnius diei per mũduꝫ dignatio
trinitatis impleuit. Ille. De iſtis tri=
bus miraculis canit eccl'ia in hymno
Ibant magi quã viderant ꝛc. De ſcd̄o
Lauacra puri gurgitis. ꝛc. De ter=
cio. Nouuꝫ genus potentie ꝛc. Et qꝛ
hodie de p̄mo miraculo feſtuꝫ agim⁹
ſcꝫ de ſtella aſſumpſi verba. Uidim⁹
ꝛc. De celebritate hodierna tria de=
uotiſſima myſteria occurrunt contẽ=
planda.

¶ Primuꝫ dr̄ manifeſtationis.
Scd̄m dr̄ inueſtigationis.
Terciuꝫ dr̄ adorationis.

¶ Primũ dr̄ ꝛc. Dubiũ querit̃. Utrũ
xp̄i natiuitas ſit conuenienter mani=
feſtata. Circa hoc due ſunt opiniões
Una ꝙ nõ: alia ꝙ ſic. Pria ꝙ nõ: quia
fuit occulta: cũ debuit eſſe manifeſta
Ratio eſt iſta Deus plus inclinat̃ ad
miaꝫ q̄ȝ ad iuſticiaꝫ de pe. di. i. Quia
diuinitatis natura in. c. Multiplex.
Et. C. de nup. l. Imperialis. Jaco. ij.
Superexaltat aũt miſericordia iudi
cium. Ad propoſitum noſtrum. Duo
fuerunt aduentus in mundo. Primo
aduentus miſericordie ſcilicet incar=
nationis. Secundo aduentus iuſticie
ſcꝫ iudicij vl'is. Aduẽt⁹ iuſticie oı̄bus
erit manifeſtus p̄s. Deus noſter ma=
nifeſte veniet: igitur debuit eſſe ma
nifeſtus aduẽt⁹ mie. ſ. incarnationis
ſed nõ fuit: igit̃ ꝛc. ¶ Scd̄a opi. dicit
eſſe cougrue factũ: vt. ſ. eſſet occultus
ꝛ ſecretus. et hoc ſm̄ tho. iij. par. que.
xxxvi. ar. i. duplici ratione.

¶ Primo rõne curationis.
Scd̄o rõne perditionis.

¶ Primo. ꝛc. Cũ em̃ adam peccaſſet
intellexit demõ diuinũ verbũ eſſe in
carnandum pro humano genere ꝛ ſe
expoliandũ de lymbo: ꝛ hoc quidẽ ſci
uit ꝑ ſcripturas: ſed tñ ignorabat tp̄s
Uidens autem angelos canentes pa
ſtores adorãtes: boues ꝛ animalia ve
nerantes: ipſm aggreſſus eſt in deſer
to ipſm tentans. Primo de gula. Si
filius dei es. Secũdo de vana gloria
Si filius dei es: mitte te deorſũ. Ter
tio de auaricia: ſi cadẽs adoraueris
me. Cui reſpondit chriſtus. Uade ſa
thana. Nõ tẽtabis dñm ꝛc. Preterea
vt dicit Tho. in. iij. di. xxx. Demõ ñ
nouerat diuinitatem xp̄i: ſed conſite
batur ſuſpicãdo. Unde ipſum tẽtauit
in cruce volẽs experiri an eẽt meſſias.
Unde Jo. xiiij. De ſeipſo loquitur di.
Uenit enim p̄nceps. ꝛc. Et vt dicit
Chry. Demones nunq̄ȝ habuerũt de
aduentu xp̄i firmã noticiaꝫ: ſed quaſ
dam coniecturas. Iã conclude ratio
nem. Si ergo xp̄i natiuitas fuiſſet
oı̄bus manifeſta: ꝑ ꝯñs et demoni fu
iſſet nota: ꝛ ſic fuiſſet ipedita redem
ptio noſtra per ipſuꝫ demonẽ. Uñ nõ
debuit oı̄bus. ꝛc. Secundo ratiõe ꝛc.
Concluſio eſt Tho. iij. parte. q. xxxvi
arti. i. ꝙ deus p̄iſſimus non debebat
impedire illud: ꝑ quod genus hũanũ

debebat liberari Debebat aũt libera
ri ꝑ ſanguinẽ et paſſionẽ xp̃i. Qꝛ vt di
cit hiero. in ep̃la q̃dam. Sãguis xp̃i
fuit clauis ꝑadiſi. Et ideo ſi fuiſſ ꝫ in
deis natiuitas xp̃i manifeſta ĩpedita
fuiſſꝫ redẽptio nr̃a: que facta eſt per
xp̃ꝫ. Quia iudei non poſuiſſent manꝰ
ſuas in xp̃m. Unde ap̃ls. i. Cor. ij. Si
cognouiſſent: nunq̃ dñm glorie cruci
fixiſſent. Et act. iij. Scio fratres ꝙ ꝑ
ignorantiam hoc feciſtis. Super quo
dicit. Nico. de lyra. ꝙ in populo iude-
orum aliqui erant minores: vt ruſti-
ci et vulgares non intelligentes ſcri
pturas. Iſti non cognouerunt chriſtũ
nec quo ad diuinitatẽ: nec quo ad hu
manitatem. Quia licet agnouerunt
ip̃m eſſe verum hominem: non tamen
eſſe xp̃m a deo miſſuꝫ. Tales iuxta a
poſtoluꝫ. Si cognouiſſent: nunq̃ dñm
glorie crucifixiſſent. Maiores autem
agnouerunt ipſuꝫ eſſe verũ ꝓphetaꝫ
a deo promiſſum: non tñ agnouerunt
ipſum eſſe deum. Et ſm̃ hoc loquitur
auctoritas apoſtoli. Si cognouiſſent
&c. quaſi dicat. Nunq̃ agnouerunt e-
ius diuinitatem: ſed tamen non excu
ſantur: quia viderunt plura ſigna de
monſtrantia ipſum eſſe deum: vt ce-
cos illuminare &c. Que omnia dabãt
intelligi ipſum eſſe meſſiam: et ve-
rum deum ac creatorem. Ad ꝓpoſitũ
Debuit ergo paucis et non oĩbus na
tiuitas xp̃i mãifeſtari: precipue iſtis
magis de quibus aliqua videamus.
Nato xp̃o in bethleẽ regnante hero
de in iudeam eadem hora apparuit
ſtella magis ſuꝑ montẽ victorialem.
In quo tres magi adorabant. Fuit e-
nim prophetatum per quendã aſtro
loguꝫ nomine Balaam. de hac ſtella
Nume. xxiiij. Qui in morte poſitus
dixit diſcipulis ſuis. Orietur ſtella
ex iacob. ſ. de terra ꝓmiſſionis: et con
ſurget virga. de iſrl̃. Glo. de iſrael. i.
hierl̃m exiet meſſias. Diſcipuli autẽ
iſtius Balaã. poſt eius mortem ordi-
nauerunt. xij. homines qui omni anno
ex eis tres deberẽt obſeruare ſtellam
hanc et ſteterũt ſuꝑ montem victoria
lem ꝑ tres dies et noctes: vñ orabant
O deus celi quando veniet iſta ſtella
In nocte autẽ qua natus eſt apparuit
eis qui erant tunc in monte illo. Sed
nota: ꝙ de iſta ſtella tres ſunt opi. vt
ponit Tho. iij. ꝑte. q. vbi. s̃. ¶ Prima
ꝙ iſta ſtella fuit ſpũſſctũs q̃ ſicut ap-
paruit paſtoribꝰ in ſpe ãgeli ita iſtis
magis in ſpe ſtelle. Sc̃da opinio ꝙ fu
it xp̃s qui apparuit eis in forma pueri
et allocutꝰ eſt eos dicẽs. Ite cito i pti
bus iudee: & inuenietis meſſiã noſtrũ
¶ Tertia opio eſt: & iſta ẽ verior. Qđ
fuit de nouo creata q̃ officio pacto re
dacta eſt in ꝑiacentẽ materiã: q̃ ab a-
liis differebat i ſex: vt ponit Thomas
tertia ꝑte. q. vbi. s̃. et Nicolaꝰ de Ly
ra in euangelio hodierno.
¶ Primo in natura.
Secundo in ſitu.
Tertio in fulgore.
Quarto in motu.
Quinto in manifeſtatione.
Sexto in magnitudine.
¶ Primo in natura. Quia alie ſtelle
ſemper manent fixe in firmamento
ſuo nec deſinunt: aut deficiunt quia
ſunt incorruptibiles. Hec aũt officio
ſuo pacto redacta eſt in preiacentem
materiaꝫ. ¶ Sc̃do in ſitu. Alie ſtelle
ſunt poſite in firmamento. hec autem
non. ſed pendebat in meditullio ae-
ris ꝓxima terre: quia per eã venerũt
ad locum deſtinatuꝫ. Tertio in fulgo
re: quia erat ceteris ſplẽdidior: quia
non ſolum in nocte: ſed etiam in die
ſplendebat ꝙ erat contra naturã ſtel
le: et hoc ꝓpter preſentiaꝫ ſolis: ſed ſo
lum in nocte ꝓpter abſentiam.
¶ Quarto in motu: quia alie mouent
motu circulari: de oriente in occiden
tem et de occidente in orientem. Hec
autem motu progreſſiuo recedebat a
ſeptẽtrione. & ferebatur ad meridiem
ſcilꝫ verſus hierl̃m. que eſt in medio
terre. ¶ Quinto in manifeſtatiõe. qꝛ
q̃nq̃ ſe manifeſtabat: q̃nq̃ ſe occulta
bat. Unde hieruſalem ingreſſi: ſe oc-

cultauit. Alie autem ſe habent eodẽ modo in apparitione. ¶ Sexto in magnitudine: quia hec erat parua. alie ſunt maiores tota terra. vt dicit Origenes ſuper illud Mat. xxiiij. Stelle cadent de celo. Vñ ſi fuiſſet vna de celeſtibus totam terram cooperuiſſet. Unde fuit de nouo creata et pacto officio ꝛc. Uidentes aũt ſtellam ſe preparauerunt cum magno gaudio ad ipſum videndũ: et conſiliũ fecerunt ad inuicẽ dicẽtes. Iſte eſt rex Iſte eſt deꝰ Iſte eſt hõ. Qꝛ eſt rex: portemꝰ ei aurũ Qꝛ deus eſt. portemꝰ ei thꝰ. Qꝛ eſt hõ portemꝰ ei myrrhã: q̃ mortui vnguntur: in ſignuꝫ qđ eſt mortalis et mori debet ꝓ oim ſalute. Et q̃uis ſcripture nihil dicant: tñ pie credendũ eſt ꝙ ſicut diuerſa obtulerunt munera: ꝙ etiã eẽnt iduti diuerſis indumentis: vnꝰ erat indutꝰ auro. alius de purpura: alius de ſcarlato: ſic bene induti poſuerunt ſe in via et ducebantur a ſtella: ſicut hõ ducitur ab alio. Vñ in xiij. diebus perduxit eos in hierlm.

¶ Sed q̃rit aliq̃s quõ fuit poſſibile in tam paruo tempore: Rñdeo ꝙ erãt ſup dromedarios qui tantum equitant vno die ꝛc. Iuxta illud dromedarij madiã et effa. Ingreſſi hieruſalem amiſerunt ſtellam. Sed quare hoc. Reſpõdet Tho. iij. parte. q. xxxvi ar. viij. ꝙ triplici rõne. ¶ Prima quia querentes auxilium hũanũ a ſcribis amiſerũt diuinũ. ¶ Scđa rõ: vt inde cogerent ciuitatem ingredi et iudei videntes gentiles a longe venire: inexcuſabiles redderentur: quem illi de ꝓpe nõ adorabãt. Unde bene conqueritur dñs Eſa. vi. in epiſtola hodierna. Surge illuminare hieruſalem: q̃a venit lumeꝫ tuum. Surge a peccatis inuidie: auaricie: odij: quia venit lumen tuum. Tuum quidem: quia de iudeis natus eſt: nata eſt maria nati ꝓphete: nati patriarche: et gloria dñi ſuper te orta eſt et ambulabunt gentes in lumine tuo et re. in ſpl. ortus tui. Leua in circuitu oculos tuos et vide. Oẽs iſti cõgregati venerũt tibi. Argumẽtũ fortiſſimũ ꝯtra iudeos ꝙ natꝰ eſt meſſias: ſꝫ dũ cogito in mente mea. vñ eſt ꝙ tã ceci erãt. vt ipm non adorarẽt cum alijs quẽ i domo hẽbãt. Rñdet ꝙ tunc erat ſicut nũc. Nonne ipm hẽmꝰ in altari inuiſibilẽ: imortalẽ tñ nõ adoramꝰ fide. O ignorãtia ſupina. O ignorãtia craſſa. Dormit xpianus cum iudeo.

¶ Secũdũ dr ꝛc. Poſtq̃ fuerunt in ciuitate hierlm: cõmota eſt vniuerſa ciuitas inq̃t euangeliſta. glo. Uniuerſa ciuitas. i. regi adherẽtes. Uel ſic vniuerſa ciuitas pars ꝓ toto. i. pars ciuitatis. Audito ꝙ tres erãt magi qui veniebãt cũ magno comitatu: ꝛ q̃rebãt vbi eſt q̃ natꝰ eſt rex iudeoꝝ. ſm Chryſo. Magna fuit magoꝝ deuotio: q̃ xpm nõdũ viderãt: ꝛ tñ ꝓ eo mori pati erãt q̃ regẽ nouũ cõfitebant q̃ſi nõ timentes herodẽ. Herodes aũt hoc audiens turbatꝰ eſt valde. Sꝫ q̃re turbatus eſt valde. Rñ. ꝙ triplici ratione. ¶ Prima ne iudei natũ regẽ tanq̃ ſuum reciperẽt: et ipm tanq̃ alienigenam expellerent. ¶ Scđa ne a romanis poſſet calũniari: ſi aliq̃s rex nouus vocaretur: quẽ imperator romanꝰ non conſtituiſſet. Addit Aug. in ſermone hodierno de dyabolo. Turbatꝰ eſt cum herode dyabolus dł. Quis eſt iſte qui me neſciente igreſſus eſt mundum. Huic nato: celum radio ſtelle arridet: quã nouitatẽ nõ intelligo: quo me conuertã. Fortiorẽ ſentio. Puto illum in regno meo velle regnare. Ne forte de vs ſit iſte quem nullum põt maculare delictum. Ille. Vñ eos vocauit clam ꝛ cãm q̃ſiuit itineris quid. ſ. quererent. Cui dicũt. Regẽ iudeorũ querimus. Uidimꝰ ſtellã eius ꝛc. Qui congregauit oẽs ſapiẽtes et doctores legis et. q̃ſiuit de loco iſtius. De ſapientibus dicit Deut. xxiij. Ad verbũ ſapientũ ſacerdotum dependet oẽ negocium q̃ erant. xxiij. vt hic dr: et certificauerunt ipm de loco ꝑ ꝓphetã Micheã. v. c. Et te bethleeꝫ terra iuda puula

es in milibus iuda. Ex te exiet dux q̄
regat pplm meū iſrael: ſcz verbo ⁊ ex=
emplo: quia in lib. de pomo ⁊ morte.
Docentes alios mentiri non debent.
Herodes autem triſticiam ſuam ſimu
lans dixit eis. Jte ⁊ interrogate dili=
genter de puero: ⁊ cū inueneritis re=
nunciate mihi vt ⁊ ego veniens adorē
eum. O ribalde quare occidere que=
ris. Super quo Greg. Adorare velle
ſe ſimulat: vt hūc ſi inuenire poſſet ex
tingat. Jdeo eccleſia canit. Hoſtis he=
rodes impie ⁊c. Cum audiſſent reges
abierunt. Et vt dum fuerunt ad por=
tam ciuitatis hieruſalem in egreſſu
eis apparuit ſtella. O quis poſſet co=
gitare gaudium quod habuerunt. Uñ
euangeliſta. Uidentes ſtellam magi
gauiſi ſunt gaudio magno valde. Su=
per quo fulgentius ſermone hodier=
no. Jlle gaudet gaudio magno valde
qui de deo gaudet qui eſt verum gau
dium. Jlle. Super quo Criſoſto. ſuper
Matth. quattuor ſunt genera perſo=
narum que gaudent. ſed non gaudio
magno valde. Quidā in pulchritudi=
ne corporali. vt mulieres pagane. Po
liſenna. Cleopatra. Lucretia. Caſſan
dra. Thamira. Herſilia ⁊c. que in de=
letis ⁊ huiuſmodi. Si vis pone quare
plus ſe ornant q̄ꝫ viri. Cōtra eas. Jſa.
xl. Uox dicētis. Clama. Quid clama=
bo. Ois caro fenum: ⁊ ois gloria eius
quaſi flos agri. Petrarcha. v. Trium=
pho tpis. Hic humana ſpes ⁊ delicie:
hic miſeri homines caput attollunt:
et nemo ſcit quando viuat aut obeat.
Quidam in diuitijs gaudent: ſed non
gaudio magno valde: quia poſt hanc
vitam nihil reſtat de bonis huius ſe=
culi. Unde Dauid. Dormierunt ſom=
num ſuum ⁊c. Job. xiij. Hoc ſolum mi
hi ⁊c. Jn. vi. Poli. Teſte deo in bonis
exterioribus: non poteſt eſſe felicitas
Quidam gaudent in fama ſed nō gau
dio magno valde: quia vt dicit Sen.
Omnis fortune felicitas inſtabilis eſt
et Boe. iiij. de conſolatione. Nemo
eſt tam compoſite felicitatis: vt non
aliqua ex parte cum ſua fortuna rixe
tur. O quot honorati deuenerunt ad
maximaꝫ miſeriam. Glo: ſa huius mū
di eſt ludus pile. Quidam gaudēt in
vite prolixitate: ſed non magno valde
O pſ. mi modo mihi deꝰ vitā dederit
dicā faciāqꝫ. O paup ſcire debes: quia
mortalis es ⁊ vitā ignoras. Eccl'ia.
v. Neſcit homo finē ſuū. O ⁊c. Quidā
gaudēt gaudio magno valde: qꝛ in deo
gaudēt: ⁊ hi magi qui ſpē ſuā ⁊c. Ui=
dentes inquit ſtellā gauiſi ſūt gaudio
magno valde. Sed nota q̄ viderunt
quintuplicem ſtellam.

¶ Primo materialem
Secundo ſpiritualem
Tertio intellectualem
Quarto rationalem.
Quinto ſupſubſtantialem.

¶ Primo materialem que eos cōdu=
xit. Secūdo ſpiritualem: id eſt fidem
quam habuere de chriſto qua vene=
runt ⁊c. Tertio intellectualem: id eſt
angelum qui eis apparuit in ſomnis
ne ad herodem redirent: ſed per aliā
viam ⁊c. Quarto rationalem: ſcilicet
mariam de qua ſtella eccleſia dicit.
Aue maris ſtella. Quinto ſuperſub=
ſtantialem: id eſt chriſtum. Propter vi
ſionem prime ⁊ ſecunde ⁊ tertie ſtelle
gauiſi ſunt gaudio. Propter viſionem
quarte ſtelle gaudio magno. O q̄ꝫ grā
dis leticia eis fuit videre mariam ſo
le ſplendidiorem. Diony. dixit. Si de
tuo filio non eſſet mihi reuelatum fa
cile crederem non eſſe aliū deū pre
ter te. Propter viſionem quinte ſtelle
gauiſi ſunt gaudio magno valde. Cla
ma hic. Uere valde. Ad propoſitum
redeamus. Cum eſſent extra hieru=
ſalem ecce ſtella antecedebat eos vſ=
qꝫ ad locum vbi erat puer: ⁊ quando
fuerunt prope bethleem: veniunt prin
cipes illius ciuitatis obuiam eis di=
centes. Quid queritis? Qui dixerunt
meſſiā chriſtū. Uidimus enim ſtellaꝫ
in oriente ⁊c. ⁊ illi. Aliū nō habemus
Mentiebant in caput: quia erat illo=
rum meſſias: ⁊ eis per ſcripturas p=

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

phetarum pmiſſus. Tandem deuenerunt ad locū vbi erat puer: vbi dicit Rabanus virgo adhuc erat in loco vbi puerum peperi erat: et ibi non erat Joſeph: ne pater carnalis putaretur. Uirgo maria ſentiens perſonarum multitudinem ſumme timuit et puerū abſcondit in preſepio. Fulgor ſtelle irradiabat ſuper locum tugurij. Uidentes autē magi ſitum ſtelle mirati ſunt cū ibi non eſſet aliqđ palatium et mutuo ſe aſpiciebant dicentes.

Quid eſt ſtella non mouetur. O magi deuoti palatium queritis et aulā regiā pauper eſt: non querit iſta. Et vt dixit. Maximus in ſermone hodierno. Stella emittebat nouos radios clariores: quaſi dicens regibus. Et hic eſt rex quē queritis. Et de dromedarijs deſcenderunt accedentes ad locum. Bona vita. Maria tota verecūda acceſſit di. Quid queritis. Regē natum iudeorū querimus. Spiritus ſctūs intimauit marie de meſſia ⁊ de aduentu magorum. O maria noli timere. Uirgo maria oſtendit eis puerum narrans quō de ſpū ſctō erat conceptus: et quō angeli ⁊c: et quō paſtores ⁊c. quō circūciſus. viij. die et quō ieſus vocatus. Ecce quō venerunt ad ipm ⁊c. Quō adorauerunt. Uideam⁹ tertium.

¶ Tertium dr ⁊c. Magi adorauerūt xp̄m q̄ttuor modis ſm doctores.
¶ Primo p vocalē confeſſionē.
Scđo q̄ cordialē deuotionē.
Tertio p corpis humiliationē.
Quarto p realē oblationem

¶ Primo per vocalē ⁊c. In hoc vt dixerunt. Ubi eſt q̄ nat⁹ eſt rex iudeorū. In quibus verbis cōfeſſi ſunt humanitatem et diuinitatem. Primo humanitatē cū dicūt: vbi eſt q̄ nat⁹ eſt. Naſci enī tpaliter ptinet ad hominē. Scđo diuinitatē cū dicūt. Uenim⁹ adorare eū q̄ cōuenit ſoli deo et xp̄o hoi. ſ. adoratio latrie. Nota vt dicit Tho. in. iij. diſt. ix. ar. ij. Triplex eſt adoratio.
Prima latrie.
Secunda dulie.
Tertia hyperdulie.

Prima fuit magoꝝ: q2 latriā ei exhibuere. Scđo p cordialē ⁊c. q2 eo inuēto in terrā ſe pſtrauerūt ipm adorantes di. O dñe ieſu qui p nra ſalute veniſti in hūc mūdū ⁊c. Uñ oſculabant eius pedes ⁊ caput ⁊ totū corp⁹. Sup quo exclamat Bern. Quid facitis o magi: qđ facitis: quid autē offertis. Ergo rex eſt iſte. Ubi aula regia vbi thron⁹ aure⁹: vbi curie regal' frequētia. Iſti facti ſūt inſipiētes: vt fierent ſapientes. Ille. Tertio per corporis ⁊c. Quia pruoluti in terram adorauerunt ipm. Qđ fecerunt duplici rōne quib⁹ inducit ois homo. Homo enim cōponit ex aīa ⁊ corpe: quo ad aīam deū adoramus mente. Quo ad corp⁹ adoram⁹ toto corpe. De iſtis duobus modis dicitur Johā iiij. Uenit hora ſcȝ tpe legis gr̄e: in qua veri adoratores adorabunt patrem in ſpū: ſcilicet quo ad aīam: et veritate quo ad corp⁹

Quarto p realē oblationeȝ. Quia dicit euangeliſta. Intrantes domum: inuenerunt puerum cū maria matre eius. Qui puer credi pōt: q applauſerit illis ſenibus. Et q mater accepit manū filij faciens dari eis benedictionem: et q illi oſcularētur per omnia mēbra filium: et q mille regraciamēta darent matri. Chryſoſto. ſup verbo Inuenerunt di. Inuenerūt vginē nō dyademate coronatam: aut in lecto aureo recumbentem: ſed vix tunicam vnam habentē Non ad ornatum corporis ſed ad regumentum nuditatis: qualē habere poterat vxor carpentarij pegre conſtituta. Ille. Obtulerūt ei munera: aurum: thus et myrrham. Quia vt dicit Remigius: ſic erat conſuetudo antiquorū vt nullus ad regeȝ ingrederet vacuus. Aurū primo: quia erat rex. Apoca. i. Rex regum ⁊c. Secundo th⁹: q2 erat deus. Tertio myrrhā: quia erat mortalis. Peracto obſequio fuerunt edocti in ſomnis per angelum: ⁊ p aliā viā reuerſi ſunt in

regionē ſuā: qꝛ ad mare deſcenderunt ꝛ per nauem tranſfretantem i Tharſis abierunt. Propter qđ herodes iratus poſtea naues tharſenſiuꝫ incēdit ſm qđ ꝓphetatum fuerat per Dauid ps. xvij. In ſpiritu vehementi conteres naues tharſis. Et vt dicit Chryſ. Dū Tho. apoſtolus deueniſſet ad regionem illam magoꝝ eos baptizauit: ꝛ facti ſunt adiutores xp̄iane fidei. et pro xp̄o fuerunt martyrizati. Horum corpa integra deportata fuerunt per ſanctū euſtochiū in eccleſia que nunc eſt predicatoꝝ vbi fuerunt ꝑ multum tp̄is. Ubi nunc eſt camera eoꝝ apud mediolanēſes. Sāctus aūt Eſtochiꝰ dū hoꝝ corpa duceret cū duabꝰ vachetis. In nocte lupus vnā rapuit. Sanctus dei p̄cepit lupo vt ſe poneret ſub iugo ad currū. qđ et factum eſt. Poſt multum vero tp̄is Federicus barbaroſſa: detulit ea coloniā in conuētu p̄dicatorum. Uidimus ergo ſtellā eius in oriente

¶ In purificatiōe virginis marie Feſtum eſt de matre et filio.

SUſcepimꝰ deus miſericordiam tuam in medio templi tui. In ps. Sapida. aurea ꝛ celebranda ſanctītas eſt illa vniuerſe ſcole theologantium: q̄ regina celoꝝ: aduocata peccatoꝝ: imperatrix angeloꝝ: ſtella perēnis grandis maris: ſolidū ſcutū afflictaruꝫ mētiū maria virgo: cum fuerit electa ab eterno in matrem illius veri dei: illi merito fuit cōicatū p̄uilegiuꝫ ſup omnes creaturas plenitudinis et abūdātie oīum gratiarū. Maria mater gr̄e canit ſancta eccleſia ſm ſniam Tho. in poſtilla ſup Johā. ꝛ Alber. quadruplex eſt gr̄a. ¶ Prīa effluens que eſt in ſolo deo. ¶ Secūda ſufficiēs q̄ eſt in ſanctis. ¶ Tertia abūdās q̄ fuit in ap̄lis. ¶ Quarta excellēs que eſt in maria ꝑ quā toti mūdo debitricē ſe fecit. Uñ Ber: ſuper Cañ. ſmone. lxxviij. Maria oībus oīa facta eſt: ſapientibus et inſipientibus copioſiſſime charitate debitricē ſe fecit: oībꝰ p̄nie ſignum aperuit: vt de plenitudine eiꝰ accipiant vniuerſi. Captiuus redemptionē: triſtis conſolationē: infirmus ſanitatem: iuſtus gr̄am angelus: letitiā filiꝰ dei humane carnis ſubſtātiaꝫ Ille. Uulgarizatio ſup ꝟbo Ber. Non poſſum lachrimas cōtinere inq̄t ber. ex diuino amore charitatis dū cogito imenſam charitatē ipſiꝰ regine que oībus debitricē ſe fecit Gaudeat dulciter peccator: qꝛ per mariā remiſſionē pctōꝝ obtinuit. Gaudeat iuſtus: qꝛ per mariā gr̄am ꝑmeruit. Gaudeat captiuus: qꝛ per ipam liberat̄ a vinculo peccati. Gaudeat angelus: qꝛ per eam ſedes vacue reparant̄. Gaudeat filiꝰ dei: qꝛ ꝑ eā carnē de ea aſſumpſit: Et quē celi cape nō poterāt: eiꝰ gremiuꝫ cōtinuit. Uñ pro ſui humilitate et legis obſeruatione: hodie obtulit filiuꝫ in tēplo cū muneribꝰ. Qđ eccleſia feſtiua et letabunda cōgratulat̄ ſponſo ſuo di. Suſcepimꝰ deus. in q̄bus verbis de hodierna ſolennitate loq̄mur de qua tria videbimus.

¶ Primum dicitur purificationis.
Scōm dicitur oblationis.
Tertiū dicitur declarationis.

¶ Primū dicit̄ ꝛc. Precepit deus leuitici. xij. Qđ mulier que ſuſcepto ſemine filiū peperiſſet: immūda eēt. vij diebus a cōſortio hoīum. et. xxxiij. ab ingreſſu tēpli. Cōpletis. xl. diebus tēplū intrabat. Et puerū cū muneribus offerebat. Agnuꝫ ſi diues par turturꝫ aut pullos colūbaꝝ ſi pauper. Et hoc modo ſe purificabat ab illa irregularitate contracta per partū. Queritur modo dubium. Utrū virgo debuit hodie templū ingredi cuꝫ filio et facere hanc purificationē. Uere o maria videtur q̄ non qꝛ filiū nō peperiſti de ſemine: ſed miſtico ſpiramine in circūciſione purgabatur puer ab originali: qđ a parentibus cōtraxerat. In pu=

rificatione purgabatur mater a pe-
nis quia in libidinē concepiſſet. Sed
nihil horum in chriſto ⁊ in matre. igi
tur incongruū videtur purificari ho
die. ¶ Alia opinio dicit ꝙ ſic: vt legē
ſeruaret licet non teneretur. Rñdeo
ſm Thomam. iij. parte. q. xxxvij. ar.
iij. Bernar. ſermone hodierno ꝙ tri-
plici ratione.
¶ Primo rōne humiliationis.
Scḋo ratione occultationis.
Tertio rōne exēplificationis.
¶ Primo ⁊c. Una eſt maxima theo-
logorum: ꝙ omnes gratie que ſunt in
Maria originem habuerunt a chri-
ſto: qui eſt fons omnium gratiarum
Unde debuit conformari humilitati
filij qui humilibus dat gratiam vt di
citur Jaco. v. Chriſtus ieſus ex humi
litate cordiali omnia onera legis por
tare voluit quibus non tenebatur: in
ſua natiuitate habuit ſe vt pauper.
Qui natus eſt in ꝑſepio et in vilibus
pannis in nocte media dum eſſet fri
gus. ad Phi. i. Exinaniuit ſemetipſm
formam ſerui accipiens. De inuiſibi
li immortali infinito: viſibilis: morta
lis: finitus eſt factus O immenſa hu
militas: o miraculum miraculorū: o
bonitas ſancta. In circunciſiōe habu
it ſe vt peccator quia circūcidi voluit
cū eſſet illa in remedium peccati ori
ginalis. Cui non tenebat̄ cū eſſet de
ſpirituſancto conceptus. i. Petri. ij.
Qui peccatū non fecit ⁊ Jo. viij. Quis
ex vobis arguet me de peccato. Non
de peccato oris: cordis: opis. Preterea
et baptizari voluit ex humilitate: cui
non tenebatur. Uñ Jo. bap. tremens
di. Ego a te debeo baptizari. ⁊ tu ve.
ad me. Cui chriſtus. Sine modo. Sic
enim decet implere oēm iuſticiā. Su
per quo Amb. Hec eſt iuſticia: vt qḋ
alterum facere velles: prius ipſe in
cipias. Hodie autē ſe habuit vt paup
in eo ꝙ pauperū oblationem obtulit
vt peccator et ſeruus in eo ꝙ ſacrifi
cia que erant in expiationem pecca-
ti: pro ſe offerri voluit. Uñ hoc o care
dñe. Clama ex humilitate. Unde Au
gu. Erubeſcat homo eē ſupbus: qꝛ hu
milis factus eſt de⁹. Ad ꝓpoſitū. Si
cut iſta facere voluit q̄bus nō tenebat̄
ſed ex humilitate. Per eandem ratio
nem voluit et matrem purificari licꝫ
non teneretur. Unde Ber. ſmone ho
dierno. Uere btā virgo nō habes cām
nec tibi opus eſt purificatione: ſicut
nec filio tuo circunciſione. Eſto inter
mulieres quaſi vna illaꝝ: nam filius
tuus ſic eſt in medio puerorum. Ideo
Moyſes dans preceptum de purifi-
catione ex diuina ordinatione dixit
Mulier ſi ſuſcepto ſemine . Poſuit
hanc conditionem ſic dans intelligi:
ꝙ mulier aliquādo eſſet paritura ma
ſculum non ſuſcepto ſemine. Ex quo
doctores dicunt ꝙ moyſes fuit ita lo
cutus ad excipiendā matrē dei ab im
mundicia. ⁊ Ber. in ſermone hodier-
no. Timuit moyſes in matrē domini:
blaſphemiam irrogare. Unde Jac. in
mariali. Mulier in ſuo matrimonio
cupit quattuor ex ſuperbia: que v̄go
reſpuit ex humilitate. ¶ Primo viꝝ
iuuenem maria ſenē. ¶ Secundo vi
rum pulchrum et diuitem: maria aūt
deſpectum et pauperē. ¶ Tertio pul
chram domum maria tugurium.
¶ Quarto celum et quietē in partu
⁊ poſt. maria aūt hodie non eſt ocioſa
ꝓperat ad templum cū oblationib⁹
ſollicita de legis obſeruatione. o ma
rie humilitatē. ¶ Secundo rōne ⁊c.
vt occultaretur eſſe mater dei diabo-
lo hꝫ Aug. ſup Geñ. ad litterā ꝙ poſt
peccatū Ade lucifer ſciuit v̄bum dei
incarnandū ſed ignorabat tpꝰ ⁊ horā
videns nocte natiuitatis ſue: ange-
los canere gloria in altiſſimis ⁊c.
Paſtores ipm adorare. Magos de lō
ge venientes cum muneribus vocem
celitus audiens. Hic eſt filius meus
dilectus. In deſerto ipſum aggreſſus
eſt tribus iaculis experiri volens an
eſſet meſſias. Sed tali modo rñdit de
moni: ꝙ ꝓpter hoc: ignorabat an ille
eſſet. ⁊ vt dicit Tho. iiij. diſt. xxx. De

mon cognitione clara nūꝙ̄ ſciuit an
eſſet meſſias. Quāuis fiat mētio ab
euangeliſtis ꝙ demones cognouerūt
ipſum eſſe xp̄m. vt dicitur Math.iiij.
et Luc.iiij. qḋ intelligit̄ quo ad conie
cturas. nunꝙ̄ tamen ſciuit niſi in cru
ce. Uñ de ſeipſo xp̄s. Jo.xiiij. Uenit
enim princeps mundi huius. ⁊ in me
non hȝ quicꝙ̄. Ad ꝓpoſituȝ. Si virgo
hodie ad tēpluȝ non iuiſſet cuȝ filio ⁊
oblationibus: in mentem demonis ve
niſſet ſuſpitio ꝙ vere eſſet mater dei
ex quo legi non ſubijciebatur. Et ꝑ cō
ſequens impediſſet eius paſſionē ali
quo modo. Uñ Tho.in.iiij.di.xxx.ar.
i. Demon ꝓhibebatur diuina virtute
ab inueſtigatione beate Marie. Ubi
⁊ Albertus ſuper Miſſus eſt. Demon
nunꝙ̄ agnouit virginem eſſe matreȝ
dei: ante filij paſſioneȝ. Et dum vixit
miracula non fecit aperte: ne ipſe de
mon agnoſceret eā ⁊ per cōſequēs im
pediret paſſionem filij ſui. Unde pa
tet ſecunda ratio. ¶ Tertio rōne ⁊c̄.
In exēplū noſtre purificationis. Se
cundū Alber. ſuꝑ Luc. hodie in vers
bo dies purgationis marie: triplex ē
purgatio. Una vulgaris: que ꝓhibe
tur a iure canonico. ij.q.iij. per totum
Et extra de purgatione vulgari. Cuȝ
ꝗs eſt ſuſpectꝰ de aliquo crimie. vt ho
micidij furti ⁊ hmōi: et vult purgare
ſuā innocentiā per aliqḋ experimen
tum per modum ſuſpitioſum: vt offe
rendo ſe bibere aquā bullientē: ingre
di ignem ſine leſione qḋ eſt peccatum
Et contra illud Math.iiij. Non tenta
bis dn̄m deum tuuȝ. Exēplū impera
toris Henrici qui vxorē habens ſuſpe
ctam de adulterio cuȝ quodaȝ milite
voluit hanc purgationē facere: ita vt
nudis pedibus ſuper ignitos carbo
nes incederet. Unde in morte anxia
tus punitus eſt. ¶ Scḋo purgatio di
citur legalis. vt cū quis grauat̄ iniu
ſte de aliquo crimine pōt purgari per
aliqḋ iuramentuȝ vt ſe purget: vt ptȝ
ij.q.iij.in.glo. ad hāc tenebantur mu
lieres per legem: que purgabantur in
templo in capite.xl.dieȝ offerēdo ſa
crificia aialiū. Et per illa dicebantur
purgari. ſ. ab illa irregularitate con
tracta in partu: quia ꝓhibebāt̄ vt im
mūde ad tēpluȝ accedere. Hanc mari
a fecit hodie. ¶ Tertia dicitur ſpūa
lis q̄ eſt neceſſaria. Jacobi.iiij. Emun
date manus peccatores: et purificate
corda Clama. O Senenſis purga te.
per oēs ſenſus in exemplum marie
¶ Primo viſum p̄s. Auerte oculos
tuos ne videant vanitatem. Treno.
iij. Oculus meus depdatus eſt animā
meā. Quintilianus orator. Oculi nr̄i
ſunt tota luxuria noſtra. Scḋo audi
tum. Eccl'ia.xxviij. Sepi aures tuas
ſpinis ⁊ facito ſeras auribus tuis. O
ſocie. ¶ Tertio linguaȝ purifica. pro
uer.xviij. Mors et vita: in manibus
lingue. ¶ Quarto manus ne aliena
rapiāt Aug. Non dimittitur peccatū
niſi reſtituat̄ ablatū. Et ſic per oēs
ſenſus. Hanc purificationem virgo fe
cit. Pura ī oculis. p̄s. Oculi mei ſem
per ad dn̄m. Pura in auditu. Luce.x.
Audiebat verbaȝ illius. Pura in ma
nibus. Qr puer.vlti. Panē ocioſa nō
comedit. Jḋo ſpūſſanctus Canti.iiij.
Tota pulchra es amica mea. ſ. in omi
bus membris. Et Luc.ij. Dn̄s tecum
Tecuȝ in oculis. Tecuȝ in manibus.
Tecū in ore. Dn̄s tecuȝ. Uñ Apo.xij.
Signum magnum apparuit in celo.
Quid o Johannes. Mulier amicta ſo
le et luna ſub pedibus eius. et in capi
te eius corona ſtellarum duodecim.
Unde quidam. O maria diana ſtella
⁊c. Et petrarcha. O ſole pulchrior. et
luna plena. Dei mater alma O maris
ſtella. o formoſa: licet fuſca ſis. Unde
patet primum.
¶ Scḋm dicitur ⁊c̄. Maria obtulit
par turturū: quia paupercula. Diues
auteȝ agnū offerebat. Queritur dubi
um. Utruȝ conuenienter ſacrificia de
buerunt offerri domino deo prout lex
precipiebat Tho.i.ij.q.iij. ꝙ ſic tripli
ci ratione.
¶ Primo rōne recognitionis.

Secundo ratione reuocationis.
Tertio ratione prefigurationis.
¶ Primo ⁊c. vt homo recognoſceret
oĩa bonã ſe habere a deo.i.para.iij.
tua ſunt omnia: ⁊ que de manu tua ac
cepimus dedimus. Ad propoſituꝫ ꝙ
homo non eſt dominus. ſed diſpenſa-
tor rerum. Omnia enim ſunt dei.
Secundo ratione ⁊c. vt per honorem
qui deo reddebatur: traheretur popu
lus a cultura idolorum. In ſignũ hu[9]
precepta de ſacrificijs nõ fuerunt da-
ta populo iudeorum: niſi poſtquam de
clinauit ad idolatriam adorando vitu
lum conflatilem.
Tertio ratione ⁊c. Quia animalibus
illis ⁊ ſingulariter per agnum prefi-
gurabatur verus agnus filius dei: ꝗ
debebat offerri pro ſalute mundi. De
qua oblatione apoſtolus ad Epheſe.
v. Canta. Tradidit ſemetipſum obla-
tionem ⁊ hoſtiam deo in odorem ſua-
uitatis. Et vere hec oblatio fuit neceſ
ſaria ratione diuine placationis vt ha
bet Alber. ſuper Lucam in teſtamen-
to veteri. inclinabatur deus ad iuſti-
ciam ⁊ non ad miſericordiam. Unde.
Ps. Deus vltionũ dñs: deus vltionum
Exodi. xxij. Ego ſum dominus de[9] tu[9]
fortis. zelotes viſitans iniquitatem
patrum in filios in tertiam ⁊ quartaꝫ
generationem. Hic eſt ille deus. ſeque
re vulgarizationem. Applica per vin
dictas quas fecit in teſtamento vete-
ri. vt fuit de Adam. de Sennacherib.
de Holoferne. de Nabuchodonoſor.
de Dauid ⁊c. Uidentes ſancti patres
ipſum iratum: decreuerunt ipſum pla
care muneribus. Quia vt dicit in. iij.
eneydos. Uirgilius.
Quid nõ mortalia pectora cogis. Au-
ri ſacra fames.
Quidam obtulerunt ei oblationem la
chrymarum. vt Adam. qui peccatum
ſuũ fleuit. iiij. mille. ccc. annis: ſed nõ
fuit placatus. Quidam oblationẽ pe
cuniaꝝ. vt Dauid: qui obtulit templo
edificando: centies malia auri ⁊ toti-
ens milia argenti pondera. Quidam
vitam propriam: quia nihil precioſius
Job. ij. Pellem pro pelle et cuncta que
habet homo dabit pro anima ſua: vt
Iſaias. qui lignea ſerra ſecatus eſt.
Quidam decimas vt Melchiſedech.
Quidam immolationem aialium. vt
Noe. quia altare cõſtruxit. Quidã hu
militatem: vt Abraham. Quidam co-
lumbas ⁊ agnos vt iudei. Sed tamen
placari nõ potuit. Unde Dauid dicebat
ei. Sacrificiũ ⁊ oblationẽ noluiſti. Et
Iſa. i. holocauſta arietum ⁊ adipem
pinguium ⁊ ſanguinẽ vitulorũ ⁊ agno
rum ⁊ hircoꝝ nolui. Unde hoc. Quia
oblatio nõ erat ei oblata: ſed hodie in
templũ ingreſſa cum brachio clauſo
in quo filius erat dixit illud. i. Regũ.
xxv. c. Suſcipe oblationem hanc. quã
obtulit ancilla tua. O pater ſancte. O
vere deus. Ecce filius tuus. Qui a ꝓ
phetis: qui a patriarchis. qui ab an-
gelis. ꝗ a paſtorib[9]: qui a magis ho-
norat[9] eſt. Ecce tuus filius qui ꝑ mũ-
do deridebitur: collaphizabit: occide
tur. O ieſu nate: ceſe: mortue. Parce.
O deus homini: ꝑ tuũ filiũ. Quo vidẽs
deus miſericordia motus dixit. Non
permanebit ſpũs meus. i. indignatio
mea: in homine in eternum: quia caro ẽ
i. carnalis ⁊ infirmus. Unde bene ec-
cleſia. Suſcepimus deus miam tuam.
In illa hora. vt hodie quattuor ince-
perunt eſſe placabilia que dura fue-
runt. ¶ Primo deus qui dulcis effe-
ctus eſt. Secundo angelus: qui totus
iocundus eſt factus. Tertio celum
quia ante diutiũ ⁊ clauſum tandiu ſte
tit apertum eſt. Quarto mors: ꝗ mit-
tebat homines ad lymbum: nunc ad
celum. Suſcepimus deus miam tuam
Miſericordiã filij tui: atqꝫ miam tue
matris. o ieſu. De qua Auguſtin[9]. Re
uolue: diligentius diuine hyſtorie ſe-
riem. ⁊ ſi quid increbatorium: ſi quid
durum occurrerit in ea de cetero ſu-
ſpectam habeas. ⁊ accedere verearis
Applica figuram heſter. et Uaſti:
concludens ꝙ eſt mater miſericordie
et non iuſticie. Unde patet ſecundum

¶ Tertium principale dr ⁊c. In pre-
ſenti euãgelio: quattuor difficultates
ſunt vidende. Prima quare deus pre
cepit in lege. vt in. xl. die puer porta-
retur in templū. Et in, femina dupli-
cabantur dies. ſ. lxxx. dies. Rn̄deo: qꝛ
mulier plus peccauit ꝙ hō. Hō enim
vnū pctm̄ cōmiſit: qꝛ pomū comedit cō
tra diuinã iuſticiã. iō duplici pena pu
nitur maſculus. ¶ Prima in vtero qꝛ
xl. diebus ſtat in vtero materno ſine
anima. Quamuis phiſici dicant. xlvi.
Secunda extra vterū: qꝛ priuatur die
bus. xl. ab ingreſſu tēpli. Mulier duo
peccata cōmiſit. Primum: qꝛ ſuperbi-
uit. Gen̄. iij. Eritis ſicut dij: ſcientes
bonum ⁊ malum. Secundum: qꝛ homi
nem cōduxit ad peccatū ſua ꝑſuaſio-
ne: ideo punit quadruplici pena. Pri-
ma: qꝛ eius corpus ſtat ſine aiā. lxxx.
diebus. Secunda: qꝛ totidem priuaba
tur ab ingreſſu templi. Tertia: quia
ſubiecta viro effecta eſt: qꝛ ſuperbiuit
Unde ad Colo. iij. Mulieres ſubdite
eſtote viris. Auſculan⁹. Illa dom⁹ mi
hi diſplicet cuius gallina cantat gallo
tacente. Quarta pena: vt cū dolore pa
riat. Gen̄. iij. In dolore paries filios.
vnde patet prima. ¶ Queſtio ſecunda
Quare maria ⁊ ioſeph obtulerunt in
templo par turturum ⁊ duos pullos
columbarum ⁊ non agnum vt erat pre
ceptum. Rn̄deo quia illa oblatio agni
erat diuitū: Maria erat paupercula
licꝫ nobilis: ⁊ Joſeph paup. Mat. iij.
Nunqd eſt fili⁹ fabri. Sed dicis. Ubi
erant theſauri magorum. Rn̄det ber.
ꝙ pauperibus maria erogauit: taliter
ꝙ hodie oblationē pauperum oportu-
it offerre. ¶ Queſtio tertia quare po-
tius voluit offerri turtures ⁊ pullos
colūbi: ꝙ alia animalia. Rn̄det Tho.
iij. parte. q. xxxvij. ar. i. ratione ſue ſi-
gnificationis ⁊ proprietatis. Turtur
tres habet ꝓprietates q̄ xp̄o cōueniūt
Prima: qꝛ eſt auis caſta. Secūda ani
mal ſolitarium. Tertia auis loquax.
Quo ad primam ſignat puritatē. xp̄i.
Quo ad ſecundam ſignat eius contē-
platione. Chriſtus ſolitari⁹ alſ nunc
ortum: montem elegit ad contemplan
dum. Quo ad tertiam ſignat eius pre
dicationem. Columba vero eſt animal
manſuetum ⁊ ſimplex manſuetudinē
ipſius xp̄i ſignat. Quare non par co-
lumbarꝝ: ſicut pulli queruntur. Rn̄det
Tho. vbi. s. qꝛ eſt auis libidinoſa. q̄
in ſacrificio non debuit offerri ¶ Que
ſtio quarta. Quare cãdele portantur
in manibus. Rn̄deo ad oſtendendam
virginis puritatem. Aliq em̄ audien
tes virginē purificatã poſſent crede-
re ipſam indiguiſſe purificatione. Igi
tur vt oſtendat ꝙ tota fuit puriſſima:
ordinauit eccleſia vt luminoſos cere-
os portem⁹ ꝗſi ipſo facto ecc̄lia dicat
O maria nō indiges purificatione: qꝛ
tota ſplendida es: ⁊ tota pulchra: ſicut
lumen huius candele: quas in manib⁹
geſtamus: de quo lumine Dam̄. Aue
fulgens margarita ꝑ quam venit mū
do vita: xp̄s ſol iuſticie.

De paucitate ſaluandoꝝ.

Multi ſunt vo
cati: pauci vero electi.
Matth. xxij. Contremi
ſcunt humana viſcera
lĩgua palato heret om-
ne humanum ingenium deficit quan-
do humana mens venit in conſidera-
tionē horribiliſſi verborū xp̄i in euãge
lio hodierno ꝙ multi ſunt vocati et
pauci electi. Scdꝫ doctores q̄druplex
eſt vocatio. ¶ Una ꝑ certū ſignū. i. per
inſpirationem. Scda per verbū viuū
.i. predicatores. Tertia per infirmita
tes. Quarta per ſcripturas. Quid
clamant prophete: euangeliſte: docto
res. Uere illud apoſtoli. Impleamini
agnitione voluntatis filij dei. Sed no
lunt venire. Unde Gregorius papa ſu
per Mattheum. Ad fidem chriſti plu
res, veniunt: ſed ad celeſte regnum
pauci perducuntur. Ille. Quod ⁊ ſal-
uator affirmat in parabola illa. Mat.
xxij. Ubi poſt parabolam intulit in fi-

me euangelij verba aſſumpta. Mul=
ti inquit. ⁊c̄. De qua ſaluandorū pau
citate tria videbimus.
¶ Primum dr̄ opinionis.
Scd̄m dr̄ declarationis.
Terciū dr̄ reſponſionis.
¶ Primum dr̄. ⁊c̄. Queritur dubium
notabile in pn̄ti. Qui ſunt plures nu
mero damnati: an ſalui. Circa hanc
materiā due ſunt opiniones.
¶ Prima dicit ꝙ ſalui.
Scd̄a ꝙ damnati.
¶ Prima opinio probat intentum ſu
um triplici ratione.
¶ Primo rōne inclinationis.
Scd̄o rōne reuelationis.
Tercio rōne electionis.
¶ Primo rōne. ⁊c̄. Una maxima eſt
phi in. ij. Methaph. In. iij. de anima.
Unūquodq̄ agens operatur ſm̄ pro=
prietatem ſue nature. Ignis: q̄ cali=
dus: ideo calefacit. Sol: q̄ lucidus il
luminat. Lapis deorſum vadit: q̄ g̃=
uis eſt. In. iij. Ethico. Unuſquiſq̄ di
rigit opera ſua ſm̄ optimum eorum
que ſunt in ipſo. Et Boeti⁹. iij. de cō
ſola. proſa. iij. Agit enim cuiuſq̄ na
tura: quod eſt proprium ei. Ad ꝓpoſi=
tum Si hoc agit creatura a fortiori
deus qui eſt omniū creator debet ope
rari ſm̄ proprietatē ſue nature: quia
vt habet phus. ij. Metha. Qd̄ eſt cau
ſa aliorū. vt ſint talia: illud maxime
eſt tale. Exēpli gratia. Si calida eſt
aqua a fortiori ignis. Sed que eſt na
tura dei ⁊ eius inclinatio. Reſpōdeo
ꝙ eſt miſericordia ⁊ clemētia. In ps.
xix. Apud dn̄ī miſericordia. ⁊c̄. de pe
niten. diſt. iij. ca. Multiplex. Miſeri=
cordie domini: nec menſuras ponere
poſſumus: nec tempore diffinire. De
pe. diſtinc. i. c. quia diuinitatis natu
ra. Diuinitatis natura clemens eſt ⁊
pia. xxij. q. iiij. c. Unuſquiſq̄. ⁊ di. xxx
ix. c. diaconi. ⁊. xxvi. q. ix. ca. ſi preſby
ter. ⁊. C. de nuptijs. l. imperialis. Nā
ita credimus dei beniuolentiā ⁊ cir
ca genus humanū nimiam clemen=
tiam ꝙtū noſtre nature poſſibile eſt
imitari. ⁊ Dan̄. ij. Purga. c. iij. Pecca
ta mea horribilia fuerunt: ſed diuina
bonitas habet tā lata brachia ꝙ ca
pit quecunq̄ ad illā ↄuertuntur. Si
igitur miſericors: ergo inclinatur ad
miſerendum ſm̄ naturam. Igit̄ plus
debet in pluribus miſereri. Et ꝑ con
ſequens plures ſaluare ꝙ̄ damnare.
Et ſi quis diceret ꝙ etiā inclinatur
ad iuſticiā. Rn̄deo ꝙ magis ad miſe=
ricordiā ꝙ̄ ad iuſticiā inclinatur. Ia
cobi. ij. Superexaltat autē miſericor
dia iudicium. Unde Ric. in. iiij. diſt.
xlvi. ar. ij. Miſericordia eſt deo natu
ralior ꝙ̄ iuſticia: quia reſpicit boni=
tatē ſue nature: iuſticia vero reſpicit
pctā. Si eſt magis miſericors: ergo
plures ſaluabit ꝙ̄ damnabit. Et ſic
erunt. ⁊c̄. Secundo rōne. ⁊c̄. Omnes
electi qui ad paradiſum hn̄t ire: ſunt
figurati i ꝓmiſſionib⁹ factis abrahe
adeo: vt ſancta canit eccleſia. Signi
fer ſanctus michael repreſentat eas
in lucem ſanctam: quam olim ab. ꝑ.
⁊ ſe. eius. Ad ꝓpoſitū. Semē abrahe
fuit ampliſſimum. Gen̄. xij. Egrede=
re de terra tua. Et infra. Faciā te cre
ſcere in gentem magnā. Et. xij. ca.
Faciam ſemen tuū ſicut puluerē ter
re. Si quis pōt hoīm numerare pul=
uerem terre: ſemen quoq̄ tuū nume
rare poterit. Et. xv. an̄ꝙ̄ abrahā ha=
beret filiū eduxit eum foras di. Su=
ſpice celū ⁊ numera ſtellas. Incepit
numerare. Unum duo. ⁊c̄. O domine
non poſſum. Cui dominus. Sic erit
ſemen tuum. Preterea Iob. xv. Nun
quid eſt numerus militum eius. q. d.
non. Et dauid induxit filium loquen
tem patri. Dinumerabo eos: ⁊ ſuper
arenam multipli. Preterea Apoca.
vij. Uidi turbam magnam quam di=
numerare nemo poterat. Et audiui
numerum ſignatorum. cccc. milia ſi=
gnati ex omni tribu filiorum iſrael.
Ex tribu iuda. xij. ⁊c̄. Ex tribu Rubē
xij. ⁊c̄. Ex tribu Gad ⁊c. Ex tribu Aſ=
ſur ⁊c̄. Ex tribu Neptalim ⁊c̄. Ex tri
bu Manaſſe ⁊c̄. Ex tribu Symeō ⁊ ci

Ex tribu Leui.xij.⁊c̃.Ex tri.Iſacar.
xij.⁊c.Ex tribu zabulon .⁊c.Ex tribu
Beniamin.xij.⁊c̃.Ecce q̃ta multitu-
do electorum. Et ſic numerus electo
rum erit maior. Tercio ratione.⁊c.
Deus eſt immutabilis. Malach.iij.
Ego de⁹ et non mutor.Jn.x.Metha.
Deus eſt mouens omnia immobilis.
Bona in.i.d.viij.Diuina eſſentia eſt
immutabilis. Boetius. Stabiliſqꝫ
manens dans cũcta moueri. Ad pro-
poſituz. Aut deus omnes predeſtina
uit:aut partem. Si omnes; ergo om-
nes ſaluabuntur:quia vt dicit magi-
ſter in.i.ca.iiij. Predeſtinatio eſt ori
go et fundamentuz humane ſalutis.
Que ſententia affirmatur ꝑ Auguſt.
xxiij.q.iiij.cap.Nabuchodonoſor. Si
vero dicis ꝙ non omnes predeſtina-
uit : ſed ſolum partem vnam. Uide-
tur hoc falſuz. aiunt iſti. Et ratio:q̄r
videretur ꝙ deus eſſet perſonarũ ac-
ceptor:quod eſt falſum: quia dicitur
Actuuz.x.Jn veritate comperi: quia
non eſt acceptor perſonaꝝ deus. Sꝫ
vt dicitur Sapien.ij.Equaliter eſt ei
cura de omnibus vt etiam dicit̃.xxij.
q.iiij.cap.ſicut. Et extra de ꝑbendis
et dignitatibus capi. Uenerabilis.
Et ſic plures erunt ſalui q̃ꝫ damnati
Patet ꝑma opinio. Secunda opinio
eſt chriſti:qui non pȯt mentiri. Mul-
ti ſunt vocati. Ad humilitatem ad bo
na opera. Sed pauci ſunt electi. Et
ſic vtꝫ ꝑmũ myſteriũ in preſenti.
¶Secunduz principale dicitur.⁊c̃.
Pono hanc concluſionem ſm̃ omnes
doctores. Qd̕ pauci ſunt ſaluati:re-
ſpectu damnatoruz.Que concluſio ꝓ
batur quintupliciter. Primo ratione
Secundo auctoritate. Tercio exem-
plo.Quarto figura Quinto experien
tia.
¶Primo rõne infidelitatis.
Scd̕o rõne malignitatis.
Tercio rõne deuiabilitatis.
¶Primo ratione ⁊c. Concluſio ma-
xima eſt omnium theologorum. Qd̕
nullus ſaluari poteſt : niſi in fide ca-
tholica. Necꝫ vera: immo falſa eſt il-
lorum opinio qui dicunt vnumquẽqꝫ
ſaluari poſſe in ſua ſecta. Ad hebre.
xi. Sine fide impoſſibile eſt placere
deo.Ephe.v.Una fides: vnum baptiſ
ma:vna eccleſia: vnus deus. Extra
de ſummꝰ tri.⁊ fide catholica.c.Fir-
miter. Una eſt fidelium vniuerſalis
eccleſia. extra quam nullus omnino
ſaluatur. Et.xxvi.q.v.capi.epiſcopi.
Qui rectam fidem non habet:hic non
eſt eius ſed illius in quem credit id
eſt dyaboli.Et.xxiiij. queſtione.i.ca.
Quoniam vetus. Supra petram ec-
cleſiam fundatam ſcio.Quicunqꝫ ex-
tra hanc domum agnum comederit
prophanus eſt. Et Marci.vlti. Qui
crediderit ⁊ baptizatus fuerit ſalu⁹
erit.⁊c̃.Et Athanaſius.Quicũqꝫ vult
ſaluus eſſe:ante omnia opus eſt vt te
neat catholicam fidem. Quam niſi
quiſqꝫ integram inuiolatamqꝫ ſerua
uerit abſqꝫ ⁊c.Et Tho.xxij.queſtiõe.
iiij.⁊ in.iij.diſtin.xxiij.⁊ alij doctores
idem tenent. Numeremus ergo in
hoc loco multitudinem fideliuz ſi poſ
ſibile eſt a principio mundi vſqꝫ ad
chriſtum:⁊ videbimus ꝙ plures ſunt
immo fuerunt infideles q̃ꝫ fideles.
Tempore abrahe ſolus ipſe erat cum
familia ſua qui deuz colebat : omnes
alij quaſi infiniti idolatre erãt:⁊ om-
nes damnabantur. Preterea de cen-
tum milibus perſonis nullus ingreſ-
ſus eſt terraz promiſſionis preter Jo-
ſue.⁊ Caleph:vbiqꝫ colebatur diabo
lus:aut ſol:aut luna: excepto in iude
a cuꝫ difficultatẽ;vbi notus erat:iux
ta illud. Notus in iudea deus. Poſt
chriſti aduentuz q̃uis totus mundus
audierit de chriſto ⁊ multi crediſſẽt
tamen paruz durauit illa fides: quia
venit machometus qui quaſi totum
mundum a fide chriſti deuiauit. Pre
terea iudei per munduz deſperſi dam
nantur:quia non credunt. O quid di
cam de malis chriſtianis qui non ha
bent veram fidem : peiores paganis
et infidelibus. Non credunt anime

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ſmmoꝛtalitatem . O pater moꝛtuo
coꝛpoꝛe deficit anima. O quis reuer-
ſus eſt a partibus illis. Quis vidit
deuz aut paradiſum. Negant aliam
vitam: Facecia illius ianuenſis nomi
ne Ruffus. Hic fecit depingi in tar
geta ſua chꝛiſti ymaginez ab vna par
te in deriſione fidei. Ab altera parte
dyabolum: et ſe in medio cum breue
di. Domine ſi me nolis: iſte me rogi-
tat. Preterea tempoꝛe Facini cani.
Cum quidam fratres conuentuales
conquererentur ꝙ ſui milites ſibi ab-
ſtuliſſent tunicellas ſuas? Reſpondit
Non ſunt de meis: quia ſimul et tuni
cas abſtuliſſent: quia ſic precepi eis.
Unde ꝙ domini tempoꝛales faciunt
tot ſtrages: tot latrocinia pauperum.
tot angarias ponunt: quia non habēt
veram fidem cum non credant reci-
pere penam acerbam pꝛo ſuis deme
ritis. Unde ꝙ concubinarius tenet fe
minam. Uſurarius res pauperum.
Unde ꝙ mercatoꝛ non facit iuſticiaz
Unde ꝙ homines non habent timo-
rem dei. Uere quia non veri catholici
et fundati in fide. Et per conſequens
in ſua infidelitate damnantur. ¶ Se
cundo ratione ꝛc. Tanta eſt hominuz
malignitas ꝙ non debemus mirari
ſi pauci ſaluantur. Clamat Jo. Totꝰ
mundus in maligno poſitus eſt: ſm
Egidium. Mundus diuiditur in no-
uem ſtatus qui omnes coꝛrupti ſunt
Et per conſeqūes pauci ſalui. ¶ Pri
mus eſt ſtatus pꝛelatoꝛum et clerico
rum qui eſt plenus malignitate: Qui
ſtatus adeo perfectus eſt vt nulli lice
at accedere niſi vocatus. Heb. v. Nec
quiſq̄ ſumat ſibi honoꝛem: ſed qui vo
catur a deo tanq̄ Aaron. Antiquitus
eligebantur pꝛelati ad columbe ſi-
gnum: vt patet de Ambꝛoſio. de Au
guſtino. ⁊ alijs. C. de epiſcopis ⁊ cleri
cis. l. Si quemquam. Non pꝛecio. ſed
pꝛecibus oꝛdinetur antiſtes. Uincen
tius lib. iij. Speculi moꝛalis dicens
A ſancto Petro vſq̄ ad tempoꝛa Sil
ueſtri fuerūt. xxxij. pape. qui per mar
tyrium fere omnes tranſierunt. Un
de poſt Sixtum diu vacauit papatus
et nullus volebat aſſumere hoc onus
et pꝛopter paupertatem: et pꝛopter
moꝛtem. Sed hodie per munera: per
ſymonias ingrediuntur ad eum. Un
de Dan. xx. inferni. Clamat contra
hos. O ſymon mage: o eius miſeri imi
tatoꝛes qui res diuinas: que bonita
tis debent eſſe ſponſe: vos rapaces:
auro et argento contaminatis. Quid
dicam de pꝛeſbyteris curatis. Appli
ca ad libitum. Quid de religionibus
Uere deficit caloꝛ illoꝛuz pꝛimoꝛū pa
trum circa penitentias circa auſteri
tates. Conclude. Multi ſunt vo. ꝛc.
¶ Secundus ſtatus eſt dominoꝛum
tempoꝛaliuz qui plenus eſt maligni
tate. Quia cum deberent eſſe patres
populi: iuſticiam ſeruantes cauſas
pauperum defendentes: oppoſituz a
gunt: quia duz interueniunt nummi
et auruz iuſticia non habet locuz.
Uergilius. iij. Eneidos. Qui non moꝛ
talia pectoꝛa cogis: auri ſacra fa-
mes. Lucanus. iij. Ferruz moꝛtemq̄
timere auri neſcit amoꝛ. Uerificatur
ſententia. xi. qu. iij. capi. Pauper duz
non habet quod offerat oppꝛimitur.
⁊. xi. queſtione. iij. capitu. Qui recte.
Munera peruertunt hominuz iudici
a. Unde conqueritur dominus. Iſai.
i. Pꝛincipes tui infideles: ſocij furuz.
Ubi ſunt queſo iuſticie paganoꝛum.
Juſticia Seleuci. Bꝛuti romani. Con
ſtantini. Plures ergo damnantur.
Multi ſunt ꝛc. ¶ Tertius eſt ſtatus
nobilium malignitate plenus. Qui
debent eſſe mites liberales et mode
ſti que conditiones faciunt hominez
nobilez. Hierony. ad Celantiaz. No
bilitas ſumma eſt apud deuz clarere
virtutibus. Peto a te o Lugdunenſis
Quis dicitur nobilis. Qui habet au
rum. poſſeſſiones: pulchꝛam mulie
rez. Uere non: ſed ſola virtus que ho
minem honoꝛe dignum facit. In. iiij.
Eth. Honoꝛ eſt exhibitio reuerētie in
teſtimoniuz v̄tutis. Sed hodie ſunt

miſeri : mendaces: vſurarij inhoneſti
ſuperbi pompoſi. Quod contra Dan
tis.x. Purgatorij. O elati chriſtiani
infelices et vani: qui eſtis mente et in
tellectu capti. et confiditis in ſpe lon
ge vite. Nonne aduertitis: ꝙ vermes
ſumus. Et apoſtolus. Precipe diuiti
bus huius ſeculi non ſuperbe agere.
Et contra mulieres pompoſas q̄ val
de peccant. De iſtis. Multi ſunt voca
ti ⁊c̄. ¶ Quart⁹ ſtatus eſt coniugato
rum. Qui fidem pacemq́ꝫ inuicem de
bent ſeruare. et cum omni timore do-
mini. Exemplum mulieris que coe-
quabatur ſancto Patricio in gloria
propter fidem thori et pacem cum vi
ro. Sed hodie non eſt fides non pax:
quia ſunt mali: ideo et filij participāt
De his. Multi ſūt vocati ⁊c̄. ¶ Quin
tus eſt viduarum: que debent eſſe de
uote eccleſiam viſitantes. De quibus
i. Timothe. v. Viduas honora: que ve
re vidue ſunt. Sed hodie ſunt vaga-
bunde. Multi ſunt ⁊c̄. ¶ Sextus vir
ginum. Ubi ſunt. O quot gamueli. O
quot filij in latrinis. O quot ad hoſpi
tale in nocte deferuntur. ¶ Septim⁹
eſt mercatorum: qui debent eſſe vera
ces: non iurare: vel periurare. Quod
chriſtus docet Mathei. v. Sit ſermo
veſter: eſt eſt: non nō. Sed hodie mille
periuria: per corpus: per ſanguinem.
Contra chriſtus Mathei. vi. Nolite
iurare omnino: neqꝫ per celum: neqꝫ
per terram neqꝫ per caput. Et vt di
cit Thomas in quolibetis. Periuri-
um grauius eſt homicidio. ¶ Octa
uus eſt artificum. Qui artes ſuas cor
rumpunt: ſed puniuntur dum fallunt
alios artes eos fallūt. O pater artes
nichil valent. Scis quare: quia comit
tis i ea mille fraudes. Oſee. ix. Area
et torcular non paſcet eos: vinum mē
tietur eis. ¶ Nonus eſt pauperum.
qui equiparari volunt ciuibus. Non
agnoſcitur plus vxor ruſtici et ciuis.
Et ruſticus vult deferre caputiuꝫ cū
veluto. Uade ad cuſtodiendum peco
ra. Multi ſunt ergo vocati ⁊c̄. Unde
patet ſecunda ratio. ¶ Tercio ratio-
ne ⁊c. Cōcluſio ē philoſophi. ij. Ethi
corum. Uirtus in medio conſiſtit: et
verſatur circa difficile. Exempli gra
tia de ſagitta ad ſignum. Nam cōtin-
gere punctum ſiue centrum eſt diffi-
cile. Recedere autē ab hoc medio eſt
facile vt patet in ſagittantibus ad ſi
gnum. Ad propoſitum. Uirtuoſe age
re conſiſtit in atringendo mediuꝫ: qđ
eſt difficile. Recedere autem ab hoc
medio eſt facile. In. ij. Ethicoꝝ. Dif-
ficile eſt eſſe bonum In eodem. Ma-
lum eſt facile: bonum vero difficile.
Ideo hiero. aduerſus vigilantium.
Rara eſt virtus: nec a pluribus appe
titur. Ouidi. lib. ij. de pomo. Nec faci
le multis inuenies milibus vnum.
Uirtutē precij qui putet eſſe ſui. Cū
ergo ſint plures vicioſi q̄ꝫ v̄tuoſi. Ideo
plures erunt damnati q̄ꝫ ſalui. Uer-
te te ad crucifixuꝫ. O domine deus q̄
vadunt luxurioſi: auari: ſuperbi: blaſ
phematores: periuri. Clama ad in-
fernum quo vadunt prelati mali: epi
cardinales: de grege nō curantes: ſꝫ
de canibus: ad infernum. Quo vadūt
monachi mali male viuentes. Ad in
fernum quo incantatores quo nigro
mantes. Ad infernum. Quo vadunt
tot aduocati: procuratores: notarij.
Ad infernum. Quo tot mercatores:
artifices. laboratores. Quo tot muli
eres vane: luxurioſe: carnales. Quo
vadunt tot ignorantes: quorum ple-
nus eſt mūdus. Que ignorantia: non
excuſat ſm Thomā. i. ij. que. lxxvi. ⁊
Alexander in. iij. parte ſum. Et di. xx
c. Si decreta. Ignorantia craſſa ⁊ ſu
pina neminē excuſat. Nonne eſt ma-
ior numerus ignorantiuꝫ q̄ꝫ ſcientiū
O pater ſic. Ergo multi ſunt vocati:
pauci ⁊c. ¶ Preterea ciues mei: ſan
cta eccleſia tenet: ꝙ nullus in mor-
tali decedens intrabit eternam vitā
etiā ſi chriſtian⁹ ſit. Sed quis eſt hic
⁊ laudabimus euꝫ. Quis hodie eſt a
lienus a xp̄o domino. Uere eſt xp̄ia
nus qui nō facit opera: ⁊ nomen xp̄is

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

nitatis falſo ſibi vſurpat. Quod ꝯtra
Ambꝛo.xxij.q̄ſtione.v.c.Cauete. Mē
dacium nāq; eſt chꝛiſtianum ſe dice-
re:ꝛ opera chꝛiſti non facere. Jlle. Et
per charitatē dicite michi. Quid ſo
nat hoc nomē dignū. Quid ſignificat
Audite queſo ep̄l'ni illud. Cum venif
ſe. extra de ſacra vnctione. A chꝛiſto
chꝛiſtiani dicuntur. Et Aug.lib.iiij.
de doctrina chꝛiſtiana. Ex ſacramēto
vnctionis vocabulum omnium chꝛi-
ſtianoꝛum deſcendit et nomen. Quod
nomē ille fruſtra ſoꝛtitur qui chꝛiſtū
minime imitaꝛ. Jlle. Turba teipſum.
Si chꝛiſtiani nuncupamur: cur non
erubeſcimus. omni timoꝛe dei poſtpo
ſito in tot facinoꝛa viuere ? Non eſt
amplius verecundia tenere feminaꝫ:
vſuras dare:odia tenere. Cur non cō
coꝛdant facta cum nomine. Quia vt
dicitur.xij:que.i.Clericus:ꝛ extra de
pꝛebendis ꝛ dig.c.Cum ſm apoſtolū
ꝛ Juſti.de donationib9.§.Eſt ꝛ aliud
Jn autē. de defenſoꝛibus ciuitatū.in
pꝛin. Nomina debent eſſe conſona re
bus:quibus imponuntur. Sed imple
tum eſt apoſtoli verbum. ad Titum.
ij. Confitentur ſe noſce deū:factis au
tem negant. Sed audite auribus coꝛ
dis chꝛiſtum. Mat.vij. Non omnis q̄
dicit mihi domine dn̄e:intrabit in re
gnum celoꝛum: ſed qui facit volunta
tem patris mei. Sed quis eſt qui fa-
cit eius voluntatē:pauci ſunt in quo
libet ſtatu et gradu:imo male viuunt
Virtutes fugiunt. vitia amplectūtur
Et ſic multi ſunt vocati:pauci vero e
lecti:vnde patet ratio. ¶ Secundo
auctoꝛitate Aug.li.ij.de ciuitate dei:
Plures homines currunt in penas q̄ꝫ
in gloꝛiam. Et in.xxi.idem affirmat.
Et in li.de vero cultu. Arbitroꝛ enim
tres mundi partes eſſe damnandas.
eo ꝙ in ipſis regnant infideles. De
quarta autem:quid dicam.neſcio niſi
ꝙ iohannes dicit. Totus mundus in
maligno poſitus eſt. Jlle. Practica in
verbo in maligno poſit9 eſt. Quis ſi
ne hoꝛroꝛe cogitare queat. quantum
hodie abundauit iniquitas in fide.
Jllam perſequuntur fideles non eru
beſcunt publice foꝛnicari adulterari
O quot mala fiunt. Et Grego. ſuper
Mat. Ad fidē plures veniunt:ſed ad
celeſte regnum pauci perducuntur.
Aſculanus lib.iiij.c.iij. O elati xp̄ia-
ni infelices ꝛ vani:qui eſtis mente ꝛ
intellectu capti et confiditis in ſpe lō
ge vite:nonne aduertitis ꝙ vermes
ſumus. Jdem affirmat Johannes de
lignago. Et zaberella in cle. de ſum.
tri.ꝛ fide ca. ¶ Tertio pꝛobatur figu
ra. Judicum.vij.de.gedeone. Cuꝫ pu
gnaret contra madianitas ꝛ ſecuꝫ ha
beret.xxxij.mille viros. Dixit illi do
minus. Multus populus tecum eſt.
Unde licentiauit ex eis.xxij.milia:et
remanſerunt.x.milia. Cui dominus.
Adhuc populus eſt multus: duc eos
ad flumen: ꝛ ibi ꝓbabis viros aptos
ad pugnam. Qui aquam biberint in
flumine: vt canes eos ſeparabis ab
alia parte vt aptos. Qui autem cur-
uatis genib9 biberint ſeparabis eos
ab alia parte vt ineptos. Fuit autem
numerus eoꝛum qui aquaꝫ biberunt
manus pꝛoijcientes ad os. M.ccc. vi
ri reliqua multitudo remiſſa eſt:ꝛ ſic
pauciores fuerunt electi. Moꝛaliter
Pauci ſunt qui ſunt apti ad bellū ſpi
rituale contra vitia:qꝛ plus ſe curuāt
in peccatis. Quidam vincuntur vitio
gule. Quidam vitio ſuperbie. Et ita
paucioꝛes erūt ſalui q̄ꝫ dānati. Quar
to pꝛobatur exemplis. Pꝛimo ſacre
ſcripture. Jn veteri teſtamento. Gen̄.
vij. Tempoꝛe diluuij octo anime vtri
uſq; ſex9 ſunt ſaluate in archa:ex tot
milibus perſonarum. Pꝛeterea Gen̄.
xix. Ex Gomoꝛra et Sodoma: ſolus
Loth cum vxoꝛe ſua ſaluati ſunt oēs
alij ſunt igne conſumpti per peccatū
ſodomie. ¶ Pꝛeterea Numeri.li. ca
inuenies ꝙ ex centum milibus exce-
ptis paruulis et mulieribus nemo il
loꝛum a.xx.annis ꝛ ſupꝛa excepto Jo
ſue et Caleph intrauerunt terram ꝓ
miſſionis. Que terra ſignat vitā bea

tam de qua ps. Portio mea dñe ſit in
terra viuentium. Secundo exemplo
ſanctoꝝ Bernar. poſt dies .xv. ſui obi
tus apparuit cuidã monacho: cui in
ter alia interroganti: ſi difficile eſſet
ſaluari vt ſcriptura teſtatur. Reſpon
dit ꝙ verum erat. Et intulit. Eadem
die qua ex hac vita migraui .iiij. M.
ccc. hominum receſſerunt. Et ego ſo=
lus cum quodam heremita vitam cele
ſtem intrauimus. Et quidam bonus
ſecularis penas purgatorias ſaluan
dus intrauit. Alij autem in infernum
¶ Preterea quidã monachus lugdu
nenſis: qui fuerat in heremo: per an=
nos tres in maxima penitentia: poſt
mortem apparuit epiſcopo ciuitatis
lugduni. d. Ah ah iuſticia dei quam ter=
ribilis es. Et mirans epũs adiurauit
iſtum di. Quis es? Qui reſpondit. O
Johannes age penitentiam grãdis ti
bi reſtat via. Eodem die quo ego de
ceſſi ex hac vita receſſerũt octo milia
anie que omẽs fuerunt dãnate: exce
ptis quinque. Duo eternam gloriã: ⁊ tres
purgatorium intrauerunt. Et quid mi
rum ſi tot dãnantur cum totus mundꝰ
ſit plenus laqueis. Unde ſanctus An
thonius raptus in ſpũ: vidit totũ mũ
dum plenum laqueis. Et flens clama=
uit. O dñe quis euadet tot laqueos?
Reſpondit ei dominꝰ. Sola hũilitas
anthoni. Sed pauci illam ſequuntur.
Unde patet quõ ⁊c. Unde Bernardꝰ.
Receſſit cuſtodia a prelatis: deuotio
a religioſis: reuerentia a ſubditis: cõ
ſilium a ſenibus: lex a ſacerdotibus:
iuſticia a rectoribus: equitas a iudi
cibus: charitas a ciuibꝰ: fidelitas a mer
catoribus: charitas a mundo. Ille.
Uñ patet ſecundũ ⁊c.

¶ Tercium dicit ⁊c. Ubi reſponden=
dum eſt argumentis factis. ¶ Ad pri
mum reſpondeo ꝙ verum eſt de diuina
miſericordia: ſed peccator indignũ ſe
facit. Exemplum de ſole: de igne: de
pane. Que etſi agãt ſuos effectus: nõ
tñ in omẽs niſi in diſpoſitos: et ad re
cipiendum aptos. Peccatores vero red
dunt ſe ineptos: cũ opere ei reſiſtant

¶ Ad ſecũdum: ꝙ de electis ⁊ dãnatis
eſt loqui dupliciter. Aut abſolute ⁊ ſim
pliciter: aut comparatiue. Si primo
modo: ſic electoꝝ numerus eſt magnꝰ
imo quaſi infinitus. O quot patriar=
che: quot ꝓphete: quot martyres: vbi
dicit hiero. ꝙ poſſet fieri quotidie fe
ſtum quinque milia martyrum. Et ſic au
ctoritates et rationes ſupra adducte
habent intelligi. Que dicũt numerũ
electoꝝ eſſe magnũ: eſt verum ſimpli
citer. Aut loquimur ſcdo modo cõpa=
ratiue. Sic dico ꝙ electi ſunt pauci:
ſi boni malis cõparentur. Quod pro=
bo exemplis: Accipe pugillum arene
in manibus a littore maris: abſolute
grana arene ſunt magna et innume=
rabilia. Sed cõparando illis que ſũt
in littore maris dicũtur pauca: ſic ẽ
de electis. Multi ſunt electi abſolu=
te: ſed in cõparatione dãnatorum ſunt
pauci. Ideo deꝰ abſolute loquẽdo di
xit ad abraham: ꝙ ſemen ſuum multi
plicaret ſicut puluerem et ſtellas celi
ſimpliciter loquendo non cõparatiue
Ita pauci ſunt boni. vt poſſint ſtare
in pugillo dei. Sap. iij. Juſtorum ani
me in manu dei ſunt. ¶ Ad tertium
ꝙ vult omnes ⁊c. Bonauentura in .i.
diſti. xlvi. ar. i. Tho. in .i. diſtinctione
pe. Quod duplex eſt voluntas. Ante
cedens ⁊ conſequens. De prima vult
omẽs ſaluos fieri: quia ad hunc finẽ
hominem creat: ⁊ dat ei naturam capa
cem: liberum arbitrium: documenta
ſalutis: vt poſſit procurare ſuam ſalu
tem. Secunda conſequens quo ad hãc
non vult. Exẽplum de mercatore qui
filium adoptat in ſinum ⁊ ei cõmunicat
omnes libros apothece: et omnia bo=
na in manibus: quibus poſſit mercan
tiam perficere. Uult hic mercator ꝙ
filius ſit bonꝰ: ſed poſt multos annos
iſte diſſipat oia ſua bona. Quid facit
mercator: ſup furcã ſuſpendit: ⁊ pdit
oẽm amorem. Ad ꝓpoſitũ. Ita deus de
prima voluntate vult omnes ſaluos
fieri. Sed non ſaluantur, quia faciunt ola

mala. Quo ad hanc voluntatem eos
dãnat. Uñ patet: ꝙ multi ſunt vocati:
pauci ꝟo electi. In fine exẽplũ pr̃is.
Dñici. qui a pluribus viſitatus. Dic
nobis inquiunt ꝟbuꝫ ſalutis pater. Cũ
lachrymis rñdit. Homo ſp̃ ſtet ĩ timo=
re dñi: qꝛ vane eſſꝫ creatꝰ: ſi poſtea dã
naret. Igitur multi ſunt. ⁊c.

¶ In ſermone de flagellis dei. ⁊c.

Venit ira dei
in filios diffidentie. E
phe. v. ¶ Tanta eſt di=
gnitas ⁊ excellentia veritatis ꝙ ſcðm
oĩm theologoꝝ ſententiaꝫ precipue
Tho. in. iiij. di. iij. Nũꝗ̃ debet preter
mitti etiã ſi forte aliqui egre ferant.
Unde Auguſt. lib. de libero arbitrio.
et ponit̃ extra de re. iur. in. vi. Si de
veritate ſcandalum naſcitur: tutius
ſcandalum naſci permittitur ꝗ̃ veri=
tas relinquatur. Et phus. i. Ethi. Sã
ctum eſt prehonorare veritatem. i. ſu
per omnia veritatem. Non immeri=
to: quia non eſt aliquid ita dignum: ſi
cut veritas. Uñ. ij. Eſdre. iiij. Forte vi
nũ: fortis rex: fortis mlier: ſed ſup oĩa
veritas vincit. Ideo Aug. ad hieroñ.
Incõparabiliter pulchrior ẽ veritas
xp̃ianoꝝ ꝗ̃ helena grecoꝝ. Ideo phi
loſophus. i. Eth. Duobus exiſtentibꝰ
amicis ſanctuꝫ eſt honorare veritatẽ
De qua nunciãda Iſa. lx. Super mõ=
tem excelſuꝫ. Aſcende tu qui euan
gelizas ſyon. Ere⁊a in fortitudine
vocem tuam qui euangelizas hierl̃ꝫ:
exalta noli timere. Et. i. Thimo. iiij.
Argue increpa obſecra ⁊c. Cum igi=
tur in preſentiaruꝫ michi predicandi
ſit officium conceſſuꝫ: opus eſt obedi=
re voci diuine ac aperire ſcelera po=
puli huius vrbis. N. Et mala que ꝓ
ip̃is ſceleribus a iuſto iudice ꝓueni=
ent cito: niſi conuertantur. Iam plu=
ribus diebus laboraui: clamaui: mi=
nas ex parte dei ꝑdixi: ac ventura fla
gella tamen modicam video emenda
tioneꝫ. Nunc aũt magis clare et aper
te ꝺ flagellis in cõi ſmonẽ habere in
ſtitui: de q̃bꝰ tria videbimꝰ myſteria.
¶ Primũ dr̃ opinionis.
Scðm dr̃ inductionis.
Terciuꝫ dr̃ remediationis.
¶ Primũ dicitur ⁊c. Utrũ mala que
veniunt in preſenti vita: fama: peſtis
cariſtia: infirmitates: et hmõi ſint a
deo. Circa hoc triplex eſt opinio Una
dicit ꝙ demon eſt horum maloꝝ cau
ſa. hec opinio fuit Manicheoꝝ. De
quibus. xxiiij. q. iij. c. Quidaꝫ autẽ he
retici. Ratio illoꝝ eſt: quia ponebãt
duo principia: vt etiam poſuit. Par
menides ⁊ Symõides. Bonũ ⁊ malũ
Malum principium dicebant eſſe dy
aboluꝫ. De quo Johãnis. xiiij. Uenit
eñ princeps mundi huius ⁊c. a quo
dicebant omnia eſſe mala: ſcilicet pe
ſtes penurias ⁊c. De bono principio
deo dicebant ſe nõ intromittere. Se=
cunda opinio quoꝝdaꝫ philoſophoꝝ
qui credebant oĩa iſta venire ab in
fluentia corpoꝝ celeſtium: quia vt dr̃
phus. i. Metheoroꝝ. A virtute ſupe=
riori regitur iſta inferiora. Et in li.
de regimine principum. Inferiora
a ſuperioribus reguntur. Corruptio
aeris dicebant hi: inducit peſtẽ ⁊ alia
mala in preſenti. ¶ Tercia opinio ꝙ
erat deꝰ: quia vt dicitur. Eccl̃. xi. Bo
na ⁊ mala vita et mors paupertas et
honeſtas a deo ſunt. Igit̃ dicebãt oĩa
mala eſſe a deo altiſſimo. Reſpondet
Tho. i. parte. q. xix. ar. ij. In. xij. que.
lxxix. Et Bona. in. ij. di. xxxiij. Quod
triplex eſt maluꝫ.
¶ Primũ eſt culpe.
Secundũ eſt pene.
Terciuꝫ eſt dãni.
¶ De malo culpe: deꝰ nõ ẽ cã mali qꝛ
non eſt cã pcti: ſꝫ nr̃a volũtas: imo cla
mat hoĩ. Eccl̃. xxi. Quaſi a facie colu
bri fuge pctm̃. Ex hoc dedit liberꝝ ar
bitrium homĩ. Eccleſiaſtici. xv. Deus
ab initio cõſtituit hominẽ: ⁊ cõſtituit
euꝫ in manu conſilij ſui. Unde non eſt

cauſa peccati et mali culpe. ¶Scdm
maluz eſt dānu: vt Job cui deus abſtu
lit om̄ia bona. ¶Tercium eſt ma=
lum pene. Et ſic deus eſt cauſa oīum
maloꝝ que fiunt in preſenti vita. In=
firmitates: cariſtie: peſtilentie. ꝛc. A
mos. iij. Si eſt malum in ciuitate qḋ
dn̄s non fecerit. ꝛ Iſa. xlv. Ego dn̄s
et non eſt alter: formans lucem et cre
ans tenebras faciens pacez ꝛ creans
malū. Et hoc de malo pene. Quis cō=
ducit īfirmitates. Quis peſtes. Quis
cariſtias. Quis bella ꝛ Uere de⁹. Qḋ
quidem facit duplici ratione.
¶Primo ratione punitionis.
Scdo rōne tranſgreſſionis.
¶Primo punitionis: vt mala que fi=
unt puniat: quia vt dicitur in. l. vul=
neratus. ff. ad. l. aquil. Delicta nō de=
bent manere impunita. Et ratio eſt:
quia vt dicitur. C. de furtis. l. ſi quis.
Impunitas delicti inuitat homines
ad malignandū. Unde tot mala. tot
latrocinia: tot homicidia. Occiditur
homo: ꝛ adhuc malefactor ſtat in ter
minis patrie ſine pauore: quia nō eſt
iuſticia: et vt dicit Aug. li. iiij. de Ci.
c. iiij. Remota denicꝫ iuſticia: quid a=
liud ſunt regna: niſi apta latrocinia:
Unde quando vides aliquē ſuſpendi
aut decapitari: non doleas ſed poti⁹
gaudeas: quia iuſticia habet locum
Hiero. Non eſt crudelitas pro deo pi
etas. ſ. malos punire. Et Boe. libro.
iiij. de conſo. Punire malos iuſtū eſt:
ſed ipſos euadere impunitos iniuſtū.
Unde Alexan. mag. faciebat honorē
furce dicens eſſe matrem iuſticie ex
hoc dicit Aug. li. de Ci. dei q̄ impiū
romanoꝝ fuit dilatatum ſuper om̄es
mūdi monarchias propter iuſticiam
que in romanis regnabat: et quare
tandē ad nichiluz deuenit: qꝛ defecit
in eis iuſticia: ſed hodie non inuenit
in terra. Unde bene clamat Joh. i. J.
iiij. Totus mundus in maligno poſit⁹
eſt. nunq̃ fuit taz malus vt nunc nec
ſeparatus a dei amore et proximi: vt
nunc eſt. Primo dei. Antiquit⁹ homi
nes erāt callidi de amore dei: qn̄ ibāt
dormitū orabāt genib⁹ flexis ꝓpter
pericula iminentia in morte: vt pater
noſter. De quo Math. vi. Cuz oratis
dicite pr̄ nr̄. ꝛc. ꝛ credo. De quo de cō
ſe. di. iiij. Uos ante oīa ſymbolū dica=
tis: ꝛ Aue maria: cū ſigno ſcrucis ī frō
te cū filijs ſuis. De qua Chri. Crux
eſt aduerſus demones victoria. De
mane ibāt p̄mo ad miſſam: qꝛ Math.
vij. Primū q̄rite regnuz dei. Et ſicut
vis corp⁹ reficere q̄tidie: ita animā
cibo ſpūali miſſe: qꝛ illa die nō potes
male capitare. modo aūt non fit: imo
vt beſtie dormitū eunt abſcꝫ orōne et
cruce. Ad miſſas non vadūt: tm̄ in fe
ſtis. Et adhuc hn̄t cor ad mūdi nego
cia. Qḋ contra dr̄. di. i. c. Qn̄ ſtamus
ad orōnē fr̄es cariſſimi inſiſtere ꝛ in=
uigilare ad p̄ces toto corde debem⁹.
Cogitatio tūc carnalis hominis ꝛ ſe
cularis abſcedat. Murmurāt contra
ſacerdotē eſſe ꝓlixum in miſſa. Non
ſic fuit mediolani tp̄e. ſ. Ambro. Qui
ad altare in miſſa ꝑ tres horas rap=
tus fuit: et interfuit exequijs ſancti
Martini: ꝓplus ſtetit deuote. Preter
ea diebus feſtiuis ſtabant ad veſpas:
ad cōpletoriū ad diuina officia. Mō
aūt ſup apothecas: ꝑ plateas ſub vi=
mo vbi aliq̄ ludunt theſſeri: aliqui ad
triūphos: in verbis inutilib⁹ ꝛ īhone
ſtis. Cōtra xp̄s Mat. xij. De om̄i ver=
bo ocioſo qḋ locuti fuerint homines:
reddent. ꝛc. Audiunt mala de primo
In. ij. Metha. Cōmē. di. Conſuetudo
audiendi fabulas magnū impedimē
tum eſt in cognitione veritatis. Pre=
terea antiquitus ieiunabant cū fami
lia: apoſtolorū: vigilias: et alioꝝ ſan=
ctorum de precepto. Modo ꝓo irri=
dent. O pater non poſſum dormire in
cumbit fratribus et preſbyteris. Et
ideo ſi ieiunant: in ſero collatio cardi
nalis. Ex hoc veniunt libidines. Pro
uer. xxix. Qui delicate nutrit ſeruuz
ſuū: poſtea ſentiet euz contumacem.
Preterea ſeruabāt feſta: prout dicit
Exo. xx. Opus ſeruile non facietis in

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

eo.⁊.C.de ferijs.l.Dies feſtos.Dies
feſtos:dies maieſtati altiſſime dedi-
catos:nullis volumus voluptatibus
occupari:nec villis exactionū vexatio
nibus ꝓphanari.Dñicum diem ſemꝑ
honorabilē decernimus venerandū:vt
a cunctis executionibus excuſet.Mō
aūt nihil.Mulieres laborant vſq3 ad
tertiā ⁊ quartam horā noctis:⁊ artifi
ces ſilr.Preterea ꝯfitebant oi paſcha
te:vt xpianus debet facere.De cōſe.
di.ij.ca.Seculares qui in paſcha non
cōicauerint:catholici non credantur:
nec inter catholicos habeantur.Ille.
Modo aūt o quot ſunt qui iā per.x.an
nos ſtant ſine cōione:vñ in amore dei
totaliter defecerūt. ¶Secūdo in amo
re ꝓximi. Antiquitus ſi mercator vel
alius veniſſet ad paupertatē:alij eu3
adiuuabant.Qr vt dicit phūs.ij.pol.
Amicis auxiliari:delectabiliſſimum
eſt.⁊ ei ꝯdolebant.In.ij.Rhe.Amic⁹
gaudet bonis amici ⁊ cōdolet triſtib⁹
amici ſui.Iuxta illō.Flere cū flentib⁹
Modo non ſic:immo gaudent. O ſine
nunc:quia nunc deus eū caſtigat.Pre
terea antiquit⁹ ſi hō vendebat domū:
res:vineam:amici ipſi pecunias mu-
tuabant.Modo autem ſi pauper venit
ad diuitem:mutuat pecunias cū vſu-
ris.Ol ipone:video te. Preterea anti
quitus quando diues videbat vidua3
puellam petebat a patre quare nō ma
ritabat eam. Reſpondentes propter
inopiam:dabant eis pecunias et mo-
dum. Modo autem querunt eas pro
vitio carnis.Mittunt ambaſſiatores
et lenones.Preterea antiquitus erāt
homines benigni:charitatiui:largi:
liberales non tenaces. Quia vt dicit
phūs.iij.Ethi. Amicitia eſt melior di
uitijs.nunc non curant de amicis:ſed
ſolum vt congregent diuitias. Pre-
terea mercatores olim vendebant ſi-
ne fraude ⁊ ſine vſura ad tempus mo
do autem cum mille rapinis. Ex hoc
mittit deus flagella. Unde.xvi.q.i.c.
Reuertimini.Si quando fames ⁊ pe-
nuria:⁊ rerū omniū egeſtas opprimit

mundū ſciamus hoc ex ira dei deſcen
dere. Preterea Auenzoar medicus.
Peſtis inquit contingit:qr dñs mādat
eam ad hominum punitionem. Aui-
cēna.x.metha.Intendas diſpoſitionē
oim rerum que proueniūt.Et credo ꝙ
de⁹ dederit peſtē de flagellis diuinis
que deſcendunt ſuper ciuitates flagi
tiorum. Secundo ratione ⁊c. In ps.
Propter irā inimicoꝝ diſtuli. Cur lu
ciferu3 de empyreo. Cur adam de ter
reſtri paradiſo.cur diluuium in terra.
cur ſulphur ſuper Sodomā. cur.lxx.
peſte de populo Dauid mortui ſunt.
cur de Sēnacherib.clxxxix.milia ⁊c.
vere propter peccata. vnde eſt ꝙ dñs
punit Italiam. Ciuitatem vnam ⁊c.
Propter peccata que ibi regnant.Uñ
patet primum.
¶Secundū dicitur ⁊c.Que ſunt iſta
peccata:que deum inducunt ad fla-
gella.Sex.
¶Primum eſt mandatorum diuino-
rum tranſgreſſio.
Scōm eſt diuini verbi deſpectio.
Tertiū eſt vicij carnalis abholatio.
Quartum eſt pauperum ⁊ orphanoꝝ
oppreſſio.
Quintū eſt ꝓximi nr̄i odiatio.
Sextū eſt maloꝝ imprecatio.
¶Primum eſt ⁊c. Qñ non ſeruantur
diuina ꝑcepta.Deut.xxviij.Si nolue
ris audire vocem domini dei tui vt cu
ſtodias ⁊ facias omnia mandata eius
et cerimonias quas ego precipuo tibi
hodie.Uenient ſuper te omnes male-
dictiones iſte ⁊ apprehendent te.Ma
ledictus eris in ciuitate.maledictus
in agro.maledictū horreū tuu3 ⁊ ma
ledicte reliquie tue.Maledictus fru
ctus ventris tui:⁊ fructus terre tue.
armenta boū tuoꝝ:⁊ greges ouiū tua
rū.Maledictus eris ingrediēs.⁊ ma
ledict⁹ egrediēs:qō ita factū ē. Faci⁹
fuit ſeru⁹ in egypto:q̄dringētis ānis
ſub pharaone:poſtea ſeru⁹ eglō ſub re
ge Moab.xviij.annis.poſtea ſeruus
in Babylonia.lxxvij.annis ſub Nabu
chodonoſor:ſ3 ex pietate liberati fu e

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

reg heſdrã ꝛ zorobabel. Uideamus
nũc ſi diuina pcepta ſeruant in hac ve
ſtra terra. Uere nõ: ſed plus obeditur
demoni deo. Clamat deꝰ hoi. Non
habebis deos alienos. Et demõ dicit
Sint tibi dij tui bona tpalia ꝛ magis
ea deũ diligas. Uñ facit ea ſuũ pa-
radiſuz. Clamat deꝰ. Nõ aſſumes no
men dei tui in vanũ. Et demon dicit.
Sis piurꝰ: blaſphema ſepius. Male-
dic nomẽ dei: ꝛ ſctõꝝ. In cantilenis
inuolue nomẽ dei ꝛc. Clamat deus.
Sabbata ſctifices. ꝛ demõ. In diebus
feſtiuis nulla ſit in te mẽoꝛia dei: nul-
la recordatio ſalutis tue. Fuge eccla-
ſtica officia. Clamat deꝰ. Honora pꝛẽz
tuum ꝛ matrẽ tuã. ꝛ demõ: ſis eis infe
ſtus verbeꝛs vitupa. Clamat deꝰ. Nõ
occides: ꝛ demõ. iniuriã noli ſufferre.
Clamat deꝰ. Nõ mechaberis. ꝛ demõ
nõ erubeſcas adulterari. Clamat deꝰ
Nõ furtũ facies. ꝛ demõ: rape: depꝛe-
dare. ſ. grafigna. Clamat deꝰ Non fal
ſuz teſtimoniũ dices. nõ cõcupiſces rẽ
pximi tui ꝛ vxorem ꝛc. ¶ Scdm pctm
ꝛc. Hieremi. xxix. Hec dicit dñs deus
exercituũ. Ecce ego mittã in eos gla-
dium ꝛ famem ꝛ peſtem: ꝛ perſequar
eos in gladio et fame et peſte. et per
hoc dico. Quia non audierunt verba
mea que miſi ad eos per ſeruos meos
Ille. Ubi ſunt audiunt diuina. pau-
ci quidem. O quot plures remanent a
miſſa. O quot plures vadunt ad ſola-
ciũ: nec vacant diuinis: alij ad taber-
nas: alij ad choꝛizandũ. O pater ſcrip
tum eſt. Interpone tuis ꝛc. Utiq; ſo-
cie. Sed tamen non dimiſſis diuinis
Ideo propter hoc veniunt flagella di
uina. Aug. Omne genus chꝛiſtianoꝝ
pꝛecepta vite accepit: ſi ab oibꝰ ſer-
uarentur: nulla in terris eſſent mala.
Tertiũ eſt ꝛc. In autentico. Ut non
luxurient contra naturaz. col. v. Pꝛo-
pter talia eñ delicta ſcz luxurie ſodo
mie ꝛc. fames ꝛ peſtilentie ꝛ terremo
tus fiunt. Ex hoc miſit diluuiuz in ter
ra. Geneſis. vij. Ex hoc ſuper ſodomã
et gomoꝛram: ignem: ꝛ ſulphur pluit.

Geneſis. xviij. ꝛ Gene. xix. Ut q dñs
abꝛahe apparuit. ꝛ indicauit interitũ
ciuitatũ ſodome ꝛ gomoꝛre ꝑpter lu-
xuriã illoꝝ. Abꝛahã nolẽs videre tm̃
exterminiũ dixit ad dñm. Nunqd per
des iuſtũ cũ impijs. Si fuerint iuſti in
ciuitate peribunt ſimul ꝛ nõ pces il-
lis. Cui dñs. Si inuenero in ſodomis
quinquagita viros bonos: pcã eis. Ite
rum oꝛauit p quadraginta. Iterum p
triginta. Iteruz pꝛo decẽ. Uñ ciuitas
euerſa eſt: ꝑpter vlem cõtumaciam.
Et loth ſolus cum vxoꝛe: ſunt boni in-
uenti. Que vxoꝛ retroſpiciẽs: cõuerſa
eſt in ſalis ſtatuam. O quot luxurie. O
quot ſodomie. O quot fornicationes
clamant latrine latibula vbi ſunt pue
ri ſuffocati. Uñ Ezechie. xxxiij. hec di
cit dñs exercituũ. Oculos veſtros le-
uatis ad imũdicias veſtras. Et feci-
ſtis omnes abhominationes veſtras.
Unuſq̃ſq; vxorem pꝛoximi ſui polluit.
Sed viuo ꝛ ego: dicit dñs. Quia da-
bo terrã hanc in ſolitudinem ꝛ, in de-
ſertũ. Ille. Fugies in ſiluas cum filijs
propter peſtem. Quartum dicitur ꝛc.
Qñ pauperes opprimuntur oꝛphani:
pupilli. Ex hoc ira dei ꝑpe eſt. Exo.
xxij. Uidue ꝛ pupillo non nocebitis.
Si leſeritis eos: clamabunt ad me: et
ego exaudiã clamoꝛẽ illoꝝ: ꝛ pcutiam
vos gladio. Ille. Opprimuntur hodie
qꝛ paupercule ſunt. vt dicit. xi. q. iij. c.
Pauper duz non habet quod offerat:
non ſolũ audiri ↄtemnitur: ſed etiam
cõtra veritatẽ opprimit. Cito violat
auro iuſticia. Ille. Uis o ſocie vincere
lites. Unge manus iudicis ex qua vi-
ctione veritas opprimitur. xi. q. iij. c.
Qui recte. Acceptatio munerum pꝛe-
uaricatio eſt veritatis. ꝛ Deuto. xvi.
Munera peruertũt verba iuſtoꝛum.
Oui. de arte. Munera crede mihi: ca
piunt homineſq; deoſq;. Gene. xxxij.
Placabo eũ muneribꝰ: ꝛ propiciabit
mihi. Ad vos clamo o iudices: o pꝛo-
res: audite quid per Iſaiam dicitur.
Iſaie primo. Principes tui infideles
ſocij furum. Diligunt munera: ſequũ-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

tur retributiones. Pupillo non iudicant: et cauſa vidue non ingreditur ad eos. Ille. De rege Cambiſe qui fuit filius Cyri regis perſaruz. Cum regnum patris obtinuiſſet: et deprehendiſſet quendam ſuum iudicem iniuſte iudicaſſe propter munus partis contrarie: iuſſit eum viuum excoriari et filium eius loco ſubſtitui: vt filius memor ſupplicij. timeret iniuſte iudicare. et Ualerius libro quinto capitulo octauo. de Maulio Torquato qui filium ſuuz decimum Syllanū nomine indignum a domo ſua abdicauit. eo quia quendam iniuſte ſententiauit: propter munera. Unde filius ex triſticia priuationis ſe ſuſpendit: cuius exequijs nec pater intereſſe voluit. O iudices notate bene. Unde ſecundum ſententiam Alber. quinq; ſunt neceſſaria in omni bona ciuitate aliter oportet vt corruat. ¶ Primo bonus pater ſpiritualis ſcilicet epiſcopus. ¶ Secundo bonus magiſter ſcolarium: qui paruulos inſtruat. ¶ Tertio medicus materialis. ¶ Quarto apothecarius. ¶ Quinto bonus pretor. Quia vt dicit philoſophus libro de regimine principum Tunc ſolent homines timere regem quando vident ipſum timere deum. Unde patet quartum. ¶ Quintum peccatum ⁊c̄. Quando ciues odiunt ſe inuicem: prope eſt flagellum dei. Unde dominꝰ. Leui. xix. Non ſtabis contra ſanguinem proximi tui. Exo. xxiij. Si videris aſinum odientis te iacere ſub onere: non pertranſibis: ſed ſubleuabis cum eo. Quando ciuitates ſunt diuiſe a deo flagellantur. Deutero. xxviij. Adiunget tibi dominus peſtillantiam donec conſumat te de terra: percutiet te egeſtate: frigore: ardore: eſtu: et aere corrupto: ⁊ perſequetur donec pereas. Ille. Turcus ſcripſit pio: q; non timebat quenq;: vſq; quo regnabat guelphus et gibellinus. Quia ſcilicet eſſent occupati interſe ad ſe deſtruendum. ¶ Sextum peccatum ⁊c. Uidelicet blaſphemia dei ⁊ ſanctoruz. Sed dicitur Iſa. i. Dereliquerunt deum. blaſphemauerunt ſanctū iſrael ab alienati ſunt retrorſū Sequitur punitio. Terra noſtra deſerta: ciuitates noſtre ſuccenſe ſunt igni. Unde tot flagella. Certe a blaſphemis. Pius papa. Confuſa ſunt omnia: ⁊ turbata: blaſphematur paſſim pietas: ⁊ in mandatis ſuis contemnitur deus: nullus dei timor: nulla legum reuerentia.

Tertium dicitur ⁊c. Sunt tria remedia. ¶ Primū eſt vite mutatio. Ephe. iiij. Renouamini ſpiritus mentis veſtre. Et. i. Regum. ij Recedant vetera de ore veſtro. Secundum orationum proclamatio. Ouidius de arte. Flectitur iratus prece rogante deus. Exēpluz Dominici de tribus lanceis ⁊c. Tertium dicitur ſanctorum inuocatio. Jo. v. Uoca ſi eſt qui tibi reſpondeat: ⁊ ad aliquē ſanctorum conuertere Applica hyſtoriā ſancti cuiuſcūq; cū iſto notando Petri de pal. iiij. di. xlv. ar. ij. duplici ratione. Primo ratione deuotionis. Secundo patrocinatiōis. quia gratiam habent ſuper mala: vt Anthonius ſuper ignez. Rochus ſup peſtē. N. ſuper ⁊c.

¶ De choreis.

DUxerūt ī bonis dies ſuos: in puncto autē ad inferna deſcendunt. Job. xxi. Poſt q̄ natura humana decidit in miſerandaz peccati ſeruitutem et q; ſenſualitas eſt facta rebellās rationi: propter infectaz ⁊ incorruptam culpam ⁊ radicem primorum noſtrorum parentum: eſt neceſſarium homini conſtituto in preſenti vaſta ſolitudine et valle miſerie: ſe laſſat ita in exercitijs corporeis ſicut in ſpiritualibus in promerēdo regnū celoꝝ. Hoc habetur figuratiue. Gen. iij. In ſudore vultꝰ tui veſceris pane tuo. Et Hierony. ad

Theſifonem. Tepidum diſcipulum non amat chriſtus. Uulgariza. Et qꝛ ꝙ homo in hoc tempore carniſpriuij parum cogitat de hac penitentia ſuorum criminum: cum ſit occupatus totus circa ineptas leticias chorearum cantilenarum ⁊ conuiuiorū. Ideo ille dulcis ⁊ amoroſus deus auidus ſalutis filiorum ſuorꝫ: nos auiſat: vt temperemus nos ab ineptis his leticijs ꝑ os ſanctiſſimi ſpeculi patientie Iob. qui dicit verba aſſumpta. Duxerunt in ⁊c. In quibus verbis de choreis loquamur: in quibus homines cum damno anime ac corporis ſe occupant et hoc ſub tribus myſterijs.

Primū dicitur offenſionis.
Secundū dicitur malignationis.
Tertium dicitur punitionis.

Queritur dubium. Utrum ducere choreas ſit peccatum: aut mortale aut veniale: aut nullum. Uidetur quibuſdam ꝙ non Ratio. quia aliquādo conuenit homini recreari. Unde phūs. viij. Ethi. Omnis laborans indiget requie. In. x. Ethi. Ludere per tempus rationem boni habet. Cato. Interpone tuis: interdum gaudia curis. Ad hoc reſpondet Alb. in. iiij. di. xvi. Durandus ordinis minorum. in. ij. ſentē. Archiepiſcopus. in. ij. parte ſum. Qꝺ chorea ⁊ hmōi ludi. ſm ſe nō ſunt mali. Quia bene poſſunt fieri ſine peccato: maxime. v. cōditionibus cōcurrentibus prius erit licita chorea. Aliter nō: ſed erit peccatuꝫ graue. Prima. ſ. ꝙ ſit tpe debito: vt puta tpe gaudij. ſ. in nuptijs tempore victorie: aut liberationis patrie vel hominis: aut in aduentu amici de terra longinqua: vt fecit pater filij prodigij. Luc. xv. Qui fecit in aduentu filij fieri magnos triumphos. Secūda ꝙ ſit cum honeſtis perſonis de quibus nō ſit preſumptio mali. vt cum meretricibus: concubinarijs: ⁊ huiuſmodi. Quia tales pſone nō habent dare bonum nomen: vt faciunt quidaꝫ qui chorizant in luparari. O maliuoli quid facitis. Tertia ꝙ fiant a perſonis ſecularibus non religioſis: quia debent ſe in alijs occupare in libris: in caſibus conſcientie. Unde de eis. ij. Mach. i. habentes ſolatio libros ſanctos in manibus veſtris. Quia di. lxxxvi. Ignorantia mater eſt omnium delictorꝫ. Quarta ꝙ honeſto modo fiant: et non cum geſticulationibus nimis inhoneſtis. et inordinatis: vt faciunt plures. Stringere digitum el calcaneo ⁊c̄. Quinta ꝙ cantus vel muſica excitans in his nō ſit de illicitis. ſed de moribus et honeſtis ne ſonetur in eis cantio mala. O excubantes. Iſtis non concurrentibus: ſemper eſt peccatum mortale.

Quod ꝓbatur triplici ratione: vt chorizantes nullaꝫ cauſam habeant excuſationis.

Primo ratione finis.
Scđo ratione priuationis.
Tertio ratione incitationis.

Primo ratione ⁊c̄. Concluſio philoſophi. ij. ꝺ aīa. Et. ij. phy. Et Tho. i. ij. q. i. ar. iij. Quod actus humani ſpeciem ſortiuntur a fine. Quia ſi finis bonus eſt operatio bona eſt. Si autem econuerſo operatio erit mala. Exemplum de illo qui dat elemoſinā ſi dat pro amore dei bonum eſt. ſi ex vana gloria malum eſt. Cuius finis bonus eſt ⁊c̄. Ad ꝓpoſitum. Finis chorizandi cōiter ⁊ vt in pluribus eſt malus. ſ. propter libidinem et petulantiam. Quis te inducit o iuuenis ad choreas: nō cū oībus. ſed cū illa ⁊ illa: non cum alia: vere ꝓpter libidinem voluptuoſam. Unde hier. ad heliodorum Non credam vir. dicenti mihi ſe illū euaſiſſe a ſpectaculis mulierum: cum Dauid ex eo ꝙ vidit berſabee lauantem: in libidineꝫ ſit ꝓuocatus. Si Dauid ad viſum cecidit quanto plus iuuenis ad tactum. ⁊ Ber. Cum mulieribus hitare. ⁊ de mulieribꝰ non cogitare maius eſt ꝙ̄ mortuos ſuſcitare. Et hiero. xxxij. c. hoſpitiolum tuum aut raro: aut nunꝙ̄: mulierꝝ pedes terant quia non poteſt toto corde cum

deo habitare qui feminarꝫ acceſſibus
copulatur. Unde Eccleſiaſt. xviij. Qui
tetigerit picem inquinabitur ab ea.
Et q̃uis aliqui hoc agāt vt chorizent
bono fine vt antiquitus: tñ pauci ſunt
¶ Sc̄do rōne ꝛc̄. Illud per quod ꝓua
mur glia paradiſi eſt mortale peccatū
quia nō niſi ꝑ mortale dānemur. Sed
ꝑ choreas priuamur gaudijs paradiſi
Igitur ꝛc̄. Quid dicis Augu. in ſermo
ne. Hoc enim decet chriſtianum toto
aīo odiſſe aut dānaſſe. quod ſeculū di
ligit. Amat enim ſermones impudi=
cos: diligit ſaltationes ꝛ motus ipudi
cos et incōpoſitos: ꝛ ſaltationes mun
di cōmercia ſunt demonioꝝ. Ille. pre
terea exēplo patet per Gre. in. i. dia.
de puella quadā noīe muſa que chore
is erat dedita. Uirgo ei apparuit cū
multis puellis: albis indutis: et cum
illa tam deuotam proceſſionem aſpi
ceret: et ſecum vellet ſociari: virgo ꝓ
hibuit ei. Quod donec eēt choreis de
dita: nunq̃ꝫ venire poſſet ad choreas
celi. Die. iij. migrans: ad celum iuit.
Sic in propoſito: nec chorizans pote=
rit ſaluari. ¶ Tertio ratione ꝛc̄. Mu
lier inquit. Origenes arma dyaboli
ideo demon bellat contra hominem
per medium mulieris. Et hoc tripli=
citer. Primo per colloquiū. Secundo
per aſpectuꝫ. Tertio ꝑ tactuꝫ. ¶ Pri
mo per colloquiū. Apoſtolus. Corrū
pūt bonos mores colloq̃a mala ꝓuer.
xi. In multiloquio: non deerit pctm̄:
maxime hoc colloquiū eſt in choreis.
O facies ſingularis. O paradiſi ocu
lus: o labra rubicunda: et alia verba
inhoneſta prouocantia ad libidinem
Et vt dicunt doctores. Omne verbū
ꝓuocatiuum libidinis eſt mortale. O
quot dicuntur. Eccleſi. ix. Cum ſalta
trice ne ſis aſſidu⁹: nec audias verba
illius. Et prouer. ix. Colloquium mu
lieris: quaſi ignis. Ad loquelam ho
mo agnoſcitur. Mathe. xvi. Loquela
tua manifeſtum te facit. ꝛ. ff. de tuto=
ribus et curatoribus datis ab his. l
his qui. §. ſi. Ex ſermonibus et loque
lis cognoſcitur quis ſapiens: ꝛ iudi=
catur inſipiens. ¶ Secundo per aſpe
ctum. Hiero. Gladius igneus. facies
mulieris. Et in vitis patrum. Quiſ=
dam pater dixit fratribus. Melius
eſt videre demonium: q̃ꝫ mulierem or
natam. Eccleſiaſtici. ix. Auerte faci
em tuam a muliere compta. i. orna=
ta: practica. Iſte ſunt que ſe ornāt di
uerſis coloribus: et vnguentis. O ka
therina. Da mihi ſcardotium. ꝛ alia
illam piſcidaꝫ. Que oīa ſunt peccataꝫ
vt Tho. dicit. Cōtra tales Dauid. Fa
cies peccatoꝝ ſumitis. peccatoꝝ. i. de
monū. Afaytant capillos. Exemplūꝫ
in li. de. vij. donis. Quedam comitiſſa
cuꝫ multum eſſet liberalis ad paupe
res. et orationibus dedita: ſed multū
vana in ornatu capillorum: apparuit
cuidam familiari mulieri ſue di. ſe
eſſe dānatam ꝓpter ornatum capillo
rum capitis. Unde vidit mulier illa
caput habere plenum ſerpentibus
mordentibus ipm̄ loco capilloꝝ in pe
nam illius vanitatis. O vane mulie
res. Deferunt ſecum mille farlige.
Ex vna parte leuitates. ex alia Coral
la ab alia pectorale. Ex alia cultros
deſunt ei forpices: vt appareant fa=
bri equoꝝ. Talis ornatus eſt meretri
cibus. Prouer. vij. Ecce occurrit illi
mulier in habitu meretricio. ꝑparata
ad decipiendas animas. Quod domi
nus conqueritur. Iſa. iij. Eleuate ſunt
filie et ambulauerunt extento collo
et nutibus oculorum ibant et plaude
bant: et ambulabant. et pedibus ſuis
compoſito gradu incedebant. Indu
cunt plura mala cum paris duceret
Helenam pulcherrimam Troyam
philoſophi ne ipſam eius faciem vi
derent: faciem cooperuerunt. ¶ Ter
tio per tactum. i. Coꝛ. vij. Bonum eſt
viro non tangere mulierem. q: palea
ſtat male apud ignem. De Leone pa
pa legitur. Cuꝫ manus eius quedaꝫ
mulier ex deuotione eſſꝫ oſculata in
cidit in grauem tentationem ꝓpter
q̃ ſpiritu ſancto dictante manus ab

ſcidit:ſed virgo poſtmodum reſtituit. Preterea cum quendaȝ nouicium re prehenderet magiſter Jordanus eo ꝙ mulieris manus tetigiſſet. Reſpondit ille frater. O pater eſt bona mulier. Cui dixit. Terra vtiqȝ bona eſt et aqua bona tamen ex vtraqȝ ſe contingente fit lutuȝ. Unde patet quomodo chorea eſt peccatuȝ ꝛc.

¶ Secundum dicitur ꝛc. Tres malignitates huius vitij ſm doctores noſtros inuenio.

¶ Primum dicitur diabolica inuentio.

Secundum dicitur diabolica exceca tio.

Tertiū dicitur facilis periclitatio.

¶ Prima dicitur ꝛc. Dyabolus inuenit choreas:quia vt videm⁹ ad oculū chorea eſt quidam circuitus de vno loco ad alium. Et hoc eſt iter dyaboli. Ipſe enim circuit. Johan. i. Interrogatus a domino. Unde venis. Reſpondit. Circuiui terram ꝛc. Et. i. Petri. v. Aduerſarius veſter circuiuit ꝛc. Qui ergo tripudiat dyaboli facit officium quod ipſe inuenit:ſcilicet choreas. In hyſtoria ſcolaſtica legitur. Quod in egypto erat quidaȝ taurus:quem teſtatur Plinius ſe vidiſſe Hic ſepe egrediebatur de flumine. Ad quem cum confluerent egyptij cū omni genere muſicorum. ipſe eleuabatur in aere ſuper eos ſaltando et chorizando. Et illi egyptij ad ſtationem ipſius: in terra mouebant. Hic erat demon in forma tauri. Et ſic didicerunt a demone balare in tauro transfigurato. Et exinde deuenit ille modus ad alias nationes. ¶ Preterea in libro de apibus. In quodam caſtro alemanie. Apparuerunt demones in formis diuerſis maſculorum et feminarum balantes et tripudiantes. Ad quoruȝ ſpectaculū exiere omnes de caſtello. Et cum ipſi demones compleſſent ſuos ballos euanuere. Unde viri et mulieres didicerunt ab eis dyabolicas tripudiationes et inhoneſtas ſaltationes.

Secunda malignitas ꝛc. Excecantur tales a demone. quia choreas ducunt in loco quo non oportet: quod fatuum eſſe oſtendo triplici ratione ſm archiepiſcopum in. ij. parte.

¶ Prima:qꝛ non competit loco

Secunda:qꝛ nō competit ſtatui.

Tertia:quia non competit tempori.

¶ Prima:quia non ꝛc. Sumus in exilio qui deberemus eſſe in celo. Unde flendum eſt. Auguſtinus. In valle ſumus miſerie in qua magis flendum eſt:eo ꝙ minus flemus. Figura. iiij. Regum. xxv. de filijs iſrael. Cum inuitarentur ad cantandum dixerunt. Quomodo cantabimus ꝛc. Ad propoſitum de nobis. Eccleſiaſtici. xxij. Muſica in luctu importuna narratio Quod inſinuat nobis puer dum naſcitur qui ſtatim plangit. Unde Solinus libro. ij. capitulo. iij. de mirabilibus mundi. Naſcentium vox prima: vagitus eſt:ſenſus leticie differtur in xl. diem ſolus zoroaſtes eadem hora riſiſſe fertur: nec hoc naturale fuit bonum. Fuit enim inuentor ydolatrie.

¶ Secundo non competit ſtatui: qui eſt vbiqȝ periculoſus. Et quocunqȝ ſe vertit reperit vbi triſtetur. Primo ſi ſurſum videt celum quod amiſit. Secundo ſi deorſum: videt infernum paratum pro malis. Tertio ſi ante:peccata ſua. Quarto ſi retro:tempus male amiſſum. Quinto ſi a dextris:demō caro:mundus. Sexto ſi a ſiniſtris:mortem cum pharetra et ſagittis. Inter tot pericula poſitus homo: chorizare non debet. Fatuus eſſet quis ſi ad furcam ductus vellet ridere. Omnes ſumus ſententiati ad furcam mortis. Unde non eſt nobis gaudendum.

¶ Tertio non competit tempori. Tēpus enim vite noſtre eſt curſus ad mortem. Eccleſiaſtici. xxxviij. Mihi heri. et tibi hodie. Et plus papa Domine Blance in epiſtola ne obſtaret viro deliberanti ire pro fide catholica contra turcum. Fugit vita mortalis

et quaſi fumus cito euaneſcit. Querē
da eſt altera: ꝙ nec moleſtias habet
nec finem. Illic theſaurizandum eſt:
illic aſpirandū. Unde legit de Alexā
dro magno. quod eo mortuo acceſſit
Diogenes philoſophus ad tumulum
ſuū. ⁊ ait. O Alex. heri non ſufficiebat
tibi totus mundus. hodie autē ſepul=
tura quinque pedum cōtentus es. Ille.
Et ideo. Petrar. v. Triū. tpis. Tran=
ſeunt veſtre pompe ⁊ elationes. Trā=
ſeunt dominia: tranſeunt regna. Oia
mortalia tps intercidit. ¶ Tertia ma
lignitas ⁊c. In nullo peccato ita de fa
cili homo cadit: ſicut i choreis. Quid
dicis o pater Augu. In ſaltationibus
dyabolus ſpargit dulcedines luxuria
rum. Redit matrona domum multis
vocibus ſtimulata. Redit virgo ini=
quitatis auribus: nec virgo integra:
nec mulier maritata. Redit turba
adoleſcentium: nec dum mulieribus
cōiuncta: ⁊ conſcientia lacerata. Ille.
Et vere nō eſt paſſus: quos demō non
numeret. Job. xxxi. Nonne greſſus
meos dinumeraſti. Et cōmuniter ta=
les ſunt iplicati in dominicis diebus ⁊
feſtis. Et ita fit vt q nō reſpexerunt
feſta ſanctorū. In morte neminem ha=
beant aduocatum. et ſic deſperati mo
riuntur. Ad quid dedit deus oculos:
aures: pedes: manus: omnes ſenſus.
Uere ad corporis officium. Sed cho=
rizantes in laudem demonis. omnia
iſta occupant. Preterea iniuriāt chri=
ſto in omnibus membris. Quidā ſan
ctus orauit iuxta crucem. quid magis
iram diuinā prouocaret ad vindictā
Reſpondeo ꝙ chorizantes precipue
ab illis vituperatur. Extēſio brachio
rum: repreſentat extenſionem chriſti
in cruce pro nobis. Sertum capitis
chriſti coronam ſignat. Riſus qui fiſit
in eo. Quomodo fuit deriſus a Jude=
is. Beletum ſignat quomodo fuit vela
tus facie.

¶ Tertium dicitur ⁊c. Duplex puni=
tio. Una temporalis. Alia ſpiritualis
Primo tpalis in preſenti. Ecclesiastici.

xxxii. Cum Moyſes de monte deſcen=
diſſet cum duabus tabulis. ⁊ ad ca=
ſtra appropinquaſſet vidiſſetque cho=
ros mulierum ⁊ hominum chorizan=
tium ante vitulum argenteum confre
git tabulas. Iratuſque occidit omnes
chorizantes ſcilicet. xxiii. milia. Pre=
terea Jacobus de vitriaco refert ꝙ in
quadam villa ſaxonie: quidam ſtabāt
ad chorizandum in natalibus diebus
Preſbyter eos redarguit cum non vel
lent deſiſtere. imprecatus eſt eis vltio
nem dicens. Placeat deo vt ſic ſteris
per annum. Quod ⁊ factum eſt. Nam
per totum annum nec fames nec ſitis
eis aduenit. ſed ſub aqua ⁊ niue per
annum ſtantes quaſi beſtie. In capi=
te anni veniam poſtulantes veniam
obtinuerunt. Epiſcopus Colonienſis
Ubertus nomine ab hoc vinculo eos
abſoluit ⁊ eos deo ſuo reconciliauit.
Preterea. Mar. vi. c. de Johanne ba=
ptiſta qui fuit decolatus ab Herode
Antipa propter ſaltationē puelle in
conuiuio. Punitus eſt cum muliere et
puella. Unde tot flagella: cariſtie: bel
la. Certe a choreis: quia dum debe=
rent deum laudare et ſanctos diebus
dominicis et feſtis. chorizant. Unde
Ezechiel. xxv. Pro eo ꝙ plauſiſti ma=
nibus. et gauiſa es ex toto affectu ſu=
per terram. Idcirco ego extendam
manum meam ſuper te. et tradam te
in direptionem et interficiam te ſci=
licet eterna morte. Et Job. xxi. Te=
nent tympanum et cytharam et gau=
dent ad ſonitum organi. In puncto
autem ad inferna deſcendunt.

¶ Secunda pena ſpiritualis. Cyril=
lus diſcipulus beati Hyeronimi re=
fert ſe habuiſſe nepotem: qui in ſua
iuuentute mortuus apparuit Cyril=
lo dicens ſe eſſe damnatum. quia in
ludis ⁊ choreis ſe miſcuerat. Preter=
ea de muliere choreis dedita. Qui=
dam iuuenis in balo quodam venit
omnibus ignotus. poſtque vero multum
cum quadam trepudiaſſet: ſuſtulit
mulierem cū qua chorizabat in vlnas

que amplius non eſt viſa. Erat enim demon ille iuuenis. Unde ad infernũ conducta eſt.

¶ Dominica prima aduentus.
De aduentu meſſie.

Ecce rex tuus venit tibi manſuet⁹ ſedens ſup aſinã. Mat. xxi. Cõfundit ⁊ ad modum inexcuſabilez reddit rationalẽ creaturam bonitas diuina illius ſupremi dei: q̃ indefeſſe non ceſſat vocitare errantez aiam a vepribus ⁊ ſpinis pcti ad ſtatũ ꝓprie ſalutis ꝑ varios ⁊ diuerſos modos: ſic ꝑ cõmunicationẽ bonoꝝ tpalium. Sic ꝑ bonas ⁊ ſanctas inſpirationes. Sic ꝑ patibula mũdi. Sic etiã principaliter per piam ⁊ deuotã repreſentationem aduenĩẽti filij ſui in carne mortali ſm repreſentationẽ ſacroſancte ⁊ militantis romane eccleſie. Et ſicut grande fuit deſideriũ illoꝝ barbutorum antiquorũ patrũ veteris teſtamenti: vidẽdi illum facie ad faciem: ita etiam noſtrum ad ſancte operandũ: qđ deuot⁹ Ber. ꝯſiderãs in. ij. ſermone ſup Cañ. dicit. Ardorem deſiderij patrum ſuſpirantiũ xpi in carne preſentiaz frequentiſſime cogitans: cõpungor ⁊ cõfundor in memetipſo: ⁊ vix contineo lachrymas: ita pudet tẽporis corporiſq̃ miſerabiliũ temporuz horũ. Cuiuſnanq̃ noſtrũ tm̃ ingerat gaudiũ gratie huius exhibitio q̃ſtum ſanctis veteribus deſideriũ ꝓmiſſio. Interſere ſupplicationes patrũ. In verbo cõfundor. Hic eſt q̃ a patriarchis eſt acclamatus. Iſa. xvi. Emitte agnũ dñe dñatorem terre. ¶ Scđo a prophetis. Iſa. xlv. Rorate celi deſup: ⁊ nubes pluãt iuſtum. Tertio a regibus. Oſtende nobis dñe miam tuam: ⁊ ſalutare tuũ da nobis. ¶ Quarto a mulieribus. O Emanuel rex ⁊ legifer noſter expectatio gentium ⁊ ſaluatio earum: veni ad ſaluandum nos dñe deus noſter. Ab eccleſia. Excita dñe potentiam tuaz ⁊ veni: vt ab imminẽtib⁹ ⁊c. Et q: initiũ pcti fuit ſupbia. Ad qđ curandũ neceſſaria erat humilitas: quia in. ij. Ethi. Contraria contrarijs curantur. Ideo humilitatẽ amplecti voluit q̃ ad nos veniens humilis in carne venit. Ideo di. Dicite filie ſyon. i. hieruſalẽ. Ecce rex tuus ⁊c. In quibus verbis: q: hodie ſancta mater eccl'ia in officijs ſuis nobis ꝓponit illud ſtupendũ admirãdumq̃ beneficiũ aduentus in eſſe filij dei in carne quẽ tanto deſiderio antiq̃ patres petendo expectarunt. Ideo de eo ⁊ nos loquemur. De quo tria contẽplabimur in preſentiarum.

¶ Primũ đr congruitatis.
Secundũ đr inductionis.
Tertiũ đr modificationis.

¶ Primum đr ⁊c. Queritur dubium. Utrum fuit conueniens xp̃m incarnari. Circa hoc dup ex opinio. Una concludit ꝙ non. Rõ illius eſt: q: vt dicit phũs. ij. phi. Fruſtra fit ⁊c. Sed deus humanã generationẽ poterat liberare alijs modis q̃ ꝑ incarnationẽ. Augu. li. de tri. c. x. Dicimus ⁊ aliuz moduz poſſibilẽ ei fuiſſe: cuius poteſtati oia ſubiacẽt. Alia opinio ꝙ ſic: q: iſte modus fuit dignior. Dañ. li. iij. Cañ. vij. Oẽs alij modi erãt nihi efficaces ad ſatiſfaciendum niſi dei filius ad incarnationem ſui nõ fuiſſet humiliatus. Ad hanc difficultatẽ. Tho. iij. ꝑ. q. i. ar. i. In. iij. di. i q. i. ar. ij. In. iij. cõtra. ca. xlix. Et. lv. Bona. iij. di. xx. magiſter. iij. di. xx. qđ cõueniens fuit xp̃z incarnari. Que concluſio ꝓbatur ꝯa triplici ratione in preſentiarum ſm doctores.

¶ Primo ratione diuinalis communicationis.
¶ Secundo: ratione diuinalis libertatis.
Tertio: ratione nature humane exaltationis.

¶ Primo ⁊c. Concluſio eſt. Tho. iij. parte. q. xi. ar. i. Qđ vnicuiq̃ rei illud eſt ſibi conueniens qđ ei conuenit ſm

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

proprietatẽ ſue nature. Exempli gra
tia. Conuenit ſoli illuminare. Igni
calefacere: homini ſermocinari. Uni
cuiuſ rei.⁊c. Ad propoſitum. Natura
diuina ſummi dei: nõ eſt aliud niſi miſ=
ericordia ⁊ clementia vt probat Di=
ony. iiij. de di. Cum ergo ſit ſſime bo=
nus ⁊ miſericors debet illam commu
nicare homini: oſtendere ⁊ declarare
⁊ facerẽ nobis intelligibilem. Quia
vt habet Dio. iiij. di. Et phs. i. Ethi.
⁊. ij. anime. Bonũ eſt ſui diffu. Pro=
prium bonum eſt ſeipſum communi=
care. De ipſa dauid. Apud dñz.⁊c. de
peni. diſtinc. i. ca. Multiplex. Miſeri
cordie domini nec menſuras ponere
poſſumus ⁊c. Et de pe. di. i. Diuinita
tis natura clemens eſt ⁊ pia: magiſ=
quam ad indulgentiam prona quam ad vin
dictam. C. de nuptijs. l. Imperialis.
Nam ita credimus dei beniuolentiã
⁊ circa genus humanum nimiam cle
mentiam quantũ noſtre nature poſ=
ſibile eſt imitari. Qui quotidianis ho
minũ peccatis ſemper ignoſcere di=
gnatur: ⁊ penitentiam noſtram ſuſci=
pere. Ibi. Et Dañ. li. iij. Purga. Pec
cata noſtra horribilia fuerunt: ſed di
uina bonitas habet tam lata brachia
quod capit quecunque ad illam conuertũ=
tur. Benignus ergo deus debebat il=
lam miſericordiam cõmunicare. In
teſtamento veteri. Deus erat rigi=
dus. ps. Deus vltionum domin⁹.⁊c.
Eccl. xx. Ego ſum dominus deus tu⁹
fortis zelotes viſitans iniquitatẽ pa
trum in filios. in terciam et quartam
generationem eorum qui oderũt me.
Non dicebatur pater: ſed deus iuſti=
cie. Quidam ligna colligens die ſab
bati: precepto domini lapidatus eſt.
Similiter alius blaſphemans. Dam
nauit luciferum in perpetuum. Ex=
pulit Adaz de paradiſo. Gene. iij. Mi
ſit diluuium in terra. Geñ. vij. Miſit
ſulphur ⁊ ignem ſuper ſodomam.⁊c.
Geñ. xij. Submerſit pharaonez. Exo.
xiij. Percuſſit. xxiij. milia ꝑpter ado
rationem vituli. Exodi. xxxij. c. Per
cuſſit. clxxxv. milia ex peccato blaſ=
phemie de populo Sẽnacherib. i. Re
gum. xix. De populo Dauid. lxx. mor
tui ſunt. ij. Regũ. vlti. Debebat ergo
miſericordiam ſuam declarare. Sed
meliori modo eam non potuit oſten=
dere quam vt nobiſcum conuerſaret. Qz
vt habz phus. viij. Phi. Nihil eſt tã
proprium amicorum quam ſimul viuere
⁊ ſimul conuerſari. Non te ſcandaliz=
zat ſi quem vides aſſociatũ. Ipſe au
tem vt hanc amicitiam oſtenderet no
biſcum commoratus eſt. Baruch. iij.
Poſt hec in terris viſus eſt: ⁊ cum ho
minibus.⁊c. Sed hec amicitia plene
completa eſt: quando verbum factũ
eſt caro. Unde hieroñ. ad Dama. pa
pam de filio prodigo. Que maior po
teſt eſſe clementia: quam vt filius dei fi
lius hominis putaretur: decem men
ſium faſtidia ſuſtineret: partus expe
ctaret aduentum. inuolueretur pan
nis: ſubijceretur parentibus: per ſin
gulas adoleret etates. et poſt cõtume
lias vocum: alapas: ⁊ flagella crucis
pro nobis fieret maledictum vt nos
a maledicto legis abſolueret. Ille.
O vere beata etas. O vere aureum
ſeculũ: in quo experimur dulcedinez
filij dei pro nobis incarnari. Ex ſpeci
ali priuilegio: videbis chriſtũ in car
ne: in preſepio: in feno iacere: ab ani
malibus adorari ⁊ a paſtoribus. Hoc
priuilegiũ non eſt conceſſũ Abrahe
ſanctiſſimo homini: non Iſaac: non
Iacob. Unde chriſtus Luce. x. c. Bea
ti oculi qui vident quod vos videtis. Se
cundo.⁊c. Concluſio eſt Tho. iij. pte
q. xlvi. ar. iiij. Alex. iij. pte. Et Boñ.
iij. di. xix. Qd propter pctm̃ primorũ
parentũ nobis clauſa eſt ianua para
diſi. Ad quam aperiendam nullus in
uentus eſt idoneus. Non angelus:
non cherubin: non patriarcha: non ꝓ
pheta: niſi ſolus filius dei. Unde. ps.
xiij. Omnes declinauerunt ſimul in
utiles.⁊c. In ſcriptura Deut. xxv. Se
cundũ menſuraz delicti erit et plaga
rum modus. ⁊. xvi. que. i. Scdm qua

litatem delicti: imponenda eſt pñia
O confeſſores notate. Sed pctm̄ pri
mi hois fuit infinite offenſe: et iniu-
rie. igit̄ requirebat ſatiſfactionez in
finitā que non erat in alia pura crea
tura. Quod fuerit infinite offenſe pro
batur hoc modo. Eſt vna maxima ca
noniſtarum et iuriſtaruz. Primo cano
niſtaruz de pe. di. i. c. duo facta. ꝛ. xij.
q. ij. c. Gloria epi. ꝛ. xxij. q. ij. c. mouet
ꝛ. xxvij. q. i. c. Nuptiarum. Secundo
per iuriſt. l. Item apud. §. quod ait p̄-
tor. ff. de re militari ꝛ. l. Omne deli-
ctum. §. qui manus. vbi habetur: q̄ of
fenſio et iniuria menſuratur ſꝫ digni
tatem perſone. Exempli gratia. De
percuſſione ſerui et dñi. De infamia
ſecularis et religioſi. O ſocie ꝛc̄. De
cardinali et papa. Ad ppoſituz. Cuz
deus ſit infinite bonitatis. Iuxta il
lud Apo. xix. Rex regum ꝛ dñs domi
nantiuz. Sequitur q̄ culpa primi ho
minis fuit infinita. ſi infinita ergo re
quirebat ſatiſfactionem infinitaz que
non erat in pura creatura cum ſit fi-
nite operationis. Et ſm phum. iij.
Phi. Et primo celi. Finiti ad infini-
tum: nulla eſt pportio. In. viij. Phi.
Impoſſibile eſt in corpore finito eſſe
potentiā infinitā. Unde Chryſ. Ne
mo inter mortales repiri poterat qui
non interim indign⁹ videret. Et dan
tes. iij. paradiſi Cañ. vij. Ueſtra na
tura ſicut tota peccauit in origine et
poſteritate ab his dignitatibus vt a
pradiſo repulſa fuit: vnde ſe non potu
it ſi bene inſpicias redimere aliqua
arte et via. Uñ opus fuit q̄ xp̄s mit-
teretur vt portaret facinora noſtra.
vñ Dauid. Que non rapui exoluebā
Tertio ꝛc̄. Concluſio Augu. in. ij. di.
i. c. vi. Fecit deus rationalem creatu
ram vt ſummum bonum intelligeret
intelligendo amaret: amando poſſi-
deret: poſſidendo frueretur. Sed ho-
mo deuius factus erat et viam perdi
derat: p pctm̄ primi hois ꝛ nemo hāc
viam ſciebat. quidam adorabant ſo-
lem. quidam lunam. quidam ſtellas.
Sap. v. Errauimus a via veritatis
et iuſticie lumen non luxit nobis. Ut
ergo hanc viam inuenire poſſemus
miſſus eſt nobis. bon⁹ dux ieſus dul
cis. Unde de ſe dicit Jo. xiiij. Ego ſuz
via. Super quo Augu. Si celuz deſi
deras: ego ſum via. Hunc ductorem
ſancti patres affectarunt. Eſa. xvi.
Emitte agnum domine dominatorez
terre. Et quia homo poterat terreri
cōſiderata ſua fragilitate: in omnib⁹
exempluz dedit patientie. Si graua
ris infirmitate: ipſe a planta pedis.
Si infamia: ipſe a iudeis deriſus. De
monium habes. Si paupertate. ipſe
pauper. Uulpes inquit foueas habēt
ꝛ volucres celi ꝛc̄. Nudus ponitur in
cruce. ſpinis coronatur vt nos ſublī-
maret. Unde comparatur filio cuiuſ
dam regis qui philocaptus de quadā
ruſticana muliere ipſaz in vxorez ce
pit: dimiſſis filiabus ciuium ſuoruz.
Quis eſt filius regis. Eſt xp̄s qui ce-
pit in vxorem carnem noſtraz que eſt
filia Ade. Et ſuper omnes hanc con-
radinam exaltauit. f. ſuper angelos.
Hanc dignitatem cognouit angelus
Apocalip. xix. quando Johannes an
geluz adorare voluit. Unde inquit ne
feceris. Super quo Grego. Timuit
adorari a natura humana propter aſ
ſumptaz cuz verbo carnis noſtre ſub
ſtantiaz. Uñ pz quomō fuit ꝛc̄.
¶ Secundū dicitur ꝛc̄. Triplici rati
one inducimur ad ipſuz ſuſcipiendū.
¶ Primo rōne ſtatus.
Scdo ratione effectus.
Tertio ratione bñficij.
¶ Primo ꝛc̄. Quia eius ſtatus eſt ſub
limis: quia eſt rex. Ecce inquit rex ꝛc̄.
Si enim ad vos venit aliquis magn⁹
dominus: dux comes. rex vere cuz tri
pudio ipſum acciperemus: multomā
gis xp̄m. qui nobiſcuz ſociatur in hoc
aduētu: qui eſt rex. Ecce rex Qui rex
triplex habet regnuz.
¶ Primuz celeſte.
Scdm terreſtre.
Tertium infernale.

¶ De quibus apľs. Phil. ij. In nomi=
ne ieſu omne genu flectatur: celeſti=
um terreſtrium ⁊ infernorum. Et ſi=
cut habet triplex regnū: ſic habz tres
differentias militum quos poſuit in
his regnis ſecundū illoꝝ merita ⁊ de
merita. Quidam ſunt milites trium=
phantes. Quidaz ſunt milites terga
ꝑbentes. Quidaz. ⁊c̄. qui pugnauerūt
contra vitia mundum: dyabolum. oc=
cupantes ſe in bonis operibꝰ: vt apo
ſtoli: martyres: confeſſores. Domini
cus: Frāciſcus. Tales coronati ſunt
in primo regno. Apocal. ij. Eſto fide=
lis vſqꝫ ad mortem: et dabo tibi coro=
nam vite. ij. Timo. ij. Non coronabit
niſi qui legitime certauerit. In Cro
nica ordinis. Dum fratres mat. dice
rent pigre et ſomnolenter: virgo eis
apparuit di. Fortiter fratres: q2 grā=
dia premia ſunt vobis ꝑparata. Non
credas coronari in primo regno: niſi
fueris ſtrēnuus miles xpi. Quidā. ⁊c̄
hi ſunt qui nolunt regnare: ſed in oī
ſtrepitu terga vertunt: non ſunt ſtren
nui milites. Tales non ſūt apti: quia
pigri. Figura. Jud. vij. de Gedeōe dū
pugnaret contra Madianitas et ſe=
cum haberet. xxxij. milia virorum di
xit illi dominus. Multus populus te
cum eſt. Unde licentiauit ex eis. xxij.
milia: ⁊ remanſerunt. x. milia. Cui
dominus. Adhuc populus eſt multꝰ:
duc eos ad flumen et probabis eos.
Qui biberit aquam de flumine vt ca=
nes non curuando ſe: eos ſeparabis
ſeorſum vt apti. Qui curuatis geni=
bus biberint: ſeparabis eos ab alia
parte: vt inepti. Qui numerus eoꝝ
apti ad bellū fuit. M.ccc. ⁊ reliq̄ mul
titudo remiſſa eſt. Moraliter. Pau=
ci ſunt apti ad certamen in hoc mun=
do. Tales ponuntur in tercio regno
ſcilicet in inferno: quia ocioſi ſteterūt
Quidam ſunt qui aſſidue pugnant
contra vitia: de quorum numero erat
qui dicebat. Epheſ. ꝓmo. Non eſt no
bis colluctatio aduerſus carnem et
ſanguinem: ſed aduerſus principes
et poteſtates. Qui vult poni in primo
regno oportet pugnare. Quia vt dici
tur. C. de his qui non expletis ſtipen
dijs in. ij. libro. x. Stipendium quod
promittitur militibus: ſolui non debz
niſi finita militia. ¶ Secundo ratiōe
⁊c̄. Quia frater noſter eſt et propin
quus. Unde dicitur Tuus. Glo. id eſt
de tua progenie genitus. Duas pro=
genies fecit Deus.

¶ Primam naturam angelicā.

¶ Secūdā naturā humanaz. Potius
voluit contrahere affinitatez cum na
tura humana: q̄ȝ angelica. Hebreo. ij.
Nuſq̄ȝ angelos apprehendit. Ideo di
cit Tuus. Gen. xxvij. Frater enim et
caro noſtra ē. Et dauid. Narrabo no
men tuum fratribus meis. Super
quo Bernardꝰ. Puto quia iam me de
ſpicere non poterit os ex oſſibus me
is: et caro de carne mea. Deſperit de
us generationem humanam per an=
nos. v. milia. Quia ad lymbum illos
mittebat nunc autez inquit Bernar.
non ſic. Unde poſſumus contempla
ri: ꝙ quando voluit incarnari et relin
quere ſuos ciues. Angelici ſpiritus
miſerūt ambaſſiatores. ¶ Uenit pri
ma ambaſſatia que miſſa fuit a pri=
ma hierarchia di. incuruando ſe. Do
mine dominus noſter: quid eſt homo
quia magnificas eum. Enumera hic
beneficia. Dotaſti eum lumine ratio
nis. Ad tuam imaginem creaſti. Po
tuiſſes eum lignum: lapidem facere.
Et nunc vis ad illum ire et te indue
re ſclauina. Reſpondit eis. Amore
langueo. ¶ Secunda ambaſſatia miſ
ſa eſt. ſecūda ambaſſatia di. Cur vis
o bone magiſter ire ad homines ma=
los et ꝓphanos. Uere ſi ibis: eris ma
le contentus. Te percutient. te ad co
lumnaz ligabūt: oculos imbindabunt
te cruci affigēt: pedes ꝑforabūt ⁊ ma
nus. Rn̄dit illud verbū. Prouer. viij:
Delicie mee eē cū filijs hoīm. i. ſunt
cū filijs hoīm. O charitas immenſa.
¶ Tercia ambaſſatia: miſſa a tercia
hierarchia. Uera amicitia fundatur

in aliquo horum bonorum. Aut in bo
novtili. Aut delectabili. Aut honeſto
vt habet Tul.li.de amicitia.ꝛ Tho.
xxij.q.xxij.ar.i. Et philoſophus:viij.
Ethi. Sed dic nobis quam vtilitatez
habebis de homine. Ille eſt qui te mil
lies blaſphemat: qui falſa ſacramen
ta capit. Eſt ſaccus vermiũ mendicus
tibicen ꝛc. Reſpondit eia xp̃s. Amo
re langueo. Unde aſſimulatur filio cu
iuſdam regis qui cum interrogare=
tur a patre. Fili quantum me amas
oſtende. Non potens verbo exprime
re:opere oſtendit. Extendit brachia
et capite inclinato: totum poſuit ſe ſu
per patrem di. Tantum te diligo: et
me totum do. Ad propoſituz. Tantuz
xp̃us hominez amauit:ꝙ totum ſe de
dit in manibus peccatorum Johãnis
Maiorem charitatem nemo habet:ꝙ̃
vt animaz ſuam ponat quis pro ami=
cis ſuis. ¶ Tertio ratione ꝛc. Quia
nobis beneficia cõtulit. Unde dicitur
Uenit tibi manſuetus. Glo.i.ad tuaz
vtilitatez. Ubi nota ſm philoſophum
viij.ethic. Quod tres ſunt differentie
amicorum.

¶ Quidaz pro bono vtili.
Quidaz ꝓ delectabili.
Quidaz ꝓ virtuoſo.

¶ Quidam pro bono: vt ſunt amici
mercennarij: qui ad tempus diligunt
ſcilicz in tẽpore ꝓſperitatis. De iſtis
Eccleſi.vij. Eſt amicus menſe. In eo
dez. Eſt amicus et ſocius mẽſe ꝛ Oui
dius.lib.Tri. Cum fueris felix mul
tos numerabis amicos. Aſculan⁹. O
quot amicos. O quot coniunctos no=
bis adherent in felici ſtatu contrarijs
flantibus ventis. Amor talium fru
ctuum tm̃ durante permanet. De tali
bus Ambro. Facilis vox et cõmunis
mus ſum totus:ſed paucoruz effect⁹
Caue ne incidas in miſeriaz.qꝛ pau
cos inuenies amicos. Exemplũ. Job.
vi. Poſtꝙ̃ amiſit oĩa bona dixit. Ec
ce non eſt auxiliũ mihi:neceſſarij quo
ꝙ receſſerunt a me. Unde apoſtoli ſe
cuti ſunt xp̃m ad nuptias ſicut amici
ꝓ bono vtili: ſed in paſſione ipſum re
liquerunt. ¶ Preterea miluus ſequi
tur mulierem dum portat tripam ad
aquam quaz non ſequitur dum vadit
ad eccleſiam. ¶ Secundo quidam ꝛc.
vt ſunt carnales qui iuuẽculas amãt
amore carnali. O pater amat me. Et
ſi dedit manicas rubras illecebri:ꝛ a
lia dona fecit pro bono amore videbi
mus quando turgeſcet virgultus. Ta
lis amicitia non eſt bona:quia non ẽ
fundata in virtute. In.viij. Ethicoꝝ.
Amicitia tunc eſt perfecta qñ eſt ꝓ=
pter virtutem. Exemplum valerij de
duobus amicis d̃ quibus lib.vi. Qui
amici inuicem cuz vnus alteruz inui
taret ad malum. Reſpondit quidam
nomine Publius. Quid mihi de tua
amicitia ſi propter eam me oporteat
inhoneſta agere. Unde patet ſecunda
differentia. ¶ Tertio. Quidam ſunt
amici pro bono virtuoſo. Iſti ſunt qui
oĩi tempore amant:et proſperitatis
ꝛ aduerſitatis:iuxta illḋ ꝓuerb.xvij.
Oĩi tempore diligit qui amicus eſt.
Qui ponerent vitaz ꝓ amico. In hac
amicitia duo fuerunt romani Amon
ꝛ Phythia de quibus valerius li.iiij.
de amicitia quoꝝ alterum cum vellet
Diony. tyrannus Sicilie damnare
ad mortem petijt dilationem a rege:
vt ire poſſet ad ciuitatez ſuaz vt diſpo
neret facta ſua. Et cũ tyrãnus peteret
fideiuſſorem dedit amicuz ſuuz di. ty
ranno. Quod ſi hora ſtatuta non redi
ret:ille pro ſe occideretur. Ille autez
expeditis negocijs ſuis:hora ſtatuta
reuerſus eſt. Et tyrannus conſiderata
amicitia eoꝝ ſibi pepcit cordiali ani
mo et petijt acciperent eũ in illa ami
citia. Clama hic. Solus xp̃s fuit ve=
rus amicus qui mori voluit ꝓ nobis.
Johannis.x. Aiam meaz pono ꝓ oui
bus meis. O immenſa amplitudo di
uine charitatis. O profunda bonitas
ſummi dei:quod Greg. ꝯſiderans ami
rando cantabat. O ineſtimabilis dile
ctio charitatis vt ſeruuz redimeres
filiuz tradidiſti. Quid ſuauius. Quid

dulcius poteſt audiri: O peccatores igrati diligite xp̄z q̄ nos redemit quē patres antiqui illum redempturū ex pectantes toto corde dilexerunt.

¶ Tertiū dicitur ꝛc. Tribus modis ſuſcipiendus eſt: quemadmodū iudei ſuſceperunt.

¶ Primo cum laudibus diuinis
Secundo cū mundicia cordis:
Tertio cū operibus charitatis.

¶ Primo ꝛc. Sicut iudei cum vocibꝰ puerorum. Oſanna ꝛc. Iſta autem laudatio debet fieri.

¶ Primo ore.
Secundo corde.
Tertio opere.

De qua Ephe. vi. Cantantes et pſallentes in cordibus veſtris domino. Nota in verbo cantantes Hugo. lib. de clauſtro ꝛc. Noli cantare cum lucifero in celo: ſeu cum primo homine in paradiſo: ſed cum chriſto in templo. Cantus dyaboli: cupiditas. Cantus primi hominis. ſuperbia. cantus chriſti humilitas. Ille. Lucifer cepit antiphonam alte. ſcilicet La. dum dixit Ponam ſedem meam ad aquilonem. Adam cepit ad Sol: dum dixit. Erimus ſicut dij. Chriſtus cepit ſubmiſſe ad Ut: que eſt vltima nota. Laudemꝰ ergo chriſtum: et ipſum recipiemus.

¶ Secundo ꝛc. Sicut ipſi cum oliuis que non areſcunt. Ita nos cum viridi conſciencia: et cordis puritate. Prouerbio. xi. Iuſti quaſi oliue germinabunt. Dic cum Tob. ix. ca. Mundam ſeruaui animam meam. Hec puritas eſt illa veſtis quā debemus chriſto occurrere. De qua dicitur Apocalip. iij. Veſtimentis albis induaris. vt non appareat confuſio nuditatis tue.

¶ Tertio ꝛc. Quod notatur per hoc q̄ veſtimenta ſua ſternebant in via. Veſtimenta ſpiritualia anime ſunt bona opera. Apoca. xv. Beatus qui vigilat et cuſtodit veſtimenta ſua. Iſta veſtimenta in via ꝓſternimus quando bona temporalia pauperibus erogamus. Ecce rex tuus ꝛc. Practica in verbo apoſtoli. Hora eſt iam ꝛc. Vere hora. quia es. xx. aut. xxx. aut. l. annorū. ꝛ adhuc es in peccatis. Noli plus expectare: quia vt dicitur. Ne tardes ad extremum ꝛc.

¶ Dominica ſecunda aduentus.
De iudicio vniuerſali.

Videbunt filium hominis venientē in nubibus celi cum poteſtate magna ꝛ maieſtate. Luce. xxi. Contremiſcunt viſcera: lingua heret palato: omne humanum ingenium deficit: dum humana mens venit in conſiderationem q̄ ſit horribile et timidum vniuerſale iudicium: quod indubie credimus conſūmandū ſupra paſſibilem et mortalem carnem. Propterea ſicut diuina iuſticia nullam rem intendit pretermittere. Que animabus ſanctis et iuſtis debebat procurare gloriam et honorem et laudem ꝛ triumphum. Ita per contrarium dānatis in ergaſculis et carceribus inferni quod poſſit porrigere triſticiam dolorem: ignominiam et confuſionem Unde Lactantius libro. vij. capitulo xxvij. Deferatur ſi fieri poteſt via perditionis et fraudis: in qua mors voluptatis illecebris adoperta celatur. Et quanto quiſ annis in ſenectutem vergentibus appropinquare cernit illum diem quo ſit ei ex hac vita migrādum cogitet q̄ purus abſcedat q̄ innocens ad iudicium veniat. Non vt faciunt quidam cecis mentibus niti: qui iam deficientibus corporis viribus in hoc admonentur inſtantis vltime neceſſitatis: vt cupidius et ardentius hauriēdis libidinibus intendāt. Qua ex voragine liberet ſe quiſ dū licet: dum facultas adeſt: ſeq ad deū tota mente conuertat: vt illū diē ſecu-

rus expectet: quo preſes dominuſqꝫ mundi deus de ſingulorum factis co-gitationibuſqꝫ iudicabit. Ille. Decla-ratio verbi Lactan. Deus audi beni-gne inquit Lact. Quandiu homo ha-bet in ſe liberum arbitrium flexibileꝫ ad bonum et ad malum dimittat pec-cata ⁊ celeragines: ⁊ induat ſe aure-is veſtimentis virtutum. Et conſide-ret ꝙ habet ſeſe preſentare ante tri-bunal iudicis xp̄i: ⁊ ibi reddere ratio-neꝫ de omnibus operibus ſuis bonis aut malis. Hic eſt ille equiſſimus iu-dex qui facta noſtra omnibꝰ notifica-bit. Naū. iij. Reuelabo pudenda tua in facie tua ⁊ oſtendaꝫ in gentibꝰ nu-ditatem tuam ⁊ regnis ignominiam tuaꝫ. Et eccleſia in ſequentia ꝓ mor-tuis. Liber ſcriptus ꝓferetur in quo totum continetur: vnde mundus iudi-cetur. Judex ergo cum cenſebit quic-quid latet apparebit: inultū remane-bit. Hic eſt ille qui rationem exiget de anima. Deut. iiij. Cuſtodi temet-ipſum ⁊ animā tuaꝫ ſollicite. Hic eſt ille qui rationem de tempore volet. Eccl. iiij. Fili cōſerua tempus ⁊ deui-ta a malo. Ille. Conſerua tempus ra-tione precioſitatis Ber. Nihil preci-oſius tempore. Et ratione breuitatis i. Cor. vij. Tēpus breue eſt. De quo in. iiij. Phiſi. Nihil habemus de tem-pore niſi preſens nunc. Hic eſt qui ra-tionē requiret de verbis ocioſis. Ma-thei. xii. De omī ꝟbo ocioſo. ⁊c. San-cta ergo mater eccleſia auida ſalutis filiorum ſuorum facit in hoc aduentu officium bone matris que dñica pre-terita propoſuit aduentum benigni-tatis ſcꝫ de incarnatione xp̄i: hodie au-tem de iudicio vniuerſali vt qui nolūt ſe corrigere ex benignitate: corrigant ſe ex timore ſcꝫ iudicij vniuerſali qđ hodie dicit Tho. Uidebūt ⁊c. De quo iudicio tria videbimus. Require in quadrageſimali. Fo. xxvij.

¶ Dominica tertia aduentus. De iudicio temerario.

CUm audiſſet Johannes in vinculis o-pera chriſti: mittens du-os de diſcipulis ſuis ait illis. Tu es qui venturus es: an alium expecta-mus Mathe. xi. Euangeliſta recitat ꝙ Johan. baptiſta in carcere poſitus ab herode antippa audiēs opera xp̄i mirāda: miſit duos diſciplos dicens eis. Tu es q̄ vēturus es: an aliū expe-ctamus. Scđm Criſo. triplici de cau-ſa Johannes incarceratus eſt.

¶ Primo quia reprehendebat hero-dem propter herodiadem vxoreꝫ fra-tris ſui Marci. vi. Non licet tibi ha-bere vxorem fratris tui. Ad eius ſug-geſtionem ip̄m incarcerauit. ¶ Secū-da quia Johannes predicabat iuſtici-am ⁊ baptiſmū: ex quo populꝰ euꝫ ſeq-batur. Herodes cū ēēt alienigena et ꝑplo odioſus: ptimeſcēs tumultū po-puli ip̄ꝫ incarcerauit. ¶ Tercia quia Johānes quendā magnū regem poſt ſe venturū p̄dicabat. Et cum romani ordinaſſent: ne aliquis ſine auctorita-te ſenatꝰ nouus rex nomiaret timuit offenſam Ceſaris: vnde incarcerauit Et tūc miſit diſciplos dicēs. Tu es q̄ venturꝰ es: an aliū expectamꝰ. Uide-tur dubitaſſe an ēēt Meſſias Sꝫ mi-rū cū ip̄m oñdit. Ecce agnꝰ dei. Uñ ip̄m baptizauit. Sp̄m ſctm̄ in ſpecie colū-be vidit: Rñdent doctores nr̄i Tho. xxij. q. ij. ar. vij. Archiep̄s. in. iiij. par ⁊ Raynerius ꝙ triplex eſt dubitatio Prima eſt infidelitatis qualis fuit in iudeis. Scđa tardi[illegible]tis: qualis fuit i diſciplis eūtibꝰ in Emaus: ⁊ q̄buſdā alijs Mat. vl. Tercia eſt amoris ſiue pietatis. Et hec ꝓprie non eſt dubita-tio. Talis fuit in Johāne. ſ. q̄dam hor-ror quo aīa ad modū dubitātis ſe hꝫ. Uñ amb. Non fide ſꝫ pietate dubita-uit. Horrebat eīn ꝯſiderare ꝙ filiꝰ dei ad inferna deſcēderet. Rñdet etiā Jo-hannes Criſoſtomꝰ ⁊ bene ꝙ Jo. non dubitauit de primo aut ſcđo aduētu qꝛ alij ꝓphete ꝓnunciauerunt. Sed

dum eſſet morti vicinus curans de di
ſcipulorum ſalute qui in chriſtuz non
credebant miſit eos ad xp̄m. Tues q̄
ven. ꝛc̄. Ut ſcʒ ab ipſo in fide ſolidarē
tur. Xp̄us autē factis multis miracu
lis in preſentia eoꝝ: dixit eis. Euntes
renunciate Jo. que vi. et audi. Ceci.
vi. clau. q. d. Si verbis non creditis
Jo. bap. me eſſe meſſiam: ſaltem operi
bus credatis. Johā. x. Opera que ego
facio ꝛc̄. Sequitur. Beatus qui non
fuerit ſcandalizatus in me. Glo. hoc
verbum tangit diſcipulos Johannis
qui in xp̄m non credebant quez puruz
hominem putabant. Recedētibus di
ſcipulis cepit xp̄s laudare Johā. bap.
Rō: quia potuiſſet turba Jo. bap. leuē
reputare q' in xp̄m non crederet. Un̄
de quattuor laudat. Primo in conſtā-
tia. Quid exiſtis in deſertum videre
Arundinem vento agitatā: quaſi di.
non. Secundo in auſteritate. Quid
exi. in deſer. videre hoiem mo. ve. q.
d. non. Tertio. in pphetia. Quid exi.
in deſer. vi: prophetam: immo plusq̄
prophetam. Quarto in natura ange-
li. Hic eſt de quo ſcriptum eſt. Mala.
iij. Ecce mitto angelum meum ante
faciem tuam qui preparabit viam an
te te. hoc q̄ꝛtum ad hodiernum euan-
geliuz. Jn dn̄ica preterita egimus de
iudicio vniuerſali quo om̄es deus iu
dicabit. hodie vero de iudicio quo ho
mines ſe mutuo iudicant dicemus.
De quo apoſtolus in epiſtola. No'ite
ante tempus iudicare. Ubi tria vide-
bimus. Hunc ſermonē habes. Jn qua
drageſimeli. Fol. xxxviij.

¶ Dominica quarta aduentus.
De receptione ſpirituali Meſſie ieſu
chriſti.

EGo vox cla-
mantis in deſerto. Jo
hānis. i. Cū ſit famoſa
opinio apud iudeos: q'
tempus aduentus Meſ
ſie eſſet de primo. Et videntes opera
ſtupenda in ipſo. Johā. bap. moti ſunt
ad opinandum ipſum eſſe chriſtum:
veri cupidi miſerunt ad ipſum Johan
nem nuncios ſolennes: ſacerdotes: et
leuitas: ꝛ perſonas eccleſiaſticas: vt
interrogarent eum. Tu quis es ſcilʒ
an meſſias noſter in lege promiſſus.
Confeſſus eſt ꝛ non negauit. Q: non
ſum ego chriſtus. ſm̄ Criſoſtomum:
q̄druplici de cauſa iudei pl' opinabā
tur Johan. eſſe meſſiam q̄ꝫ de chriſto.
¶ Prima ꝓpter habitus aſperitatem
Q: xp̄s ferebat veſtes cōes ꝛ veſtem
inconſutilē: quā maria ei fecerat. Jo.
bapti. indutus erat de pilis cameli.
Mat. iij. Jpſe Jo. habebat veſtē de pi-
lis camelorū. Scd̄a propter vict' par
citatē. Q: xp̄s panem ꝛ vinū guſtabat
Jo. aūt nō. Lu. vij. Uenit. Jo. non man
ducans panē: neqꝫ bib. vinum. Luce.
i. Erit magnus coram dn̄o. vinum ꝛc̄.
Deute. xxij. Buti. Mel et locuſte fue
runt dapes que nutriuerunt Jo. bap.
in deſerto. propter quod eſt tam glori
oſus ꝛ magnus. ¶ Tertia cauſa: pro-
pter genus illuſtre. Q: xp̄s fuit pau-
per: filius ioſeph Math. xiij. Nonne
hic eſt fabri filius. Jo. bap. filius ſum
mi ſacerdotis zacharie. Querta pro-
pter baptiſmi nouitatez. Q: ante Jo
hānē nullus prophetaꝝ auſus eſt ba
ptizare vt ipē. Unde baptiſmus Joh.
quandaʒ nouitatem pretendere vide
batur. Tu quis es. Non ſum chriſtus
Scd̄o ponunt aliā petitionē. Helias
es tu. De helia petunt. Q: ſicut aduē
tus xp̄i fuerat ꝓmiſſus iudeis: ita et
aduentus helie vt dicitur Malac. vl
ti. Ecce ego mittā vobis heliam pro
phetam. Reſpondit Johannes. Non
ſum. Sed videtur cōtra illud qd̄ dixit
xp̄s Math. xi. Si vultis ſcire: ipſe eſt
helias. Rn̄det Chriſ. q' erat helias
non in perſona: ſed in operatione. Q:
ſicut helias nō timuit reprehendere
regem Achab ꝛ iezabel de pctō homi
cidij in Naboth. iiij. R. xi. ita Johan.
bapt. reprehendere herodem de con
cubina Marci. vi. Non licet tibi ha-

bere vxorem fratris tui. Et ſicut heli-
as erit pcurſor ſecundi aduentus ad
iudiciū. ita Johannes bap. pmi. ad in
carnationē. Non ſum ergo ⁊c̄. ¶ Ter
tio pponit aliā. Propheta es tu. Rñ
dit. Non ſum propheta. Sed contra.
Mat. xi. Quid exiſtis in deſertū vide
re. Prophetā. Etiā dico vobis pluſq̄
pphetam. Rñdeo ꝙ erat opinio: tunc
tpis famoſa apud iudeos ꝙ ante meſ
ſiam veniret vnus magnus ppheta:
p eo quod dr̄ Deute. xviij. Prophetaꝫ
ſuſcitabo eis de medio fratrum ſuoꝝ
q̄uis de xp̄o intelligatur: licet iudei
intelligerent eaꝫ de alio ppheta. Jo-
hannes propheta negauit eſſe illum:
Non ſum propheta. Quid dicis de te
ipſo: vt reſponſum demus his qui mi
ſerunt nos. Ego inq̄t vox. ſ. predicati
onis de celeſtibus: clamantis in de-
ſerto. Mat. iij. Penitētiā agite: appro
pinquabit em̄ regnum celoꝝ. Quod
nunquam fuit auditum ante ipſum.
Quid ergo baptizas ſi tu non es xp̄s
neq̄ helias: neq̄ propheta. Reſpon
dit. Ego baptizo vos in aqua. exteri-
us tantū lauans corp9: non interius
cor. ad deſignandū illū qui ſuo baptiſ
mate lauabit animas: Nota in verbo.
Baptizo vos in aqua. Glo. interline-
aris. Tm̄ corpora lauo: quia peccata
ſoluere nequeo. Tho. ſup eplas Pau
li ad Ephe. ij. Baptiſm9 Johan. dicit̄
baptiſmus aque: quia tantuꝫ exterius
mundabat: interius autē non ſancti
ficabat. Et ideo de conſecra. di. iiij. c.
Aliud. Si quos baptizauit iudas ite
rum non ſunt baptizandi. Et ſi quos
baptizauit iohānes. iterū ſunt bapti-
zandi. Jō dicit. Baptizo vos in aqua
Medius autē veſtrū ſtetit. i. cōiter
viuens inter hoīes: quaſi vnus ex vo
bis: quia xp̄us vitaꝫ cōmunem duxit.
Quē vos neſcitis. i. vera cognitione
non cognoſcitis quo ad eius diuinita
tem. Ipſe eſt qui poſt me venturus eſt
predicaturus et baptizaturus. Qui
ante me factus eſt. i. dignitate pollēs
⁊ mihi platus. quia ab eterno fuit ſm
diuinitatē. Cui9 ego non ſum dignus
vt ſoluā eius corrigiam calciamenti.
In quibus verbis queritur. Utrum xp̄us
portauerit calciamenta. Videt̄ dice-
re Nico. de lyra ſuper Jo. i. ꝙ hoc cal-
ciamentū non intelligit̄ realiter: ſed
eſt quedam methaphorica locutio et
ego dico ꝙ portauit. Quia vt dicit a-
poſtolus ad hebreos. vij. Debuit per
omnia fratribus aſſimilari. Cum fue
rit communis in victu: ita in veſtitu:
Uñ portauit calciamenta: q̄ habent̄
in ſancto Johan. laterano rome. hoc
ſufficiat quantuꝫ ad euangeliū hodi-
ernum. hodie volo videamus: quia in
ſtat dies quo dei filius noſtro amore
incarnat9 eſt debeam9 ⁊ nos pparare
ſaltē ſpūaliter ad eū recipiēdū. Qm̄
aliquā pſonā nobilē expectam9 in p-
ximo: quattuor cōſueuim9 facere: que
ſunt facienda ieſu xp̄o. quem in proxi
mo: expectamus in hac natiuitate ſe-
cundum eccleſie repreſentationem.
Que ſunt iſta.

¶ Primo viam dirigere.
Scdo hoſpitium pparare.
Tertio epulas ordinare.
Quarto veſtes pulchras aſſumere.

¶ Primo viam ⁊c̄. Dirigite inquit
viam domini. i. mundate: omnia pra
ua remouete. Quod faciendū eſt de
neceſſitate triplici ratione. ſi xp̄m ho
ſpitem apud nos volumus ſuſcipere:
in hac feſtiuitate.

¶ Primo rōne diſpoſitionis.
Scdo rōne locationis.
Tertio rōne maioritatis.

¶ Primo ⁊c̄: ꝙ tu ſis bene diſpoſitus
Una maxima eſt Thome. in. i. ij. q.
cxij. arti. ij. Quod peccatum mortale
facit hominem diſtare a regno dei et
ab ipſo deo. In ps. Lōge a peccatori
bus ſalus. et Prouer. xv. Longe eſt do
minus ab impijs. Que quidā diſtātia
non eſt localis: cum deus ſit vbiq̄. Et
per potentiam: eſſentiam: preſenti-
am: et Thomas. i. par. q. viij. dicit: et
Dauid in ps. Si aſcendero in celum
tu illic: vſq̄ ad dexteram. ⁊ Jere. vij.

ra.Celuz ⁊ terraz ego impleo.Diſtan
tia hec ergo non eſt localis:ſed forma
lis ꝑpter pctm̄. Exempli gratia. Al
bum et nigruz:licet ſimul eſſent loca
liter et ꝑpe:tamen formaliter diſtāt.
Quia vt dicit apoſtolus.ij. Corin.vij.
Non eſt conuentio lucis ad tenebras
Ideo ſi luc. Johānis.Ego ſum lux mū
di. ⁊ Jo.i. Lux in tenebris lucet.Pec
cator eſt tenebra.Deus eſt iuſtus pec
cator iniuſtus.Deus eſt bonus:pecca
tor malus.Deus eſt ſapiēs: peccator
incipiens.Diſtant ergo deus ⁊ pecca
tor formaliter in infinitum per pec=
catum:ita vt xp̄us non habitet in aīa
peccatoris per gratiam. Et hoc rōne
indiſpoſitionis. Et niſi ſit diſpoſit⁹ ꝑ
gratiam nunq̄ȝ ſuſciperet Jeſum chri
ſtum.Igitur requiritur diſpoſitio.i.ꝙ
gratia diſponat peccatorem per fu=
gationem culpe. Dirigite viam dn̄i
id eſt remouete opera praua . Unde
theo.ponunt caſuz diſputabilē.Si iu
das cum mala voluntate.i.cuz pecca
to proditionis ingrederetur celuz pe
tunt.Si deus poſſet eum facere bea
tū ſine p̄dicta diſpoſitione gratie.Ad
hoc ſunt due opiniones.Una eſt mino
ruz ſcȝ Scoti in.iiij.di.xliij.Et Pauli
carmelite in p̄ma ſum.in prin. tenent
ꝙ de poteſtate ordinaria nō pōt:quia
iam ſcȝ ordinauit:ꝙs debet eſſe beat⁹
Uñ oportet ꝙ habeat talē diſpoſitio
nem:i.ꝙ gratia ſit purgata ab oī ſorde
pcti.Sȝ quo ad ptātez abſolutā dicūt
ꝙ deus iudam poſſet ſaluare ⁊ beatū
facere abſq̄ȝ iſta diſpoſitione.Sȝ doc.
noſtri aliter tenent Tho.⁊ Alber.Jo.
de biblia de boronia in ſuis quolibe
tis ꝙ nec de ordinaria poteſtate: nec
de abſoluta poſſet iudā aut quēlibet
a lium peccatorez beatum facere abſ
q̄ȝ diſpoſitione prefata.Et ratio illoꝝ
eſt:qꝛ implicat ꝯtradictionē:quia ſeq̄=
retur ꝙ aliquis eſſet in gratia et non
in gratia:⁊ eſſet beatus ⁊ non beat⁹
et haberet in ſe ſtatum omnium bono
rum cum ſtatu peccati:ſed hoc eſt im
poſſibile.Si igitur tāta eſt turpitudo
peccati et malicia ꝙ faciat totalit̄ ho
minē indiſpoſitū ad xp̄m recipienduz
quare peccator miſer non deſerit ip̄m
peccatū.Cur non ſinis concubinā vſu
ras ⁊c̄.Et ſi forte non credis:audi Jo
hannez in apo.xxi.Nihil inquinatuz
introibit in illam . Si feciſſes mille
opera bona:⁊ poſt mortem cuz vno ſo
lo mortali ires ad celuz: ⁊ diceres.O
vos qui habitatis hic:aperiatis mihi
quia beatificari volo. Apite:quia ie
iunaui:oraui elemoſinas feci:feci ſic
⁊ ſic putas ꝙ daret introituz Nō pla
cet deo. Similiter in preſenti nec in
anima tua per gratiaz venire in pre
ſenti.Nihil inquinatū. Fiat practica
de ſingulis peccatis ſemper addendo
Nihil inquinatū.Dirigite ergo viam
dn̄i o mortales:qꝛ dn̄s venit.

¶ Scdo ratione ⁊c̄. Cōcluſio eſt ph̄i.
iiij. Phiſic.Locus ⁊ locatū debent eē
proportionata.Exempli gratia. Tu
habes bonuz vinuz nihil ſcio ego men
te adhuc. Ponis illud in vaſe propor
tionato non marcido ſed bono.Ne:O
ita pater:quia oliduz vini facit capil
los albos. Anima noſtra cū ſit ratio=
nalis et capax ſummi dei cū ſit ꝑpin
qua ei per ſimilitudinē:vt docet Tho
mas.i.pa.q.xciij.in.i.di.viij.oportet
ꝙ ſi debet eſſe apta ad ſuſcipiendum
ip̄m deū ꝙ ei proportionetur. Et hoc
nō fit:niſi per gratiā et lumen glorie.
quod non pōt eſſe in loco vbi culpa eſt
id eſt aīa que eſt peccati ſubiectum.
Oportet igitur ꝙ aīa a peccato mun
detur:ſi debet ingredi paradiſum vel
xp̄z ſuſcipere. Putas o miſer homo ꝙ
deus iuſtus velit liquorez illum p̄cio
ſum ſue gratie ponere in fetido vaſe
immūditia repleto:id ē anima ple
na peccatis.luxurie:auaritie:odij ⁊c̄.
Unde hiero.ad Pāmachium ⁊ ocea
num.Uaſa limo plena liquorem puri
elementi recipere et retinere nō pn̄t.
Ager ſpinoſus:niſi oīno fuerit culto
ris labore extirpatus : non nutrit in
ſe iactata ſemina:ſed ſuffocat : ita et
animus ſecularium ſollicitudinū ple

mus illecebris: verbū non pōt ſuſtine
re diuinū niſi prius ipas mundi ſolli
citudines culparumqꝫ olim materias
euangelica in ſe falce ſucciderit. Il=
le. Nonne reputaretur fatuus ille q̄
lapidem precioſuz proijceret in latri
na ad ibi ſemp̱ manendum. Uere ſic.
Nonne reputaretur inſipiēs q̄ opti=
mā romaniā: vel maluaticuz poneret
in vaſe muſulento. Uere ſic. Ita facit
deus. Faciet tibi deus: vt fecit quidā
florentinus qui habebat bonū vinuz
ad quē multi confluebāt et petebant
aut pro infirmis: aut ꝓ medicina cū
vaſe honeſto ⁊ mundo quidam beſtia
lis miſit quēdam famulū cū vno bari
leto ſatis magno: vt daret ei de vino
precioſo. Quod videns dñs ruſticita
tem illius ciuis facere: licentiauit fa
mulū di. Uis in hoc vaſe portare vi=
nū. Uolo inquit. Accipiens dñs vas
vini: odoratuſqꝫ eſt ꝑ forameu di. Abi
in malā horam. Nolo ponere bonum
vinum meū in vaſe muſido: vt eſt hoc
O anima ruſticana: ita erit tibi ī pec
catis permanes. Dirigite ergo viam
domini. ⁊c̄.
¶ Tercio ratiōe ⁊c̄. Cōcluſio eſt phi.
iiij. Top. Si id quod min⁹ videtur in
eſſe ineſt: ergo ⁊c̄. Exempli gratia.
de rege legem condente contra quaz
filius eius contra faciens punit. Ua=
lerius refert de Tito maulio torqua
to: qui filium Titum: quia contrafece
rat edicto pr̄is. quod erat ne q̄s ini=
ret bellum nec certaret: q̄uis filius
certans inimicum vicisſet: fecit eum
ligari in preſentia ſua ad ſtipitem: et
ibi decollari. Et illudmet legitur de
quodam duce veneto. Si filium ſuuz
punit rex: magis puniet famulum.
Si angeli vel ſancti oēs ⁊ virgo bea
ta peccare poſſent ⁊ peccarent. deus
expelleret eos a ſua viſione: nequaq̄
cum eis eſſet. O paule da teſtimoniū
ſi forte rōnes non capiunt. ad Eph. v.
Hoc enim ſcitote intelligentes: quia
oīs fornicator: aut immūdus aut aua
rus: quod eſt idolorū ſeruitus: nō ha=
bet hereditatez in regno xp̄i ⁊ dei. ad
Ro. xiij. Abijciamus ergo opera tene
brarum. Et dauid. Dñe quis habita
bit in tabernaculo tuo. Qui ingredi=
tur ſine macula. Math. v. Beati mun
do corde. ⁊c. De pe. diſt. i. c. Non pōt
quiſqꝫ gratiam vite celeſtis accipere
niſi purgat⁹ fuerit ab omi ſorde pcti
per penitentie confeſſionē: vel per do
num baptiſmi ſalutaris. Ille. Exem=
plum nepotis Cyrilli ad Aug. ſcribē
tis. Nepos inquit quidē meus. Ruf=
fus noīe vtroqꝫ priuatus parēte a te=
neris annis ad meas deuenit manus
qui vrinam ex vtero nō exiſſet: ne il=
li quod ſuſtinet cōtegiſſet: quez tanta
diligētia enutriui: vt a plurib⁹ a me
genitus putaretur. Creſcens itaqꝫ i=
felix puer etate: ſed non ſapia: ingen=
ti pulchritudine corporis decorat⁹: ſꝫ
nō anime: a cunctis dilectione ſuper
flua colebatur. Is nāqꝫ. xviij. etatis
ſue anno imbecilis et miſerrimus ex=
pirauit. De cuius morte tantus ab o[m]
bus inſonuit luctus q̄ vix per menſē
potuit quietari. At ego nimis ei⁹ in=
cūbens dilectioni pluries rogaui glo
rioſum hier̄. Ut mihi quid acciderat
nepoti meo reuelaret. Oranti autem
mihi die quadam hora. xvi. tantus af
fuit fetor q̄ nullatenus potui ſuſtine=
re: ⁊ dū tacitus mirarer vnde tantus
fetor eſſet ſupra meum ꝟticem eleua
tis oculis infelicem nepotem meū vi=
di terribili viſione ita q̄ viſum in eū
imprimere non audebam. Nā cath. e=
nis igneis circūligatus flammas fe=
tidiſſimas erūpebat: ad hanc terribi=
lem viſionez ſubito me tantus timor
inuaſit vt dum pluries loqui vellem
formare vocē penitus nō valerē. Po
ſtremo aliquantulum ad me rediens
ſi meus erat nepos voce cepi perqui=
rere tremebunda. Ad hec inquit ille
vlulatibus ⁊ ſuſpirijs. Utinam non
eſſem ne taz diris eſſem cruciatibus
deputatus. Nam ſcias me perpetuis
tp̄ibus manſionibus tartreis p̄manſ=
ſuruz. Heu quid dicam. His dictis tā=

tus mihi dolor affuit vt ꝑpluries ſim
miratus quomodo e vita ꝓtinus non
deceſſi. Longius autem expletis col
loquijs ab eo ſiſcitatus fui:cur:ita di
uinam miſericordiaꝫ perdiderat:cuꝫ
tot virtutibus videretur pollere. Pro
nulla inquit me ſcias cauſa fore dam
natuꝫ niſi quia in ludis maxime dele
ctabar atqꝫ in morte voluntarie poſt⸗
poſui confiteri:quibus dictis diſpa⸗
ruit. Et tantus fetor remanſit vt in lo
cuꝫ illũ per magnũ ſpaciũ nullus au
ſus ſit introire. Hec Cyrillus. Ue igit
his qui cuꝫ talia vel legunt vel audi
unt:non timent:non mutant:non con
uertuntur ad dñm deuꝫ ſuuꝫ. Nam ſi
pro vno peccato ſolummodo hominez
dei iuſticia eternaliter damnat:quid
faciet pro multis. Dirigite ergo viaꝫ
domini ⁊c̃.

¶ Secundo debemus domuꝫ dignaꝫ
⁊ hoſpitium preparare. Ambro. Pro
picia diuinitate fratres chariſſimi iã
aduenit dies quo nataleꝫ domini ſal
uatoris cuꝫ gaudio deſideramus cele
brare. Idcirco rogo vt q̃ttũ poſſumus
cum dei adiutorio laboremus vt in il
lo die cum ſinceritate:⁊ pura conſcia
⁊ mũdo corde ⁊ caſto corꝑe ad altare
dñi poſſimus accedere. et corpus vel
ſanguinem eius non ad iudicium:ſed
ad remedium aĩe noſtre mereamur
accipere. Ille. In hac domor hoſpitio
aĩe noſtre ſunt tres camere:que debẽt
eſſe pure et munde. Memoria:intelli
gentia:et voluntas. In memoria qui
deꝫ habitat pater. In intelligentia fi
lius. In voluntate ſpũſſanctus. Me⸗
moria eñ ſm Aug. eſt mater intelli⸗
gentie. quia intelligentia nihil cogno
ſceret ſine memoria q̃ ei inſtuit. Sic
voluntas generatur a memoria et in
telligentia. Nemo enim vult aliquid
niſi in memoria habeat. Et niſi ꝑ itel
ligentiam aliqualiter cognoſcat. Et
ſic memoria eſt mater intelligentie.
Et intelligentia eſt proles memorie.
Uoluntas vero ab vtroqꝫ ꝓcedit. Et
ideo per quandã appropriationẽ:pa
ter habitat in camera memorie. Fili
us in camera intelligẽtie. Spũſſctũs
in camera voluntatis. In camera me
morie pater habitat per. bñficiorꝫ dei
recordationeꝫ continuaꝫ. Uñ ps. Me
mor fui et delectatus ſuꝫ. Fiat practi
ca de beneficijs dei per modũ contẽ
plationis. In camera intelligentie
habitat filiꝰ per fidẽ veraꝫ. ad Ephe.
iij. habitare xp̃m per fidẽ in cordibus
veſtris. Et hec fides habet purificare
Act. xv. Fide purificans corda eorꝫ.
⁊. xv. q. vi. fides oĩa purgat. ⁊ Ambro
ſius. Ubi fides integra ẽ etiã vbi ſal
uator docet:vigilat et exultat:ibi req̃
es:ibi tranquillitas:ibi cunctorũ cri
minũ eſt medicina. In camera volun
tatis habitat ſpirituſſanctus. ſcꝫ per
amorem. Unde poſtq̃ dñs dixit Joh.
xiiij. Si quis diligit me ſermonem
meũ ſeruabit. Subdit. Ad euꝫ venie
mus et manſioneꝫ apud euꝫ facie mꝰ
ſcilicet per amoreꝫ. Sed dicunt quidã
Si vult venire in domũ meaꝫ in iſtis
feſtis paraui plura. Si voluerit lu⸗
dere ad triũphos ſunt in domo ad:teſ
ſeres habeo plura tabularia: ad au⸗
raꝫ habeo taxillos groſſos ⁊ minutos
groſſos vt ſi forte male videret:quia
deus ſenuit. O ceci q̃d agitis. Unde
Ber. ſuper. Can. ij. Ecce q̃ꝫ multi in
hac eius que ꝓximo eſt celebrãda na
tiuitate gaudebunt:ſed vtinam de na
tiuitate. Ille. Dirigite ergo viam ⁊c̃.

¶ Tertio. Debemꝰ epulas ordinare
Inuenio triplicẽ cibũ in quo chriſtus
delectatur.

¶ Primus eſt materialis.
Scd̃s eſt ſpiritualis.
Tertius eſt celeſtialis.

¶ Primus ⁊c̃. Iſte dꝫ dari pauperibꝰ
qui xp̃i ꝑſonã gerũt. Xp̃s eñ in pau⸗
pere ſe reputat eſurire ⁊ paſci Mat.
xxv. Eſuriui eñ ⁊c̃. ⁊. vij. q. i. c. om̃is.
Qui negãt miſicordiã faciẽdã fugiẽ
tibꝰ:⁊ neceſſitatẽ patiẽtibꝰ ipm xp̃m
negant q̃ eſt miſericordia et veritas.
Practica. vt ſi q̃s videret xp̃ꝫ ad oſtiũ
⁊ ipm licẽtiaret. O q̃tuꝫ eſſet graue

ſta ſit pauperi quē licentias dicendo
vade cū deo .ꝛc. ¶ Scđs ꝛc. Hunc de
bemus preparare in anime iuſtifica-
tionē de quo Jo. iiij. c. Meus cibꝰ eſt
vt faciā voluntatē patris mei qui in
celis eſt . Et que eſt hec voluntas pa
tris. O bone ieſu . Certe iuſtificatio
peccatorū. Ezech. xviij. Nunquid vo
luntatis mee eſt mors impij. Iſtuz ci-
bum it xp̄us querendo hoſtiatim di.
Apocal'. iij. Ego ſto ad oſtiū et pulſo:
ſi quis aperuerit mihi intrabo ad il-
lum et cenabo cū illo: et ipſe mecum.
Hoc eſt dicere. Ponemus ad ſcotum:
ſcilicet quantū dabis mihi: ego dabo
tibi. Quid ergo faceres o anima ꝗ̄ñ
xp̄us veniret ad cenandū tecū. O pa-
ter facerē ei de aſſato et alia plura.
Nō querit iſta deus a te: ſed alia. In
hac cena peccator debet ponere tria
pro ſuo ſcoto. Confeſſionē: contritio-
nem: ſatiſfactionē. Deus aūt pro ſco-
to ſuo ponit alia tria . Remiſſionem
culpe: infuſionē gr̄e: collationem glo
rie. O bona cena. Sed heu multi ſunt
ſimiles ioculatoribus qui ſemper vel
lent cōedere de alieno ꝛ nunꝗ̄ de ſuo
Tales vellent ꝙ deus poneret partē
ſuā: et ip̄i nihil volunt de ſuo ponere.
¶ Tercius cibꝰ .ꝛc̄. i. laus dei prepa-
randa eſt . dicitur eñ cibus celeſtial'.
Deus eñ eſt frater ſcti Dñici non co
medit carnes: ſed libenter guſtat lau
des imolatas. Unde dicit. Nunquid
manducabo carnē taurorum aut ſan-
guinē hircoruz potabo. Subdit. Im-
mola deo ſacrificiū laudis. i. oīibus
his diebus precipue occupa te in ve-
ſperis miſſis. ꝛc̄. O quot ſunt qui iſtuz
non preparabunt: ſed blaſphemias
propter ludū qui fit diebus ꝛ noctibꝰ
O pretores quid agitis.
¶ Quarto pulchras veſtes aſſumere
Inuenio tres veſtes quibus ornare
debemus nos .
¶ Prime ſunt albe.
Scđe ſunt deaurate.
Tercie ſunt varie.
¶ Prime. ꝛc̄. Veſtis alba eſt puritas
de qua Apoca. iij. Veſtimentis albis
induaris: vt non appeat confuſio nu-
ditatis tue. ¶ Secūda eſt deaurata.
Iſta ē charitas: charitas ē veſtis ru
bea que facit animā rubentez. i. igne
amoris feruentē. ¶ Tercia eſt varia
id eſt diuerſitas virtutum. Eccl'. xvi.
Veſtiui te diſcoloribus. De hac tri
plici veſte in ps. Aſtitit regina a dex
tris tuis in ve. deau. circun. ꝛc̄. Bea-
ta anima que xp̄o aduenienti occur-
ret ei cum veſte alba puritatis cum
veſte deaurata charitatis et varia
multiplicis ꝟtutis. Sed ve illis : qui
ſibi econuerſo occurrent cuz veſte ni
gra: ſanguinolenta et ſordida pecca-
torum. Non eſt olla magis nigra ꝗ̄
anima in mortali poſita. Nauz. ſcđo.
Facies eorū ſicut nigredo olle. Non
ergo cuz nigra ſed alba veſte. Mater
eñ tenens filiuz in gremio nō vult ꝙ
aliquis amplecteꝛ eum qui euz facit
plorare. Tria genera hominū timent
pueri. Primo homines male indutos
Scđo hoīes ꝗ̄ habent longā barbam.
Tercio illos qui auferunt puero qđ
primo ſibi dederūt et gratāter in ma
nu tenebat. Moraliter. Paruulꝰ iſte
qui natus eſt nobis : vel naſci debet
primo abhorret hoīes male indutos.
i. illos qui habēt mortale pctm̄. O ſi
videretis tunc q̄les lachrymas nu-
tet: q̄ñ in die natiuitatis tangeretis eū
cuz peccato. Scđo barbutos. i. in pec
cato perſeuerantes. Quia ſicut bar-
ba ꝑ longa tp̄a creſcit ſic peccatū per
conſuetudinē. Unde puer non vult e-
os habere prope cum illa barba : nec
mater vult. Et ſi veneris ad euz pro
malo hēbit. O maria da ei licentiam
Dicatur exēplū. i. dial'. de illa que fu
it incontinens et acceſſit ad eccleſiaz
ſancti ſebaſtiani. Tercio illos qui au
ferunt qđ p̄mo dederūt. Iſti ſunt reci
diuantes et cadentes a pn̄ia qui aufe
runt deo aīas ſuas q̄s ſibi dederāt ꝛ
quas ſicut pomum gratum et odorife
rum in manu tenebant: iuxta illud.
Sap. Iuſtoꝝ anime in manu dei ſūt

Si eñi debet venire ad conſecrandu**ꝫ**
nos in hoc feſto requiritur ꝙ habea=
mus illa q̄ requirunt in conſecratiõe
eccleſiarum. Primo requirit miſſe ce
lebratio. De cõſe. di. i. c. i. ⁊. c. de fabri
ca. ita requirit oratio in hoie. Scdo
reliquie ſanctorum. De conſe. di. i. c
De fabrica. c. Placuit. Reliquie ſan=
ctorum eſt imitatio bonoꝝ ⁊ ſanctoꝝ
Tertio requiritur electio cadaueruꝫ
paganoꝝ. De conſe. di. i. c. Eccleſiam
Ita requiritur in homine vt cadauera
carnalia vitia eijciãt. Quarto debet
dotari anteq̃ conſecretur. xvi. q. vij. c.
Pie. Dos iſta eſt fides in homine. Uñ
patet ſermo.

Prologus cõmunis.

GLoria et hono
re coronaſti eum dñe. In
ps. ¶ Uilis ⁊ ignobilis
vere poteſt iudicari vita hois dum il
la ſit ſuppoſita regimini celoꝝ ⁊ tan
tis miſerijs quantas inducunt cele=
ris motus ⁊ dominũ ſperarũ eterna=
rum. Doni accomodate. Jacob vocita
uit hanc noſtram vitam propter ſuum
continuum defluxum: peregrinationẽ
Gene. xlvij. Dies peregrinationis vi=
te mee centum triginta annorum ſunt
praui ⁊ mali. ⁊ Job ſimiliter cogno=
ſcens defectum ⁊ miſeriam vite no=
ſtre dicit Alber. vij. ca. Memento q2
ventus eſt vita mea. ⁊ Alber. xxi. ſub
iungit. homo natus de muliere breui
viuens tempore re[illegible]letur multis miſe
rijs. O quot patibula: quot ſunt egri=
tudines corporis. Quot immenſe paſ
ſiones animi. Quot excidia. Quot rui
ne. Quot ſupplicia. Quot iacture.
Quot naufragia. Quot alie diſpoſiti=
ones: quibus ſuppoſitus eſt homo. Uñ
eſt neceſſarium ꝙ animo ſuo cõtinue
adiungatur moleſtia. Unde Petra: .in
v. triumpho tempo. Apparet mihi in=
gens vanitas cor figere in illa que tẽ
pore pereunt que quanto plus retine=
as preterierunt. Cum itaq̃ ſit vnum
damnum irremeabile quod nobis pro
ducit tempus: propter hoc merito vi=
lis ⁊ abiecta eſt iudicanda hec noſtra
terrena vita. Et quantũ ſit fallibilis
ipſa mortalis vita: ⁊ vera pre inducta
poete ſententia. oſtendit Salomon in
principio. Eccles di. Uanitas vanitatũ
et omnia vanitas. O ſapientia aurea:
et celebranda ſententia. O ceci ⁊ in=
aduertentes mortales cupidinis re=
rum caducarum et q̃ tranſitoriarum.
Ubi ſunt diuitie ⁊ theſauri poſſeſſi a
principibus ſecularibus ⁊ eccleſiaſti
cis. Ubi ſunt ſplendida vaſa aurea et
purgati argenti. Ubi multitudo equo
rum. Uanitas vanitatum ⁊ omnia va=
nitas: dicit Salomon. Sed vere nullũ
remediũ eſt magis congruũ q̃ iſta ꝑ=
calcare ⁊ vertere oculos mentis nr̃e
ad imitandos ſanctos: preſertim glo=
rioſiſſimum. N. q̄ ⁊c.

¶ In feſto alicui⁹ ſancti ꝓlogus com
munis. vt Anthonij. Silueſtri ⁊c.

DEdit illi clari
tatem eternã dñs deus
noſter. Eccl. xliij. ¶ Cõ
cluſio eſt phi in lib. de bona fortuna.
ꝙ appetitus naturalis naturaliter tẽ
dit i bonũ. Dio. iiij. de di. no. Pulchrũ
et bonum oia deſiderant. Cum bonum
inquit phũs. iij. Ethi. ſit obiectũ volũ=
tatis. inter oia bona precipuum eſt vir
tus. In. ij. Ethi. Uirtus eſt que facit
bonũ habentẽ: ⁊ opus eius reddit bo=
num. hec eſt q̄ facit hoiem laude di=
gnum. In. ij. Ethi. Uirtuti debet laus
hiero. ad Celãtiã. Nobilitas ſumma
apud deũ eſt clarũ eſſe virtutib⁹. hec
eſt q̄ facit hoiem deũ. In. vij. Ethi. ho
mines dicunt dij ꝓpter virtutis excel
lentiam. ps. Ego dixi: dij eſtis. hec eſt
que facit filios dei. Jo. i. Dedit eis po
teſtatem ⁊c. hec eſt que hominẽ deo
aſſimilat. Apuleius in lib. de deo So
cratis. Nihil eſt deo ſimili⁹ q̃ vir ani

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

mo perfecte bonus. Et quia ſunt plures mali ꝙ boni propter difficultatez boni. In .ij. Ethi. Malum eſt facile: bonum vero difficile. In eodem. Difficile eſt eſſe bonum: vnde pauci ſaluantur. Matthei .xxij. Multi ſunt vocati ⁊c. Aſculanus ſuper hoc lib. iiij. ca. iij. Multi ſunt vocati et pauci electi: ad conſequendas tantas virtutes et contemplandum diuinum conſpectũ. Ideo oportet prouocare ad virtutem per premia et promiſſiones. et bona exempla. Unde Hiero. ad Paulinum preſbyterum. Habet vnumquodqꝫ propoſitum principes ſuos. Romani duces imitentur Camillos. Fabricios. Regulos. Scipiones. Philoſophi proponant ſibi Pythagoram. Socratem. Platonem. Ariſtotelem. Poete emulentur. Homerum. Uirgilium. Menandrum. Terentium. Hyſtorici. Tucididem. Saluſtium. Herodotuz. Liuium. Oratores. Lyſiaz Graccos. Demoſthenem. Tullium. Et vt ad noſtra veniamus. epiſcopi ⁊ preſbyteri habeant ad exemplum apoſtolos ⁊ apoſtolicos viros: quorum honorem poſſidentes habere nitantur. et meritum. Nos autẽ beamus propoſiti noſtri principes. Paulum et Anthonium. Iulianũ. Hilarionem. Macharium. Et vt ad ſcripturarum auctoritatem redeam: noſter princeps Helias. noſter Heliſeus noſtri duces filij prophetarum: qui habitabant in agris ⁊ ſolitudine: ⁊ faciebant ſibi tabernacula prope fluenta Iordanis. Ille. Inter alios beatꝰ. N. cuius hodie romana eccleſia merito celebritatem ſolennizat nobis exemplo fidei vel conſtantie eſſe poteſt. Propter quod a deo ſublimatus eſt in regno celorum. Unde verba aſſumpta Dedit illi ⁊c.

¶ Expliciunt ſermones de ſanctis.

¶ Expliciunt ſermones de ſanctis Magiſtri Gabrielis de Bareleta ordinis predicatorum et ſacre theologie profeſſor. Impreſſi Pariſius per Magiſtruz Johannem ſeurre al's de pica Expenſis honeſti viri Franciſci regnault. cõmorañ in vico ſcti Jacobi ad interſignium ſancti Claudij Anno incarnationis dñi Milleſimo quingẽteſimo ſeptimo. Die vo. xxv. Januarij.

¶ Regiſtrum operis.

¶ Quadrageſimale huius operis incipit in a. excepta epiſtola: et deſinit in t. omneſqꝫ ſunt quaterni.

¶ Sanctuarium vero incipit in A. et deſinit in L. omnes ſunt quaterni excepto L. qui eſt quinternus.